**Комисия за разкриване на документите
и за обявяване на принадлежност на български граждани
към Държавна сигурност
и разузнавателните служби на Българската народна армия
(КРДОПБГДСРСБНА)**

ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ И ТУРИЗМЪТ

НИВОТО НА КЛАСИФИКАЦИЯ СЕ ПРЕМАХВА!
КРДОПБГДСРСБНА
Дата.....20.....8
Правно основание:& 17 от ПЗР на ЗДРДОПБГДСРСБНА
Длъжност:секретар на КРДОПБГДСРСБНА

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

Committee for disclosing the documents and announcing affiliation of Bulgarian citizens to the State Security and the intelligence services of the Bulgarian National Army
(CDDAABCSSISBNA)

STATE SECURITY AND THE TOURISM

Documentary volume

**Комисия за разкриване на документите
и за обявяване на принадлежност на български граждани
към Държавна сигурност
и разузнавателните служби на Българската народна армия
(КРДОПБГДСРСБНА)**

Държавна сигурност

и туризмът

Документален сборник

София, 2014

Из архивите на ДС

Комисия за разкриване на документите и за обявяване принадлежност
на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби
на Българската народна армия, 2014 г.

ISBN 978-954-2986-50-8

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

I. Въведение 7

II. Списък на документите с анотация 15

1. ДС и туризмът: заповеди, инструкции, решения на Колегиума на МВР, окръжни и други документи на ръководството 33

2. Разузнаване и контраразузнаване в туризма 148

2.1. Оперативни документи за работата на ДС по туризма: информации, справки, отчети и доклади през 40-те – 60-те години на XX в. 148

2.2. Оперативни документи, свързани с работата на Втори, Шести, Осми и Дванадесети отдел на ВГУ, ДС – 70-те и 80-те години на XX в. 275

3. Чужди туристи 397

3.1. Опити за бягство през България 397

3.2. Обслужването в досиетата на ДС 433

III. Справочен апарат: 488

1. Хроника на туристическата дейност в България след 1944 г. 488

2. Списък на по-важните съкращения 490

3. Списък на използваните фондове и архивни единици 491

CONTENTS

I. Introduction 11

II. List of documents with annotations 24

1. SS and tourism: orders, instructions, decisions of the Collegium of the Ministry of Interior, circular letters and other guidance documents 33

2. Intelligence and counter-intelligence in the tourism sector 148

2.1. SS operational documents in the tourism sector: information papers, references, accounts and reports in the 1940s - 1960s 148

2.2. SS operational documents of departments II, VI, VIII and XII of the Second Main Directorate of the SS in the 1970s and 1980s 275

3. Foreign tourists 397

3.1. Defection attempts across the Bulgarian border 397

3.2. Intelligence provision as documented in SS secret files 433

III. Reference aids: 488

1. Records of post-1944 tourism in Bulgaria 489

2. List of frequently used abbreviations 490

3. List of archival fonds and units 491

ВЪВЕДЕНИЕ

„Вие сигурно ще се чувствате добре в България и добре ще си починете.“ Впоследствие аз често си спомнях за неговото добро пожелание; когато се разпръскваха весели приятели, защото се беше пуснал слух за арестуване на някой съсед по живеене; когато хората, шушукайки си в горещия пясък обмисляха как да приведат в изпълнение замисленото бягство от ваканционния затвор…“. Така предава през есента на 1962 г. проблемите на източногерманските туристи в България журналистът от ФРГ Хелмут Айкелман в статията си **„На червения бряг на Черно море. Общо германска среща в България“** в сп. „Щутгартерцайтунг“. ***(Вж. Документ №48 в настоящия сборник „Държавна сигурност и туризмът”)***. Не случайно избираме за начало на въведението този цитат. Защото в годините на Студената война туризмът не е само форма за активна почивка на хората и съществен икономически отрасъл на държавата, но за мнозина е и средство за спасение, за „бягство“ от една репресивна система, за отплаване с „гумена лодка“ на „отсрещния бряг“, там, където те виждат свободата.

При подготовката на сборника открихме голям по обем съхранен изворов материал. От една страна, този факт усложни задачата по подбора на най-важните и най-интересните документи, а от друга, се оказа добра предпоставка за по-пълното и по-богато документално разработване на темата. За туризма като отрасъл в периода 1944-1989 г. има голямо количество специализирана литература, но това са главно алманаси и монографии[1], предназначени за икономическите университети. С настоящото документално издание, включващо малко известни документи, правим опит да подпомогнем изследователите на историята на туризма и осветяваме някои бели петна, свързани най-вече с използването на България като туристическа дестинация, удобна за бягство отвъд Желязната завеса.

Най-ранните свидетелства за интереса на тайните служби към туристическата дейност у нас са още от първите години на народнодемократичната власт. Тогава Държавна сигурност отделя специално внимание на профила на посетителите в градските ханчета, в хотелите, в хижите, в ресторантите, в казината и баровете, които са обединени в предприятие за стопанисване на обществените заведения, популярно с наименованието Хоремаг (съкр. от „Хотели - ресторанти - магазини“). По това време голяма част от тези т. нар. обществени заведения вече са национализирани и е напълно обяснимо ДС да събира информация – един път за това как собствениците реагират на отнетата им собственост, втори път, за да се информират за битуващите политически настроения от разговорите „на маса” в кръчмите и ресторантите и трети път, да следят за поведението на съмнителните чуждоземци.

Задачата да се концентрира вниманието върху чуждите гости става особено актуална след Постановлението на Министерския съвет от 6 януари 1948 г., с което се създава стопанското предприятие за туристически услуги „Балкантурист“.

Във фондовете, постъпили в Централизирания архив на Комисията от МВР, откриваме голям брой заповеди, окръжни и инструкции с подписа на различни вътрешни министри през годините. В тях се посочват конкретни задачи по наблюдението на чужденци, посещаващи страната. Дейността по пресичане на съмнителни акции от страна на туристи и курортисти като цяло е възложена на Второ главно управление на Държавна сигурност. С цел обезпечаване на агентурно-оперативните мероприятия се обръща специално внимание на работата по привличане на агенти, владеещи чужди езици ***(Вж. Документи №3 от сборника)***.

За действия, свързани със заплаха за националната сигурност от страна на гостуващите чужденци, се възприемат не само опитите по заснемането на военни обекти на територията на България, но и на лошо облечени хора и на занемарени постройки. Под наблюдение попадат онези гости от други държави, главно западни, които проявяват интерес към българските заводи и предприятия, както и тези, които търсят приятелски контакти с наши сънародници. Показателни в това отношение са заповеди №I-313 от 18 август 1962 г., №I-396 от 21 януари 1963 г. и №I-1704 от 27 април 1963 г. ***(Вж. Документи №7, №9 и №10 от сборника).***

---

[1] Бонева В. Музеи и туризъм в България, В. Търново, 2011 г.; Георгиев, Г. и Р. Мадгерова. Въведение в туризма, Благоевград, 2010 г.; Славейков, П., К. Найденов, Икономика на туризма, С. , 2009.

През 80-те години целите на Държавна сигурност вече придобиват друга насоченост. Те се обуславят от новата икономическа политика на държавата и промяната на отношението към туризма като важен стопански отрасъл. Работата на ДС значително нараства във връзка с опасността от прояви на международен тероризъм[2]. Издадена е специална инструкция, която показва увеличената бдителност по Гранично-контролните пропускателни пунктове ***(Вж. Документ №29 от разширения електронен вариант).*** След атентатите в Пловдив, Буново и Сливен по време на Възродителния процес, министърът на МВР издава нарочна Заповед №I-144 от 10 юни 1985 г., с която се затяга още повече контролът върху поведението на чуждите туристи по плажните ивици на Черноморския бряг. Мотивът е предпазване на хората от терористични прояви в разгара на лятото. ***(Вж. Документ №17 от сборника).***

Като структура архивните материали, включени в настоящето документално издание, са обособени в три основни тематични раздела. В първия са поместени заповеди, инструкции и решения на Колегиума на МВР, свързани с работата на ДС по туризма. Във втория са представени оперативно-аналитичните документи на службите. Към него сме обособили два подраздела. Първият обхваща периода до 60-те години на XX в. и включва разработки по транзитнопреминаващите чужденци и по „Балкантурист“. Дейността на ДС по тази линия тогава се ръководи от II-ри отдел на Второ главно управление. ***(Вж. Документ №77 от разширения електронен вариант).*** Другият подраздел включва документи от началото на 70-те до края на 80-те години на века, когато дейността конкретно се съсредоточава в VIII-и отдел на ВГУ – ДС. По характер тези документи представляват справки, доклади и информации за дейността на чуждите разузнавания, използващи туризма като прикритие за сътрудничеството със сродни на ДС служби от страните на бившия социалистически лагер. Най-близко е взаимодействието на българските тайни служби с органите на Министерството на Държавната сигурност на ГДР, с КГБ и с чешките служби. ***(Вж. Документи №36 и №42 от сборника)***. Сътрудничеството тече главно по посока на обмяна на опит и по специално по внедряване и ползване на агентура, която да следи да не „изтече” случайно информация, която може да навреди на социалистическата пропаганда. ***(Вж. Документи №12 и №13 от сборника)***.

По обясними причини, свързани с туризма по родното Черноморие, документите от фондовете на Областните дирекции на МВР в Бургас и Варна преобладават. Подбрали сме и сведения, събирани от ДС вътре в страната, като на тях е отделено повече място в разширения електронен вариант на сборника.

През 80-те години на XX век чуждите посетители проявяват повишен интерес към процесите, свързани с т. нар. перестройка в България. Страната се „отваря“ към Запада и туристическите комплекси излизат на международния пазар с правото да извършват частна предприемаческа дейност и да си сътрудничат със западни туроператорски фирми и агенции. ***(Вж. документи №42, №43, №45 и №46 от сборника и №129 от разширения електронен вариант)***. В онези години се отварят и вратите за обмен „на черно“ на западна валута, като особена активност се забелязва от страна на полските граждани. Това неминуемо притеснява властта. Тревогата нараства и във връзка с Възродителния процес.

На VIII-и отдел на ВГУ – ДС е възложено да извършва и агентурно-оперативната и охранителната работа по туризма и по транзитнопреминаващите граждани. В един от отчетите на отдела се посочва, че начин за събиране и изнасяне на информация, представляваща интерес за западните и преди всичко за турските специални служби, е осъществяването на контакти с български граждани с възстановени имена, които са в чест допир с транзитниците. Затова Държавна сигурност провежда широка организационна и методическа работа, в която привлича централните и териториалните поделения на МВР, с оглед цялостното контролиране на международните пътища Е-80 и Е-87 като канали по линия на транзита ***(Вж. документи №41 и №42 от сборника и №119 от разширения електронен вариант)***.

В годините на икономическа промяна оперативните поделения на Държавна сигурност засилват своята агентура из средите на работещите в „Балкантурист” по курортните комплекси. Те наблюдават отблизо процеса по изграждането на новите туристически обекти с участие на западни фирми и формирането на нови смесени дружества, създадени по силата

---

[2] Повече В: Международният тероризъм в досиетата на ДС. Документален сборник от поредицата „Из архивите на ДС“ № 3, С., 2008 г., с. 8-18.

на Указ №56. Събира се информация по хода на преговорите и за съдържанието на сделките с чуждестранните представителства в туристическите комплекси ***(Вж. Документ №44 от сборника).***

Третият раздел в настоящото документално издание е озаглавен „Чужди туристи" и е от два подраздела. Първият включва документите, свързани с опитите на граждани от социалистическите страни да използват територията на България, за да преминат нелегално в Турция или Гърция и по този начин да се доберат до държави от Западна Европа. Обикновено това са чехи и поляци, които избират да летуват в кемпингите край р. Велека и Синеморец, за да са близо до граничната зона с Турция в опита си да преминат през Желязната завеса. ***(Вж. документи №48 и №50 в сборника и №132, №133, и №145 в електронния вариант)***.

Архивните материали от фондовете на Областната дирекция на МВР в Бургас и от опис 11а на фонд №1 на МВР разкриват сътрудничеството между МВР и Гранични войски при опитите за предотвратяването на този тип бягства. Активни в това отношение са и гражданите на ГДР. Документите свидетелстват за много тясно взаимодействие по този казус между Министерството на вътрешните работи на НРБ и Министерството на Държавната сигурност на ГДР[3].

През 60-те години на XX век българските тайни служби стават все по-бдителни към поведението на туристите, идващи от капиталистическите държави. Втори отдел на ВГУ наблюдава чуждестранните гости, пристигащи от Австрия, ФРГ, САЩ, Англия и Скандинавските страни. Приема се, че тези хора насочват вниманието си към почиващите, дошли от ГДР, Полша, Чехословакия и СССР, за да ги обработват с цел склоняне към бягство ***(Вж. Документ №49 от сборника).*** България е подходящо място и за среща между сънародници от двете Германии, възможност за осъществяване на контакти между близки и роднини, приятели и познати, разделени изкуствено по време на Студената война.

Според Държавна сигурност чуждите туристи често са и потенциални разпространители на религиозна и друга инкриминирана литература, пропагандиращи предимствата на западния свят. Една докладна записка от 1971 година показва заплахата, която чужденецът може да представлява за гражданите от Източния блок. Според този документ тогава лошо влияние върху младите хора оказва пристигането в Бургаски окръг на т.нар. хипита и битълси. Небрежният им външен вид, дългите некъпани коси и износени дрехи предизвикват възмущението на туристите от социалистическите държави. (***Вж. Документ №50 от сборника***). Тези хора са заклеймени и като „заразоопасни". В документа се прокарва идеята да се предложи на ръководството на МВР да даде указания до всички Гранични контролно-пропускателни пунктове в страната такива индивидуални туристи и автостопаджии да не бъдат допускани в България занапред.

Вторият подраздел от раздела „Чужди туристи" се концентрира върху сферата на туристическите услуги за чужденци. С публикуваните в него документи се прави опит да се намери отговор на въпроса какво е било реалното състояние на туристическите услуги в България. Още в началото на 60-те години материалите на Държавна сигурност изобилстват от данни за слабата организация на екскурзоводите и на служителите, ангажирани с посрещането, настаняването и обслужването на чуждестранните гости. Не са редки случаите на лошо отношение от страна на хотелиери и ресторантьори към почиващите. Храненето не винаги е било на добро равнище. Документите свидетелстват за множество случаи на хранителни натравяния. Впечатление прави и пренебрежението, с което българите са се отнасяли към съветските туристи. В подкрепа на последното е една информация от 1976 г. за нередностите в обслужването в курортния комплекс „Камчия". Документът сигнализира не само за лошата хигиена и обидното отношение към гостите на комплекса, но и за проявено пристрастие на журито към българките при провеждането на конкурс за красота – „Мис Камчия" ***(Вж. Документ №60 от сборника).***

---

[3] Неринг, К. Сътрудничеството на българската Държавна сигурност с Министерството на Държавната сигурност на ГДР. В: - Текстове за комунизма в България, http://www.kas.de/wf/doc/kas_33548-1522-11-30.pdf?130514091304; Ракова, З. ЩАЗИ в България, Литературен форум, бр. 20, 27 май 2002 г.; Интересен поглед върху явлението да се използва туризмът за срещи между германците, само че в Унгария може да се прочете и Във: Slachta, K. State Security and Tourism on the Shores of Lake Balaton. In: - Prelude to demolishing the Iron Curtain. Pan-European picnic, Sopron, 19 august 1989, ABTL, 2012, p. 47-64.

Щрих от икономическото състояние в Държавата е появата на магазините за продажба на стоки с чужда валута, предназначени за удовлетворяване нуждите на западните туристи. Там се предлагат вносни козметични артикули, цигари и дрехи. Държавна сигурност наблюдава чуждите гости и поведението на българските клиенти в тези магазини. Интересна е оценката на българските тайни служби, според които съществуването на търговски центрове като „Кореком" не носи очаквания за държавата финансов резултат. За сметка на това обаче чрез тези магазини се създават условия за „лов на валута" от страна на българите, които купуват от чужденците валута „на черно", с която после пазаруват от тези лъскави и добре ухаещи търговски обекти. Това се тълкува не само като форма на „идеологическа диверсия на империализма", но и като условие за насаждане на поклонничество към Запада, допускайки социалистическите граждани да се докоснат до изкушенията, които им предлагат тези стоки ***(Вж. Документи №55 и №57 от сборника)***.

Както и в предходните издания на Комисията, така и тук се прилага чл. 31, ал. 6 от Закона, според който, когато в съдържанието на текстовете има чувствителна информация, засягаща интересите на трети лица, имената им се заличават.

Сборникът „Държавна сигурност и туризмът" представя 63 документа, а разширеният електронен вариант 178. Към справочния апарат има Хроника на туристическата дейност в България след 1944 г., Списък на по-важните съкращения в документите и Списък на използваните фондове и архивни единици от архива на Комисията.

Основно е прегледан архивът на МВР, фонд №2, който обединява следите от контраразузнавателната работа на ДС, част от която е и наблюдението на чуждите дипломатически представителства в България[4]. Значение за по-пълното представяне на агентурната страна на туризма имат и материалите от областните дирекции на вътрешното министерство. Малка част от архивните материали от фонд №4 на НРС са включени в разширения вариант на настоящото документално издание.

КРДОПБГДСРСБНА

[4] Методиев, М. Машина за легитимност. Ролята на Държавна сигурност в комунистическата държава, Институт за изследване на близкото минало, С., 2008, с. 160-167.

INTRODUCTION

"You will surely enjoy your stay in Bulgaria, you'll have a good rest too." I would often think about his well wishes; when a joyful group of friends would scatter upon hearing a rumour that a neighbour was arrested; when quiet voices in the hot sand would whisper plans to break out of their holiday prison…." This is how West German journalist Helmut Eickelmann tells the stories of East German tourists in Bulgaria in his article **On the red coast of the Black Sea. An all-German meeting in Bulgaria**, published in the Stuttgarter Zeitung in the autumn of 1962 ***(see document No. 48 in the paper edition)***. It is not just a random choice of introductory quote. Tourism is more than a form of active recreation and a major economic sector during the Cold War years; it is, for many, a means to "escape", to break away from a repressive system, crossing the waters "in a rubber boat" to the "other shore", where freedom could be found.

Finding the most compelling and important documents in a vast pool of archive material and sources, to form a more complete view on the topic, proved a difficult but rewarding task. Studies of the tourism sector in 1944-1989 have given rise to a large body of specialised literature, mainly in the form of almanacs and monographs[1] tailored to the needs of economic universities. Drawing on a rich array of little known documents, this collection for enthusiasts and researchers of the history of tourism alike, will fill in important gaps in understanding the role of Bulgaria as a bridge-country and a destination used by tourists as a means to escape from behind the Iron Curtain.

The earliest documents evidencing the interest in tourism of the secret apparatus date back from the first years of the establishment of the people's democracy. Guests to local inns, hotels, cabins, restaurants, casinos and night clubs, commonly known under the term Horemag (Bulgarian acronym for hotels-restaurants-stores), become particular objects of interest to the State Security machine. Having already been almost entirely nationalised, these so-called public houses naturally become intelligence collection sites to monitor owners' reactions to losing their property, prevailing political sentiments in "around the table conversations" in clubs and restaurants, and suspicious conduct by foreign guests.

The focus heavily shifts to foreign visitors after the Ordinance of the Council of Ministers on the establishment of the Balkantourist Tourist Company is adopted on 6 January 1948.

The Centralised Archives of the Committee provide rich access to orders, circular letters and instructions for individual surveillance on foreign guests and visitors, signed by Bulgarian ministers of interior over the years. The Second Main Directorate of the SS (SMD) is the body in charge of detecting suspicious actions by tourists and holiday makers. Recruitment of linguistically educated agents, therefore, becomes a matter of priority in field operations ***(see document No. 3 in the paper edition)***.

Foreigners' attempts to photograph Bulgarian military sites, poorly dressed people and neglected buildings are equally considered threats to national security. Guests, especially from Western countries, who take interest in Bulgarian factories and enterprises and seek friendships with Bulgarians, are placed under surveillance, as provided for in orders No. I-313/18.08.1962, No. I-396/21.01.1963 and No. I-1704/27.04.1963 ***(see documents Nos. 7, 9 and 10 in the paper edition)***.

Come the 1980s, Security Services have their sights set on further goals to respond to the new

---

[1] Boneva V. Museums and Tourism in Bulgaria, V. Tarnovo, 2011; Georgiev, G. and R. Madgerova. Introduction to Tourism, Blagoevgrad, 2010; Slaveykov, P., K. Naydenov, Economics of Tourism, S., 2009.

domestic economic policy and the growth of tourism as a viable industry with an economic impact. State Security Services are going on a higher alert in response to the mounting threat of international terrorism[2]. Border crossing points operate under special instructions to be extra vigilant ***(see document No. 29 of the extended digital edition)***. Immediate measures are taken to step up security following the terrorist acts in Plovdiv, Bounovo and Sliven during the Revival Process. On 10 June 1985, the Minister of Interior issues special Order No. I-144 which lays down stricter rules of control over the conduct of foreign holiday makers in Black Sea resorts to ensure safety and security at the height of the summer season ***(see document No. 17 in the paper edition)***.

The documentary edition is organised into three thematic parts. The first includes orders, instructions and decisions of the Collegium of the Ministry of Interior (MoI), related to SS measures in the sector of tourism. The second deals with operational and analytical secret files. It is further subdivided into two sections. The first covers the decade of the 1960s and contains investigations on Balkantourist and secret files on transit travellers, compiled under the authority of Department II at the Second Main Directorate of the SS ***(see document No. 77 of the extended digital edition)***. The second section comprises documents from the beginning of the 1970s to the end of the 1980s, compiled with the exclusive efforts of Department VIII officers at the SMD-SS. These are brief or full reports and information on foreign secret services collaborating with similar security structures from the former socialist camp under the cover-up of tourism. Bulgarian secret services have developed closest partnerships with the East German Ministry of State Security (MSS), the Russian KGB, and the Czech security agencies ***(see documents Nos. 36 and 42 in the paper edition)***. The priorities of cooperation are exchange of experience with a special emphasis on infiltration and use of agents who monitor the flow of intelligence so as to prevent accidental "leaks" of sensitive information which may harm the socialist propaganda agenda ***(see documents Nos. 12 and 13 in the paper edition)***.

It is unsurprising that the archives of the district directorates of the Ministry of Interior in Varna and Bourgas (both coastal cities) are the primary sources of documents on tourism along the Bulgarian Black Sea coast. The input of SS bodies from the interior of the country on the subject is given more attention in the extended digital edition.

The 1980s perestroika piques tourists' interest in Bulgaria. As the country "opens" to the West, holiday resorts acquire the right to operate as private enterprises and to cooperate with Western travel agencies and tour operators, hence to make themselves visible in the international market ***(see documents Nos. 42, 43, 45 and 46 in the paper edition and No. 129 of the extended digital edition)***. It does not come as a surprise that the government is worried about the emerging black market for currency exchange, with Polish citizens being particularly active in the field. The Revival Process gives rise to further causes for concern.

Department VIII of the SMD-SS is the body in charge of agent-operational and security measures in the sector of tourism and transit traffic. According to one of their reports, in order to collect and transmit intelligence which represents interest to Western, especially Turkish, secret services, they maintain contacts with Bulgarians with restored names, who often keep in touch with transit passengers. This is a matter of extensive organisation and effective methodology which extends to all central and territorial divisions of the Ministry of Interior to ensure complete control over the E-80 and E-87 highways as international transit corridors ***(see documents Nos. 41 and 42 in the paper edition and No. 119 of the extended digital edition)***.

During the years of economic reform, the State Security operational divisions expand the network of agents infiltrated in Balkantourist holiday resorts. They keep close track of and report on evolving businesses collaborating with western companies, the formation of new joint ventures

---

[2] For more see In: International terrorism in SS Files. A collection of documents from the series "A Journey through the Archives of the SS" No. 3, S., 2008, pp. 8-18.

under Decree No. 56, and the progress of negotiations and tenor of agreements between Bulgarian and foreign tourist offices in the country ***(see document No. 44 in the paper edition)***.

The third part herein, *Foreign tourists*, is subdivided into two sections. The first documents the attempts of civilians from socialist countries to get to the West by first sneaking across Bulgaria's border to Turkey and Greece. This is typically the case with Czech and Polish camping tourists in the area of the Beleka River and Sinemorets near the Turkish border, who try to cross the Iron Curtain ***(see documents Nos. 48 and 50 in the paper edition and Nos. 132, 133 and 145 of the digital edition)***.

Archival records of the MoI District Directorate in Bourgas and of MoI's fond No. 1, inventory 11a have recorded the history of collaboration between the Bulgarian Ministry of Interior and Border Police units joining forces to curb escape attempts of visiting guests. With many East German tourists keen on taking the risk, there are active exchanges of information going on between the Bulgarian MoI and the East German Ministry of State Security[3].

Bulgarian secret services, the SMD in particular, become extra vigilant towards visitors from capitalist countries in the 1960s. It is believed that Austrian, West German, U.S., English and Scandinavian guests target visitors from East Germany, Poland, Czechoslovakia and the USSR to lure them into defection ***(see document No. 49 in the paper edition)***. Bulgaria is also the perfect meeting place for German families, relatives and friends on both sides of the Berlin Wall, the artificial Cold War structure dividing an entire nation.

Foreign visitors to Bulgaria are further considered potential distributors of religious and other forbidden literature used to promote the benefits of the western world. A memorandum of 1971 emphasises the destructive influence foreigners have on East Block citizens. The arrival in Bourgas of so-called hippies and Beatles fanboys, with their sloppy looks, dirty long hair and worn out clothes, provokes interest in young men and women and indignation in visitors from other socialist countries (***see document No. 50 in the paper edition***). Such visitors are categorised as "contagious". The document advances the idea that tourists and hitch-hikers of this kind should not be allowed into the country, and all Border Patrol units should act accordingly under MoI instructions.

The second section of *Foreign tourists* covers service provision to foreign visitors in Bulgaria, as a reflection of the actual state of services in the sector. There are plenty of SS files and reports dating back from the beginning of the 1960s about the poor organisation among tourist guides and service personnel. Hotel and restaurant managers often treat guests like they are an inconvenience. Foreign tourists are put off by low standards of reception, accommodation, service provision and food quality. Various cases of food poisoning are documented. Bulgarians seem to be quite impolite to Soviet tourists as well. A 1976 information document reports on problems of service provision in the Kamchia Resort, where guests have to deal with poor hygiene, rude personnel, and jury bias in favour of Bulgarian participants at the local Miss Kamchia beauty pageant ***(see document No. 60 in the paper edition)***.

Emerging stores that accept foreign currency to meet the needs of Western tourists introduce a new element of the economic infrastructure. They offer imported cosmetic products, cigarettes and clothes. The secret services monitor both their foreign and Bulgarian clients. In SS estimates, however, these commercial centres, better known as Corecoms, do not prove financially viable for

---

[3] Nering, C. The cooperation of the Bulgarian State Security Services with the Ministry of State Security of the GDR. In: - Texts on Communism in Bulgaria, http://www.kas.de/wf/doc/kas_33548-1522-11-30.pdf?130514091304; Rakova, Z. STASI in Bulgaria, Literary forum, No. 20, 27 May 2002; Interesting insights on the phenomenon of using tourism to arrange meetings between Germans; in Hungary see In: Slachta, K. State Security and Tourism on the Shores of Lake Balaton. In: - Prelude to demolishing the Iron Curtain. Pan-European picnic, Sopron, 19 August 1989, ABTL, 2012, pp. 47-64.

the state. They only seem to attract Bulgarian "currency hunters", who illegally exchange money with foreign tourists to shop in these shiny, perfume smelling stores. This is not only considered a form of "ideological subversion of imperialism", but also a means of propaganda and glorification of Western culture exposing the socialist population to its material temptations ***(see documents Nos. 55 and 57 in the paper edition)***.

Like previous editions, this one is in compliance with the requirements of the applicable law. A small amount of sensitive data and names of third parties is anonymised in compliance with article 31(6) of the Law.

The paper and extended digital editions of *The State Security and Tourism* comprise 63 and 178 documents, respectively. Records of post-1944 tourism in Bulgaria and lists of frequently used abbreviations, fonds and units from the archives of the Committee are also available in the reference aids section.

Fond No. 2 of the archives of the Ministry of Interior is a major source of research on the SS counter-intelligence network and its system of surveillance over foreign diplomatic missions in Bulgaria[4]. District directorates of the Ministry of Interior further make an important contribution to a more comprehensive view on the workings of the secret apparatus in the context of tourism. Several documents from fond No. 4 of the National Intelligence Service archive have also made their way into the extended digital edition.

[4] Metodiev, M. Legitimacy Machine. State Security in the Power Strategy of the Bulgarian Communist Party, The Institute for Studies of the Recent Past, S., 2008, pp. 160-167.

СПИСЪК НА ДОКУМЕНТИТЕ С АНОТАЦИЯ

1. ДС и туризмът: заповеди, инструкции, решения на Колегиума на МВР, окръжни и други документи на ръководството.

1. **Окръжно №3022 за провеждане и изпълнение на мероприятия по пресичане на чуждите разузнавания в Бургаски окръг, Бургас, 11 юни 1957 г.**
   АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 4, оп. 1, а.е. 71 (Бс.), л. 103-104.
   Въвежда се строга отчетност и наблюдение над поведението на чужди граждани и дипломати, дошли под формата на туристи и курортисти в окръга.

2. **Окръжно №5124 за установяване на граждани на капиталистически страни, временно пребиваващи като туристи, търговци и курортисти и други групи да правят снимки на цигани, лошо облечени хора и деца или изоставени къщи, Бургас, 18 август 1958 г.**
   АКРДОПБГДСРСБНА - М - ф. 4, оп. 1, а. е. 71 (Бс), л. 79.
   Установено е, че заснетите материали се използват за създаване на негативни представи за българската страна. С писмото се забранява придвижването на цигани-катунари в близост до пътищата край курортите. Нарежда се да се изземват филмите на чужденците.

3. **Заповед №I-276 за засилване на агентурно-оперативната работа на окръжните и градските управления на МВР по гражданите от капиталистическите страни, посещаващи Н. Р. България, София, 7 октомври 1959 г.**
   АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11, а. е. 40, л. 212-217.
   Активизира се работата на оперативните работници спрямо чужденците, посещаващи страната чрез придобиване на агенти, владеещи чужди езици.

4. **Решение на Колегиума на Министерството на вътрешните работи за подобрение агентурно-оперативната работа по гражданите на капиталистическите страни, временно пребиваващи в Народна република България, София, 1961 г.**
   АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 1, а.е. 1310, л. 7-14.
   Колегиумът задължава органите на ДС и НМ в столицата и окръжните градски управление на МВР да следят и да знаят по всяко време какви чуждестранни граждани се намират на територията на страната и какви са проявите им. Следва се изпълнението на МЗ № I-276 от есента на 1959 г.

5. **Окръжно писмо до началниците на централните управления и отдели на ДС, ДНМ и на началниците на окръжните, и градските управления на МВР в страната, София, 1961 г.**
   АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 1, 1310, л. 26-35.
   Съгласно МЗ I-276/17. X. 1959 г., в работата по наблюдението и обработка на гостуващите в страната чужди граждани, се включва цялата структура на министерството. Работата им се съгласува с ВГУ - ДС. Повишено внимание се препоръчва върху шофьорите, водачите на туристическите групи и представителите на туристически фирми, за да се пресече контрабандното внасяне на стоки, валута, изнасяне на ценности през границата и т.н.

6. **Мероприятия на органите на ДС по временно пребиваващите в страната чужденци, София, б. д. [ок. 1961 г.]**
   АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 1, а.е. 1310, л. 1-6.
   За предотвратяване подривната дейност на чужденци, пребиваващи в НРБ се набелязват 15 основни точки за следване от органите на реда в страната, като координацията помежду окръжните управления и Центъра се възлага на II управление.

7. **МЗ №I-313 във връзка с постоянното увеличаване притока на капиталистически граждани в България по линия на международния туризъм, търговия и културен обмен. София, 18 август 1962 г.**
   АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11, а. е. 50, л. 48-50.
   В документа се изреждат случаи на неправомерно иззети филми на чужди гости, под претекст, че заснемат военни обекти. В заповедта се уточнява кога да се пристъпва към задържане и изземване на фотографски материали.

8. **Решение на ръководството на II управление - ДС от 3 септември 1962 година за подобряване оперативното взаимодействие между V отдел и линейните отдели в управлението по наблюдението и разработката на временно пребиваващите на наша територия капиталистически граждани, София, 4 ноември 1962 г.**
   АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 1, а.е. 1312, л. 7-8.
   Дейността на V отдел се съсредоточава основно върху контраразузнавателната работа сред чуждестранните търговци, туристи, гости и транзитници. II одтел поема пристигащите от Гърция и Турция, а VIII - журналисти и учени.

9. **МЗ №I-396 за състоянието на контраразузнавателната работа в органите на ДС и мерки за нейното засилване, София, 21 януари 1963 г.**
   АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11, а. е. 52, л. 277-308.
   Заповедта е изготвена с цел противодействие опитите на капиталистическия шпионаж за събиране на военна, техническа, стопанска и друга информация чрез дейността на акредитирани дипломати, аташета, туристи и научни кадри.

10. **МЗ №I-1704 за организиране и активизиране на агентурно-оперативната работа по чужденците от капиталистическите страни, посещаващи Н. Р. България, София, 27 април 1963 г.**
    АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11, а. е. 55, л. 130-143.
    Туризмът се използва от противниковите държави за влияние чрез пропагандни методи на българските граждани с цел да изменят на родината. Особено податливи към измяна са туристите от социалистическите страни, главно тези от ГДР. Първо главно управление трябва да съдейства на ВГУ с данни за пребиваващите чужди разузнавачи с цел да се избегне нетактично отношение от страна на българските служби към миролюбивите гости.

11. **Окръжно №6805 за увеличаването на обиколни туристически групи от капиталистическите страни, София, 13 юли 1964 г.**
    АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 3, а.е. 84, л. 70-72.
    В работата по обиколните туристически групи е установено, че в техния състав като шофьори, водачи и туристи присъстват хора, свързани с чуждите разузнавателни служби. Следва да се засили бдителността на оперативните работници.

12. **Докладна записка относно беседите със съветските другари по организацията на агентурно-оперативната работа по туризма, София, 21 април 1969 г.**
    АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 3, а.е. 380, л. 1-7.
    По време на командировка на оперативни работници в СССР в началото на април 1969 г. е проведен обмен на опит по внедряване и ползване на агентура в системата на туристическите услуги.

13. **Справка за организацията на контраразузнавателната работа на органите на КГБ по линията на краткосрочните излизания на съветски граждани в капиталистическите страни, София, 11 юни 1969 г.**
    АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 3, а.е. 380, л. 38-44.
    Посочени са възможни обстоятелства, които служат за изучаване на излизащи в чужбина съветски граждани, за да не се допусне изтичане на информация.

14. Мнение на началника на Второ главно управление - ДС относно предложението на Комитета за отдих и туризъм за едностранно обявяване на безвизов туристически режим от НРБ за 1974-1975 година, София, 4 декември 1973 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-493, л. 3-5.
Според ВГУ-ДС предложението на КОТ е нецелесъобразно, нарушава принципа на реципрочност и подлага страната на опасност от действията на чужди разузнавачи и агенти, които ще влизат по всяко време и безнаказано.

15. Окръжно №6548 за подпомагане на контраразузнавателната работа на ВГУ-ДС по линия на международния туризъм, София, 22 декември 1973 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-493, л. 1-2.
Използвани са възможностите на ПГУ - ДС за придобиване на сигнали, данни и информации за подпомагане на контраразузнавателната работа на ВГУ по линия на международния туризъм.

16. Инструкция №I-633 за организацията, задачите, задълженията и правата на специализираната ведомствена милиция по туризма, София, 28 декември 1977 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, СДОТО, служебен архив, а. е. 98, л. 3-7.
Специализираната ведомствена милиция по туризма се изгражда на териториален принцип в системата на окръжните и районни управления на МВР, на чиято територия се намират главните туристически комплекси и се ръководи от директора на Народната милиция.

17. МЗ №I-144 от 10 юни 1985 г. за обезпечаване сигурност и недопускане на терористични прояви през активния курортен сезон на плажната ивица по Черноморието и във ведомствените почивни домове, София, 10 юни 1985 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11, а. е. 350, л. 146-149.
Предвид усложнената международна обстановка и заплахите от терористични атаки за обезпечаване на сигурността по плажната ивица на Черноморието и във ведомствените почивни домове се привличат на работа допълнително нещатни сътрудници и платени агенти. Особено внимание се отделя на плажовете, посещавани от чужди граждани.

2. Разузнаване и контраразузнаване в туризма.

2.1. Оперативни документи за работата на ДС по туризма: информации, справки, отчети и доклади през 40- те- 60- те години на XX в.

18. План на началника на група „И“ за работата по общо достъпните заведения (ресторанти, аперитиви, сладкарници), за времето от 1 януари до 31 март 1948 год., София, 16 януари 1948 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 1, а.е. 174, л. 9-10.
Планът се съставя за цялостно устройване и на работата по пресичане на чуждестранната агентура в страната. В редица обществени заведения, сред които и „Хоремаг“, се установява агентура, която да следи поведението на чуждите граждани.

19. Тримесечен план за работата по сектор „Хотели“ за времето от 1. I. до 31 март 1948 г., София, 18 януари 1948 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 1, а.е. 174, л. 26.
Според плана пред оперативния работник предстои да образува обектови досиета на десет хотела, да проучи персонала им и установи връзка със съдържателите им.

20. Доклад за извършената работа в сектора „Ханчета“ за времето от 15 април до 25 юни 1948 г., София, 25 юни 1948 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 1, а.е. 175, л. 7-8.
Сред извършена проверка, някои от ханчетата за затворени, заради наличие на спекула и злоупотреби, но много от този тип заведения вече са под управлението на общинско предприятие „Хоремаг“.

21. Доклад на ръководителя на група „И“ за извършената агентурно-оперативна работа от групата–отделение 3, за времето от 1 юли до 31 декември 1948 година, София, 1948 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 1, а.е. 175, л. 13-31.
Обобщаващ доклад за дейността по секторите, представляващи оперативен интерес за Дирекция „Държавна сигурност“ - „Хотели“, „Вагон-Ли“, „Хижи“, „Юнион клуб“, „Барове“, „Тенис клуб“ и „Ресторанти“. ДС успява да внедри и задейства своя агентура в условията на национализация на частните дружества.

22. План за агентурно-оперативните мероприятия по разработката на сектор „Общодостъпни заведения, сладкарници, ресторанти и аперитиви“ за времето от 1 април до 30 юни 1949 г., София, 14 април 1949 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 1, а.е. 174, л. 11-15.
В плана са описани по-известните бирхалета, ресторанти и сладкарници в следвоенна София. Залегнали са мерки за вербовка на лица от обслужващия персонал.

23. Отчет за извършената работа по обслужване на обекта бар „Астория“ през първото шестмесечие на 1949 г., София, 25 юни 1949 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 1, а.е. 230, л. 22.
През отчетния период чужденците посещават по-рядко бара, тъй като подразбират, че е обект на ДС. Това е и основна причина барът да бъде закрит.

24. Отчет за извършената работа по обслужване на обекта „Балкантурист“ през първото шестмесечие на 1949 година, София, 25 юни 1949 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 1, а.е. 230, л. 19-20.
В отчета са описани водените разработки на служители в предприятието.

25. Отчет за извършената работа за времето от 1 март до 31 юни 1950 год. по обект на обслужване отдел „Пътуване и туризъм“ при „Балкантурист“, София, 22 юни 1950 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 1, а.е. 281, л. 30-32.
В отчета се набляга на стила на ръководство на предприятието, като икономическите загуби се обясняват с лошото управление на директора Ячо Кабаивански.

26. План на агентурно-оперативните мероприятия, съгласно заповед № 276 от 7. X. 1959 год. за наблюдение и разработка на капиталистическите граждани, пребиваващи на територията на Бургаски окръг, Бургас, 4 януари 1960 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 4, оп. 1, а. е. 74, (Бс), л. 8-14.
В плана са набелязани основни положения за изпълнение според изискванията на заповедта. Предвижда се профилактика и на българските граждани, посещаващи капиталистически държави, като се следи да не се пускат такива, които са настроени враждебно към народно-демократичната власт.

27. Справка на началника на отделение „Чужденци“ относно съвместната работа с чехословашките другари при обслужване на чехословашките летовници в Бургаски окръг през 1960 г., Бургас, 30 януари 1961 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 6, а. е. 529 (Бс), л. 4-4 гръб.
За оперативно наблюдение на чехословашките летовници през 1960 г. е изпратен сътрудник на техните органи на сигурността, легендират като екскурзовод. Постигнати са добри резултати и се препоръчва в бъдеще да се търси подобно сътрудничество със сходните кадри от Полша и ГДР.

28. Докладна записка за организацията на работата по линия на обществеността в отдел V, управление II ДС, София, Б. д. [ок. 1961 г.]
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 1, а.е. 1310, л. 39-40.
Записката посочва начини за координация на оперативните работници с дейността на доброволните отряди на трудещите се в хотели и ресторанти по линия на чужденците.

29. Бележки по предложението за работата по транзитниците, София, б. д. [ок. 1961 г.]
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 1, а.е. 1310, л. 36-37.
Отделите на II, III и IV управление на ДС наблюдават поведението на транзитници и чужденци, които посещават хотели и ресторанти по места.

30. Доклад относно формите и методите на подривна дейност на капиталистическите разузнавания против Н. Р. България, провеждани чрез използване капиталистически граждани, посещаващи страната като туристи, търговци, гости и др., София, април, 1962 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 1, а.е. 716, л. 1-32.
Подробен доклад за способите на капиталистическите държави да използват туристите като прикритие на тяхното разузнаване в страната. Слабост на ДС е липсата на добре подготвена в езиково отношение агентура и изпускане на възможности за пресичането дейността на чуждите агенти.

31. Справка за международните знаци на транзитно преминаващите чужденци със собствени превозни средства, София, 5 юни 1963 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 3, а.е. 50, л. 94-103.
В документа са описани категориите чужденци, които преминават със собствени превозни средства през страната. Описани са знаците на превозните средства, съпътстващите ги документи, правата на тези хора и евентуалната заплаха от тях, в случай на сътрудничество с чуждо разузнаване.

32. Обзор на дейността на вражеските разузнавания срещу НРБ чрез временно пребиваващите у нас граждани от капиталистически страни, София, 15 февруари 1966 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 3, а.е. 119, л. 143-175.
В обзора се набляга на предварителната обработка на туристите от САЩ, ГФР и другите държави при посещение на България с подаване на указания за поведение по време на престоя си. Изброени са форми и случаи на шпионаж от мними туристи.

33. Справка за броя на туристите - граждани на капиталистически страни, временно пребивавали в Бургаски окръг от 1 януари до 15 декември 1967 г., Бургас, 15 декември 1967 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 2, а.е. 209, л. 52.
Документът съдържа статистически данни за броя на чужди граждани по националности, гостували в Бургас, „Слънчев бряг“ и южните курорти.

34. Мероприятия, които ще се проведат от VI управление–ДС за подобряване работата по линия на туризма, София, 13 август 1973 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 22, оп. 1, а. е. 21, л. 7-9.
Документът описва ангажиментите на управлението по увеселителната, естрадната и артистичната дейност, развивана в туристическите комплекси на страната.

2.2. Оперативни документи, свързани с работата на Втори, Шести, Осми, девети и Дванадесети отдел на ВГУ–ДС през 70- те и 80-те години на XX в.

35. План относно мероприятия, които ще бъдат проведени от IX отдел през първото тримесечие на 1969 г., Б. м., 29 декември 1968 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 3, а. е. 359, л. 1-11.
Основната задача е да се пресичат опитите на капиталистическото разузнаване да използва туризма срещу интересите на България. Засилва се наблюдението на преминаващите ГКПП граждани от арабски произход.

36. **Докладна записка относно проведени срещи с ръководствата на окръжните управления на МВР във Варна, Бургас и Толбухин във връзка с разглеждане състоянието на контраразузнавателната работа по канала на туризма, София, 3 април 1973 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-493, л. 52-55.
На срещата са дадени насоките по засилване на позициите на прикритие на туристическия отдел в системата на отдиха и туризма.

37. **Справка относно взаимодействието с братските органи, работещи на туристическия комплекс „Сл. Бряг“, Бургас, 18 октомври 1973 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 6, а.е . 20 (Бс), л. 1-3.
В туристическия комплекс VIII отдел на ВГУ - ДС работи със сътрудници от СССР, ЧССР и ГДР. Отчетени са добри резултати, но и слабости. Има необходимост и от работа с полските органи.

38. **Докладна записка относно съвещание по въпросите на прикритието по линия на отдел VIII, ВГУ-ДС, София, 21 октомври 1975 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ¬VI-Л-493, л. 117-122.
На съвещанието се обсъжда как да се упражнява контрол от страна на оперативните работници на прикритие.

39. **Справка относно въпросите, които могат да бъдат обсъдени на срещата на ръководството на МВР и Комитета за отдих и туризъм, София, 20 декември 1976 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-493, л. 229-232.
Документът третира проблема с посещението на турските туристи, отсядащи в страната като „гости“ или навлизащи на българска територия без виза. Голяма част от тях извършват незаконна търговия, трансфер на валута и шпионски задачи сред мюсюлманското население в страната.

40. **Отчетен доклад за извършената контраразузнавателна дейност от Отдел 08, ВГУ - ДС за периода от 01. 01. 1980 г. до 01. 01. 1981 г., София, 15 януари 1981 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 4, а. е. 43, л. 124-140.
Докладът синтезира основните моменти от оперативния отчет и работата с агентурата през изминалата година, отношенията с „Балкантурист“ и органите на сигурността от социалистическия лагер.

41. **Справка за проведено съвещание по проблемите и въпросите на охранителното и агентурно-оперативното обезпечаване на транзитния поток по Е-87, Варна, 10 март 1988 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-9 (Вн.), т. 4, 2 неномерирани листа.
Трасето Е-87, разпростиращо се по отсечката между гр. Бяла и с. Кранево е изключително натоварено, оперативното наблюдение се съсредоточава върху преименуваните лица.

42. **Отчет - анализ относно изпълнението на задачите на отдела VIII, ВГУ - ДС през 1988 г., София, 19 януари 1989 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-9 (Вн.), т. 7, 26 неномерирани листа.
Наблюдава се повишен интерес на чуждите туристи към България във време на преустройство и демократизация на страната. Сред тях се очаква да има хора, които ще се възползват от ситуацията за извършване на валутно-контрабандна дейност, измами, разпространяване на „клеветническа“ информация за Възродителния процес.

43. **План за съвместна работа по канала на международния туризъм с ВГУ - КГБ през 1989 г., София, 3 февруари 1989 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-9 (Вн.), т. 7, 6 неномерирани листа.
В плана са заложени съвместни мероприятия по оперативно наблюдение на чужди туристически фирми.

44. Информация за хода на подготовката на ДС при Областно управление на МВР - Варна за работа през активния туристически сезон на 1989 г., Варна, 17 април 1989 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-9 (Вн.), т. 3, 10 неномерирани листа.
В документа се подчертава значението на Указ № 56 за стопанската дейност, според който курортните комплекси могат да се обособяват като държавни туристически фирми. Функциите на ДС по канала на туризма остават същите, но с по-голяма бдителност в новите икономически условия.

45. Справка относно проведените мероприятия в отделение 02-2 ДС при Общинско управление МВР - Варна за подготовката на туристическия сезон 1989 г., Варна, 22 май 1989 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-9 (Вн.), т. 3, 6 неномерирани листа.
Оперативната обстановка се изостря в условията на новото икономическо положение и създаването на отделни смесени предприятия в сферата на туризма. Указани са бдителност по пресичане на терористична дейност, контрол над транзитния поток и взаимодействие с другите поделения на МВР по обезпечаване на сезона.

46. Справка за организацията на външнотърговската дейност при СД „Балкантурист“ - „Златни Пясъци“, Варна, 27 юни 1989 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-9 (Вн.), т. 7, 4 неномерирани листа.
Документът представя особеностите на външнотърговската дейност на „Балкантурист“ - „Златни пясъци“ в условията на променена икономическа обстановка. Препоръчва се засилване на сътрудничеството с VIII отдел на ВГУ за придобиване на информация за бъдещи търговски партньори на комплекса от Западна Европа.

47. Справка за извършена проверка на ефективността на създадената организация за оперативно обслужване на хотелите в част от териториалните поделения на МВР, Варна 17 октомври 1989 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-9 (Вн.), т. 7, 7 неномерирани листа.
Указва се необходимост от подобряване и усъвършенстване на агентурно-оперативната и охранителната работа в хотелите срещу контрабандата, незаконния валутен трансфер и трафика на наркотици.

3. Чужди туристи.

3.1. Опити за бягство през България.

48. Статия „На червения бряг на Черно море. Общо германска среща в България“ от Хелмут Айкелман. Сп. „Щутгартер Цайтунг“, 8 ноември 1962 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 2, а. е. 490 (Бс), л. 13-18 гръб.
Очерк за състоянието на морския туризъм в България от началото на 60- те години на XX в. На брега на Черно море се осъществяват срещи между близки и приятели от двете германски държави.

49. Справка за организацията на работата по капиталистически туристи, посещаващи НР България и за въпросите по координиране на работата и обмяната на опит с другарите от ЧССР, София, 27 март 1964 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 3, а.е. 50, л. 202-209.
Според документа чешките органи за сигурност констатират интерес от страна на капиталистическото разузнаване към чешките граждани, гостуващи в България с цел склоняне към измяна на родината или внушение на враждебна диверсия.

50. Докладна записка относно някои проблеми, свързани с туризма, Бургас, 20 октомври 1971.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 6, а. е. 121 (Бс), л. 1-3.
В документа се показва съгласуваност между МВР и ГВ в действията по предотвратя-

ването на бягства зад граница на туристи от социалистически страни. Споменати са случаи за побой над чешки туристи, появата на хипита и „битълси“.

51. Доклад до командващия Гранични войски - МВР за извършен опит за нарушение на границата от страна на полски граждани, Бургас, 5 октомври 1982 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 3, а. е. 189, л. 231-233.
Жител на с. Синеморец известява Гранични войски за подозрително придвижване на трима полски туристи в посока към с. Резово. Предотвратен е опит за бягство.

52. Информация за оперативната обстановка по линия на Второ главно управление при МВР на НРБ и сътрудничеството с органите на МДС - ГДР по канала на международния туризъм и ГКПП, София, 24 февруари 1986 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 4, а. е. 108, л. 1-15.
Обобщен е опитът от сътрудничеството между двете институции по отношение на предотвратяване на бягства на граждани от ГДР през българската граница и сигнали за възможна терористична дейност.

3.2. Обслужването в досиетата на ДС.

53. Справка за агентурното обслужване на чешките граждани в „Сл. Бряг“, Бургас, 27 януари 1961 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 2, а.е. 529 (Бс), л. 3.
Получавани са отделни сигнали за неблагонадеждно поведение от страна на чехи, почиващи в курорта, за заснемане на военни и други обекти в района на брегова батарея на гр. Несебър. Случаите са докладвани на чешки служител на разузнаването, работел под прикритие като екскурзовод.

54. Справка за констатирани допуснати слабости по досегашното обслужване на чуждите граждани в курортния комплекс „Сл. Бряг“ гр. Несебър, Бургас, 27 януари 1961 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 4, оп. 1, а. е. 71 (Бс), л. 12-14.
В документа се разкрива лошата организация при посрещането и настаняването на чуждите туристи, констатирани са случаи на хранителни отравяния, недобра хигиена и зле обучен персонал.

55. Справка за резултатите от съществуващите магазини с продажба на стоки с чужда валута през летния сезон на 1965 година, Варна, 9 декември 1965 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 3, а. е. 140, л. 51-54.
В комплексите на „Балкантурист“ се откриват магазини, в които се продават внесени от ФРГ стоки срещу чужда валута. Налице са злоупотреби от страна на българските продавачи, което води до незначителна печалба за България и лоши финансови и политически ефекти.

56. Допълнителен план относно мерките за предотвратяване на отравяния в заведенията, осигуряващи храна за почиващи чужденци, Варна, 4 август 1966 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 3, а.е. 228, л. 1-2.
Планът описва мерки по следенето на санитарно-хигиенния режим в заведенията на „Балкантурист“ с оглед на пресичане хранителни отравяния. Назначаването на готвачи и бюфетчици се съгласува с ДС.

57. Справка за дейността на магазините с чужда валута в курортните комплекси и тяхното въздействие върху българските граждани, Варна, 30 август 1967 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 3, а. е. 274, л. 1-16 гръб.
Изброени са основните западно–германски фирми, с които ДСО „Турист“ има сключени договори за извършване на продажба на западни стоки. Тези магазини се възприемат от българите и като места за незаконна обмяна на валута, което притеснява чуждите туристи.

58. Справка за обслужването на съветските туристи на комплекс „Слънчев бряг“ през 1973 год. Бургас, 1 ноември 1973 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 6, а. е. 122 (Бс), л. 1-5.
Към края на годината са отбелязани добри резултати в изправянето на минали слабости по отношение на работата със съветските туристи, както и стремеж за поддържане на по-тесни връзки с представителите на „Интурист“. Препоръчва се да се набляга повече и на културните мероприятия.

59. Окръжно №5668 за постъпили сигнали за неблагополучия при обслужването на съветските туристи, София, 11 юни 1974 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-493, л. 30.
Получени са сигнали за неспазване на договорите, свързани с обслужването на съветските туристи. Препоръчва се да се вземат мерки за отстраняването на проблемите в бъдеще.

60. Информация №300 за обслужването на съветски туристи в курортния комплекс „Камчия“, София, 1 октомври 1976 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-493, л. 166-168.
По проверени данни от агентурни сведения във Второ главно управление постъпват сигнали за нередности в отношението към съветските туристи в КК „Камчия“. Наред със спекулациите в обслужването, в комплекса се провежда конкурс за красота „Мис Камчия“, в който журито отдава предпочитания на българките.

61. Справка за състоянието и подготовката на Държавния комитет по туризма за идеологическата и културно-масовата работа сред чуждестранните туристи през новия туристически сезон, София, 30 април 1977 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-493, л. 249-257.
Като стопански отрасъл туризмът е удобен за идеологическо въздействие и влияние на чужденците чрез непринудено пропагандиране на социалистическия мироглед сред тях. Посочени са и редица недостатъци в сферата на обслужването на туристите.

62. Сведение от аг. „Ивайло“ относно екскурзия с БМТ „Орбита“, с кораб „Д. Благоев“ по маршрут Франция - Италия - Гърция - Турция, 16 юни до 1 юли 1977 г., София, 25 юли 1977 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-492, л. 200-204.
В документа са отразени интересите на българските туристи към магазините, стоките и услугите в чужбина. Почти всеки от тях, но най-вече жените проявяват любопитство към порно филмите.

63. Статия - „Никога вече: тъжните преживявания на една екскурзиантка. Какво трябваше да преживее една жена от Белден в България“, превод от немски език, Б. м., 30 август 1989 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 816, л. 94-97.
Статията е публикувана във в. „Аугсбургур Алгемайне“ и разказва за лошо отношение към семейство туристи от ФРГ от страна на български митничари и граничари.

LIST OF DOCUMENTS WITH ANNOTATIONS

1. **SS and tourism: orders, instructions, decisions of the Collegium of the Ministry of Interior, circular letters and other guidance documents.**

1. **Circular letter No. 3022 on carrying out and implementing measures to cut foreign intelligence efforts in the district of Bourgas, Bourgas, 11 June 1957.**
   АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 4, оп. 1, а.е. 71 (Бс.), л. 103-104.
   Strict reporting and surveillance procedures are introduced in relation to foreign citizens and diplomats visiting the region as tourists and holiday makers.

2. **Circular letter No. 5124 on detecting citizens of capitalist countries, temporarily residing in Bulgaria as tourists, traders, holiday makers and other groups who take photos of gypsies, poorly dressed people and children, or abandoned houses, Bourgas, 18 August 1958.**
   АКРДОПБГДСРСБНА - М - ф. 4, оп. 1, а. е. 71 (Бс), л. 79.
   It is established that the photos are used to create a negative impression of Bulgaria. The movement of nomadic gypsies near roads around tourist resorts is forbidden. Instructions are given to confiscate the photo films of foreign citizens.

3. **Order No. I-276 on enhancing agent-operational activities of MoI district and city directorates in relation to citizens from capitalist countries visiting Bulgaria, Sofia, 7 October 1959.**
   АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11, а. е. 40, л. 212-217.
   Measures related to foreign visitors are enhanced through acquisition of operatives who speak foreign languages.

4. **Decision of the Collegium of the Ministry of Interior (MoI) on improving agent-operational measures related to citizens of capitalist countries temporarily residing in the People's Republic of Bulgaria, Sofia, 1961.**
   АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 1, а.е. 1310, л. 7-14.
   SS and People's Militia bodies in MoI directorates in the capital and district centres are required to keep track of and at all time know the whereabouts and activities of foreign citizens currently residing in the country. The instruction is related to the execution of Ministerial Order No. I-276 of the autumn of 1959.

5. **Circular letter to the heads of SS and People's Militia central directorates and departments, and of the MoI district and city directorates around the country, Sofia, 1961.**
   АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 1, 1310, л. 26-35.
   In accordance with Ministerial Order No. I-276/17.10.1959, the entire structure of the ministry should be engaged with the surveillance and handling of visiting foreign citizens under the authority of the Second Main Directorate of the SS. Drivers, tourist guides and representatives of tourist companies are persons of special interest in order to cut the contraband import of goods and currency, and export of valuable artefacts across the border, etc.

6. **SS initiatives in relation to foreigners temporarily residing in the country, Sofia, not dated [approx. 1961]**
   АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 1, а.е. 1310, л. 1-6.
   15 main activity points are identified for law enforcement authorities to prevent subversion by foreigners residing in the Bulgaria. The Second Directorate is the coordination body between district directorates and the Centre.

7. **Ministerial Order No. I-313 related to the continuous increase in the numbers of citizens from capitalist countries visiting Bulgaria for purposes of international tourism, trade and cultural exchange. Sofia, 18 August 1962.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11, а. е. 50, л. 48-50.
It is reported of a number of cases of illegally confiscated photo films from foreign tourists under the pretext that they have taken photographs of military sites. The order specifies the exact procedures of detaining and confiscating photo materials.

8. **Decision of the management of the Second Directorate of the SS of 3 September 1962 on improving the operational collaboration between Department V and the linear departments in managing the surveillance and registration of files on citizens from capitalist countries temporarily residing in Bulgaria, Sofia, 4 November 1962.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 1, а.е. 1312, л. 7-8.
The focus of work of Department V is counter-intelligence on foreign traders, tourists, guests and transit travellers. Department II is in charge of visitors arriving from Greece and Turkey, and Department VIII – of journalists and scientists.

9. **Ministerial Order No. I-396 on the state of SS counter-intelligence and measures to enhance performance, Sofia, 21 January 1963.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11, а. е. 52, л. 277-308.
The order aims to counteract capitalist attempts at espionage for military, technical, economic and other purposes with the help of accredited diplomats, attaches, tourists and scientists.

10. **Ministerial Order No. I-1704 on organising and intensifying agent-operational activities in relation to visitors from capitalist countries to Bulgaria, Sofia, 27 April 1963.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11, а. е. 55, л. 130-143.
Tourism is used by enemy states as a means of propaganda to promote state treason among Bulgarian citizens. Residents of socialist countries, East Germans in particular, are especially open to treason. The First Main Directorate is instructed to cooperate with the Second Main Directorate in providing data on foreign intelligence officers residing in the country with the aim to avoid indiscretion towards peaceful guests.

11. **Circular letter No. 6805 regarding the increase in the number of round-trip groups from capitalist countries, Sofia, 13 July 1964.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 3, а.е. 84, л. 70-72.
It is established that round-trip groups comprise foreign intelligence officers posing as drivers, guides and tourists. Bulgarian operatives are advised to be on higher alert.

12. **Memorandum regarding the talks with the Soviet comrades on organising tourism related agent-operational work, Sofia, 21 April 1969.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 3, а.е. 380, л. 1-7.
In the beginning of April 1969, seconded operatives to the USSR participate in bilateral meetings on the topic of introducing and utilising agents in the tourist sector.

13. **Brief report on the organisation of KGB's counter-intelligence efforts in relation to short trips of Soviet citizens to capitalist countries, Sofia, 11 June 1969.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 3, а.е. 380, л. 38-44.
The document includes possible methods to scrutinise Soviet citizens going abroad, in order to prevent information leaks.

14. **Opinion of the head of the Second Main Directorate of the SS regarding the proposal of the Recreation and Tourism Committee (RTC) for unilateral announcement of visa-free regime for tourists to Bulgaria in 1974-1975, Sofia, 4 December 1973.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-493, л. 3-5.
The Second Main Directorate of the SS considers the proposal to be inappropriate, in violation of the reciprocity principle, and leaving the country vulnerable to actions of foreign intelligence services and agents, who will have free and uncontrolled entry into the country at all times.

15. **Circular letter No. 6548 on assisting the counter-intelligence efforts of the Second Main Directorate of the SS in the area of international tourism, Sofia, 22 December 1973.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-493, л. 1-2.
The resources of the First Main Directorate are utilised to obtain alerts, data and information to aid the counter-intelligence efforts of the Second Main Directorate in the field of international tourism.

16. **Instruction No. I-633 on the organisation, goals, rights and responsibilities of specialised militia in the tourism field, Sofia, 28 December 1977.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, СДОТО, служебен архив, а. е. 98, л. 3-7.
The specialised militia on tourist matters is structured based on the principle of territoriality in the system of the Ministry of Interior. It functions under the authority of the Director of the People's Militia. Its units are set up in district and regional MoI directorates in whose area of operation main tourist resorts are situated.

17. **Ministerial Order No. I-144 of 10 June 1985 on securing the safety and preventing terrorist acts during the active holiday season on the Black Sea coast and in departmental holiday homes, Sofia, 10 June 1985.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11, а. е. 350, л. 146-149.
Part-time collaborators and paid agents are additionally hired to ensure the safety along the Black Sea coastline and in departmental holiday homes, in view of the complicated international situation and the threats of terrorist acts. Special attention is given to beaches frequented by foreign citizens.

2. Intelligence and counter-intelligence in the tourism sector.

2.1. SS operational documents in the tourism sector: information papers, references, accounts and reports in the 1940s–1960s.

18. **Plan of the head of Group "I" on measures related to public houses (restaurants, night clubs, sweet shops) for the period 1 January-31 March 1948, Sofia, 16 January 1948.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 1, а.е. 174, л. 9-10.
The plan concerns the complete organisation and measures to neutralise foreign operatives in the country. Agents are employed in a number of public houses, Horemag included, to keep track of the practices of foreign citizens.

19. **Quarterly activity plan in sector Hotels for the period 1 January–31 March 1948, Sofia, 18 January 1948.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 1, а.е. 174, л. 26.
According to the plan, the operative is expected to open files on ten hotels, investigate their staff members and establish connections with their managers.

20. **Report on the activities completed in sector Inns for the period 15 April–25 June 1948, Sofia, 25 June 1948.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 1, а.е. 175, л. 7-8.
Following an inspection some inns are closed down due to profiteering and malpractices; many of them are already under the management of the Horemag municipal company.

21. **Report of the head of Group "I" regarding agent-operational measures taken by the group's Division 3 for the period 1 July–31 December 1948, Sofia, 1948.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 1, а.е. 175, л. 13-31.
Summary activity report on the sectors of operational interest for the State Security Directorate: hotels, wagon-lits, cabins, Union Club, night clubs, tennis clubs and restaurants. The SS has successfully infiltrated and activated agents under the new conditions of nationalisation of private companies.

22. **Agent-operational action plan in sector Public houses, sweet shops, restaurants and night clubs for the period 1 April–30 June 1949, Sofia, 14 April 1949.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 1, а.е. 174, л. 11-15.
The plan catalogues the better known beerhouses, restaurants and sweet shops in post-war Sofia. Measures are identified to recruit members of their personnel.

23. **Activity report on the investigation of Astoria Night Club during the first semester in 1949, Sofia, 25 June 1949.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 1, а.е. 230, л. 22.
Foreigners reportedly avoid visiting the club during the reporting period, knowing it is being monitored by SS bodies. This is the main reason for the club to close down.

24. **Activity report on the investigation of Balkantourist during the first semester of 1949, Sofia, 25 June 1949.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 1, а.е. 230, л. 19-20.
Files opened on company employees are discussed in the report.

25. **Activity report on the investigation of Balkantourist's Travel and Tourism Department for the period 1 March–31 June 1950, Sofia, 22 June 1950.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 1, а.е. 281, л. 30-32.
The report calls attention to the way the company is run, explaining economic losses with mismanagement on the part of director Yacho Kabaivanski.

26. **Agent-operational action plan in line with Order No. 276 of 7.10.1959 regarding surveillance and investigation of capitalist citizens residing in the district of Bourgas, Bourgas, 4 January 1960.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 4, оп. 1, а. е. 74, (Бс), л. 8-14.
The plan outlines main guidelines of action in line with the requirements of the order. Provisions are made to apply preventive measures to Bulgarian citizens visiting capitalist countries, the main goal being not to allow the departure of those hostile to the people's power.

27. **Brief report by the head of the Foreigners Department regarding joint efforts with the Czechoslovakian comrades to maintain surveillance over Czechoslovakian holiday makers in the District of Bourgas in 1960, Bourgas, 30 January 1961.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 6, а. е. 529 (Бс), л. 4-4 гръб.
In 1960, a collaborator of Czechoslovakian security services, posing as a tourist guide, is seconded to Bulgaria to perform surveillance on Czechoslovakian holiday makers. As this proves an effective measure, there are recommendations to engage in similar cooperation with peers in Poland and East Germany.

28. **Memorandum about organisational measures implemented at Department V, Second Directorate of the SS, with regard to surveillance on foreign guests in public places, Sofia, not dated [approx. 1961]**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 1, а.е. 1310, л. 39-40.
Methods are identified to coordinate the activities of operatives and collaborating volunteers employed as hotel and restaurant staff in relation to foreigners.

29. **Notes on the proposal on how to deal with transit travellers, Sofia, not dated [approx. 1961]**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 1, а.е. 1310, л. 36-37.
Departments at the second, third and fourth directorates of the SS carry out surveillance over transit travellers and foreigners frequenting local hotels and restaurants.

30. **Report on capitalist forms and methods of subversion against Bulgaria, implemented with the help of capitalist citizens visiting the country as tourists, traders, guests, etc., Sofia, April, 1962.**

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 1, а.е. 716, л. 1-32.
Comprehensive report on the manner in which capitalist states use tourists as a cover up for their intelligence missions in the country. SS weakness appears to be the lack of linguistically educated agents. Thus, foreign spies are left to operate without much interference.

31. **Brief report on the international markings of transit passengers travelling by own vehicles, Sofia, 5 June 1963.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 3, а.е. 50, л. 94-103.
The document describes the categories of transit foreigners travelling by own vehicles, the marks of the vehicles, the documents that go along with them, the rights of the persons in question and the related dangers if same cooperate with a foreign intelligence service.

32. **Review of the activity of enemy intelligence services carried out with the help of foreign citizens temporarily residing in Bulgaria, Sofia, 15 February 1966.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 3, а.е. 119, л. 143-175.
The focus of the document is the initial approach to U.S., West German and other tourists in the form of instructions on how to conduct themselves during their stay in Bulgaria. Reference is made to cases and forms of espionage by pretended tourists.

33. **Brief report on the number of tourists from capitalist countries temporarily residing in the District of Bourgas in the period 1 January–15 December 1967, Bourgas, 15 December 1967.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 2, а.е. 209, л. 52.
The document contains statistical data, based on nationality, of foreign citizens, who have visited Bourgas, Slanchev Bryag and other resorts in the South.

34. **Upcoming measures to be implemented by the Sixth Directorate of the SS to enhance performance in the tourist sector, Sofia, 13 August 1973.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 22, оп. 1, а. е. 21, л. 7-9.
The document highlights the commitments of the directorate with regard to the entertainment, music and artistic activities taking place in tourist resorts around the country.

2.2. SS operational documents of departments II, VI, VIII, IX and XII of the Second Main Directorate of the SS in the 1970s and 1980s.

35. **Action plan of Department IX for the first quarter of 1969, s.l., 29 December 1968.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 3, а. е. 359, л. 1-11.
The main goal is to cut off capitalist intelligence attempts to use tourism as a tool to operate against the interests of Bulgaria. Citizens of Arabian origin are subject to more serious monitoring when crossing the border.

36. **Memorandum about discussions with the heads of MoI district directorates in Varna, Bourgas and Tolbouhin on the state of counter-intelligence in the tourist sector, Sofia, 3 April 1973.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-493, л. 52-55.
Guidelines are given on improving the cover up of intelligence operatives within the system of recreation and tourism.

37. **Brief report on the collaboration with fraternal organs operating in the Sunny Beach Tourist Resort, Bourgas, 18 October 1973.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 6, а.е . 20 (Бс), л. 1-3.
In the resort, Department VIII of the Second Main Directorate of the SS collaborates with peers from the USSR, CSSR and GDR. Some good results and some weaknesses are reported. Collaboration with the Polish colleagues is recommended.

38. **Memorandum from a meeting on matters of cover up in the work of Department VIII of the Second Main Directorate of the SS, Sofia, 21 October 1975.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ¬VI-Л-493, л. 117-122.
Discussions concern the manner in which undercover operatives can exercise control.

39. **Brief report on the matters to be discussed at the meeting between MoI's head management and the Recreation and Tourism Committee, Sofia, 20 December 1976.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-493, л. 229-232.
The document deals with the problem of Turkish tourists arriving as "guests" or entering the country without visas. They largely engage in illegal commercial activities, transfer of currency and espionage among the Muslim population in Bulgaria.

40. **Report on counter-intelligence measures carried out by Department 08, Second Main Directorate of the SS, in the period 01.01.1980–01.01.1981, Sofia, 15 January 1981.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 4, а. е. 43, л. 124-140.
The report summarises the key elements of the operational report and agent activities over the past year, the relations with Balkantourist and with security structures in the socialist camp.

41. **Brief report about a meeting on problems and matters of security and agent-operational activities with regard to transit flow on the E-87 highway, Varna, 10 March 1988.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-9 (Вн.), т. 4, 2 неномерирани листа.
E-87 is considered to have extremely heavy traffic and operational surveillance is escalated to effectively respond to the flow of transit travellers from Turkey.

42. **Report with analysis of the performance of assignments by Department VIII, Second Main Directorate (SMD) of the SS in 1988, Sofia, 19 January 1989.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-9 (Вн.), т. 7, 26 неномерирани листа.
Foreign tourists are increasingly attracted to Bulgaria in a time of restructuring and democratisation. It is expected that there will be persons among them who will try to take advantage of the situation to engage in contraband of goods and currency, fraud, or dissemination of "defamatory" information about the Revival Process.

43. **Joint action plan of the SMD and the KGB on matters of international tourism in 1989, Sofia, 3 February 1989.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-9 (Вн.), т. 7, 6 неномерирани листа.
The plan provides for joint measures of operational surveillance over foreign tourist companies.

44. **Information on the progress of preparations of SS staff at the MoI District Directorate in Varna for the 1989 active tourist season, Varna, 17 April 1989.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-9 (Вн.), т. 3, 10 неномерирани листа.
The document emphasises the importance of Decree No. 56 (according to which holiday resorts can exist in the form of state tourist companies) for the economic sector. Tourism related SS assignments generally remain the same; a little more caution is required under the new economic conditions.

45. **Brief report on the preparations at SS Division 02-2 of the MoI Municipal Directorate in Varna for the upcoming 1989 holiday season, Varna, 22 May 1989.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-9 (Вн.), т. 3, 6 неномерирани листа.
The operational environment seems to aggravate under the new economic situation and the emerging new joint ventures in the tourist sector. Instructions are given to be cautious and counter terrorist agendas, manage the transit flow and collaborate with other MoI divisions to implement action plans for the season.

46. **Brief report on the organisation of the international commercial activities of the Balkantourist Economic Directorate (ED) – Golden Sands, Varna, 27 June 1989.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-9 (Вн.), т. 7, 4 неномерирани листа.

The document reports on the aspects of the international commercial affairs of Balkantourist – Golden Sands under the new economic conditions. Recommendations are given to strengthen cooperation with Department VIII of the SMD for the purpose of acquiring information on Balkantourist's future commercial partners from Western Europe.

47. **Brief report on an efficiency check of the operational units created under some territorial MoI divisions assigned with the task to oversee the hotel sector, Varna, 17 October 1989.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-9 (Вн.), т. 7, 7 неномерирани листа.
Instructions are given to enhance agent-operational and security performance in hotels in order to curb contraband, illegal transfers of currency and drug trafficking.

3. Foreign tourists

3.1. Defection attempts across the Bulgarian border.

48. **Article by Helmut Eickelmann entitled "On the red coast of the Black Sea. An all-German meeting in Bulgaria". Stuttgarter Zeitung, 8 November 1962.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 2, а. е. 490 (Бс), л. 13-18 гръб.
Feature article on the state of sea tourism in Bulgaria from the beginning of the 1960s. Friends and relatives from the two German countries see and meet each other in Black Sea resorts.

49. **Brief report on organisation of work related to capitalist tourists visiting Bulgaria and on coordination of activities and exchange of experience with the CSSR comrades, Sofia, 27 March 1964.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 3, а.е. 50, л. 202-209.
It is reported that Czech security structures observe interest of capitalist intelligence services in Czech visitors to Bulgaria. The purpose is to persuade same to betray their country or facilitate hostile subversion.

50. **Memorandum on certain problems in the tourist sector, Bourgas, 20 October 1971.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 6, а. е. 121 (Бс), л. 1-3.
There are coordinated efforts between the MoI and the frontier forces for preventing defection of tourists from socialist countries abroad. Reference is made to cases of assault over Czech tourists, emergence of hippies and "Beatles fanboys".

51. **Report to the commander of frontier forces of the MoI about border trespassing attempts by Polish citizens, Bourgas, 5 October 1982.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 3, а. е. 189, л. 231-233.
A resident in the village of Sinemorets alerts the frontier forces about suspicious movement of three Polish citizens in the direction of the village of Rezovo. An act of defection is prevented.

52. **Information about the operational activities of the Second Main Directorate of the Bulgarian MoI and its collaboration with the East German Stasi in the field of international tourism and border crossing points, Sofia, 24 February 1986.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 4, а. е. 108, л. 1-15.
The document is a summary of the results of the cooperation between the two institutions in preventing defection attempts of East German citizens across the Bulgarian border, and in exchanging alerts about possible terrorist acts.

3.2. Intelligence provision as documented in SS secret files.

53. **Brief report about the surveillance over Czech citizens in the Sunny Beach Resort, Bourgas, 27 January 1961.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 2, а.е. 529 (Бс), л. 3.
There are some alerts about odd behaviour of Czech tourists in the resort, such as taking

photographs of military and other sites in the area of the border battery in the town of Nesebar. The cases are reported to an undercover Czech intelligence officer posing as a tourist guide.

54. **Brief report on identified weaknesses in service provision to foreign tourists in the Sunny Beach Resort in Nesebar, Bourgas, 27 January 1961.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 4, оп. 1, а. е. 71 (Бс), л. 12-14.
It is reported of poor organisation when receiving and accommodating foreign guests, and of cases of food poisoning, poor hygiene and unqualified staff.

55. **Brief report on existing stores accepting foreign currency in the 1965 summer season, Varna, 9 December 1965.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 3, а. е. 140, л. 51-54.
There are stores opened in Balkantourist resorts which sell imported West German products against foreign currency. It is reported of malpractices of Bulgarian retailers which hurt national revenue and have negative financial and political effects.

56. **Additional plan on taking prevention against food poisoning in restaurants providing food to foreign tourists, Varna, 4 August 1966.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 3, а.е. 228, л. 1-2.
Measures are identified to ensure good standards of hygiene in the restaurants of Balkantourist with a view to prevent food poisoning. The appointment of cooks and buffet attendants is coordinated with the SS.

57. **Brief report on stores accepting foreign currency in holiday resorts and their impact on Bulgarian citizens, Varna, 30 August 1967.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 3, а. е. 274, л. 1-16 гръб.
The document includes a list of the main West German companies which have signed contracts with the Bulgarian Tourist SEE to sell western goods in Bulgaria. There is a tendency for Bulgarians to use these stores as places of illegal currency exchange, which is a nuisance to foreign guests.

58. **Brief report on service provision to Soviet tourists in the Sunny Beach Resort in 1973, Bourgas, 1 November 1973.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 6, а. е. 122 (Бс), л. 1-5.
The end of the year shows improvement in service provision to Soviet tourists and pursuit of closer cooperation with Intourist representative. It is recommended to further promote and produce cultural events.

59. **Circular letter No. 5668 concerning received alerts about problems of service provision to Soviet tourists, Sofia, 11 June 1974.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-493, л. 30.
The letter informs of breach of contracts for service provision to Soviet guests. It is recommended to take appropriate measures to eliminate similar problems in the future.

60. **Information No. 300 concerning service provision to Soviet tourists in the Kamchia Resort, Sofia, 1 October 1976.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-493, л. 166-168.
There are agent reports to the Second Main Directorate about problems of service provision to Soviet guests in the Kamchia Resort. There is also information that the jury at the local Miss Kamchia beauty pageant is biased in favour of Bulgarian participants.

61. **Brief report on the progress of preparations at the State Tourism Committee for implementing planned ideological and mass cultural activities among foreign tourists during the upcoming holiday season, Sofia, 30 April 1977.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-493, л. 249-257.

The tourist sector is ideal for ideological propaganda and manipulation of foreign guests by propagation of socialist ideology in an informal setting. A number of weaknesses are identified in service provision for tourists.

62. Information by agent "Ivaylo" regarding a trip organised by the Orbita Youth Tourism Bureau (YTB) on the D. Blagoev Cruise Ship on a specified course France-Italy-Greece-Turkey, 16 June–1 July 1977, Sofia, 25 July 1977.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-492, л. 200-204.
There is information about the interest of Bulgarian tourists in stores, goods and services abroad. Almost all passengers, women in particular, are curious about adult movies (porn).

63. Newspaper article entitled "Never again: the plights of a tourist. The ordeal of a woman from Belden in Bulgaria", translation from the German language, s.l., 30 August 1989.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 816, л. 94-97.
The article, published in Ausburger Zeitung, tells of the awful treatment of a West German family by Bulgarian customs and border officers.

103

Поморие

Строго секретно!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

М. В. Р.
ОКРЪЖНО УПРАВЛЕНИЕ
№ 3022
11. VI 1957 г.

НАЧАЛНИК ГРАДСКО УПРАВЛЕНИЕ МВР
Т У К

ОКОЛИЙСКИ НАЧАЛНИЦИ МВР

Тук

ОКОЛИЙСКО УПРАВЛЕНИЕ ОКРЪГА
гр. ПОМОРИЕ
Получено на 12 VI 1957
Вх. № 1663 Дело №

В резултат на подобрилите се отношения на България с редица капиталистически страни ,напоследък под формата на гости окръга ни се посещава от много граждани на тези страни.Може да се предполага,че между тях има и такива,които са изпратени със специални задачи,като агенти за връзка,маршрутници и др.

Освен това с настъпването на летния сезон капиталистическите дипломати под формата на курортисти зачестиха посещенията си в окръга и осъществяват безогледно срещи с различни наши граждани с цел да ги ползват на тъмно и заширват своята агентура.

За пресичане пъклените замисли на чуждите разузнавания в нашата страна и разобличаване на тяхната агентура за в бъдаще освен зап.I-8 от 13.I.1957 година точки 7 и 8 най-строго да се провеждат и следните мероприятия:

1.За всеки навопристигнал капиталистически гражданин,паспортна служба в окръга своевременно да уведомява отделение II-ро и отделение ДС при Градско у-ние МВР-Бургас.

Околийските управления да уведомяват отделение II-ро при окръга.

2.Отделение II-ро и Градско у-ние МВР в окръга след пристигане на чужденец да изготвят съвместен план за работа, а Околийските управления да изготвят самостоятелни такива.

3.За цялостно наблюдение действията и проявите на капиталистическите дипломати и граждани посещаващи територията на окръга да се ползва освен агентурата на ДС и друга такава на НМ, гранични и отделение V-то ДС и Д.В.Затази цел да се уведомят съответните служби,които да инструктират само проверената си агентура.

4.След пристигане на капиталистическите дипломати и гости незабавно да се уведомяват началниците на оперативните служби при военните поделения,гранични войски,служба "КАТ",оперативните работници работящи по съответната линия и резидентурните групи.

104

5.Засечените връзки своевременно да се установяват и изяснява характера им с цел вземане оперативно отношение към тях.

6.За водене строга отчетност на капиталистическите граждани посещаващи окръга като гости,търговци ,туристи и други,да се задължат паспортните служби да заведат тетрадки-азбучник в която да се вписват всички данни за чужденеца в специални графи,включително повода на посещението му и при кого е дошъл.

7.След заминаване на капиталистическия гражданин или дипломат по всички постъпили материали за него да се изготвят справки от които по един екземпляр заедно с оригиналите да се изпращат на отделение II-ро при окръга.

ЗАМ.ОКРЪЖЕН НАЧАЛНИК МВР: /п/
/подполковник/

ВЕРНО,
ЗАМ.НАЧАЛНИК ОТДЕЛ ДС:
/майор/

Отпечатено в 11 екз.
10 екз.адреса
1 екз.към дело
Изпълнява-Върбовски
Написала-Стоева
11.VI.957 година

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

5124
21.VIII

Строго секретно!

НАЧАЛНИК ГРАДСКО УПРАВЛЕНИЕ МВР
БУРГАС
ОКОЛИЙСКИ НАЧАЛНИК МВР
ОКРЪГА

Установено е,че редица граждани от капиталистически страни,временно пребиваващи или транзитници преминаващи през страната,като туристи,търговци,курортисти,участвуващи в спортни,културни и други групи,правят снимки на цигани,на лошо облечени хора и деца или изоставени къщи,които след заминаването си използуват за материал в своята клеветническа пропаганда срещу нашата страна.

За максималното ограничаване и предотвратяване правенето на такива снимки,както и пресичане възможността за изнасянето им извън нашата страна да се има предвид за изпълнение следното:

1.В зависимост от местната обстановка да се забрани предвижването и стануването на цигани-катунари в близост с минаващи през района Ви централни шосета и пътища.

2.При получаването на сигнал за чужденец/бил той от капиталистическа или демократическа страна/,че е направил подобни снимки,да се вземат бързи мерки за изземването на филма,а при положение,че е напуснал района Ви,да се договорите с У.Г.В. да направят щателна проверка при К.П.П. на багажа на чужденеца за откриване и изземването на филма.

Тези мерки да се прилагат и по отношение на гражданите от демократичните страни,за които има положителни данни,че са правили такива снимки.

3.По горните въпроси да се инструктира цялата проверена агентура на ДС и НМ и резидентурните групи по наблюдение на чужденците,а така също да се запознае и целият състав на М.В.Р.

Отп. в 11 екз.
№ 1-10 адресанта
№ 11 ~~мед.~~
Изп. [signature]
/Ц.Върбовски/
Нап.КП/18.8.58 г.

ОКРЪЖЕН НАЧАЛНИК МВР: /п/
/Полковник/

Верно,
НАЧАЛНИК ОТДЕЛЕНИЕ II-РО: [signature]
/Подполковник/
VIII.58 г.

ОКОЛИЙСКО УПРАВЛЕНИЕ на М. В. Р.
гр. ПОМОРИЕ
Получено № 25VIII 1958 г.
Вх. № 8714 Дело №

Уведомен УНДМ
Мобр. телефон
на 1 IX 58 г.

Дс - Чудодейци

212

СТРОГО ПОВЕРИТЕЛНО!
КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ЗАПОВЕД

НА МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ НА Н. Р. БЪЛГАРИЯ

СЪДЪРЖАНИЕ: За засилване на агентурно-оперативната работа на окръжните и градски управления на МВР по гражданите от капиталистическите страни, посещаващи Н.Р.България.

№ 276

София, 7. 10. 1959 год.

С всеки изминат ден броя на гражданите от капиталистическите страни, посещаващи нашата страна по различни поводи / на летуване, туризъм, търговци, спортни групи, гости, делегации и др./, се увеличава и за в бъдеще все повече ще се увеличава. Наред с големия брой честни хора от капиталистическия свят, които посещават НРБ и симпатизират на социализма, не е малък броя на хората, които идват отровени от капиталистическата пропаганда, различни враждебни елементи, агентура и кадрови разузнавачи.

Данните, с които разполагат нашите органи показват, че капиталистическите разведки активно използуват тези посещения като канал за изпращане на агентура и разведчици, за събиране на шпионска информация, подработка на хора за вербовка, за водене агитация в полза на капитализма и за разложителна работа сред българските граждани с които имат контакт и т.н.

В наблюдението и разработването на гражданите от капиталистическите страни идващи у нас, съществуват сериозни недостатъци от организационен и оперативен характер в работата на органите на ДС. В резултат на това в редица окръзи работата по капиталистическите граждани по време на тяхното пребиваване в страната не се води своевременно и оперативно.

При организирането на контраразузнавателната работа сред капиталистическите граждани трябва да се преодоляват сериозни трудности, по-главните от които са:

- Нашите органи не разполагат предварително с данни за капиталистическия гражданин, посещаващ нашата страна;

- Бързото придвижване на капиталистическите граждани по територията на страната. Нормално за 10-15 дни те посещават много хора от различни населени места;

- Незнанието на западни и др.езици от страна на оперативния състав и голяма част от агентурния апарат, също създава сериозни трудности.

Обстоятелството, че у нас идват много граждани на капиталистическите страни, трябва да се използува за придобиване на агентура и доверителни връзки сред тях, като се вербоват подходящите лица и превербоват разузнавачи и агенти на капиталистическите разузнавания. За тази цел трябва щателно да се изучават капиталистическите граждани, тяхното поведение, връзки и характера им. По всички добити конкретни материали веднага да се докладва с предложения в II-ро управление ДС.

В цялата работа по капиталистическите граждани да се изхожда и от интересите на нашето разузнаване, особено против САЩ, Англия, ГФР, Турция и Гърция.

Имайки предвид обстановката и необходимостта от засилване и активизиране работата на органите на ДС по наблюдението и разработването на гражданите от капиталистическите страни, за постигане на по-сериозни и големи резултати,

З А П О В Я Д В А М:

1. Работата на нашите органи по отношение на капиталистическите граждани да се строи и провежда така, че тя да надхвърля досегашните тесни рамки на сравнително пасивно наблюдение и разработка, като придобие настъпателен характер. На чужденците трябва да се показват обективно успехите на нашето социалистическо строителство, нашата действителност и социалистическа култура. Те трябва да почувствуват силата на нашата правда. За решаването на тези задачи да се използуват активно възможностите както на агентурата, така и на доверителните връзки, членовете на Партията, на комсомолците и други добри патриоти, които могат да имат допир с чужденците. В решаването на тази задача да се включат всички органи на ДС в окръзите и участъците, като се привличат и ползва помощта и на органите на НМ.

Из архивите на ДС

2. Работата на органите на ДС по капиталистическите граждани да се организира и води така, че още с тяхното пристигане в България , да се започне изучаването им, да се придобият колкото се може повече от необходимите данни и впечатления за тях, да им се провежда идейно-политическа обработка, за изживяване на предубежденията,които имат по отношение на ~~нашия~~ капиталистическия лагер и нашата страна, или с оглед на оперативното им използуване.

При тази работа по капиталистическите граждани да се събира колкото се може повече и подробна информация за съответната страна и нейното разузнаване.

Нашите органи винаги трябва да се стремят да изяснят и преценят дали лицето не е подходящо за разузнавателна работа. Ако имат впечатление, че е подходящо веднага да съгласуват работата по него с I и II управления на ДС. Да се провеждат обмислени и оперативно квалифицирани мероприятия по проучване и обработване на чужди граждани, за които от I управление на ДС е поискано такова съдействие.

Ръководителите на окръжните управления на МВР трябва да гледат на работата си по разузнаването като на една от главните тяхни задачи.

3. Окръжните управления да насочват агентура и провеждат други агентурно-оперативни мероприятия по капиталистическите граждани, с оглед изясняване отделни тяхни прояви, които имат компроментиращ характер.

4. Агентурните мероприятия по капиталистическите граждани да се провеждат от опитни и съобразителни оперативни работници, бързо и активно, без излишен формализъм и разтакаване, за да може да се използува напълно малкото време с което разполагат нашите органи. Работата по разработката, наблюдението и обработката на капиталистическите граждани да се ръководи лично от окръжните началници и тяхните заместници по ДС.

5. За да може да се използува цялостно агентурата, владееща западни и други езици, да се приведат в известност всички такива агенти в центъра и в окръзите. Т е з и агенти трябва добре да се изучат, да се проверят, да се знаят качествата им и тяхните възможности в какви случаи и за какво могат успешно да бъдат използувани.

Използуването на тази агентура да става по правило чрез оперативния работник който я ръководи. Само при по-особени случаи с разрешение на окръжните началници, такива агенти могат да се предават на ръководство на други оперативни работници.

Всички поделения на ДС в центъра и по места да вземат мерки за придобиване на повече честна агентура и доверителни лица, владеещи ~~западни~~ езици на капиталистическите страни.

Под контрола лично на окръжните/градски/ началници на МВР и тяхните заместници по ДС да се осигури правилно, целенасочено и системно ръководство, възпитание и използуване на агентурата владееща ~~западни~~ чужди езици.

6. При отпочване на работа от поделенията на ДС и V-ти отдел УГВ за обработка и подготовка за вербовка на даден капиталистически гражданин, мероприятията да се съгласуват винаги предварително с I-во управление на ДС.

7. За изучаването на чужденците и придобиването на лични впечатления за тях, когато обстановката налага, могат да се използуват под съответна легенда и оперативни работници, владеещи чужди езици.

8. Началниците на окръжните и градски управления да обърнат сериозно внимание на идващите на гости у нас капиталистически граждани от български произход. Трябва да се има впредвид, че този контингент има много широки роднински, приятелски и др.връзки, знае езика, нравите, бита и лесно може да се укрива от нашето полезрение, ако навреме не сме оградили него и връзките му с проверена агентура и доверителни връзки.

Също така някои от тези лица са свързани с изменници на Родината и по тяхно поръчение установяват най-различни връзки с тяхни роднини и идейни приятели.

Трябва да се отчете, че между гражданите на капиталистическите страни от български произход има много добри патриоти, които с най-голямо желание биха ни оказали помощ, стига да подходим правилно към тях. Това обстоятелство може да се използува за узнаване на задачите, които са поставени от капиталистическите разведки на такива граждани, а също така за дезинформация и др., като за това се провеждат добре обмислени комбинации.

От архивите на ДС

39

9. Необходимо е по места да се вземат мерки за опазване на поверителните обекти от достъпа на капиталистическите граждани. На базата на досегашните заповеди и указания на ръководството на Министерството, окръжните и градски управления, участъците на МВР и съответните поделения на V-то управление и IX-ти отдел на ДС, да прегледат ефикасността на досегашните мерки и там където е необходимо - набележат допълнителни такива,

10. За да може работата по наблюдението и обработката на капиталистическите граждани да се организира и провежда по-добре, окръжните ръководства, съобразно обстановката, трябва да определят най-добрите оперативни работници от II-рите отделения, ръководящи работници от участъците и други опитни служители , които да се занимават системно с тези задачи и да осигурят тяхното конкретно и делово ръководство.

11. Работата на органите на ДС по обезпечаване сигурността на нашите граждани, посещаващи по различни поводи капиталистическите страни е неудовлетворителна, поради което се допускат случаи и действия на измяна на Родината, вражески и непристойни прояви, които излагат престижа на нашата Родина.

Необходимо е окръжните и градски управления да вземат мерки за по-строг подбор на лицата, посещаващи капиталистическите страни в състава на делегации, като туристи, спортисти, на гости и др.

С лицата излизащи зад граница да се провежда предварително известна профилактична работа чрез агентурата, членове на Партията и добри патриоти, чрез беседи от органите на НМ и ДС когато това е целесъобразно и др.т.

Работата по излизащите в капиталистическите страни български граждани да се съгласува с II-ро управление ДС.

За редица лица, посетили капиталистическите страни се получават сигнали, че към тях са подхождали капиталистически разведки или изменници на Родината. Необходимо е на всички такива сигнали да се обръща сериозно внимание и когато е целесъобразно, на такива лица да се завеждат разработки или да се разпитват.

Обръщам внимание на всички началници на оперативни поделения на ДС в центъра и провинцията, да се заемат най-сериозно с изпълнение на поставените задачи в настоящата заповед, да водят работата системно, организирано и целенасочено, като за извършеното се отчитат редовно пред ръководството на Министерството.

217

6.-

С настоящата заповед да се запознае целия оперативен състав на ДС , на V-ти отдел на УГВ, ръководството и началниците на отдели в ДНМ, зам.началниците по НМ при окръжните и Градски управления на МВР и се вземат мерки за изпълнението й.

За М И Н И С Т Ъ Р:
ген.полковник [signature]

Строго секретно! 7

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Р Е Ш Е Н И Е

На Колегиума на Министерството на вътрешните работи за подобрение агентурно-оперативната работа по гражданите на капиталистическите страни, временно пребиваващи в Народна република България.

Изхождайки от необходимостта за усилване и подобрение на агентурно-оперативната работа по временно пребиваващите капиталистически граждани, които империалистическите разузнавания използуват за провеждане на активна подривна дейност против НР България и другите социалистически страни, Колегиумът на Министерството на вътрешните работи

Р Е Ш И

1. Задължава органите на Държавна сигурност и Народната милиция в Центъра и окръжните и градски управления на МВР да знаят по всяко време какви граждани на капиталистическите страни се намират на тяхна територия, какви са тяхните прояви и поведение и да разработват най-активно и организирано онези от тях, за които се получат данни, че вършат подривна дейност срещу НР България и другите социалистически страни.

В изпълнение на Заповед 276, използувайки всички агентурно-оперативни средства, обществеността, организации, ведомства и др. занимаващи се с обслужване на граждани на капиталистическите страни, да се усили и подобри агентурно-оперативната работа с цел:

Разкриване, документиране и пресичане на шпионската и друга подривна дейност на вражеските разузнавачи и агентура

сред гражданите на капиталистическите страни,временно пребиваващи у нас като туристи,търговци,журналисти,специалисти, културни дейци,моряци от чужди кораби,разни делегации,гости на свои близки и др.

Проваляне опитите на капиталистическите разузнавания да внасят буржоазно влияние и морал сред нашето население и пресичане възможностите им да вършат спекула,трансфер на валута или да обработват привърженици на буржоазния начин на живот и т.н.

Своевременно и смело да се използуват документациите за разобличаването и пресичането на шпионската им и друга подривна дейност,за компрометирането им или за вербовка на агентура

Получаване на разузнавателна информация по военни,политически,икономически и научно-технически въпроси,чрез провеждане на целенасочени агентурно-оперативни мероприятия за изучаване,обработване и вербовка на чужденци.

Да се упражнява активно политическо въздействие върху гражданите на капиталистическите страни,посещаващи Народна република България.

2.В агентурно-оперативната работа по капиталистическите граждани да се включат активно всички оперативни поделения на МВР в Центъра и периферията ,както следва:

а)управление II ДС да води контраразузнавателна работа по капиталистическите граждани,посещаващи страната като туристи търговци и икономически делегации,гости на частно посещение, културни дейци,идващи по линия на КПКВЧ,журналисти;

б)управление III ДС да води съгласувано с II управление контраразузнавателна работа по капиталистическите граждани, посещаващи страната по покана или във връзка с учреждения,ведомства и обекти,обслужвани от същото управление,като министерствата на Транспорта,Просветата и културата,Народно здраве,Земеделието,БАН,Червен кръст,Профсъюзите,спортистите,специални мероприятия,като-научни конференции и други подобни.

Агентурното наблюдение на чужденците,временно пребиваващ

Из архивите на ДС

в страната по време на пътуването им с държавния железопътен, въздушен и воден транспорт,да се извършва от отдела,обслужващ "Транспорта" при управление III ДС и местните органи.Същите да организират наблюдението на чужденците и на х.п. гари,морски и речни пристанища и граждански летища.

Придобитите материали за установени вражески разузнавачи и агентура,а така също и установените подозрителни връзки на същите с наши граждани,да се предават незабавно на управление II ДС,с оглед оперативното им използуване.

в)Столичното управление МВР и районните управления да водят активна агентурно-оперативна работа по пребиваващите в Столицата чужденци,отседнали на частни адреси,а така също да се използуват тяхните възможности и по други чужденци, като включат апарата на НМ и обществеността.

Съгласувано с II управление ДС да се определят обектите в района на Столицата,като хотели и ресторанти,сервизни работилници,парк Витоша,заведения,пътища и др. около Столицата,които да се обслужват непосредствено от Столичното и районните управления;

г)Градските и окръжни управления МВР да усилят агентурно-оперативната работа,като осигурят наблюдение на всички капиталистически граждани,пребиваващи на тяхна територия,независимо от повода,по който са посетили страната ни и извършват съгласувано с I управление ДС вербовки на подходящите за разузнавателна работа.

По онези от тях,за които се получат сигнали,уличаващи ги в подривна дейност или представляват оперативен интерес, да се набелязват и провеждат активни мероприятия при непосредственото участие на ръководния състав и най-квалифицираните оперативни работници.В разработването на тези чужденци да се използуват най-пълно възможностите на наличната агентура,задачите на която да се разработват прецизно и задълбочено.

3.Да се компрометира намерението на капиталистическите разузнавания да използуват каналите на туризма,научния и културния обмен за събиране на разузнавателна информация,като се провеждат мероприятия за разобличаване изпращаната по тези канали агентура на врага,залавянето й с компроматериали, изгонването от страната или привличането към съдебна отговорност и публикуването на такива материали в пресата.

4.Да се организира предварителна информация за предстоящи посещения на чужденците,като:

а)управление I ДС,където има резидентура своевременно да уведомява II управление ДС за всеки чужденец,който е получил виза преди идването му в страната.Да проучва при възможност чужденците и ориентира II управление за представляващите оперативен интерес лица и в каква насока следва да се води разработката им.

б)управление Гранични войски да уведомява II управление ДС за влезлите и излезли чужденци през КПП не по-късно от 30 минути след пристигането им на КПП.

5.Управление II ДС,окръжните и градски управления МВР да подобрят организацията на агентурно-оперативната работа по представляващите оперативен интерес чужденци в центъра и окръзите,като упражняват по-действен контрол по делата.

Всички поделения на МВР,при получаване данни за чужденци, които се движат из страната,да осигурят незабавно предаването на взаимна информация по маршрута на движението на обектите.Едновременно с това се уведомява и управление II ДС. Предаваните и получавани информации да се съсредоточават в диспечерската служба на II управление ДС не по-късно от 10 часа на следващия ден.

Придобитите материали за чужденците да се обработват, анализират, обобщават бързо и взема по тях оперативно отношение.

6. За да се подобри изпълнението на поставените задачи в борбата срещу чуждите разузнавания, използуващи легалните пътища за изпращане на кадрови разузнавачи и агентура у нас, да се преустрои организацията на работа на V отдел при управление II на линеен принцип.

За по активното и широко включване на обществеността по наблюдението на чужденците и за провеждането профилактични мероприятия, към II управление да се сформира група оперативни работници.

Към II управление да се създаде отделение за водене агентурно-оперативната работа по пресичане подривната дейност на чужденците, провеждана посредством контрабанда, спекула, трансфер на валута и друга незаконна дейност, накърняваща сериозно нашата икономика. Щатът на отделението да бъде от 10 оперативни работници.

Оперативни групи със същите задачи да се създадат в Градските управления МВР-София, Пловдив и Варна и Окръжните управления МВР-Бургас и Русе. В останалите окръзи тази работа да се възложи на оперативни работници, според нуждите.

7. Да се вземат бързи мерки за подбор и вербовка на агентура из средата на лица, които поради своята професия, образование и култура- студенти, ученици, лекари, инженери, икономисти, юристи, филолози, хора на изкуството и други, имат възможност да се срещат главно през свободното време с чужденци. С помощта на такава агентура да се провеждат мероприятия за основно изучаване, разработка, оказване политическо въздействие върху чужденците и вербовка с разузнавателна и контраразузнавателна цели.

8. Разработката и наблюдението на чужденците от капиталистическите страни да се води в най-тясна и непосредствена връзка с разработката и наблюдението на български граждани разработвани за шпионаж. Работата по всички обекти в даден

район ,разработвани за шпионаж трябва да се активизира за да установим дали няма да се свържат с разузнавачи или агенти отседнали в района под формата на туристи,гости, дипломати,дошли на лов,екскурзия и т.н.

Установените шпиони да се дават за разработка на линейните отдели и териториалните органи.

9.Началниците на оперативните поделения в Центъра и на окръжните управления МВР,да вземат мерки за организирано включване в нашата работа по чужденците на обществеността.За целта активно да съдействуват на окръжните и районни комитети на БКП за изграждането на доброволни отряди на трудещите се по хотели,ресторанти,курортни комплекси,почивни домове и други обекти,посещавани от чужденци,а също така и в учреждения,предприятия,организации и други намиращи се в близост до горните обекти.

10.Изхождайки от досегашния опит в агентурно-оперативната работа по чужденците,управление IV ДС да обезпечи на първо време необходимите технически средства и комофлажи за непрекъснато контролиране едновременно най-малко на 12 обекти с отделни бригади за слушане.Да достави необходимите визьори за наблюдение едновременно на 10 обекти в Центъра и толкова в провинцията.Да достави три портативни рентгенови апарати.

Необходимият личен състав за поддържане и експлоатация на посочените бройки мероприятия да се отпусне по щатна разстановка,предложена от началника на IV управление ДС.

11.Началникът на V отдел ДС и окръжните началници да вземат мерки за подобрение работата по прихващане кореспонденцията,която отправят чужденците,когато се намират в България до наши граждани в страната или до граждани на братските социалистически страни. Издирването и откриването на такива писма да става по външни белези,начин на адресиране, вид на пликовете и хартията,пощенските кутии в които се пускат и т.н.

Из архивите на ДС

През курортния сезон,отдел V да подпомага Градско управление МВР - Варна и Окръжно управление МВР-Бургас с оперативен състав и специалисти,които биха могли да правят необходимите проверки за тайнопис.

12.УГБ да вземе мерки за решително подобрение работата на КПП.Наред със срочното и качествено обработване документите на чужденците,да се обръща внимание на поведението и съмнителните им прояви,които да се съобщават в сводките за да ползуват оперативните поделения.Особено внимание да се обърне на онези,за които има предварително предупреждение или които при предишно преминаване през КПП със своето държание при проверката са предизвикали подозрение.

При проверката на пътуващите с коли да се обръща сериозно внимание на специално радио и друга апаратура за разузнаване,инсталирани в колата,на специални фотоапарати и други и за всичко забелязано да се уведомява II управление ДС.

13.Наред с другите свои задачи съответните органи на НМ да се включат в помощ на ДС по контраразузнавателната работа сред капиталистическите граждани.Ръководството на НМ в Центъра и началниците на отдели НМ при окръжните и градски управления МВР,съгласувано с Държавна сигурност,да инструктират съответните поделения по задачите им в това направление.

Дирекция на Народната милиция и паспортните служби по места да вземат още от сега необходимите мерки за обезпечаване точна и навременна регистрация на чужденците,съгласно точка 21 от Наредбата за визите и реда на пребиваване на чуждите граждани в Народна република България.

Регистрацията да се организира така,че по всяко време паспортните служби да са в състояние да дават точни данни на органите на ДС за местонахождението и движението на гражданите на капиталистическите страни.

Да се вземат мерки за потягане на апарата от домоначалници,като пред същите се изнасят беседи с подходящи примери за повдигане на тяхната бдителност.

Дирекция на Народната милиция,окръжните и градски управления на МВР,да вземат мерки за недопускане през курортния сезон в градовете Варна и Бургас и другите курорти да

посещават крадци,хулигани,проститутки и други антиобществени елементи.Към най-проявените и неподлежащи на превъзпитание и въздействие и неупражняващи обществено полезен труд, да се вземат административни мерки по установения ред.

14.Да се улесни оперативният състав при агентурно-оперативното разработване на капиталистическите граждани и се създадат условия за бързо реагиране и вземане мерки по получените спешни сигнали,управление"Снабдително" да предостави на II управление ДС 5 леки коли със шофьори за ползуване в агентурно-оперативната работа от отделите в управлението. Две от тези коли да бъдат оборудвани с радиовръзка и друга необходима техника за провеждане на секретни обиски и специални мероприятия.

Освен горното да се осигури за II управление ДС една лека кола за 24 часово дежурство с трима шофьори.

Да се дадът на II управление ДС отделно още две леки коли без шофьори за оперативно ползуване.

София,_____961 година

Из архивите на ДС

26

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго секретно!

ДО НАЧАЛНИЦИТЕ НА ЦЕНТРАЛНИТЕ УПРАВЛЕНИЯ И ОТДЕЛИ НА ДС,ДНА И НАЧАЛНИЦИТЕ НА ОКРЪЖНИТЕ И ГРАДСКИ УПРАВЛЕНИЯ НА МВР В СТРАНАТА.

В изпълнение Решението на Политбюро от 14.I.1960 година и заповед № 276 от 17.X.1959 година на ръководството на Министерството,органите на ДС натрупаха известен положителен опит по разработването и наблюдението на някои подозрителни лица от гражданите на капиталистическите страни посещаващи НР България. Бяха разкрити,компрометирани или разобличени отделни разузнавачи и агенти на капиталистическите разузнавания,а други бяха изгонени от страната за непристойно поведение и враждебна агитация против социалистическия строй.

Безспорните данни,с които разполагат нашите органи и тези на другите братски социалистически страни показват,че разузнавателните органи на капиталистическите държави и преди всичко тези на САЩ използуват най-активно създадените легални възможности чрез туризма,търговията и културния обмен за изпращане на разузнавачи и агентура с шпионски и други подривни задачи в нашите страни.

Същевременно редица ръководители и оперативни работници подценяват агентурно оперативната работа по гражданите на капиталистическите страни,посещаващи НР България,като не реагират остро и бързо на получените сигнали и не използуват умело и настъпателно възможностите на наличния агентурен апарат или недостатъчно се опират на трудещите се и обществеността.

С цел да се отстранят допусканите досега слабости и подобри работата на органите на ДС по наблюдението на гражданите на капиталистическите страни и се пресекат още в зародиш опитите на империалистическите разузнавания да шпионират и

вършат друга подривна дейност против нашата Родина, ръководите- лите на всички поделения на ДС и НМ да вземат мерки за точно изпълнение на следното:

1. Работата по наблюдението и обработката на гражданите от капиталистическите страни посещаващи НР България и активната разработка на тези от тях, за които има подозрения и данни, че се занимават с шпионаж или друга подривна дейност, да се организира веднага с пристигането им и се води изцяло от окръжните управления и участъци на МВР, на чиито територии временно са отседнали. Важните мероприятия по този контингент да се съгласуват с II управление ДС.

В процеса на агентурно-оперативната работа по чужденците да се използуват всички възможности за получаване разузнава- телна информация, обработка и извършване на вербовачна ра- бота по подходящите от тях съгласно установения за това ред.

Началниците на I и II управления ДС и окръжните начални- ци да вземат мерки за предварително получаване на данни от агентурата, мероприятие "9", паспортните служби и други източни- ци за предстоящо посещение на граждани от капиталистическите страни. Получените данни да се съобщават веднага на заинтересо- ваните органи на ДС за използуване.

Когато се получат предварително подозрителни данни за някои чужденци, които ще посетят страната, органите на ДС тря- ва да вземат веднага необходимите мерки за тяхното оператив- но наблюдение и разработка щом е необходимо това.

Разработките на чужденците от капиталистическите страни да се водят бързо и настъпателно, като се включват по тях най- отговорните ръководители от ДС и необходимия брой оперативни работници съобразно обстановката. Да се използува действено в оперативно съчетание проверена агентура, външно наблюдение, техника, секретни извемвания, мероприятие "9" и др.

Из архивите на ДС

28

3.

Ръководителите на поделенията на ДС и оперативния състав да вземат мерки за сериозна и задълбочена разработка на подозрителните в шпионска и друга подривна дейност чужденци с цел разкриването и разобличаването им,като се ликвидира с прилагането на повърхностни,безцелни и формални мероприятия,които не дават никакъв резултат или провалят нашата работа и методи.

Чужденците престояват обикновено кратко време в нашата страна и се придвижват бързо от едно място на друго.Това изисква от нашите органи да организират своята работа така, че да могат за кратко време да решат всички възникнали въпроси по разработките,като действуват гъвкаво и бързо,използувайки пълно нашите възможности.

Нужно е да се обръща особено внимание на водачите,преводачите и шофьорите на капиталистическите туристически групи, а също така и на представителите на туристически фирми.Повечето от тях често пъти изпълняват контраразузнавателни задачи по наблюдение поведението на своите съграждани посещаващи социалистическите страни.

Горната категория чужденци са интересни и от гледна точка на придобиването на информация и за спечелването им като агенти,за изучаване на чужденците по време на престоя им в страната.

Също така трябва да се обръща сериозно внимание на капиталистическите граждани от български произход,които посещават нашата страна като гости и туристи.Често пъти капиталистическите разведки използуват успешно тази категория лица за свои цели.

2.Взаимната помощ и информация между поделенията на ДС при организирането на наблюдение и разработка на чужденците от капиталистическите страни е важно условие за постигане на успехи в работата.

Началниците на централните управления,на окръжните управления и участъците да вземат мерки за своевременно

взаимно информиране когато даден чужденец се придвижва от един район в друг.При необходимост да се командироват оперативни работници и агентура,които познават добре чужденеца и биха могли да окажат помощ на местната служба,където ще отседне лицето.

Когато чужденец-обект на разработка,за кратко време заминава в друг район,при необходимост да се командирова работник,водещ разработката,за да организира работата по същия с помощта на местните служби на ДС.

За придвижването.по територията на страната на чужденци взети на разработка или такива,за които са получени сериозни сигнали,да се съобщава незабавно във II управление ДС,което от своя страна да организира действен контрол за работата на местните органи по тези лица и при необходимост им оказва съответна помощ.

3.Разработката и наблюдението на чужденците от капиталистическите страни да се води в най-тясна и непосредствена връзка с разработката и наблюдението на български граждани, разработвани за шпионаж.Работата по всички обекти в даден район,разработвани за шпионаж трябва да се активизира за да установим дали няма да се свържат с разузнавачи или агенти отседнали в района под формата на туристи,гости,дипломати дошли на лов,екскурзия и т.н.

Когато български гражданин- обект на разработка,уличен в услуга на капиталистическо разузнаване се отправи за София, Варна,Бургас,Пловдив или друг център,където има вероятност да се свърже с човек изпратен от капиталистическа разведка,незабавно да се уведомяват местните органи за вземане на мерки. Също така при нужда да се командироват оперативни работници запознати с разработката и се маршрутира подходящаагентура.

4.Да се вземат незабавно мерки за организиране и активно използуване цялата проверена агентура на органите на Държавна сигурност,за разкриване на разузнавачите и агентите на империалистическите разузнавания,проникващи по легален път в нашата

Из архивите на ДС

53

30

страна като летовници, гости, туристи и пр.

Да се вземат мерки за целенасочено използуване възможностите на онези агенти, които имат контакт с чужденците. Също така да се обмислят и проведат необходимите мероприятия за подставяне на проверени агенти към чужденците.

Подставянето на агентура към чужденците да става умело и се организира с подходящи комбинации, на такива места и при естествени условия и обстановка, които няма да будят подозрения у чужденците.

Основната агентура, с която органите на ДС ще могат успешно да разкриват чуждите агенти и разузнавачи, трябва да бъде от научните и културни среди - учени, техническа интелигенция, изтъкнати хора на изкуството и културата, младежи и други лица, които представляват интерес за вражеските разузнавания. Към тази агентура с различни комбинации трябва да се насочи умело вниманието и интереса на капиталистическия разузнавач. Да се подобри организацията за по-пълно използуване помощта на агентурата в хотели, ресторанти и други обществени места в това отношение.

Цялата проверена агентура в страната, която знае [illegible] чужди езици и може да се ползува против капиталистическите разузнавания, да се картотекира по псевдоними във II управление ДС и се използува организирано там, където е необходимо. Такива картотеки да се създават и при началниците на вторите отдели в София, Пловдив, Варна и Бургас.

За да се организира по-добре използуването на възможностите на годната агентура за подставяне и внедряване към чужденците, които интересуват нашите органи:

-През летния сезон, след необходимото съгласуване, да се маршрутират някои проверени перспективни агенти [illegible] Бургас и други курортни центрове, за използуване от местните органи на ДС.

-Поделенията на ДС да прегледат внимателно всички връзки на агентурата,която знае западни и други чужди езици и картотекира тези,които следва да се използуват оперативно;

Цялата проверена агентура на Държавна сигурност,която попада във Варна и Бургас на почивка или командировка да се инструктира как да постъпва,ако се свърже с чужденци.В случай,че установи интересни връзки,да се свързва с местните служби на ДС за Варна на тел.48-96 и за Бургас на телефон № 30-41.

5.Да се инструктира целия агентурен апарат на ДС и НМ имащ достъп до чужденците,щото да се държи патриотично и достойно да защитава интересите на нашата Родина и социалистическия строй.В отделни случаи,когато оперативните интереси налагат това,агентурата може да не влиза в противоречие с чужденеца,но в никакъв случай не може да застава на вражески позиции.

Когато сериозни оперативни интереси налагат това,агентът може да показва пред чужденците отделни "слаби" страни на своя характер и възпитание,като словохотливост,алчност,слабост към подаръци,незадоволени амбиции и т.н. Такава линия на поведение ще спомогне за внедряването на нашия агент към разузнавача или агента на капиталистическата разведка,но това да става така,че да не се създават погрешни впечатления у чужденците за нашия социалистически морал.

Забранява се подставянето към чужденците от капиталистическите страни на агенти-мъже и жени с неиздържан морал и леко поведение,които да влизат в интимни отношения с тях,без това да се диктува от сериозни оперативни интереси.

6.Ръководствата на градските и окръгни управления в София,Пловдив,Бургас,Търново и Варна и II управление на ДС да окажат помощ и съдействие на партийните комитети за изграждане на доброволни отряди от работници и служители в курортните комплекси и отделни хотели и ресторани,които се посещават често от граждани на капиталистическите страни.

Из архивите на ДС

Отрядите да се използуват активно за провеждане на профилактична работа по отношение на наши граждани,увлечени в престъпни връзки с чужденци,предпазване на младежи и девойки неупражняващи обществено -полезен труд от вредното влияние на чужденците и за отстраняване на неконтролирани от родителите им празноскитащи се младежи и девойки,които се натрапват на чужденците и излагат престижа на страната.

Съвместно с щабовете на доброволните отряди на трудещите се да се разработят планове за използуването им по установяване на подозрителни връзки на наши граждани с чужденци и за осигуряване на обществения порядък около хотели,ресторанти,курортни комплекси и плажове.

За повишаване политическата бдителност на отрядниците и насочване вниманието им към интересуващите ни въпроси,да се подготвят и изнасят лекции от отговорни работници от ДС.

7.Една от формите за подривна дейност,която все по-широко използуват капиталистическите разузнавания е контрабандното внасяне на стоки,трансфер и износ на наша и чужда валута,изнасяне от страната на злато,скъпоценни камъни,[illegible] предмети,картини и други.Често пъти тази дейност служи за прикритие на шпионската такава на някои капиталистически разузнавания.

За да се пресекат възможностите на разузнаванията на капиталистическите страни и отделни спекуланти да ограбват по този начин нашата страна,всички поделения на ДС да се заемат с разкриването и пресичането на тази дейност на някои капиталистически граждани.

Работата по борбата с контрабандата и трансфера на валута да се води в тясна връзка и съгласуваност с органите на Народната милиция. Отделни случаи,с които се занимават органите на Милицията,могат да се поемат от ДС,когато оперативните интереси налагат това. Също така някои дела органите на ДС следва да предават за довършване на поделенията на Народната милиция,когато носят ярко изразен спекулативен характер.

33

8.

За да могат работниците от ДС да се справят успешно с горната задача, ръководителите по места да вземат мерки същите да усвоят добре законните положения, които третират горната престъпна дейност и овладеят оформянето, подработката, проверката, документацията на същата.

8. Началниците на окръжните и градски управления на МВР да направят срочно необходимото чрез окръжните и градски комитети на Партията, окръжните и градски народни съвети и административното ръководство на "Балкантурист" за назначаване на честни и активни патриоти на работа в хотели, ресторанти, къмпинги, музеи, исторически паметници и други места, които се посещават от граждани на капиталистическите страни.

Окръжните управления на МВР и II управление ДС, да оказват пълно съдействие на Градско управление Варна и окръжно управление -Бургас при набирането на подходящи лица за сервитьори, салонни директори, бармани и други, които се изпращат на работа през курортния сезон в горните градове. Чрез съответните партийни органи и административното ръководство на хотелите и ресторантите, да се подбират и назначават на горните длъжности членове на Партията и активни комсомолци, на които нашите органи могат при нужда да се опират.

В хотели, ресторанти, барове, къмпинги и други да се изгражда минимален агентурен апарат, който да ни сигнализира за подозрителни срещи, съмнително поведение на наши и чужди граждани и т.н. Този агентурен апарат да се използува за наблюдение и разработка на конкретни обекти от чужденците и наши граждани.

Основните данни и сигнали от тези места нашите органи трябва да получават опирайки се на доброволните отряди, администрацията, Комсомола и други източници.

9. Установените връзки от наши граждани при подозрителни обстоятелства с лица от капиталистическите страни да се предават за окончателно изясняване от териториалните

Из архивите на ДС

работници на ДС ако съответния линеен работник няма възможност сам да направи проверка. Ако подозренията се потвърдят,следва да се завеждат разработки съгласно установения за това ред.

10.Началникът на управление IV ДС да вземе необходимите мерки съвместно с управление II ДС,Окръжно управление МВР-Бургас и Градско управление-Варна,за внедряване на нова техника в курортните комплекси.Също така да се вземат мерки за своевременното и точно обработване и предаване на оперативните поделения на всички материали,придобивани по технически път.

11.Началникът на V отдел ДС и окръжните началници да вземат мерки за подобряване на работата по прихващане кореспонденцията,която отправят чужденците когато се намират в България,до наши граждани в страната или до граждани на братските социалистически страни.Издирването и отриването на такива писма да става по външни белези,начин на адресиране,вид на пликовете и хартията,пощенските кутии в които се пускат и т.н.

През курортния сезон отдел V ДС да подпомага Градско управление-Варна и Окръжно управление-Бургас с оперативен състав и специалисти,които биха могли да правят известни проверки за тайнопис.

12.Дирекцията на Народната милиция и паспортните служби по места да вземат още от сега необходимите мерки за обезпечаване точна и навременна регистрация на чужденците,съгласно точка 21 от Наредбата за [illegible] на чуждите граждани в НР България. Регистрацията да се организира така,че по всяко време паспортните служби да са в състояние да дават точни данни на органите на ДС за местонахождението и движението на гражданите на капиталистическите страни.

Да се вземат мерки за подтягане на апарата от ДНС началници,като пред същите се изнасят беседи с подходящи примери за повдигане на тяхната бдителност.

От архивите на ДС

35

Дирекцията на Народната милиция,окръжните и градски управления на МВР да вземат мерки за недопускане през курортния сезон в Бургас,Варна и други курортни места да отиват крадци,хулигани,проститутки и други антиобществени елементи. Към най-проявените,неподлежащи на превъзпитание и въздействие и неупражняващи обществено-полезен труд да се вземат по установения ред административни мерки.

Подготовката на органите на МВР към курортния сезон е от решаващо значение за достигане на успехи в разкриването и обезвреждането на агентурата на империалистическите разузнавания,изпращана по легален път и за обезпечаване на крупни аферисти и спекуланти,подронващи икономиката на страната.

Началниците на окръжните и градски управления на базата на заповед № I-276 от 7.X.1959 година и горните указания да набележат и организират провеждането на необходимите мерки за успешно и резултатно преминаване на курортния сезон през тази година.

София,_____1961 година

ЗАМ.МИНИСТЪР НА МВР
ген.лейт.

Строго секретно!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

М Е Р О П Р И Я Т И Я

на органите на ДС по временно пребиваващите в страната чужденци.

Главните задачи на органите на ДС в контраразузнавателната работа по чужденците, пребиваващи в страната по линия на туризма, като членове на делегациите, търговците, транзитниците и т.н. са:

1. Разкриване на разузнавачи и агенти сред тях; пресичане на шпионската им дейност, опита да вербоват отделни граждани; разпространяване на буржуазна идеология и друга подривна работа.

2. Опазване на държавни секрети.

3. Придобиване от идващите в страната чужденци политическа, икономическа, научно-техническа, военна и друга информация, представляваща интерес за социалистическия лагер.

4. Съдействие на организациите и ведомствата, приемащи туристи, търговци и делегации от капиталистическите страни в работата с тях за пълно и всестранно осветляване на нашата действителност и оказване върху чужденците изгодно за нас политическо влияние.

5. Провеждане на работата по повишаване на политическата бдителност сред нашите граждани, поддържащи контакт с чужденци.

Из архивите на ДС

61

ПРЕПОРЪЧВА СЕ:

1. II-ро У-ние да координира работата си с местните органи; да обобщава и анализира състоянието на контраразузнавателната работа по чужденци; своевременно да ориентира органите на МВР за приьоми, методи и хитрости, към които прибягват вражеските разузнавачи и техната агентура.

2. Второ, Пето и IV-то управления и местните органи своевременно да пресичат опитите на чуждите разузнавачи, да провеждат вражеска обработка на отделни български граждани и да ги привличат в шпионска работа; щателно да проверяват всички подозрителни връзки на чужденците с наши граждани, да разкриват тайници и други начини за шпионска връзка, да прихващат изпращаните писма с тайнопис за агенти намиращи се на територията на НРБ.

3. Второ У-ние съвместно с местните органи да разработи и осъществи мероприятия по компрометирането на самата идея и намеренията на разузнаването на противника да използуват в широк мащаб легални възможности за провеждане на подривна работа.

За тази цел:

а/ Да се подставя за вербовка наша надежна и квалифицирана агентура и да се взимат мерки за залавянето на разузнавачи с компроматериал, да се документират вражеските им действия и да ги предават за гласност .

б/ При целесъобразни случаи да се осъществява подставянето на агентура и доверителни лица из средата на специалистите, като предварително ги снабдяваме с дезинформиращи сведения.

Из архивите на ДС

4. I-во У-ние трябва да обезпечава II-ро У-ние своевременно с информации за характера и насоченост на действията на вражеските разведки при използуване на туристите, а също така сведения за изпращане по тези канали в БНР на официални сътрудници и агенти.

5. Второ, Пето и Окръжно У-ния МВР да обезпечават надежна охрана от агентурно проникване и визуално наблюдение особено на важни промишлени и отбранителни обекти, стартови позиции за ракети и места за пазене.

6. За получаване политическа, икономическа и научно-техническа информация, за оказване на чужденците на съответно политическо влияние по широко да се използуват за общуване с тях агентите и доверените лица из средата на добре подготвени специалисти, дейци на науката и техниката.

7. С цел разширяване възможностите на разработка на чуждите разузнавачи и тяхната агентура, за разкриване на тяхните планове и намерения да се насочва агентурата из средата на гражданите, идващи през летния сезон на Черноморското крайбрежие, а също така за участие в провежданите в България конференции, конгреси, изложби, за изучаване чужденците и установяване с тях контакти.

8. Второ У-ние и Окръжните У-ния на МВР по-широко да използуват възможностите на народната милиция по разкриване на на подозрителните действия на чужденците и фактите за неправилно поведение на българските граждани за което:

а/ Постоянно да се ориентират сътрудниците на народната милиция, особенно външно-постовата служба и кварталните отговорници за приемите и методите на разузнавателно-провокационна дейност на чуждите разузнавания и способи на нейното предупреждение.

б/ Да се привличат сътрудници на народната милиция, изпълняващи външно постова служба в градовете, в транспорта и автотраспорта, за наблюдение на чужденци, за пресичане на тяхната разузнавателна и провокационна дейност, а също така за предупреждаване на неправилно поведение на наши граждани.

в/ Целесъобразно да се обусловят с работниците на милицията способите за връзка, позволяващи на органите на ДС своевременно да получават от тях сигнали за поведението на чужденците.

9. Отчитайки, че идващите в България чужденци на първо място влизащи в контакт с работници от учреждения и организации, заети с тяхния прием и обслужване, органите на ДС постоянно и в по-конкретни форми да провеждат сред тях възпитателна робота. Да ориентират сътрудниците на посочените учреждения за най-разпространени приеми и методи на вражеска дейност на чужденците. Да се вземат мерки за това, щото за работата с чужденците да се заделят проверени и политически подготвени работници.

10. При посещение на нашите градове от големи групи туристи съгласно договорността с комсомолските и партийни организации да се заделят най-подготвени в политическо отношение студенти и представители на интелигенцията за провеждане с чужденците на беседи, с цел правилно осветляване нашата действителност и да се противопоставят на опитите на чужденците да разпространяват буржуазната идеология.

2-ро У-ние да засили контраразузнавателната работа по разкриване на вражеските разузнавания и агенти сред чужденците през время на тяхното пребиваване на аерогарите и авиолиниите.

Из архивите на ДС
63

Из архивите на ДС

11. С цел обезпечаване наблюдението на възможно голямо число чужденци, представляващи оперативен интерес, II-ро У-ние и ръководителите на Окръжните управления на МВР:

а/ Да практикуват периодичното използуване при наблюдение на чужденците бивши сътрудници на проследяването.

б/ По активно да се използува агентурата и доверителните връзки за разкриване на чужденците, имащи подозрително поведение и тяхните връзки.

в/ II-ро У-ние в период на масово идване на туристи в страната да организира оказване на помощ на местни органи, изпълняващи голям обем работа по чужденците, по пътя на тук командировани разузнавачи от други поделения на МВР.

12. IV-то У-ние да засили контрола на кореспонденцията на чужденците, като се стреми до разкриване и откриване на нови способи на тайнопис и други приьоми за използуване на средства за връзка с противника с шпионска цел.

13. II-ро У-ние трябва своевременно да обезпечава с информация окръжните управления на МВР за чужденците-туристи, за които има компрометиращи и характерни материали, искащи провеждането на съответни агентурно-оперативни мероприятия.

14. За обезпечаване контрола за движението на чужденците из България, II-ро У-ние и Окръжните управления да поддържат контакт с организациите, приемащи туристите, предварително да получават сведения за времето на тяхното пристигане, плана за пребиваването им и да информират за заминаването на чужденците и получените за тях заслужаващи внимание материали, интересуващи органите на МВР.

II-ро У-ние целесъобразно да пуска справки-ориентировки за установените разузнавачи и агенти на чуждите разузнавания из средата на посетилите страната туристи, търговци и членове на делегации.

15. У-ние~~то~~ на Гранични войски МВР да засили контрола за минаването на чужденците през границата и оперативната работа на КПП, провеждайки я в тясно взаимодействие с II-ро У-ние и съответните местни органи на МВР. Своевременно да се информират те по всички въпроси, касаещи се до чужденците. Да се обезпечи щателен контрол и оформяне влизането и излизането през граница. При оперативна необходимост и в случай на подозрително поведение на чужденците на границата лично да се проверяват тяхните ж леки коли щателно с цел разкриване на възможно съществуваща у тях портативна електронна апаратура.

Из архивите на ДС

Ж - Чужденци и трансфер на валутите 48

Строго секретно!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

НА

Т-313
18.-8.

2

Изгубила значение - за унищо-жаване в поделения, а вх. 5280/63г.

ДО
НАЧАЛНИЦИТЕ НА ОКРЪЖНИТЕ
УПРАВЛЕНИЯ МВР В СТРАНАТА

Във връзка с постоянното увеличаване притока на капиталистически граждани в нашата страна, по линия на международния туризъм и търговия, културния обмен и гости на частни посещения, органите на ДС провеждат все по-активни и целенасочени мероприятия за обезпечаване тяхното наблюдение и пресичане вражеската дейност на агентите на капиталистическите разузнавания всред тях.

Едновременно с това, напоследък се получиха редица сигнали, които показват, че органите на ДС в някои окръзи в своята ежедневна практика допускат груби и с нищо неоправдани действия по отношение на чужденците, като изземване на филми, фотоапарати, разпити, неоснователни ограничавания на чужденците при пътуване из страната и пр.

Така например, на 19.V.1962 година от Окръжно управление МВР-Варна е задържан английският гражданин ДЖЕЙМС РОЗБРИДЖЪР, търговец, за това, че от площада на гр.Балчик е фотографирал пристанището, където е имало акустирал военен торпеден катер. След изземването на фотоапарата, чужденецът бил върнат във Варна, придружен от служебна кола, където е направен официален обиск на багажа му в хотела и след като му били иззети всички употребявани филми, фотоапарати, магнетофонни записи,бил подложен и на разпит.

Не след дълго на органите на ДС станало ясно, че РОЗБРИДЖЪР няма никаква вина, а за неправилните и прибързани действия на нашите органи в гр.Варна, той отправи остър протест чрез нашата легация в Лондон, след което написа статия в английския вестник"Таймс" за това, какво е преживял в България.

На 18 юли т.г. от Окръжно управление МВР-Варна е иззет филм от американските граждани МАРТИН СУЙТЪНБАНК и ТОМАС ФРИДМАН

под претекст, че са фотографирали два военни торпедни катера.

След проявяването на иззетия филм става известно, че в него липсват, каквито и да било катери, а фигурират обикновени снимки от плажа.

Горепоменатите чужденци посетиха Министерството на външните работи и протестираха против неоснователното изземване на филма им.

Такива случаи не са изолирани. В Търговище бяха задържани и глобени членове на френска туристическа фирма, за това, че правили снимки на пазара. В Кюстендил грубо са иззели филм на чужденци-туристи, заради това, че са фотографирали трудоваци по време на работа по шосето за Рилския манастир и др.

Необмислените, груби и нетактични действия на органите на ДС спрямо чуждите граждани допринасят голяма политическа вреда, дискридитират нашата миролюбива външна политика и народнодемократичния строй в страната.

От друга страна, органите на ДС, като се занимават с ~~несвойствени за тях~~ чиновнически дела, отвличат своето внимание от истинските обекти и им позволяват безнаказано да провеждат своята подривна дейност.

Действията на органите на ДС по отношение на уличените в подривна дейност капиталистически граждани, трябва да бъдат бързи, смели и добре обмислени. Това още повече се налага, като се има предвид, че засегнатите по един или друг повод чужденци, макар и при наличието на безспорни доказателства се опитват не само да отричат вината си, но и да уязвят нашите органи, да разпространяват клевети в чуждата преса за нашата страна.

За подобряване на агентурно-оперативната работа по капиталистическите граждани и за отстраняване на допусканите слабости,

Н А Р Е Ж Д А М:

1. Към извършване на официални обиски, задържания и разследвания на чужденци, да се прибягва само при наличие на проверени данни за действително извършено престъпление.

Из архивите на ДС

67

2. Агентурни и заявителски сведения за опити на чужденци да фотографират военно морски съдове, акустирали в граждански пристанища или военни камиони и друга военна техника извън казармите и полигоните не дават законно основание да се извършват задържания и обиски. Такива сигнали за прояви на чужденците трябва да послужат като повод за активизиране наблюдението на проявилите се, за извършване на умела документация, секретно изземване на филми, бележници и др., чрез комбинации. Едва след такава негласна проверка и при наличие на компрометиращи материали, имащи юридическа сила, може да се пристъпва към организиране залавянето на чужденеца на местопрестъплението.

3. Всички служители на МВР, трябва да знаят как се съставят констативни протоколи за извършено нарушение или престъпление и как трябва да се постъпва при констатиране на подобни нарушения.

4. Разширяването на правата на началниците на окръжните управления МВР за задържане, разпити и обиски на чужденци при условията на чл.135 от Наказателно-процесуалния кодекс, трябва да се използува много внимателно и при строго спазване изискванията на закона.

За допуснати грубости, незаконни задържания, разпити, изземвания и др. от органите на МВР ще се търси строга отговорност.

за М И Н И С Т Ъ Р :

БГ/3 екз.

УТВЪРЖДАВАМ
ЗАМЕСТНИК-МИНИСТЪР
Ген.майор:/п/ А.Солаков
София, 6.IX.1962 година

Др. Гойчев

Строго секретно!

Екз.№ ___

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Р Е Ш Е Н И Е

на ръководството на II управление ДС
от 3 септември 1962 година

За подобряване оперативното взаимодействие между V отдел и линейните отдели в управлението по наблюдението и разработката на временно пребиваващите на наша територия капиталистически граждани.

1. По разработки на чужденци или на техни връзки в страната, водени от V отдел в управлението своевременно да се информират съответните линейни отдели и отделения. Предаване на такива разработки за по-нататъшна работа от линейните поделения може да става в отделни случаи при оперативна необходимост.

2. Работата по различните категории чужденци да се разпредели и строго спазва както следва:

а/ отдел V да води контраразузнавателна работа сред чужденците, идващи в страната като туристи, търговци, гости на частно посещение и транзитници. Да организира и води контраразузнавателната работа по панаирите в страната и чужбина.

ЗАБЕЛЕЖКА: Работата по гостите и транзитниците от Турция и Гърция да се води от II отдел при управлението.

б/ отдел VIII да води контраразузнавателна работа сред чуждите граждани, посещаващи НРБ като журналисти в качеството им на такива, гости на научните учреждения и ведомства и работа срещу чужденците, идващи като мисионери по религиозна линия. Да организира контраразузнавателната работа при научни конференции, спортни срещи и фестивали;

в/ линейните отдели, работещи по легациите, да разработват чужденци, идващи на временно посещение като гости на

дипломати, чужди дипломати, посещаващи страната и такива чужденци които имат съвместна престъпна дейност с дипломатите от легациите, правителствени делегации и дипломатически среща по линия на ООН;

г/ отдел IX при управлението да води контраразузнавателната работа по специалистите от западните страни, идващи по линия на транспорта и съобщенията. Да води наблюдението на транзитниците по линия на ж.п. и авио транспорта, като получените сигнали предава за по-нататъшна работа на отдел V;

д/ самостоятелният отдел III ДС да води контраразузнавателна работа сред чужденците, идващи като специалисти по различните обекти, обслужвани по линия на отдела.

3. За обобщаване и изводи за дейността на капиталистическите разузнавания, по всички материали, които се получават за използуването на чужденците от същите, да се информират своевременно линейните отдели.

София, 4 септември 1962 г.

Изпълнил: Ковачев

Отпечатано в 14 екз. и раздадено по приложения към оригинала списък.

ДС - секр. сътрудници 2 разработки

чуждени изменници на родината

СТРОГО СЕКРЕТНО!
от особена важност!
Екз. 1

ЗАПОВЕД

НА МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ НА Н. Р. БЪЛГАРИЯ

СЪДЪРЖАНИЕ: състояние на контраразузнавателната работа в органите на ДС и мерки за нейното засилване.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

№ Т-396 София, 21. I. 1963 год.

Постоянно нарастващото превъзходство на силите на социализма, демокрацията и мира над империализма и войната неотклонно води към нови, още по-решаващи победи на социализма в света. Съветският съюз и другите социалистически страни постигнаха забележителни успехи в развитието на своята икономика, в областта на науката, техниката и културата. Тези постижения, и особено решенията на XXII конгрес на КПСС вдъхновяват трудещите се от целия свят в борбата за мир, демокрация, свобода, национална независимост и социализъм.

Историческият VIII конгрес на БКП, чиито решения изразиха волята и стремежите на партията и народа, постави задачата за пълното изграждане на материално-техническата база на социализма и постепенно преминаване към изграждане на материално-техническата база на комунизма в нашата страна. Тази светла и реална перспектива окриля и вдъхновява целия български народ във великата битка за построяването на комунизма.

Постигнатите големи успехи в социалистическите страни обаче, вбесяват управляващите кръгове в капиталистическите държави. Те полагат неимоверни усилия, за да намалят притегателната сила на социализма, като провеждат политика на засилване напрежението в международните отношения и разпалване на "студена война."

Поради това VIII конгрес на БКП отчете, че "империализмът не е престанал и няма да престане да води борба срещу нашия строй с всички достъпни нему средства - от злобната пропа-

ганда до вербуване на шпиони и изпращане на диверсанти в нашата страна".

В борбата против социалистическия лагер и миролюбивото човечество, империалистите разчитат много на своите разузнавателни и контраразузнавателни служби. За тази цел те обединяват силите си. Към агресивните военни съюзи НАТО, СЕАТО, СЕНТО и други, създадоха специални разузнавателни органи и центрове. Империалистите постоянно подобряват структурата на тези органи, комплектуват ги с опитни разузнавачи, снабдяват ги с най-модерна и съвременна разузнавателна техника и пр.

С подривната си дейност против социалистическия лагер , вражеските разузнавания целят преди всичко да вбият клин в дружеските отношения между социалистическите страни и отслабят нашето единство, да събират сведения от икономически, политически и военен характер, да организират разюздана пропаганда против комунизма и други.

Анализът на данните показва, че разузнаванията на противника в подривната си дейност против нашата страна активно използуват както легалните, така и нелегалните възможности. В тази дейност особена роля играят акредитираните в НР България дипломати от капиталистическите страни, които са главно кадрови разузнавачи. Те систематически обикалят из страната и много от интересуващите ги сведения получават чрез визуални наблюдения, използване някои лица на тъмно или от агентурата си, завербована из средата на български граждани.

Американските и английските военни аташета по време на разузнавателните си обиколки из страната използват специална портативна електронна апаратура за откриване системата за управление на ракетни оръжия и други радиотехнически средства, работещи по импулсен метод.

С цел събиране на шпионски сведения капиталистическите дипломати-разузнавачи непрекъснато разширяват връзките си с наши граждани. По най-различни поводи се опитват да увеличават броя на посетителите в тяхните представителства у нас, устройват приеми, прожектират филми, организират концерти и пр. При такива случаи те се насочват към политически неукрепнали лица или дърдорковци, от които с подходящи въпроси успяват да получат

интересувашите ги сведения, разпалват емиграционни настроения, нашироко провеждат разложителна и пропагандна дейност.

Дипломатите-разузнавачи, особено военните аташета на страните, влизащи в агресивните блокове, под ръководството на американските разузнавачи системно координират своята разузнавателна дейност, насочена срещу нашата страна. На специални съвещания обменят добитите сведения и изработват съвместна тактика на действия за осъществяване на разузнавателните си планове.

Във връзка с разширяването на икономическите, културните и други връзки между НР България и капиталистическите страни вражеските разузнавания, нарушавайки съществуващите конвенции, започнаха активно да използват новооткрилите се легални възможности за изпращане на свои разузнавачи и агенти в състава на туристически групи, търговски и други делегации.

Разузнавачите и агентите на противника, пристигнали в страната по тези канали, събират разузнавателни сведения, подбират, изучават и вербуват агентура из средата на български граждани, водят пропаганда за буржоазния начин на живот и за насаждане на упадъчна култура всред политически неукрепнали наши граждани, въвличат някои лица във валутни и спекулативни сделки, с оглед използването им след това за свои интереси.

Вражеските разузнавания продължават да подготвят и прехвърлят нелегално своя агентура в България. Особена активност в това отношение проявяват гръцкото и турско разузнавания при непосредствено участие на американски разузнавачи.

Разузнавателните органи на Турция, Гърция, САЩ, ГФР, Франция и Англия активно обработват български граждани, посещаващи тези страни, за да ги склонят към измяна на родината или да ги вербуват.

В организацията на подривната дейност против нашата страна, разузнаванията на противника използват най-реакционната част от българската емиграция. Чрез нея те обработват за вербовка български граждани при пребиваването им зад граница или разпространяват разни клевети за нашата родина.

Из архивите на ДС

В резултат на станалите у нас дълбоки социално-икономически изменения е ликвидирана икономическата и политическата база на класовия враг. Сега в страната той се представлява главно от остатъците на бившите експлоататорски класи, чиито надежди за реставрация на капиталистическото минало у нас се подхранват единствено от империалистите и техните разузнавания. На тази основа някои лица от бившите експлоататорски класи продължават да провеждат подривна дейност. За това VIII конгрес на БКП направи извода, че "макар да не смеят открито да надигат глава, някои от бившите експлоататори не са се отказали да вредят и да кроят планове срещу народната власт, да фабрикуват и разпространяват всякакви гадни клевети и слухове срещу партията и правителството".

Всичко това настойчиво изисква от органите на ДС да провеждат активна контраразузнавателна работа за пресичане замислите и подривните действия на вражеските разузнавания и престъпната дейност на някои лица от бившите експлоататорски класи.

В практическата си работа органите на ДС се ръководят от решенията на Политбюро на ЦК на БКП от 14.I.1960 година, в което се казва, че "главната задача на органите на Държавна сигурност понастоящем е всестранно да засилват и активизират своите разузнавателни и контраразузнавателни органи в борбата против засилващата се разузнавателна дейност на капиталистическите страни, оглавявана от разузнаването на САЩ, за разкриване на техните враждебни планове, на тяхната разнообразна подривна дейност насочена срещу нашата страна, срещу социалистическите страни и останалите миролюбиви народи".

Изпълнявайки решенията на партията, органите на ДС през последните години повишиха нивото на своята контраразузнавателна работа. Бяха разкрити и разобличени няколко десетки разузнавачи и агенти на противника. Вербовани са редица агенти из средата на чужденците и български граждани, които със своите възможности могат да бъдат успешно използвани по линия на контраразузнаването. Подобрява се изучаването, проверката и профилактичната работа по нашите граждани, които поддържат връзки с

граждани от капиталистическите страни. По-смело и по-резултатно оперативните работници започнаха да установяват контакт с чужденци, с цел политическа и оперативна обработка.

Борбата на органите на ДС срещу капиталистическите разузнавания и тяхната агентура обаче, далеч не отговаря на изискванията, предявени към органите на ДС от Политбюро на ЦК на БКП. Редица поделения на ДС не постигнаха почти никакви успехи в това отношение, което свидетелствува за наличието на сериозни недостатъци в работата им.

Органите на ДС все още не разполагат с необходимият им по качество и количество агентурен апарат. Много оперативни работници вместо упорито да работят за придобиване на годна за контраразузнавателна работа агентура, се увличат в установяването на голям брой доверителни връзки.

В някои поделения на ДС голяма част от агентурата е вербована из средите на бившата опозиция, царски офицери и др.такива, която няма достъп до държавни тайни. Такива лица не представляват интерес за вражеските разузнавания и поради това като агенти не са в състояние да се използват за контраразузнавателна работа от органите на ДС. Тази агентура в много случаи ни лъже, двуличничи и минава на предателство.

Много оперативни работници подценяват необходимостта от правилно ръководство, възпитание и проверка на агентурата при изпълнение на поставените й задачи.

В процеса на разработката на лицата, подозирани в шпионаж, рядко се обмислят и провеждат сполучливи мероприятия и комбинации за надхитряване на врага. Голяма част от разработките се водят шаблонно, без творческа мисъл и отчитане тактиката и методите на подривната дейност на вражеските разузнавания.

Недостатъчно се използва агентурата за разкриване на конкретни факти на повишен интерес на разработваните към секретни сведения и документи, подозрителни моменти в начина им на живот, наличие на коди, шифри, портативна апаратура,

средства за тайнопис и други такива. Оперативните работници неоправдано отделят голямо внимание за изясняване миналото на лицата, заподозрени в шпионаж. Не насочват работата по разработките към изясняване на главния въпрос - събира ли обектът разузнавателни данни и по какъв начин ги предава на противника, кога и при какви обстоятелства той е попаднал в полезрението на вражеското разузнаване или се е свързал с него.

Управления II и III ДС и техните органи по места не провеждат добре съгласувани мероприятия за пресичане разузнавателната дейност на военните аташета от капиталистическите страни по време на обиколките им из страната.

В много случаи външното наблюдение и оперативната техника се прилагат без да се изхожда от наличните данни по разработките и конкретната обстановка. Поради това външното наблюдение и оперативната ни техника често пъти се разкриват от обектите на ДС.

По вина на оперативните работници в немалко случаи разработваните обекти остават извън полезрението на органите на ДС, извършват неконтролирани обиколки из страната и осъществяват срещи с неизвестни за нас лица. Това затруднява работата по изясняване на сигналите за провежданата от тях вражеска дейност и разкриване на престъпните им връзки.

Оперативните работници излишно се увличат в провеждане на голямо количество проучвания на разработваните лица и техните връзки, което не винаги е оперативно оправдано и в редица случаи довежда до усложняване на по-нататъшното водене на разработките, а понякога и до провали.

Сериозен недостатък във воденето на разработките е, че в много случаи заплануваните мероприятия не се провеждат своевременно.

Съществени пропуски има в организацията на контраразузнавателната работа по чужденците. Несвоевременно се вземат на разработка българските граждани, които установяват подозрителните връзки с чужденци. Некачествено се изяснява характера на тези връзки, а в много случаи това се прави със закъснение. Работата често се води опростено, свежда се само

до проверка по отчета и проучване по местожителство, а агентурата за тази цел се използва незадоволително.

Някои поделения на ДС неоправдано се стремят да обхванат чрез своите мероприятия всички, без изключение чужденци, което довежда до разпиляване на силите и средствата им. По такъв начин не се отделят от общия брой на чужденците тези, които по отделни признаци се подозират в провеждане на шпионаж.

Незадоволителна е работата по проверка на данните и сигналите за лицата, които представляват интерес за органите на ДС, особено за разкриване и разобличаване на вражеската агентура. В много случаи работата с агентурата в това отношение се подменя с разпити и други официални действия, което довежда до провали в нашата работа още в самото начало.

През последните години не се предприемат енергични мерки за агентурното проникване в разузнавателните и контраразузнавателни центрове на противника, в резултат на което не се изясняват своевременно намеренията и замислите на вражеските разузнавания по отношение на нашата страна.

Все още са много случаите на измяна на родината и особено из средите на младежите. Управление II ДС и окръжните управления на МВР слабо организират контраразузнавателната работа за разкриване и предотвратяване на изменническите намерения от страна на българските граждани. Не се осъществява необходимото взаимодействие между II управление ДС, Гранични войски и окръжните управления в борбата с изменническите намерения.

Органите на ДС недостатъчно използват агентурата, възможностите на НМ и почти не се опират на обществеността при издирването на държавните престъпници и авторите на злостните анонимни материали.

Незадоволителна е работата на контраразузнавателните органи за разкриването на каналите, по които изтичат секретни сведения зад граница и не вземат своевременно необходимите мерки за предотвратяване на това. Не се осъществява необходимия контрол за опазване на държавната тайна в министерствата, ведомствата, научно-изследователските институти и други учреждения.

Все още недостатъчно се провеждат профилактични мероприятия за предотвратяване на антидържавните действия и неправилното поведение на отделни български граждани, особено на младежите, попаднали поради своята политическа незрялост под влиянието на вражески елементи. Профилактичната работа на органите на ДС в това отношение се свежда главно в провеждането на беседи с такива лица и почти не се опират на обществеността. Поведението на профилактираните лица след това в много случаи не се контролира, което довежда до извършване от тях на други, по-тежки нарушения и даже престъпления.

Органите на ДС недостатъчно се опират на обществеността при провеждането на отделни контраразузнавателни мероприятия, като усилване наблюдението на временно пребиваващи в страната ни чужденци, изучаването на заминаващите в капиталистическите страни лица, опазване на държавната тайна, охрана на държавните граници и за издирване на държавни престъпници.

Слаба гласност се дава на нашата контраразузнавателна работа, въпреки че някои наши действия /резултати от следствията на разобличени шпиони, прибежчици от капиталистически страни, по издирването на отделни престъпници, някои факти на профилактиката и т.н./, без да се нарушава конспирацията в нашата работа, могат да бъдат публикувани и биха допринесли голяма полза за повишаване на бдителността на населението.

Управление II ДС не обръща достатъчно внимание на обобщаването и анализа на формите и методите на подривната дейност на вражеските разузнавания и опита на нашата контраразузнавателна работа, поради което недостатъчно е информирало окръжните управления и не е способствувало за повишаване нивото на агентурно-оперативната работа.

Посочените недостатъци до голяма степен се обясняват и с това, че ръководният състав на контраразузнавателните органи слабо анализира работата на поверените им участъци, не предявява необходимата взискателност и не осъществява необходимия контрол върху работата на подчинените, а повседневната работа по възпитаването у тях на творческа инициатива и чекистко майсторство, нерядко се подменят с общи и декларативни разсъждения.

За най-точно изпълнение на решенията на историческия VIII конгрес на БКП и решението на Политбюро на ЦК на БКП от 14.I.1960 година за МВР, за активизиране на контраразузнавателната работа, за своевременно разкриване и пресичане шпионската и друга подривна дейност на империалистическите разузнавания, насочени против нашата страна и други социалистически страни,

З А П О В Я Д В А М:

1. Началниците на контраразузнавателните поделения на ДС в центъра и началниците на окръжните управления на МВР да вземат решителни мерки за срочното отстраняване на съществуващите недостатъци в агентурно-оперативната работа и да проведат необходимите мероприятия за по-нататъшното, още по-чувствително засилване и активизиране на борбата срещу капиталистическите разузнавания, с цел своевременно и умело да се разкриват и пресичат техните престъпни замисли, планове и намерения против НР България и другите социалистически страни.

Контраразузнавателната работа да се провежда в пълно съответствие с генералната линия и политика на партията, с изискванията, които ЦК на БКП предявява към органите на ДС, при строго съблюдаване на социалистическата законност.

Организацията на контраразузнавателната работа на органите на ДС при всички случаи да се съобразява с местните условия, тактиката и методите на подривна дейност на вражеските разузнавания против НР България и другите социалистически страни, а така също и с получените данни за конкретните им намерения, сигналите за изтичане на секретни сведения и пр.

2. Работата на органите на ДС по линия на контраразузнаването да се насочи на първо място против главния враг на нашия лагер - САЩ.

Водейки борба против главния враг, контраразузнавателните органи да насочат преди всичко основното си внимание и усилия срещу подривната дейност на разузнаванията на Турция и Гърция, като нито най-малко не отслабват усилията си срещу разузнаванията на ГФР, Англия, Франция и другите страни, влизащи във военнополитическия съюз НАТО.

Из архивите на ДС

3. Органите на контраразузнаването са длъжни:

а/ своевременно да разкриват и пресичат шпионската, диверсионната, терористическата и друга вражеска дейност, провеждана против нашата страна от кадровите разузнавачи и агенти на противниковите разузнавания, работещи под прикритието на дипломати в легациите и консулствата на капиталистическите държави или изпращани у нас под формата на туристи, търговци, журналисти, специалисти, спортисти, гости, екипажи на транспортни средства, транзитници и пр.; без да нарушават дипломатическият имунитет на чужденците, да ограничават възможностите им да вършат шпионска и друга подривна дейност против НР България; да създават условия за вербовка и компроментирането им; да провеждат мероприятия за получаване от чужденците на важни информации по политически, икономически, научно-технически и военни въпроси; чрез агентура, доверителни лица и партийно-комсомолския актив да оказват изгодно за социалистическия лагер влияние върху чужденците;

б/ своевременно да разкриват и пресичат шпионската и друга подривна дейност, провеждана от отделни български граждани, поставили се в услуга на капиталистическо разузнаване; да разкриват, изучават и разработват българските граждани, които установяват и поддържат подозрителни връзки с чужденци от капиталистическите страни, а така също и лицата с изменнически намерения и поддържащи престъпна връзка с намиращите се в чужбина изменници на родината;

в/ да организират издирването, залавянето и обезвредяването на шпионите, изменниците на родината и други лица, прехвърляни по нелегален път в нашата страна и намиращите се в нелегалност политически престъпници; да разкриват и прихващат каналите, използувани от капиталистическите разузнавания и задграничните емигрантски центрове за прехвърляне на агентура в НРБ; да създават и използуват възможностите за агентурно проникване в тези центрове; да разкриват и изземват оперативната техника, с която си служат чуждите разузнавания и тяхната агентура; да устройват и водят оперативни игри с противника,

като използуват за това превербовани агенти на противника, заловена оперативна техника и пр.; да организират и провеждат агентурно-оперативната работа в граничната зона и КПП;

г/ да опазват държавната и военна тайна във въоръжените сили на НР България, в специалните и важни обекти в промишлеността, в транспорта и други учреждения, разполагащи със секретни данни; да организират и провеждат агентурно-оперативната работа за предотвратяване на извънредните произшествия в тези сектори и своевременното им разследване;

д/ да обезпечават сигурността на българските граждани, постоянно живущи и заминаващи в капиталистически страни в състава на туристическите групи, различни делегации и по други поводи;

е/ опирайки се на обществените организации и трудещите се, да провеждат съответни мероприятия за пресичане проникването у нас на буржоазната идеология и морал и да не допускат чуждите разузнавания да създават условия за разложение на отделни слоеве на нашето общество, особено сред младежта и интелигенцията;

ж/ да разкриват връзките на стоящите на вражески позиции бивши опозиционери, офицери от царската армия и реакционно настроеното духовенство с чуждите разузнавания и емигрантски центрове; да издирват авторите и разпространителите на злостни анонимни материали;

з/ да оказват съдействие на управление I ДС по придобиването на агентура и доверени лица за изпълнение на разузнавателни и контраразузнавателни задачи.

4. Органите на ДС да считат агентурата като основно свое оръжие в борбата срещу капиталистическите разузнавания и да не допускат заменяването ѝ с доверени лица.

Целият оперативен и ръководящ състав от контраразузнавателните поделения да вземе решителни мерки за коренно подобряване на работата с агентурата.

В най-близко време да се определят възможностите на всеки агент за изпълнение на контраразузнавателните задачи и съобразно с това да му се разработи конкретна задача и ясно определи линията на поведението му при общуване с разработваните или изучавани лица.

Из архивите на ДС

81

По-широко да се практикува внедряването на наличните агенти в действуващите разработки и по-активно да се използват в мероприятия срещу вражеското разузнаване така, че възможностите на всеки агент в най-голяма степен да бъдат използвани в интереса на осигуряване безопасността на нашата родина.

От агентурния апарат да се изключат онези агенти, които нямат възможност да изпълняват задачи по линия на контраразузнаването, дезинформаторите, двуличниците, предателите или тези, за които има сериозни компрометиращи материали.

Агентурният апарат на органите на ДС трябва да се състои от честни, обективни, наблюдателни, дисциплинирани, волеви, находчиви и конспиративни хора, способни да анализират и съпоставят фактите и явленията, годни да преценяват и различават погрешните постъпки на заблудения, но честен български гражданин от действията на врага, да умеят да печелят благоразположението на хората и правилно да уреждат взаимоотношенията си с тях.

Да се подобри работата по подбора, вербовката, възпитанието, подготовката, инструктажа и проверката на агентурата, която работи по дипломатите-разузнавачи и чужденците от капиталистическите страни. Сериозно внимание да се отделя на работата с онези агенти, които са вербовани на компроматериал, с оглед влиянието на оперативните работници върху тях да бъде по-силно от това на чужденците и вражеските елементи, с които те общуват.

Да се вземат мерки за придобиване на агенти с добри възможности из средата на журналистите, учените и културните дейци, които биха могли да се използуват за оказване идеологическо влияние над чужденците.

Забранявам да се подставят към чужденците бивши агенти, компрометирани пред съответните разузнавания с това, че са репресирани от народната власт или пък враждебно настроени, защото към такива подставяния противникът се отнася подозрително, виждайки в това действия на нашите органи. Към чужденците да се поставя агентура из средата на специалистите, имащи достъп до важни държавни секрети и военнослужащите само тогава, когато нуждите налагат това.

Всяко подставяне щателно да се подготвя, да бъде целенасочено, да преследва решаването на конкретна оперативна задача и да се провежда след опознаване на обекта, към когото го подставяме.

Решително да се подобри работата по вербовката на граждани от капиталистическите страни.

Вербовката на вражески разузнавачи или на свързаните с тях граждани от капиталистическите страни, а така също и на такива, които имат достъп до държавните тайни на противника или работят в дипломатически и правителствени учреждения и научно-изследователски институти, представляващи интерес за социалистическите страни, да се извършва само след най-задълбоченото им изучаване и внимателна обработка.

Всяка вербовка на граждани от капиталистическите страни да се осъществява под контрола, а когато е необходимо и с личното участие на ръководния състав от ДС, като не се допускат провали в тази важна работа.

Оперативният състав да влиза в контакт с чужденци само след санкция на съответния ръководител и в тези случаи, когато те представляват интерес за органите на ДС. Ръководителите са длъжни да определят линията на поведението на оперативния работник при общуване с чужденците.

При вербовка на чужденци умело да се съчетава използуването на налични компрометиращи материали с идеологическа обработка.

Да се обработват надеждни начини на връзка с агентурата, завербована както из средата на чужденците, така и из средата на българските граждани, което ще осигурява контакт на оперативните работници с нея по всяко време и при всякаква обстановка.

Особено внимание да се обърне на работата по придобиването на агентурата в промишлени обекти и други места, където са съсредоточени вражески елементи из средите на бившите опозиционери, царски офицери и други такива.

5. На разработка да се взимат само онези български граждани, за които има достоверни материали, уличаващи ги в шпионска, диверсионна, терористическа или друга подривна дейност против НР България.

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

Чиновниците от капиталистическите легации и консулства и други техни официални представителства да се вземат на разработка веднага, след пристигането им в страната, независимо от това дали разполагаме за тях с компрометиращи ги материали.

Чужденците от капиталистическите страни, които посещават неоднократно нашата страна, чието поведение дава основание да се подозират във връзка с капиталистически разузнавания или провеждане на друга вражеска дейност, да се взимат на активна разработка.

Разработките на подозираните в шпионаж и в други противодържавни действия да се водят настъпателно, като се използват всички агентурно-оперативни средства, с цел изясняване дейността на обектите, връзките им с вражеските разузнавачи и т.н.

Разработките за шпионаж да се водят в такова направление, което да ни дава възможност за завързване на оперативни игри с противника, за вмъкване на наши сътрудници в агентурната му мрежа, за дезинформация или да му нанесем удар в изгоден за нас политически момент.

По всяка разработка да се изготвят добре обмислени и целенасочени планове, като се набелязват и провеждат правилно съчетани агентурно-оперативни мероприятия и комбинации.

Постъпващите по делата материали редовно да се анализират и на основата на получените нови данни, да се допълват плановете по разработките.

Да се повишава активността и бързината при воденето на разработките, като решително се скъса с шаблонните планове, инертността, мудността и безрезултатността в работата на оперативния състав по тях.

Да се вземат срочни мерки за обезпечаване разработките с надеждна и квалифицирана агентура, способна своевременно да разкрива замислите, намеренията и престъпните прояви на разработваните обекти.

В процеса на разработките целенасочено и умело да се съчетават агентурните мероприятия с използуването на оперативна техника и външно наблюдение.

Ръководителите на контраразузнавателните поделения да преценяват критически предложенията на оперативния състав за провеждане на проследяване, проучване, мероприятие "9" и други технически мероприятия по разработките за шпионаж, за да се избягва безцелното им използване.

Ползването на оперативна техника като мощно средство за изясняване престъпната дейност на обектите да става успоредно с провеждането на агентурни комбинации и други мероприятия, които активно да създават благоприятна обстановка за установяване и изясняване намеренията и документиране престъпната дейност на разработваните лица. За в бъдеще да не се утвърждава провеждането на технически мероприятия или външно наблюдение, без това да е съчетано с други мероприятия, създаващи определени условия за успеха от прилагането на тези най-скъпи средства на органите на ДС.

Своевременно, в хода на самата разработка, да се върши умела, имаща юридическа сила документация по уликите за провежданата настояща престъпна дейност на разработваните лица. Това да става така, че в никакъв случай да не се сигнализират обектите. Към разпити и беседи за документация да се пристъпва само при оправдана необходимост и при надеждна гаранция за запазването им в тайна.

В хода на разработката винаги пред очите на оперативния работник, който я води, да стои подготовката на условията за извеждането на агентурата при реализация.

Ръководителите на контраразузнавателните поделения в най-близко време да прегледат всички налични разработки, да отделят от тях най-важните и поверят воденето им на опитни оперативни работници. Безперспективните дела да се свалят в архив.

При възникване на необходимост разработваните обекти да бъдат профилактирани. Това да става като органите на ДС широко се опират на обществеността по месторабота или местоживеене.

Да се прекрати предаването на разработките от един оперативен работник на друг, ако това не се изисква от остра необходимост.

Да се повиши отговорността на оперативния състав по воденето на разработките за шпионаж. Ако работникът явно неосигурява разработките, проявява мудност, ако той няма творчески подход, да му се изземва разработката, като наказание, което понякога може да става със заповед. Същевременно да се поощряват оперативните работници, които умело водят разработките и постигат добри резултати в това отношение.

Ръководещият състав да установи строг контрол върху хода на разработките, да взема лично участие при набелязването и провеждането на най-сложните мероприятия и да организира всекидневното обучение на оперативния състав на майсторско водене на разработките.

Ръководствата на контраразузнавателните поделения на ДС, на отдел Кадри и школа "Георги Димитров" МВР да отделят по-голямо внимание на обучението на служителите в изкуството да се водят умело разработките, като се използва за това набраният опит на централните и местни органи на ДС.

6. Значително да се подобри контраразузнавателната работа по временно пребиваващите чужденци от капиталистическите страни, с основна цел разкриване на разузнавачите сред тях и пресичане на практическата им шпионска дейност.

Да се организира предварителното изучаване на идващите в страната чужденци от капиталистическите страни. За целта управление I ДС своевременно да уведомява контраразузнавателните органи в страната за онези от тях, за които има улики, че са разузнавачи или агенти на противника. Така да се постъпва и по отношение на онези лица, които представляват интерес за разузнаването, с оглед да се използуват по-пълно възможностите на органите на ДС в работата по обработката им.

Да се организира строг контрол при преминаване на чужденците през КПП. Във връзка с това по-добре да се използва претърсването на граничните пунктове и външното наблюдение на съмнителните от тях по време на пътуването им по БДЖ и пътищата, с оглед още при влизането на чужденците в страната ни да имаме известна характеристика за тях и се добият впечатления за тяхно-

то поведение, отношението им към митническия преглед, да се зафиксира евентуално изпращане на писма и пр.

При напускане на България от чужденци, държали се подозрително по време на пребиваването им в нашата страна, да се провежда щателен преглед от оперативните работници на КПП и митническите органи, с цел откриване на материали за тяхната престъпна дейност.

Получените в КПП данни за чужденците да се изпращат незабавно в управление II ДС.

За решаването на тези задачи съставът на всички КПП да се попълва с квалифицирани работници, които имат опит в работата по чужденците.

При пътуването на чужденците по железопътния, водния и въздушен транспорт, да се организира наблюдението им от агентура и доверени лица измежду обслужващия персонал. С тази агентура и доверени лица да се уреждат прости и надеждни начини за връзка, с цел оперативните работници своевременно да получават сведенията от тях.

В местата за отсядане и спиране на чужденците /хотелите, ресторантите, къмпинги и т.н./ да се придобива надеждна агентура и доверени лица, които да се използват за наблюдение на чужденците.

Органите на ДС, при организиране наблюдението на чужденците, при провеждане на мероприятия за недопускане да влизат в нежелателни контакти с български граждани и за оказване идеологическо въздействие върху тях по-широко да се опират на доброволните отряди и партийно-комсомолският актив.

За успешното разработване на чужденците, подозирани в услуга на разузнаванията, да се подобри работата по подставяне на агенти към тях на неутрална основа. При провеждането на такава дейност винаги да се има предвид, че чужденците се отнасят предпазливо към лицата, които ги обслужват /екскурзоводи, преводачи, служещи в ресторантите, хотелите и др./

Постоянно да се разнообразяват и подобряват формите и методите на подставяне, тъй като бдителността на противника е повишена и във всеки български гражданин, установяващ контакт с него, вижда наш агент.

Из архивите на ДС

Да се подобри проверката и изучаването на българските граждани, установяващи подозрителни връзки с чужденци.

В процеса на проверката и изясняване характера на връзките на български граждани с чужденци, задължително да се изясняват следните въпроси: първа ли е тази среща или тя е продължение на по-предишно запознаство; има ли срещата обосновен характер; по чия инициатива се срещат; поведението на чужденеца и българския гражданин по време на срещата и след нея, а ако някой от тях е бил под външно наблюдение, да се изясни и периодът, предшествуващ срещата.

Да се направят обективни изводи за характера на тези връзки. На агентурна разработка да се вземат само онези български граждани, за чиито срещи с чужденците имаме основание да предполагаме, че имат престъпен характер.

Работата по чужденците да се организира така, че всички сведения и информации за поведението им, своевременно да постъпват в управление II ДС, с оглед правилно да се насочва работата на поделенията по наблюдението и разработването им по целия маршрут, да се вземат бързи мерки за зашифровка на отбранителните обекти и маскировка на транспортираните специални товари.

Окръжните управления на МВР незабавно да информират управление II ДС, съседните окръжни управления на МВР и подразделенията на управление III ДС за движението и проявите на заподозрените чужденци и резултатите от проведените агентурно-оперативни мероприятия. Уведомените за това поделения да вземат предохранителни мерки за недопускането на такива чужденци до обекти, които представляват държавна тайна.

В центъра и по места системно да се анализират материалите по наблюдението на капиталистически дипломати и други подозрителни чужденци, щателно да се провеждат негласни проверки на посещаваните от тях места, с цел разкриване причините за тяхните пътувания, установяване и зафиксиране на престъпни срещи и разкриване на тайници.

Организирайки работата по пребиваващите в страната ни чужденци, органите на ДС да изхождат от общата за социалистическия лагер цел - да компрометират опитите на разузнаванията на противника да използват туризма, посещенията на делегации и пр., за провеждане на шпионска и друга подривна дейност.

7. Да се засили агентурно-оперативната работа по издирването, залавянето и обезвредяването на изменниците на родината и други лица, прехвърлени в страната и укриващи се нелегално държавни престъпници. Своевременно да се вземат мерки за проверка на сигналите за подготовка за измяна на родината и предотвратяването на изменническите намерения.

Управление II ДС да организира, ръководи и контролира работата по издирването във всички поделения на ДС, в центъра и по места, като издава и служебен бюлетин за издирваните лица по тази линия.

Началниците на окръжните управления МВР да засилят агентурно-оперативната работа в граничната зона и незабавно да уведомяват управление II ДС за нарушаванията на границата от лица и въздушното пространство от вражески самолети и балони. Едновременно с това да се вземат необходимите агентурно-оперативни и физически мерки за претърсване на районите за откриване на евентуално спуснати парашутисти, тяхното залавяне и за събиране на пусната вражеска литература.

При получаване на сигнали за подготовка на измяна на родината или нарушаване на границата да се уведомяват освен управление II ДС и УГВ, съответните началници на окръжните управления на МВР и граничните отряди. В такива случаи да се съобщава и вероятният маршрут на нарушителите и други сведения, представляващи интерес за охраната на границата. Уведомените поделения да вземат мерки за изясняване на сигналите и предотвратяване на всяка измяна.

Работата по завърналите се изменници на родината и прибежчиците от капиталистическите страни, за които има сведения или се подозират, че са изпратени със задача да провеждат подривна дейност в страната, да се организира и провежда от органите на управление II ДС и окръжните управления на МВР.

Ръководството на управление II ДС да оказва непосредствена помощ и контрол по работата на окръжните управления на МВР в това отношение.

Всички поделения на ДС да вземат ефикасни мерки за пресичане възможностите на изменниците на родината да провеждат чрез трети лица и по други пътища парични суми на свои близки, да им изпращат колети и писма.

Да се подобри организацията на агентурното разработване и наблюдение на завърналите се от Турция бивши преселници, прибежчици и дезертьори от турската и гръцка армии.

Да се вземат решителни мерки за обезпечаване сигурността на българските граждани, отиващи в капиталистическите страни в състава на туристически групи и делегации, на специализация, обучение и по частен път. Да се води сред тях гласно и негласно възпитателна работа за повишаване на политическата им бдителност, да се ориентират по използваните от разузнаването на противника методи на провокации, шантажи и т.н. Щателно да се проверяват онези наши граждани, които отиват зад граница на гости при свои роднини и по други частни поводи. При изпълнение на тази задача органите на ДС по-нашироко да се опират на обществеността.

Управления I и II ДС да засилят агентурната работа всред работещите в представителствата на НР България зад граница и системно излизащите от страната, с цел разкриване онези от тях, които намирайки се в капиталистическите страни, поддържат извънслужебни връзки с чужденци или за изясняване на тяхното поведение, ако буди подозрение по други признаци.

В работата си в това отношение органите на ДС да увеличават бдителността си, тъй като вражеските разузнавания проявяват интерес към тази категория лица и използувайки обстоятелството, че се намират на тяхна територия, правят опити да ги изучават и обработват за евентуална вербовка или измяна на родината.

Да се търси най-строга отговорност от онези ръководители и оперативни работници, които допускат измяна на родината от лица, живущи или работещи на територията или в обектите,

обслужвани от тях. Измяната на родината да се счита за извънредно произшествие и срещу нея да се води борба с всички средства, с които разполагат органите на ДС.

8. Да се засили и подобри работата по разкриването, прихващането и ликвидирането на каналите, които капиталистическите разузнавания и емигрантски центрове използват за прехвърляне на своя агентура на територията на НР България и за осъществяване на връзки с тяхни агенти в нашата страна. Чрез прихванатите канали активно да се внедрява агентура на органите на ДС в разузнавателните центрове на противника и емигрантските централи.

Управление II ДС и окръжните управления на МВР системно да подпомагат управление I ДС в разработката на разузнавателните центрове на противника, разположени на територията на Турция и Гърция. За тази цел да се подбират подходящи агенти, които съвместно с управление I ДС, щателно да се подготвят преди изпращането им зад граница.

9. Разработването на вражеските елементи из средата на духовенството, интелигенцията и политически неукрепнали младежи да се води с оглед разкриване на възможни техни връзки с разузнаването на противника.

Имайки предвид, че вражеските разузнавания при провеждане на идеологическа диверсия се надяват главно на използването на отделни националистически настроени елементи сред нашата интелигенция и политически неукрепнали младежи, необходимо е да се използва агентурата и доверени лица за изясняване подозрителните прояви всред младежта и творческата интелигенция, което ще позволи своевременно да се виждат действията на врага, да се разкриват причините за нездравата обстановка, която поражда антинародни прояви и по-широко да се провеждат профилактични мероприятия за предотвратяване на престъпленията.

Особено внимание да се обръща на католическото духовенство и сектите за разкриване и разобличаване на техните престъпни връзки с капиталистическите легации и за разкриване на каналите за връзка със задграница или използването им за

наши разузнавателни и контраразузнавателни цели. С всички средства да се води борба сред религиозната пропаганда.

Разработката на развиващите вражеска дейност из средата на мюсюлманското духовенство и турците /български граждани/, които разпространяват позиви и анонимки, агитират против ТКЗС и мероприятията на народната власт, замислят или провеждат вредителства, диверсия, терор - да се води за разкриване на евентуалните им връзки с турското разузнаване.

10. Началниците на управления II и III ДС и окръжните управления на МВР да вземат решителни мерки за пресичане разузнавателната дейност на военните аташета на капиталистическите държави по време на пътуването им из страната.

За целта да разработват мероприятия за ограничаване разузнавателните им пътувания из страната и за недопускането им в районите на режимните обекти, а в случай на необходимост да ги задържат на място, като оформят това със съответни протоколи, които да се използват официално от МНО и Външно министерство.

При получаване на данни, че капиталистическите разузнавания и други лица, подозирани в провеждане на техническо разузнаване, се насочват към режимните поделения, ръководствата на управление II ДС и окръжните управления МВР незабавно да съобщават за това на органите на управление III ДС за своевременно изключване на излъчваща апаратура.

11. Органите на ДС да засилят контраразузнавателната работа за разкриване каналите, по които изтичат секретни сведения зад граница. Да осъществяват действен контрол по опазване на държавната тайна в министерствата, ведомствата, научно-изследователските институти и други учреждения.

Във връзка с това да се подобри работата с агентурата и доверителните лица, а при необходимост органите на ДС да се опират на обществеността за разкриване на евентуални канали за изтичане на секретни данни за отбранителните, важни промишлени обекти и учреждения, в които са съсредоточени сведения, представляващи държавна тайна.

Агентурно-оперативните мероприятия да не се ограничават само в даден обект, а да се провеждат и извън пределите му и там, където е възможно да изтичат секретите.

Да се подобри организацията на агентурно-оперативната работа в онези сектори на транспорта, където се съсредоточават сведения за дислокацията на военни части и документация за военни превози, както и на гарите, където специалните влакове престояват продължително време и се преразпределят специалните товари. Да се вземат решителни мерки за опазването на поверителната съветска документация и материалите на Съвета за икономическа взаимопомощ. При установяване неоправдан интерес към съветската документация и други поверителни материали или към хората, работещи с тях, съгласувано с управление II ДС незабавно да се провеждат активни агентурно-оперативни мероприятия за изясняване характера на проявения интерес.

На работа със строго секретни материали и документи от особена важност, имащи отбранително значение за страната и социалистическия лагер да се допускат само такива лица, които са способни да пазят държавна тайна.

Органите на ДС да поддържат официален контакт с наши учени, конструктори и други специалисти разполагащи със строго секретни материали. В беседи с такива лица да се интересуват дали те не забелязват в своето обкръжение подозрителен интерес лично към тях или към членовете на техните семейства, с цел да се пресичат своевременно опитите на чуждите разузнавания да подхождат към тях.

Да се изучава добре обстановката около лицата, имащи отношение към секретите, за да може бързо да се разкриват подозрителните контакти и връзки на някои от тях, а бързите навреме да се сложат на място.

В такава насока да се инструктират агентите и доверителните лица, работещи в секретни обекти.

Да се усили агентурно-оперативната работа на органите на ДС, обслужващи онези министерства, централи и ведомства,

Из архивите на ДС

предприятия и други учреждения, които при контакт с МНО получават военни сведения или данни, които на пръв поглед не представляват интерес, но при обобщаване и съпоставяне могат да ориентират врага по интересуващите ги военни въпроси. При получаване на сигналите за разгласяване на военна тайна или за проявен интерес от подозрителни лица към такива ведомства и предприятия съвместно с управление III ДС да се провеждат подходящи мероприятия.

При разработка на обекти на ДС, уличени в шпионаж да се обръща сериозно внимание на връзките им с военнослужащи и техните близки, или с граждани, които работят в различни ведомства и учреждения, представляващи интерес за вражеските разузнавания. Получените в това отношение сигнали и данни своевременно да се съобщават на управление III ДС за провеждане на съвместни мероприятия за тяхното изясняване.

Органите на МВР в центъра и по места своевременно да изпращат в управление III ДС всички материали и сигнали за вражеска дейност, провеждана от военнослужащи и онези цивилни лица, чиято дейност е насочена против армията.

Своевременно да се уведомяват органите на военното контраразузнаване за агентите на ДС и обектите на разработка, постъпващи на служба в армията.

За обезпечаване сигурността на армията управление III ДС, съгласувано с останалите органи на ДС и при тяхното активно участие, да вземе мерки за решително подобряване на агентурно-оперативната работа по онези цивилни лица от обкръжението на военните обекти и военнослужащите, които поради своите връзки и политическо поведение представляват интерес за органите на ДС. За тази цел да се придобива необходимата агентура сред военнослужащите, трудослужащите и сред лицата от цивилното обкръжение. Органите на военното контраразузнаване да вземат ефикасни мерки за предотвратяване разгласяването на военна тайна от военнослужащи, опирайки се на помощта на политическите и партийните органи, на Комсомола и командуването. Централните и териториални органи на ДС да оказват на военното контраразузна-

ване активно съдействие за изпълнение на тази задача и своевременно да го уведомяват за всички известни случаи на разгласяване на военна тайна от военнослужащите и техните близки.

Всички органи на МВР да вземат мерки за подобряване охраната на военните и важните стопански обекти и съоръжения, за да не се допуска наблюдението и фотографирането им от дипломати и граждани на капиталистическите страни. Наред с мерките за физическа охрана да се провеждат съгласувани агентурно-оперативни мероприятия за установяване на лицата, проявяващи подозрителен интерес към тези обекти.

Чрез съответните ведомства да се осигурява маскировка и зашифровка на дислокацията и назначението на режимните военни и важни промишлени обекти и превозите на специални товари. За всички случаи на нарушение на установения порядък по опазване на държавната тайна от граждански и военни ведомства или небдителност и бъбривост на отделни лица, разгласяващи държавни секрети, своевременно да се информират съответните партийни органи и ръководството на МВР.

Управление III ДС своевременно да информира ръководствата на управление II ДС и окръжните управления на МВР за новите военни обекти, особено режимните поделения на МНО, за предстоящите военни учения, за транспортиране по железниците и други транспортни средства на военни поделения и материална част, за вземане на съответни агентурно-оперативни мерки.

Периодически /при получаване на нова техника, по време на военни учения и по други поводи/ да се провежда мероприятие "9" на местното население в обкръжението и на военнослужащите.

Да се анализират най-задълбочено всички случаи на изтичане на държавна тайна, да се набелязват и осъществяват мероприятия за разкриване на каналите и лицата, чрез които секретните сведения могат да достигнат до врага. Да се разследват всички случаи на изгубване, откраднване или преснимане на секретни материали и на разгласяване на държавна тайна, както и на други нарушения на установения ред за работа и съхранение на секретни материали /документи/.

Всеки сигнал за научаване от противника на важни секретни сведения за НР България веднага да се подлага на основна проверка, да се установи от кои източници и по чия вина е станало изтичането на секретна информация, да се правят съответни изводи и се вземат всички необходими мерки в това отношение.

12. Органите на ДС в центъра и по места да провеждат енергични мероприятия за ограничаване посещенията на наши граждани в капиталистическите легации и консулства в страната. За тази цел органите на ДС трябва да организират предварителното получаване на сведения и сигнали за намеренията на наши граждани да посетят тези легации и консулства и чрез агентура, доверени лица, щабовете на доброволните отряди, кварталните милиционерски отговорници, активисти и патриоти в различните държавни и обществени организации, институти и ведомства, съветите, отечественофронтовските организации и други да ги разколебават и насочват за уреждане на някои въпроси към Консулския отдел на Външно министерство, а за уреждане на частно-правни такива в чужбина - към специалната юридическа консултация на адвокатския съвет.

Да се реагира незабавно по всички сигнали за опити на отделни наши културни и научни институти или на техни служители да влизат в контакти с капиталистически дипломатически представителства през главата на ръководствата на съответните министерства и комитети, като началниците на поделенията незабавно съобщават това на управление II ДС за информиране ЦК на БКП.

По отношение на лицата, които системно посещават капиталистическите дипломатически мисии, да се провеждат разпити, филтрации и предупреждания или им се създават различни пречки, за да не могат да осъществяват намеренията си.

13. Като основна задача на органите на ДС в промишлеността, строителството, транспорта и армията да се счита преди всичко опазването на обектите от национално значение и такива, представляващи важно отбранително значение от посегателствата на разузнавачи и агентура на капиталистическите разузнавания и от контрареволюционни елементи, като своевременно се пресичат замислите им да провеждат шпионаж, вредителство, диверсии,саботаж и друга подривна дейност.

Да се подобри агентурно-оперативната работа във въглищната, рудната, нефтодобивната, енергийната, химическата, металургичната и машиностроителната промишленост, георазведката, строежите от национално значение, селското стопанство, търговията, корабостроителници и важни ж.п. гари, депа и локомотивно-вагонни заводи и цехове, заводи работещи за отбранителната промишленост, а така също и в обектите на държавните резерви, учреждения, научни институти и други предприятия, които изработват ценна продукция за народното стопанство и износа или в тях се концентрират секретни данни и научни открития от национално значение.

За тази цел оперативният състав да повишава системно служебната си квалификация, като изучава производствената дейност на предприятията и опознава технологическите процеси, да придобива агентура с добри възможности и ДЛ.

Агентурата в обектите на промишлеността, строителството селското стопанство, транспорта и отбранителната промишленост, трябва да изхожда от лица, добре запознати с особеностите на производството, годни със своите лични качества и връзки своевременно да разкриват враговете и техните замисли.

Ръководителите на поделенията на ДС в центъра и окръзите, както и всички оперативни работници трябва да обезпечават максимално използване на целия агентурен апарат за разкриване и пресичане на диверсиите, вредителствата и саботажите, замислени или извършени от враговете в гореупоменатите обекти.

14. Да се вземат срочни мерки за решително подобряване работата по издирване авторите и разпространителите на листовки и други анонимки с вражеско съдържание, като наред с повишаване квалификацията на оперативните работници, порационално да се използват техническите средства, графологическите и дактилоскопни експертизи и граматическите разбори. По-широко да се използва агентурният апарат, външното наблюдение и други наши средства.

Из архивите на ДС

15. Общото ръководство, организацията, контрола и обобщаване опита на работата по линия на контраразузнаването възлагам на управление II ДС.

В рамките на управление II ДС да се подобри взаимодействието между отделите и взаимния обмен на информация за дейността на вражеските разузнавания.

Ръководството на управление II ДС да обобщава и анализира данните за формите и методите на подривна дейност на вражеските разузнавания и опита от контраразузнавателната работа в страната и своевременно да информира окръжните управления МВР по интересуващите ги въпроси. За целта да се разработи специална тематика от въпроси, по които да се прави анализ на подривната дейност на вражеските разузнавания, анализ и обобщаване опита на контраразузнавателната работа в страната, което ще позволи да се постави тази доста важна работа на солидна основа и да й се придаде целеустремен характер.

Управление II ДС да подобри ръководството и контролът върху работата на вторите отдели и отделения в окръзите, като своевременно им се оказва конкретна практическа помощ. В това отношение най-активно участие да взема ръководният състав на управлението.

Местните органи да изпращат в управление II ДС справки за най-важните разработки и провежданите по тях мероприятия, което ще позволи своевременно да се реагира на недостатъците в контраразузнавателната работа и да се вземат мерки за тяхното отстраняване.

16. Отдел I ДС да подобри качеството на следствието по делата за шпионаж и на други опасни държавни престъпници, като се стреми да постигне пълно разобличаване на тяхната вражеска дейност и разкриване на престъпните им връзки. Материалите за разкритите в процеса на следствието връзки, представляващи оперативен интерес, своевременно да се предават на заинтересованите поделения на ДС.

Окръжните управления на МВР, на територията на които са дислоцирани ТПС и затворите, да осигурят активна разработка на осъдените за шпионаж затворници.

Поделенията на Народната милиция при получаване на сведения за различни закононарушения от стопански, криминален и друг характер от страна на дипломати и граждани на капиталистическите страни или български граждани, свързани с тях, незабавно да уведомяват органите на ДС и при оперативна необходимост да предават материалите за ползване на управление II ДС.

17. В духа на решенията на XXII конгрес на КПСС и VIII конгрес на БКП органите на ДС да разширят и подобрят работата си с обществеността за осигуряване държавната сигурност на нашата страна. Да се привличат силите на обществеността в провеждане на такива контраразузнавателни мероприятия, като усилване наблюдението на временно пребиваващите в страната чужденци, изучаване на лицата, отиващи в капиталистическите страни, запазване на държавната тайна, охраната на държавната граница, издирване на държавни престъпници и др.

Без да се нарушава конспирацията и методите на нашата работа да се дава повече гласност на някои наши действия /резултати от следствието на разобличените шпиони, прибежчици от капиталистическите страни, издирването на отделни престъпници, някои факти от профилактиката и т.н./, което ще способствува за повишаване бдителността на населението.

18. Ръководният състав на контраразузнавателните поделения да подобри стила и метода на работата си, като внесе във всички свои действия повече партийност и конкретност, да повиши взискателността към подчинените и им оказва по-голяма помощ. В това отношение да се обърне особено внимание на следното:

По-дълбоко да вникват в ежедневната работа на подчинените, да познават състоянието на разработките в техните участъци, навреме да забелязват недостатъците и своевременно да вземат мерки за тяхното отстраняване, да подкрепят и развиват разумните инициативи.

Лично да участвуват в практическото провеждане на най-важните агентурно-оперативни мероприятия, решително да се борят с формализма и шаблона в оперативната работа.

Из архивите на ДС

По-задълбочено да изучават личните и делови качества на оперативните работници и съобразно това да ги използват в практическата работа.

Да вземат мерки за решително намаляване книжнината и за повишаване оперативността в работата на всички контраразузнавателни поделения. Да се засилва конспиративността в работата и строго се опазват секретните материали и документи.

19. За контраразузнавателната работа в центъра и по места да се подбират и назначават лица с добра политическа подготовка и обща култура, предимно владеещи чужди езици.

Отдел Кадри МВР да проведе допълнителни мероприятия за подобряване служебната и езикова подготовка на оперативните работници, работещи по линия на контраразузнаването.

Назначаването и преместването на оперативния състав, работещ в окръжните управления на МВР по линия на контраразузнаването да се съгласува с управление II ДС.

За изпълнение на стоящите пред органите на ДС при съвременните условия големи и отговорни задачи, всеки оперативен работник трябва да бъде преди всичко убеден комунист, да разбира политиката на партията, да познава решенията на нейните конгреси и пленуми, умело да ги претворява в живо дело, да помни, че само висската идейност в съчетание с професионалното майсторство ще му помага да се ориентира в събитията и фактите от партийни позиции, да прави оперативно правилни изводи, да бъде непримирим към недостатъците в работата.

Същевременно трябва непрестанно да се повишава ролята на партийните организации в органите на Държавна сигурност за решаването на стоящите пред тях задачи.

Ръководителите на всички поделения на МВР са длъжни ежедневно да се опират на партийните организации, на тяхната помощ по възпитателната работа на оперативния състав и за подобряване на неговата работа, за развиване на инициативи, да информират комунистите за състоянието на работата в поделенията и по-конкретните задачи.

Отношенията между работниците от контраразузнавателните органи трябва да се изграждат на принципна основа. Да се реагира

и своевременно взимат мерки срещу всякакви прояви на еснафщина, отклоняване вниманието към въпроси на лично устройване, самоуспокоение и принизяване темпа в работата и непримиримостта към недостатъците и техните носители.

Да се развива в оперативните работници чувство на колективност, на другарска взаимопомощ и честни и прями отношения към всички работници от органите на ДС. Да не се гонят лични успехи, а да се работи добросъвестно и упорито за постигане на по-голям успех с общи усилия. За това е нужно да се въведе в практиката, при всички случаи на постигнати успехи и резултати в работата, в заповедта за поощряване да се включват и работници от техническите и помощни служби, които със своята работа са допринесли за постигнатия успех. Трябва да се търсят и прилагат постоянно нови форми за поощряване на активните работници, с добри резултати в работата и другарско отношение към колегите си и трудещите се.

При организирането на цялата ни работа ние трябва да изхождаме преди всичко от това, че осигуряването на държавната безопасност на нашата Родина от попълзновенията на империалистите и тяхната агентура е всенародно дело, дело на целия български народ.

Ръководството на МВР изразява твърда увереност, че работниците от Държавна сигурност в НР България ще вземат всички необходими мерки за изпълнение на поставените им от ЦК на БКП задачи по обезпечаване сигурността на нашата Родина.

x

x x

Настоящата заповед, под непосредственото ръководство на съответните началници, в едномесечен срок да бъде изучена от целия оперативен състав на поделенията на ДС, занимаващ се с агентурна и следствена работа, като се набележат и проведат конкретни мерки за подобряване на контраразузнавателната работа на поделенията.

Отменявам заповед № 8 от 13.I.1957 година. Началникът на Секретариата на МВР в едномесечен срок да я изземе от поделенията на ДС.

Из архивите на ДС

101

308

32.-

Настоящата заповед да се изпрати на началниците на централните поделения на ДС, софийското, окръжните управления и участъците на МВР, Директора на НМ, началника на школа "Георги Димитров" МВР и групата за контрол и обобщаване на опита в МВР, за изпълнение.

МИНИСТЪР НА ВЪТР.РАБОТИ -
генерал-полковник

11.1.1963г.

11.1.63г.

отпеч. в 2 екз.
изпълнител:Кр.Лозанов
написала: М.Дудекова

строго секретно.
екз. № 1 1-30

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ЗАПОВЕД

НА МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ НА Н. Р. БЪЛГАРИЯ

Съдържание: За организиране и активизиране на агентурно-оперативната работа по чужденците от капиталистическите страни, посещаващи НР България.

№ Т-1704 София, 27.4. 1963 год.

С разширяването на икономическите, културните, спортни и други връзки с капиталистическите страни и превръщането на нашата страна в туристическа, се създадоха и ще се създават от година на година все по-големи легални възможности за капиталистическите разузнавания да изпращат свои кадрови разузнавачи и агентура в нашата страна под формата на представители и отговорници на туристически и търговски фирми, директори и асистенти на експортните и източните отдели на тези фирми, специалисти, гости, културни и спортни делегации, за летуване, туризъм, минаване транзит през страната и различни други поводи.

От посещаващите временно страната ни чужденци от капиталистическите страни, особен оперативен интерес представляват туристите. Условията за летуване и туризъм в нашата страна позволяват на капиталистическите разузнавания да провеждат срещи със своя агентура, да събират секретни информации чрез лично наблюдение, да установяват контакт с цел обработка и вербовка на граждани на НРБ и туристи от братските нам страни, да водят злостна вражеска агитация и пропаганда, да подтикват и подпомагат да изменят на Родината наши граждани и такива от другите социалистически страни главно туристи от ГДР и пр.

Органите на ДС постигнаха известни резултати в пресичане опитите на капиталистическите разузнавания да използуват туризма за провеждане на шпионска и друга подривна дейност. Постигнатото обаче не отговаря на изискванията, на нашите нараснали възможности и на активността на врага. Независимо от постигнатите резултати в работата на органите на ДС по наблюдението, разработването и

пресичане на подривната дейност на капиталистическите разузнавания и агентура и оказване полезно за нашия лагер влияние върху гражданите от капиталистическите страни, все още съществуват сериозни недостатъци от организационен и оперативен характер.

Не се създава достатъчна по количество и с добри възможности агентура; не се използуват пълно възможностите на наличната агентура за подставяне към чужденците, за изучаване и разработване на онези от тях, които имат подозрителни прояви; слабо се работи за придобиване на агентура из средата на чужденците; недостатъчно се използуват ДВ и обществеността за оказване на политическо въздействие върху гражданите от капиталистическите страни за даване отпор на вражеската пропаганда и внасяне на буржоазно влияние сред част от нашите младежи и други среди; допуска се нетактично, грубо, излагащо престижа на страната ни изземване на филмови ленти и фотоапарати при случаи, когато чужденци снимат магарета, цигани, стари къщи и пр., не представляващи държавна тайна обекти; не се анализират проявите на чужденците задълбочено, не се търсят основните направления на вражеска дейност, поради което органите на ДС се оказват неподготвени за работа по чужденците от капиталистическите страни и отклоняват вниманието си от основните задачи; все още са слаби координацията и своевременното информиране между заинтересованите поделения в центъра; не се концентрират всички сведения за гражданите от капиталистическите страни, което не дава възможност да се използуват те от всички поделения в страната.

Трябва да се мобилизират силите на всички органи на МВР и работата по чужденците от капиталистическите страни, посещаващи НР България да се води в следните основни направления:

- Разкриване на вражеските разузнавачи и агенти, които използуват пребиваването си в нашата страна за провеждане на подривна дейност срещу НР България и братските нам страни. Пресичане на техните опити за визуално разузнаване, на вражеска агитация и пропаганда, за обработка и вербовка на наши граждани и такива от страните на нашия лагер. Вербовка на вражески разузнавачи и агенти дошли временно в страната.

- Вербовка на лоялно настроени към нашия лагер граждани от капиталистически страни, имащи възможности да решават наши разузнавателни и контраразузнавателни задачи.

- Получаване на политическа, икономическа, военна и научно-техническа информация и документация чрез провеждане на секретни обиски или чрез подставяне на наши агенти и ДВ към капиталистическите граждани отговарящи на тяхната култура, специалност и обществено положение.

- Оказване изгодно за социалистическия лагер влияние върху гражданите от капиталистическите страни за спечелване на повече приятели на нашата страна и социалистическия лагер.

- Прихващане на използуваните от врага канали за връзка, изградени из средите на български граждани или туристи от братските нам страни.

- Предотвратяване на опитите за измяна на Родината от български граждани и бягства на граждани от останалите социалистически страни с фалшиви документи и по други начини.

- Бързо установяване на граждани на НРБ и такива на братските нам страни осъществили контакт с граждани от капиталистическите страни, оценка на техните връзки и вземане на съответно отношение.

За подобряване цялостната работа на органите на ДС, за постигане на по-големи резултати в борбата срещу капиталистическите разузнавания, използуващи временното посещение на техните граждани в НРБ за изпращане на разузнавачи и агентура,

З А П О В Я Д В А М

I

1. Да се усили работата на органите на МВР за своевременно разкриване и пресичане на опитите на капиталистическите разузнавания да използуват временното пребиваване на техни граждани в нашата страна за провеждане на подривна дейност срещу НРБ.

Из архивите на ДС

2. Представителите и отговорниците на туристическите фирми от капиталистическите страни, които остават на курортните комплекси през целия сезон и тези, посещаващи често нашата страна, да се вземат на активни разработки още с пристигането им в НРБ с оглед своевременно изясняване на поведението им и вземане на конкретно отношение.

Управление I ДС да подпомага контраразузнаването в изучаването и разработката на постоянните представители и отговорници на туристическите фирми.

Да се завеждат активни разработки на чужденци-туристи, посещавали многократно нашите курорти и за които разполагаме с известни улики, даващи основание да ги разработваме. За уличените в конкретна престъпна дейност да се уведомява I управление ДС, което да използува своите възможности за работа по тех зад граница. За целта да се използуват и възможностите на контраразузнавателните органи в страната.

Да се установят и изучат капиталистическите търговски фирми, от които под формата на търговци идват в нашата страна кадрови разузнавачи и агенти на империалистическите разузнавания. За пресяване и определяне на разузнавачите и агентите на противника да се използуват освен общоприлаганите агентурно-оперативни средства и възможностите на:

а/ I управление ДС, което в редица случаи може да дава данни за кадрови разузнавачи и агенти, идващи в страната;

б/ служители на РУМНО, били или работещи понастоящем в капиталистически страни;

в/ служители в търговските представителства в капиталистическите страни; в Министерство на външната търговия и външнотърговските централи, които имат контакт с чужденци и могат да ни помагат при изучаването, разработването и обработването;

г/ картотеките, образувани в системата на външната търговия за фирми от капиталистическите страни и помощните картотеки при II управление ДС.

Да се установят транзитниците, многократно преминаващи през страната, като особено внимание се обърне на онези, които

си сменят имената, има разлика в снимките им на ГК листове, притежават повече от един паспорт, в посещенията им има някаква система или по време на краткото си пребиваване имали съмнителни прояви, установили подозрителни връзки с наши граждани, пренощували някъде, без да се знае къде, влезли за няколко часа и излезли през същия КПП, адресно нерегистрирани, различни хора, идващи с една и съща кола и пр.

Разработките на такива транзитници да се водят бързо, като в тях се включват всички поделения, през територията на които минават обектите.

За получаване на първични данни да се използуват доброволните отряди по КПП, гари, летища, по трасетата и пр. и се изгради агентура и ДВ по тези места.

Да се обръща сериозно внимание и взимат на разработка онези чужденци - научни работници, членове на делегации, монтьори и др., които не притежават достатъчно познания в съответната област.

За откриване разузнавачите и агентите, дошли в страната като специалисти, към тях веднага да се изпращат наши агенти или ДВ със същата специалност.

Наред с разработването на такива обекти да се вземат всички мерки за опазване на държавната и служебна тайна, чрез служебните ръководства, партийните и профсъюзни организации и посещаваните институти, учреждения и предприятия и чрез лични беседи на работници от ДС с работещите в тези институти и учреждения.

Да се имат предвид онези граждани от капиталистическите страни, дошли на частно посещение, които отсядат около важни военни обекти, при костуването си се стремят да завържат много познанства с наши граждани, влизат във връзка с военнослужащи или техни семейства, проявяват определен интерес към политически и други въпроси и пр.

В спортни, артистични и други групи да се търсят освен разузнавачите и лицата, натоварени с контраразузнавателна задача и се провеждат мероприятия за тяхното изолиране, компрометиране или оперативно ползуване.

Из архивите на ДС

Разработването на чужди граждани, посещаващи страната като делегати и гости на конгреси, симпозиуми, срещи, панаири и др. от международен характер, да се води от II управление ДС, съвместно със заинтересованите други органи и поделения на МВР по специални планове, утвърдени от ръководството на Министерството.

Отдел VII при управление II ДС и окръжните управления МВР да организират наблюдение и обработката на всички транзитно преминаващи граждани на капиталистическите страни, ползуващи влаковете, самолетите и корабите. За целта да се организира апарат от агентура, ДВ и специализирани отряди във всички ж.п. бригади по влаковете, екипите на самолети и кораби, по всички гари, летища и пристанища, където спират международните транзитни средства.

По всички по-големи ж.п. възли, съответните окръжни управления МВР, в района на които се намират тези възли, да организират агентурно-оперативната работа така, че всяка проява на чужденците да бъде своевременно забелязвана.

3. Да се пресекат всички опити на чужденците да провеждат вражеска пропаганда и да внасят буржоазно влияние сред трудещите се от нашата страна, чрез пренасяне на вражеска, порнографска, инкриминирана литература, списания, снимки, магнитофонни записи и т.н. Да се работи системно с агентурата, ДВ, доброволните отряди и цялата наша общественост за даване решителен отпор на всички опити за враждебна пропаганда срещу нашата страна и социалистическия лагер, при нарушаване правилата за социалистическото общежитие, накърняване на националното ни достойнство и открито провокационно държане.

4. Срещу извършените от чуждите граждани нарушения и престъпления да се реагира при всеки случай конкретно, съгласно законите в страната и инструкцията за контрол над чуждите граждани, временно и постоянно пребиваващи в НРБ.

5. Да се организира прецизно работата по изясняването, оценката и изучаването на характера на връзките на чужденците с граждани на НРБ и на братските нам страни. Особено внимание в това отношение да се обърне на курортните комплекси в Бургас и Варна.

Задължавам началниците на всички поделения МВР-ДС в страната да отговарят веднага или най-късно в тридневен срок (със шифрограма или други бързи начини), на запитванията, отправени им от други поделения на МВР по въпроси, свързани с чужденците с оглед своевременно изясняване и вземане отношение по тяхното поведение.

Най-строго да се взисква от всеки о.р. бързо и точно да изяснява сигнали за подозрително поведение на чужденците, докато чужденецът още не си е заминал. Изясняването да се върши задълбочено, без излишна мнителност.

6. Да се работи за политическата обработка на чужденците от капиталистическите страни и се оказва върху тях изгодно за социалистическия лагер влияние. За целта, освен използването на агентура, ДВ, партийния и комсомолски актив, да се осигурят най-тесни взаимоотношения с представителите на централните и местни вестници, БТА, Радиото, Телевизията, "Балкантурист" и др. На същите да се посочват чужденци, за които е установено, че са лоялно разположени, подават се на политическа обработка и могат да бъдат подтикнати да направят официално изявления тук или след завръщането им в тяхната родина, като се изкажат положително за нашата страна, народната власт и пр.

7. Да се подобри решително работата за придобиване на максимум подробна и документална политическа, икономическа, военна и научно-техническа информация, особено за САЩ, Англия, ГФР, Турция и Гърция и техните разузнавателни и контраразузнавателни органи. Да се поставят задачи на наши агенти и ДВ - научни работници и специалисти - при контактите си с чужденци с интересни за нас професии и положение, наред с идеологическата обработка да придобиват от тях и устна или писмена разузнавателна информация.

При провеждането на секретните обиски да се проявява голяма осторожност и се вземат всички необходими мерки за недопускане на провали, което да доведе до увреждане интересите на страната.

Из архивите на ДС

8. Да се пресекат възможностите за използуване на туризма в нашата страна за бягство на граждани от социалистическите страни чрез фалшиви документи, укриване в чужди леки коли, кораби и др. За да не се отвлича вниманието на оперативния състав от основните задачи, работата по горните сигнали, в случай на необходимост, да се възложи на отделни оперативни работници от отдел II при управление II ДС, Варна, Бургас, Смолян, Софийско управление МВР.

9. Органите на НМ да вземат необходимите мерки като използуват всички законни средства за прочистване общодостъпните заведения, посещавани най-често от чужденци, от момичета с леко поведение, лумпенизирани младежи, разни мошеници и спекуланти, които излагат страната ни и се явяват подходяща среда за внасяне на буржоазно влияние сред нашия народ и особено сред младежта.

Изолирането на чужденците от морално и политически неустойчиви лица, отречени от нашето общество елементи и ограждането им с недоверени, неподдаващи се на вражеската пропаганда наши граждани и агенти, да бъде не кампанийна, а постоянна задача пред всички оперативни работници от ДС и НМ.

10. За правилното използуване на агентурата, владееща западни и други езици да се извърши следното:

а/ Управление II ДС да издирва от цялата страна и организира използването на агентура, знаеща западни езици за работа по летовниците от капиталистическите страни във Варна и Бургас, по панаири, олимпиади и други масови международни прояви, провеждани в страната.

Работата на тези агенти да се отразява в характеристиките им, за да се имат предвид при по-нататъшното им подставяне и внедряване.

б/ Оперативните работници да разработят за всеки агент добре обмислена легенда, която би представлявала интерес за чуждото разузнаване като създават необходимите условия за потвърждаването Й; да взискват от агента при контакта си с чужденците да се придържа постоянно към нея.

в/ Да се инструктира агентурата при научаване на данни за някой чужденец, представляващи оперативен интерес, да съобщават веднага на органите на ДС, независимо в кой район на страната се намират и оказват необходимата помощ по изясняването им. За пропуски в това отношение да се взисква строго.

г/ За по-активно и целесъобразно използуване на някои агенти в отделни случаи да се допуска заангажирване в наша работа и на съпругата или съпруга на агента, без да разкриваме нашите агентурни връзки с единия от тях. Към такива семейства (двойки агенти) вражеските разузнавачи и агенти имат по-малки подозрения и по-успешно се изпълняват нашите задачи.

Да се вземат мерки за назначаване на политически проверени и морално запазени граждани за обслужващ персонал в хотелите, ресторантите и кемпингите на ДСП "Балкантурист", музеите, историческите обекти, пощите, магазините и други посещавани от чужденците места, като из техните среди се придобият агентура и ДВ.

Своевременно да бъдат отстранявани агенти и ДВ, които в процеса на работата са се държали нечестно и непристойно и с проявите си са уронвали престижа на страната.

Да се възпитава агентурата в незаангажирване с незаконна търговия и получаване на подкупи от чужденците. Във връзка с получаването на дребни подаръци и сувенири да не се подхожда шаблонно - да се вземат от агентите като след това и те подарят нещо, с което да създават възможност за продължаване и заздравяване на връзките с чужденците.

11. Да се организира най-активното използуване на агентурата и ДВ из средите на обслужващия персонал в хотелите, кемпингите, бензиностанциите, ресторантите, баровете, сладкарниците и на други места за бързото, още в първите два, три дни след пристигането на чужденците, изучаване и установяване на следните данни за тях: време, място и програма за пребиваване, търси ли услуги от "Балкантурист" и други ведомства, контакти с наши граждани или граждани на братските нам страни, начин на

Из архивите на ДС

111

живот и поведение в общодостъпните заведения, наличие на специални фотоапарати, магнетофони, уреди и пр., прояви на самостоятелност, необичайна за групата, отделяне от нея, по-големи грижи и внимание от страна на постоянните представители и водачи на групи към някои от чужденците и др. прояви, които биха помогнали да се отделят представляващите интерес за разузнаването или контраразузнаването.

Още преди летния сезон работата по летовниците и туристите, особено обиколните групи, да се организира така, че да се създаде възможност за допир с оперативни работници, агентура, ДВ, доброволни и специализирани отряди, от границата и летището до хотела, пощата, обменителни пунктове за валута и други места във всеки град и село на нашата страна.

12. За постигане на по-големи резултати в контраразузнавателната работа при разработката на чужденците и оказване помощ на управление I ДС, оперативният състав да се насочи към издирване, обработка и вербовката на агенти, лоялно настроени към нашия лагер, из средите на заемащи високо обществено положение лица, търговци, служители и специалисти, собственици, директори, чиновници, представители и отговорници на туристически фирми и други, имащи възможности да решават разузнавателни и контраразузнавателни задачи.

Вербовките, задачите и начина на връзка на такива граждани да се съгласува с II и I управления, в зависимост от конкретния случай.

Към вербовка на чужденец да се пристъпва след задълбочено изучаване, придобиване на необходимите лични впечатления и главно при успешна идейно-политическа обработка. Така да се работи и при подхождане към чужденец на базата на компроматериал или материална заинтересованост, като предварително се създаде обстановка за ограждане на кандидата с подходящи агенти, ДВ, грижи и внимание, водещи до спечелването му за приятел на нашата страна и социалистическия лагер.

За вербовката на чужди разузнавачи, агенти и други окръжните управления на МВР да търсят помощта на управления I и II ДС

При подготовката и провеждането на такива вербовки, оперативните работници от центъра да се включват още при получаване на наводката от съответния окръг.

13. Началника на II управление ДС заедно с началник отдел Кадри МВР, да подберат от окръжните управления МВР подготвени оперативно и по възможност владеещи чужди езици оперативни работници, които да се командироват на разположение на окръжните началници МВР Варна и Бургас, съобразно нуждите от 15 май до края на курортния сезон. Тези оперативни работници да се специализират в работата по граждани от капиталистическите страни, като през летния сезон работят във Варна и Бургас, а през останалото време по връзките на чужденците в съответните окръзи.

Легендировката, прикритията и начините на използването на изпратените в помощ на ДС Варна и Бургас оперативни работници да се решава на място, съобразно опита от миналите години, нуждите и изискванията на обстановката в курортните комплекси и хотели и разстановката на летовниците.

Началника на школа "Г.Димитров" да изпраща през лятната ваканция на разположение на началниците на окръжните управления Варна и Бургас слушатели, знаещи чужди езици, за установяване контакти с чужденци, за оперативна обработка на някои от тях и усъвършенстване на езика.

14. Задължавам началника на управление IV ДС да обезпечава окръжните управления МВР-ДС Варна, Бургас, Пловдив, Русе и Търново с необходимите пособия за провеждане на мероприятия 15 и 35, като осигури постоянното усъвършенствуване на тяхната маскировка. Съобразно нуждите през летния сезон да командирова в помощ на Варна и Бургас Необходимия брой работници, владеещи чужди езици.

В началото на курортния сезон да се организира провеждането на мероприятие 9 за някои капиталистически страни, с цел установяване на лицата, които ще дойдат в нашата страна, характера на техните връзки с наши граждани и възможни наводки за подготвяна престъпна дейност, с оглед нашата предварителна подготовка.

Из архивите на ДС

Под ръководството на управление IV ДС да се уреди провеждане на мероприятие 9 на курортните комплекси с оглед прихващане връзките на чуждите туристи в страната.

15. При необходимост за провеждане на крупни мероприятия по чужденците при пребиваването им на панаири, спортни състезания, летувания и др., да се изградят бригади комплектувани от комсомолци под ръководството на бивши оперативни работници-пенсионери за наблюдението им на плажа, в ресторантите, хотелите и други места. На тези групи се забранява даването на редовни задачи за наблюдение на чужденците в движение. На последните да се заплаща от 2 до 3 лева на ден за дните, когато вършат оперативна работа.

II

16. Да се пресекат всички опити на чуждите кадрови разузнавачи и агенти да вършат лично наблюдение. За целта управление II ДС, съвместно с управление III ДС да вземат необходимите мерки, като някои мероприятия се проведат чрез МНО, ДСП "Балкантурист" народните съвети по места и пр.

С оглед ликвидирането на грубо отношение с чужденците, в срок до 30 май 1963 г. началниците на поделенията на МВР в центъра и по места да организират повторно изучаване и разясняване на заповед № I-27 от 14.II.1961 г. пред целия личен състав по ДС и НМ, като осигурят нейното задълбочено усвояване и следят за строгото й изпълнение, съобразявайки изискванията на заповедта с местните условия.

На подходящо разстояние от военните и други секретни обекти в районите на черноморските и други курорти, да се поставят табели с надписи на немски, френски и английски езици, че снимането е забранено. За целта началниците на окръжните управления на МВР, съвместно с началниците на ВКР по места да определят точно къде да се поставят табелите. С такива табели да се определи и граничната зона в тези райони.

Когато се констатира, че чужденци са заснели забранени обекти по невнимание, филмите да се изземват по установения ред

като се осветяват или заличават само пазите със забранени обекти, а лентите се връщат на притежателите им. В случаи когато чужденецът излиза извън пределите на страната и няма възможност лентата да му бъде върната, своевременно да му се изпраща чрез Министерство на външните работи, като за целта се вземе адреса на чужденеца. При явно невнимание или неразбиране погрешността на действията си, на чужденеца да му се обясни това и да не се съставят протоколи.

При изземване на филмови ленти, фотоапаратите да се връщат на притежателите им незабавно.

На контролно-пропускателните пунктове да се изземват филмови ленти само по нареждане на ръководството на II у-ние ДС и съответния окръжен началник на МВР когато има данни, че чужденецът е заснел забранен обект.

Да се инструктират екскурзоводите на "Балкантурист" в центъра и по места при пътуванията си с чуждестранни туристи да избягват минаването покрай поверителни обекти, военни колони и учения, а когато това не може да стане, да разясняват на чужденците, че е забранено правенето на снимки.

За необосновани задържания, изземване на фотоленти и за грубо отношение към чужденците, на виновните да се търси най-строга отговорност.

17. За правилно организиране наблюдението над чужденците при движението им из страната, координиране на работата по тях и концентриране на данните за същите в центъра, да се работи съгласно приложената към заповедта инструкция за работата на диспечерната при II управление ДС и картотеката към нея.

III

Обръщам внимание на всички началници на поделенията на МВР-ДС и НМ в центъра и окръзите, да се заемат най-сериозно с изпълнение на поставените задачи и водят системна, организирана и целенасочена работа по гражданите от капиталистическите страни.

Със заповедта да се запознае в едномесечен срок целият оперативен състав на поделенията на ДС и от началник отделение нагоре по линия на оперативните поделения на НМ.

Из архивите на ДС

14.- 143

Отменям заповеди №№ I-256 от 24.XII.1958 г. и I-66 от 31.III.1959 г., Началникът на Секретариата на МВР да я изземе от поделенията на ДС в едномесечен срок.

Настоящата заповед да се изпрати на началниците на централните поделения на ДС, Софийско управление МВР, окръжните управления и участъците на МВР, директора на НМ, началника на школа "Георги Димитров" МВР и групата за контрол и обобщаване на опита в МВР, за изпълнение.

МИНИСТЪР НА ВЪТР. РАБ.:
Ген.полковник:

10. 4. 1963 г.

Лично строго секретно!
Екз. № 20

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

М.В.Р.
УПРАВЛЕНИЕ НА ДС
№ 6805
14 ЮЛИ 1964 г.
СОФИЯ

НАЧАЛНИК ОКРЪЖНО УПРАВЛЕНИЕ МВР

По данни от "Балкантурист" напоследък в страната ни чувствително ще се увеличи преминаването на обиколни туристически групи от капиталистическите страни формирани от пътнически бюра и туристически фирми, пътуващи с рейсове с твърде разнообразни маршрути с различен престой, всичките водени от екскурзоводи на "Балкантурист"

От досегашната работа по обиколните групи е установено, че в повечето случаи в техният състав са включени обикновено като водачи, пом. водачи, преводачи, шофьори или отделни туристи, хора, някои от които посещават многократно страната ни и за някои от които има данни, че са свързани с разузнавателни служби.

Установено е, че някои от тях откъсвайки се от групите под различни поводи, скрити от погледа на нашите екскурзоводи посещават наши граждани на адреси, с които разменят писма, пакети и водят разговори. Други, не се явяват на храна, трети се връщат късно в хотелите за спане, а има и такива, които въобще отказват обиколката на туристическите обекти за които официално са дошли.

Пред вид горното, моля нареждането Ви, да се обърне сериозно внимание на всички обиколни групи от капиталистическите страни, като след получаване на първичните данни по тях от окръзи, екскурзоводи или други източници, да се отделят най-интересните от тях по които след това да се провеждат активни агентурно-оперативни мероприятия.

При всички групи да се използуват екскурзоводите на Балкантурист.

Имайте пред вид, че всички екскерзоводи придружаващи тези групи са наши агенти или ДВ и са предупредени да информират о.р. от окръжните управления, които им се представят. Инициативата за свързване с екскурзоводите трябва да бъде Ваша, тъй като Вие най-добре можете зашифровано да ги повикате в клона на "Балкантурист", при управителя на хотела или в друг подходящ момент, когато това няма да направи впечатление на чужденците от групата.

Ч

Освен това за наблюдението на групите следва систематически да се инструктира агентурата и ДВ от хотелите, ресторантите, къмпингите, магазините и забалежителните места - музей, паметници и др. да обръщат внимание на особеностите в поведението на чужденците, да влизат в разговори с тях, да установяват характера на връзките им с наши граждани и пр. с оглед своевременно да ни ориентират към представляващите оперативен интерес чужденци.

Във връзка с това необходимо е по времепребиваването на групите с тази агентура и ДВ да се поддържа постоянен контакт, с оглед осигуряване своевременно побучаване на сведенията още докато групата е на място.

Съобразно сигналите за съмнително поведение на даден чужденец получени от местната агентура, ДВ, обществеността, екскурзоводите или от агентура следва бързо да се провеждат оперативни мероприятия за активното им наблюдение или разработка.

Наред с това да се подставят подходящи агенти с примамлива за чужденците легенда и линия на поведение с цел установяване даден чужденец ще прояви ли разузнавателен интерес към определени въпроси, обекти и лица. За успешното решаване на тази задача е необходимо предварително да се подбере подходяща агентура както от хотелите, така и особено от учреждения и предприятия представляващи интерес за противника.

Особено внимание да се обърне при пребиваването на групата в града Ви, за провеждането на М-9, с цел установяване дали някой от тях биха се свързали чрез писма с наши граждани.

С цел успешното продължаване работата по установените с интересно поведение туристи от капиталистическите страни, да се уведомяват окръжните управления на МВР през чиято територия те ще минат, като това да става докато групата е още във Вашия окръг, за да има време за подготовка..

Окръжните управрения във Варна и Бургас, на чиато територия "Балкантурист" формира групи за посещения на туристически обекти във вътрешността на страната, следва редовно да се следят формирането на тия групи и своевременно да информират съответните окръзи където те ще отидат за техните маршрути, превозни средства, интересни хора и всичко което има оперативна стойност.

72

След заминаването на всяка група моля да ни се изпращат преписи от придобитите по тях материали, а за особено важните случаи да бъдем уведомявани незабавно.

За изпълнение на горната задача Ви изпращаме график на групите, но независимо от това чрез клоновете на "Балкантурист" да се следи за изменения, които биха настъпили за някои от тях.

ЗАБЕЛЕЖКА: Да се има пред вид, че от проведена учебна задача с пускане на 3-ма о.р. чегендирани като чужденци с кола по трасето Калотино-К.Андреево се констатира, че апарата изграден по трасето от Софийско и окръжни управления МВР-Пазарджик, Плавдив и Хасково неможа да зафиксира нито една от редицата явно съмнителни прояви на "чужденците", което говори, че този апарат не е инструктиран добре, не знае на какво да обръща внимание, не се среща редовно и пр.. Разбора на задачата ще ви бъде изпратен допълнително.

ПРИЛОЖЕНИЕ: график от _____ листа

за НАЧАЛНИК УПРАВЛЕНИЕ II КДС
Полковник: [signature]

отп. в 20. екз.
19 екз. за окръзите
20. екз. К.Д.
изп. Беляков
отп.Митрева
13.VII.1964 г

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго секретно
Екз.№ 2

МвР — У.РА.ЛЕНИЕ II - ДС
Вх. № 12985 /5 [illegible] 136

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

ОТНОСНО: Беседите със съветските другари по организацията на агентурно-оперативната работа по туризма

По време на командировката ми в СССР от 7 до 14 април т.г. бяха проведени няколко беседи с началника на туристическия отдел във II главно управление др. Серов, неговите заместници др.др. Самойлов и Коляго и трима началници на отделения - американско, немско и отделението за "Интурист". В Киев се проведоха беседи с началника на II управление при УССР др. Брашко, заместника му др. Иван Михайлович и началника на отдела по чужденците Радул.

Съветските другари разказаха подробно за организацията на своята работа в туристическия канал и отговориха подробно както на поставените писмено въпроси до нашето пристигане, така и на тези възникнали по време на беседите.

По-характерни моменти от изложението на съветските другари:

1. Всеки оперативен работник от туристическия отдел държи на връзка между 10 и 20 агенти. Това са агенти на работа вън от системата на "Интурист", които са подбрани и вербу-

Из архивите на ДС

вани с оглед направените изводи за интересите, които противника проявява използвайки този канал. Това са агентите, които решават основните въпроси на агентурно-оперативната работа по туризма. Главното което са успели да направят съветските другари е резултатно насочване на такива агенти към конкретни обекти, използувайки предварителните данни за движението на обектите.

2. На всеки оперативен работник се падат средно от 20 до 30 агентурни разработки и оперативни преписки на чужденци. Тази голяма бройка се обяснява с обстоятелството, че понякога обектите се появяват на територията на СССР през година-две и повече, поради което на оперативния работник през това време не се налага да работи тези дела.

Оперативните работници в линейните отделения се разделят на две групи - по потока и по разработките. Когато линейният оперативен работник в резултат на пресейваща работа попадне на интересен обект, веднага предава по-нататъшната работа на оперативния работник "разработчик".

Поради това обаче, че в някои оперативни работници по потока се създава чувство за малоценност, сега съветските другари обмислят въпроса за използуването на старшини за работа по пресейването.

Характерът на работата обаче при съветските условия се различава коренно от тази при нас.

3. Всички засечки на съветски граждани с чужденци се предоставят за по-нататъшна работа на съответните областни управления.

4. Обектовото отделение разработва туристическите фирми, които имат делови контакти с "Интурист" и анализира всички данни за дейността на противника по канала на туризма. Считат, че обектовото отделение по-добре може да разработва

Из архивите на ДС

туристическите фирми на западните страни, тъй като главно контакти с тези фирми осъществяват служителите на "Интурист".

5. В последно време съветските другари използуват една нова форма за наблюдение на чуждестранните туристи, особено групи такива. По инициатива на нашите органи, районните комсомолски и партийни организации на доброволни начала са образували идеологически групи съставени от млади комунисти и комсомолци, владеещи чужди езици, които изпълняват групово, понякога и индивидуално, задачи на органите на ГКБ, главно по противодействие на идеологическата диверсия на противника и оказване на наше влияние върху чужденците. Тази нова форма на работа най-добре е организирана в Киев и киевските другари имат определени успехи при нейното използуване. Членовете на тези групи преминават през зимата неколкодневен курс, на който наред с общите политически беседи изнасяни от партийни дейци, учени, професори и др. се изнасят беседи от наши ОР по най-общи въпроси на оперативната работа и дейността на противника чрез канала на туризма. Членовете на тези идеологически групи са организирани в районни и градски щабове. Всеки член на тази група има специална карта, която му дава право на безплатно движение по всички транспортни средства, вход във всички кина и театри, без определени места, право на съдействие от органите на Министерство на вътрешните работи и др. Щабовете на идеологическите групи се ръководят непосредствено от оперативните работници и всеки член на идеологическа група поддържа връзка с ръководещия го оперативен работник, а в негово отсъствие и при нужда звъни в ОПС. Оперативният работник на свой ред има винаги бърза двустранна връзка с членовете на идеологическата група и при необходимост свиква определен брой лица и им възлага конкретни задачи. На основата на своя опит, съветските другари, особено другарите от Киев, са стигнали до извода, че когато към чуждестранните туристи се насочват едновременно няколко съветски граждани,

подозрението към тях е малко или ако подозрението им се насочи към един-двама от съветските граждани, то към останалите такова подозрение няма, поради което те са в състояние да изпълняват по-нататък конкретни задачи. По такъв начин съветските другари са успели да разкриват интересни лица из състава на чужденците и по-нататък да организират по-целенасочено работата по тях.

Членовете на идеологическите групи се използват и за изолация на нездрави и морално разложили се граждани от чужденците. Такива съветски граждани предпочитат да попаднат в милицията, отколкото при идеологическите групи, тъй като последните много по-остро реагират на вражески или други отрицателни прояви.

В щабовете вечер има дежурство, което се носи главно от оперативни работници в пенсия.

Из средите на идеологическите групи, съветските другари рекрутират млади оперативни работници и агентура. Това са лица, които в практическата си връзка с органите на ДС са показали необходимите за това качества.

6. ПОПС твърде широко се използува. Денонощно в ПОПС се получават най-различни сведения и сигнали от съветски граждани. Това са главно слухители от "Интурист" (администратори, сервитьори), бивши оперативни работници, членове на идеологическите групи, милиционери и др. Предвид тези многобройни съобщения е решено и в скоро време ще бъде осъществена домофонна връзка между ПОПС и основните хотели и ресторанти в Москва, Киев и пр. ПОПС е съвършенно отделно от дежурната на II главно управление, не е подчинен на управлението.

X

x x

По време на беседите, съветските другари поставиха някои въпроси главно по своевременната и бърза взаимна инфор-

Из архивите на ДС
123

мация за обекти, които едновременно посещават СССР и България. Другарите от Киев по-специално поставиха въпроса за директна информация и връзка между нашите окръжни управления във Варна и Бургас с Одеса и Севастопол, поради това, че от нашите пристанища до съветските пристанища пътуват граждани на капиталистически страни, които известно време са били на почивка в България и за част от които понякога у нас има материали, представляващи интерес за съветските другари.

След взаимна информация по организацията на агентурно-оперативната работа, каквато от своя страна направихме и ние преминахме към разглеждане на конкретни дела:

1. Особен интерес за съветските другари представлява обект "Чичероне". В последно време те са получили данни, които определено показват, че той се занимава с агентурна работа на територията на СССР. Стигнахме до извода, че нашата ориентация към създаване на условия обектът да бъде заловен и разобличен при правене на снимки, или влизане в забранен район е неправилна и че главна насока в работата по обекта трябва да бъде разкриването на неговите агентурни връзки, както в СССР, така и в България. По наши данни такива подозрителни връзки обект "Чичероне" действително има. Предвид големия интерес към това дело заместник началника на II главно управление др. Сиоманчук и началника на туристическия отдел др.Серов, поставиха въпроса началника на немското отделение, който разработва "Чичероне" да дойде в България в удобно за нас време за детайлно разглеждане на разработката и набелязване на още по-конкретни мероприятия.

2. Обект "Журналист" - по американска линия. Този наш обект също представлява сериозен интерес за съветските другари и въз основа на наши данни, те вече работят по него. Доловени по агентурен път от нас данни за неговото поведение в СССР се напълно потвърждават от данните, които са получили съветските другари. Предложените от нас съвместни мероприятия по

Из архивите на ДС

обекта се одобриха от съветските другари и ще се изпълняват.

3. Обект "Специалист" - по американска линия. Този обект също представлява общ интерес и съветските другари активно работят по него. С началника на IX отдел Чумаков, който разработва обект "Специалист" в Москва се уточнихме по някои конкретни мероприятия и задачи, които ние и те трябва да изпълнят по обекта. Разбрахме се зад граница нашите усилия да бъдат насочени главно към съпругата на обекта и др.Чумаков одобри нашия замисъл по изпращането на агент "Русков" в Париж, а те ще организират по-нататъшното изучаване на самия обект зад граница. Същевременно се разбрахме по насоките на работата по обекта, а именно на българска и съветска територия да се издирват агентурни връзки на обекта.

Предоставените на съветските другари материали за обект "Закъснелия" предизвикаха сериозен интерес, но се оказа, че досега този обект в СССР не е ходил. Те поеха задължението да направят проверки за обекта както зад граница, така и евентуално негово пребиваване в СССР под чуждо име.

По изпратения от нас предварителен списък на около 20 лица, за които имаме доста сериозни данни, че се явяват агенти или разведчици на противника, съветските другари казаха, че няколко лица посещават СССР и по тях ще провеждаме съвместни мероприятия.

x

x x

Изказаните мнения и съображения на съветските другари по организацията на тяхната работа ще бъдат взети под внимание в практическата ни агентурно-оперативна работа по туризма, без да предизвикват структурни и някои други особени из-

менения. Новото, което може и следва да бъде използувано от опита на съветските другари е създаването на идеологически групи. В това отношение смятам, че трябва да се отпочне работа.

Главното, на което съветските другари обърнаха внимание е практическата съвместна работа по конкретни обекти, каквито вече има и техния брой в бъдеще ще се увеличава.

За връзка с Москва

Н-К II ОТДЕЛ, II У-НИЕ ДС
Полковник _____

Отп. в 8 екз.
№ 1 - Координация
№ 2 - II отдел
№ 3 - X отдел
Нап.Цекова
София, 21.II.1969 г.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

№ 36 X сиретно Преход сиретно
Екз. 1 38
Справка № 310

ОРГАНИЗАЦИЯ НА КОНТРАРАЗУЗНАВАТЕЛНАТА РАБОТА НА ОРГАНИТЕ НА КГБ ПО ЛИНИЯТА НА КРАТКОСРОЧНИТЕ ИЗЛИЗАНИЯ НА СЪВЕТСКИ ГРАЖДАНИ В КАПИТАЛИСТИЧЕСКИТЕ СТРАНИ

19027 15 ЮЛИ 1969

852 14.7.69

През последните години в състава на различни делегации и туристически групи излизат в капиталистическите страни значително количество съветски граждани.

Специалните служби на противника се стремят активно да използват временното пребиване на съветски граждани зад граница за провеждане на враждебна работа, поставяйки задачи по убеждаването им за измяна на Родината; привличане към сътрудничество; организиране на провокации; събиране на разузнавателна информация; провеждане на враждебна идеологическа обработка.

Специалните служби на противника осъществяват подривните акции чрез своите официални сътрудници и агентура, действуващи под прикритието на гидове /разводачи/, преводачи, представители на различни фирми и учреждения, които се занимават с приемането и обслужването на съветските граждани, използвайки при това арсенала на своите сили и средства.

Враждебната обработка на съветски граждани с цел убеждаването им за невъзвръщане в Родината се провежда в много капиталистически страни. При това специалните служби на противника не се спират пред прилагане на открити насилствени действия, груби провокации, обещаване на по-големи материални блага, за да задържат някои членове на делегации и туристически групи зад границата. Предложение за невъзвръщане в Родината се прави особено на тези граждани, в чието поведение зад границата се проявяват някои слабости: злоупотреба със спиртни напитки, повишен интерес към жени, възхищение от задграничните условия на живот.

Така на двама преподаватели по английски език американците им предлагали да останат в САЩ като им обещавали заплата по 10 хиляди долара годишно и оказване на помощ за заминаването на техните близки от СССР.

При изучаването на младежка група, посетила Зап.Германия, специалните служби на ГФР обърнали внимание на инженер-конструктор, който злоупотребявал със спиртните напитки, показвал повишен интерес към жените. В резултат на това били направени опити да бъде оставен в ГФР.

Специалните служби на противника организират провокации и създава компрометиращи ситуации по отношение на съветски граждани с цел вербоката им, убеждаване за измяна на Родината и други подривни акции, за да създадат нервност в делегациите и групите.

Из архивите на ДС

Противникът използва временните излизания на съветски граждани зад граница за свързване със своята агентура и получаване на разузнавателна информация.

Така англичаните се опитвали да получат от студенти от Сибир данни за стратегическата ж.п.линия Байкал-Магадан-Чукотка, а японски гид се мъчил да разбере от маршрутната дирекция сведения за предприятията и произвежданата продукция в градовете Владивосток, Хабаровск и Иркутск.

Напоследък противникът значително засили идеологическата обработка на съветските граждани. Особено силно се подлага на такова въздействие младежта и представителите на интелигенцията.

При идеологическото влияние особено се набляга на това, че ук в капиталистическите страни съществуват икономически и политически преимущества, показват се външните страни на живота, богатите витрини на магазините, благоустройството на бита на посещаваните квартири, свободата на критиката на членове на правителството и т.н.

Съветските хора се канят обикновено в предварително приготвени частни квартири и извънградски вили, където им се демонстрират скъпи леки коли, обстановка, биещи на очи стоки на битовата техника. При това всячески се хвали и рекламира преимуществото на техния начин на живот. След това на съветските хора упорито се натрапва мисълта, че и те трябва да разполагат с подобни блага, но социалистическият строй не може да им предостави такава възможност.

В същото време желанието на съветски граждани да посетят работнически квартали , семейства на трудещи се не намира поддръжка от представителите на фирмите и учрежденията, приемащи съветските граждани.

Нерядко съветск. хора се канят на разнородни пропагандни екскурзии сексуални филми, изложби на абстрактното изкуство. За идеологическата обработка на съветски граждани се използва пресата и телевизията.

В идеологическите акции против съветски граждани активно се използват от специалните служби на противника разни антисъветски формировки , националистически и религиозни организации.

С цел да бъдат разобличени и пресечени подривните действия на специалните служби на противника по отношение на съветски граждани, временно пътуващи зад границата, органите на КГБ провеждат комплекс от агентурно-оперативни мероприятия.

За да не се допусне излизане зад границата на лица, таящи в мислите си престъпни намерения, а така също политически незрели и морално неустойчиви съветски граждани, органите на КГБ осъществяват специална проверка.

Ограничено е излизането зад граница на съветски граждани, съобще-

128

40

ни в държавни секретни документи.

Към обстоятелствата, които служат като основа за изучаването на излизащите могат да се отнесат:

- срещи с чужденци;
- връзка с разработвани;
- кореспонденция с граждани на капиталистически страни;
- наличие на роднински и други връзки зад границата;
- съобщаване в анкетата на противоречиви сведения;
- честа смяна на месторабо тата и местожителството;
- сведения, които свидетелствуват за подготовка към измяна на Родината и др.

Анализът на факти на измяна на Родината от страна на лица, които излизат зад граница, показват, че някои от тях щателно са се готвили за извършването на този престъпен акт./Преди заминаването зад границата са се занимавали с продажба на недвижимо и друго имущество, готвили са за изнасяне зад границата на документи, ръкописи и чертежи. В поведението им и в отношенията им с околните са настъпвали резки изменения: затвореност, отчужденост, повишена нервност/.

Важно значение в провеждането на проверочните мероприятия има постоянният делови контакт на сътрудниците на органите на КГБ с представителите на партийните, профсъюзни и обществени организации, които се занимават с подбора и комплектуването на делегациите, туристическите групи и други колективи, изпращани зад граница.

В редица случаи в групата на заминаващите се включва оперативен работник от органите на държавна сигурност.

При решаване на въпроса за изпращане на оперативен работник зад граница се взема под внимание политическата и оперативна обстановка в страната на предстоящото пребиваване, количествения състав и особеностите на контингента на заминаващите лица, а така също и необходимостта и целесъобразността на провеждането на задгранични мероприятия.

За принадлежността на оперативните работници към органите на държавна сигурност се уведомяват като правило само ръководителите на делегациите и туристическите групи. В тези случаи, когато се счете за целесъобразно да се разкрие оперативния работник пред целия състав на делегацията или групата, въпросът се решава от ръководството на КГБ-УКГБ.

Предварителната работа на оперативните работници по контраразузнавателното осигуряване на делегациите и туристическите групи започва с запознаване с материалите от специалната проверка на заминаващите зад граница граждани. Едновременно с това се провежда работа със замина-

129

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

41

ващите агенти и доверени лица. Те получават от оперативния работник подробен инструктаж и конкретни задачи.

Особено значение се придава на правилното поставяне на агентите и доверените лица в делегациите и туристическите групи. От това зависи до голяма степен, доколко широко ще бъде осведомен оперативният работник за положението на нещата в групата или делегацията и дали своевременно ще получава засвужаващи внимание сигнали.

Оперативните работници, които се командироват зад граница се запознават с наличните материали за особеностите на политическата и оперативна обстановка в съответната страна, с по-рано получени данни за методите на подривна дейност на специалните служби на дадената страна, за техните сътрудници и агенти, които са били привличани по-рано за обслужване на съветски граждани, а така също и с материалите на тези работници, които по-рано са били в тази страна.

Провеждат се съответни инструктажи на оперативните работници от сътрудници на други подразделения на КГБ, които имат опит в работата при задгранични условия.

Важен фактор за успешната работа на оперативния работник се явява изборът на прикритие. Оперативният работник действува съгласно оперативната легенда за прикритие така, че окръжаващите го граждани, а още повече чужденците, да не се усъмнят в правдоподобността на лицето, за което той се представя.

Намирайки се в задгранични условия, оперативният работник разкрива подозрителни контакти на съветски граждани с чужденци и им дава съответна оценка. В случай, че оперативният работник е получил сведения за враждебна обработка на съветски гражданин от чужденец, уговарянето му към невъзвръщане в Родината, то той прекъсва общуването им. При наличие на аргументи протестира пред приемащата организация и иска отстраняването на този чужденец, ако е прикрепен за обслужване на съветски хора. Ако оперативният работник е получил конкретни сведения за готвеща се измяна на Родината от страна на съветски гражданин, той веднага се свързва със съветските представители, мобилизира актива, за да бъде доставен под благовиден предлог в съветското посолство. Когато в групата отсъства оперативен работник, агентурата съобщава такива сведения на ръководителя на групата.

Една от действените мерки, насочена към предотвратяване на измяна от страна на отделни съветски граждани, е предсрочното им отзоваване в СССР. Предсрочното откомандироване се осъществява само при наличие на сериозни основания и само при условия, изключващи предотвратяването на този факт с други средства. Предсрочното отзоваване трябва да бъде

Из архивите на ДС

131

мотивирано с убедителна легенда за отзовавания.

Работата по охраната на държавната тайна е неотделима от целия комплекс контраразузнавателна работа, провеждана в периода на пребиваване на делегации и групи зад границата, които имат в състава си учени и специалисти.

На агентурата се дава щателен инструктаж и се разясняват методите на специалните служби на противника за получаване на разузнавателна информация от гражданите.

Оперативният работник, чрез ръководството на делегацията или туристическата група , агентурата и доверените лица постоянно обръща внимание на участниците на пътуването да бъдат бдителни, да не допускат разговори, касаещи се до секретни данни, прекъсва случаи на разпреказване по служебни въпроси в стаите на хотела и в присъствието на чужденци. При излизане на видни учени в капиталистически страни за участие в различни конференции се организира негласна охрана на учените, разполагащи с тайни от голямо държавно значение. В тези случаи опитни агенти доверени лица или оперативни работници съпровождат учените зад границата.

Организирайки профилактична работа по предотвратяването на разгласа на сведения, представляващи държавна тайна, оперативните работници, които заминават в състава на научни делегации, едновременно изследват щателно всеки факт на разгласяване на секретни данни. За тази цел с помощта на агентурата, доверените лица, ръководителите на делегациите се уточняват обстоятелствата, свързани с разгласата на секретни сведения, изяснява се кой от гражданите е присъствувал, какви конкретно сведения и в каква форма /устно, писмено/ са били разгласени. Но официално разследване по такива факти не се провежда зад границата.

Своевременното включване на агенти и доверени лица в състава на делегациите и туристическите групи наред с тяхната щателна подготовка способствува за успешното изпълнение на мероприятията на органите на КГБ по осигуряването на безопасността на съветските граждани в условията зад границата.

В хода на подготовката за заминаване зад граница агентите и доверените лица, включени в състава на делегации и туристически групи, активно се привличат към проучването на отделни заминаващи граждани. Това дава възможност в някои случаи да се разкрият сериозни компрометиращи материали по отношение на лица, имащи вече разрешение за заминаване зад граница.

Сериозна и отговорна задача е инструктажа на агентите и разработването от тях на конкретните задачи.

Из архивите на ДС

42

Инструктажът има за цел да запознае агента с вътрешнополитическата обстановка и с обичаите на страната на пътуването, а така също с някои особености на делегацията или групата, с наличието на компрометиращи материали за отделни лица.

В зависимост от тези условия на агента могат да бъдат поставени конкретни задачи по наблюдението на лица от числото съветски граждани, а така и задачи по изучаване на чужденци, изясняване на формите и методите на подривна дейност на противника.

Съответен инструктаж се провежда и с доверените лица. Главната им роля се състои в това, своевременно да информират за едни или други факти, които засвужават вниманието на органите на КГБ. Пред агентите и доверените лица се поставя задача със своя личен пример като съблюдава правилата и нормите на поведение да оказва определено въздействие върху другите граждани и да способствува за предотвратяване на различни аморални простъпки.

132

В случай, че не се изпрати оперативен работник в състава на делегацията или туристическата група, на агента или на довереното лице се разяснява, че при наличието у него на сведения, изискващи незабавно вземане на мерки, той трябва, без да разшифрова връзката си с органите на сигурността, да се обърне към ръководителя на делегацията, туристическата група или сътрудника на постоянното представителство на неговата страна в чужбина и да го постави в известност за тези факти, след като е взел мерки за предотвратяване на нежелателни последствия.

Правилният подбор и поставянето на агентите и доверените лица в състава на делегации и туристически групи, целеустремената работа с тях преди пътуването и по време на пребиваването зад граница, дават възможност успешно да бъдат изпълнени контраразузнавателни и разузнавателни задачи.

Органите на КГБ не се ограничават с контраразузнавателна работа и изучаване на действията на специалните служби на противника, а използуват канала на излизане на съветски граждани зад граница за провеждане на специални мероприятия:

- проучване и вербовка на чужденци, представляващи оперативен интерес;
- вмъкване на агентура на органите на КГБ в специалните служби на противника;
- среща и възстановяване на връзката със задграничната агентура, избор и полагане на скривалища;
- дезинформация на противника;
- компрометиране на отделни сътрудници на специалните служби;

- издирване на държавни престъпници;
- събиране на разузнавателна информация;
- разложение на антисъветски емигрантски организации

и т.н.

Специалните мероприятия зад границата представляват една от активните и остри форми на практическа дейност наКГБ. За тяхната подготовка и провеждане е нужен внимателен и щателен подход.

Планът на всяко такова мероприятие обезателно се съгласува с контра разузнавателните или разузнавателни подразделения на централния апарат на КГБ.

На оперативните работници, агентите и доверените лица на органите на КГБ, пътуващи зад границата се поръчва в необходимите случаи в процеса на общуване с чужденците да разобличават буржоазната пропаганда, да разясняват целите и политиката на КПСС и на Съветското правителство.

След завръщането на всяка делегация или туристическа група се изуч ват резултатите от контраразузнавателната работа им и се реализират материалите, получени от оперативния работник, агентурата или доверените лица. Тези мероприятия се явяват заключителен етап на контраразузнавателната работа. В същото време те дават възможност въз основа на придобития опит и получените материали за методите и формите на подривна дейност на специалните служби на противника против съветските граждани, по-добре да се подготвят и изработят конкретни и действени мерки за решаване на контраразузнавателните задачи при следващите излизания на делегации и туристически групи зад граница.

Затова своевременното и щателно обобщение, систематизиране и анали на данните, получени в процеса на контраразузнавателната работа по линията на временните пребивавания зад граница, има важно значение за практическата работа на органите на КГБ.

11.01.1969 г.

Из архивите на ДС

133

34

Строго секретно!
Екз. № 2

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

10712
-6. ДЕК. 19733

М Н Е Н И Е

ОТНОСНО: предложението на Комитета за отдих и туризъм за едностранно обявяване на безвизов туристически режим от Народна Република България за 1974–1975 година

II главно управление ДС счита предложението на Комитета за отдих и туризъм за едностранно продължаване на безвизовия режим от НРБ за гражданите от всички страни в света през 1974–1975 година за нецелесъобразно поради следните причини:

1. Едностранното продължаване на безвизовия режим поставя в неблагоприятно и неравноправно положение българските граждани, които желаят да посетят с туристическа цел капиталистически страни. За пътуване в западноевропейските капиталистически страни, с изключение на тези с които имаме сключени спогодби за безвизов режим, за българските граждани се изискват входни визи и продължителен срок за тяхното получаване. По този начин се нарушава принципа за реципрочност.

Безвизовия режим на практика приравнява гражданите на капиталистическите страни с гражданите на социалистическите страни. При това нито една социалистическа страна не е предприела такава мярка.

Павлов

Из архивите на ДС

2. Практиката след 1967 година, когато едностранно бе обявен безвизовия режим показа, че чуждите туристи посещават страната не за това, че не им се събира такса за виза, а в следствие на големите икономически успехи на НРБ, на системните грижи полагани от правителството за развитие на туризма и благоприятните климатични и други условия предоставяни на чуждите туристи на българското черноморско крайморжие.

3. Установено е, че разузнавателните служби и централи на противника използуват активно канала на туризма за провеждане на широка подривна дейност срещу Народна Република България. Безвизовия режим позволява на разузнавачи и агенти на противника внезапно и по всяко време на денонощието да влизат в нашата страна. На тази основа имат благоприятни възможности да вършат дейност, срещу сигурността на НРБ и използувайки нашата територия да осъществяват контакти и дейност против интересите и сигурността на другите социалистически страни.

4. Обявяването на безвизов режим създаде благоприятни условия в страната да влизат и пребивават много чужденци, без средства за издръжка, криминални престъпници, контрабандисти, морално разложени типове, които не се регистрират адресно, вършат стопански и криминални престъпления във вътрешността на страната, поддържат престъпни връзки с български граждани, занимават се с подбуждане и извеждане на български граждани и граждани на другите социалистически страни на запад и създават сериозни трудности на органите на Министерството на вътрешните работи.

5. Особено широко се възползуват от безвизовия режим турски граждани и вибши български граждани от турски

произход, изселили ли се в Турция за установяване на връзки и контакти със свои близки, особено в окръзи с компактно българско население от турски произход за провеждане на враждебна дейност насочена срещу НРБ.

Предвид гореизложеното,

П Р Е Д Л А Г А М:

1. Безвизовият режим в досегашния му вид да се отмени считано от 1.I.1974 година.

2. Да се въведе безвизов режим за:

- туристическите групи от всички страни, чието пътуване и почивка е организирано от и под контрола на Комитета за отдих и туризъм, което да се удостоверява на ГКПП с надлежни документи.

- индивидуалните туристи снабдени от представителствата на КОТ зад граница с документи за осигурени подслон и храна в НРБ.

- онези чужди граждани, които на ГКПП или във вътрешността на страната заявят, че желаят да останат в НРБ, като туристи, след задължителен обмен по 10 щатски долара за всеки ден от заявения от тях срок на престой.

Абсолютно неправилно е да се дава възможност на служители от КОТ да разрешават на транзитници да остават в страната като туристи.

Единствени компетентни органи за това, съгласно закона за пребиваване на чужденците в НРБ и правилника за неговото приложение са органите на МВР.

Абзац 2 от т.2 от предложението на КОТ следва да отпадне, тъй като е решен от закона.

Отп.в 3 екз.
№ 1 - Секретариат МВР
№ 2 - VIII отдел ВГУ
№ 3 - XII отдел ВГУ
Изп. Калоянов
Нап. Христова
София, 4.XII.1973 година

НАЧАЛНИК II Гл.У-НИЕ ДС
Генерал-майор /п/ Атанасов

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

1

По вх. № 14630/25. VI. 1973 г.

Строго секретно!

Екз. № 1

МВР
I ГЛ. УПРАВЛЕНИЕ-ДС
№ 6548
22. XII
СОФИЯ

25456 22 ДЕК 1973

ДО
Н-К ВТОРО ГЛАВНО У-НИЕ - ДС
Т У К

На № 11826/20. VI. 1973 г.

За подпомагане на контраразузнавателната работа на ВГУ-ДС, по линия на международния туризъм, по разкриване на разузнавачите и агентурата на противника, използуващ канала на туризма, са били използувани възможностите на ПГУ-ДС за придобиване на сигнали, данни и информации главно в следните насоки:

1. За по-пълно изучаване на туристическите фирми и бюра, изпращащи най-много туристи в НРБ с цел разкриване на работещите в същите на прикритие разузнавачи и агенти на противника.

2. За установяване и изучаване на служителите от туристическите фирми, които пряко работят с България и най-често посещават страната ни и се уличават като разузнавачи или агенти на специалните служби на противника.

3. За събиране на данни и изучаване на идващите в НРБ като представители на туристическите фирми граждани на капиталистическите страни.

4. За своевременно съобщаване от резидентурите в Центъра и съответно на ВГУ-ДС на всички получени сигнали и данни за отделни туристи, които представляват оперативен интерес, а именно: служители на полицията, лица работещи във военни обекти, журналисти, лица които са връзки на активни ИР и други, които се уличават, че изпълняват специални задачи по време на пребиваването им в НРБ.

Из архивите на ДС

138

2 24

Всички придобити данни по горните въпроси своевременно са били изпращани на ВГУ-ДС за по-нататъшна работа.

С цел да се използуват още по-пълно възможностите на ПГУ-ДС в това отношение на резидентурите в главните туристически страни - ГФР, Австрия, Англия, Франция, Италия, Швейцария, Белгия, Холандия и Скандинавските страни в това число и в Гърция и Турция е възложена задачата за активизиране на работата по линия на туризма.

Още по-пълно ще се използуват занапред и възможностите на ПГУ-ДС за работа на територията на страната ни по граждани от капиталистически страни, идващи по каналана туризма.

_____ 1973 г.
С о ф и я

ЗАМ. Н-К ПЪРВО ГЛАВНО У-НИЕ - ДС
полковник: _____

Отп. в 2 екз.
1-адресанта
2-към дело
Изп. С-17324
Нап. СА/

Препис

МИНИСТЕРСТВО
НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
СЕКРЕТАРИАТ
№ I—633
28. 12. 1977 г.
СОФИЯ

Н. Р. Б.
ДЪРЖАВЕН КОМИТЕТ
ПО ТУРИЗМА
№ П—48
28. 12. 1977 г.

ИНСТРУКЦИЯ

за организацията. задачите, задълженията и правата на специализираната ведомствена милиция по туризма

Чл. 1. (1) Специализираната ведомствена милиция по туризма се ръководи от директора на Народната милиция и се изгражда на териториален принцип в системата на съответните окръжни и районни управления на МВР, на територията на които се намират главните туристически комплекси.

(2) Централните поделения на ДНМ, по съответните направления на дейност осъществяват оперативно и методическо ръководство, а окръжните и районни управления на МВР организират и ръководят непосредствено цялостната дейност на ведомствената милиция по туризма на територията на своя окръг или район.

Чл. 2. Щатните бройки и разстановката на състава от специализираната ведомствена милиция по туризма се определят в сключените договори между Дирекция на Народната милиция и Държавния комитет по туризма по нормативите установени от общата милиция.

Чл. 3. (1) Материалното осигуряване, финансовото, вещевото и паричното доволствия на специализираната ведомст-

вена милиция по туризма се осъществяват по условия и размери, установени за общата милиция.

(2) Средствата за цялостната издръжка на специализираната ведомствена милиция по туризма се осигуряват от Държавния комитет по туризма.

Чл. 4. За нуждите на ведомствената милиция по туризма Държавния комитет по туризма, съгласно чл. 44, ал. 4 от Правилника за прилагане на ЗНМ, предоставя подходящи обзаведени служебни помещения, автотранспорт, свързочни и други технически средства по нормативи за общата милиция и поема разходите по използуването и поддържането им.

Чл. 5. Служителите от специализираната ведомствена милиция по туризма, освен в школите и курсовете организирани от Министерството на вътрешните работи, се обучават в школите и курсовете за изучаване чужди езици, организирани от Държавния комитет по туризма.

Чл. 6. Правното положение на специализираната ведомствена милиция по туризма се регламентира от ЗНМ, Правилника за неговото прилагане, Дисциплинарния устав на Народната милиция, съответните правилници, инструкции и други ръководни документи по дейността на Народната милиция.

Чл. 7. Служителите от специализираната ведомствена милиция по туризма носят униформата на общата милиция.

Чл. 8. Основна задача на специализираната ведомствена милиция по туризма е да осигури необходимите условия и ред за гарантиране правилното движение и пребиваване на туристите в НР България, за успешно организиране на борбата с валутните нарушения и за строго спазване на законите на страната в туристическите обекти и по пътните магистрали.

Чл. 9. (1) Съгласно чл. 36 от Правилника за прилагане на ЗНМ, ведомствената милиция при изпълнение на възложените й задачи има задълженията и правата на общата милиция. С оглед специфичните условия и особености на туристическата дейност, специализираната ведомствена милиция по туризма в изпълнение на своите задачи извършва и следното:

1. провежда активна и целенасочена профилактична дейност по установяване и отстраняване на паричните и условията за извършване на престъпления и противообществени прояви в туристическите комплекси и по главните туристически пътища на страната;

2. осигурява добър обществен ред в туристическите комплекси и обекти ;

3. при нужда информира и упътва туристите за местонахождението на хотели, мотели, къмпинги, паркинги, квартирни бюра, бензиностанции, автосервизи, здравни заведения, паметници на културата и други;

4. контролира адресната регистрация на туристите в хотелите, мотелите, къмпингите и другите средства за подслон и следи за срока на пребиваване на чуждестранните туристи в страната;

5. осигурява надеждна охрана на поверените й по договора обекти от престъпни посегателства;

6. взема мерки за своевременното разкриване и залавяне на извършителите на криминални престъпления и за възстановяването на причинените вреди;

7. взема всички необходими мерки за недопускане извършването на валутно-контрабандни престъпления и сделки, търговия с наркотични вещества и разпространяване на порнографски материали и литература в туристическите обекти и по туристическите пътища;

8. съвместно с другите специализирани органи на МВР и съответните държавни органи и обществени организации, провежда строг контрол по туристическите пътища и в туристическите обекти за спазване ЗДП и ППЗДП от участниците в движението и недопускане чуждестранни и наши туристи да нощуват или престояват край пътищата, поляните, горите и по черноморската ивица, освен в хотелите, къмпингите, мотелите, паркингите и другите места определени за нощуване, отдих и почивка;

9. при настъпили пътно-транспортни произшествия, в които участници са чуждестранни туристи и за извършени им кражби на вещи, пари и ценности своевременно съставят и връчват констативни протоколи, по реда установен в Окръжно № I-43/1973 г. на МВР, Министерство на правосъдието и Главна прокуратура на НРБ;

10. съвместно с ръководството на ДКТ, на туристическите комплекси и контролните органи по търговията, взема мерки за опазване на обществената и личната собственост в туристическите обекти;

11. оказва помощ на ръководствата на туристическите комплекси, съответните НС и органите на БЧК по уточняване и обозначаване на опасните за къпане в морето места с оглед предотвратяване удавяния;

12. съдействува на ръководството на ДКТ и на ръководствата на туристическите комплекси за строго спазване на установения вътрешен ред в хотелите, къмпингите, мотелите, заведенията за хранене, увеселителните и атракционни заведения, плажовете и други обекти.

Чл. 10. Специализираната ведомствена милиция по туризма осъществява административно-наказателна дейност по реда и условията установени с Инструкцията за административно-наказателната дейност на органите на МВР (№ I р-3/ 19. I. 1976 г.).

Чл. 11. Специализираната ведомствена милиция по туризма прави предложения пред ръководствата на ДКТ и комплексите за отстраняване на причините и условията, способствуващи извършването на престъпления и нарушения на обществения ред в туристическите комплекси.

Чл. 12. (1) Специализираната ведомствена милиция по туризма съгласно чл. 47, ал. 3 от ЗНМ, периодически отчита своята дейност по охраната на обществения ред, състоянието на борбата с престъпността в туристическите комплекси и безопасността на движението по туристическите пътища пред ръководствата на Държавния комитет по туризма и ТК „Балкантурист".

(2) Ръководствата на Държавния комитет по туризма и на ТК „Балкантурист" могат да правят предложения за усъвършенствуване дейността на специализираната ведомствена милиция по туризма, съгласно чл. 43 от Правилника за прилагане на ЗНМ.

Чл. 13. Държавния комитет по туризма и ръководствата на ТК „Балкантурист" могат да правят предложения пред съответните поделения на МВР за награждаване или наказване на служители от състава на специализираната ведомствена милиция по туризма, както и сами да награждават проявили се служители.

Чл. 14. (1) На служителите от специализираната ведомствена милиция по туризма не могат да се възлагат други задачи, освен в случаите посочени в чл. 36, ал. 2 от Правилника за прилагане на ЗНМ.

(2) Органите на Държавния комитет по туризма и ръководствата на ТК „Балкантурист" при належащи случаи, съгласувано с ръководството на съответното териториално поделение на МВР, могат по съответния команден ред да възлагат конкретни задачи на състава на специализираната ведомствена милиция по туризма, в съответствие с нейната компетентност.

Чл. 15. Ръководството на Държавния комитет по туризма предоставя възможност на служителите от специализираната ведомствена милиция по туризма да кандидатстват и следват задочно в полувисшите институти на Държавния комитет по туризма.

Чл. 16. Служителите от специализираната ведомствена милиция по туризма ползуват почивните домове, столовете и жилищния фонд, както на Министерството на вътрешните работи, така и на Държавния комитет по туризма.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. Тази инструкция се издава на основание чл. 22 ал. 3 от Разпореждане № 88 на Бюрото на Министерския съвет от 1 септември 1977 година за решаване на някои неотложни задачи на международния и вътрешен стопански туризъм.

§ 2. Контролът по изпълнението на настоящата инструкция се възлага на директора на Народната милиция и на Първия заместник-председател на Държавния комитет по туризма.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ДЪРЖАВНИЯ КОМИТЕТ ПО ТУРИЗМА: (п)
Ж. СТАЙКОВ

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ: (п)
Д. СТОЯНОВ

Подлежи на отечт в дневник-приложение 6

Из архивите на ДС

СТРОГО СЕКРЕТНО! 146

Екз. № ...

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

№ Т-144 / 11.06. 1985 г.

отм. с Тв-78/19.10.90

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ЗАПОВЕД

ОТНОСНО: Обезпечаване сигурност и недопускане на терористични прояви през активния курортен сезон на плажната ивица по Черноморието и във ведомствените почивни домове

Във връзка с настъпването на активния курортен сезон и съсредоточаването през тази година на по-голям брой наши и чуждестранни туристи и летовници по Черноморието, като се има предвид усложнената международна обстановка и произтичащите от същата за органите на МВР задачи, необходимо е да се създадат условия за недопускане на нарушения на обществения ред и извършване на враждебно-престъпни действия.

Поради това наред с изпълнението на мероприятията разпоредени с МЗ I-94/78 г., за обезпечаване сигурност и недопускане на терористични прояви през активния курортен сезон на плажната ивица по Черноморието и във ведомствените почивни домове в страната

ЗАПОВЯДВАМ:

1. Началниците на окръжните управления на МВР да ко-

147

2

мандироват с право на пътни, дневни и квартирни за времето от 01.07. до 01.09.1985 г. в помощ на районните управления на МВР - Слънчев бряг, Златни пясъци и Албена, оперативни работници по линия на Народната милиция, съгласно приложения график.

За командированите служители да се осигурят портативни радиостанции от поделенията по местоживеене.

2. Командированите оперативни работници да се използват целодневно, разпределени по сектори за обезпечаване сигурността на плажната ивица в курортните комплекси "Слънчев бряг", "Златни пясъци" и "Албена, съвместно с един или двама местни ОР и във взаимодействие със силите на съответните районни управления на МВР.

3. Началниците на окръжните управления на МВР - Варна, Бургас и Толбухин в срок до 25.06.1985 г. да създадат организация за обезпечаване сигурността на останалата плажна ивица по Черноморието, като използуват нещатните служители по линия на НМ, ДОТ, обществеността и други сили.

Особено внимание да се отделя на плажовете, посещавани от чужди граждани.

4. Началниците на Софийското градско и окръжните управления на МВР - Русе и Шумен да изпратят за времето от 01.07. до 01.09 1985 г. в РУ на МВР - Златни пясъци платени агенти по линия на НМ, както следва: СГУ - 2; Русе - 1 и Шумен - 1.

Началниците на Софийското градско и окръжните управления на МВР - Пазарджик, Перник и Пловдив за същия период да изпратят в РУ на МВР - Слънчев бряг по един платен агент по линия на НМ.

Ръководството на изпратените агенти да се осъществява от ОР по НМ в съответните районни управления на МВР.

Възнагражденията на придадената агентура да се изплащат от съответните окръжни управления на МВР - Бургас, Варна и Толбухин

1418

5. Началниците на окръжните управления на МВР - Бургас, Варна и Толбухин да преразгледат необходимостта от допълнителна агентура от вътрешността на страната (от съответните териториални поделения) и след като осигурят подходящи места за работа на същата на уязвими за терористични посегателства обекти, в срок до 20 юни да отправят искания за такава до съответните териториални управления на МВР.

Началниците на териториалните управления на МВР в страната да създадат организация за удовлетворяване исканията на ОУ на МВР - Бургас, Варна и Толбухин и за своевременното изпращане на исканата агентура.

6. В срок до 25.06.1985 г. началниците на районните управления на МВР - Златни пясъци, Слънчев бряг и Албена да разработят конкретни задачи за изпълнение от командированите оперативни работници и придадената им агентура и да осъществяват ръководството и контрола за тяхната работа.

7. Началниците на Софийското градско и окръжните управления на МВР в светлината на Решение № 838 на ПБ на ЦК на БКП от 25.04.1985 г. и доклада на министъра на вътрешните работи от 17 май 1985 г. да предявят изисквания към ръководителите на ведомства, предприятия, учреждения и обществени организации за осигуряване на необходимия пропускателен режим и самоохрана на собствените им почивни станции по Черноморието и във вътрешността на страната.

Началниците на окръжните управления на МВР, на територията на които има ведомствени почивни домове и станции, да осъществяват контрол по отношение на създадения в тях пропускателен режим и системата за самоохрана.

Из архивите на ДС

149
4

8. С оглед оперативното обезпечаване на ведомствените почивни домове и станции, началниците на Софийското градско и окръжните управления на МВР по възможност да осигурят включването във всяка смяна на нещатни сътрудници. Ръководството на тази агентура да се придаде на поделенията на МВР-НМ, на чиято територия се намират почивните станции.

Организацията и контрола по изпълнението на настоящата заповед възлагам на началниците на Софийското градско и окръжните управления на МВР в страната.

ПРИЛОЖЕНИЕ: График за командироване на служители от ОУ на МВР.

ЗАМ.-МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
Генерал-лейтенант
(Ив. Димитров)

Нап. в 1 екз.

Изп.:Д.Манов
Нап.:Илиева 367
07.06.1985 г.
У-1396/10.06.1985 г.
Размножено в 45 екз.
и изпратено по списък

Отдел II - III- И гр.
16.I.1948 год.

Удобрявам
дата.....

399

До Дър.М-к отдел II.
Т у к .

План за работата по общо достъпните заведения / ресторанти, аперитиви, сладкарници/. за времето от 1.I. до 31.III.1948 год.

За правилното и цялостно устройване на работата по разкриване на чуждата агентура у нас, явява се необходимоста в всички общодостъпни заведения, които се посещават от чужденци да изградим наш информаторски апарат, който наред с сведенията които ще ни дава за разните посетители интересуващи службата, да бъде изграден така, че само чрез тях да провеждаме различни агентурно оперативни комбинации. За реализиране на горното, необходимо е да се проведат следните мероприятия:

1/. Да се изградят напълно всички общо достъпни заведения, които се посещават от обекти на службата ни, като се създаде информаторска мрежа в същите.

2/. Заведенията, вкоито има вербовани информатори да се разширят до степен, че да получаваме сведения през всяка смена а именно:

а/. "Луксор"- създаване на информаторски апарат най-малко от четири души, който да ни информира за интересуващите службата лица, за техните срещи, разговори и пр. Срок до 1.III.48 год.

б/. Сладкарница " Савоя " - Поради второстепенността на заведението и численността на заетия персонал в него, да се създаде информативен апарат от трима души.

в/. Хоремаг № 10 - В това заведение са заети 7-8 души персонал, работещи в обслужване на посетителите. След проучване на лицата, удобните да бъдат вербовани за информатори на службата. Срок за изпълнение на горното до 20.II.1948 год.

г/. Хоремаг № 11.- След проучване на персонала, създаване на такава информаторска мрежа, която да ни информира за посетителите в ресторанта интересуващи службата ни, а така също и способна за провеждане на агент. операт. мероп. Срок за изпълнение 25.II.48 год.

д/. Хоремаг № 2 - Продължаване проучването на персонала от заведението с цел подходящите да бъдат вербовани за информатори на службата Срок 28.II.48 год.

40
10

е/.Хоремаг № 118 - Основно проучване на персонала ,в аперитива,обслужващ клиентите.След извършване на това да се премине към вербоване на информатори.Срок за изпълнение 31.III.48 год.

ж/.Хоремаг № 1 - В това заведение има част персонал от 10-12 души. Заведението е едно от първостепенните и е посочено като такова,което се посещава от чужденци.Следва да се проучи персонала и удобните вербоват за информатори на службата.Срок за изпълнение 10.III.48 год:

Забележка: Ежемесечни справки на информаторите,извършени най-малко от три лица.

Н-к група " И" :

Разузнавач :

Отдел-II-III-"И"група.
18.I.1948 година.

До другаря
Началник на отдел II
Т У К.

ТРИМЕСЕЧЕН ПЛАН
за работата по сектор "Х О Т Е Л И" за времето
от 1.I. до 31 март 1948 година.

През горепосочения период възнамерявам да осъществя следните мероприятия по сектора:

1/Да образувам обектови досиета на запланираните за разработка и разширение на огентурата 10 хотели.

2/Да проуча лица от персонала на същите с цел вербовка.

3/Да установя официална връзка със съдържателите на ония хотели, в които е излишно да се вербова секретен апарат.

Запланирани хотели: в които трябва да вербовам по 1 информатор.

1/ Хотел "Зограф" ,на ул.Драгоман 34 с управител Петър Марков Петров.
2/ -"- "Цар Освободител",на Г.Димитров 53 ,собств.Илия Андонов Бишкаров.
3/ -"- "Нов Метропол",на Г.Димитров 87 -Милко Георгиев Думанов
4/ -"- "Тракия" ,на Г.Димитров 181,Йончо Тодоров Данов.
5/ -"- "Велико Търново",на Г,Димитров 175 -Стефан Николов Грушков.
6/ -"- "Веслец" ,на Триядица 6.,Никола Стоицев Андреев.
7/ -"- "Бристол",на пл.Лъвов мост,Ганка Христова Бечева.
8/ -"- "Пловдив",на Г.Димитров 15,на Никола Николов Коев.

РАЗШИРЕНИЕ НА АГЕНТУРАТА.

9/"Витоша" вербовка на още двама информатори. Вуконас. и Колбаров
10/Берое " вербовка на още един информатор. - "Смирнов" -

Ако изпълня плана преждевременно ,то времето ще оползотворя в разработка на хотели извън плана.

ОПЕРАТИВЕН РАБОТНИК :225 -Д.Иванов.

237

О Т Д Е Л II
3-то отделение гр."И"
25-VI-1948 година.

До Другаря
Началник на Отдел II
Т у к.

Д О К Л А Д

за извършената работа по сектора "Хангета за времето от 15-IV- до 25-VI-1948 година.

I.О Б Щ А Н О В К А.

От направените проучвания над запланираните в настоящето тримесечие "Хангета" се установи следното:

Някой от хангетата са затворени за спекула. Едно поради слаба работа, а някой са приписани в общинското предприятие "Хоремаг". Такъв е случая в Горубляне и Панчарево. От донесението на сътрудника и от лично проучване по места се установи, че запланираните хангета почти всеки посещаваши през тримесечието от обекти интересуващи службата ни. Това се дължи на липсата на хранителни-вкусни продукти,тъй като съдържателите и управителите се отказват да се снабдяват по незаконни пътища с такива и контрола на местните милиционерски и общински власти. Затова и обектите не намират смисъл да ги посещават. По донесение на СС "Пилот" една американска кола е спряла при ресторант "Урвич"№ 1 с.Панчарево където жена които са пътували обядвали и продължили пътя си. Други интересни посещения не е имало.

II.ПРЕДВИДЕНИТЕ ОТ СЛУЖБАТА МЕРОПРИЯТИЯ.

1/Предвиденото в точка 1ва мероприятие по плана,обеколка на всички горепосочени хангета е изпълнена с изключение на хангето в с.Челопечене което немогла да бъде обеколено по причина липса на превозно средство.

2/ Предвиденото в точка 2-ра мероприятие, да направя проучване над съдържателите или управителите на запланираните хангета е изпълнено с изключение на Челопешкото хангче. Установена е връзка с управителя на "Хоремаг"при горубляшките хангета бай Коста който е член на ПРП/к/. В същия ресторант беше набелязано лице за секретен сътрудник,но тъй като същия бъше пренесен в с.Горубляне където бе назначен за управител на ресторанта не запланиран,вербовката не бе изпълнена. Направено бе проучване на съдържателите на хангетата по дървеницкото шосе,Григор Георги и Кръстю Тончеви. Беше определен в вербовка лицето Кръстю Тончев който е член на РП/к/,честен и сериозен човек. Вербовката не бе извършена тъй като по нареждане на др инспектор Хадживанов материялите бяха предадени на оперативен р-к Несторов от гр. В.

Из архивите на ДС

В ресторант "Урвич"с.Панчарево е проучен и вербован СС "Пилот". Вербовката му бе извършена на 21-IV-т.г. на идейна база. От него до сега са получени сведения интересуващи първи отдел и незначителни сведения интересуващи нашия отдел.

3/ Предвиденото в точка 3-та по плана мероприятие, да установя кои от съдържателите на ханчетата вършат черна борса, не се указа да има такива, по причина,че някой от тях станаха общински, а други поради строгия контрол нямат възможност за това.

4/ Предвиденото в точка 4-та по плана мероприятие, да издиря една или две квартири удобни за среща с агентурата, не съм изпълнил. По настоящем съм в процес на издирване такива.

III.ДЕЙНОСТ ИЗВЪН ПЛАНА.

Набран бе е компроментиращ материял за лицето Асен Стоев Овчаров който беше подработен за вербовка на базата на това,че е бил сътрудник на полицията по съветска линия. Но др.Началник на отделението Караславов се резервира да ми разреши,вербовката му не бе реализирана.

Подработен беше с цел вербовка директора на бар "Астория" Драгомир Тричков,която вербовка беше разрешена но в последствие възпрено реализирането и от др.Н-кКараславов неизвестно по какви съображения. Същия по настоящем е задържан в Криминалния Отдел.

Оперативен р-к: /Г.Николов/

115
13

Строго- поверително.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДИРЕКЦИЯ ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ

До другаря
Началник на отдел II.
Т У К.

Д О К Л А Д

за извършената агентурно-оперативна-работа от група "И" -отделение 3-о ,за времето от 1.VII.до 31.XII. 1948 година.

Групата обслужба следните обекти,представляващи оперативен интерес: "ХОТЕЛИ","ВАГОН-ЛИ","ХИЖИ","ЮНИОН КЛУБ","БАРОВЕ", "ТЕНИС КЛУБ" и"ресторанти":

Състоянието на обектите поотделно -промяна в обстановката;налична агентура,създадена преди и през време на шестмесечието;събития станали в тях;осъществени мероприятия и добити резултати;допуснати слабости и грешки -всичко това конкретно за всеки обект [redacted],е изложено по долу:

О Б Е К Т " Х о т е л и" - разработва се от о.работник ЦЕКО ВАНКОВ ЦЕКОВ.

О Б С Т А Н О В К А :

През отчетния период всички частно-собственически хотели,по инициатива на Столичното Стопанско предприятие"ХОРЕМАГ" преминаха за обществено стопанисване към Дирекция "Хоремаг".Някои от хотелите,като Берое,Париж,Виена,останаха,едни за общежития,а други да бъдат използувани от учреждения,за работни помещения.

В подкрепа на това социалистическо мероприятие,за неговото осъществяване,службата на време отби опитите на Димитър Дилков Генов -собственик на хотел "Берое",който заедно със своите сратници - Григор Спасов Мелинов и Филип Георгиев Курдов, [illegible] да създадат псевдо-кооперация,която да обедини всички хотели в София,зад фасадата на която те да продължат експлоататорската си дейност,като собственици и да задушават създаването на действителнс обществен сектор,какъвто е сега "Хоремаг". [illegible] съвместно с ОРПС бяха взети конкретни мерки.Бяха разобличени тяхните намерения,в резултат на което Димитър Д.Генов доброволно мина с имуществото на хотела към кооперация "РОДИНА"-създание на звенарите.Сега,обаче, и неговия хотел е национализиран.През време на национализацията на хотелите ръководещия групата влезе във официална връзка с

Из архивите на ДС

154

11614

Началник"кадри" и Началник сектор "хотели" и посредством тях се внесоха промени на персонала - преместванияуволнения,повишения и назначения.Всичко това се извърши за по-целостното обхващане на обекта.

В настояще време,агентурата се разпределя така:

1) Хотел "Витоша" - разполагаме с 3 сътрудника - "Викторов" "Камберов" и "Данаилова".

2	Хотел	"Тракия" - 1 сътрудник		"Фратев".	
3	"	"Спл.Палас"	"	"Варсанов".	
4	"	"Савоя Палас	"	"Пенков"	
5	"	"Балкан"	"	"Каменов"	
6	"	"Нов Метропол"	"	"Лесев"	
7	Общежитие "	"Берое"и"Париж"	"	"Смирнов"	15 души
8	Хотел	"Средец"	"	"Николаев"	
9	"	"Бел-Вю"	"	"Лачев"	
10	"	"Нов Централ"	"	"Славеев"	
11	"	"Люлин"	"	"Стойчев"	
12	"	"Веслец"	"	"Райкова"	
13	"	"Дир,Хоремаг"	"	"Антонов"	

Хотелите "Славянска Беседа" и "България" се разработват от Асен.Кантарджиев.

Тази агентура,възпитана и квалифицирана,ще бъде разпределена на няколко резиденти,за да се опрости връзката с тях и се създаде възможност на оперативния работник,ръководещ обекта,да провежда по ефикасен контрол и се насочва задълбочено,по разработката на лица,отседнали в хотел.Такива резиденти за сега са подбрани,двама.

Службата е в състояние,посредством така създадената мрежа и официалната връзка,която има в хотелите,да провежда наблюдения,секретни обиски,подслушвания на разговори,секретни задържания и други мероприятия и комбинаци спрямо обекти на разработка.

Връзки: През отчетния период са отбелязани интересни посещения в хотелите - "Витоша","Тракия","Берое","Нов Метропол","Савоя Палас"и др. Отбелязани са пребиваванията на лица от чужд произход,като турци, югославяни,чехи,унгарци,а също така и на наши българи обекти на службата.Така например сътрудниците - "Пенков","Викторов",Варсанов "Фратев" и други са донесли за лицата:Елен Фрер -французойка; Витали Нисим Фархи,Ристе Дуковски -югослявянин;Йохан Куел-унгарец Бохос Сарпе Серпян и много други.

Дейност: Извършени бяха два секретни обиски единия спрямо обект на югославянската група,а другия спрямо обект на немската група. Участвували са и оперативни работници от групите.Обиските не дадоха особенни резултати,поради липса на компроментиращи материали

Получаваните от агентурата материали се преработваха в групата и чрез бюро информация към отдела са предавани съответно по линии.

Групата узна по агентурен път за саботажническата дейност на партийния член ФИЛИП ГЕОРГИЕВ КУРДОВ-в качеството му на управител на два хотела,който е бивш управител-собственик на хотел "Бел-Вю",и който се е прикрил в партията за лични интереси. По отношение на него са взети мерки в "Хоремаг",а ще бъде уведомен съответно и партийния район.

ОПЕРАТИВНИ МЕРОПРИЯТИЯ НА СЛУЖБАТА.

През отчетния период групата осъществи 5 вербовки по обекта.В хотел"Нов Централ" е вербован 1 сътрудник работещ под псевдоним "Славеев".Вербовката е извършена на патриотивна почва. В хотел "Люлин" е извършена също 1 вербовка на потриотична почва. Сътрудника носи псевдоним "Стойчев".В хотел"Витоша"е извършена вербовката на 1 сътрудник,под псевдоним "Данаилова".В хотел "Веслец" е извършена вербовката на 1 сътрудник под псевдоним "Райкова".Запланирани са 4 вербовки.

Проведе се системна подготовка на сътрудник"Викторов" за издигането му в качеството на резидент.За създаването на влияние и авторитет на същия подработен е въпроса,чрез "Хоремаг" -Викторов да бъде назначен като началник на сектор "хотели".При новото си служебно положение,същия ще има пълната възможност,да прави срещи със сътрудниците,които ще му бъдат предадени.Проучват се възможностите на сътрудник "Пенков",за същата цел.

По инициатива на групата е изготвено предложение по обзавеждането на общежитието за чуждестранни студенти,под покровителството на КНИК,с оглед издигането авторитета на същото, като социалистическо мероприятие в което живеят чужденци и за построяване работата така,че службата при нужда да провежда операци и други мероприятия.За отбелязване е неправилното отношение на КНИК към общежитието,в смисъл ,че е предвидило заплати на персонала в общежитието,несъвместими нито с предвидените по надничния блок,нито с такива по щат.

На разположение на оперативния работник са дадени от ръководещия групата 3 конспиративни квартири,"Екзарх", "Пай фарка" и "Сердика" които се използуват за срещи.Обаче,все още същия оперативен работник прави някой срещи навън по кина и другаде.С тая слабост ще се ликвидира.

Из архивите на ДС

156

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :08.10.2014г. Секретар :

~~118~~ 16

При такава среща навън направена със сътрудник"Николаев" е минал по същото време сътрудник "Лачев",който е поздравил "Николаев",но той познавайки о.р.не може да не догажда,че и "Николаев" е наш сътрудник.

Относно проверката на агентурата е направено следното: На сътрудниците "Камберов","Викторов",Варсанов" ,"Смирнов" и "Каменов"са давани задачи,еднакви,в различен вариант.Тоя метод бе възможен спрямо сътрудници които работят в един и същи хотел. За другите сътрудници се оказа практично ,извършване на проверка по официален начин в книгата за регистрацията на пътниците и данните както от първия метод,така и втория винаги са излизали сходни.Не е извършена проверка ,обаче,на всички сътрудници.

Разследван е в службата ТЕОФИЛ ЩЕРЕВ ВАСИЛЕВ ,от инсп. Чуров и ръководящия групата.Василев е бивш портиер в хотел "Берое" и сега е елеминиран от него и поставен на работа в маловажен хотел.За същия по архивни материали и противоречиви данни видни от партийното му досие в I пъртиен район,службата имаше мнение,че се занимава с

Установи се,обаче,че той е един фразьор и в стремежа си да се докарва е стигнал до положението да се кичи с разни фирми, като титов партизанин и пр.

Оперативния работник освен преката работа по обекта , през шестмесечието е извършвал и проучвания по обект "Вагон Ли". Ръководил е и сътрудник "Кук" ,а е правел срещи с сътрудник "Янкулов"работещ в "Юнион Клуб".Преписвал е и други материали добити от обект "Тенис Клуб".Всичко това е ставало за оплътняване на времето и за облекчаване на отрупаните с работа другари.

През отчетния период от страна на ръководящия групата в обекта са направени 9 контролни срещи,с следните сътрудници:Смирнов, Фратев,Каменов,Лесев,Николов,Лачев,Славеев и Стойчев.

О б е к т - " Х И Ж И " .Разработва го о.работник КРЪСТЮ ДИМИТРОВ БОНЕВ.

О Б С Т А Н О В К А :

През време на шестмесечието са станали следните промени: Работещия информатор на хижа "Алеко" е уволнен.За същия бяха направени опити чрез коменданта да бъде оставен на хижата,обаче, това не даде резултат.На негово место е назначен бившият бюфетчик на хижа "Тинтява"-Желю Колев Генчев.В същата хижа е назначен и Георги Ясников също от хижа "Тинтява".Пазача на хижа "Алеко"

111 17

От архивите на ДС

157

~~уволнен~~ пазача НЕСТОР ГЕОРГИЕВ МИЛКОВ е уволнен и на негово място назначен БОРИС ЙОРДАНОВ [illegible].

На хижа "Средец" стана назначаването на ПАНАЙОТ ЙОРДАНОВ ТОДОРОВ, като заведующ ресторанта в същата хижа. Там бе назначени ИВАН АРНАУДОВ - за готвач, а за телефонист ИЛИЯ МИТЕВ СПАСОВ.

На хижа "Родина" бюфетчикът Костадин Иванов е уволнен по собствено желание и на негово място е назначен Димитър Василев Богданов - временно.

На жиха "Момина Скала" е уволнен пазача Георги Зафиров Георгиев и на негово място е назначен Георги Чальовски. Георги Зафиров бе назначен на хижа "Кумата", но и от там бе уволнен, след двумесечен престой.

На жиха "Тинтява" е назначен нов бюфетчик - Славчо Георгиев Марков.

Бюфета на хижа "Еделвайс" преди няколко дни е изгорял. Не е установено още дали това не е дело на вражеска дейност. Сътрудника "Васо" от същата хижа - съдържател на бюфета е заминал на лечение в Виена. Знае се, че той преди да замине бе взел продукти от комисарството за 6 месеци, които вероятно е закарал на хижата.

Всички тези промени са ставали с знанието на ръководящия обекта. Главен фактор за тяхното осъществяване е резидент "Горки" който в качеството си на управител на парк "Витоша", пред съответната учрежденска управа на дадената хижа, изтъкваше мотиви въз основа на събраните сведения, благодарение на което ставаха промените. Всичко това ни облекчи в правилния подбор на лица за вербовка. В този обект не можеше друго яче да се действува, тъй като персонала на хижите е често пъти само от един - двама души и подбор не може да се прави.

В настоящия момент наличната агентура на "Витоша" насаде на в различните обекти, е разположена както следва:

1	Хижа "Средец"	1 сътрудник	- "Стоилов"
2	" "Тинтява"	"	"Сяров"
3	" "Родина"	"	"Гошо"
4	" "Фонфони"	"	"Ефтимов"
5	" " "Еделвайс"	"	"Васо"
6	" "Планинец"	"	"Балкан"
7	" "Василев"	редовен посетител във връзка с чужденци	
8	" "[illegible]"	1 сътрудник	"Мики"
9	" "Кумата"	"	"Киров"
10	" "Мандрата"	"	"Николов"
11	" "Интерконт"	"	"Георгиев"
12	" "Момина скала"	"	"Андрей"
13	" "Черни връх"	"	"Чаро"
14	" "Парк Витоша"	"	"Горки" - резидент:
	" "		

Из архивите на ДС

158

Част от агентурата е под ръководството на резидент "Горки". Към него са придадени следните сътрудници: "Николов","Георгиев", "Ефтимов","Балкан" и "Киров". За вербовката и издигането на "Горки" като резидент се говори по - долу.

Предстоящо е издигането на още един резидент за подбирането на който се говори по-нататък.

Така групирана агентурата, ръководена и направлявана от резидентите, а контролирана от нас, ще е в състояние да даде по плодотворна работа. Вследствие на това, оперативния работник ще е в състояние по често да ходи на Витоша, да прекарва голяма част от времето си там; ще получава готови преработени сведения от резидентите и ще замисля осъществяването на комбинаци и операци спрямо обекти, на разработка.

Службата е в състояние чрез изградената вече агентура да отбелязва всички посещения на чужденци, лица свързани с чужденци да извършва наблюдения, за срещи, разкриване връзки; да залавя лица живеещи незаконно; да създава условия за любовни срещи с цел компроментиране и др. Напивания, обаче, там не могат да се извършват, поради това, че употребата на алкохолни питиета в парк"Витоша"- /става дума за хижите/, се забранява.

В р ъ з к и : През шестмесечието са отбелязани интересни посещения в следните обекти: хижа"Средец" - лицата: Милош Войнович, Радомир Симич, Йован Гуснов, Ботка Алексиева - югославяни. Иштван Янош Ковач, Готвиед Галай, Йожев Кашай, Калман Токлай, Ференц Пал, Аурел Ач, Йодон Орс, Ференц Якоб, Иштван Садмари, Шандор Шеги и др. всички унгарци.

Хижа"Родина" -посетители чужденци: Салчийска А. Деса - от Д. Ф. Р. Македония - скопчанка. Едуард Шауш , Чех, Стефа Джемжуска чиновничка в полската легация; Юрии Минчич , Ирена Рупова - чиновничка в полската легация и др. като Г-жа Андрюс - чиновничка в английската легация , придружена от Катя Ефтимова Ефтимова, Никола Стоилов Кацаров, Екатерина Димитрова Начева, Цветана Иванова Йоцева.

Хижа"Интерконтинентале". посетители чужденци: Аделхоид Климичек, секретар -архивар в австрийската легация, която е била придружена Филип Лиячев, Софи Койчева, Гергана Михаил Бергер, Константин Младенов Константинов.; Макс Вегмюлер и Гропети чиновници от швейцарската легация.

На "Черни връх" са отбелязани посещения на англичани и американци, като са дадени имената им и лицата които са ги придружавали.

Същото е и с хижи: "Тинтява", Момина скала", "Планинец" и други.

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :08.10.2014г. Секретар :

Ф21 19

Д е й н о с т : Сътрудника "Сяров"в изпълнение на задачите които му са поставени,самоинициативно е документирал няколко случая на компроментиращи лицата:

,които са били заловени в неудобно положение в една от стаите, на хижата. Проверката е извършена с участието на лицата

Друг случай:заловени са лицата

,които са разследвани в XI участък и са признали ,че са били в полови сношения.

Трети случай:На хижа"Бор" ,пак по инициатива на сътрудник "Сяров" са заловени лицата

Тези случай,а такива има още,групата не съумя да използува оперативно,в смисъл да вербова жените или мъжете и ги насочи към обекти с цел компроментиране. След бележката на Н-ка на отдела,направена наскоро,за в бъдаще такива и подобни случай ще бъдат използувани.

Получаваните от агентурата материали са преработвани в групата и чрез информацията към отдела са предавани съответно по линии.

ОПЕРАТИВНИ МЕРОПРИЯТИЯ НА СЛУЖБАТА:

Запланираната вербовка на хижа "Средец"е подготвена и разрешена. При среща с лицето - кандидат за вербовка, се оказа негоден за сатрудник, поради ниска култура и слабограмотност. Други лица там за подбиране няма. На хижата имаме сътрудник, под псевдоним "Стоилов".

Запланираната вербовка на сътрудник "Горки" е извършена Вербовката излезе сполучлива и даде очакваните резултати. След основна подготовка при която участвува и др. Н-к отделението-Караславов, същия бе издигнат като резидент и сега ръководи както се споменава по - горе 5 души сътрудници. Като резидент работи от 1 ноември т.година.

Вербовката на сътрудник на хижа"Тинтява" е подготвена и разрешена. Подбран е за кандидат ,назначен "Горки" през месец август на хижата. Вербовката му ще бъде извършена във близки дни. Не бе осъществена до сега поради това, че положението му на хижата не бе затвърдено. На тая хижа имаме сътрудник "Сяров".

Предвидената вербовка сътрудник на хижа "Родина"е подработена и докладвано предложението. Не бе удобрен, тъй като данните за него не са добри. Става дума за

.Същия е бил в миналото легионер,а дядо му ликвидиран след

159
Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

160

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :08.10.2014г. Секретар :

122 20

9 септември 1944 година.На същата хижа е проучено и лицето - вотвач,който се оказа също неудобен, поради ниска култура и слаборамотност.Там имаме 1 с.с."Гошо".

Запланираната вербовка на хижа "Алеко" не е осъществена поради уволнението на пазача,което стана чрез резидент "Горки" и новоназначението на друг персонал,към който за във бъдаще ще се вземе конкретно отношение.Там имахме 1сътрудник "Хантов"който е уволнен по независящи от нас причини.

Не можа да се осъществи уволнението на пазача на хижа "Еделвайс" - ,поради това,че управата на хижата към дружество "График-Еделвайс"не се съгласи,въпреки,че спрямо лицето има улики за злоупотреби на суми.Тия му злоупотребления са документирани.Същия е бивш легионер.Не е удобен за вербовка,тъй като не дава данни ,че може да се приобщи към Отечествения фронт и има държане на лицемер.Това уточнение е извършено лично от оперативния работник.Сътрудника на тази хижа "Васо"е заминал на лечение в Виена.

Относно уволнението на пазача на хижа "Бор"е наредено чрез резидент "Горки",който се е мотивирал пред управата на хижата че лицето не стопанисва добре хижата,изсича дървета без разрешение,като е залавян на няколко пъти и т.н.Очаква се неговото уволнение и назначаването на човек представен от резидента,който ще бъде евентуално използуван,от службата.Там работи и сътрудник "Мики".

От запланираните две конспиративни квартири оперативния работник е издирил една която е уфирмена и я използва.Същата носи псевдоним "Септември".Общо той разполага с две конспиративни Двете квартири са достатъчни за срещите му със сътрудниците ,които идват в София,един път седмично.

Извършени мероприятия извън плана.

1/Проучен е и вербован за информатор бюфетчика на хижа "Момина Скала",който работи под псевдоним "Андрей".Тая вербовка се наложи,тъй като хижата е първият подслон на посетителите на Витоша идващи от към Княжево и особенно зимно време там се отбиват почти всички да консумират чай,закуски и др.Лицето е вербовано на патриотична почва и дава своевременна информация.Същия донесе за загубените документи на югославянския легационен чиновник Йован Гуснов.За тия документи донесоха и сътрудниците "Балкан", "Гошо" и "Стоилов".

2/Проучен е и вербован за информатор на връх "Черни връх"

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :08.10.2014г. Секретар :

Из архивите на ДС

наблюдателя ,който работи под псевдоним "Чаро". Тази вербовка се наложи,тъй като не са редки случаите когато разни англичани,американци ,французи и др.,за които се говори по горе,придружавани от разни българи посещават върха. Сътрудника дава изчерпателни сведения,за лицата които познава .

От страна на оперативния работник са направени 4 излета за осъществяване връзка със сътрудниците и проучвания.

От страна на ръководящия групата са направени 11 контролни срещи,от които 6 на самите хижи,със сътрудниците:"Мики","Сяров", "Гошо","Горки","Ефтимов","Николов","Кирил" и др.

Относно проверката на агентурата,е практикуван метода на сравняване сведенията получавани от сътрудниците.Такава проверка е извършена спрямо сътрудниците:"Гошо","Стоилов",Андрей" и "Балкан";друга група: "Сяров","Гошо";Стоилов" и "Мики".Непроверени са сътрудниците :"Георгиев","Ефтимов","Васо" и "Чаро".

Сътрудник"Василев"- преди 10 дни е предаден на II отделение на другаря Стоев,тъй като сътрудника е свързан с чиновници на югославската легация и най-целесъобразно ще бъде изпълзван по тази линия.

Допуснати грешки и слабости: При направена среща със сътрудник "Андрей"в съдебната палата - проведена от о.работник,е минал по съвпадение сътрудник"Николов" ,който е повел разговор с "Андрей",без да обръща внимание на о.р.,но който не може да не е подразбрал,че "Андрей" е наш сътрудник.

Сътрудник "Николов" не можа да запази тайната по сътрудничеството с нас и се е разконспирирал неоснователно пред сътрудниците "Сяров" и "Горки", последния сега го ръководи.За тая грешка "Николов" бе респектиран от ръководещия групата и е подписал нова декларация,с конкретни условия.Сътрудника се е корегирал и сега върви добре.

Оперативния работник през шестмесечието е извършвал проучвания както по своя обект ,така и по други обекти,като "Юнион Клуб";вършел е уточнения на сведения и др.

Из архивите на ДС

162

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :08.10.2014г. Секретар :

124 22

О б е к т "ВАГОН-ЛИ-КУК" . Разработва го ръководещия групата - Димитър цв. Иванов.

О Б С Т А Н О В К А :

Представителството на дружеството у нас, като клон от ~~това~~ международно частно-капиталистическо предприятие /Вагон-Ли-Кук/ със седалище Париж, преследва няколко цели. От една страна то експлоатирайки вагоните им персонала набира огромни парични средства и от друга, то се явява като придатък към империалистическите авангарди, посредством което империалистите осъществяват свои мероприятия, спрямо страните с народна демокрация. При това известно е, че то се финансира от английски, френски, италиански и др, акционери.

Каква опастност съпровожда, легалното съществуване на дружеството, валидна за нашата страна ? - Опастността, че този персонал който се рекрутира от различни народности - французи, италианци, гърци, турци, арменци, югославяни и др. ползвайки се от възможната свободно да минава през страната ни, има всичката възможност да върши шпионаж и да бъде техническо средство, за пренасянето на шпионски материали в полза на чуждите разузнавателни централи. Това е от една страна. От друга страна чрез този разложен морално и гнил персонал пътуващ из вътрешноста на страната, който е навикнал да лакейничи и угажда, се ~~из~~вършва разпространението на слухове и зловредна пропаганда. Разкритата златна афера с 9 кгр. злато; разкритите злоупотреби които стават всекидневно с продукти под комисарски режим, отпускани за консумация в вагоните; черноборсаджийските афери които стават между пътуващия персонал и производители и др. вражески деяния, ~~които~~ всичко това ясно и недвусмислено показва колко е вредно съществуването на тая капиталистическа пасмина в нашата страна.

Службата, имайки съображения да пресече тая противонародна дейност на дружеството ~~[illegible]~~ все на обслужване същото като изгради своя агентура посредством която осъществява дейност против интересите на дружеството и посредством която разрешава задачи от контър-разузнавателен характер.

През отчетния период от състава на персонала са уволнени Идаки Димитров и Георги Иванов Ташев. Уволнен е също поради пенсиониране, Наум Ангелов Софтов.

Освен това, постигнато е споразумение между представителството на дружеството от една страна и от друга Министерството на

Из архивите на ДС
163

Железниците, да бъдат откупени всички спални и ресторантни вагони движещи се във вътрешноста на страната по лините Русе, Варна, Пловдив Бургас, Свиленград. Не разрешен е останал въпроса за заплащането на сумата в белгийски франкове, от страна на Министерството, с каквато валута то не разполага, колкото е необходимо.

От друга спрана болен въпрос за разрешение се явява този за състоянието на вагоните. Определените за закупване вагони са амортизирани до голяма степен и освен това, че те от досегашната експлоатация на дружеството, са покрили номиналната си стойност, то те чрез бъдещата експлоатация от Министерството няма да могат да покрият стоиноста вложена при закупването. Тези въпроси са в процес на изяснение.

От попаднали материали на групата, може да се види отношението на МИКАЛУДИ - представител на дружеството в нас, по този въпрос, който /видно от материалите/ е водел съвещания с френския търговски аташе -Ришард и с пълномощния м-р на Франция Жак Парис. От това следва, че Микалуди е във връзка с тях, не само по въпроси отнасящи се до интересите на дружеството, но може да се допуска, че той върши разузнаване в полза на тях.

През отчетния период е подържана връзка, с изградената през миналото шестмесечие агентура. Агентурата се разпределя както следва:

Кондуктори пътуващи в спални вагони: 7 души - "Дочев", "Петрунов", "Чендов", "Вагон Ли", "Ненов", "Томов" и "Михайлов".

Шеф-вагон ресторанти - 4 души - "Тото", "Джонев", "Експрес" "Кук"

Продавач на билети в агенцията. 1 човек - "Милков".

Сътрудник в Дирекцията при шефа на дружеството -"Тереза"

Службата е в състояние посредством тази агентура да узнава своевременно за заминаванията на чужденци и други обекти интересуващи отдела; да провежда наблюдения през време на пътуването да организира секретни обиски, задържания, компроментиране на обекти и др. мероприятия.

Връзки: През шестмесечието са отбелязани повече от 250 случая, по писменни сведения, получени изключително от сътрудник "Милков", отнасящи се за заминавания на чужденци и такива пристигащи. Даваха се с точност-имената на пътуващия, датата и часът на заминаването и в коя кабина и за каде пътува.

- По отношение на обекта Микалуди - сътрудник "Тереза" е донасял за връзките му и телефонните разговори които обекта води

Из архивите на ДС

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :08.10.2014г. Секретар :

Д е й н о с т : Към дружеството има изградена партийна организация/група/състояща се от 12 души,която е към организацията на "Вагонна служба",към II партиен район. Голяма част от членовете на групата са приспособленци,не здрави партийни членове.Такъв е например лицето ,който при това има и партиен билет.За същия от архивни материали има данни,че е на английска служба и сега твърде вероятно е,да е английски агент.Нечестен човек,способен да театралничи и характеризира работите така ,че всичко да е в негова полза.Характерен пример за него може да се посочи,следния случай.Голяма част от работния персонал в миналото са водели дело против дружеството за заплащането на положен незаплатен труд.Същия в споразумение с Наков е получил сумата около 400,000 лв.,докато другите лица са получили по 70-80,000 лв.

Профдружеството което бе създадено след 9 септември към "Вагон Ли",не живее добър организационен живот.Доскоро беше оглавено от противонародния елемент КОНСТАНТИН НАКОВ МАСОВ,който внасяше разкол всред работниците и превръщаше събранията в безредие и анархия.Сега,той не е вече секретар на профорганизацията и събранията стават при друга атмосфера.

Общо взето като се почне от Микалуди,Наков,Табурнов, Тонев и се свърши с последния чистач в дружеството,всичките тези 95 души с малки изключения,са възпитани в нечестност,мошеничества, кражби,злоупотреби,саботиране мероприятията на Отечественият фронт и други противонародни деяния.

ОСЪЩЕСТВЕНИ МЕРОПРИЯТИЯ НА СЛУЖБАТА:

1/Запланираната вербовка на лицето "Чендов" е извършена. Лицето работи като кондектор.Улеснихме го да си извади паспорт, тъй като Микалуди му беше предложил да пътува по линията Триест Свиленград.Сега ,обаче,не "могло"да се нареди,поради националзацията на вагоните.Вербовката е извършена на потриотична почва.

2/Вербовката на лицето "Томов"е извършена.Остава само да се уформи.Лицето работи като кондуктор в спалните вагони. Вербовката е извършена на патриотична почва.

3/Вербовката на лицето "Рашков"не е извършена.Докладваното предложение е върнато,за документиране на един от моментите на вражеската му дейност.Вербовката ще се извърши на компроментиращи материали.

4/Вербовката на лицето "Тодоров" е подготвена и разрешена,но не извършена.Това стана съгласно мнението на др.Карасла-

167
25

вов,тъй като в последно време се ориентирахме към кондукторите, а "Тодоров" е келнер в вагон-ресторант.

5/Вербовката на лицето " Андрю",също бе спряна от др. Караславов поради същите причини.

ВЕРБОВКИ НЕЗПЛАНИРАНИ.

6/Документирани са компроментриащи материали за лицето Табурнов и е разрешена вербовката му.Не е извършена поради това,че се срещат трудности по задържането му.Същата вербовка е една от най-важните във "Вагон Ли",която ще спомогне за разрешаването на редица въпроси около разработката на ВАЗИЛИО МИКАЛУДИ.

7/Документирани са компроментиращи материали за лицето Константин Наков Касов по отношение на който ще се образува обвинение и чрез органите на стопанската милиция ще бъде съден и осъден.Престъпленията му се изразяват в това,че той системно е крал продукти от първа необходимост,които са под режима на комисарските наредби и че е правел разни комбинации с вещи на дружеството,като чаршафи,канапета,одела и др.които бесеобал за лично ползуване.

8/Запланирани проучвания: проучването на Мария Иванова Вълкова е извършено и се установи,че тя не е година за използване, тъй като тя не държи много на брака си,а отношенията и с микалуди не са изяснени.

9/Материалите на лицето Тотев не са достатъчно силни ,за да се проведе вербовка.След вербовката на "Панов"ще се вземе окончателно отношение към него.

Секретни обиски: От запланираните 4 обиска,са извършени два.Другите два не са извършени по обективни причини,а именно, че в работното помещение на Микалуди след 20 август насам спи домашната му прислужничка.Същата живее полово с сътрудник"Тереза" и ще организирам компроментиране с цел вербовка.

Обиските не дадоха особенни резултати,поради липса на компроментиращи материали.

Новопостъпилия другар-оперативен работник СТОЯН ЕФТИМОВ СПАСОВ,които е на работа от два месеца понастоящем приема обекта "Вагон-Ли-Кук",на когото са предадени сътрудниците "Тото" "Тереза","Милков","Чендов" и "Джонев".Същия другар Спасов се оказа възприемчив и податлив.Изпълнява добре даваните му задачи и предполага да стане добър оперативен работник.Извършил е 4 проучвания на обекти - кандидати за вербовка.Съобразил се е с инстукциите дадени му за проучването на лицата и се е свързал

Из архивите на ДС
165

Из архивите на ДС

166

148
26

с трима от тях ,лично.Преписвал е донесения от сътрудниците и се е занимавал повече с канцеларска работа,за да се запознае с процедурите,които се извършват при различните случаи.

Същия другар самоинициативно е издирил две конспиративни квартири,от които едната се използува,а другата вече не е уточнена.

За обект "Вагон-Ли-Кук"се използуват 3 конспиративни квартири,а именно: "Лира","Братя Миладинови" и "Алабин".Първите две са на ръководящия групата и тои ги използва за сътрудници изключително от "Вагон ли",а последната на новия другар Спасов.

Обект "Юнион-Клуб" Разработва го ръководящия групата Димитър Цв. Иванов.

Обстановка:

Уставът на"Юнион-Клуб"не е в унисон с развитието на нашето народно-демократично законодателство,Този устав е изпълнен със стари отживяли времето си постановления,още от времето на капитулационния режим у нас,когато е бил създаден самия клуб.

Устава на клуба представлява едно грубо накърнение на суверенитета на нашата страна и оставайки непроменен и до сега е доказателство за това,че там се ширят чисто реакционно настоени лица,които нито за момент не се съобразяват с демократическите преобразувания в нашата страна.

Така например чл.23 от устава на клуба е доказателство, че в "Юнион клуб" се играят хазартни игри,въпреки,че в чл.22 се прави разлика между хазартни игри,които не били позволени и търговски игри ,които били позволени.А игралните домове в България са забранени.

Член 11 от устава казва,че чужденци,които нямат постоянно местожителство в България,а само преминават през страната се допускат в клуба като посетители.Българи,обаче,не се допускат в клуба.За да бъдат допуснати,те трябва да бъдат приети за членове след едно специално гласуване.По този начин в собствената ни страна българските поданици се дискриминират,като се поставят в едно по неблагоприятно положение от чужденците.Това положение е уникум.То противоречи на елементарните международни правни принципи и на целия наш вътрешен ред.

Ако се възрази,че в случая се имат предвид само чужденци,които временно се намират в страната,може да се отговори,

114/27

че има и българи с постоянно местожителство в чужбина, които ако се намират временно в страната, няма да бъдат допуснати в "Юнион клуб", както е случая с временно пребиваващите чужденци.

Чл. 5 от устава учредява вътрешна полиция за клуба и постановява, че ръководството взема всички мерки, които смята за подходящи за запазване на вътрешния ред.

С този текст се цели създаването на екстериториалност на клуба и българските административни власти, не могат да упражняват никакъв контрол в него.

Това е държава в държава и подобно положение е типичен остатък на капитулационния режим у нас и е в пълно противоречие с нашите вътрешни закони.

Постановленията за начина за приемането на нови членове на клуба и за начина на гласуването /чл.чл. 12, 13, 14 и 15/ са така фиксирани, че представляват истинска преграда за влизането на по широки кръгове от нашата общественост, в клуба. В него могат да влезат само лица ползващи се с благоволението на чужденците, които волно или неволно биха им били в услуга.

И тези постановления са в пълно противоречие с основните принципи на демокрацията на Народната Република. И като така тяхното съществуване е несъвместимо с нашия обществен и социален ред.

Жените според устава не се допускат за членки на клуба. Те не могат да го посещават, освен при дадени случаи. Това постановление също противоречи на цялата правна и социална система на Народната Република, според които не се прави никаква разлика между пола.

В чл, 30 се казва, че могат да бъдат поканени гости за обед или вечеря, но само в един точно определен салон, снабден с самостоятелен вход и че гостите в никакъв случаи не могат да влизат в останалите помещения на клуба. Този член придава особенна тайнственност на клуба, обижда достоинството на гражданина и служи за доказателство, че в този клуб се вършат нередни неща, които трябва да останат скрити, от очите на не посветените.

Почти всички постановления на устава на клуба, са изпъстрени с противоречащи положения на нашите социални, правни, морални и граждански разбирания, върху които ние градим нашето социалистическо съзнание, основна гаранция за създаването на социалистическия строй.

Ето защо съществуването на клуба е несъвместимо и необяснимо, в Народната Република.

167

Из архивите на ДС

КРДОПБГДСРСБНА
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :08.10.2014г. Секретар :

1328

Такива клубове не съществуват в никоя друга страна. Чуждите дипломати нямат никакво правно или политическо основание на които биха могли да се опрат ,за да искат оставането на клуба или да протестират против ликвидирването му. Разтурването на клуба няма да има абсолютно никакви последици и няма да създаде никакви неприятности.

Ползата ще бъде голяма, защото ще се унищожи едно котило на контрабанда, черна борса, морални диверсии, на шпионаж, вербовка на агенти и пр.

С затварянето на клуба трябва да се избърза, тъй като предстои събрание на членовете на клуба, на което ще се предложи изменение на някои от уставните положения. Проектираните изменения в същност с нищо не изменят характера и духа на този клуб, а само с вмъкването и заместването на едни фрази с други, се цели да се хвърли прах в очите и по този начин се стабилизира обществено положението му.

[redacted]

Групата излиза с предложение да бъде закрит незабавно клуба, като буржуазен институт, съществуването на който в условията на строящата се социалистическа страна, каквато е нашата, е несъвместимо и всяко продължаване живота на същия, се явява крайно вредно за нашата общественост и сигурност.

Персонала на клуба през отчетния период е непроменен с изключение на някои новоназначения, без оперативно значение.

В началото на шестмесечието клуба бе даден на оперативен работник за разработка. Същия изработи конкретен план за това, като набеляза осъществяването на вербовки и други мероприятия за клуба. Бяха му предадени и вербованите сътрудници "Йордан" и "Крум". Другаря Василев подготви вероовките на две лица - и бармана . Тия вербовки не можаха да бъдат осъществени поради това, че другаря се разболя сериозно, а отговорния в групата нямаше на кого друг да повери обекта, освен сам да поеме разработката му.

Трябва да се има предвид и това, че групата е с не попълнен щат.

Така бе осъществена вербовката на лицето в клуба. Вербовката е на компроментиращи материали. Посредством него и другите двама сътрудника службата получава редовна информация за живота в клуба и е в състояние да организира наблюдения и следения на обекти. Задачи от такова

137/29

естество са давани от групите : "Б","В","А","Г","Н""Д" и др. Оранизирвани бяха наблядения и проследявания на лицата:ГЕОРГИ ВЪЛКОВ,спрямо когото са отбелязани интересни връзки уясняващи до голяма степен дейноста му;БОЯН КОМАНДАРЕВ - също и др.

Получавани са сведения за посещенията на всички чужденци които ходят в клуба,отбелязвани са тяхните връзки и познати и всичко това във вид на донесения чрез бюро информация,към отдела, е предавано,по линии.

Заловен бе един позив с вражеско съдържание на който имаше и инициали на нелегална организация,който бе предаден на I отдел и по него са взети мерки.

В този обект са извършени проучвания още на лицата ИГНАТ КОСТАДИНОВ СЛАВЧЕВ и ДИМИТЪР МАНОИЛОВ ИВАНЧЕВ. —

Поставена е задача на сътрудник"Йордан"спрямо лицето ЛЕВ ГЕОРГИЕВ ВЪЛКОВ - взет на предварителна разработка,на който взехме отпечатък от ключевете на касетката в клуба и е наредено проверка на касетката,с цел залавяне на материали,тъй като службата посредством "Янкулов"разкри,че Г.Вълков редовно оставя някакви пликове при въпросния портиер и вземал от него такива,които пликове били съхранявани в това чекмедже. —

Обект "БАРОВЕ" Разработва го Гено Василев Николов.

През отчетния период бе закрит бар "Етоал".Остана да съществува бар "Астория",който започна работа към края на м. август.Преди започне да работи бара,на същия бе извършен ремонт който трая два месеци.През това време част от сътрудниците заминаха за Варна кадето прекараха сезона в тамошния бар "Астория".Сътрудник "Негров" бе предаден на тамошната държавна Сигурност,който се е показал добре в работата си/видно от съобщението на службата/. Сътрудниците от бар "Етоал",изведнаж поради затварянето му останаха без работа.Някои от тях бяха приети на работа в бар "Астория",а други отидоха в производството.

По настоящем в бар "Астория",групата независимо от агентурата на другите ръководни другари от отдела,разполага със следните сътрудници:"Негров",келнер;"Мими" - гардеробиерка; "Нина" - бар дама;"Валерина" - също бар - дама;"Александър" - музикант; "Берто" - музикант и "Чарли" б.барман,а сега посетител.

Тези сътрудници ръководени от другаря Гено Василев даваха изчерпателна информация за живота там и се организираше

Из архивите на ДС
169

Из архивите на ДС

170

наблюдение на обекти на отдела. Бяха вплитани сътрудници около обекти и се разкриваха тяхни връзки. Такива случай има с Макюин, Форстер, Джо и други американци. Обаче, понастоящем службата подържа едва ли не инцидентен кантакт с сътрудниците поради липса на физическа възможст да се срещаме с тях. Редовна връзка се подържа с сътрудниците "Карли" "Негров" и "Нина". Това положение се получи вследствие на това, че другаря Василев се разболя както се споменава по-горе и нямаше на кого да се повери обекта, при това състояние на оперативния състав на групата.

В помощ, обаче, се яви другаря Караславов, който сам пое ръководството на една част от сътрудниците и поставяйки я в действие заедно с изградените от него сътрудници в бара са получени резултати като вземане отпечатъци на ключове, задигане бележки и други.

Сведенията добити от агентурата в бара са преработвани и своевременно предавани по линии.

През този период нововербовани сътрудници има двама "Маркиз" и "Мими",

Обект " ТЕНИС КЛУБ" Разработва го ръководещия групата, Дим. Цв. Иванов.

Промени в обстановката няма. От другаря Караславов бе приет вербования от него сътрудник под псевдоним "Крум". Същия сътрудник е всестранно развит и с добри качества. Като треньор в "Тенис клуба" той донасе през сезона на летния спорт за всички чужденци, които практикуват този вид спорт, а по късно даде поотделно характеристики за всички ония от тях, които добре познава. Такива характеристики е дал за следните дипломати: Гринхилд, Андре Лодер, Уомзли, Хоукинс, Домна Адамс, Доналд Хиид, О, Донахио, Кортни Кливеланд, Гриин, Нърк, Колинс, Струмило, Нокс, Ван Дорп, Ятцеевич, Кяш, Ъроуш Уленс Де Скотен, Мартин, Вегмюлер, Труди рик, и за много други. В тия характеристики се говори за тяхните връзки, познати, навици, слаби и положителни страни и т, н.

От английската група бе предаден сътрудник "Рахни", който бе ръководен известно време от другаря Гено Василев, но сега поради създалото се положение, че Гено отсъствува, сътрудника не ще е ръководен от никого.

Сведенията получавани и от двамата сътрудника са предавани редовно на информацията, а чрез нея на линиите.

Обект по който не може да се даде почти никакъв отчет

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :08.10.2014г. Секретар :

13331

това е обекта " ресторанти".Същия обект бе разработван от другаря Груди Петров Грудев,който в началото на шестмесечието бе преместен в група "Д".Изградената агентура от 11 души не я ръководи никой.Стават инцидентни срещи с двама сътрудника,които предимно срещи по телефона.Това са сътрудниците "Хитов"от ресторанта "Ариана" и "Зея"която до скоро бе на работа в американската сладкарница.Връзката я държи ръководящия групата.

От същите сътрудници са предадени 2 на гр."К",а именно: Стефан Николов Влаев и Стефан Димитров Сердаров.Предадени са и досиетата на Найден Ат.Панаиотов,Методи Стоянов Чуковски и Цветан Николов Вълев и за тримата има разрешение да

Секретен сътрудник "Стрела" и "Корнейбал" са предадени на I отдел.

Секретен сътрудник "Кайзер" е предаден също така по друг отдел/отделението на Зеев/

През отчетния период групата е извършила проучвания на лицата Тодор Иванов Гьошев,и още четирима по преписка от др.помощник Министър Йонко Панов.

По инициатива на групата е изселено лицето ЛЮБЕН ПЕТРОВ СТЕФАНОВ.

Образувани са и свалени в картотеката 8 преписки. Образувани са но не свалени още в картотеката още 10.Това са материали от проучвания,неудобрени предложения за вербовки и др.

Забележка: Групата при тоя състав с непопълнен щат - на лице 4 души,вместо 8,не е в състояние да обхване целостно поверените и за разработка обекти.А като се има предвид и това,че в групата има един другар още нов в работата,а от другите двама единия слаб оперативно,поради което се налага даване на указания и за най-леки положения,то нуждата от оперативни работници за групата става още по-належаща.

Моля,да се даде оценка на работата на групата от гледището на контър-разузнавателната ни дейност и ни се посочат допуснатите грешки,като ни се помогне също и при набелязването на нови мероприятия, които произтичат от свършеното до сега,които да легнат в плановете за бъдащата ни дейност.

Оперативен Работник - ръководящ гр."И":

Из архивите на ДС
171

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго-поверително. 77

Дирекция Държ.Сигурност
Отдел-II-III-"И" група
14.IV.1948 година.

11

До другаря
НАЧАЛНИК ОТДЕЛ-II.

Т У К.

УТВЪРДИЛ:.....
Началник отдел II.
.....април 1948 година.

П Л А Н

за агентурно-оперативните мероприятия по разработката на сектор "общодостъпни заведения,сладкарници,ресторанти и аперативи",за времето от 1.IV.до 30.IV.т.г.

С Т А Н О В К А :

1/ Бирхале "Балабанов",находящо се на ул.Раковска 125,в настоящия момент се експлоатира от Централния Кооперативен Съюз, от началото на 1948 година.Преди заведението е било държано от братя Додунякови.В заведението има зает персонал за обслужване на посетителите 18 човека.

2/ Ресторанта при Камарата на Народната Култура,находящ се на бул."Цар Освободител" 10.Същия се експлоатира от Общинското Стопанско Предприятие "Хоремаг", № 33.По всяка вероятност ресторанта за в бъдещ ще се експлоатира от клуба на културните дейци и към ресторанта ще има и кафе-сладкарница.Ресторанта работи от създаването то на ОСП -"Хоремаг".В ресторанта има зает персонал 20 човека.Управител на ресторанта е АТАНАС [illegible]НКОВ АТАНАСОВ,член на РП /к/.

3/ Ресторант "Славянска Беседа",находящ се на ул.Раковски 127.Заведението се експлоатира от държавното предприятие "Нармаг". Същото е работело и преди 9.IX.1944 година,но експлоатирано от частни лица.В ресторанта и бирхалето има зает персонал за обслужването на посетителите 104 човека.

4/ Ресторант "България",находящ се на бул."Цар Освободител"2 В настоящия момент ,заведението се експлоатира от "БАЛКАН-ТУРИСТ". Към ресторанта се водят още,бирхалето и сладкарницата. Заведението е работело и преди 9.IX.1944 година,експлоатирано от частни лица. В настоящия момент в трите отдела на предприятието са заети в обслужване на посетителите около 300 човека.

5/ Ресторант "Република",находящ се на ул.Раковски [illegible].... Заведението се експлоатира от стопанския отдел при фондацията на "Милиционерско дяло".В миналото ресторанта е бил кабаре "Максим-бар".В настоящия момент в заведението са заети 20 човека,с управи-

тел на заведението АЛА[illegible]

Из архивите на ДС

173

6/ Плувната капалня, в парка на свободата. Същото заведение работи само през лятото, когато плажа е открит. Заведението е работело и в миналото, експлоатирано от частни лица.

7/ Бюфета при дипломатическия тенис клуб, находящо се в парка на свободата. Поради това, че бюфета работи само през лятния сезон, съдържателите се менят, както в миналото, така и сега. Не е известно колко души персонал ще има, зает изцяло в поддържане на тенис кортовете и обслужване на бюфета.

8/ Ресторант -"Хоремаг" № 11, находящ се в парка на свободата, при езерото /бивш-Ариана/. Заведението се експлоатира от ОСП "Хоремаг". В миналото заведението се експлоатирало от частни лица. В настоящия момент в заведението работят 25 човека. Управител е НИКОЛА ЛАНДЖЕВ - безпартиен.

9/ Ресторант "Хоремаг" № 1, находящ се на пл. "9.септември" 3. Същия в настоящия момент се експлоатира от ОСП -"Хоремаг". В миналото предприятието се е експлоатирало от частни лица. В предприятието работят 30 души работници. Управител на заведението е ВИНДЕРОВ.

10/ Ресторант "Хоремаг" № 2, находящ се "Цар Освободител 21. В настоящия момент ресторанта се експлоатира от ОСП -"Хоремаг". Преди заведението се експлатирало от частни лица. В заведението работят 20 души персонал. Управител на заведението е ЖЕЛЯ ЯНКОВ - член на РП /к/.

11/ Ресторант - "Хоремаг" 10, находящ се на бул. "Цар Освободител 29. В настоящия момент ресторанта се експлоатира от ОСП - "Хоремаг". В миналото заведението се е експлоатирало от наш партиен другар, който веднага след създаване на предприятието "Хоремаг", го отстъпва доброволно. В заведението работят 25 души персонал зает в обслужване на посетителите.

12/ Сладкарница "Народно Събрание", находяща се на пл. "Народно Събрание" 3. В настоящия момент сладкарницата се експлоатира от Столанския отдел при фондацията "Милиционерско дяло". Преди заведението е било експлоатирано от лицето АЛЕКСАНДЪР КРЪСТЕВ ТЕНЕЛКОВ - сега управител на заведението. В сладкарницата са заети 12 души персонал.

13/ Сладкарница "Лукоер", находяща се на бул. "Цар Освободител" 6. В настоящия момент сладкарницата се експлоатира от столанския отдел при фондацията на "Милиционерско дяло". Преди сладкарницата е била експлоатирана от лицето ИЛЧО ЧАУШЕВ. В заведението работят 20 души персонал.

14/ Американската сладкарница, находяща се на ул. "Раковски" 127.

Из архивите на ДС

43 А3

В настоящия момент заведението се експлоатира от стопанския отдел при фондацията "Милиционерско дяло". Преди вземането й от стопанския отдел на фондацията ,сладкарницата е била собственост на НИКОЛА ВАСИЛЕВ СЛРОВ ,който я преотстъпва на фондацията и остава да работи като управител. В заведението са заети 12 души в обслужване на посетителите.

II. МЕТОДИ ЗА ОБСЛУЖВАНЕТО НА ТИЯ ОБЕКТИ :

Горните заведение се посещават от лица интересуващи отдела, поради което се наложи и тяхното обслужване. Тук ,в тия заведения, интересуващите отдела лица,могат да правят своите срещи,да получават донесения от своята агентура под най-различна форма,а именно:предаване на писма,пакети,устни сведения и т.н.,поради което те трябва да бъдат обслужвани.

III. В Р Ъ З К И :

От взетите заведения на обслужване само в две от тях имаме връзки на персонала с лица - обекти на службата,а именно:в "Хоремаг" № 11 и сладкарница "Луксор".

1/В "Хоремаг"№ 11 - диригента на оркестра - ФРАНЦ /ФИЛИП/ МАКСИ КАМАРАШ,роден на 19.V.1899 година,в гр.Буда-Пеща - Унгария. Установено е ,че същия много често сяда на масата на дошли от турската легация,чиновници ,в ресторанта.

2/В сладкарница "Луксор" - като касиерки работят двете сестри ДОНКА и НЕВЕСНА КРЪСТЕВИ ТЕМЕЛКОВИ. Същите са забелязани да правят най-различни услуги на БОБИ ИОСИФОВ, МИЛЧО ЧАУШЕВ, ПЕПО ПРИПРЯНОВ и др., които оставят при тях пакети с платове, мазини и др. Чрез тях горните лица уреждат срещи с лица, които ги търсят по най-различни поводи.

IV. А Г Е Н Т У Р А :

В бирхале "Балабанов" имаме 1 информатор "Радичев", който е преместен от сладкарница "Народно Събрание", в бирхалето. Същия ще ни дава информация за посещенията на лица интересуващи отдела, посетили заведението с наши българи.

2/В ресторанта при "Камарата на Народната Култура", имаме един информатор "ХИТОВ", който поради пренина бе преместен от "Хоремаг" 11 в КНК. Като информатор ,за посещения и разговори в "Хоремаг" 11, същия беше добър, но сега, поради това, че не познава средата в която работи, не може да ни информира за посещенията на обекти интересуващи

отдела.

44 14

3/В ресторант "Славянска беседа" имаме един новозабербован информатор - "СТИВ", който тепърва ще започне да дава сведения. След известна подготовка, той ще дава полезни сведения за отдела.

4/В ресторант "Хоремаг" № 11 имаме един информатор -"СОЛАРОВ" който беше в КНК, но пароди размяна на целия персонал с персонала на "Ариана" същия бе сменен, поради което още не познава посетителите в "Ариана". Като информатор същият е добър и ще може да ни дава ценни сведения.

5/В ресторант "Хоремаг" № 1 имаме един новозабербован информатор - "СПАСОВ", който след известна подготовка ще дава добри сведения.

6/В ресторант "Хоремаг" № 2 имаме новозабербован информатор "АНТОНОВ", който не е още в добра форма, за да оправдае предназначението си.

7/В ресторант "Хоремаг" № 10 имаме информатор - "ДИК", който до сега не ни е давал сведения, тъй като няма посещения, а и няма данни, че заведението се посещава от обекти на отдела.

8/В сладкарница "Луксор" имаме един информатор "Вършецки", който ни дава информация за лица имащи връзки с обекти на отдела. Като информатор кой е много добър с перспектива да подобри своите информаций.

9/В американската сладкарница имаме една информаторка "ФЕЯ", която е отскоро. До сега тя не е давала сведения, отнасящи се до лица интересуващи отдела.

V. АГЕНТУРНО-ОПЕРАТИВНИ МЕРОПРИЯТИ, ПРЕДСТОЯЩИ ЗА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ

Наименование на мероприятията	Срок	Отговорник
1/В бирхале "Балабанов" да проуча персонала, като най-удобния от тях бъде вербован за информатор на отдела.	20.IV.	Грудев
2/В ресторанта при КНК, да проуча персонала, като един от тях бъде вербован. . . .	25.IV.	-"-
3/В ресторант "Славянска беседа", да проуча персонала и за информатори бъдат вербовани най-малко още 3 души . . .	30.IV.	-"-
4/В ресторант "България", да проуча персонала в сладкарницата и бирхалето, като във всеки един от отделите вербован по 3 души... и същите бъдат ръководени от 2 резиденти.	15.V.	-"-

2 разр. вер. 1 назначен и Сопров от КНК.

Из архивите на ДС

5/ В ресторант "Република", да проуча персонала и вербовам двама души за информатори.	25.V.	Грудев
6/ Предвид предстоящето отваряне на лятната къпалня, да влеза във връзка с централното управление на "Хоремаг" с оглед получаване сведения за състава на персонала и предварителното му проучване. След проучването на персонала да се вербоват най-малко 5 души за информатори	Съобразно откриването на къпалнята	Грудев
7/ Да проверя за съдържателя на бюфета при дипломатическия тенис клуб и за домакина на клуба. Да проуча същите и ако се окажат удобни да ги вербовам.	30.V.	Грудев
8/ Разширение на информационния апарат в "Хоремаг" 11 , с още двама информатори с оглед цялостното обхващане посещенията в заведението.	10.VI.	Грудев
9/ Даване задачи на отдел "Е", за проследяване диригента на оркестъра при "Хоремаг" 11 - ГРАНЧ /ФИЛИП/ МАКС КАРАШ, с цел установяване връзките му с чиновниците от турската легация	15.VI.	Грудев
10/ Даване задачи на отдел "Е" за проследяване на сестрите касиерки в сладкарница "Луксор", ДОЙКА и ПЛЪСКА , с цел установяване тяхните връзки	15.VI.	Грудев
11/ През настоящото тримесечие си поставям задача да поне две секретни квартири из средата на наши другари, в които да стават срещите с информаторите.	20.VI.	Грудев
12/ Чрез заведующия общодостъпни заведения при комендантството да взема сведения за цения персонал зает в заведенията взети на обслужване	25.VI.	Грудев
13/ Да се постави задача на информаторския апарат за издирване на безделници за интернирване или евентуална вербовка с оглед тяхната пригодност за използуване	1	Грудев

ЗАБЕЛЕЖКА: Всички предвидени вербовки ще бъдат извършени по нарочни планове.

СЪСТАВИЛ ПЛАНА : Грудев.

УТВЪРДИЛ: Н-к отделение III :

Из архивите на ДС

ОДОБРИЛ:.....
НАЧАЛНИК ОТДЕЛ II-РИ
.....1949 год.

ДИРЕКЦИЯ ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
НАЧАЛНИК ОТДЕЛ II-РИ

Т У К

О Т Ч Е Т

за извършената работа по обслужване на обекта бар "АСТОРИЯ" през първото шестмесечие на 1949 година.

През настоящето шестмесечие обекта бар "АСТОРИЯ" е разработван сравнително малко време.В началото той беше на обслужване от друг оперативен работник,който го изостави поради болест,а впоследно време от 15 май бара е закрит,поради което обслужването е преустановено.Фактически обекта се е обслужвал за времето от 15.II.до 15.V.1949 год.През това време трябваше да се проведат редица мероприятия за да може обекта да се реорганизира,тъй като той мина под ведомството на "Балкан турист" В този си вид в който обекта беше приет не отговаряше на днешните условия и на интересите на нашата служба и се наложи целия персонал при същия да бъде подменен с нов.За същата цел бяхи издирени и проучени повече от 20 лица,от които бяха назначени само 7 души.Същите лица се използват като информатори от нас за обслужване на чужденците които посещават бара и за провеждане на комбинации по отношение на същите. През отчетния период ние имаме проведени редица комбинации които ще се отчетат от другите отделения в отдела по чиито линии са проведени. Освен горните информатори в обекта за същата цел се използват и следните сътрудници от останалия персонал:

С.с."СТИЛИЯН",с.с."НЕГРОВ",с.с."ИЗТОК",с.с."СТРАНДЖАТА" и с.с. "БЕРТО".Същите се използваха като информатори и при отиването им по най-различен начин в домовете на чужденците.

В последно време от отчетния период обекта се компрометира в лицето на чужденците като обект служещ на Държавна сигурност и последните го посещаваха много слабо.Това стана и причина щото обекта да бъде закрит.Онези чужденци,които въпреки това посещаваха бара биваха редовно обслужвани от нашата агентура.

25.VI.1949 год.
С о ф и я

СЪСТАВИЛ:

ОДОБРЯВАМ:.....
НАЧАЛНИК ОТДЕЛ II-РИ
.....1949 год.

ДИРЕКЦИЯ ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
НАЧАЛНИК ОТДЕЛ II-РИ

Т У К

О Т Ч Е Т

за извършената работа по обслужване на обекта "Балкан турист" през първото шестмесеции на 1949 година.

През отчетния период,работата по линия на "Балкан турист" провървя главно в кадруване персонала на същия.Бяха извършени редица проучвания,разместванията,справки и др.на персонала,с оглед основните задачи на "Балкан турист" - обслужване на чужденците в страната.

Не можаха да се проведат особени мероприятия главно за това,че до сега"Балкан турист" е имал съвсем малко случаи да приема чужденци и развежда същите из страната.Тези чужденци най-вече са бивали официални гости и то от приятелските нам страни.

Ние сме в състояние да вършим цялостно обслужване на всички такива туристи и др.групи влезли от вън в нашата страна.

През шестмесечието се обърна особено внимание за затягане работата в х."България" и "Славянска беседа".Бяха проведени редица комбинации с обекти на отдела.Бяха извършени много секретни операции и се снабдихме с материяли които представляват информативен и оперативен интерес за службите в отдела.

Проведоха се и др.технически мероприятия,които до голяма степен изясняват дейноста на нашите обекти.Пълен и подробен отчет за всичко извършено в тия обекти ние не можем даддадем,защото не се е водила системна отчетност за това и от съображения,че повече от извършените операции и други технически мероприятия ще бъдат засегнати в отчетите на съответните групи в отдела.Трябва да отбележим,че особено в последния месец в шестмесечието,работата е чувствително подобрена в тия обекти и сме в състояние да изпълняваме всички задачи възлагани ни от съответните отделения в отдела.

По линия на персонала в "Балкан турист" водихме разработки както следва:

Предварителни разработки - ЯЧО КАБАИВАНСКИ.

За същия бяха събрани редица компроментиращи материяли уличаващи го като лош ръководител,политически своеобразен и слаб,виновник за разе-

Из архивите на ДС

динението на персонала в "Балкан турист",разхищения на средства,без плановост,покровителствуване на фашиски елементи и редица още други безобразия които службата е донесла с рапорти за по нататъшно разпореждане.

2.ИВАН РУСЕВ ГЕОРГИЕВ.

Разработката протече главно по месторабота.Към него са насочени с.с."АМЕРИКАНЕЦА" и с.с."МАРИН".Установени са неговите връзки обаче вражеска дейност не е констатирана.

Отчетно наблюдателни разработки се водиха на:

МАРИЯ ПЕТРОВА ШВАРЦ.

Към нея бяха насочени с.с."АМЕРИКАНЕЦА" и с.с."ЗАТВОРНИКОВ".Проведе се и 15-дневно проследяване.Установени са връзките й обаче вражеска дейност не е констатирана.

АНТОН ТОШЕВ.

Към него бяха насочени с.с."ЗАТВОРНИКОВ","БОТЕВ" и "КИЧКА".Други мероприятия не се провеждаха.Установиха се някои негови връзки,обаче вражеска дейност не се констатира.

И двете отчетно наблюдателни разработки ще продължат и през следващото шестмесечие.

25.VI.1949 год.
С о ф и я

СЪСТАВИЛ:

А.Х./25.

Отдел-II-ри Секция"А" гр."И"
22-VI-1950 година.
С О Ф И Я

До Другаря
Началник на отдел-II-ри
Т У К

О Т Ч Е Т

за извършената работа за времето от 1-III-до 31-VI-950 год по обект на обслужване отдел"Пътуване и туризъм" при"Балкантурист".

I-ОБСТАНОВКА

Отдел "Пътуване и туризъм" с началник СТЕФАН Н.ЧЕРНОЮЛЕВ е най важния отдел в "Балкантурист", той има за задача да урежда почивни станции, хотели, ресторанти и др.подобни, да привлича чужденци и по голям брой посетители в нашата страна и нашите курорти. По този начин в отдела ще постъпват чужди валути необходими за строителствата у нас.

При създаването на отдела, към него е била създадена камбиална и поспортна служби за превеждане на чужда валута и издаване на паспорти както на българи така и на чужденци, гости на "Балкантурист". При същия отдел има служба групови пътувания за вътрешността на страната и служба за продажба на бланкови билети за чужбина.

След двегодишно съществуване на ДСП"Балкантурист"и респективно на отдел"Пътуване и туризъм" се оказа, че последния не е на мястото си. Предназначението на отдела не се оправдава с нищо. В страната не можаха да бъдат привлечени чужди туристи и летовници с изключение на малка част от демократичните страни. Поради това, че Б.О.Д.К. при М-во на Външните Работи има за задача да издава паспорти на чужденци и българи, работата в "Балкантурист" е намаляла и с/бата занимаваща се с издаване на паспорти не е могла да се рентира и бива закрита. Поради слабото посещение на чужденци в страната не се внася валута поради което камбиалната служба е станала излишна и съкратена.

Отдел "Пътуване и туризъм" понастоящем работи само с с/ба групови пътувания и продажба на билети за Т.А.Б.С.О., Б.Р.П. и слабо с издаване на бланкови билети за чужбина.

Самото предприятие "Балкантурист" отива към фалит. При отчетни производствени събрания винаги се отчитат загуби. Никога гл. директор Ячо Кабаивански не е направил и най малкия намек за работата на отдел "Пътуване и туризъм".

2ть
31

-2-

Винаги се е изказвал,че "Балкантурист" има най голями печалби от сладкарниците и пр.Следователно предприятието не оправдава наименованието си"Балкантурист".

За лошата работа и за фалита на "Балкантурист" главен виновник е главния директор Кабаивански,който провежда"своя кадрова политика".Уволнява честните служители,а се обгражда с вражески настроени.Около него са сгрупирани такива елементи като:Иван Русев Георгиев,Никола Атанасов Марашлиев,Александър Петрова Салтанатов,Мария Петрова Шварц и др.всички врагове на народната власт.

Поради лошото ръководство на "Балкантурист" и системните му загуби,М-вото на Външна Търговия /под чието ведомство е"Балкантурист"/ е влезло в връзка с М-вото на Транспорта и са стигнали до споразумение за минаването на голяма част от бюрата и службите към последното. Очаква се Министерско Постановление за да се види кои служби ще останат към отдел"Пътуване и Туризъм". Предвид "кадровата политика"на Кабаивански са уволнени и продължават уволненията на честни елементи от"Балкантурист".

ОТ ЗАПЛАНУВАНИТЕ МЕРОПРИЯТИЯ СА ИЗПЪЛНЕНИ СЛЕДНИТЕ:

За разкриване и документиране на вражеската дейност от страна на вражеските елементи в отдел"Пътуване и туризъм" е насочена наличната агентура към тях.

1.По активната разработка "Балканска" е дадено предложение за реализиране на мероприятие "Панега".

2.Взети са отпечатъци от ключа на работната й каса.

3.Извършени са два негласни обиска на касата й.

4.Проследявана е 6 дни и са установени редица връзки.

5.Проучени са от отделение"Е" 5 души и са дадени задачи за още трима.

6.Не е извършеноподхвърлянето на агент към нея понеже не е подработен достатъчно такъв.

7.Подхвърлянето на материали не е извършено защото е преместен информатора с когото работеха с една каса.

По разработка"ДУНАВСКИ" заплануваните мероприятия не са изпълнени всички.

1.Заплануваното проследяване не бе извършено поради това че трябваше по цял ден да го следя,което изискваше опитност в проследяването.По такъв начин беше отменено като не целесъобразно Същия не се завърташе на едно място,а по цял ден ходеше от с/ба в с/ба и от бюро в бюро,без да върши някаква работа.
За горното имам даден рапорт.

Из архивите на ДС

2.По реализирането на мероприятие "Панега" е дадено предложение за извършване от съответния отдел.

3.Подработката на агент към него не е извършена поради това,че не можах да установя връзките му.

Подработена е комбинация за компрометирането на с цел вербовка за агент на службата.До сега същата не е проведена по обективни причини.

Подработени са информатори квартирници към Марашлиев и Салтанатов.От проучването на информатор квартирник към Тошев се установи,че единствения човек за такъв е неудачен.

Извършена бе подработката на др. за договаряне с него за информатор.Договарянето е извършено на 14-VI-950 годц кото го насочих към Салтанатов,Тошев,Хранова и др.

Предложението за негласен обиск в бюрото на Марашлиев беше отхвърлено от др.и-р Ковачев,понеже няма посочени конкретни данни за вражеска дейност.Отпочнал съм проучване на старите му връзки.

Проследяванията на Тошев и Салтанатов бяха отменени като нецелесъобразни,я бяха само опознати от мен.

През изминалото тримесечие са извършени 63 срещи с информаторите,от които с резултат.8.,без резултат.50,не станали.5. по вина на информаторите 4.. и по вина на с.р..1..

ИЗВЪРШЕНА РАБОТА ИЗВЪН ПЛАНА.

На 18и 19-IV-950 год.взех участие в задържането на водача на лека кола при "Балкантурист"-ДИМИТЪР ИВАНОВ х.МИЦЕВ на когото участвувах в следствието с резултат изпращането му в затвора.

Извършена бе подготовката за договаряне на др. но договарянето не стана поради това,че същата беше в отпуск.

Проучих водач преводача ИВАЙЛО СЛАВЧЕВ СТОИЛОВ с цел вербовка но се оказа неудачен.

Проучих водач преводача КОНСТАНТИН ИВАНОВ БАТАЛОВ с цел вербовка,но за сега е не удачен.

Издирих една я/к която е в процес на уформяване.

От 15-VI-950 год.до края на с.м.ще проверя искреното отношение към службата/Д.С./ на двамата информатори "Марин" и "Ботев".

В последно време Кабаивански е уволнил двама ценни информатори единия от които е резидент.Това е станало под формата на "съкращения" без да погледне че единият е член на БКП и добър служител,а другият е честен безпартиен.Имайки ги за "хора на Кривошиев" бивш н-к "Кадри" при "Балкантурист",той нарежда да се уволнят.

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 08.10.2014г. Секретар:

8

Строго секретно!

Препис – извлечение!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

УТВЪРЖДАВАМ
ОКРЪЖЕН НАЧАЛНИК МВР:/п/Янев
5.I.1960 год.
Б У Р Г А С

П Л А Н

На агентурно-оперативните мероприятия съгласно заповед № 276 от 7.X. 1959 год., за наблюдение и разработка на капиталистическите граждани пребиваващи на територията на Бургаски окръг.

I – ОРГАНИЗАЦИОННИ МЕРОПРИЯТИЯ:

. . . . . .

II – ПО НАЛИЧНАТА АГЕНТУРА:

1.Да се установят всички агенти на ръководство от оперативния състав на управлението владеещи езиците на капиталистическите страни.За установените такива агенти да се изготвят обезличени такива характеристики,които да се предадът на II-ро управление, от където ще може по целенасочено да се използуват възможностите им за разработка на капиталистическите граждани и капиталистическите моряци пребиваващи в града и окръга ни при съгласуваност със съответните оперативни работници ръководящи ги.

Срок: 29.II.1960 г.
Отг.Н-ците отделения и
Н-ците участъци МВР

2.Да се установят всички агенти и ДВ на ръководство от оперативния състав от управлението ни имащи близки в капиталистически страни.След проверката всички оперативни работници устно да доклад вад за ония агенти,на които ще идват гости през 1960 год. от капиталистически страни.Особено внимание да се обърне на ония капиталистически граждани,които заемат отговорни постове в полицията, армията и държавния апарат на съответните страни.

Срок: 30.I.1960 год.
Отг. Н-ците отделение и
Н-ците участъци МВР.

Из архивите на ДС

9

3. Да се уточнят връзките на наличната агентура по корабите пътуващи задграница, да се изяснява характера на тези връзки и в зависимост от данните, които ще се получат, да се набелязват и провеждат мероприятия от оперативен интерес. Всички предложения в това отношение да се съгласуват с I-во и II-ро управления ДС-София.

Срок: 1.III.1960 год.
Отг. Подп. Полихронов.

4. Наличната агентура, която ще се ползува през настоящата година за наблюдение и разработка на капиталистическите граждани, в срок до 1 май т.г. да се провери. За тази цел за всеки агент от всеки оперативен работник поотделно да се подработят и проведат мероприятия за проверката им. В никакъв случай да не се допуска към чужденци да се подхожда с непроверена агентура или такава, стояща на вражески позиции. Отговорност за евентуален провал носят както оперативния работник, който ръководи агента, така и началника му.

Отг. Началниците на отделения
и началници участъци МВР.

5. Да се прегледа в какво състояние се намират явочните квартири, в които се приемат агентурата, която ще работи по чуждите граждани. Особено внимание да се обърне на квартирите по Черноморието - Несебър, Поморие, Бургас, Созопол, Приморско и Мичурин. Явочните квартири, в които се приема агентурата работяща по чуждите граждани, трябва да бъдат на нивото за обезпечаване пълна конспирация и необходимите условия за по-добра работа.

Срок: 15.IV.1960 год.
Отг. Н-ци отделения и Н-ци участъци МВР - окръга. Полк. Чилингиров до 30.IV.т.г. да провери някои от Я/К и да доложи.

III - ПРИДОБИВАНЕ НА НОВА АГЕНТУРА:

1. Да се подработи списък за придобиване на агентура годна на да участвува в различни компании с чужденците. В това отношение може да се използува и налична агентура имаща такива качества.

Срок: 30.III.1960 г.
Отг. Н-ци отделения и
Началници учъстаци МВР.

Из архивите на ДС

2.Да се прегледа състоянието на агентурния апарат изграден по посетата,по които пътуват капиталистическите граждани и там където се налага да се придобият нови агенти и ДВ,за осигуряване на по-ефикасно наблюдение по време на пътуването им.

Срок: 1.IV.1960 г.
Отг.Н-ци участъци МВР и
Кап.Я.Брусев.

IV - КОНТРАРАЗУЗНАВАТЕЛНИ И РАЗУЗНАВАТЕЛНИ МЕРОПРИЯТИЯ:

1.Началниците на участъци и началник отделение градско ДС да прегледат всички материали за лица подържащи връзки с капиталистически страни.Особено внимание да се обърне на ония,които имат близки задграница в държавния апарат и други интересуващи ни служби.За такива лица да доложат в Окръжното управление.

Срок.1.III.1960 г.
Отг.Н-ци участъци МВР и
Н-к градско отделение.

2.Да се прегледат наличните материали за българи - капиталистически граждани,посетили територията на окръга ни.Да се обърне внимание на ония,които в близките няколко години възнамеряват отново да посетят страната и се подготви работата по тях. В същият дух да се работи и по близките и на ония наши граждани,които през същото време възнамеряват да посетят страната ни.За капиталистическите граждани,които не възнамеряват да посетят страната ни ,да не се хвърлят никакви сили с оглед да не се губи време.Всички мнения и предложения да се съгласуват с управления I и II-ро ДС-София

Срок:1.III.1960 год.
Отг.Н-ците на участъци МВР и
Подполковник Станев.

3.Да се установят всички граждани на територията на окръга ни подържащи връзка с близки в Турция.Особено внимание да се обърне на турците имащи връзки с лица от държавния апарат.Такива лица системно да се изучават и набелязват мероприятия.

Срок 1.IV.1960 г.
Отг.Н-ци у-ците МВР и
Н-ци отделения.

11

4.Да се вземат мерки за получаване на пълна информация от гражданите на капиталистическите страни пребиваващи на територията на окръга ни за ония въпроси,които интересуват нашите разузнавателни органи,включително и разузнавателните отделения на народната армия.Да се следи особено за набиране на компроматериял за капиталистическите граждани,с оглед евентуалното им използуване за вербовка.За обработка на гражданите от капиталистическите страни с по-далечна или близка перспектива за вербовка,за спечелването им на наша страна или използуването им като ДВ,отделение II-ро и останалите отделения да докладват незабавно пред I и II-ро управления ДС-София.

Отг.Полковник Чилингиров.

5.С излизащите задграница български граждани посещаващи различните капиталистически страни,предварително да се провеждат профелактични мероприятия от другари от Партията,народната милиция наша агентура или от оперативни работници от ДС.

При завръщане на същите граждани от чужбина,съобразно преценкатада се разговаря с тях,с оглед да се установи не се ли е случило нещо през време на пребиваването им в дадена капиталистическа страна,какво са научили за същата и по този начин се набират необходимите данни интересуващи нашите разузнавателни служби.

Да се има предвид,че много от капиталистическите разузнавания ще подходят към тия граждани.След проведените разговори,ако има известни съмнения,към такива да се взема отношения,в това число и провеждане на мероприятие "9".

Отг.Началници отделения и
Началници участъци МВР

6.Специално за Гърция и Турция да се разрешава на повече граждани от гръцки и турски произход,комунисти или лоялно настроени безпартийни да ги посетят.Тия граждани добре политически да се подготвят с оглед да могат правилно да обработват общественото мнение в тия страни към нашата страна.Правилно ще бъде на групи и с рейсови коли,граждани от горните категории да бъдат изпращани, както в Гърция,така и в Турция.

Отг.Началници участъци и
Началници отделения.

7.Да се провеждат мероприятия по пребиваващи в окръга ни капиталистически граждани за изясняване дали същите ще осъществят връзки с близки на изменници на Родината.Към ония граждани,които

Из архивите на ДС
186

Из архивите на ДС

187

са лоялно настроени към нашата страна да се подходи чрез агентура или чрез близките на изменника и под наше ръководство се провеждат мероприятия за осъществяване на връзка с дадения изменник и обработването му. В тази връзка могат да се изпращат подаръци и други неща. Особено внимание в това направление да се обръща на ония чужденци, за които има вероятност и друга година да посетят страната ни с оглед използуването им или подставяне на наша агентура.

Отг. Началници участъци МВР и Началник отделения.

V – ТЕХНИЧЕСКИ МЕРОПРИЯТИЯ:

. . . . . .

VI – ПО КООРДИНАЦИЯТА С ДРУГИТЕ ПОДЕЛЕНИЯ НА МВР

1. Оперативните работници от ДС и тези от всички служби на народната милиция да се стремят бързо да засичат гражданите от капиталистическите страни дошли в нашия окръг на летуване или транзитно преминаващи с агентура. За тази цел целият агентурен апарат да бъде подробно инструктиран за начините за осъществуване на връзка с такива граждани отседнали в хотели, ресторанти или на други места. Паспортна служба да вземе бързи мерки за установяване на всеки гражданин отседнал в хотел или частна квартира в града и своевременно да уведомява отделение II-ро или дежурния по у-ние.

2. Агентурата на народната милиция в окръга владееща чужди езици да се картотекира. За същите да се изготвят справки и се набележат мероприятия за проверката им, преди да се реши въпроса за използуването им по капиталистическите граждани.

Срок: 15.III.1960 г.
Отг. Н-ци участъци и подп. Димов.

3. Началниците на отделения и началници участъци МВР да вземат мерки за засилване на координацията между тях и отделение II-ДС-окръга. Придобитите сигнали по капиталистическите граждани да се изясняват бързо от оперативните работници работящи на територията на града и участъците, а материалите предават на о.р. от отделение II-ро работящ по съответната линия, по която протича дадения капиталистически гражданин за продължаване на работата докато чужденеца е тука. Отделение II-ро ДС да съгласува работата си с Центъра и след указание, представя материалите напълно на разположение на II-ро управление.

Същите мероприятия да се провеждат и по отношение на капиталистическите моряци и материалите биват предавани на III-то отделение.

Отг. Н-ци отделения и Н-ци у-ци.

Из архивите на ДС

4.Началниците на отделения и началници на участъци МВР да влязат във връзка с отделенията на V-то управление работящи на територията на окръга за осигуряване на по-ефикасна охранана поверителните обекти,с оглед да не се допуснат капиталистическите граждани до същите.

Срок: 15.I-I.1960 г.
Отг.Н-ци отделения и Н-ците
на участъци МВР.

VII-ОБЩИ МЕРОПРИЯТИЯ:

1.В никакъв случай да не се допуща излизането задграница на наши граждани,които са зле настроени към народната власт и могат да хулят и злепоставят същата особено ~~към~~ капиталистическите страни.

Отг.Началници на отделения и
Н-ци на участъци МВР.

2.Да се реагира незабавно по ония граждани от капиталистическите страни дошли у нас,които клеветят,хулят и нарушават нашата законност и обществен порядък.В такива случаи незабавно да се докладва и се взема отношение било с предупреждение на чужденеца, разпитването му или изгонването му от страната.Предприетите мерки в това отнешение да се съгласуват с II-ро управление.

Отг.Полк.Чилингиров.

3.Да се вземат мерки за установяване,кои от гражданите на капиталистическите страни дошли в нашата страна осъществяват връзки с граждани от братските социалистически страни и се следи за характера на връзките им и поведението и на едните и на другите.

Отг. подп.Станев.

VIII - ПАРТИЙНО-ПОЛИТИЧЕСКИ МЕРОПРИЯТИЯ:

1.Да се предложи на УПК в своя план да набележи партийно-политически мероприятия за осъществяване цялостното изпълнение на заповед 276,същото да направи и партийната организация при ДС Бургас.В участъците чрез др.Белчев партийните организации,също да се занимаят с въпросите за изпълнението на заповед 276.

Отг.Полк.Чилингиров.

IX-КОНТРОЛНИ МЕРОПРИЯТИЯ:

1.Началниците на отделения и участъците МВР едновременно с помощта,която ще окажат на оперативния състав за изпълнение на заповед 276,най-редовно и системно да контролират нейното изпълнение.

14

2.До 10 март 1960 год. началник отделение II-ро ДС да изнесе информация,как се изпълняват мероприятията по настоящия план и да се набележат съответни допълнителни мерки за неговото изпълнение.Втора такава информация да се изнесе около 5 май същата година.

Отг.Полк.Чилингиров.

4.I.1960 год.
гр.Бургас

ПРЕДЛАГА:
ЗАМ.ОКРЪЖЕН НАЧАЛНИК МВР:/п/
/Полк.Чилингиров/.

Верно,
ЗАМ.НАЧАЛНИК ОТДЕЛЕНИЕ II-ДС: _____
/Капитан/

11.I.1960 год.
гр.Бургас

Из архивите на ДС

Строго секретно!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

54

С П Р А В К А

Относно: съвместната ни работа с чехословашките другари при обслужване на чехословашките летовници в Бургаски окръг през 1960 год.

През курортния сезон на 1960 год. за обслужване на чехословашките летовници на "Слънчев бряг"-Бургаско, беше изпратен оперативен работник от чехословашките органи на ДС. Същият беше легендиран като екскурзовод.

Непосредствено след пристигането му се свърза с ръководството на Окръжно управление МВР.

Пряка връзка с него подържаше началник подучастък МВР на "Слънчев бряг". Срещите с него са провеждани в явочна квартира. Сътрудничеството с чехския другар се изрази главно във взаимно ползуване на агентурата и на двете служби, по:

1. По разработването и наблюдението на капиталистическите граждани почиващи и посещаващи курорта "Слънчев бряг".

Особено активна помощ оказа чехския оперативен работник на нашите органи по разработването на западногерманските граждани.

Така например, тяхния агент "Б" успешно се свърза и даде ценни материали по западногерманската гражданка КЕТИ СЕРГИЕВ.

2. По наблюдението и разработката на наши и тяхни обекти. По някой тяхни почиващи, по задачи на оперативния работник бяха използувани наши агенти и д.в.

3. Съвместно са разработвани и провеждани мероприятия за проверка на някой тяхни и наши агенти.

Бяха проверени трима наши и двама тяхни агенти.

Особено успешно беше проведена комбинация за проверка на нашия агент "Марков" и тяхния "Б". Проверката потвърди честността на агентурата.

По всички въпроси съществуваше пълно единство и разбирателство.

Считаме за целесъобразно, че през 1961 год. е нужно наред с чехските другари, да изпратят свои работници и службите на ДС от Полша и Г.Д.Р.

При идването на всяка почиваща смяна да изпращат своя агентура и д.в. и своевременно да ни уведомяват ако в групите имат свои обекти,за съгласуване работата по тях.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛЕНИЕ"ЧУЖДЕНЦИ":
/майор/

30.I.1961 год.
Бургас

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго секретно! 39

Екз.№: 1.

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

ОТНОСНО: организацията на работата по линия на обществеността, в отдел V,управление II ДС.

Във връзка с указанията на ръководството на Министерството за по-широко опиране и всестранна координация с обществеността за повишаване активността на масите и превръщане борбата с чуждите разузнавания и нелоялните прояви на капиталистическите граждани във всенародно дело досега е направено следното:

Изхождайки от нуждите на работата, в хотелите комплекси "Балкан","България","Славянска беседа" и ресторант"Крим"и др. са създадени и работят специализирани доброволни отряди на трудещите се, които според възможностите си проявяват интерес към проявите на капиталистическите граждани и своевременно уведомяват нашите органи. От тези отряди ежедневно постъпват информации за прояви на чужденци. Отрядниците като персонал на хотелите и ресторантите имат възможност да наблюдават пряко действията на капиталистическите граждани, да следят за тяхните прояви, своевременно да сигнализират.

Практиката показва, че с тези задачи успешно се справят отрядите към хотелите и ресторантите, курортните комплекси, таксиметровия транспорт на комунални услуги, отрядите по трасетата и гарите и пътуващия ж.п. персонал в международните влакове, тъй като тези отрядници ежедневно имат контакт с капиталистически граждани.

Отрядите по кварталите и учрежденията могат да се натъкнат на чужденец, когато чужденеца дойде като гост на свои близки или роднини, когато дойде като търговец или журналист, и посети някои учреждения или предприятия.

40

Не стои така въпроса с отрядите около хотелите и ресторантите, на които се възлагат задачи по наблюдение срещите на чужденците с наши граждани пред хотелите и около тях.

Тези отряди нямат пряк допир с чужденците, стоят на страна от ежедневната работа на хотелите и почти нямат възможност да видят и съобщят прояви на чужденци. Освен това не са в състояние да установят чужденеца или българския гражданин. Всяка проявена самоинициатива от тях е съпроводена с риск от нарушаване агентурно оперативните принципи и неминуемо би довела до провал.

Задачите, които им се възлагат не произлизат от възникнала необходимост и не са конкретни, поради откъснатостта им от оперативните нужди.

От досега получените съобщения от тях повечето са случайни без оперативна стойност и не ползуват органите на ДС.

В дух на демократизиране нашия обществен живот, за превръщане на практика ДО във всенародни органи на обществеността, тяхното ръководство се предоставя изключително на партийните организации в кварталите, учрежденията и предприятията и всяка координация между органите на ДС и ДО при нужда може да се извърши на място чрез парт.секретар направо от о.р. комуто е нужна помощта на отряда.

Не е необходимо отделен работник да се занимава с работата на тези отряди, а следва тяхното възпитание да се провежда по линия на Партията.

Изхождайки от това, целесъобразно ще бъде вместо двама о.р. по линия на обществеността да остане един работник, който да обединява работата на ДО и при нужда поддържа контакт с Градския щаб и другарските съдилища, за провеждане профилактични мероприятия и да обобщава положителния опит с отделните окръзи.

Строго секретно!

Екз.№

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Б Е Л Е Ж К И

По предложението за работата ~~на~~ транзитниците.

1, На практика не е осигурено наблюдението на чужденци те по трасетата в предпразнични, празнични дни и вечер.

Необходимо е окръж. управления МВР и ДО да вземат възможните мерки за уреждане на този въпрос.

2. За сега не е целесъобразно да се създава ново транзитно отделение.

3. Необходимо е точно и ясно да се разграничат функции те и задълженията за работата по транзитниците между съответните отдели III,V и IX.

Отдел II работи по турци,гърци и югославяни.

Отдел IX - На мнение съм да обезпечават с агентурно наблюдение пътуващите транзитници с влак, да насочват своя агентура към някои от транзитниците. Да получават първични сигнали още от КПП и във зависимост от това да провеждат мероприятия по влака.

Досега получаваме някои сигнали само от районния отдел София, а не се получават сигнали за чужденци през време на пътуването във влака.

Не се получават сигнали от другите районни отдели.

На мнение съм, засечените лица по ж.п. транспорт да се установяват(или контролира установяването от отдел IX) и след това да се предават засечените на отдел V за по-нататъшна работа по тях.

Необходимо е представляващите интерес транзитници пътуващи с влак да се имат в предвид и от отдел IX, като се изчакват още на КПП, да се поемат от тях и да се наблюдават до излизането им от КПП.

ДРУГИ МЕРОПРИЯТИЯ

Ако е необходимо да се поусили състава в телетипната, за да може да се следи кога ще излезнат влезналите чужди граждани, колко от тях са останали и къде се намират.

Да се организира бързото провеждане по отчета и наличните картотеки всички транзитници, тъй като за някои от тях има материали в картотеките.

Да се уреди въпроса с управление IV ДС за извършване на обиски на леките коли, като се обезпечи от тях отварянето им.

На възловите места, където се отбиват чужди граждани и има пощенска кутия да се организира постоянно мероприятие "9" (Да се имат предвид и къмпингите, хотелите и др.места).

При предаване сигнал от Столично управление МВР и окръжните управления, съобразно посоката на пътуването ст..дежурен незабавно да уведомява съответните окръжни управления на МВР за вземане на мерки.

Да се активизира наличната агентура в страната, като й се заостри вниманието по отношение движението на чуждите коли установяваните контакти с наши и др.граждани и пр, за което да се вземат незабавно мерки за изясняването на сигналите и уведомяване на управление II ДС.

В центъра и по места да се създават дела на местата, които се посещават от чужди граждани, като се разработят конкретни мероприятия за наблюдението им с цел разкриване на тайници и засичане на техни връзки. Тези места да се съобщават на управление II ДС където да се води специален отчет.

Да се задължи отделението по Хотели и ресторанти да проверяват по наличните картотеки останалите транзитници дали пренощуват в хотелите, след което да предават материалите на отделение III. За тези за които има материали и представляват интерес, през време на престоя им в хотела да провеждат агентурни мероприятия по тях, насочват действена агентура, извършване на секретни обиски и пр. Работата да се кондинира от отделение III.

Из архивите на ДС

Строго секретно!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Д О К Л А Д

Относно: формите и методите на подривна дейност на капиталистическите разузнавания против НР България, провеждани чрез използуване капиталистически граждани, посещаващи страната като туристи, търговци, гости и др.

Известно е, че нашата страна е прочута със своите изключителни природни красоти, множество културни и исторически паметници, своеобразен бит, нрави и обичаи. Модерното курортно строителство превърна нашето Черноморие в превъзходен международен морски курорт.

Бурното развитие на нашата икономика от друга страна, направи възможно бързото развитие на нашата външна търговия – нашият износ силно се увеличи особено на промишлени произведения. Българските търговски централи развиват активна търговска дейност с десетки капиталистически страни. Броят на капиталистическите фирми кандидати да търгуват с нас постоянно се увеличава.

Постоянното повишаване на материалното благосъстояние на трудещите се и максималното опростяване на визовия и паспортен режим позволява на редица български граждани да канят свои роднини и познати, живущи в капиталистическите страни да им гостуват.

Всеобщия подем на нашата Родина наложи също така бързото развитие и разширяване на нашите културни, научни и спортни връзки с голяма част от страните в света.

Всичко изложено до тук, цялата тази всестранна обществена стопанска и културна политика, провеждана от Партията и народното Правителство стана причина, нашата страна да бъде посещавана ст хиляди граждани от капиталистическите страни. Само през 1961 година страната ни беше посетена от 20,000 капиталистически граждани с входни и 70,000 с транзитни визи.

Опростеният визов режим и липсата на ограничения за движение на чужденците в нашата страна с изключение на забранените зони, особено привлича вниманието на капиталистическите разузнавания. Последните отчитат, че е много по-рисковано да изпълняват разузнавателни задачи чрез прикритите свои разузнавачи в легациите, които са под непрекъснато наблюдение или, чрез нелегално прехвърляне на агентура през границата или пък за всеки отделен случай на нужда да вербоват агентура на наша територия.

На капиталистическите агенти и разузнавачи проникнали в страната като временно пребиваващи капиталистически граждани е сравнително по-лесно да изпълняват разузнавателни задачи и други такива, защото те могат да се движат свободно из страната, без ограничение, да носят фото и друга техника, а техния голям брой ограничава нашите възможности за ефикасното им изучаване и разработване.

Ето и някои факти, които изразяват становищата на капиталистическите разузнавания по тези въпроси:

В САЩ е създаден така наречения "Информационен център" за американци, пътуващи по различни поводи в СССР и другите социалистически страни, който извършва идеологическа обработка на тези лица, инструктира ги как да пропагандират "американския начин на живот", как да събират и пренасят разузнавателни сведения и др.

В САЩ функционира и така наречения " Център на армейски служби" , създаден през 1951 година за разпит на подбрани лица от социалистическите страни, в това число и американски граждани, били на посещение в социалистическите страни. Със същата цел и задачи в Англия е създаден така наречения "Отдел за международен туризъм".

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

Разузнаванията на капиталистическите държави и особено американското разузнаване придават голямо значение на събирането на интересуващите ги информации по пътя на купуването и обработването на съответна литература издавана в СССР и другите социалистически страни. Със закупуване на такава литература биват заангажирвани капиталистическите граждани посещаващи нашата страна.

По признанието на американците, на тях им се отдавало по такъв начин да набират до 80% от интересуващите ги сведения, обработвайки несекретни източници, вестници, списания, статистически справочници, туристически карти, радиопрограми, доклади по промишлеността, търговията и пр. Не случайно на проведеното през м.май 1960 година съвещание на представители на разузнавателните органи на страните членки на НАТО, било взето решение широко да се използува агентурата из средата на туристи, търговци и др. посещаващи социалистическите страни и закупуват такива материали.

Съществуват също така данни показващи, че капиталистическите разузнавания използуват редица западни търговски и туристически фирми, като свое прикритие за изпращане на агентура в социалистическите страни под формата на търговци, туристи, гости и др.

Използувайки опростения визов и паспортен режим и свободното движение на чужденците в страната, капиталистическите разузнавания изпращат по легалните способи и начини свои разузнавачи и агентура с цел:

- да разузнават и събират шпионски сведения за наши военни обекти, технически радарни инсталации и ракетни площадки, сведения относно важни промишлени обекти имащи важно значение за отбраната и икономическата мощ на страната, политически информации, относно вътрешната и външна държавна политика морално-политическото единство на народа и др.;

Като разузнават нашата страна, капиталистическите разузнавания се стремят да се доберат също така до сведения, относно въоръжените сили и икономиката на Съветския съюз.

- да установяват връзка със своя агентура на наша територия и с такава от другите социалистически страни, да

изучават и вербоват за агенти наши граждани или да ги подработват да изменят на Родината, обещавайки им" вечно благоденствие" на Запад;

- да провеждат открита и тайна идеологическа диверсия, насочена против социалистическите порядки у нас и другите социалистически страни, да разпространяват буржоазната идеология и морал сред нашата общественост, да развращават младежта, да разколебават неукрепнали в политическо отношение граждани и ги отклоняват от активно участие в икономическия и политически живот на страната.

За да се даде организиран отпор и се премине в незабавно настъпление срещу домогванията на вражеските разузнавания органите на ДС трябва да насочат усилията си към:

- Разкриване и разобличаване чуждите разузнавачи и агенти дошли тук под формата на туристи, търговци и гости, като се използуват най-активно нашите агентурно-оперативни и технически средства.

- Провеждане на всестранна профилактична работа за спазване на нашите поверителни обекти от домогванията на врага и чрез подходящи беседи и примери да възпитаме нашите граждани имащи допир до държавни и служебни тайни, да не станат невинни пособници за изтичане на тези тайни.

От анализа на досегашната дейност на капиталистическите разузнавания против нашата страна по линия на чужденците е видно, че те провеждат най-масово вписване като форма на подривна дейност.

Методите и начините за осъществяване на тази форма са твърде различни. Тяхното прилагане почти във всички случаи се явява като едно общо съчетание помежду им все по-активно и масово използуване на техническите средства.

Като идват в страната под формата на временно пребиваващи граждани, капиталистическите агенти и разузнавачи събират сведения посредством лично-визуално- наблюдение на интересуващите ги обекти. Пътувайки из страната те се стремят да посещават места, предприятия, учреждения, научно-изследователски институти и др. в които техните дипломатически представители нямат достъп, установяват контакт с наши граждани, работещи

Из архивите на ДС

там и в разговорите на тъмно се мъчат да научат онова което ги интересува. По този начин те допълват своите впечатления, придобити при визуалното наблюдение на обектите.

Така например, през лятото на 1961 година английският гражданин посети страната ни като турист с престой 60 дни. Тук той се представи за сътрудник на американското списание "Нашънал географик". За доказателство на това си твърдение той показа пред служители от "Балкантурист" няколко броя от списанието с множество свои снимки, правени по време на експедиции за откриване на археологически находки. Още от първите дни на престоя му, на органите на ДС направи впечатление, че не проявява никакъв интерес към нашите археологически ценности. Това обстоятелство и факта, че той се стреми да се свързва с много български граждани, да разговаря с тях, да ги черпи, да се движи с колата си в райони непредставляващи интерес за обикновения турист, даде основание на органите да предполагат, че е изпратен тук със задачи.

Стремежа на обекта да установява контакт с много наши граждани беше използуван за успешното насочване на агентура. На един от насочените агенти - жена, той предложи да го придружава из провинцията, тъй като трудно се справял с езика. В процеса на продължителното си общуване с обекта, агента успя да ни изясни редица негови качества, а именно, че има голяма слабост към жените, че обича компаниите и пиенето и когато се напие става особено разговорлив. При едно свое посещение на един Черноморски град в не съвсем трезво състояние, обекта с различни въпроси и запитвания се мъчил да събере сведения от агента за акустиралите по това време военни кораби в близост до брега. Във формата на шега, обекта казал: " Защо ли не се разреши на шпионите да се събират на международни конгреси и там се уточняват за своята работа".

Познавайки основному добрите и слаби страни на обекта, в един от вътрешните окръжни центрове, където той беше отседнал, се организира вечеря, с цел напиването му и използуване на това за узнаване на по-големи подробности от неговото

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :08.10.2014г. Секретар :

миналс и настояще. В компанията към обекта беше насочен наш сътрудник с много добра култура и владеещ отлично английски език. След порядъчното напиване, обектът разказа на сътрудника, че той по време на Втората световна война е служил в американския флот като млад офицер, взел е активно участие във войната в Корея в диверсионни части за война в тила на противника и пр.

По време на движението си из страната, обектът често пъти оставаше да пренощува извън населените места, а в градовете, за да не ползува услугите на хотелите. Една нощ той се установи да нощува на открито в близост до военно летище, по време когато поделението е имало нощно летене.

За органите на ДС беше важно да знаят всеки момент къде се намира и какво прави обекта. Трудните полеви условия, сбаче не позволяваха той да се постави под външно наблюдение, тъй като и без това щеше да го разкрие. Тук трябва да се посочи, че работниците от ДС Михайловград се потрудиха и намериха начин да се обезпечи наблюдението му. Те изпращаха в райсна около обекта добре инструктирани агенти и ДВ под формата на трактористи, работещи в полето, полски пазачи и др. Този пример на другарите от Михайловград е толко по-показателен, като се има предвид, че болшинството от туристите именно така се движат из страната, а органите на ДС малко знаят за тяхното поведение и прояви. Често пъти някои от скрзите се оправдават с това, че не разполагат с агентура владееща чужди езици, липса на коли за проследяване и пр. Но как би изглеждало, ако обектът забележи по черните пътища лека кола или срещне в полето наш гражданин, говорещ езика именно на обекта. Това е твърде подозрително.

Използуването на подръчни средства за устройване наблюдение на обектите т.е. такива средства, които са характерни за околната среда, винаги ще ни доведе до по-добри резултати.

Друг английски гражданин , дошел също така като турист, чрез английската туристическа фирма "Прогресив тур", още с влизането си в страната се представи за ж.п. инженер и официално постави въпроса, че се интересува от нашия ж.п. транспорт. Този факт основателно заостри вниманието на ДС. За изучаването на обекта бяха насочени наши добре

КРДОПБГДСРСБНА
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 08.10.2014г. Секретар:

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

инструктирани специалисти инженери. Още при първият контакт с него чрез насочената агентура и ДВ, не беше трудно да се направи извода, че специалните познания на не съответствуват на инженерската титла, която си присвоява. Външното наблюдение ни позволи да узнаем, че обектът в продължение на цели часове лично изучава някой наши ж.п. възли, като Русе, Горна Оряховица, Пловдив, София , следи и прави пресмятания за пропускателната способност на тези ж.п. възли, изучава и фотографира локомотивния парк, мостове, тунели и др. При извършените секретен обиск бяха намерени изготвени от него скомерни скици на ж.п. съоръжения в София и Пловдив и множество филми (употребени). Прецени се, че големият брой на филмите позволява да се изземат секретно няколко от тях и се проявят. Оказа се, че върху тях са фотографирани изключително ж.п. съоръжения в местата където е бил – Чехословакия, Румъния и България.

Върху скомерните скици (същите бяха преснети) се установи, че обектът с разни знаци и отмервайки точните разстояния скрито е обозначил определени места, които с нищо не привличат вниманието на обикновените минувачи. Прецени се, че заедно със събирането на шпионски сведения, обектът вероятно има за задача да издири подходящи места за устройване на тайници, поради което работата по него трябва да продължава и след замиването му.

Необходимо е да се отбележи, че обектът се беше приготвил за изпълнение на поставените му задачи. Така например, той си придаваше вид на много скромен, тих и не особено разговорлив човек. Неговото облекло и държание не правеха впечатление на никого, защото дрехите му бяха съвсем обикновени и износени. Често пъти той се губеше в навалицата и трудно се различаваше от останалите наши граждани. Фотоапарата му по външността си също не беше нещо особено, но когато проявихме някои от снимките, които бе правил, че установи, че този апарат има високи качества. Когато искаше да наблюдава даден обект извън населените места, той се приближаваше до околностите му и седна, поставя раницата до себе си и слаба върху нея хляб и сирене. При наближаването на наши граждани, той спокойно започваше да закусва.

В потвърждение на това, че обектът наистина беше изпратен тук със задачи се явява и писмото, пратено от него до свой

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 08.10.2014г. Секретар:

познат в страната. В писмото той иска редица допълнителни данни за нашия локомотивен парк, придавайки на интереса си невинен характер.

Горните случаи нагледно и убедително показват; че капиталистическите разузнавания активно използуват визуалното наблюдение и събирането на сведения на тъмно като способи, които им осигуряват задоволителни резултати при сравнително малки рискове за провал. В това отношение те добре отчитат големите възможности на туристите, инструктират ги щателно преди тръгване и допълнително конкретизират задачите им чрез дипломатите - разузнавачи, акредитирани в легациите им в София. Този извод се потвърждава и от следните факти:

- гражданин на Англия, посети страната като турист, прояви жив интерес към военни обекти. В Търново засне танкова поделение по време на учение. В Ботевград фотографира полуразрушени сгради и лошо облечени цигани, с цел да клевети страната. Установи редица връзки с нелоално настроени наши граждани.

Чрез английската туристическа фирма "Прогресив тур" страната ни беше посетена от - английски гражданин, турист. По време на престоя си в страната, същият прояви интерес към редица военни обекти, правеше опит да ги фотогр фира. постоянно се проверяваше дали е проследяван. Движейки се с колата си в близост до военен обект, часовия е стрелял за предупреждение. Независимо от това обектът продължаваше да се интересува от военни обекти.

- зъболекар в американско военно поделение в Карлсруе - ГФР, идвайки като турист се интересуваше за ураниеви находища, за наличието на съветски войски у нас, за стоките с които търгуваме на международния пазар и др. Тези сведения ТОЛСЕС се стремѐ да узнае от разговори със случайно срещнати наши граждани.

Американският турист ФРАНК КЛАРК НЮЛЪН движейки се с наш агент из улиците на Столицата при срещане на офицери нарочно питар дали това са униформени полицаи, очаквайки, че агента ще уточни, че са офицери. По-нататък в разговора си НЮЛЪН се опитал да уточни, от какви родове войски са срещнатите военнослужащи, дали са съветски или български офицери и пр.

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 08.10.2014г. Секретар:

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :08.10.2014г. Секретар :

Незадоволявайки се явно с получените сведения от агента, под формата на приятелски разговор разказал, че и той бил бивш офицер от въздушните войски на САЩ, казал също някои елементарни и известни неща на въоръжението на тяхната авиация. След като разбрал, че агентът е отбил военната си служба във ВВС, казал, че за него като бивш летец го интересува само така просто от любопитство, какво ракетно оръжие използва нашата авиация. Интересуваше се също от състоянието на химическата промишленост, за местонахождението на цветни метали и др.

Швейцарският гражданин , техник от швейцарската фирма "ГАЙГИ" посещава страната няколко пъти по търго вия. Пред наш източник доверил, че през 1960 година той е идвал тук заедно с швейцареца . Последният бил изпратен от западногерманското разузнаване със задача да направи снимки на военни обекти. Такива снимки направи край гр. Сливен.

Поведението на основателно направило впечатление на органите на ДС, вследствие на което той бил заловен на мес стопрестъплението и съставен протокол. Разобличаването на обекта се осуети само поради това, че другарите от ДС - Сливен при изземването на филма са действували невнимателно поради което той бил осветен и по този начин следите на престъплението заличени. Подобни случаи има и в други окръзи. В Бургас също беше осветен филма на турист фотографирал военни кораби.

Под формата на туристи в страната ни често пъти пристигат и " научни работници", " специалисти", " журналисти" и др., които вместо да се интересуват от кръга на въпросите на своята специалност, търсят радарни инсталации, ракетни площадки, събират други шпионски сведения.

Така например, уж като специалист " професор по социология" в страната пристигна американският гражданин . Същият се свързва с редица наши (граждани) учени, посещаваше различни научни институти и др. В разговорите се стреме се да научава и събира сведения относно настъпилите промени в начина на мисленето на различните слоеве от населението след колективизацията на селското стопанство и индустриализацията на страната, отношението на тези слоеве

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :08.10.2014г. Секретар :

към вътрешната и външна политика на Правителството, изменения в семейните отношения, предвижване на различни социални групи от селсто към града и пр. Очевидно, тези сведения са интересни за американското разузнаване, за да може въз основа на тях да се изгради и американската външна политика към нашата страна за издирване авентуални възможности за организиране на разни бунтове и др. контраразузнавателни актове от типа на унгарската контрареволюция, познанските събития в Полша и др.

Органите на ДС бързо се ориентираха и отговориха на желанията на да се среща с наши специалисти, с насочването към него на добре подготвени доверени лица – специалисти социолози – които даваха подобаващи отговори на неговите "невинни" въпроси. В тези беседи с нашите професори, показа пълната си некомпетентност в отделни области по своята специалност.

Западногерманецът , представил се също за журналист, през време на престоя си във Варна се интересувал има ли в България ракетни площадки, подводници и др. Изучавал крайбрежието под предлог, че ще пише впечатления от България в западните вестници.

В своята подривна дейност против НР България и другите социалистически страни, капиталистическите разузнавания отделят голямо внимание на въпроса за събиране сведения за икономиката на страната, за най-новите открития в областта на науката и техниката, за рационализации, нови производства и пр.

Така например американският турист – пребивавайки в страната поиска да посети някои наши промишлени обекти. Това си желание той изяви пред екскурзовода от "Балкантурист", който го водеше. В разговор с главния инженер на едно наше крупно предприятие , заедно с другите въпроси питаше:" Наверно Вашето предприятие може да лее куполи и броня за танкове" и пр. и пр. Това даде повод на органите на ДС да провеждат по-активни мероприятия по него. От секретно мероприятие се получиха данни, които показват, че минавайки през Румъния успял да събере много и най-разнообразни данни за крупни промишлени предприятия там, за техните производствени мощности и предназначение в случай на война и пр.

Из архивите на ДС

В това отношение капиталистическите търговци посещаващи страната са особено облагоприятствувани. Те имат естествена възможност да узнават редица подробности, да посещават наши търговски и промишлени обекти, да създават връзки с наши граждани, работещи там и да ги използват на тъмно за събиране на интересуващите ги икономически сведения.

Така например страната ни често беше посещавана от търговеца , представител на голяма капиталистическа търговска фирма, работеща с американски капитали.

По данни на Управление I ДС беше видно, че дал подробна информация зад граница за производството на цветни метали у нас и нашите експортни възможности. Това ни даде основание при неговото идване у нас да отпочнем активна работа по него с цел да видим от къде набира тази информация. С помощта на т.м. ние узнахме, че той е успял да се представи за голям приятел на нашата страна, човек с широка ръка, който дава всякакви подаръци и не скъпи обещания да приема гости в чужбина, да ги прави частни представители в България и по този начин той беше притъпил бдителността и спечелил доверието на нашите служители в една търговска централа. Тези служители, макар и членове на БКП, му разказваха за производствената мощност на някои наши най-нови предприятия от цветната металургия, за търговската ни дейност с други страни и пр., което съставлява служебна тайна.

Подобен е случаят и с гръцкия търговец на сирене -

С помощта на скъпи подаръци и представяйки се за прогресивен, той можа да спечели доверието на търговски служител от Пловдив - член на БКП, който дезинформираше нашите органи, а на него му разказваше данни от секретен характер.

От т.м. беше установено, че той го информира за наличието на съветски войски в Пловдив и за броя на работниците от Родопския минен басейн. Този член на БКП стигна до там, че да се оплаква пред Министъра на външната търговия , за дето нашите органи го "тормозели", като му искали сведения за "добрия" гръцки търговец.

Мнимият западногермански търговец през 1961 г. внезапно посети една наша външно-търговска централа и с подходяща легенда същият направи опит да узнае от служителите

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 08.10.2014г. Секретар:

дали подпомагаме колониалните и зависими страни със специални имущества. Благодарение на бдителността на другарите от тази централа, този опит беше осуетен. Този агент на американското разузнаване не можа да бъде наказан, поради липсата на време и ефикасен начин за проверка на неговата легенда. Веднага след неуспеха си той си замина.

За постигане на своите цели, агентите и разузнавачите на капиталистическите разузнавания изпратени в страната с подривни задачи под формата на търговци си служат с всички средства, в това число и с подкупи. В своята официална и неофициална дейност в нашата страна, те често се опитват да дразнят вкусовете на нашите служителки в търговските централи с разни дребни подаръци, а на служителите, от които по тяхна преценка зависи изхода на сделката им, те не изпускат случаи да им подарят по-съществени неща. Органите на ДС разполагат с данни, които показват, че обектите тук не подхождат наслуки, а съвсем умишлено и целенасочено. Те умело подбират и се насочват към лесноподатливите на подкуп лица, имащи слабост към подаръци.

През 1957 година гръцкият търговец , идвайки в страната по панаира си създал близки връзки със служителя от "Хранекспорт" - . Първоначално подарил на един часовник, като с това искал да подчертае своите " симпатии" и " уважение" към него. Целта му е била в същност да провери не би ли се оказал подходящ и го използува за свои цели. Охотното приемане на "невинния" подарък от , обнадеждило и той станал посмел. През 1958 година, получил втори подарък от два часовника и 10,000 лева, но този път срещу определена услуга- да му помогне при сключване на търговската сделка с предприятието. не се двоумил и приел подаръка. Не след дълго той получил още два часовника и 13,000 лева. Така "невинните" подаръци довели служителят до предателска корупция. извършил услуга на търговеца , която причинила на народното стопанство загуба от 131,000 долари.

През 1961 година, беше разобличен и осъден на смърт за предателска корупция и шпионаж нещатният сътрудник на М-во на Външната търговия - . Същият наред с преда-

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 08.10.2014г. Секретар:

Из архивите на ДС

 13

телската си дейност беше получавал крупни суми комисионни, които чуждите фирми му внасяли в чужди банки, с цел да ги използува след като напусне пределите на страната, т.е. след като измени на Родината.

За да се създаде в нашите учреждения и предприятия, контрактуващи с капиталистически граждани обстановка, непозволяваща подобни прояви, и за да се осигури нормалната дейност на тези предприятия, органите на ДС трябва да провеждат мероприятия за прочистване състава от неподходящи служители. Подбраните и преданни на народната власт служители достойно ще представят страната и ще сигнализират органите на ДС за всички съмнителни прояви на капиталистическите граждани, които ги посещават.

Ние вече видяхме, че един от способите за легално проникване на чужда агентура в страната, използван от капиталистическите разузнавания – това са частните посещения са капиталистически граждани при свои близки и познати. Тази категория чужденци има някои особености, които органите на ДС трябва да имат в предвид.

Обикновено гостите престояват в страната по-продължително време, от един месец до една година. Продължителният престой им позволява по-спокойно да изучават обстановката и съобразно условията да упределят своето поведение и начини за изпълнение на поставените задачи. Много от гостите познават страната. Освен това те отсядат при свои близки, които могат спокойно да използуват открито или натъмно за събиране на разузнавателни сведения. Те също така не срещат трудности при ползването на езика, тъй като или те самите говорят български, или пък техните близки говорят съответния език. Гостите почти във всички случаи не прибягват до услугите на нашите официални учреждения и ведомства, те не ползват хотелите и ресторантите. Всичко това причинява допълнителни трудности на органите на ДС при тяхното изучаване и разработване.

От друга страна, продължителният престой на гостите в страната и предварителното известяване на органите на ДС за пристигането им, за разлика от другите категории чужденци, позволява да се извърши предварителна подготовка за провеждане на активни агентурнооперативни мероприятия.

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :08.10.2014г. Секретар :

Получените данни убедително показват, че капиталистическите разузнавания извършват предварителна подготовка и обработка на своите граждани, идващи тук като гости. Това е видно от следните примери:

На 28.XI.1961 година страната ни бе посетена от гръцкият гражданин , който идва на гости при дъщеря си , живуща в с.Левуново, Сандански.

От извършеното кабинетно проучване и събраните данни от агентурата и доверителните връзки, се установи, че през 1923 година е избягал от Турция в Гърция. Учил е в гръцко училище, разбира български език. Дъщеря му е била осиновена от българско семейство. До 1959 година тя не е знаела нищо за баща си, след което е установила връзка с него, посредством гръцки шофьор, често посещаващ страната ни. и съпруга й са членове на БКП и участвуват активно в обществено-политическия живот. Установи се също, че сега живее в с. Левкона, близо до Серес, на пътя за Кулата. Бил е привърженик на партията на Венизелос.

Като основна задача при наблюдението на , стоеше въпроса да се установи какъв интерес ще прояви към граничната зона, ще се интересува ли от военни, политически и стопански въпроси, и какви връзки ще установи в страната.

Към обекта бяха насочени агенти и доверителни връзки с конкретни разработени задачи. Пред един от агентите той се стараеше да представи живота в Гърция като много добър. Разказа също, че от с.Левкона имало някой си на име , който идвал в България по указания на гръцкото разузнаване да фотографирва военни обекти. Заедно с това, това лице било в услуга на българското разузнаване, поради което е осъдено от гръцките власти и сега се намирало в Серския затвор. (От проверката се установи, че такова лице действително е имало, но е починало в затвора - Гърция).

Пред друг агент, се стремеше да узнае подробности по залавянето от органите на ДС на гръцкият агент .

С цел да се провери дали обектът проявава интерес към военни въпроси, бе дадена линия на поведение на една от ДВ

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :08.10.2014г. Секретар :

да проведе разговор за проведените маневри в Гърция. В резулта на това разказал, че имал за задача да провери дали в граничните райони има български военни бази и съветски войск С тази цел той посетил Петрич, с.Чучулигово, Марикостино, Сандански и други места, но такива неща не видял.

При всички случаи, когато обектът излизаше извън насел ните места, му беше устройвано наблюдение посредством агентура и доверителни връзки. В София, посетил Клуба на гръцките политемигранти и си записа адресите на някои от тях. Преди да напусне страната той посети гръцката легация заедно с дъщеря си.

От проведените мероприятия по и получените резултати може да се направи основателния извод, че той използува идването си на гости за изпълнение на задачи поставени му от гръцкото разузнаване.

На 27.I.62 година в страната пристигна като гост турският гражданин . Същият заяви, че ще посети свои близки във Варна, Провадия и Разград. На органите на ДС беше известно, че е адвокат по професия и е идвал в страната през 1943 година за уреждане на наследствени въпроси.

Още с пристигането си във Варна обектът е потърсил някои от своите познати. Отивайки в дома на ДВ , внимателно огледал обстановката, отворил вратата на печката, огледал масата и други предмети, намиращи се в стаята, след което отпочнал разговор. Проявил интерес, идват ли турски кораби във Варненското пристанище и има ли турци, които да бягат от България за Турция. Интересувал се е също, кои лица от турското население работят в ЦК на БКП и дали - асистент в Софийския държавен университет, е успял да влезе в Централния комитет на Партията.

От извършеното проучване на се установи, че същият е член на БКП и бивш наш сътрудник. Прецени се, че е възможно с него да се влезе във връзка. Това стана след като те вече бяха се виждали с обекта. ни разказа подробно онова което е научил за , а именно, че е завършил право, специализирал в Англия, че владее френски и английски

езици, а сестра му е кореспондентка на агенция "Асошиейтет прес". След като охарактеризирал "високия стандарт на живота в Турция", се поинтересувал за партийната принадлежност на . Подхвърлил му, че сигурно властта му гласува доверие след като са му поверили такава отговорна длъжност в университета. Накрая казал, че имал за задача да изучи икономиката на социалистическите страни. Поинтересувал се също, дали съществува някаква зависимост на нашата страна от Москва и няма ли възможност България да се откъсне от съветския блок, както направили албанците и китайците, след което изтъкнал, че има и друг път за социалистическо развитие на страните - югославският.

Поради това, че не се занимаваше с уреждането на каквито и да било наследствени въпроси и въз основа на данните които се получиха при първото му идване в страната, органите на ДС набелязаха активни мероприятия за неговото разработване. При повторното му идване той беше взет на външно наблюдение, ползвано беше и техн. мероприятие. На бяха поставени конкретни задачи, тъй като се предполагаше, че обекта му има доверие. При една от срещите си с , обектът го уговаряше да избяга в Турция, където щял да стане професор. Даваше му конкретни указания как да стори това и т.н.

За отбелязване е, че е знаел български език, но умело укрива това. Така например, при пътуването си във влака той си забравил вестник, на който имало написано името на някакво лице. Една случайна гражданка му казала на български че си е забравил вестника, след което се върнал и откъснал онази част от вестника на която било написано името.

Установеният контакт с редица лица във Варна и Провадия, между които и наши обекти на разработка, скриването, че знае български език, направеното изказване, че имал задачи да изучи икономиката на нашата страна, опитите за изучаването и обработването на , определено говорят, че използувайки официалното си пътуване е имал да изпълнява поставени му задачи от чуждото разузнаване.

Съществуват данни, от които може да се направи извода, че американското разузнаване използува имена и биографии на свои граждани имащи близки в социалистическите страни, като метод за изпращане на своя агентура със специални задачи.

КРДОПБГДСРСБНА
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 08.10.2014г. Секретар:

Из архивите на ДС

Заслужава внимание случаят с американските граждани
и сина му , били на гости при свои роднини през м. октомври 1960 година. След тяхното заминаване на 31.I.61 година в страната ни пристигна американският гражданин , също на гости за 30 дни при същите близки, при които бяха и първите двама. Още на следващия ден след пристигането си, спешно напусна страната. От съпоставката на данните на и е видно, че те напълно се покриват. Поради това, че те не са близнаци, тъй като истинският няма братя, може да се заключи, че американското разузнаване използува името и данните на , за да легендира изпращането в страната на свой агент.

Капиталистическите разузнавания винаги са отделяли важно място на агентурният способ за разузнаване на своя противник. Въпроса за осъществяване на редовната връзка, обаче с техните агенти действуващи на наша територия, им създава много трудности. Поради ограничените възможности на дипломатите-разузнавачи да осигурят такава връзка, чуждите разузнавания са принудени да търсят други форми и начини за това.

Твърде често, под прикритието на търговци, туристи и други временно пребиваващи капиталистически граждани, противниковите разузнавания изпращат свои кадри именно за осъществяване на такава връзка. За това говорят редица данни получени от органите на ДС.

Италианският индустриалец посети страната като турист. След пристигането си същият потърсил по телефона наш гражданин, с когото са уговорили среща. От извършените проверки и проучвания се установи, че до момента на срещата те не са се познавали.

Американската журналистка установи контакт с виетнамка, бивша говорителка по радио "Ханой", омъжена за българин, посещавайки я в дома й. За целта ТЕЙЪР взела таксиметрова кола, като казала на шофьора да спре на около 30 м. от адреса. Явно неспокойна, тя замолила шофьора да съобщи в американската легация в случай че се забави повече от 30 минути.

Западногерманският търговец , посещава периодически страната по търговия. От разработването на същия

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 08.10.2014г. Секретар:

е установено, че установява връзки предимно с лица уличени в услуга на чуждото разузнаване. Наред с това той използува посещението си за установяване на връзка между изменници на Родината, намиращи се в ГФР и техни идейни и родствени връзки в страната. При секретен обиск в него бяха намерени 31 адреса на българи, по-голямата част от които обекти на ДС.

Със същата цел в редица случаи вражеските разузнавания използуват транзитните пътници, преминаващи по международния шосеен и ж.п. път. Често пъти, мил вайки през страната те пускат писма по вътрешната поща с указание до агенти на чужди разузнавания. С подобен маниер си служи турското разузнаване. Те предварително поставят писмата в български пликове, облепват ги с наши марки и така ги отправят до адресатите.

За да могат органите на ДС своевременно да долавят подобни прояви, трябва да се вземат всички необходими мерки за пълното обезпечаване на международните пътища с активно наблюдение от агентура и др. Заедно с това, засечените лица-български граждани трябва да се поставят под продължителен агентурен контрол, а при по-сериозни данни да се вземат на активни разработки.

Съществуват редица данни, които говорят също така за стремежа на капиталистическите разузнавания да установяват връзка на наша територия и с агентура от другите социалистически страни. В това отношение нашите курорти създават благоприятни условия за незабелязано установяване на такива връзки.

Така например от една социалистическа страна в НРБ пребиваваше туристическа група. В навечерието на отпътуването на същата, лицето Х.- член на групата , направи постъпки да остане известно време в страната. Това не беше му разрешено. На следващия ден, след като групата вече беше заминала, тук пристигна лице от капиталистическа страна и потърси въпросното лице Х. След като разбра, че последният е заминал, капиталистическият гражданин веднага напусна страната.

В един от черноморските курорти английският гражданин установи връзка с чехословашка гражданка, била тук като летовничка. Няколко дни по-късно двамата проведоха среща в друг черноморски град.

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 08.10.2014г. Секретар:

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :08.10.2014г. Секретар :

Изясняването на сигналите за подозрителни връзки между уличените в подривна дейност чужденци и граждани от братските страни, органите на ДС трябва да провеждат своевременно и наравно със сигналите за нашите граждани, като вземат мерки за уведомяването на съответните органи на сигурността.

Ползването на агентурният способ за разузнаване на страната, се доказва не само от опитите на чуждите разузнавания да осъществяват връзка със своя агентура на наша територия. Заедно с това те използуват временно пребиваващите чужденци за изучаване, обработване и вербовка на наши граждани за свои агенти.

Следващите примери показват как чуждите разузнавания практически осъществяват тази своя дейност.

През лятото на 1958 година в страната идва италианският търговец , който няколко дни е престоял в гр. Варна. Същият установявал връзки с много наши граждани, улесняван от обстоятелството, че е знаел няколко езика, включително и сръбски. В разговори с лица нелоялно настроени към нашата власт, е провеждал вражеска пропаганда. Проявявал е интерес по военни въпроси, има ли военни кораби във Варна, за наличие на съветски войски и др. Това негово поведение привлекло вниманието на другарите от Окръжно управление МВР - Варна и същият е бил задържан и предупреден да не се занимава повече с подобна дейност. С това въпроса бил приключен и напуснал страната.

През същата година са получени данни от агент "Валери" че лицето е проявявал интерес по обстановката и охраната на нашата южна граница. В изказванията си пред агента е злословил по адрес на народната власт. Въз основа на данните на агент " Валери" , е взет на разработка. В резултат на проведените активни агентурно-оперативни мероприятия, се установи, че поддържа връзки с италианският гражданин , чрез писма и телеграми, а по-късно и чрез изпращане по един или два пъти месечно на вестници. Писмата и телеграмите е изпращал с различни измислени имена и адреси. От експертизата на изпращаните вестници се установи, че изпраща сведения с помощта на бяло

тайнописно индиго, което , както се установи по-късно той е получил от . Сведенията, изпращани от са били нанасяни с индигото на вътрешната страна на листа, с който са пакетирани вестниците. Освен това, двамата са поддържали връзка и с помощта на два немско-български речници, които БЕРТРАНО е закупил и дал единия на .

При наличието на тези данни, бе взет на разработка. Установи се, че същият работи за американското разузнаване и е преко подчинен на американският разузнавателен център, намиращ се на територията на Италия.

След установяването по безспорен начин, че се занимава с шпионска дейност, той беше задържан и предаден на следствие. В показанията си, сочи, че е бил вербован от . Последният е имал сведения за от негов професор в миналото, който работел понастоящем при американците. Вербовката му е извършена на идейна база.

От направеният секретен обиск на , бяха намерени и иззети тайнописното индиго и речникът с помощта на който е изпращал сведения на . Сведенията, които е изпращал за , са имали военен, стопански и политически характер. Същите той е събирал натъмно и от лични наблюдения.

е завършил висшето си образование в Италия, владее много добре няколко западни езици, произхожда от богато търговско семейство. В политическиорганизации не е членувал.Давал е вид, че е приобщен към народната власт.

През 1960 година в страната ни идва западногерманският гражданин , търговец. При направената от нас проверка се установи, че той е бил в България през 1941/44 год. като представител на немска търговска фирма, служила като прикритие на немското разузнаване. Това наложи по него да се провеждат активни агентурно-оперативни мероприятия.

От проведеното външно наблюдение на , като негов връзка бе засечен българинът . Архивните материали, намиращи се в отдел VIII ДС за , сочат, че той е уличен в услуга на немското разузнаване. При провеждането на мероприятие "Рила" се установи; че

КРДОПБГДСРСБНА
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 08.10.2014г. Секретар:

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :08.10.2014г. Секретар :

се познават и имат съвместна дейност- и двамата са работили в Гестапо. След като си споделят спомени от миналата им съвместна дейнсст и след като се убедил, че стои твърдо на старите си позиции, той му доверил, че работи за Геленовото разузнаване и че не е забравил старите си приятели. След това предложил на ако той е съгласен да го свърже с човек, който ще му обясни какво точно трябва да върши. Казал му също, че е необходимо да издири и създаде около себе си група от няколко лица, добре проверени и верни, в които да поддържа вярата в близката победа на западните сили и "освобождаването" на България от комунистите.

На предложението на , отговорил, че той по принцип е съгласен с това, но както той, така и другите които има предвид да привлече около себе си, искат да слушат не само думи, но и дела. го уверил, че в близко бъдеще при него ще дойде въпросното лице и тогава той ще се убеди, че тук не става въпрос само за приказки... Накрая казал, че го познава добре и ще даде най-благоприятни сведения за него. Двамата се договорили за начина на връзка между и лицето, което ще дойде по-късно. На следващият ден след този разговор напусна страната.

След получаване на горните данни, бе взет на активна разработка. Беше извършено успешно внедряване на агент "Виктор", който се познава с обекта от миналото и се ползува с доверие. С изключение на някои подробности, агентът донесе за водените разговори между и

Около един месец след заминаването на в страната ни пристигна западногерманският гражданин , като турист. На следващия ден след неговото идване от агент "Виктор" се получи донесение, в което той съобщава, че се е срещнал с някакъв немец, пристигнал тук с туристическа виза При получаване на този сигнал, на беше устроено техническо мероприятие. От същото се получиха данни, че е пристигнал в страната специално да установи контакт с . Двамата уговарят начин за връзка в бъдеще и уточняват задачите на , а именно събиране на сведения от стопански, военен и политически характер.

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :08.10.2014г. Секретар :

предявил на два въпросника на немски и български, отнасящи се първият до кръга на въпросите по които се интересува Геленовото разузнаване, а вторият за уточняване биографията на . С това приключила срещата между двамата.

За разрешаване на своите задачи, капиталистическите разузнавания все по-активно се насочват към максимално използуване техническите средства. Това им позволява сравнително полесно и без особени рискове за провали, да се сдобиват с интересуващите ги сведения. Прилагането на обикновените начини на разузнаване в повечето случаи се явява като съчетание с използуване на техническите средства – радио, фотография, апаратури за измерване радиоактивността на дадени райони, запеленгване и откриване на радарни инсталации и ракетни площадки, за засичане честотите на предаванията на наши командни центрове, за подслушване на телефонните разговорри в страната и др.

С такава цел страната беше посетена от западногерманския гражданин и американският гражданин , Същите се представиха за журналисти и заявиха, че искат да се запознаят с наши туристически обекти, след което щели да напишат статии за западните вестници и списания. Беше им предоставена широка възможност да се движат в страната със собствени леки коли. От проведените мероприятия още в самото начало органите на ДС установиха, че въпросните журналисти малко се интересуват от туристическите обекти. Това беше достатъчен повод за ДС да провежда активни мероприятия по тях. Тук беше използувана активно агентура, външно наблюдение, обиск и техника . В резултат на това се получиха данни показващи, че използуват апаратура за измерване чуваемостта на радио " Свободна Европа" в различните райони на страната, отбелязвайки точно километричните разстояния, времето и атсоферните условия.

През лятото на 1961 година в страната пристигнаха като туристи американските граждани , със собствена лека кола. В Пловдив те се опитаха да фотографират военен обект. По време на обедната почивка в хотела, където бяха отседнали чужденците, един от служителите на обикновен радиоприемник чул на прав текст:" Слушате ли? Слушателя? Това

От архивите на ДС

Из архивите на ДС

беие , който предаде: едно, две, три..."

Разкриването и пресичането на такава дейност изисква много добро съчетание между познатите агентурно-оперативни средства, като агентура, ВН, секретни обиски и все по-масово прилагане на нова осъвършенствена техника. Това ще ни позволи своевременно да разкриваме капиталистическите агенти и разузнавачи носещи и употребяващи миниатюрна и добре замаскирана техника.

Наред с шпионажа, капиталистическите разузнавания придават особено голямо значение на идеологическата диверсия против нашата страна, за чието осъществяване те активно използуват международния туризъм и другите форми на посещения в социалистическите страни.

Някои сътрудници на вражеските разузнавателни централи из средите на изменниците на Родината заявяват, че било необходимо да се използуват всички възможни средства и начини за усилване влиянието на буржоазната идеология върху гражданите на социалистическите страни, по-специално чрез пренасяне и разпространяване в тези страни на антисъветски книги, профотографирани на микропластинки.

През 1961 година бяха отбелязани редица случаи на открита вражеска пропаганда от страна на чуждите граждани, опити за разпространяване на лекционни списания и вестници, съдържащи тенденциозни и клеветнически информации за СССР и другите социалистически страни, стремеж да се обработват наши граждани в буржоазен дух, пренасяне на буржоазния морал и възпитание, особено сред неукрепналите в политическо отношение младежи.

Значителна роля в идеологическата борба срещу марксленинската теория и практика, империалистическите разузнавания определят на реакционната дейност на различни задгранични религиозни организации, чийто представители посещават страната като временно пребиваващи чужденци. Те се опитват да активизират някои религиозни секти, които са под влиянието на Ватикана и имат определен антикомунистически характер, мъчат се да разпространяват религиозна литература, провеждат вербовачна религиозна работа сред верующите.

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 08.10.2014г. Секретар:

С такава цел през 1961 година в страната пристигна като турист австрийският гражданин ВАЛТЕР ХОРВАТ, който се явява като един от ръководителите на сектата "Свидетелите на Йехова" с център Швейцария. Същият дал указания сектата да вербова свои привърженици из средата на реакционно настроените граждани и мюсюлмани, инструктирвал е как да се спазва конспирацията в работата и пр. Със същата цел тук бяха и американските туристи ЕЛИЗАБЕТ и РОБЕРТ РОНВАЛД. Те се свързаха с обект на ДС, воден на активна разработка , от когото се интересуваха за състоянието на сектата " Библейски ученици"

Получ ха се данни, които показват, че турските власти отделят голямо внимание за укрепване религиозните навици сред мохамеданското население и така да поддържат турският дух на българските граждани от турски произход, живуци у нас. Редица турски граждани, посещаващи страната главно като гости при свои близки, убеждават българските турци в необходимостта от спазване и зачитане на религиозните празници и обичаи.

В Силистренски и др. окръзи на страната, турски граждани дошли тук на гости, често организирвали сбирки на които изпълнявали религиозни обряди, чели Корана и пр. При тези случаи, органите на ДС е необходимо да вземат мерки за изпращане на такива сбирки добре подготвени наши доверени лица, посредством които същите да се превърнат на сбирки за популяризиране на нашите успехи и разобличаване опитите на чуждените да заблуждават наши граждани.

Контрареволюционната емиграция зад граница в съдействие и под ръководство на капиталистическите разузнавания търси подходящо място за легални възможности за свързване със свои съидейници от социалистическите страни. Съществуват данни, които показват, че понастоящем те се насочват към нашата страна, предвид перспективите за развитието на международният туризъм и курортно дело. Българските черноморски курорти се преценяват от някои чужди разузнавания, като особено подходящи за тази цел.

Американската гражданка ЛИДИЯ ТАБОР, полякиня по народност, генерален представител на холандските въздушни линии – КЛМ в САЩ и главен инструктор на същите, при пребиваван

то си в страната довери на наш източник, че обикаля Европа с цел да намери удобен и легален начин за организиране на централно сборище на изменниците от социалистическите страни, където ще могат да се срещат със свои сънародници. Според нея най-удобно място за такива срещи била туристическа България, с красивите си курорти, където изменниците могли да отидат като туристи, летовници, с действителни или фалшиви паспорти и спокойно да се срещат със своите връзки.

Морските и планински курорти в нашата страна през всички сезони на годината са запълнени с туристи от капиталистическите и социалистическите страни. Получиха се данни, които показват, че империалистическите разузнавания използуват това обстоятелство за свои цели, а именно да подлагат на политическа обработка граждани от социалистическите страни, да насаждат буржоазна идеология, а така също да ги обработват да измяна на Родината. В това отношение особено активна дейност проявява западногерманското разузнаване.

Показателен е случаят със западногерманския гражданин ХАНС ЕРИХ ФРАНК, посетил страната като турист през м. март 1962 година. Същият престоя около десет дена на планинския курорт Боровец, където по всяко време почиват туристи от ГДР. Представяйки се за роднина на гражданката от ГДР - ИРИНА ФРАНК, ХАНС успял да я обработи, а след това я изведе в Турция укрита в багажника на леката си кола. Активността на западногерманското разузнаване е очевидна, особено през летния сезон, когато морските курорти са пълни с летовници от капиталистическите и социалистическите страни.

За оказване помощ на братските органи на сигурността, органите на ДС трябва да реагират бързо и решително при получаване на такива сигнали. Работата на ДС в курортите трябва да се устрои с оглед опазването на нашите и тези на братските страни летовници от буржоазното влияние на капиталистическите граждани и от опитите на чуждите агенти и разузнавачи да ги обработват и вербуват.

Една от формите на подривна дейност провеждана от капиталистическите граждани временно пребиваващи в страната са и валутните контрабандни нарушения, насочени против икономическите устои на страната. Правят се опити за изнасяне на бъл-

гарска валута зад граница и предоставянето ѝ на капиталистическите разузнавания, които я използуват за провеждане на подривна дейност. Изучават нашия вътрешен пазар и внасят по незаконен път дефицитни стоки, които посредством наши граждани продават. Закупуват и изнасят навън злато, розово масло, картини, старинни ценности и др. Този род престъпления се извършват от капиталистическите туристи, търговци, гости и най-често от транзитно преминаващи пътници.

Така например миналата година бяха получени данни, че група гръцки граждани се занимават с валутни и контрабандни престъпления. Същите често преминаваха през страната като транзитници. В София и Пазарджик те си създали връзки с наши граждани, които постепенно увлекли на базата на подаръци или продажба на стоки на износни цени. По този начин те бяха успели да въвлекат в своята престъпна дейност и наша агентура, която продължително време не е донасяла за истинските прояви на обектите.

В резултат на взетите бързи мерки и правилното съчетаване на отделните агентурно-оперативни средства - агентура, външни наблюдения и техника, може да се разкрие дейността на групата. Обектите бяха залсвени с компрометиращи ги материали - стоки, внесени по незаконен път, наша валута приготвена за изнасяне и други.

Бяха задържани 14 души от които 9 осъдени на затвор, а другите филтрирани. Конфискувана бе стока на стойност 970,000 лева.

През 1961 година от мероприятие "9" се получиха данни за френският гражданин , който се готви да дойде в страната като гост с основна цел да изнесе наша валута. От проведените мероприятия се установи, че обекта идва в страната с цел да продаде на нашата Академия на науките свой труд в областта на медицината. Установено бе, че този негов труд не почива на никаква научна основа. Целта на била да заблуди Академията на науките и закупи труда му срещу получаване на крупна сума. За целта предварително е обработил лица, които да му съдействуват при изнудване на Академията. В резултат на проведен секретен обиск при който бяха засечени тези негови " творби" и своевременното сигнализиране на съответните институти бе осуетена основната замисъл на обекта.

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 08.10.2014г. Секретар:

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :08.10.2014г. Секретар :

След като бе пресечена тази възможност за печалба, обектът се отдаде на незаконна търговия със стоки внесени отвън. Наред с тази дейност, същият злостно клеветеше нашата страна, подчертавайки едновременно с това преимуществата на западната " демокрация".

Тази негова дейност своевременно бе документирана в резултат на което същия бе разобличен и изгонен от страната, а имуществото му конфискувано.

Характерен е примера за извършена контрабандна и валутна престъпна дейност от ливанският гражданин . Същият започна да идва в страната от есента на 1960 год. като представител на шведски фирми с цел сключване на търговски сделки.

Още при първите му идвания в страната за се получиха данни, че незаконно внася различни стоки - часовници, транзисторни радиоапарати, дамски чорапи, запалки и др., които продава на наши граждани. Освен с продажба на стоки от които получените средства в наша валута не му задоволяват нуждите, същият прибегва и до продажба на чужда валута, недекларирана на митницата. Намерил начин за леки печалби, се отдал на гуляи и разврат с леки жени. Заедно с валутните си престъпления той вършил вражеска агитация и пропаганда против нашата страна.

Дейността на обекта ле документирана със свидетелски показания и официални документи въз основа на които бе задържан и подведен под съдебна отговорност.

От досегашната работа по чужденците занимаващи се с валутна и контрабандна престъпна дейност се установи, че в някои капиталистически страни има образувани цели групи банди занимаващи се с такава дейност - Триест, Ливан, Виена - Австрия и др. За пренасяне на контрабандната стока, същите предварително изготвят куфари с двойни дъна, скривалища в колите, колани за пренасяне на валутата и пр. В много случаи тези чужденци идват с адреси на наши граждани снабдили се с тях от техни близки в капиталистическите страни.

Поради краткия престой на тази категория капиталистически граждани в страната, бързината и решителността са главните условия за тяхното залавяне и разобличаване.

Агентурата която органите на ДС използуват по валутните трябва често да се проверява.

Един основен и не твърде лесен въпрос, винаги е стоял за разрешаване от органите на ДС. Това е въпроса за най-точното определяне вероятните обекти, стесняване на техния кръг и насочване на цялото наше внимание към онези които са изпратени в страната с подривни задачи. Този въпрос придобива толкова по-голямо значение при работата по чужденците, които през активния курортен сезон идват в страната с десетки и стотици хиляди наведнаж. При това, за капиталистическите граждани идващи тук почти винаги липсват каквито и да било предварителни данни.

От досегашната работа по чужденците, ние можем да направим следните групови характеристики на контингента, които да се имат предвид в нашата работа:

1. Туристите по своята масовост, подвижност, материална незаангажираност и че им е разрешено да носят и ползват различна фототехника, ги прави най-пригодни да изпълняват разузнавателни задачи. От друга страна тяхното постоянно движение и масовост ги прави по-слабо уязвими от наша страна. Ето защо те се явяват едни от най-острите контингенти по линия на чужденците. В това не отстъпват журналистите, различните научни и други изследователи, които най-често се явяват разузнавачи или агенти, прикрити зад тази форма.

2. Друга основна група са търговците. Те пък от своя страна са характерни с това, че контактуват с много наши държавни учреждения, където се концентрират много сведения за нашата икономика, които искат да научават по най-различни безнаказани начини. Освен това, те престояват по-дълго време у нас, което им позволява да изучават добре хората с които работят, да научават слабостите им и да ги използуват за извличане на сведения и лични облаги на тъмно като ги подкупват с подаръци, комисионна и др.

3. На трето място ще сложим гостите. Те се характеризират с това, че идват при свои близки, които поради родствените си връзки са готови да им се доверяват напълно и да ги информират по всички въпроси, да им правят всякакви услуги и да ги предпазват от нашето наблюдение. Продължителността пъ

Из архивите на ДС

на тяхното пребиваване им дава възможност да изучават нашите граждани и да ги склонят на сътрудничество с чуждото разузнаване. Освен това те имат богати възможности да проникват до всеки наш секретен обект, намиращ се в района в който пребиват.

В работата си срещу чужденците, органите на ДС трябва да се насочват преди всичко срещу тези които идват от САЩ, ГФР, Франция, Гърция и Турция. Тяхната активност се обяснява преди всичко с членството им в агресивния блок на НАТО, чийто главен ръководител са САЩ, с това, че ГФР няма легация у нас, че Гърция и Турция са непосредствени съседи, а Франция има за задача да пречи активно подпомагането от нас на колониалните страни от нейната общност.

Това се вижда от посочените по-горе примери.

Да се пилеят силите на ДС за наблюдение на всички капиталистически граждани е безсмислено и неправилно по понятни причини. Значи, органите на ДС използувайки горната категоризация трябва да използуват всички възможни начини за първоначална ориентация още със самото влизане на чужденеца. Тук трябва да се имат предвид данните на КПП, данните от хотелите, където са отседнали чужденците, годините на раждане, пола, народността и гражданството, професията, повода за идване в страната, времетраене на престоя, местата, които ще посещава, ползува ли или не ползува услугите на " Балкантурист", носене на съмнителна техника, говорене на български или руски език, познанства с наши граждани, поведение в хотелите и навън и пр.

Определяйки по вторични белези вероятните обекти, те трябва да се обградят с агентурно наблюдение и се действува в зависимост от поведението на обекта.

За целенасоченото разработване на най-вероятните обекти, органите на ДС трябва да провеждат активни мероприятия за точно изучаване на подходящи капиталистически граждани за вербовка с контраразузнавателни цели.

Да се вербова капиталистически граждани не е невъзможно. В това отношение някои наши служби имат известни резултати. Това разбира се е недостатъчно. Важното тук е да се изучи добре кандидата, неговите възможности да изпълнява контра-

Из архивите на ДС

разузнавателни задачи, да се определи най-подходящия начин и мотив за подход към него. Шаблон тук няма. Може да се използува и компроматериал, ако той представлява съществена угроза за кандидата, метода на постепенно привличане, материална заинтересованост, идейна база или създаване на известни отношения и правене на услуги в името на общото благо, мира, против колониализма и т.н.Не е невъзможно да се изброят случаите които би ни сервирала практиката в нашия стремеж да вербоваме агентура из средите на капиталистическите граждани. Винаги трябва да се действува конкретно, в зависимост от особеностите на обстановката в даден момент.

При своята ориентация за вербовка на чужди граждани, органите на ДС трябва да преценяват възможностите на кандидатите в перспектива да изпълняват контраразузнавателни задачи. Тук трябва да се имат предвид главно лица работещи в чужди търговски и туристически фирми,бюра, транспортни, въздушни, морски и др. компании. Такива кандидати често посещават страната и тяхното изучаване може да бъде по-пълно. Освен това, те трябва да имат възможност да насочват нашите органи към онези чужди граждани, идващи в страната, които вероятно изпълняват задачи , а не да дават най-общи информации, каквито ние можем да получим от всеки чужденец ако установим контакт с него.

Важно значение има и въпроса за това, как ще се осъществява връзката с вербованите чужденци? Във всеки случай тя трябва да бъде надеждна.

В досегашната си работа органите на ДС не съвсем точно и правилно се насочваха към такива вербовки. Понякога се подхождаше към недобре изучени лица или към такива с ограничени възможности. Ако действуваме така, ние само ще разкриваме нашите форми на работа, без да получим някакви резултати.

Трябва да се има предвид, че туристите са неподходящи за вербовка с контраразузнавателна цел, поради това, че трудно можем да ги изучим. Те посещават страната, обикновено еднократно. Нашето внимание по тях трябва да се насочи главно към разкриване и разобличаване на прикритите под тая форма чужди агенти и разузнавачи.

При контактуването на служители от ДС с капиталистически граждани, било с цел вербовка, изучаване или изпълнение на

друга задача, трябва добре да се прецени от какво учреждение да се представят те. Във всеки случай, то трябва да бъде зашифровано.

От изложеното до тук е видно, че органите на ДС са получили известни резултати в работата по пресичане подривната дейност на капиталистическите разузнавания, провеждана чрез използуване на временно пребиваващи в страната чужденци. Натрупан е и известен опит.

Трябва да се отбележи, обаче, че органите на ДС все още наблюдават малък брой капиталистически граждани, докато грамадното болшинство от тях са извън нашето полезрение. В много случаи, чужденците се движат край военни и други важни обекти и ги разузнават, използуват наши граждани на тъмно за събиране на сведения, други подлагат на идеологическа обработка или ги склоняват да изменят на Родината. За подобни прояви на капиталистически граждани органите на ДС или не узнават нищо или узнават след тяхното напускане на страната. Това е главната причина да се изпускат добри възможности за навременното разкриване и пресичане подривната дейност на чужденците.

Липсата в поделенията на ДС и особено в окръзите на достатъчна и добре подготвена агентура, владееща чужди езици и способна да изпълнява задачи по капиталистическите граждани се явява като сериозна пречка за постигане на по-големи успехи. На много места наличната агентура не се използува рационално. Понякога се допуска използуването на чужденците на непроверена агентура, която лъже органите и представя страната ни пред тях в неблагоприятна светлина. Трябва да се счита като крайно погрешна практиката да се насочват към чужденците агенти- жени, окончателно компроментирани в морално отношение, които създават погрешна представа в тях за нашия социалистически морал.

Необходимо е да се вземат срочни мерки за издирване на всички подходящи лица знаещи чужди езици които биха могли да се използуват като агенти или ДВ. Най-много в това отношения трябва да направят окръзите.

Взаимодействието между отделните окръзи и центъра с

окръзите, трябва да се окачествява като важен фактор за наши-
те успехи. Често пъти, обаче при предаването на съобщения от
едно поделение на друго, за придвижването или прояви на обект
– чужденец, някои от окръжните служби или приемат съобщението
за сведение и повече нищо не правят по него или направо
заявяват, че имали много друга работа и не можели да се зани-
мават с обекта. Такива мотиви бяха изтъкнати при един случай
от ДС Пазарджик.

Известно е, че по-голяма част от времето си повече от капиталистическите граждани прекарват в движение из провинцията и проявите им стават първоначално на съответните окръжни управления, ако те са успели разбира се да ги доловят, а след това на управление II ДС. В такъв случай, органите на ДС в окръзите са първите, които трябва да реагират на получените сигнали и веднага след напускането на територията на окръга от обекта, да уведомят подробно съседния окръг, както за поведението на обекта, така и за това, какво още е необходимо и може да се извърши.

Документацията на подривната дейност на капиталистическите граждани се явява един от най-трудните моменти в работата на органите на ДС, поради предпазливите действия на обектите, краткия им престой в страната и пр. Това налага органите на ДС да използуват всички възможни средства за документиране на тази дейност, чрез бързи разпити на свидетели, заливяне на местопрестъплението и съставяне на протокол за това, внимателно изземване на фотоснимки, апаратура, дневници и др.

Бързият анализ на данните, активността и решителността при разработването на капиталистическите граждани ще ни доведе до значително подобряване на работата.

Усилията на органите на ДС трябва да се насочат изключително към това, в страната да се създаде такава обстановка, която да ни позволи да долавяме и най-незабележителните и добре маскирани прояви на капиталистическите граждани, изпращани в страната със задачи.

Използувайки най-мощното наше средство – агентурата, съчетано с другите агентурно-оперативни средства и облягайки се на активната помощ на нашата общественост, организирана в доброволни отряди, органите на ДС могат да пресечат всякаква подривна дейност на капиталистическите разузнавания.

София, IV 1962 г.

94

С П Р А В К А

ОТНОСНО: Международните знаци на транзитно преминаващите чужденци със собствени превозни средства.

Поради особеното геогравско разположение на България, през страната преминават транзит годишно досетки хиляди чужденци от капиталистическите страни, които преминават с международния влак или със собствени превозни средства.

Това са предимно едри собственици на предприятия и плантации, инженери, специалисти по петролните извори на ориента, търговци военни специалисти, държавни чиновници от митрополиите на империалистическите държави които пътуват от ЕВРОПА към АЗИЯ или обратно към своите държави.

Към тях трябва да прибавим още странствуващите отрепки на загиващите дребно буржоазни елементи от изоставащите страни, които са тръгнали да търсят лек начин на живот в Западна Германия, Швейцария, Австрия, Белгия, и др. капиталистически държави. Това са най често мошеници и спекуланти от Турция, Сирия, Иран, Саудитска Арабия, Израел и ГФР, които се занимават с покупко продажба на на стоки, стари леки коли, авточасти, и др. стоки, които закупуват от Европа и препродават в Близкия изток. Много често такива дегадирани типове вършат валутни афери, преиасят контрабадни стоки или са автори на други престъпления като катастрофи, изнудвания пр.

Друга категория чужденци, са Дипломатите и дипломатическия персонал на легациите и консулствата в капиталистическите страни намиращи се в близкия изток или такива от Социалистическите страни които ходят към Турция, Гърция.

Практиката показа че чуждите разузнавания използват за прикритие на свои разузнавачи и агентура под формата на транзитно преминаващи пътници, на които възлагат задачи да вършат разузнавателна дейност.

България в последните години израстна като туристическа стр на.

95

известна в целия свят със своето красиво черноморие и не сеправил но да се затварят границите за това че идват и шпиони. Това няма д да ни пречи ако организираме добре работата по наблюдение и разкриване агентурата на чуждото разузнаване.

I. КАКВИ ЗНАЦИ НОСЯТ ЧУЖДЕСТРАНИТЕ ПРЕВОЗНИ СРЕДСТВА.

Всички чуждестрани превозни средства са длъжни да носят ПОЛИЦЕЙСКИ НОМЕР ясно написан в определен формат на който да личат номерата на колата.

Чуждестраните номера са написани четливо, на продълговати, елепсовидни, или квадратни планки в едноцифрени или двуцифрени редове с букви и цифри означаващи регистрите и номерата.

Особенна трудност пред нашите граждани представлява разпознаването на ЗАПАДНО-ГЕРМАНСКИТЕ автомобили от тези на ГДР. Трудно ста се състои в това, че и едните и другите са написани в продълговати планки, и двете държави носят странична планка с знак "Д", За да се разпознае западногерманската кола от нашите граждан ни трябва да се имат предвид следните особености:

Разликата е в написване на номерата; Номерата на ГДР са написани в същия ред както и нашите като най напред фигурират буквите след това цифрите разделени помежду си с тиренце.

например: НМ - 27 - 43

Западногерманските номера са написани така : Номера е написан на продълговата планка. Регистъра е многоцифрено число разделен с тире и цифри написани в следния ред:

Пример: 734 -V -63 или ТВ - 169 - С

Останалите полицейски номера на другите капиталистически страни се различавата само по страничната планка която носят вдясно от номера ~~над~~ или над него.

Често по пътищата се срещат Западногермански автомобили с елепсовидни номера написани ~~във вид~~ на ~~десетична~~ ~~дроб с буква~~ та (зет) например: 26931 -5 231 - 45816 9 V_37514

За тези автомобили трябва да се знае че са били собственос

Из архивите на ДС

230

на ГФР, и са излезли от пределите на страната с цел да бъдат продадени на други граждани от други страни. С такива номера минават най често турски сирийски и арабски граждани в повечето случаи спекуланти.Има и германски граждани които отиват с колата например в Турция и я продадат там за да могат предварително да си уредят сметката с митницата в ГФР, те вземат митнически номер.Буквата зет означава (Цоламт) митница.

С такива коли могат да пътуват заинтересувани лица занимаващи се с разузнавателна дейност, и по този начин прикриват следите на престъпленията си.

Ако наш гражданин закупи кола от ГФР той ще я докара у нас с елепсовиден номер на който има буквата (зет).

Често преминават през страната френски леки коли с червен полицейски номер на който има знак TTE което означава(Транспорт туристик експорт). Този знак има същото значение какъвто е знака (зет) за немските коли. Т.е. колата е излязла от границите на Франция продадена е и вече няма да се върне там.

За италианските коли които минат през митницата и излязат от страната се поставят номера със знак"EE„и цифри след това.По някога номера бива син или зелен.EE означава (експорт екстериториале)

Освен полицейския номер чуждестраните леки коли са задължени да имат в страни от номера кръгла или елепсовидна планка с международния знак на държавата. така например за АНГЛИЯ международния знак е СВ, за България BC, за Белгия B за Австрия -A, и пр.

(Международните значи за отразени на гърба на картончетата които бяха разпространени през 1963 год.)

II. КАКВИ ДОКУМЕНТИ ТРЯБВА ДА ПРИТЕЖАВА ЧУЖДЕНЕЦА КОЙТО СЕ ДВИЖИ СЪС СОБСТВЕНО ПРЕВОЗНО СРЕДСТВО в НАШАТА СТРАНА.

Когато чужденеца пътува със собствено превозно средство с обикновен полицейски номер, той трябва да притежава следните документи:

1. Документ за собственост.
2. Международна книжка за правоуправление.
3. Документ за застраховка.
4. Карнет дьо пасаж- издаден от международен автомобилен клуб с попълнени три еднакви образци.Първият образец се откъсва при влизането в страната, Вторият - при излизането, а третият остава към кочана на КАРНЕТА.

97

или няколко страни. Картата служи за многократно влизане и излизане от страната защото има много листове. При еднократно влизане се ползва по малък документ -ТРЕПТИК - състоящ се от един лист. Ако наш шофиор тръгне за Югославия може да ползва -ТРЕПТИК, защото ще влезе само в една страна. Ако трябва да отиде в Берлин - обезателно трябва да мине през няколко страни. В такъв случай трептика не може да му послужи.

5. Ако колата е товарна, освен горните документи шофиорът трябва да носи със себе си медицинско свидетелство за санитарен преглед на стоката която се превозва.

III. ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ШОФИОРИТЕ ВРЕМЕННО ПРЕБИВАВАЩИ В НАШАТА СТРАНА.

Наредбата за визите и реда за пребиваването на чужди граждани в НРБ урежда правата и задълженията на всеки чужденец влязъл в пределите на България. Всеки чужд гражданин е длъжен да се подчинява им и да спазва законите на страната на чиято територия се намира.

Освен това пътуващия със собствено превозно средство чужденец е длъжен да спазва и произтичащите от наличието на автомобила допълнителни задължения, да спазва правилника на уличното движение, да се подчинява на контролните органи на овтомобилния транспорт, да спазва знаците и пр.

Като имаме предвид задълженията на чужденеца да спазва установения у нас правилник за движение и пътните знаци, той не може да притежава каквито и да било привилегии пред другите участници в движението и подлежи на общо основание на съответните санкции като нарушител, когато не спазва правилата.

При дребни нарушения свързани с неспазване въведените у нас задължителни пътни знаци, или установените порядки, органите на КАТ, трябва внимателно и учтиво но сериозно да предупредят чужденеца, като свържат предупреждението с грижи за собствената му безопасност, и основанието което им дава "Закона за паспортите и и милиционерския контрол над чужденците".

При подобни нарушения извършени от Дипломати на капиталистическите легации и консулства в България, Да се съставят протоколи, и се уведомява за това II -ро У-ние ДС.

Когато органите на КАТ заловят чужденеца в по тежки наруше-

231

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

232

ния като катастрофи, тежки контузии, или смъртни случаи в които се предвижда наказателна отговорност, чужденеца трябва да се задържи да се състави обстоятелствен протокол, като се предвидят най големи подробности и точност при вписване в протокола всички обстоятелства намерени при нарушението.

Когато чужденеца е заловен в друго нарушение и трябва да се състави акт, необходимо е да бъде поканен в съответното у-ние на МВР, или народен съвет, където да се оформят документите.

Не бива да се пропускат нарушения извършени от чужденец, за това че той е чужд гражданин.

IV. ПОДРИВНА ДЕЙНОСТ КОЯТО ПРОВЕЖДАТ ЧУЖДЕНЦИТЕ ПЪТУВАЩИ ИЗ СТРАНАТА СЪС СОБСТВЕНИ ПРЕВОЗНИ СРЕДСТВА

Пътуването със собствено превозно средство дава големи възможности на чужденеца за бързо предвижване и проникване в такива места където има военни поделения, важни държавни обекти, или други представляващи държавна тайна сведения, научаването на които не е желателно.

Чуждите разузнавания използват в голяма степен възможностите на пътуващите из страната чужденци от капиталистическите страни. Тяхната вражеска дейност се свежда до изпълнение на определени задачи за събиране на сведения които интересуват чуждите разузнавания.

Шпионажът - е една от основните форми на вражеска дейност провеждана от чуждите разузнавания у нас. Пътувайки из страната чуждите разузнавачи или тяхните агенти наблюдават, изучават фотографират или подслушват със специална апаратура монтирана в колите, наши военни поделения, радарни инсталации, режимни поделения и пр. Изучават характерностите на шосейните и ж.п. пътища, широчината на трасето, дебелината на настилката, пропускателната способност на някой мостове, издържливоста им, стратегическото им значение и пр.

В една статия поместена в западната преса е записано следното "Изхождайки от опита на германските туристи, ние бихме искали да ви дадем някой указания които ще ви улеснят да задоволите любопитството си в България... Използвайте възможноста която ви се дава да се движите свободно във всеки град във всяко село, вървете навсякъде където смятате, че може да бъде интересно за вас и ваша-

99

та родина.Говорете с хората,питайте всички, питайте за всичко..!

В изпълнения на тези "указания", много от чужденците от капиталистическите страни провеждат срещи с наши граждани, разговарят с тях,изучават нашата "действителност" и в разговорите без нашите граждани да разбират това, те събират интересуващите ги сведения.

Не са малко случаите когато чужденците качват в колите си случайно сатигнати по пътя пешеходци, разговарят с тях, опипват ги, изучават ги, или пък ги използват на тъмно за оточняване на някой данни по които се интересуват.По такъв начин има данни че някой дипломати са оточнявали дислокацията на войски поделения в определени райони, събирали са важни поверителни сведения и изучавали определени лица.

Други чужденци,пътувайки транзит през страната,служат за бърза връзка с агенти на чуждите разузнавания пренасят указания до тях,или приемат материали със шпионско съдържание.Такива чужденци пренасят контейнери ,поставят ги в тайници,(предварително договорени места)в близост до шосето като "чешми, паметници, мостове, километражни камъни и др. забележителни места където оставят контейнерите. Контейнера може да представлява предварително изработен предмет -кутийка, шишенце,груба клечка,безформен камък, бирена капачка,писалка, или други незабележителни вещи които на пръв поглед не правят никакво впечатление на обикновения човек, но са монтирани в тях микро фото ленти умалени десетки пъти , които в някой случаи могат да съдържат данни колкото половин вестник.

За да поставят контейнера или се приближат до мястото на тайника чуждите разузнавачи използват прикритието на найвни поводи, като садане на обяд, пиене на вода, ходене по естествени нужди поправки на автомобила, лепене на гума, и др. хитрости.

Затова при забалязване от органите на КАТ спряла чуждестранна кола от която чужденеца е слизъл и ходил до определени места трябва след нейното заминаване да се прави щателен оглед на мястото,да се търсят някакви следи които биха ни навели към откриване на тайнека ако има такъв.

При намиране на съмнителни предмети оставени на определени места, не бива да се вземат а да се устрои скрито наблюдение на мястото до момента на пристигането на компетентните органи на к то трябва да се съобщи веднага.

В слуучай че случайни граждани са забелязали подозрителни действия на чужденец,или отрядници са съобщили за намерени вещи

233

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

100

оставени от чужденците да им се дава възможност да вземат същите охранителни мерки до пристигането на органите на ДС.

Освен така провеждания шпионаж, чуждите разузнавания практикуват широко и вербовка на наши граждани които използват като свои сътрудници и агенти за изпълнение на определени задачи.

Една от задачите на пътуващите чужденци е да издирват словоохотливи наши граждани, вражески настроени лица които да изучават и оплитат в шпионска работа. С такива лица те установяват близък контакт, създават "приятелски" връзки правят им подаръци и пр. с което ги заангажират към изпълнение на определени вражески действия.

234

По този повод в една брошура разпространявана сред желающите да посетят България германци е записано следното: "Търсете контак с българи! На плажа, в ресторанта, на дансинга, в градината, по улиците, – навсякъде ще ви посрещнат най-лъбезно щом разберат че сте германци. Предразполагайтевашия български събеседник към "откровен" разговор! Не се страхувайте от дискусии!... а когато към вас се приближава трети човек, вие трябва да умеете да извъртите всеки интересен разговор в най безобидна тема..."Вие можете да направите твърде много-да заангажирате своите познати и укрепнете връзките си с тях, чрез подаръци или подкупи..."

По нататък авторите препоръчват даването на подаръци и бакшиши, които могат да заангажират нашия гражданин и да го поставят в зависимост от чужденеца.

"... Финни блузи, жилетки от вълна или изкуствени материали шарени поли, дамски чорапи, и бельо, бански костюми, очила за слънце козметика, модни украшения, играчки за плажа, водолазни принадлежности, съоръжения за кампинг, електрически самобръсначки, портативни радиоапарати и пр. това са неща, с които в България можете да утвърдите едно зараждащо се приятелство..."

Всички тези неща изискват голяма осторожност от страна на всички ни, да можем навреме да открием замислите на такива зараждащи се приятелски връзки и пресичаме престъпните попълзновения на чуждите разузнавания.

Пренасянето и насаждането на вредното западно влияние у нас е особена форма на вражеска дейност която чуждите разузнавания упорито натрапват сред нашите граждани, чрез устна пропаганда чрез начина на живот, разпространение на печатни материали, списания, журнали, музика, изкуство и пр.

В тази насока упорито работят разузнаванията на САЩ, ГФР,

101

Франция, Англия и др. капиталистически страни. Идвайки у нас чужденците носят със себе си недъзите на прогнилия капиталистически свят. Със своите маниери, начин на живот, разговори, компании, неморални действия с жени и пр. те въздействат върху съзнанието на някой млади неукрепнали наши граждани. Вдигат шум около себе си, създават фалшив блясък, и лъжливо впечатление че на запад всички са богати, всички имат луксозни леки коли или че разполагат с изобилие от блага.

В стремежа си да да пропагандират "успехите" на загниващия буржоазен строй, много чужденци носят със себе си западна литература, списания, вестници, брошури, и др. пропагандни материали, които разпространяват сред нашите граждани.

Ето как чуждите разузнавателни централи учат чужденците от капиталистическите страни да разпространяват вражеска литература у нас:"... Вземете със себе си колкото можете повече "четиво"- книги от малък формат, по възможност да бъдат съвременни, два три броя вестници от последните дни преди вашето заминаване, няколко броя избрани четива, илюстровани списания, религиозни книги, модни журнали, филмови новини, списания за най-нова архитектура и пр..." След като ги прочетете вие можете да ги забравите просто на една пейка в парка или на плажа или да ги подарите на вашите български приятели...можете да бъдете сигурен че всяко оставено от вас в България списание ще мине през десет ръце..."

Други вид вражеска дейност която чужденците провеждат в нашата страна преминавайки транзит или идвайки у нас като гости туристи, и пр. това е контрабандата и незаконата търговия със стоки, злато, валута и пр.

В стремежа си да заобиколят международните правила и норми да спечелят пари, и нарушават нашата законност, разни спекуланти мошеници и търгаши заобикалят официалната обмяна на валута чрез БНБ, а тръгват по пътя на тъмни сделки и незаконна търговия със стоки които са право само на държавната търговия у нас.

За да стане по ясно от къде идват подбудите и желанията на чужденците към задоволяване тези свои апетити, ще цитирам няколко реда поместени в западната преса до желаящите чужденци да посетят България.

"...Като чужденец носящ твърда валута на държавата, вие се намирате в особено привилегировано положение .

235

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

102

Но ако искате да продадете някой ваши стоки в България, вие ще нам мерите много интересуващи се, които ще ви платят добра цена. С българските пари които ще получите по този начин, вие можете да си купите интересни и ценни сувинири и да прекарате приятни часове. Този начин на сдобиване с валута е много по изгоден за вас отколкото официалната обмяна на валути държавните обменни бюра."

Съгласно 986 -тото постановление на Министерския съвет, такъв трансфер на валута е престъпление и се преследва от нашите закони.

Някой чужденци се опитват да събират дребни факти злепоставящи нашата действителност, с оглед да представят в неверна светлина живота на трудещите се в социалистическите страни и да ни злепоставят на запад. Често правят снимки на цигани, на порутени къщи окъсани хора или търсят тъмни петна в нашето ежедневие за да правят капитал и изводи за нашия живот.

V. С КАКВО МОГАТ АВТОКОНТРОЛЬОРИТЕ ДА ПОДПОМОГНАТ КОНТРАРАЗУЗНАВАТЕЛНИТЕ ОРГАНИ НА ДС.

Автоконтрольорите имат широки възможности и могат успешно да участват съвместно с контраразузнавателните органи на ДС в борбата срещу чуждите разузнавателни центрове. следните насоки:

а) При движение на чуждеците със собствени превозни средства често возят със себе си и български граждани, случайно стигнати по пътя пешеходци, или жени със съмнително поведение, чието установяване е трудно ако се пропусне първия момент когато те слизат от колата или се качват в нея. За установката на такива лица автоконтрольора може да вземе на място мерки за своевременото установяване на лицата или свалянето им от чуждестранната кола.

б) При спиране на чуждестранни коли край шосето, поради повреда на почивка, или по други поводи, автоконтрольора може да изясни къде е спирала колата, къде са ходили чужденците, колко време са се бавили, имат ли прояви които не съответстват на повода за спирането и пр. В случей че чужденеца се отбие в страни от пътя до забележителни места, паметници, мостове, чешми, километражни камъни и пр. да направи първичен оглед на мястото, и при забелязване на съмнителни следи бързо да уведоми най близките органи на ДС.

в) При други външни признаци които могат да подскажат съмнителното поведение на чужденеца, като бавно каране, често спиране,

отиване до някъде, връщане без да достигне видимата цел, видимо правене поголовно снимки и пр. Белези които подсказват извършване на вражеска дейност, трябва да се повишава бдителноста по отношение на тях и да се съобщава на органите на ДС.

г) В Случай на катастрофа извършена от чуждестранна кола органите на КАТ, трябва да осигурят цялостен оглед на местопроизшествието, да изземат всички първични следи, да съставят нуждните документи, а едновремено с това да уведомят съответните органи на ДС Може обекта да е интересен, да носи техника монтирана в колата, или да се търсят поверителни документи в неговия багаж, което в първия момент на катастрофата може да стане съвсем незабелязано под предлог на опис, или други поводи, а в последствие когато вземат при себе си багажа им това да е трудно.

д) Автоконтрольорите имат възможност да наблюдават и указват посоката на движението и действията на Дипломатическите коли и да улесняват външното наблюдение което се движи след дипломата

е) Да съобщават за срещи на наши шофиори с чужденци които често се срещат по пътя, спират разговарят разменят си подаръци или се взаимно подпомагат при повреди. Има случаи когато чужденците пътуващи с коли, са технически невежи и при най малките повреди в електрическата инсталация не са в състояние да я оправят. (най вече турските, иранските, арабските и др)

ж) При навлизане на чужденец в забранени зони е необходимо да се възпрепятства понататъшното му влизане, веднага да се извежда от това място и да се съставят обсотятествен протокол предупредителен протокол, и се уведомяват органите на ДС, и Воените власти.

Със своите активни и бързи действия автоконтрольорите заедно с органите на ДС, Доброволните отряди на трудещите се и цялата наша общественост, трябва да осигурят успешно наблюдението на престъпните елементи сред чужденците и своевремено да пресичат всеки опит на чуждите разузнавания да смущават мирния труд на нашия народ.

5-VI.1963 год.

С о ф и я СЪСТАВИЛ:

майор:

размножена в 3 екз.

II 143
Строго секретно
Екз. № 3

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

КД 12

О Б З О Р

за дейността на вражеските разузнавания срещу НРБ чрез временно пребиваващите у нас граждани от капиталистически страни

I. ОПЕРАТИВНА ОБСТАНОВКА.

Провежданата политика от нашата страна на мирно съвместно съществуване между страните с различен обществен строй и решенията на партията и правителството за превръщане на НРБ в първокласна туристическа страна доведоха до значително разширяване на нашите дипломатически, търговски, културни, туристически и други връзки с редица капиталистически държави.

По нашето Черноморие се построиха и се строят прекрасни курортни комплекси. Строят се нови планински курорти, а редица стари се разширяват. Красивото Черноморие, планинските курорти, минерално-лечебните води на балнеосанаториумите и други красиви туристически обекти привличат хиляди чужденци.

За изпълнение решенията на партията и правителството се създадоха и някои облекчения във визово-паспортния режим за чужденците, посещаващи НРБ, които им дава право незабавно да получават визи в нашите дипломатически представителства или на гранично-контролните и пропускателни пунктове.

За бързо и удобно влизане на чужденците броят на КПП се увеличи на 22, а през 1966 г. се предвижда да се открият още 6 такива.

През последните няколко години съществено се увеличи и

търговският ни обмен с капиталистическите страни. Предпоставка за това са увеличените ни експортни възможности, от една страна, от друга, огромното строителство на нови заводи и комплексни предприятия, част от които се оборудват със западна техника. НР България поддържа понастоящем търговски връзки с 92 несоциалистически държави. Сега у нас ежедневно пребивават от 130 до 150 западни търговци и специалисти. Броят им ще нараства и в бъдеще.

Значително се разшириха връзките ни с капиталистическите държави и по линия на въздушния, водния, автомобилния и жп. транспорт, който се ползва масово от чужденците за посещение на нашата страна.

Нашата страна многократно увеличи броя на международните линии. Сега наши самолети летят до много капиталистически страни и машини на капиталистически компании ежедневно почти докарват пътници от Запада. До 30 септември 1965 г. на аерогара София са кацнали 352 самолета на капиталистически страни, във Варна - 223 и Бургас - 28.

Ежегодно на пристанищата във Варна и Бургас слизат десетки хиляди моряци от капиталистически страни.

През летните месеци хиляди чужденци с автобуси на капиталистически фирми обикалят страната ни на групи за по 5-6 и повече дни на туристически начала.

Туристи-летовници от черноморските комплекси организирано с автобуси на "Балкантурист", а други индивидуално със собствени леки коли пътуват из вътрешността на страната с голяма свобода на движение с изключение на граничната и други забранени зони.

През 1964 и 1965 г. ДСП "Балкантурист" предостави на чужденците срещу заплащане в долари леки коли без шофьор. Тези коли засега са към 115, разпределени предимно в София, Варна и Бургас за курортните комплекси, които се ползват от чужденците.

Притокът на чужденци от западните страни се увеличава всяка година. Чуждите граждани, посетили нашата страна, през 1963 г. бяха 234 хил., през 1964 г. - 427 288, а през 1965 г. са влезли и преминали транзит - 633 443 души от тях с вх. в. 131 238, останалите с транзитни визи.

Из архивите на ДС

Броят на гражданите от капиталистическите страни, идващи по линия на автотуризма, значително е увеличен и непрекъснато се увеличава. Нашата страна, особено през летните месеци, ежедневно се посещава от хиляди леки коли, автобуси и др. превозни средства. През юли са влезли 12 400 коли, август - 17 810, септември - 9637, или общо до края на октомври 1965 г. у нас са пребивавали към 64 000.

Този поток и създаващ редица удобства канал за проникване беше своевременно изучен и оценен от капиталистическите разузнавания и те взеха съответни мерки за превземане на своята работа. В резултат на това изпращането на агентура и разузнавачи по този канал значително се увеличи. Едновременно се взеха мерки и от контраразузнавателен характер с цел да противодействат на нашата разузнавателна работа по отношение на техните граждани.

Редица разузнавания вече, след като са уточнили възможностите на този канал, са дадали и съответни ръководни документи и инструктаж. Създали са и необходимата организация, за да използват масово своите граждани при провеждане на най-разнообразна подривна дейност сред нас. В редица туристически, търговски и други фирми капиталистическите разузнавания са поставили свои агенти и разузнавачи. Митническите служби на някои страни, като ГФР, са станали прикрития на служби им, през които активно работят с отиващите в социалистическите страни техни граждани. Такива прикрития имат и в някои служби по корабоплаването, а отделни агенти и разузнавачи и в отделни кораби.

Капиталистическите разузнавания индивидуално подхождат при определяне главните насоки на подривна дейност по този канал. Едни дават предимство на шпионажа, други на идеологическата диверсия, а трети съчетават двете форми съобразно с възможностите на техните граждани.

Активността на съответните разузнавания и формите на подривна дейност се обуславят преди всичко от интересите на тези страни към НРБ и от стратегическото им положение.

За насоките на използване и опазване гражданите на ГФР западногерманските разузнавателни и контраразузнавателни органи са изготвили специална инструкция, озаглавена "Отпуск в България",

в които се дава предписание за държанието и поведението на техните граждани у нас, за насоките, формите и целите на идеологическата диверсия, които могат да провеждат, контингентите, сред които могат да я провеждат, и за начините и средствата, от които могат да получат най-добри резултати.

Едновременно с това се предупреждават да не прилагат тези действия по отношение на служителите в "Балкантурист", тъй като за тях те са агенти на органите на Държавна сигурност.

Инструкцията завършва с това, че от ранни години Германия и германците са били обект на удивление и уважение в България като никъде другаде в Европа и от посещаващите НРБ граждани на ГФР зависи дали ще се запази този престиж.

Американското разузнаване също подлага на всестранна обработка своите граждани, посещаващи НРБ. В издадената от тях инструкция "Американци зад граница" са разработени въпроси за поведението на американците зад граница с оглед успешно да се провежда американската политика. Според инструкцията американските граждани, посещаващи социалистическите страни, предварително отиват в съответния отдел на Държавния департамент, за да бъдат ориентирани за страната, която ще посетят, и получават адресите и телефонните номера на дипломатическото или консулското представителство. По-точни инструкции тези лица получавали в съответното дипломатическо или консулско представителство на САЩ в съответната страна. Преди да напуснат съответната страна, американските граждани давали писмен или устен отчет за различните обекти и области, които са посетили, за настроението на дадени кръгове, на отделни лица и други сведения, до които са имали достъп.

Разузнавателните и контраразузнавателни органи на САЩ вземат пряко участие в подготовката на американските граждани, на които дават подробни указания. В инструкцията се изброяват случаите, в които незабавно трябва да се докладва на служителя по сигурността към американското посолство, а след завръщането в САЩ и на контраразузнавателните органи.

Гръцките и турските разузнавателни и контраразузнавателни органи също обработват и подготвят гражданите си за целите на своите задачи сред у НРБ.

Ръководството на КДС своевременно направи оценка на въз-

Из архивите на ДС

ложностите за подривна дейност по този канал и опасността, която създава за сигурността на страната ни, и взе необходимите мерки за ефикасно противодействие. За целта във II управление КДС са създадени и работят 2 специализирани отделения (II отдел и търговско отделение), а в някои райони на страната работят специални отделения - като тези във Варна и Бургас.

Задача да работят срещу този канал имат и всички други подразделения на КДС и особено онези, в чиито райони пребивават чужденци или в обекти, в които работят чужди специалисти.

II. ПОДРИВНА ДЕЙНОСТ НА ВРАЖЕСКИТЕ РАЗУЗНАВАНИЯ СРЕЩУ НРБ, ОСЪЩЕСТВЯВАНА ЧРЕЗ ВРЕМЕННО ПРЕБИВАВАЩИТЕ У НАС ГРАЖДАНИ ОТ КАПИТАЛИСТИЧЕСКИ СТРАНИ

Досегашната работа на контраразузнавателните органи показва, че вражеските разузнавания използват активно легалните възможности за проникване и събиране на военна, политическа, стопанска, научно-техническа и друга информация, за провеждане на идеологическа диверсия, валутно-контрабандна и друга престъпна дейност срещу НРБ и други социалистически страни. За изпълнение на горните задачи използват предимно агентура, а в отделни случаи и разузнавачи. За да научават нашите тайни, те най-често използуват метода "на тъмно" и визуалното наблюдение. За прикритие на своята агентура използват туристически и търговски фирми, спортни, журналистически, научни и други организации.

Разполагаме с данни и улики за 68 търговски и туристически капиталистически фирми, че се използват от вражеските разузнавания за прикритие на разузнавачи и агенти, работещи срещу социалистическия лагер, а за 32 фирми имаме сигурни данни, че развиват активна подривна дейност срещу НРБ. Особено активна подривна дейност развиват и провеждат разузнаванията на ГФР, Гърция, САЩ, Англия, Турция и на някои други капиталистически страни.

В много случаи разузнавачите и агентите на капиталистическите страни при провеждане на шпионска и друга подривна дейност използват различни прийоми - събират материали уж да пишат книги и статии, правят снимки за реклама на българските курорти, съби-

рат данни за изготвяне пътеводители за НРБ, изучават миналото, културните паметници, музеите и др.

1. ШПИОНАТЪТ – ОСНОВНА ФОРМА НА ПОДРИВНА ДЕЙНОСТ, ПРОВЕЖДАНА ОТ ЗАПАДНОГЕРМАНСКОТО РАЗУЗНАВАНЕ СРЕЩУ НРБ

Шпионската дейност на западногерманското разузнаване се изразява в събиране на военни, икономически, политически и други сведения. По своята активност и разнообразие на форми и методи на подривна дейност то се нарежда на едно от първите места.

Основен контингент за вербовка на агентура са туристите и търговците от ГФР, посещаващи нашата страна. Например до края на октомври 1965 г. 42 хил. западногермански туристи и търговци са пребивавали в НРБ. По броя на посетилите нашата страна чужденци западногерманците са на челно място.

Установено е, че сред западногерманските граждани, посещаващи страната ни, има бивши хитлеристки офицери, някои от които са били в България, други са работили в службите на Гестапо в България и са имали неограничени права на движение из цялата страна. Поддържали са активни връзки с двореца, правителството, разни министерства и ръководства на фашистки партии и младежки организации, където вероятно са имали агентура. Тая категория западногермански граждани понастоящем вероятни разузнавачи и агенти на западногерманското разузнаване издирват и възстановяват тези връзки. Издирват и установяват връзки и с лица, завършили висше образование в Германия, работили в германски търговски фирми, кантори, военни поделения и други хитлеристки организации, като се ориентират предимно към такава, които по произход, политически убеждения и прояви са чужди на социалистическия строй.

От изучаването на тая категория наши граждани, активно издирвани от западногермански граждани, се установи, че в по-голямата си част са били разработвани за шпионаж и свалени от отчет поради "недоказаност", поради провал на разработката, напреднала възраст и пр. Други са разпитвани и са им прекратени разработките. Една част от засечените наши граждани и сега се подозират и раз-

Из архивите на ДС

работват от органите на КДС. При срещи и разговори с тая категория наши граждани западногерманската агентура се стреми да поддържа духа и надеждата им в скорошното падане на установения у нас политически строй.

Нашите органи са установили редица такива случаи.

През 1964 г. западногерманският гражданин П.Х.К посети страната ни като журналист. Тук той направи обиколка, фотографира някои обекти и установи връзка с един наш лекар. От направените проверки се установи, че П.Х.К. е бил в България преди 9.IX.1944 г. като офицер от хитлеристката армия, а нашият лекар е завършил в Германия и е разработван като евентуален немски агент.

Друг западногермански гражданин – Е.Ю., който е действуващ офицер от Бундесвера, често идва в България като ловец и ловува в резерватите, определени за чужденци. При едно от своите посещения той установи връзка с наш гражданин, от проверката на когото се установи, че той е завършил висшето си образование в Германия по време на Втората световна война, че е бил доверено лице на Гестапо, че е награждаван от немското правителство с диплом и железен кръст с дъбови листа, за което е репресиран и разработван от нашите органи.

Подобни са случаите и с обектите по ЛАР "Издирвач", "Дракон", "Ягуар" и др.

Какви са намеренията на западногерманското разузнаване към тези лица, засега все още нямаме точни данни. Можем само да предполагаме, че чрез тях те издирват и изучават и други лица, които вероятно ще се опитат да вербуват.

Едновременно с издирването и привеждането в известност на старите връзки западногерманските разузнавателни органи създават и нови връзки с наши граждани – предимно с инженери, търговци, научни и други дейци. Те се стремят да обработват политически тези наши граждани като ги черпят, дават им подаръци, предлагат им гостуване в Западна Германия за сметка на търговски, туристически и други фирми и организации. Отишлите там продължават да обработват, а някои и вербуват. Други след обработка подтикват да бягат на Запад, като им обещават помощ в намиране на работа, жилище и пр.

При изучаване и обработка на наши граждани западногерманските разузнавателни органи използуват верижния метод на работа.

Западногермански гражданин, който е започнал да обработва за вербовка наш гражданин, създава такива предпоставки, условия и възможности, че да може тя да бъде продължена от други западногермански граждани. Целият този сложен комплекс от действия се извършва на наша територия или по-късно се уговаря в писма, които се изпращат по други западногермански граждани, идващи у нас, които продължават обработката тук.

За този начин на обработка и подхождане към вербовка на наши граждани са получени различни сигнали и данни. Понякога някои западногерманци, след като разберат, че нашият гражданин е дал съгласието си да им сътрудничи, нахално и грубо искат сведения от най-различен характер. При тези случаи те много хитро прикриват разузнавателните си интереси под предлог, че сведенията им са необходими за научни трудове, дисертации, дипломни работи и за най-различни други проблеми, върху които уж работели.

Западногермански граждани чрез свои сънародници изучил наш инженер, работещ в проектантска организация, чрез които покъсно лично се запознал с него "уж случайно". След известна обработка поставил задача на нашия инженер да му събере икономически сведения, които му били необходими за научен труд, който пишел, и обяснил на нашия гражданин, че сведенията искел да му изпрати по друг техен гражданин, негов приятел, който след известно време щял да посети НРБ като търговец и по негово поръчение щял да го потърси.

Извършената проверка установи, че името на западногерманеца фигурира в списъците на гестаповските офицери, работили в България.

През септември 1965 г. страната ни бе посетена от Л. - представител на Западногерманската телевизия за Източна Европа, който от името на друг западногермански гражданин (К.) потърсил и установил връзка с наш агент. Л. донесъл на нашия гражданин писмо от К., в което между другото се пише: "При условие, че нямате нищо против, ще си позволя да дам адреса Ви на "Международния кръжок Зоненберг" - една институция, която често провежда

245

Из архивите на ДС

семинари, на които са канени чужденци (също източни). Може би по този начин ще получите някога възможност да дойдете свтино в Германия. Това е една организация, с която не бихте имали никакви трудности или неприятности нито у вас, нито у нас естествено".

След това Л. казал на агента, че К. разполага с достатъчна характеристика за него и му предложил да стане постоянен представител на Западногерманската телевизия у нас. Съображенията му да се спрат на него за представител били, че владее немски език, има журналистически опит, познания и др. К. бил казал на нашия агент, че те могат да му се доверят, тъй като не бил наложен от никого, а те сами го били открили.

Л. проявил интерес как се посреща и тълкува посещението на Тито в НРБ. Може ли да се очаква, че България ще възприеме Титовия опит в либерализиране на вътрешния живот и "отварянето" или разширяването връзките със Запада. Питал дали е известно, че Новотни ще посети НРБ, дали нашите различия по икономическа и търговска линия не могат да се тълкуват като опит да се откъснем от влиянието на СССР и да добием по-голяма самостоятелност и др.

Западногерманските разузнавателни органи под формата на "специалисти", "журналисти", "туристически дейци" и др. изпращат кадрови разузнавачи и агенти, както и военнослужащи, които изучават обстановката у нас, фотографират интересните за тях обекти и събират най-различни сведения.

Монтьор от фирмата "К", посети Габрово за монтаж на машини в едно наше предприятие. Преди да си замине за ГФР, казал, че е завършил военно училище и че почти всички работници и техници от тази фирма при излизането им в служебна командировка, особено в социалистическите страни, подробно биват инструктирани по какви въпроси да говорят, по какви да не говорят и от какви сведения да се интересуват.

Инженер-химик от същата фирма посети горното предприятие за монтажа на машините. Независимо от това, че цехът бил в ремонт той му направил редица снимки под предлог, че има нареждане от "шефа" си да му представи такива снимки на всички помещения, където монтират машини.

На 30 август 1965 г. в Русенски окръг е пребивавал И.К.,

152

който се свързал с уредника на Природонаучния музей в Русе, пред когото се представил, че има желание да популяризира нашите музеи на Запад. И.К. работел в ГФР за издаване на пътеводител за нашите музеи и във връзка с това предложил на уредника да му изпрати писмени данни за музеите в окръга, като му опише подробно какви шосейни и железопътни магистрали водят към тях, къде се намират, какви забележителности има по тях - мостове, горички, разклони и пр.

Друг представител на туристическа фирма с цел да "пропагандира" нашите курорти се снабдил с писмо от "Балкантурист", с което му се разрешавало да фотографира туристически обекти и други красиви от туристическа гледна точка местности. Той обиколил страната и наред с туристическите обекти фотографирал в Търново, Пловдив и на други места военни поделения.

Някои кадрови разузнавачи на западногерманското разузнаване и под формата на търговския интерес събират сведения за СИВ, проявяват интерес към конкретни икономически, военни и други въпроси. Наред с тая своя дейност те чрез подкупи, подаръци, обещания за гостуване в ГФР провеждат разложителна дейност по отношение на външнотърговски служители, като в обикновени разговори се стремят да научат сведения от икономически характер.

За западногерманския търговец К.Р., който редовно посещава страната ни, разполагаме с материали, от които се вижда, че през 1942-1943 г. като инспектор от немска търговска фирма се е движил свободно из България. Името му фигурирало в специална тетрадка, където били вписани дадените пропуски на служители от Гестапо, работили в България. К.Р. поддържа връзки с наши специалисти, някои от които се разработват от органите на КДС за шпионаж.

Друг западногермански търговец, посещаващ редовно страната ни, чрез свои сънародници създал връзки с наши граждани, служители във външнотърговски централи. Той след известна политическа обработка чрез подаръци, комисионни и пр. е събирал информации от икономически характер, извън обсега на неговата търговска дейност, за работата на СИВ, за политическата ситуация в страната и пр. Събраните сведения е предавал на "търговска фирма", за която са получени данни от нас и от братските органи, че е филиал на Гелено-ото разузнаване.

153
11

Освен разузнавателна дейност западногерманските разузнавателни органи провеждат и контраразузнавателна дейност сред компактните маси техни граждани, пристигащи групово у нас. Обикновено в такива групи те изпращат разузнавачи и агенти с контраразузнавателна цел, които да се грижат и предпазват своите граждани от дейността на органите на ХДС. Такива данни са получени за Х.З., който използувал група младежи и девойки за наблюдение на наши граждани, създали близки връзки с летуващи техни граждани /на ГФР/, в които се усъмнил, че са органи на КДС. Наблюдението е било организирано с цел да се разкрие дали те са органи на КДС и се вземат мерки за предпазване на летуващите граждани на ГФР на курортните комплекси.

Западногерманските разузнавателни органи използват много летуващи техни граждани, за да изучават организацията на работа на органите на КДС по туристите, летуващи по черноморските комплекси и се стремят да разкриват оперативните работници на прикритие, агентите и . Те проявяват интерес към базови стаи, външно наблюдение, технически средства и пр.

Д.Ф. - постоянен представител на западногерманската туристическа фирма във Варна, прояви изключителен интерес с цел да разкрие и установи нашите органи, работещи на прикритие.

Други проявяват необикновен интерес към български граждани влизащи в хотелите, като открито и нахално питат кой е влезлият, какъв е, защо влиза и пр. Накрая, за да "удовлетворят" любопитството си, грубо и нахално питат дежурния администратор или влезлият не е от ДС.

Гръцкото разузнаване също се възползува от подобрените отношения между двете страни, особено в областта на туризма и търговията, за да активизира разузнавателната си дейност срещу нашата страна. От анализа на получените данни се вижда, че туристите, търговците и гостите, идващи от Гърция, се използват активно от гръцките разузнавателни и контраразузнавателни органи за събиране на разузнавателна информация, за разложителна дейност сред гръцката политемиграция и за друга вражеска дейност. Средно на месец в страната ни пристигат от Гърция около 130 търговци, 300 гости, 400 туристи, 20 лодьори, около 50 за лечение и др.

Разузнавателната дейност на гръцкото разузнаване се изразява главно в събиране на военни, политически и икономически сведе-

ния. Някои гръцки агенти имат за задача да установяват връзки с гръцките политемигранти, като се интересуват кои от тях са офицери в БНА и какво е настроението и състоянието на емигрантите. Стремят се и провеждат активна разложителна дейност сред някои от тях.

Голяма част от гръцките търговци са заподозрени като агенти на гръцкото разузнаване. Пътуването на редица приемчици и закупчици из различни райони на страната им дава възможност да провеждат всестранна разузнавателна дейност.

Характерно за уличените в разузнавателна дейност гръцки търговци е, че по време на пребиваването си у нас поддържат тесен контакт със служители от Гръцкото посолство и най-вече с военните аташета. Това говори, че разузнавателните органи на Гърция използват търговците предимно за събиране на военни сведения. Някои гръцки търговци посредничат на военните аташета при създаване на връзки с наши граждани. Тази категория агенти много умело използва метода "на тъмно" и визуалното разузнаване.

Гръцкият търговец Т., за който бяха получени данни, че е свързан с разузнавателните органи на Гърция, по време на престоя си в България предаде данни за наше военно летище на военен разузнавач от посолството. За проверка на тези данни разузнавачът лично посети района на самото летище.

Гръцкият търговец Г.Ж. предаде сведения на военен разузнавач от посолството за наличието на военни поделения в Търговищки окръг. Той установи контакт и с лица от гръцки произход, на някои от които правеше услуги чрез посолството.

Г.Ф., гостувал на наш гражданин - офицер от БНА, му съобщил, че му била поставена задача от гръцката полиция да провери кои от гръцките политемигранти са офицери в БНА.

Гръцкото разузнаване чрез търговците, туристите и гостите проявява особен интерес към гръцките политемигранти-военнослужещи, и към ръководителите на емигрантската организация.

През 1964 г. гръцкият търговец В.П. посетил Русенски окръг във връзка с изпълнение на търговска спогодба и установил връзки почти с всички гръцки политемигранти и с някои наши граждани. При тия контакти се интересувал колко са гръцките емигранти в Русе,

Из архивите на ДС

как живеят и пр. Интересувал се още за лице от гръцки произход, с което се познавал от затвора, къде се намира в България дали заема отговорна длъжност в Гръцката комунистическа партия. Представил се за съчувственик на гръцките политемигранти и изразил готовност да им помогне с каквото може.

Гръцкият гражданин Й.К. гостувал на брат си - политемигрант в Перник, се представил за прогресивен. Говорил, че бил член на младежката организация "Ламбракис" и искал да се сближи с гръцки политемигранти. Изявил желание да участвува в провежданите мероприятия по случай деня на младежката организация ЮПОН.

След неговото заминаване получихме агентурни данни, че той е уведомил Гръцкото посолство в София за разговорите и впечатленията си за някои емигранти от Перник.

Гръцкият гражданин П.Й., шофьор от гр. Кавала, по време на престоя си у нас през деня се срещал с редица гръцки политемигранти, а вечерно време със служители от Гръцкото посолство, на които докладвал за разговорите си.

П.А., идвал над 24 пъти в НРБ, посещава редовно дома на гръцки политемигрант - майор от танкова бригада в София.

От нашата контраразузнавателна работа по туристическите и спортните групи се установи, че почти във всяка има по един разузнавач, а в някои и военнослужещи. Това говори, че гръцкото разузнаване провежда и активна контраразузнавателна работа по отношение на техните граждани. Задачата на тези разузнавачи се свежда главно до наблюдение на групата и в много редки случаи са проявявали разузнавателен интерес.

Забелязва се значително увеличение на американските граждани, посещаващи НРБ по най-различни поводи. До 30 септември 1965 г. страната ни е била посетена от 7696 американски граждани: от тях с входни визи 3547 и с транзитни 4149 срещу 5695 общо през цялата 1964 г.

Получените данни от разработката и наблюдението на американските граждани показват, че американските разузнавателни

Из архивите на ДС

служби също използват посещенията на своите граждани за изучаване обстановката у нас и за събиране на разузнавателна информация.

Анализът на тези данни показва, че американското разузнаване използува за тази цел свои граждани от български произход, понеже те познават по-добре обстановката, имат връзки, знаят езика и по-лесно могат да изпълнят поставените им задачи. Освен това по-лесно могат да замаскират истинските цели на контактите с нашите граждани.

През 1962 г. в екипа на американската панаирна палата в Пловдив беше включена Р.С., изселница от България, за която се получиха данни, уличаващи я в услуга на американското разузнаване. Тя посети майката на изменник на Родината - С.К., работещ за разузнаването на САЩ в Гърция. Установи подозрителни връзки с Б.Х. от Пловдив, разработван за подготовка за бягство. На срещата го предупреди да се пази, защото била под външно наблюдение. Направи опит да се свърже със З.Ц., дъщеря на самоубил се царски полковник.

Д.Ж.Т., по произход българин, американски гражданин, професор в университета в Пристан, за когото се получиха данни, че работи в разузнавателните органи на САЩ, при посещението си в нашата страна установи връзки с лица предимно от писателските среди.

В качеството на туристи, журналисти, гости и др. американското разузнаване изпраща разни дипломати, военнослужещи и други кадрови разузнавачи от Европа и близкоизточните страни.

За У.Б.Д., който посети страната като турист през 1965 г., се получиха данни, че е ръководител на американското разузнаване в Етиопия. Бе установено, че той старателно търси да открие техника в стаята в хотела. Постоянно проверява бележника си и чете записките в него. В него бяха намерени материали за граждани от социалистически страни. Всичко това потвърди първоначалните данни, че е кадрови разузнавач от американското разузнаване.

За Ф.Р., който посети страната ни през 1962 г., установихме, че по време на Втората световна война е бил сержант от американското разузнаване.

На някои свои агенти американското разузнаване дава и специални дневници-бележници, в които да отразяват събраните данни.

Д.У., коректор във филмова къща в САЩ, който беше на почивка на Черноморието, в пияно състояние загуби дневника си, което го разтревожи много. По негови изказвания дневникът му бил зачислен със задължение да вписва трите имена и адреси на лица от социалистическия лагер, с които се запознава, и като се завърне в САЩ е трябвало да го предаде обратно. За загубването на дневника на два пъти уведоми Американската легация.

Американски гражданин Р.С., който посети страната ни през 1965 г., водеше най-подробни бележки от наблюденията си, които впоследствие обработваше на пишеща машина. Записките пазеше много грижливо и винаги ги носеше със себе си. Контакти с наши граждани не установи и отбягваше разговори дори и със служителите от "Балкантурист".

За някои по-сериозни задачи американското разузнаване изпраща и квалифицирана агентура. Някои данни показват, че за такива агенти се уведомява и Американската легация в София, за да им оказва помощ и получава събраната информация от тях.

Американският журналист К.Н., представител на списание "Бизнес интерепейшънъл", който пребивавал в София през 1965 г., искал от наш агент да му напише какво е възложено на България да произвежда по линия на СИВ. Интересувал се какви сделки сме сключили със западни държави за построяване на заводи и какво е количеството на търговския ни обмен с главните западни страни.

След пристигането си в София той бе поканен на обяд от американския пълномощен министър Дейвис.

В багажа му бе намерен доклад на Специалната комисия на Белия дом до президента на САЩ за мерките, които трябва да се вземат към социалистическите страни и как да се използват за разединение на социалистическия лагер.

П.Х.К., за когото получихме предварителни данни, че работи в американското разузнаване, при посещението си през 1965 г. заяви, че работи дисертация в областта на ядрената физика, във връзка с което направи опити да се свърже с наши специалисти, работещи в областта на атомната физика. Чрез тях той искаше да се

Из архивите на ДС

връзке и със съветски специалисти.

По време на пребиваването си установи редовна връзка с военновъздушните аташета на САЩ у нас и във Виена.

Някои американски журналисти събират икономически, политически и военни сведения.

Д.Н., кореспондент на вестник "Чикаго дейли нюз" със седалище Бон, през 1965 г. посети Пловдив, Казанлък, Шипка, Търново, Варна и София. Между другото прояви интерес към военни обекти и дали в България има съветски войски.

Имаме основание да смятаме, че тези лица, които установяват връзка с Американското посолство, са кадрови разузнавачи. Част от тях се приемат лично от посланика на САЩ, други (вероятно военни разузнавачи) се приемат от военните аташета, а трети от други служители на посолството, чрез които получават указания и отчитат дейността си.

Получените данни от органите на КДС за временнопребиваващите в страната ни английски граждани показват, че английското разузнаване също използва своите граждани за провеждане на разузнавателна дейност срещу НРБ. Някои от идващите в страната английски граждани предварително добре са запознати с обстановката у нас. Това показва, че разузнавателните и контраразузнавателните органи на Англия предварително добре подготвят и запознават своите граждани със задачите, въпросите и сведенията, от които трябва да се интересуват и събират по време на престоя им. Често явление е отделни англичани да се интересуват по въпроси, от които други преди това са се интересували. Новодошлите продължават да събират и разширяват сведенията по същите въпроси до окончателното им изучаване.

Английската агентура се интересува от икономическото и политическото ни положение, от отделни лица, представляващи интерес за английското разузнаване, от организацията на работата на органите на КДС по чужденците и някои наши агенти и ДВ и събира също военни сведения.

159
17

Под формата на търговци, туристи и други английското разузнаване изпраща и кадрови разузнавачи, някои от които по време на Втората световна война са работили срещу нашата страна от територията на Турция.

Страната ни се посещава редовно от английския търговец Р.И., заместник-директор на търговска фирма, директорът на която е английски разузнавач. През 1963 г. Р.И. е установил контакт с двама офицери от БНА. Връзката с единия от тях е твърде подозрителна. По време на престоя си у нас Р.И. установи масови контакти с наши граждани, за да прикрие разузнавателния си интерес.

Друг английски търговец (Е.Б.) прояви подчертан интерес към наш гражданин, заемащ отговорен пост в гражданската въздушен флот. Свърза се с него и го изучава посредством представителя на КЛМ у нас.

Английският гражданин Б.Д.К. пред наш агент казал, че по време на Втората световна война е бил офицер за връзка в турската армия между Одрин и българската граница и познавал добре тия места и във връзка с това питал агента дали в нашата страна има съветски войски, въпреки че официално се знаело, че няма.

Английското разузнаване под формата на туристи изпраща свои ръководни кадри. През лятото на 1965 г. пристигна в България като турист Б.У., за когото бяха получени данни, че е командир от висок ранг на подводния флот в Англия. Преди да дойде в България, той подписал декларация да пази в тайна професията си. Адресно се регистрирал у нас като свещеник. Най-сетне направил оглед на старите за откриване на техника. Посетил на два пъти Английското посолство в София, откъдето по необяснени причини получил картичка, в която му се изказва благодарност за "добре изнесена религиозна служба". Интересувал се от живота у нас, за пристанището във Варна, за вноса, износа и капацитета на пристанището и техниката, с която е оборудвано.

Английски граждани, уличени като агенти, събират и други обширни сведения от икономически, политически и друг характер, които впоследствие използват при водене на преговори с наши търговски централи.

Английският гражданин Б.Ч. при посещение на страната в ра говор с наши специалисти събирал сведения относно нашите планов за доставка на завод за дизелови мотори и за неговия капацитет в проект и др., за което уведомил съответни английски органи и препоръчал тези данни да се имат предвид при търговските прего вори в България.

Освен това той използвал "на тъмно" наша гражданка, слу жителка във външнотърговска централа, за събиране на друга тър говска информация. Химическият концерн Ай-си-ай, с когото е предстояло сключване на договор за оборудване на наши химически предприятия, изпратил свой представител един месец преди това, който посетил редица наши химически предприятия. В разговор със служители, ръководители, специалисти и др. той успял да събере подробни данни за цялостното състояние на нашата химическа про мишленост. Това било използувано от англичаните за поставяне на редица тежки условия - високи цени и пр., поради което преговор те са продължили повече от два месеца.

А.Л.Н., английски гражданин, поискал сведения от наш агент под формата на услуга за мините в нашата страна, броя на мините, капацитета, дълбочината на пластовете, оборудването и др.

Д.С. се интересувал от нашето крайбрежие, от броя на ко рабостроителниците, какви кораби се строят, от капацитета на ко рабостроенето, капитали и перспективи.

Някои английски агенти много грубо изпълняват задачите си, разчитайки на наивността на нашите граждани, като в някои слу чаи си служат с явни провокации.

Д.У. през 1965 г. посетил Издателството за чужди езици и предложил да бъде сключен договор, за да се отпечатат у нас книги на английски език на милион. Книгите, които предложил да се отпечатат, са "Наследниците на Сталин" от Евгени Евтушенко, автобиографията на Евтушенко, любовни разкази в руската литера тура, англо-руски словар. Той искал от нас да се подготви търго ски справочник, в който да се включат всички заводи и фабрики в Бъл

От архивите на ДС

гария, адресите им, какво произвеждат, условия за търговия и пр. При това си посещение показал книгата "Румъния – несъгласен съюзник на СССР", на която бил автор.

Поискал да му дадат имената на преводачите по английски език, за да си попълни справочника, к който имал в Англия за всички страни.

Под формата на постоянни туристически представители на черноморските комплекси във Варна и Бургас английското разузнаване изпраща агенти, които престояват от 5 до 6 месеца, създават много връзки с наши и от другите социалистически страни граждани, пътуват из вътрешността на страната, където също установяват подозрителни контакти с наши граждани, а понякога и с военнослужещи. Характерно за постоянните представители е това, че някои са били в България и Югославия, а други са по произход българи, познават страната и владеят български език.

Английското разузнаване възлага на тия постоянни туристически представители и на отделни туристи, вероятно техни разузнавачи или агенти, задачи да изучават организацията на "Балкантурист" и служителите към него, а също така и отделни наши граждани, представляващи интерес за тях.

Така например Б.Д.Л., главен представител на английската туристическа фирма "Инглиш енд оувърсийз турист", през 1944–1946 г. е бил в България с Английската мисия на СКК. Той с голяма упоритост и находчивост изучавал структурата и организацията, както и кадрите на "Балкантурист". Такива задачи той възлагал и на своите помощници.

Л.Д., постоянен представител, чрез масово даване на подаръци и пари изучавал служители от "Балкантурист" и след това в докладите си давал оценки за тях.

Наред с изучаване организацията на "Балкантурист" някои агенти на английското разузнаване изучават интересите и задачите на органите на КДС. Това ни дава основание да считаме, че английското разузнаване прави опити да подстави на нашите органи свои агенти.

Към английския туристически представител У. бяха внедрени

двама наши оперативни работници. В резултат на изучаването му, от поведението, държането и отношението му към НРБ има вероятност той съзнателно да се подставя. От друга страна У. в отделни случаи оказвало съдействие на английски граждани, заподозрени в провеждане на подривна дейност срещу нашата страна.

Мероприятията, които т у р с к о т о п р а в и т е л с т в о провежда в последък за развитието на туризма и търговията с нашата страна, налагат на разузнавателните и контраразузнавателните им органи да вземат известни мерки за по-активно използуване на тези канали.

Преди това турски разузнавачи и агенти задълбочено изучаваха оперативната обстановка в България, като за целта използваха западни граждани, които често посещават НРБ, за изучаване на обстановката у нас. Едновременно с това те проведоха и някои организационни мероприятия, като назначиха в някои организации, занимаващи се с туризъм, свои кадрови разузнавачи и агенти.

Получиха се данни, че Г.С.Т., поддиректор на Министерството на туризма и информацията в Анкара, преди да заеме тоя пост, е бил полковник от артилерията, след това управител на област в района на съветската граница и заместник-полицейски управител на Анкара, знае руски, български и други езици. Той като туристически деятел посети страната ни, за да води преговори с "Балкантурист".

Контраразузнавателните органи на Турция провеждат масова профилактична работа сред техните граждани, а на някои от тях поставят и задачи от разузнавателен характер.

Гостувалият в Разград А.М.Ч. споделил пред наш агент, че бил приятел с полицейския началник в гр. Биделяик и знаел, че на всички турци, които идват в България, се поставят задачи от полицията.

През юли 1965 г. страната ни бе посетена от обект "Еничер"

257
Из архивите на ДС

- турски гражданин, бивш майор от турската армия, изселник от страната ни. В процеса на разработването му се установи, че е имал поставени разузнавателни задачи, изразяващи се в преминаване с лека кола през крайграничната зона Капитан Андреево-Любимец-Крумовград и установяване товароподемността на мостовете и шосейната мрежа, числения състав и въоръжение на поделенията в Крумовград, Момчилград и други крайгранични райони, забранени за посещение за военни аташета от капиталистическите страни. Той се стремял да се запознае и разговаря с офицери, на които искал да гостува в квартирите им. Пред наш агент споделил, че е работил в разузнаването 6 години и го обработвал да се изсели в Турция, където щял да се уреди много добре.

Посетил е Турската легация, където се срещнал с военните аташета, на които предал сведенията, които е имал възможност да събере.

По време на престоя си в страната ни турският гражданин А.А. установил контакт със съпруга на офицер от БНА, срещнал се с брат да изменник на Родината, а също така и с обект на разработка, уличен в полза на турското разузнаване.

Има сигнали и данни, които показват, че разузнавателните и контраразузнавателните органи на Турция се стремят да подставят на нашите органи техни агенти. Началникът на Лозенградския разузнавателен пункт споделил, че е по-добре българските органи на сигурността да работят с негови агенти, отколкото да вербуват други турски граждани, които той няма да знае.

Някои турски граждани по време на престоя си у нас правят положителни изказвания за нашия обществен строй и подхвърлят, че разполагат със сведения за НАТО в Турция, че работят на ракетни площадки и че знаят други интересни данни. Други пък, представяйки се за комунисти, търсят задграничен централен комитет на турската комунистическа партия с цел да се свържат и получат указания. Трети предлагат услугите си на нашите органи, като искат връзка с дипломат от посолството ни в Анкара.

Гостуващият през август 1965г. турски гражданин Е.Б. се свързал с наш оперативен работник, като се представил за вилаетски

организатор на ТРП, отговарящ по културните въпроси. За да убеди оперативния работник, му показал удостоверение, издадено от същата партия. Направил скица на военните бази на НАТО в Турция и дал сведения за устройството и структурата на службите за сигурност в Бурса. В името на своя народ за осъществяване прогресивните идеи в Турция предложил "помощта си". От проведените мероприятия било установено, че Б. е свързан с турското разузнаване.

Каналите по линия на туризма, търговията и културния обмен се използват, макар и в по-малка степен, и от другите капиталистически разузнавания.

Чрез нашата страна вражеските разузнавателни органи се стремят да работят и сред останалите социалистически страни. Някои туристи, транзитници, културни, спортни дейци от капиталистическите страни, имащи подозрително поведение, търсят и установяват контакти с летовници от социалистическите страни- съветски граждани, чехи, поляци и граждани на ГДР. Някои от срещите между тях имат характер на предварително уговаряне. Това особено важи за граждани на ГФР и ГДР. От органите на КДС във Варна и Бургас през 1965 г. са предадени на братските органи над 160 сигнала за контакти на техни граждани с граждани на капиталистическите страни.

2. Идеологическа диверсия

Идеологическата диверсия като форма на подривна дейност, провеждана от капиталистическите разузнавания срещу нас, по обем стои на първо място, а по опасност непосредствено след шпионажа. През последните години разузнавателните органи на противника отделят все по-голямо внимание и все повече усъвършенстват нейните форми и методи на провеждане.

Туризмъ търговският и културен обмен създават редица удобства в това отношение. Свободният режим, при който са поставени чужденците, позволява идеологическата диверсия да достигне до всички слоеве на нашето население.

Те използват идеологическата диверсия с цел да:

р а з б и я т морално политическото единство на нашия народ;

р а з к о л е б а я т вярата му в единството на социалистическия лагер;

р а з к о л е б а я т вярата на трудещите се в перспективите на социалистическото строителство;

н а с а ж д а т буржоазния начин на живот, идеология, бит морал и пр.

Най-масовата форма на идеологическата диверсия, прилагана от чужденците по линия на туризма, е вражеската агитация и пропаганда. Те безогладно критикуват социалистическия обществен строй и порядките у нас. Изтъкват "предимствата" на капиталистическата система пред социалистическата, високия стандарт на живота и по-голямото задоволяване материалните потребности на гражданите в капиталистическите страни и пр. Хвалят "самостоятелната политика, провеждана от КНР и РНР, и откъсването им от влиянието на СССР.

Омаловажават ролята на Съветския съюз като главна опора на миролюбивите и прогресивни сили в света, клеветят съветската външна политика както по отношение на социалистическите страни, така и по отношение на развиващите се страни и я представят като спекулативна, агресивна и целяща преди всичко да има изгоди за СССР.

За целите на пропагандата в собствените си страни агентите на капиталистическите страни събират най-различни компрометиращи социалистическия строй материали, като фотографират срутени къщи, циганите и др.

Подклаждат националистически, изменнически и изселнически настроения сред някои иностранни групи от населението на НРБ.

Разлагат определени среди наши граждани и главно младежи

чрез подаръци, покани за посещения в западни страни и ги обработват да изменят на Родината. Разпространяват списания, вестници и друга вражеска и упадъчна литература.

Особена активност и усърдие в това отношение полагат западногерманските туристи, търговци и други, посещаващи страната ни.

Западногерманският турист С.Ш. развивал идеята пред наши летовници, че социализмът като идеология не бил лош, но практиката му била "отрицателна", защото ограничавала свободата и личната инициатива и поради това не можем да имаме успехи в областта на икономиката.

Друг говорил, че колкото повече западни туристи общуват с българите, толкова повече българите ще се убеждават в предимствата на капиталистическата система. Това щяло да доведе до по-либерална политика, докато се стигне накрая до сближаване със Запада и откъсване от СССР.

Х.Б., търговец, говорел, че знаел подробности за контрареволюцията в България, за чийто неуспех в ГФР много съжалявали, и че тя щяла да успее, ако се постигнело разцепление в ЦК.

В политическите и търговските среди на ГФР имало оформено мнение за два пътя, по които можело да се промени съществуващият строй в България. Едни изказвали мнение, че това трябвало да стане по революционен път, като се организират масови демонстрации. Ако се създадели условия, подобни на събитията в Унгария, те били готови веднага да се намесят и окажат необходимата помощ. Други главно делови среди (търговци, индустриалци) и някои местни политически дейци виждали в перспектива сближаването на България, т.е. социалистическите страни в цялост със Запада. Сближаването, бързото разширяване на търговията и внасянето на стоки за широко потребление в България щели да въздействуват на всеки български гражданин.

Основата за едно разбирателство между Изтока и Запада в момента било страхът на СССР от червен Китай. За да се накарал Съветският съюз да заздрави отношенията си със Запада, било необходимо да се създаде силен Китай. За постигане на това работели Франция и Англия. Германия от своя страна също имала за задача

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

да подпомогне стопанството на Китай.

Увеличаване притока на германските туристи в България се счита от управляващите кръгове на ГФР като много важен фактор за идеологическо разлагане на социалистическите страни.

Х.Б., турист от ГФР, пред наш източник заявил, че най-голямото оръжие на Запада е, че комунистическите режими в социалистическите страни се крепят на определен брой активисти, а народът имал собствено мнение и желания, противни на комунистите. Източникът се опитал да опровергае това изказване на Х.Б., но той заявил: "Не забравяйте, че има много наши хора във всички страни на социалистическата система, които изучават настроението на масите".

В.Ц., друг западногермански турист, казал, че в България няма свобода, хората са бедни, ограбени, ограничени и не могат да посещават други страни. Паралелно с това обрисувал Запада в най-хубава светлина.

Друг западногермански турист открито апелирал за борба против нашето правителство и БКП, за премахване "робството, нещастието и нищетата". Подобни изказвания са правили и много други граждани на ГФР, с които влизят върху нашите граждани и чрез сравненията с всичко онова, което има и може да постигне един работник, служител или селянин при социалистическия строй, и "неограничените" възможности за "благоденствие", които предлага капиталистическата система.

За разлика от 1964 г. през 1965 г. някои западногермански граждани подчертавали високия стандарт на живот у тях, като харчели много български пари, черпели наши граждани, давали безплатно подаръци и пр.

Г.Н. и К.С. с жените си, туристи от ГФР, по време на пребиваването си у нас ежедневно харчели по 40–50 лева и черпели всеки, който сядал на тяхната маса. Жената на С. разказала на висок глас, че когато пътували с колата си из България, хвърляла на българските деца бонбони, шоколади, играчки и др., защото разполагали с тях в изобилие.

~~25~~ 168

Н. предлагал на събеседниците си български граждани да му гостуват в ГФР и ако им хареса, да останат за по-дълго време.

Р.М.Ш. и жена му, учителка, през времето на престоя си на "Златни пясъци" - Варна, се изказвали, че не търсели плажа и слънцето, а предпочитали оживените разговори с наши граждани на политически, икономически, социални, битови и др. теми, за да изучават живота у нас и водят разяснителна дейност. Изтъквали нашироко "блясъкавия" живот в Западна Германия и убеждавали събеседниците си, че животът в България днес щял да бъде малец по-добър, ако не управлявали комунистите.

Западногермански граждани активно обработват наши граждани с цел да ги накарат да избягат зад граница. Някои снабдяват с фалшиви паспорти, укриват в леки коли, с други сключват фиктивни бракове, на трети отправят официални покани за гостуване и командировка.

Х.Г. предложил на агент "Андреев" да отиде на специализация в ГФР и да остане да живее там.

Ш.Х. предложил на ДЕ Петров да замине на стаж в Австрия и оттам да избяга в ГФР.

През септември 1965 г. изменник на Родината в ГФР изпратил специална лека кола, боядисана от западногерманския гражданин Хайнц Шрьодер, за да изведе с нея българския гражданин Борислав Иванов Антонов. Антонов бил укрит в багажника и замаскиран старателно с различни предмети, като за дишане използвал специално пригодена водолазна тръба.

В това отношение туристите и летовниците от ГДР са обект на особено внимание на западногерманското разузнаване. През 1964г са получени 78 сигнала за бягства на граждани от ГДР, 38 са задържани при опит да минат нелегално границата и 15 са успели да избягат.

През 1965 г. броят на сигналите и бягствата на граждани от ГДР в съучастие с граждани от ГФР е значително увеличен. До края на 1965 г. са получени над 140 сигнала за бягство. В I отдел на КДС са задържани и разследвани за опит за бягство 57 граждани на ГДР, а за помагачество или опит да организират бягство на граждани на ГДР в капиталистически страни са задържани 31 граждани на ГФР.

Получени са данни, че в ГФР има бюра за изработване на

фалшиви паспорти за различни държави, за подправка на документи, печати и бланки и при лизане в страната слагат на фалшивите документи необходимите поправки, каквито са нанесени по паспортите им от КПП.

За подпомагане бягствата на граждани на ГДР и наши граждани вземат участие и др. граждани от капиталистически страни.

През юли т.г. холандският гражданин Бернард Пипер направи опит да изведе гражданка на ГДР с паспорт, който взел от посолството на ГФР в Хага, на името на жена си, като сложил снимката на гражданката на ГДР.

През април т.г. австрийският пълномощен министър Вилхелм Небеда издал семеен паспорт на австрийския гражданин Паул Укузич и на гражданката на ГДР Мариане Кратцер, представена като жена на Укузич. С фалшив паспорт, внесен от френски търговец, през 1964 г. бе изведен във Франция Константин Савов Кударов - син на бивш директор на полицията.

При опит да измени на Родината, укрит в колата на англичани, пътуващи за Гърция, през юли 1965 г. бе заловен на КПП Кулата Емил Стефанов Маринов, 21-годишен от Видин, работник в Кремиковци. Разкрити са опити на турски граждани за извеждане нелегално български граждани по произход турци.

Американските граждани, пребиваващи в НРБ, се подлагат на всестранна антикомунистическа обработка с оглед успешното провеждане целите на американската политика.

Идеологическата диверсия, развивана от американските граждани, пребиваващи в НРБ, се изразява главно в рекламиране на американския начин на живот, в превъзходството на САЩ в индустриално отношение, високия стандарт на живот и в отричане на нашите успехи и пр.

Американският гражданин П.С., гостувал в НРБ, пред наши граждани заявил, че нямало разлика в живота у нас отпреди и след 9.IX.1944 г.

Друг американски гражданин (Р.Г.), професор по международна политика, активноиздирвал и установявал връзки с граждани от социалистическите страни, привърженик на абстрактното изкуство.

Данните, с които разполагаме за някои английски летовници,

170

2г

туристи, търговци и др., показват, че английското разузнаване също използва обстановката в страната и по-специално условията, които предлага туристическият обмен, за да провежда идеологическа диверсия и друга подривна дейност сред у НРБ.

Английски турист, кореспондент на "Дейли експрес" в Бон, ГФР, пред наш източник провокационно запитал "докога комунистите ще останат на власт в България" и казал, че е дошъл краят им, тъй като младежта имала други разбирания и няма да си каже думата.

Гостите и транзитниците от Турция провеждат вражеска агитация и пропаганда главно сред турското население в НРБ с цел да създават настроение за изселване и бягства от България. Те величат живота в Турция, като подчертават, че тя е тяхната истинска родина, която мисли за тях, и рано или късно ще ги приюти. Упрекват живеещите в България турци, че не изучават достатъчно турски език, карат ги да изучават корана, да посещават джамиите и п.н. Някои гости донасят в малки формати корани, молитвеници, песнопойки с националистическо съдържание, грамофонни плочи и литература с националистическо съдържание. Активност проявяват и преминаващите транзит с влак за и от ГФР турски граждани.

Ежедневно се увеличава притокът на турци в София, които изчакват и посрещат международните влакове, за да се срещнат с турци транзитници, от които купуват грамофонни плочи, вземат вестници, цигари, хи икалки, запалки и други дребни вещи. Транзитниците използват това обстоятелство и разказват, че получават много пари, че в Турция и ГФР животът бил много евтин, разпитват ги къде работят, колко пари получават, ходят ли в джамия и пр.

През 1965 г. от преминаващите транзит турски граждани са задържани от КПП 167 турски корана, 139 турски молитвеници, 143 броя различна турска религиозна литература, 6 библии и друга пропагандна литература. В сравнение с изминалите години идеологическата диверсия се провежда в нови и по-изтънчени форми. Намаляха случаите на открита и брутална агитация за изселване, но за сметка на това много старателно се събират данни за "асимилациите" на турското население в България.

Гръцките граждани провеждат разложителна дейност сред политемигрантите като клеветят нашия обществен и политически строй. Някои, лишени от аргументи, си признават, че вярват това по указа-

ние и нареждане на полиция ята. В отделни случаи някои гръцки граждани се използват от наши вражески елементи за пренасяне клеветнически материали.

Така например гръцки гражданин, гостувал на свои близки в Асеновград, укрил и изнесъл от страната послание до президента на САЩ, изпълнено с клевети против НРБ и БКП. От проведените мероприятия се установи, че посланието е написано от бивш деец на земеделската опозиция, съден за шпионаж. Някои граждани от капиталистическите страни събират компрометиращи социалистическите страни материали, които използуват за пропаганда срещу НРБ.

На западногерманския гражданин Ото Георг, гостувал на свои близки в България, била поставена задача да заснеме лошо облечени цигани, струтени къщи и други за нуждите на западногерманските буржоазни вестници и радиопропаганда.

Холандски гражданин, минавайки по магистралата Пловдив-Стара Загора, спрял 70 годишен старец и понеже бил със скъсани дрехи, му направил снимка, а след това му дал 15 лв. и закупил скъсаните цървули.

Двама граждани на ГФР спрели пред група кооператори от Старозагорски окръг и в разговори с тях казали, че положението им в ТКЗС е много лошо и показали снимки на цар Борис и Хитлер, като говорили за тях с ласкави думи.

Някои чужденци по време на пребиваването си в НРБ изпълняваха поръчения на изменници на Родината, като установяваха контакти с техни близки, предаваха им подаръци, представяха им в лъжлива светлина живота на изменниците зад граница, с което косвено подтикваха някои лица от такива среди към бягства.

Западногерманският гражданин Л. В. се опитал да предаде куфар с вещи, валута, часовници на близки на наши изменници.

Американецът Р. е оказвал помощ на изменници на Родината за извеждане на техни близки от страната, като поисквал съдействие от легациите на САЩ в София.

Особен дял в провеждане на идеологическа диверсия чрез легалните канали имат и някои религиозни общества на Запад и у нас. Редица католически духовници пребиваха в нашата страна като туристи, гости, търговци и пр. и установяваха връзки с католически свещеници в страната. В резултат на това се чувствува активизиране на някои католически и протестантски ордени и секти.

Католически владика в Пловдив получил разпоредба, изпратена от Рим, озаглавена "Предпазни мерки за брак с комунисти", която изпратил във всяка енория на страната. В разпоредбата се казвало, че католик, който сключи брак с комунист, ще полага усилия да го отклони от идеите на комунизма и обещава да възпитава и децата си в католически дух, а ако и двамата са комунисти, те трябвало да декларират, че децата им ще бъдат кръстени католици и възпитани в католицизъм. Със секретно писмо владиката наредил от 1.IV.1965 г. наредбата да се прилага и в България.

Особен дял в разложителната дейност на противника заемат мероприятията за обработка и разлагане на служещи от външнотърговския ни апарат, служители на "Балкантурист", специалисти и ръководители на промишлени предприятия чрез даване на подкупи, подаръци, насаждане корупция и уплитане във валутноконтрабандни сделки.

Опитите на противника да разлага морално и политически нашите граждани у нас и зад граница и да ги тласка към предателство не са били безуспешни. В резултат на активна пропаганда и политическа обработка през 1964 г. по легален път са избягали 73 души, оттях по частен път - 38, по служебен - 16 и туристи - 13. През първото шестмесечие на 1965 г. броят на избягалите легално наши граждани е 76 души, от тях 19 по служебен повод и 56 по частен път.

Валутноконтрабандната дейност като своеобразна форма на подривна дейност също се засилва. Използвайки слабостите на наши граждани да купуват западни стоки, чужденци внасят незаконно леки коли, часовници, бельо, запалки, чужда валута и др., които продават у нас и реализират големи печалби. Те изнасят от България големи парични суми в левове, които след това продават с голяма печалба на западни туристи, идващи в страната ни.

Особено активна дейност в това отношение развиваха австрийският гражданин Х.Ш., който продал 10 леки коли. На осъдения австрийски гражданин Х. бяха конфискувани стоки на стойност за 10 хил. лева и една лека кола. Много български граждани сега свободно купуват западна валута от туристите, като дават по 3-4

Из архивите на ДС

лева за долар и 6-8 лева за английска лира, за да си купят вещи от Корея.

Швейцарски гражданин, един от директорите на фирмата "Алива" в гр. Баден, споделил, че в Швейцария и някои други капиталистически страни банките обменяли напоследък български пари на почти двойно по-благоприятен курс, отколкото официалният. Според него търговците, които идвали в страната, се снабдявали с български пари от чужбина.

Валутно-контрабандната дейност, провеждана от чужденците, в сравнение с 1964 г. се е увеличила почти двойно през 1965 г. Наши граждани, стремейки се към леки печалби, установяват контакти с чужденци контрабандисти, поставят се на техните услуги и активно ги подпомагат в незаконната разпродажба на внесените от тях контрабандни стоки. В тези престъпления се въвличат младежи и девойки, а в някои случаи и членове на БКП. Валутно-контрабандните престъпления от година на година вземат все по-организиран характер. Чужденците предварително организират мрежа от посредници и съучастници от средите на нашите граждани, чрез които след това разпродават контрабандните стоки.

Особена активност в извършване на валутно-контрабандни престъпления са проявили граждани на Австрия, Западна Германия, Сирия, Ливан, Турция и Гърция.

III. ОЦЕНКА И ИЗВОДИ

Контраразузнавателната работа на органите на КДС за разкриване и пресичане шпионската, идеологическата, валутно-контрабандната и друга подривна дейност, въпреки че е значително подобрена, все още е незадоволителна и не съответствува на активността на врага.

Все още не всички окръжни управления на КДС работят активно за разкриване подривната дейност, провеждана от временнопребиваващите на територията на техния обхват чужди граждани.

Помощта и контролът от страна на II отдел и другите отдели към II управление КДС, имащи отношение към чужденците са не-

достатъчни.

Взаимодействието между отделите на II управление и окръжните управления по разработването на чужденците също не е на необходимата висота.

Агентурата, произхождаща от средите на чужденците, е крайно недостатъчна и без особени възможности да решава основните задачи, стоящи пред контраразузнавателните органи на КДС.

Темпът на обработка с цел вербовка и на политическа обработка на граждани от капиталистически страни е значително намалел Докато през 1956 г. са били обработвани около 100граждани от капиталистическите страни, сега се обработват 50-60 души. В това отношение капиталистическите разузнавания са далеч по-активни.

Наличната агентура от средите на българските граждани не е в състояние да прониква до конкретната шпионска дейност на обек тите, тъй като не се ползва с необходимото доверие. Голяма част от нея не представлява интерес за чуждото разузнаване. Освен това не се провеждат достатъчно комбинации с нея.

За агентурата, изхождаща от служителите на "Балкантурист", макар и да върши известна полезна работа, на чужденците е известно, че се ползва от органите на КДС, поради което не може да върши сериозна контраразузнавателна работа и не може да се разчита само на нея.

Поради организационни и други недостатъци органите на КДС при разработването на обектите, уличени в провеждане на шпионска и друга подривна дейност срещу НРБ, все още не са разкрили как и какви сведения събират, как вербуват и устройват срещи с агентура, каква е начинът на връзка: лично, чрез тайник, контейнер и пр. Въобще проведените по такива обекти мероприятия да разкриват почерка на провежданата подривна дейност от врага.

За да се издигне нивото на контраразузнавателната работа на органите на КДС, така, щото тя да съответствува на нивото на активността на капиталистическите разузнавания, то трябва да се извърши следното:

Всяко поделение на КДС да направи оценка на досегашната работа по чужденците, като разгледа сигналите и данните, получени от тях, от какви въпроси са се интересували, как са събирали ин-

Из архивите на ДС

125

тересуващите ги данни, с какви лица български граждани са установили подозрителни контакти, какви агентурно-оперативни мероприятия са проведени и какъв е резултатът, какви военни и други държавни тайни има на територията на окръга и набележи конкретни мероприятия за подобряване на цялостната работа по тази линия.

Да разгледа състоянието на работата с агентурата, произхождаща от кредите на чужденците, и направи съответни оценки и изводи може ли да решава задачи на органите на КДС, какво е дала от вербовката й досега, проверявана ли е тук и зад граница, какви са резултатите от проверката. На базата на този анализ да вземат мерки за по-активното й използване. За агенти, за които има съмнение подозрение и недоверие, да се вземат съответни мерки и реши конкретно какво отношение да се вземе - изключване от агентурния апарат, разобличаване, превербовка или провеждане дезинформация и други оперативни игри с противника, от които да имат полза органите на КДС.

При установяване на контакти с чужденци трябва да се извършва щателна, задълбочена проверка (изучаване чрез агентура, технически средства и др.), получените данни да се преценяват трезво и чак тогава да се установят връзки. В процеса на контакта да се искат разузнавателни информации други данни, целящи ангажирането и обвързването на кандидата с органите на КДС.

За цялостното подобряване на агентурно-оперативната работа по чужденците да се вземат мерки за изпълнение и провеждане на мероприятията, утвърдени от Колегиума на КДС за работата на контраразузнавателните органи против чуждите разузнавания, използващи легалните канали за подривна дейност против НРБ под входящ № 1676 от 19.II.1985 г.

Отп. в 4 екз.
№ 1- др. Шопов
№ 2- школата на КДС
№ 3- II отдел, II у-ние КДС
№ 4- X отдел, II у-ние КДС

Изпълн. Монев
Нап. Вучкова

НАЧАЛНИК II УПРАВЛЕНИЕ КДС
Генерал-майор (п) Атанасов

Вярно:

52

С П Р А В К А

За броя на туристите - граждани на капиталистическите страни временно пребивавали в Бургаски окръг от 1.I. до ~~31~~.XII.1967 г.

През 1967 год. Бургаски окръг е посетен от 50.525 туристи - граждани от капиталистическите страни. От тях 41.122 на курортния комплекс Слънчев бряг и 9.403 в гр. Бургас и южните курорти.

По националности се разпределят, както следва:

№ по ред	националност	Слънчев бряг	Бургас и южните курорти.	ОБЩО
1.	ГФР	18.642	2.846	21.488
2.	Франция	4.984	2.188	7.172
3.	Англия	3.819	692	4.519
4.	Швеция	4.436	70	4.506
5.	Австрия	2.990	704	3.694
6.	Италия	810	739	1.549
7.	Швейцария	1.185	248	1.433
8.	Белгия	833	235	1.068
9.	Дания	509	233	742
10.	Финландия	622	75	697
11.	Сащ	411	138	549
12.	Турция	330	135	465
13.	Други кап.страни	1.511	1.100	2.651
	Всичко:	41.122	9.403	50.525

.15. 12. .1967 год.
гр.Бургас

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Препис-извлечение

Строго секретно!

Екз. № 5

МВР — ПОДЕЛЕНИЕ 7665
Вх. № 6381 / 20 АВГ 1982 г.

М Е Р О П Р И Я Т И Я

които ще се проведат от VI управление ДС за подобряване работата по линия на туризма.

За подобряване работата на органите на ДС по канала на международния туризъм, VI управление ДС ще проведе следните агентурно-оперативни

М Е Р О П Р И Я Т И Я:

1. Чрез наши секретни сътрудници и доверителни връзки да се спомага за съставянето и реализирането на най-издържани репертоари на естрадните състави и изпълнителите в обществените заведения на курортните комплекси и другите заведения за обществено хранене, а също така и по време на гастролирането им в чужбина.

Срок - постоянен
Отг. - отдел I

2. Да се оказва помощ на Комитета за изкуство и култура и Бюро "Естрада" при подбора на лицата за комплектуване на съставите и включването на индивидуалните

изпълнители в естрадните програми, с оглед недопускане включването на идейно-политически, морално неустойчиви и социално чужди елементи в тях.

Срок - постоянен
Отг. - отдел I

3. Да се подобри работата в центъра и по места по придобиването на нова агентура из средите на естрадните изпълнители, работещи в курортните комплекси по договор и гастролиращи у нас и в чужбина, с оглед придобиване на оперативна информация и за разработване на интересуващи ни лица.

Срок - постоянен
Отг. - I отдел

4. Да се подобри взаимодействието между ВГУ и VI управление ДС, като се изготвят съвместни планове за агентурно-оперативната работа по културните масови прояви от рода на "Златния Орфей", кинофестивалите, научните конгреси и конференции, международните спортни прояви, които се провеждат в курортните комплекси.

Срок - постоянен
Отг. - I и VI отдели

5. Да се подобри възпитателната работа с агентурата, изхождаща из средите на художествената интелигенция, творческите съюзи, спорта и други, която участвува в културните масови прояви, провеждани в курортните комплекси, с оглед предпазването ѝ от попадане под чуждо влияние при контактите си с чужденците.

Срок - постоянен
Отг. - н-ци отдели I, II, III, V и VI отдели

. . . . . .

Из архивите на ДС

12. С ръководството на Българската академия на науките и Националния институт за опазване паметниците на културата да се уточнят музеите, историческите местности и паметници, институтите, лабораториите и другите места, за които трябва да се ограничи достъпът на туристите, с оглед опазване на военни и научни секрети.

Срок - 10.XI.1973 г.
Отг. - н-к I отдел

Отделите на управлението да отчитат изпълнението на настоящите мероприятия два пъти годишно.

София, 13.VIII.1973 г.

ПРЕДЛАГА:
ЗА Н-К VII ОТДЕЛ, VI У-НИЕ ДС:
-полковник/п/ Боев

ВЯРНО:

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго секретно
Екз. № 2

УТВЪРЖДАВАМ:
НАЧАЛНИК II УПРАВЛЕНИЕ КДС
Генерал-майор
София, 21 1969 г.

УПРАВЛЕНИЕ II
189
ЯНУ 1969 г.

П Л А Н

ОТНОСНО: Мероприятията които ще бъдат проведени от IX-ти отдел през първото тримесечие на 1969 г.

I. НАСОКИ НА РАБОТАТА

1. Компроментиране и пресичане опитите на капиталистическите разузнавания да използуват туризма за подривна дейност против НРБ.

2. Борба против вражеските нелегали и изменниците на Родината провеждащи вражеска дейност против НРБ.

3. Провеждане агентурно-оперативни мероприятия по задграничните контрабандни групи и разкриване прикриващата се

Из архивите на ДС

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :10.10.2014г.Секретар :

сред тях агентура на капиталистическите разузнавания.

4. Методическо ръководство и оказване помощ на ГКПП по организацията и провеждане на контраразузнавателна работа, пропускателната дейност, техническото оборудване и обзавеждане на пунктовете

II. МЕРОПРИЯТИЯ ПО РАЗРАБОТКИТЕ И СИГНАЛИТЕ

ПО РАЗРАБОТКИТЕ

1. ГАР "Наркомани" – заведена на _____ уличени в контрабандна търговия на наркотични вещества и оръжие.

– Подработване линия на поведение на агентите "Емилия" и "Мурад" за изясняване организацията, структурата, участниците начин и средства за пренасяне, взаимоотношения, форми и методи на работа.

– Разработване план-мероприятия за внедряване на агент "Николов" в групата, като съдружник.

– Установяване на оперативен контакт с _____ работещ в групата с цел вербовка.

– Провеждане на комбинация за установяване дали обекта проявява интерес към държавни тайни.

Срок 30.VI.1969 г.
Отг. Тодоров, Беров

2. ГАР "Хитреци" – заведена на _____ и _____ и на българския гражданин _____ уличени в контрабанда на злато.

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :10.10.2014г. Секретар :

- Изясняване взаимоотношенията между обектите.
- Изучаване и поставяне на технически мероприятия в златарския магазин за изясняване търговската им дейност.

Мероприятия за документация.

СРОК: 30.V.1969 г.
Отг. Беров, Радев

3. ЛАР "Метал" заведена на уличен в контрабанда на злато.

Ще се подработи и проведе комбинация за внасяне на 6-8 кгр. злато с оглед конфискация и разобличаване на обекта.

СРОК: 20.V.1969 г.
Отг. Беров, Русев

4. ДОП "Реваншиста" заведен на чехския гражданин от окр. управление Варна уличен, като нелегал. Ще се вземе на контрол от отдела. Ще се набележат мероприятия за установяване личността и дейността му в НРБ.

Срок 30.I.1969 г.
Отг. Страшимиров

5. Ще бъдат посетени окръжните управления, където ще се прегледат наличните разработки и ДОП по линия на "Балкан" и изменниците на Родината и ще се вземе отношение по същите.

Срок 31.III.1969 г.
Отг. Пенчев, Страшимиров

6. ГАР "Хищници" заведена на група контрабандисти от австрийски граждани ще се проведе комбинация за проникване в групата и създаване на обстановка с оглед реализация.

Срок 30.VI.1969 г.
Отг. Тодоров

Из архивите на ДС

278

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :10.10.2014г.Секретар :

ОПЕРАТИВНИ ПРЕПИСКИ И СИГНАЛИ

1. ОП "Лисица" заведена на ливанския гражданин _____ _____ уличен в контрабанда на злато и оръжие.

- Провеждане мероприятия тук и зад граница за изясняване дейността му.
- Подработване линия на поведение на агент "Венци" за изясняване обекта занимава ли се с контрабанда на злато.
- Провеждане на комбинация дали обекта служи на турската полиция. За целта ще му се предостави да "види" лица и коли "прекарващи" оръжие за Турция.

Срок 30.III.1969 г.
Отг. Б. Георгиев

2. ОП - сирийски гражданин уличен в услуга на турската полиция.

- Комбинация за изясняване дали обекта се интересува от материали представляващи държавна тайна.
- Провеждане на комбинация дали обекта се интересува от контрабандисти и какво отношение взема към тях турската полиция.

Срок 25.V.1969 г.
Отг. Б. Георгиев

3. ОП - сирийски гражданин, уличен в услуга на Интерпол.

Да се проведат агентурно-оперативни и технически мероприятия за изясняване дейността му в НРБ и в Интерпол.

Срок 30.VI.1969 г.
Отг. Р. Радев

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :10.10.2014г.Секретар :

4. ГОП "Скорпиони" – сирийски гражданин уличени в контрабандно прекарване на оръжие.

Ще се подработи линия на поведение на к.аг. "Хасан" за установяване състава на групата, пътища и коли които се използуват с оглед реализирането им на ГКПП.

Срок 20.IV.1969 г.
Отг. Р. Радев.

5. ОП заведена на капиталистическите граждани

–

австриец,

– иранец уличени като агенти на капиталистически страни.

По същите ще бъдат проведени агентурно-оперативни и технически мероприятия, целящи изясняване дейността им с оглед реализация.

Срок 30.VI.1969 г.
Отг. опер.работници

6. По ОП "Хамалион", "Сарафин",

уличени в контрабанда на оръжие, злато и наркотични вещества.

Ще бъдат проведени мероприятия за изясняване дейността им в НРБ с оглед реализация.

Срок 30.VI.1969 г.
Отг. Опер. работници

ПО СИГНАЛИТЕ

1. По сигналите за митническите служители

и ___ уличени в използуване на служебното си

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

280

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :10.10.2014г.Секретар :

положение за лични облаги ще се проведат агентурно-оперативни мероприятия за изясняване и вземане на оперативни отношение.

Срок 30.III.1969 г.
Отг. Митев, Ангелов

2. По митническия служител на Аерогара София, уличен в злоупотреба на средства и емиграционно неустроен ще се проведат мероприятия за проверка, документация и вземане на отношение.

Срок 30.III.1969 г.
Отг. Ангелов

3. Ще се извърши проверка на сигнала за турския гражданин __, че използува български митничар за незаконно внасяне и транспортиране на контрабандни стоки в и през НРБ.

Срок 30.IV.1969 г.
Отг. Митев, Ангелов

ИЗУЧАВАНЕ И РАЗРАБОТВАНЕ НА КОНТРАБАНДНИТЕ ГРУПИ И ЦЕНТРОВЕ

1. Да се проведат агентурно-оперативни мероприятия по търговските фирми, магазини и центрове за злато, оръжие и наркотични вещества в Мюнхен, Виена, Истамбул, Трлест, Ливан и др. използувани от контрабандните групи за извършване на контрабандна дейност.

Из архивите на ДС

281

По същите ще разработят план-мероприятия за изучаване на лицата, разкриване формите и методи на работа, внедряване на агентура с цел получаване на предварителни данни с оглед разобличаването им.

За изпълнение на горното ще бъдат проведени следните мероприятия:

- к.аг. "Жана" ще бъде изведена в Мюнхен с оглед настаняване на работа във фирма „Азия експорт" занимаваща се с контрабандно пласиране на оръжие и боеприпаси.

- В Истамбул ще бъде маршрутиран к.аг. "Калоян" за установяване контрабандистите отсядащи в хотелите "Кенеди" и "Кент", явяващи се център за пласиране на стоки и оръжие.

- Маршрутиране на к.аг. "Ерол" до Истамбул за установяване собственика на хотел "Топкапъ", явяващ се център на контрабандисти от където се пласира оръжието. Установяване начин, пътища, лица и коли участвуващи в контрабандната дейност

- Извеждане на к.аг. "Кемал" в Истамбул за изучаване обстановката в гараж Ибсоли, където се монтират скривалища в колите за контрабандно прекарване на стоки.

- Ще се подготви комбинация за внедряване на к.аг.- "Бергман" в групата на зап. германския гражданин Мутон, Крупен контрабандист на оръжие в Мюнхен.

- Да се изведе агент "Камен" в Мюнхен със задача внедряване в контрабандната група на Хашим Хашем - контрабандис на оръжие.

Срок 30.VI.1968 г.
Отг. М. Беров, Тодоров

- Съвместно със съветските другари ще се проведе комбинация за внедряване на тяхен агент чрез агент "Венци"

8 а

за проникване в контрабандния център във Виена.

Отг. Тодоров

III. ПРИДОБИВАНЕ НА НОВА АГЕНТУРА

1. Ще продължи ~~установения оперативен контакт~~ изучаването и набиране документацията за гражданите от капиталистическите страни: "Ерол", "Чилик", "Елена" "Кемал", "Хилтон", "Бергман", "Хабиб", "Градинаров" и "Карл" с оглед ~~изучаване и~~ проверка възможностите им за работа с органите на КДС. В зависимост от получените резултати ще се излезе със съответното предложение.

Срок 30.VI.1969 г.
Отг. Тодоров, Беров

2. През настоящото шестмесечие из средата на българските граждани ще бъдат вербовани 13 агенти и 5 я/к.

- от I отделение 4 агента
от II отделение 3 агента и 4 я/к
- от III отделение, 4 агента
- от IV отделение 2 агента и 1 я/к

IV. ОБЩИ МЕРОПРИЯТИЯ

1. Да се проведе съвещание с началниците на ГКПП на което да се разгледа новата инструкция за работа и се разясни На същото да се разгледа подготовката за новия туристически

сезон и се направи обзор на положителните и слаби страни на контролно-пропускателната дейност през 1968 г.

Срок 30.III.1968 г.
Отг. Митев

2. Да се извърши проверка на състоянието на агентурно-оперативната работа в ГКПП Кадотино, Драгоман, К. Андреево, Свиленград, Варна, Бургас и Кулата и се окаже помощ за подобряване на същото в духа на новата инструкция за работа на ГКПП и препоръките на комисията по проверките.

Срок 30.IV.1969 г.
Отг. М.Митев

3. Периодически по места на ГКПП да се оказва конкретна помощ за най-правилната и гъвкава организация на пропускателната дейност на основата на предварително изучаване и изследване натовареността на трафика. Във зависимост от това да се изготви и графика за смените. В това отношение ще се потърси помощта на института с чийто помощ да се въведе обоснована, научна организация на труда.

Срок 30.VI.1968 г.
Отг. Тодоров, Митев

4. Оборудването на ГКПП с оперативна техника да става във съответствие с утвърдения от ръководството план.

Основните мероприятия от плана за 1969 година ще се вземат на контрол и се оказва необходимата помощ.

Срок VI.1969 г.
Отг. Митев

283

Из архивите на ДС

5. Да се извърши основна проверка в запретителната картотека и се излезе с предложение за нейното прочистване и намаление.

Срок 30.III.1969 г.
Отг. Шошев

6. Да се излезе с предложение от месец януари 1969 г. щемпелите да се полагат с едноцветно тъмно мастило , като периодически се сменя. На експулсираните и запретителни лица да се обработват със специално мастило, което ще служи. Като условност, че на лицето е забранено да влиза в НРБ.

Срок 30.II1969 г.
Отг. Митев

7. Във връзка с 25 годишнината на КДС да се започне подготовката за заснемане на късометражен филм, фотоматериали, албуми третиращи борбата против идеологическата диверсия, измяната на Родината, контрабанда на оръжие, боеприпаси, наркотични вещества и др. които да послужат за обмяна на опит и фотоизложби.

Срок 30.VI.1969 г.
Отг. Митев, Константинов

8. Да се провери състоянието на ОПС в Окръжните управления на КДС, като им се окаже практическа помощ по организация на работата съгласно наличните заповеди и указания

Срок 30.III.1969 г.
Отг. Величков

8. Да се посетят окръжните управления на КДС и се провери състоянието на работата по "Балкан" и изменниците

на Родината, като се окаже практическа помощ съгласно новата инструкция и заповед.

Срок: 30.III.1969 г.
Отг. Проданов, Пенчев

10. Да се проведе служебно съвещание с групите по картотеките и се направи анализ на извършеното и се набележат допълнителни мероприятия за подобряване работата за новия туристически сезон.

Срок 25.II.1969 г.
Отг. Проданов, Пенчев

ПРЕДЛАГА:
НАЧАЛНИК IX ОТДЕЛ, II У-НИЕ КДС
Полковник

Отп. в 2 екз.
1 -
2 -
Изп. Проданов
Нап. Денкова
29.XII.1968 г.

Из архивите на ДС

175

Строго секретно
Екз. № ___

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДО
ЗАМ.-МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
Генерал-полковник Григор Шопов

Т У К

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

от полк. ДИМИТЪР ЙОТОВ, Зам.-н-к на II гл. у-ние ДС

ОТНОСНО: проведени срещи с ръководствата на окръжните управления на МВР във Варна, Бургас и Толбухин във връзка с разглеждане състоянието на контраразузнавателната работа по канала на туризма.

Другарю Зам.-министър,

Срещи с ръководствата на трите окръжни управления бяха проведени на 27, 28 и 29.III.1973 г. от мен и Зам.-н-ка на VШ отдел, II гл. у-ние ДС майор Марко Марков в съответните окръжни центрове. На срещите взеха участие началниците на окръжните управления, техните заместници, отговарящи за работата по канала на туризма, началниците на съответните отделения, секретарите на ПК и зав. военните отдели към окръжните комитети на БКП.

На основата на извършените цялостни проверки за състоянието на контраразузнавателната работа по канала на туризма от оперативна група на VШ отдел бяха посочени редица слабости и недостатъци, от чието отстраняване зависи по-нататъшното подобряване на работата по този канал.

53
176

На първо място бе изтъкната липсата на необходимата концентрация и специализация в обслужването на туристическите комплекси, като големи стопански единици и от тук невъзможността на този етап да се долавят своевременно вредните тенденции, процеси и явления в туризма. Посочено бе недостатъчното количество и качество на агентурния апарат, обслужващ ТК, липсата на сигнали за прояви на служители в туристическата система, както и слабия приток на данни и сведения по линия на официалната информация.

На второ място бяха посочени сериозните слабости по линия на оперативния отчет, разпиляването на сили по широк фронт обекти, на които са открити ОП и липсата на необходимата оперативна целенасоченост и резултатност в работата по конкретните обекти на разработка.

На трето място бяха разгледани сериозните слабости и недостатъци, свързани с възпитанието, ръководството, обучението и проверката на агентурния апарат, използуван по канала на туризма.

Разгледаните въпроси бяха убедително аргументирани с редица конкретни примери на базата на посочените в началото проверки от оперативната група на УШ отдел.

От моя страна, след направените разисквания по поставените въпроси, бяха дадени конкретни указания за по-нататъшната работа и нейното подобряване, в следните направления:

1. Да се подобри целенасочеността по конкретни обекти, които да се вземат на съответния вид оперативен отчет с оглед преодоляването на характерното до сега разпиляване на силите по широк фронт.

2. Да се засили решително работата по индивидуалния туризъм, като се отделят необходимите сили и средства за създаване сериозни възможности за работа по частните квартири и къмпингите.

3. Да се мобилизират силите и се заостри вниманието на целия оперативен състав в окръжните управления в това число и на състава по НМ и КАТ, включително и с оглед по-активното

287
Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

177
5,

използуване на агентурните и други възможности по линия на Народната милиция.

4. Да се подобри обслужването на туристическите комплекси с оглед издигане на по-високо равнище агентурно-оперативната работа в това направление и подобряване сигналната функция по туристическия канал.

5. На основата на задълбочена оценка на наличните и новополучавани материали главно за постоянните представители на туристическите фирми, да се активизира работата по М-50.

6. Използувайки опита на центъра при подготовката на новия туристически сезон, да се разгледа персонално и се даде оценка на работата на всеки ОР по отделно, като особено внимание се обърне на подобряване качеството на работата с агентурни апарат.

7. Разясних въпросът за връзката с братските органи чрез представители на отдел VШ, като заострих вниманието в работата с тях да се изхожда от все по-активното им ангажиране по конкретни обекти и сигнали и използуване на техните агентурни възможности.

Приемайки направените критични бележки и дадените указания, от страна на другарите от окръжните управления бяха поставени следните въпроси:

1. Да се изпрати още веднаж проекта за инструкция за организацията на контраразузнавателната работа по канала на туризма с оглед по-задълбоченото й обсъждане съвместно с представители на туристическия отдел /МВР-Варна и Бургас/.

2. В непродължителен срок да се прегледат откритите дела и се прецени по кое дело могат да се използуват агентурни възможности на братските органи. След подготовка по въпроса да се проведат срещи с техните представители в София за извършване необходимите уточнения /МВР-Варна/.

3. На базата на оперативната обстановка МВР-Толбухин да подготви и изпрати в управлението предложение за създаване

Из архивите на ДС

289

на отделение за работа по туристи и транзитници с оглед решаването на въпроса през 1974 г.

4. Отделът да командирова системно по конкретни дела и сигнали свои ръководни работници с оглед осъществяване на подействен контрол, помощ, съгласуваност и взаимодействие /МВР - Варна, Толбухин, Бургас/.

5. Туристическият отдел да засили позициите си от прикритие в туристическата система /МВР-Варна и Бургас/.

Считам, че повдигнатите въпроси са основателни, поради което предлагам:

- да се изпрати проекто-инструкцията и в десетдневен срок от получаването й да се обсъди още веднъж с представители на туристическия отдел на място;
- да се сондира мнението на представителите на братските страни за използуване на техни агентурни възможности, като по въпроса предварително проведа срещи с тях;
- да се подкрепи предложението на окръжно управление МВР - Толбухин за създаване на отделение по туристи и транзитници;
- ръководството на VШ отдел да вземе участие в разглеждането въпросите за подготовката на туристическия сезон в трите окръжни управления, планирано през първата половина на м.април.

Горното на разпореждане.

ЗАМ.-Н-К II ГЛ. УПРАВЛЕНИЕ ДС
Полковник

Отп.в 2 екз.
№ 1 - Ръководството
№ 2 - XIV отдел
Изп.- Йотов
Нап.- Чупетловска
София,3.IV.1973 г.

1

Строго секретно!

екз. № 3

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

8724 ... 19.X 3

9.I.1984

С П Р А В К А

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :10.10.2014г. Секретар :

ОТНОСНО: Взаймодействието с братските органи работещи на туристическия комплекс "Сл.бряг".

През 1973г. на туристическия комплекс "Сл.бряг" работиха представители на братските органи от СССР, ЧССР и ГДР.

Съгласно указанията на II-ро Гл.у-ние ДС и "Международни връзки", връзката с представителите на ЧССР и ГДР се осъществяваше от о.р. на 8-ми отдел при II-ро Гл.у-ние ДС, а със съветските колеги от н-к отделение I-во ДС Бургас.

Групата на КГБ от трима души пристигна на туристическия комплекс "Сл.бряг" на 20.V.1973г. Същите бяха представени от другарит[illegible]. На тази среща се реши връзката да се осъществява директно с отделението отговарящо за туристическия комплекс "Сл.бряг", като отговорника на групата посещава ежедневно службата където ще пос тавя своите искания и дава съответната информация. На отговорника на групата и началника на отделението беше разрешено да си оказват всес ранна помощ и включително и ползване на агентура от едната и другата страна когато това налага оперативната обстановка.

На основата на тези указания бе изградена и съвместната ни работа. Всеки ден в определения час отговорника на групата м-р КОНЕВ се явяваше, поставяше своите въпроси и получаваше отговр на пос тавените от миналия ден задачи. Освен това докладваше за получените резултати касаещи нашите служби.

Общо през сезона сме обменили 56 справки и информации, отнасящи се главно по установяване засечени техни граждани за връзки със западни туристи, засечени наши граждани от тяхна агентура и по наше искане ни информираха за някои сигнали по обслужването на съвет ските туристи. Участвували сме при провеждане на М"Дунав" на техни обекти.

Използвали сме трима техни агенти по наши обекти, особено успешно бе внесрен техен агент по обекта "Жених" от които се получих много добри резултати и се създаде предпоставка за бъдащото използва

на агента пообекта "ЖЕНИХ".

На съветските колеги бяха създадени всички необходими условия за нормална работа. Не е имало въпроси които да не са разрешени.

През лятото беше устроена една другарска среща с участието на представителите на всички братски органи. На тази среща почти всички изявиха желание такива срещи да се правят 2 пъти месечно, на които да се дава кратка оценка на оперативната обстановка, какви интересни обекти има по които се налага съвместна оперативна работа, какви са им агентурните възможности, с оглед най-пълноценното им използване. Тези въпроси са поставени и на последните срещи по отделно с братските органи.

Тези предложения напълно се покриват с нашето мнение изразено в справката от миналата година. Считаме това за абсолютно наложително за следващия сезон.

Това изисква много добра организация, която на базата на натрупалия фактически опит може да се осъществи и се получат много по-добри резултати в сравнение с досегашната ни работа. Такава една организация би се създала само при положение, че връзката с всички братски органи се осъществява от представители на Окръжното управление.

През туристическия сезон немските колеги например дадоха много материал, но с известно закъснение, така че част от информацията губеше своето значение и стойност.

Считаме изпращането на о.р. от центъра за нецелесъобразно, който на практика се явява като един преводач. На работника от центъра обстановката на комплекса е също непозната, така че въпреки желанието му, практическа помощ не може да им оказва.

Изхождайки от досегашната ни дейност, считаме че и за в бъдаще през летния период е наложително да се изпращат групи на братските органи по курортните комплекси, но винаги в състава на групата да влиза поне един работник който е работил на комплекса. Това спомага групата да се ориентира по-бързо в обстановката и по-лесно да организира своята работа.

Връзката с братските органи да се осъществява от работници на окръжно у-ние МВР, които ще се в състояние да решават всички възникнали въпроси.

Под ръководството на 8-ми отдел при IIро главно у-ние ДС в началото и края на сезона да се провежда съвместно съвещание с всич

Из архивите на ДС

ки братски органи работещи на комплекса на равнището на н-ци на отдели където ще се обсъждат съвместни въпроси по координацията и накрая се даде оценка за резултатите от съвместната ни работа.

На тези срещи да присъствуват и работници от окр.у-ние отговарящи за туристически комплекси и които непосредствено участвуват в изпълнението на съвместните задачи.

През 1973г. на туристическия комплекс Сл.бряг нямаше представител на полските органи на сигурността, а се получаваха сигнали за полски туристи. Считаме, че е необходимо на туристическия комплекс да има и полски представител.

Из архивите на ДС

ЗАМ. ОКРЪЖЕН НАЧАЛНИК МВР:

полковник

написано 3 екз.

№ 1 отдел Секретариат МВР София
№ 2 отдел VIII,II Гл.ДС София
№ 3 дело № IV-21/973г.

изп.Т.Николов
нап.Каролева

18.X.1973г.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго секретно!
Екз. № 1

ВДР — II ГЛ. УПРАВЛЕНИЕ ДС
27292
21 ОКТ 1975 г.

ДО
НАЧАЛНИК ВТОРО ГЛАВНО УПРАВЛЕНИЕ ДС
Т У К

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

От полковник Георги Стоев, началник
отдел VIII, ВГУ ДС

ОТНОСНО: Съвещание по въпросите на прикритието по линия на отдел VIII, ВГУ ДС.

Другарю Генерал,

На 13 октомври 1975 година от 9.00 часа при Вас се проведе съвещание по въпросите на прикритието, на което присъствуваха: полковник Димитър Йотов, зам. началник на ВГУ ДС, полковник Георги Стоев, началник отдел VIII, полковник Кирил Зидаров, зам. началник отдел VIII, полковник Кольо Бутов, зам. началник отдел VIII, полковник Петър Трифонов, началник отделение IV, VIII отдел, полковник Никола Колев, началник отделение III, VIII отдел и офицерите на прикритие по линия на отдела: полковник Иван Кръстев, майор Енчо Янков, лейтенант Сокол Гръбчев и лейтенант Виржиния Борисова. Отсъствуваше поради служебна заетост подполковник Любен Ванков.

118

Изнесох информация за състоянието на работата на прикритието, в която бе направена оценка на дейността на всеки оперативен работник по отделно. В информацията бе направена констатация, че оперативните работници на прикритие са активизирали своята дейност през изтеклата година, но тяхната работа е все още под изискванията на оперативната обстановка. Така например:

От оперативните работници на прикритие не е постъпила информация, че даден турист, туристически деятел или журналист принадлежи към противниково разузнаване.

Все още не е обработен в завършен вид турист или туристически деятел и доведен до положение за М "50".

Информацията постъпила от оперативните работници на прикритие е недостатъчна и по количествен показател. Има оперативни работници на прикритие, които за девет месеца са дали по 1-2 информации.

Малък е броят на постъпващите информации за български граждани, служители в системата на туризма, осъществили връзки с чужденци.

Недостатъчна е информацията за неблагополучия, процеси и явления в системата на туризма постъпила по линия на оперативните работници на прикритие. (Др. Янков трябваше два пъти да бъде викан в отдела по дублажите и авансовите вземания, от които въпроси се интересуваше ръководството на Министерството.)

Посочени бяха следните причини за незадоволителна работа на оперативните работници на прикритие:

Някои от изпратените оперативни работници на прикритие са с недостатъчна оперативна квалификация.

Слабо се чувствува оперативната ангажираност у оперативните работници на прикритие и от тук е отслабнал самоконтрола и инициативата им като оперативни работници на ДС.

Чувства се липсата на ежеседмични делови контакти на оперативните работници на прикритие с отдела, което ги лишава от възможността да са в крак с проблемите, които стоят за решаване пред

117
123

нас всички, по същество се занижава качеството на тяхното оперативно мислене.

За упражняване на по действен контрол оперативните работници на прикритие да се обособят в отделение с началник на отделение, който да е също на прикритие и се помисли дали от партийна гледна точка е издържано да се обособи партийна група.

Изказаха се следните другари:

Полковник Иван Кръстев

Изрази съгласие с направените в информацията на др. Стоев констатации и определи отправената критика като правилна. Спря се на оперативните възможности, които предлага мястото на прикритие,на което се намира. Заяви, че поради неподготвеност на кадрите в местните бюра на Националната служба за туристическа информация оперативните данни, които подава отдела, в който е на прикритие полк. Кръстев са с незначителна стойност. Мероприятията, които се провеждат за въздействие върху чуждите туристи, посещаващи страната са малкоефективни. Отчете работата извършена до този момент като недостатъчна. Изказа пожелание да се поставят конкретни задачи.

Майор Енчо Янков

Заяви, че мястото на което се намира му позволява да бъде в ежедневен контакт с интересуващи службата представители на чужди туристически фирми. Счита, че през годината добре сме изучили някои от тях. Установено било, че в немската фирма ТУИ съществува група разузнавачи. На път сме били да установим същото за фирмата на немските профсъюзи. По слабо е работено в Бенелюкс и Англия. Постигнати са някои резултати в Балканските страни. С помощта на отдел VIII са прихванати договори на западни контрагенти с трети страни, което позволило на КОТ да бъде по настойчив при преговорите с тях.

Заяви, че е подавал наводки за български и чужди граждани. Приема критиката за това, че не е давал информация за надпродажбите и авансовите вземания своевременно.

През настоящата година значително се е подобрило ръководството от страна на отдела.

120

Лейтенант Б. Борисова

Участвувала е в редица мероприятия на КОТ зад граница, по което време й са поставяни задачи за изпълнение. Работила е също така и по чуждестранни граждани обекти за М 50 и такива които се водят на ДОП в отдел VIII.

Основната й задача е да подготвя справки за изказвания на чужди граждани за НРБ, които не идват навреме в управлението, поради това че материала от бюрата пристига със закъснение в отдел "Анализ и проучване на туристическата дейност", където се намира на прикритие лейтенант Борисова.

Полковник Трифонов

Заяви, че малко сме закъснели с разглеждането на работата на прикритието. Другаря Ванков има слаба оперативна подготовка. Счита, че трябва да се вземат мерки за обучението на такива другари. За целта оперативните работници на прикритие периодически се запознават с новите заповеди и инструкции.

Изрази съгласие по въпроса за създаване ръководство на прикритието.

На мнение е, че у оперативните работници на прикритие липсва инициатива.

Полковник Бутов

Разгледа въпроса за активността и инициативността на о.р. на прикритие. Заяви, че другаря Янков е дал информация за някои наши обекти, но тя е недостатъчна, защото той отделя 95% от своето време за изпълнение на задачи на прикритието, а е нужно поне 50% от времето му да бъде ангажирано с изпълнение на наши задачи. Сезона пречи за регулярността на срещите. Другаря Янков трябва да проявява повече инициатива в това отношение. Изрази съгласие с направеното от др. Стоев предложение да се потърсят по добри места за прикритие в системата на КОТ.

Полковник Йотов

Има известно подобрение в планирането и поставянето на задачите на оперативните работници на прикритие. Контактът им с отдела е подобрен. Плановете, обаче, се изработиха със закъснение,

поставените задачи се изпълняват бавно.

Оперативните работници не отиват на прикритие, за да изпълняват задачи на КОТ, а нашите задачи. От друга страна, доброто изпълнение на задачите на КОТ ще помогне и за изпълнението на нашите задачи.

Направените критични бележки са основателни. Една, две информации не удовлетворяват. Това показва, или че оперативните работници не са на мястото си,или че ръководството им е слабо. От това как ще се взисква ще зависят и резултатите.

Предлагам предложението на другаря Стоев да се обсъди и излезе с конкретно предложение. допълнително.

Полковник Колев

Предложи да се обсъди дали мястото за прикритие на полк. Иван Кръстев е най удачно.

Ген. лейтенант Г. Аначков

Считам срещата за полезна за нас и отдела. Това е така, защото помогна да изясним на всички - и на оперативните работници на прикритие и на отдела, значението което отдаваме на прикритието съобразно линията на Партията за разширяване на контактите със западните страни. За утвърждаване на линията за мирно съвместно съществуване. Сега главната опасност иде от контактите на нашите граждани с чужденците. В това отношение оперативните работници на прикритие са нашия преден пост. Ние имаме намерение да разширяваме тази дейност.

Ние не изпращаме хора за бездействие, а за решаването на наши задачи. Ако те не се водят от тази постановка няма да могат да се справят със задачите си като оперативни работници на прикритие.

Не съм съгласен с поставения въпрос за липса на квалификация. Как тогава работим с агенти? Ние работим с хора, които не са на наш щат и са с по малки възможности и от тях получаваме повече. С това явление на малоефективност ще ликвидираме.

Из архивите на ДС

Съгласен съм с предложението на др. Йотов да обсъдим въпроса за създаване на отделение допълнително. Отделението има много положителни, но и отрицателни страни. Нужно е да се прецени дали в отдела за анализ и проучване на туристическата дейност трябва да държим наши оперативни работници на прикритие. Необходимо е да се вземат пред вид всички препоръки и изказвания.

Прикритието е резерв на управлението, който се използува недостатъчно. Необходимо е да се организира работата и засили взискателността и към нас и към подчинените.

След Вашето изказване съвещанието бе закрито.

За упражняване на по действен контрол върху оперативните работници на прикритие е разпоредено на др.др. К. Вутов и Петър Трифонов да изискват от о.р. да изготвят свои седмични планове, които да контролират.

Задължени са всички оперативни работници на прикритие да идват в отдела един път седмично.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ VIII, ВГУ ДС
Полковник:

Отп. в 2 екз.
№ 1 - Отдел VIII, ВГУ ДС
№ 2 - Отдел XIX, ВГУ ДС
София, 21.X.1975 год.
Написал: Благоев

229

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго секретно
Екз. №.1.

МВР — II гл. управление ДС
Вх. № 25774 20.12.1976 г.

С П Р А В К А

Вх. № 13196 21.12.1976 г.

ОТНОСНО: Въпросите, които могат да бъдат обсъдени на срещата на Ръководството на МВР и Комитета за отдих и туризъм.

Тенденцията за разведряване и подобряване междудържавните ни отношения с Турция не намалява усилията на турските разузнавателни и идеологически органи, насочени към провеждане на подривна дейност срещу нашата страна. Напроти последните реализирани дела по турска линия показват повишената активност на МИТ и по-пълното използване възможностите на пребиваващите в страната ни турски граждани. Основна и най-активна част се явяват турските граждани, изселници от България.

След подписването на спогодбата за развитието и разширяването на туристическите връзки между НРБ и Турция от 1964 г. и спогодбата за разширяване на пътническия автомобилен транспорт между двете страни от 1967 г., последва увеличаване на взаимния туристически обмен и откриването на автобусни линии, обслужвани от ДСО "Автотранспорт" и частни турски транспортно-туристически фирми.

Из архивите на ДС

Турските туристи, пребиваващи в НРБ посредством съществуващите автобусни линии са изключително бивши изселници, които от момента на влизането им в страната фактически се превръщат в категорията "гости" и отсядат при свои близки.

За тази категория "туристи" съществува опростен начин за влизане в страната чрез ваучери, продадени от ВТП "Балкантурист" на турски туристически фирми.

300

Между България и Турция не съществува безвизов режим, но на практика много малка част от турските граждани влизат в страната с входни визи. Повечето, средно около 8-10 хиляди годишно за последните 2-3 години идват със закупен ваучер, срещу който заплащат 120 долара. Предвижда се след нова година цената на ваучера да бъде увеличен на 140 долара. По този начин всеки турски гражданин, когато пожелае може да посети нашата страна и да пребивава в нея в продължение на 1 месец. Някои от турските граждани посещават страната ни по няколко пъти.

Болшинството от турските граждани, посещаващи страната ни идват с користни подбуди, като вършат незаконна търговия и трансфер на валута. Те внасят в страната ни турски стоки и вещи, включително и такива с религиозен и пропаганден характер, които с желание се купуват от националистически и враждебно настроените български турци. По време на пребиваването си някои от тях провеждат злостна антибългарска, антикомунистическа и протурска пропаганда, като разпалват изселническите настроения, а други изпълняват шпионски задачи. Стоят продължително време в страната ни, без да правят съществени разходи, тъй като те се поемат от тяхните близки и познати. С реализираните суми от

Из архивите на ДС

301

незаконната им търговия и трансфер на валута турските граждани закупуват и изнасят много наши, понякога дефицитни стоки и хранителни продукти, които препродават в Турция. Поради големия поток преминаващ през ГКПП чужденци, особено през летните месеци, нашите контролни органи не са в състояние да упражняват цялостна митническа проверка. Някои изселници от България в резултат на тази им престъпна дейност много бързо за една-две години укрепват своето материално положение и се явяват негласна реклама на съвременна Турция. По този начин те създават в българските турци погрешна представа за турската действителност, разпалвайки изселническите им настроения.

В Комитета за отдих и туризъм се счита, че сключените договори с турските туристически фирми са едни от най-ефективните, което е видно от следните данни:

През 1975 г. от турските транспортно-туристически фирми "Морава" и "Авар" ВТП "Балкантурист" е получил 860 000 долари.

През 1976 г. горната сума възлиза на 1 150 000 долари, а през 1977 г. се очаква реализирането на 1 400 000 долари, като се задържи досегашното ниво на броя на посещаващите страната ни турски изселници.

В горните цифрови данни не са включени реализираните приходи от ВТП "Балкантурист" от неизползуваните туристически услуги, полагащи се на горната категория.

Според нас получената материална изгода не може да компенсира изключително вредните политически и оперативни последици, получаващи се от пребиваването на изселниците в

232

нашата страна. Тези граждани сериозно застрашават сигурността на страната, поради което е необходимо ръководствата на заинтересованите ведомства да преразгледат съществуващите договорни отношения с турските туристически фирми и решат спирането продажбата на ваучери на изселници и закриването на автобусните линии, обслужвани от тези фирми.

В бъдеще турските граждани-изселници от България да посещават страната ни по пътя на гостуването, след предварително получаване на входна виза от дипломатическото представителство на НРБ в Турция.

НАЧАЛНИК НА II ГЛАВНО У-ИИЕ - ДС
Генерал-лейтенант .....

Отп. в 3 екз.
№ 1 - Ръководството на МВР
№ 2 - IV отдел, ВГУ-ДС
№ 3 - VIII отдел, ВГУ-ДС
Изпълнил: Джендов, Стоев
Написала: Йорданова
20.XII.1976 г.

Gm 1036
туризъм

СТРОГО СЕКРЕТНО!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН § 17 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

МВР
ВТОРО ГЛАВНО У-НИЕ – ДС
Рег. № 1626 Екз. 2
15 ЯНУ 1981 19 год.

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД

ОТНОСНО: извършената контраразузнавателна дейност от Отдел 08, ВГУ – ДС, за периода от 01 януари 1980 година до 01 януари 1981 г.

ОПЕРАТИВНА ОБСТАНОВКА

Въпреки прогнозите и тази година НРБ бе посетена от повече туристи от западните и развиващите се страни. Изкуствено раздухваната кампания във връзка със събитията в Афганистан и опитите за възраждане на духа на студената война не се отразиха на международния туризъм.

Не само морето привлича хората от цял свят в нашата страна. Мотивите за една почивка в България все повече се свързват с икономическите постижения, социалния напредък и обществено-политическия живот в страната.

По данни от 12 отдел броят на туристите и транзитниците от несоциалистическите страни през 1979 г. и 1980 г. посетили България е бил следния:

	1979	1980
туристи	506.237	536.901
Транзитници	1.876.393	2.412.737

Увеличението на транзитно-преминаващите чужди граждани е резултат на подписаната спогодба за облекчен визов режим межд НРБ и Турция, с което фактически за транзитниците се въведе безвизов режим. От 2.412.737 транзитници, 2.144.500 са турски

граждани, 107.670 от арабските страни и 32.000 от Гърция.

По отделни страни разпределението на туристите е следното:

	1979	1980
Гърция	148.278	156.194
ФРГ	109.502	115.258
Франция	43.326	56.905
Англия	33.450	30.434
Финландия	13.305	19.066
Турция	6.084	13.782
Италия	12.440	11.955
Швеция	8.896	10.843
Австрия	10.118	9.162
САЩ	6.133	4.632
Япония	2.130	2.142
Израел	2.236	2.254
СФРЮ	953.000	775.789

България ще остане един от предпочитаните туристически обекти за хората от Европа, защото международния туризъм се развива преди всичко като междурегионален. Малко са другите страни, които да предоставят такива благоприятни условия за почивка.

Като потвърждение на горното бе подписания през декември 1980 г. протокол между председателя на ДКТ Георги Евтимов и министъра на младежта, спорта и туризма на Франция Жан Пиер Соасон. Протоколът предвижда съвместно изграждане на ваканционни селища по нашето черноморие, организиране на модерни ски-центрове в Боровец и на Витоша и реконструкцията на много хотели.

Развива се успешно и туризма с балканските страни. Гърция е на първо място по броя на туристи от капиталистическите страни посетили България. Въпреки напрегнатата ат-

мосфера и антибългарска кампания след смъртта на Тито, над 775,000 югославски граждани посетиха страната. В сравнение с 1979 г. турските туристи имат голям прираст, но тяхният брой все още е далеч от този през 1976 и 1977 г., когато още не бяха въведени ограничения за пътувания на турските граждани в чужбина.

Основните форми на подривна дейност по канала на туризма бяха шпионажа и идеологическата диверсия. На Националното съвещание на ДС по проблемите на туризма бе направен обстоен анализ на оперативната обстановка и подривната дейност на противника.

Получените от май до края на годината данни още веднъж потвърдиха оценките на съвещанието.

Указанията за упорито настъпление срещу социалистическите страни, както и за засилване на психологическия натиск дадени на идеологическите подривни центрове, намериха израз във все по-агресивното поведение на някои туристи и представители на фирми, злостни изказвания и подтикване към антисоциалистически изяви.

от Западен Берлин, отседнал в т.к. "Дру ба" ругаел открито социализма. В България липсвала каквато и да е свобода, правителството било слуга на най-големия враг на човечеството - СССР. Не искал да чува нито да вижда нещо свързано с името на Маркс и Ленин докарали комунизма и най-големите злини на хората.

Много завестиха антисоциалистическите изказвания във връзка със събитията в Полша. Западни туристи разпространяваха материали за полските събития.

Собственикът на гръцкото туристическо бюро "Сандерс-травел" , пребиваващ като водач на група, разказвал антисъветски вицове и правел аналогии със събитията в Унгария и Полша.

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :10.10.2014г.Секретар :

На български граждани подхвърлял "сега е ваш ред".

На черноморието полски граждани разпространяваха листовки с исканията на полските работници и укоряваха българите, че се оставяли да ги "тъпчат" русиаците.

Чрез отделни туристи се засили вноса на пропагандна и религиозна литература. Такива материали като "Живота на Исуса" бяха установени в обектите на ГДОР "Монахините", заведено на 13 служители от системата на туризма.

По време на олимпийските игри в Москва, на т.к. "Албена" се разпространяваха врахески фалшификати на в. "Правда". В хотел "Интернационал" на т.к. "Златни пясъци" при обиск на български граждани бяха открити 80 английски вестници, 115 проспекти на "Гласа на Америка" на български език и много списания "Америка". Тези материали той получил от австрийски турист, като за разпространяването им два пъти получавал от него по 20 лева.

През август на ЯХТ "Кулата" двама американски граждани направили опит да внесат с колата си 139 книги с религиозно съдържание. Държали се арогантно, настоявали за среща с американския посланик в София и да им се покаже закона, където се забранявало внасянето на религиозна литература.

Гръцките специални служби провеждат подривна дейност за дискредитиране на социализма, конкретно туризма в България и медицинското обслужване които са с авторитет сред гръцката общественост.

В последно време във всяка гръцка туристическа група се забелязват по няколко души, които с поведението си се стремят да предизвикат недоволство. Умишлено търсят слабости и пречат на екскурзоводите.

За открита врахеска агитация, преднамерени скандали и хули към социалистическия строй през този сезон бяха изгонени много западни граждани.

Наред със засилването на идеологическата подривна дейност, през годината бяха констатирани много случаи на визуално наблюдение и снимане на военни обекти, подозрителни контакти и срещи с агентура.

Обект "Чехлар" посети район на Родопите, когато там се провеждаха военни мобилизационни учения. Освен това сондира внимателно, дали наш агент би се съгласил да предава шпионска информация.

Американският дипломат в който по данни на КГБ през 1975 г. е бил кадрови разузнавач на прикритие в Прага, се срещна в Созопол с чехословашки граждани, виден дисидент.

Територията на НРБ се използува активно за подривна дейност срещу другите социалистически страни. Зачестиха срещите на израелски граждани с граждани на СССР, Полша и ЧССР от еврейски произход. Западногерманският турист установи контакт с гражданин на ГДР и поиска информация от военен характер.

През 1980 година се засили валутно-контрабандната дейност извършвана от туристи и транзитници, в която се въвличаха и много български граждани.

Разшири се кръгът на слухители от системата на туризма за които постъпват сигнали за корупция, обвързване и подозрителни връзки с чужденци. Почти целият обслужващ персонал в обектите се стреми да обменя валута, а в големите хотели на София, Пловдив, Варна и Бургас се забелязва организирана проституция.

При такава оперативна обстановка, личният състав на отдел 08 изпълняваше задачите по контраразузнавателното обез-

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :10.10.2014г. Секретар :

Из архивите на ДС

печаване на канала на международния туризъм.

ПО ОПЕРАТИВНИЯ ОТЧЕТ

1. ПРИКЛЮЧЕНИ И ПРЕКРАТЕНИ ДЕЛА

През 1980 година в Отдел 08 са приключени 6 дела и са прекратени 14 дела:

а. ГДОР "Мафиози", заведено на югославския гражданин и турския гражданин . Обектите контрабандираха сребро, сребърен нитрат и сребърни предмети, които събираха от български граждани от София, Пловдив и Враца. В кратък срок бе разкрита цялата мрежа и задържани 7 чужди и 18 български граждани. Под отговорност са подведени 23 души и са възстановени на държавата над 200,000 лева.

б. ДОП "Симо", заведено на турски гражданин приключи с М-50.

в. ДОП "Лентяй" заведено на арабски гражданин приключи с М-50.

г. ДОР "Нахалник" заведено на , касиер в дискотека "Златна ябълка" в ТК "Слънчев бряг". За валутно-контрабандна дейност и приготовление за бягство обектът бе осъден на една година лишаване от свобода, конфискация на 4,000 щ.долара и глоба от 2,000 лева.

д. ГДОП "Хулигани" заведено на българските граждани за валутно-контрабандна дейност, документни престъпления и незаконна търговия приключи с осъждане на обектите на 6 и 3 години лишаване от свобода.

е. ДОП "Шериф" заведено на служител от ДКТ приключи с профилактика на обекта.

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :10.10.2014г.Секретар :

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :10.10.2014г.Секретар :

В процес на приключване е ДОР "Кърлеж" заведено на западногерманския гражданин за незаконна търговия. Освен обекта по делото са задържани двама български граждани, една от които служител на ВМ. Следствието е приключено и делото е изпратено на Прокуратурата на Въоръжените сили на НРБ.

Освен горепосочените дела на оперативен отчет, през 1980 година бяха приключени и оперативните преписки "Контрабандист", "Житкало" и "Новачев".

След прецизно разглеждане в ръководството на отдела, поради прекратяване идванията в страната, смяна на месторабота, опровергаване на първоначалните данни за провеждане на подривна дейност и др. бе прекратена работата по 14 дела:

- ДОП "Сиромах", ДОП "Банкер" и ДОП "Снаха" в отделение 01.
- ДОП "Пастор", ДОП "Провокатор", ДОП "Икономист", ДОП "Циганист" и ГДОП "Младоженци" в отделение 02.
- ДОП "Спортист", ДОП "Черния", ДОП "Гърка", ДОП "Буха ДОП "Карата" и ДОП "Калугера" в отделение 03

Обектите на приключените дела и оперативни преписки са 61 души. Част от тях са осъдени на различни срокове лишаване от свобода , а за останалите делата са насрочени.

2. НОВООТКРИТИ ДЕЛА

През годината са открити 20 дела на оперативен отчет.
В отделение 01: 5 ДОП
в отделение 02: 3 ДОП и 1 ГДОР
в отделение 03: 4 ДОП
в отделение 04: 1 ДОР и 1 ГДОР, 4 ДОП, 1 ГДОП
Всичко: 1 ДОР и 2 ГДОР, 16 ДОП, 1 ГДОП.

Новооткритите дела имат следната окраска:

309
Из архивите на ДС

– шпионаж – 9 дела, от тях едно е заведено на български гражданин.

– подозрителни връзки и корупция – 3 дела

– идеологическа диверсия – 2 дела

– подпомагане за бягство зад граница – 1 дело

– контрабанда – 3 дела

– "ПАП" – 1 дело

– М – 50 – 1 дело

В отделение 01 са открити следните дела:

1. ДОП "Химик" – заведено на западногермански гражданин, служител в посолството, който редовно посещава НРБ и от миналата година поддържа подозрителна връзка с наш гражданин. Делото е с окраска "шпионаж".

2. ДОП "Хенри", с окраска "шпионаж" е открито на холандски гражданин, представител на туристическа фирма, който поддържа връзка със служител на холандското посолство, събира информация за служители на ДКТ и води разложителна дейност сред български младежи.

3. ДОП "Пацифист" е заведено за шпионаж на гражданин на ФРГ, работещ във фирмата "КТС-Кауфхоф".

4. ДОП "Изабел" е открито на представител на френската туристическа фирма "Воаяж Консей". Делото е с окраска "шпионаж".

5. ДОП "Пощальон" е заведено на италиански гражданин, който често посещава страната като турист и търговец и събира информация от военен характер.

В отделение 02 са открити следните дела:

1. ГДОР "Мафиози" – делото приключи няколко месеца след откриването му.

2. ДОП "Пианистката", с окраска "шпионаж" е заведено на израелска гражданка, която пребивава в страната по 3–4 месец годишно.

3. ДОП "Равин" е заведено на български гражданин за шпионаж. Обектът проведе моментна среща с израелски гражданин, обект на оперативен отчет.

4. ДОП "Помагач" бе заведено на югославски гражданин, който изведе българска гражданка от страната.

В отделение 03 са открити 4 дела:

1. ДОП "Трифон" , открито на турски гражданин, изселник, съдружник на туристическа фирма. По данни на задграничен източник и от следствието на обект "Новачев", обектът поддържал връзка с разузнавателния пункт в Бурса.

2. ДОП "Чалма" е заведено на турски гражданин с цел М–ВО.

3. ДОП "Шампион" е открито на турски гражданин, собственик на туристическа фирма, за когото се получиха данни, че е в услуга на разузнавателния пункт на МИТ в Лозенград.

4. ДОП "Одисей", обектът е собственик на туристическа фирма и през 1979 година подходи към вербовката на наш агент.

В отделение 04 са открити 7 дела:

1. ДОП "Гарга" на служителка на ДКТ, която поддържа извънслужебни контакти с граждани на Гърция, Турция и СФРЮ и участвува в незаконна търговия.

2. ДОП "Услужливия" – обектът е служител на туристическо бюро "Кооптурист", поддържа подозрителни връзки със собственици на фирми и приема подкупи.

3. ДОП "Хамелеон" е заведено на служител на ДКТ с окраска "Противодържавна агитация и пропаганда".

Из архивите на ДС

311

Из архивите на ДС

4. ДОП "Гостенка" е открито на западногерманска гражданка. Работи в представителството на ДКТ. Делото е с окраска ИД.

5. ГДОП "Блато" е заведено на трима турски граждани за валутно-контрабандна и разлокителна дейност. Обектите поддържат връзка с първия секретар на турското посолство и много българи.

6. ГДОР "Монахините" е открито на 13 български граждани, работещи в системата на туризма. Обектите посещават групово религиозни празници и разпространяват религиозна литература.

7. ДОР "Кърлеж" е открито на западногерманския гражданин Пиффингер за валутно-контрабандна дейност. В процеса на разработката се разкриха престъпните му връзки със служител на НМ.

3. СЪСТОЯНИЕ НА ОПЕРАТИВНИЯ ОТЧЕТ

Към 01.01.1981 година в отдела се водят 61 дела на оперативен отчет, от които:

ДОР – 3 дела
ГДОР– 1
ДОП – 51
ГДОП–11
ДОН – 5

Делата имат следната окраска:

- шпионаж – 31
- подозрителни връзки и корупция – 5
- подозрителни връзки – 3
- насока М– 50 – 10
- противодържавна агитация и пропаганда – 2
- идеологическа диверсия – 2

- валутно-контрабандна дейност - 2
- престъпления срещу друга соц.държава - 1
- подпомагане за бягство - 1

Преобладаващият брой дела за шпионаж/31/ и с цел М-50/ /10/ свидетелствуват за добра насоченост на контраразузнавателната работа в отдела.

От наличните дела, 16 са заведени на български граждан От тях за шпионаж се разработват само трима: това са обектите на ДОП "Неблагодарник" при В.Георгиев, ДОП "Равин" при Хр. Тутеков и ДОП "Продажник" при В.Дешев.

Съотношението между чуждите и българските граждани разработвани за шпионаж е десет към едно. Това говори за недостатъци в нашата работа. Вярно е, че доста от обектите извършват предимно визуално наблюдение, но едва ли някой от нас си въобразява, че специалните служби се ограничават само с този начин за събиране на информация. Агентите на противника търсят и устана новяват контакти с наши граждани. Някои от тях несъзнателно, а други от користолюбие или идеологически подбуди са способни да предават информация. Затова е необходимо през тази година след внимателно разглеждане на ОП и сигналите да увеличим броя на българските граждани разработвани за шпионаж.

Можем да кажем, че при всички линии отчетът е незадоволителен, не отговаря на оперативната обстановка и активността на противника. Крайно недостатъчни са делата по английска, югославска и американска линия, а по арабска линия въобще нямаме отчет. Петте дела по западногермански линия също са сигнал за тревога.

Качественият състав на делата бележи известно подобрение. В началото на годината бяха сваленi в архив 14 дела, повечето безперспективни, воденето на които даваше погрешна представа за отчета на отдела. И сега все още имаме няколко дел

313

мястото, на които е в Трети отдел ДС. Колкото по-рано ги изпратим там, толкова по-добре. Ние нама да оценяваме работата на ОР само според броя на делата. Количеството е само едната страна на медала. Ако поставяме все пак въпроса за броя на делата, то е защото считаме за недопустимо по линиите, за които сме сигурни, че се провежда подривна дейност, да се водят по 1-2 дела. Този брой означава, че агентурата не работи добре, че нама достатъчно сигнали, че не сме се организирали, както трябва.

Една от причините за това положение е недостатъчната координация с окръзите и линейните отдели на ВГУ. Така например, в отделенията работещи по турска линия в ОУ на МВР с компактно турско население се получава значителна информация, касаеща нашата линия, но тя не достига до нас. Получаваме информация само от ОР по туризма, но неговите възможности са ограничени. Аналогично е положението и по югославска линия.

Редица организационни въпроси остават открити. Назряло е времето за прилагането на комплексния подход, за който говори др.Тодор Живков в своята докладна записка до Политбюро.

На настоящия етап съществува прекалена раздробеност и разнопосочност на интереси и действия. Това важи за нашите отношения с централните поделения на ДС, линейните отдели на ВГУ ОУ на МВР и ДНМ. В решенията на Националното съвещание по туризма се дават насоките на такъв комплексен подход.

Една от важните задачи поставени на националното съвещание по туризма бе проникването в туристическите фирми. Тази година ние имаме напредък; извършихме две вербовки на чужди граждани и установихме оперативен контакт с други

вест. Развитието на делата обаче, издигна необходимостта от стабилно прикритие в ДКТ, с което да решаваме проблемите по М-50, а не да оставяме тази работа на агентити или да разкриваме оперативните си интереси.

Новите постановки на ЦК на партията за повишаване ролята на субективния фактор и отговорността на всеки член на колектива, изискват да разглеждаме работата по делата на оперативен отчет не по отделения, както правехме досега, а за всеки ОР отделно.

Др. Богоин – през годината прекрати работата по ДОП "Сиромах" и ДОП "Снаха" водени с цел М-50 от 1977 и 1975 година За провокационно поведение на обект "Снаха" бе поставено запрещение за три години.

Посатоящем др.Богоин води четири дела, три от които са открити през тази година. По ДОП "Кореспондентката" през годината няма постигнат резултат. Активно работи по ДОП "Хенри" – проведени са мероприятия с отдел 07, ВГУ и Трето управление –ДС. Води на контрол 12 дела на ОУ на МВР, Смятаме че др.Богоин трябва да насочи усилията си към собствения отчет главно по немска линия, който ме е достатъчен.

Др. Янков – работи по координацията от април т.г. и води две дела. По ДОП "Пилат" успешно се провеждат мероприятия за М-100. По ДОР "Курмера" има готовност за приключване на делото след посещение на обекта в нашата страна.

Др. Георгиев – води на отчет 5 дела, от които 4 по френска и 1 по испанска линия. По ДОП "Любопитния" случай е изяснен и предстои закриване на делото. По ДОП "Хенкаря" бе направен опит за внедряване на агент на КГБ. По ДОП "Неблагодарник" са документирани валутни и стопански престъпления, но основната цел – разкриване на шпионска дейност – не е постигната. От обекта би могло да се получава повече информация за френски граждa-

Из архивите на ДС

ни.

Необходимо е др.Георгиев да активизира още повече работата по наличните дела и пристъпи към откриване на нови.

Др. Мавриков – работи по 4 дела: две по австрийска и две по италианска линия. По ДОП "Пощальон", открит тази година е извършена голяма подготвителна работа, но няма проведени комбинации и други активни ОТМ. С обект "Диана" са осъществени няколко срещи. Успешно е внедрен и агент.

Необходимо е др.Мавриков да отдели по-голямо внимание на италианската линия и умножи оперативния отчет.

Др. Бечев – има отчет по две дела. През годината обект "Чаун" мина транзит само веднъж и не са проведени мероприятия, въпреки подготовката. С обект "Сирена" бе установен оперативен контакт. Отчетът е недостатъчен. Фактически по английска линия няма нито едно дело на английски или български граждани.

Др. Гелев – е в отдела от юни 1980 г. Откри ДОП "Помагач" по югославска линия и активизира работата по ДОП "Моненик". Проведе няколко срещи в ОУ за уточняване на контингента по югославска линия. Наличният отчет не отговаря на активността на противника. Необходимо е да се подобри ~~информацията~~ координацията с ОУ–МВР Благоевград.

Др. Тутеков – има на отчет 3 ДОП и работи много успешно през годината по израелска линия. Откри две нови перспективни дела, едното от които на български гражданин за шпионаж. Смятаме, че това е само едно добро начало.

Израелската линия е много активна, а отчетът е недостатъчен. Необходимо е делата да се обезпечат с агентура и по–целесъобразно да използува ОТМ.

Др. Вълов – също е отскоро в отдела. Получи в наследство 1 ДОП по американска линия, което предстои да бъде сваленo в архив.

През годината активизира контролното ГДОП "Консули". Необходимо е по-тясно сътрудничество с Отдел 01 при управлението, преразглеждане концепциите за работа по линията и да обърне повече внимание на анализа на информацията по линията.

Другарите Гъхев и Стоев водят съответно по 7 и 5 дела. Много добре работи др.Гъхев по делата с цел М-50: ДОП "Симо" приключи успешно, продължават контактите с обектите на ДОП "Чалма", ДОП "Житничаря", ОП "Коста" и ОП "Либо". Подновена е връзката с "Камен". Трудно върви обаче документирането на шпионската дейност на обект "Сърбин", сътрудник на турското военно разузнаване. От особена важност бе засичането на срещата му с обект "Неблагодарник" на ОУ-МВР Шумен.

Др.Стоев работи добре с ОУ МВР Хасково по ДОП "Чехлар" Засечен е интереса на обекта към военни поделения и към него са внедрени два агента. По обект "Сврака" обаче няма подходящ агент, а без такъв трудно може да се постигне нещо.

Отчетът по турска линия е недостатъчен, още повече, че предстои закриването на 3 дела. Другарите Гъхев и Стоев не се преориентираха навреме към промените в оперативната обстановка, поради което тази година има малко сигнали за шпионаж. Открити са само две дела: ДОП "Шампион" при др.Гъхев и ДОП "Трифон" при др.Стоев. И двете дела са перспективни, но по турска линия няма дело на български гражданин.

Др. Тонев прекрати работата по ДОП "Спортист" и ДОП "Черния", поради заминаване на обектите от страната. ДОП "Лектай" приключи с М-50. По контролното ДОП "Опел" бяха издигнати и проверени редица версии. В момента обаче, няма нито едно дело по арабска линия.

Из архивите на ДС

318

Др. Нецов води 5 дела на гръцки граждани: две за шпионаж и три с цел-М-50. Ново дело е ДОП "Одисей". Въп-(реки острите данни за шпионаж по делото са документирани само валутните нарушения на обекта. В застой е работата по ДОП "Емигранта". Напредък има в делата по М-50. Обект "Земляк" вече дава писмена информация; обект "Комшията" се среща от ОР, дава информация и получава оперативни поръчения; утвърдено е предложение за оперативен контакт с обект "Харос". И при трите обекти стои открит въпросът кой ще ги среща в бъдеще - по езикова причина. Време е др. Нецов да помисли за откриване на нови дела.

Др. Танов - през годината приключи ДОР "Нахалник", по план трябваше да приключи и ДОП "Слугата", но не направи опит за довеждане на обекта в страната, което не бе трудно. В момента др.Танов има две дела, едното от които е ДОП. ~~Това е недостатъчно за ОР с такъв оперативен опит.~~

Др. Гайтанджиев - води 6 дела на отчет. През 1980 година откри три нови дела: ДОП "Гостенка", ДОП "Гарга" и ГДОП "Блато". Работата по тях е напреднала и трите ще приключат през настоящата година. При малко по-голяма настойчивост можеше да приключим в срок ДОП "Алкохолик". Др.Гайтанджиев работи добре по делата, но е необходимо да прилага повече комбинации.

Др. Велков - през годината приключи ГДОР "Хулигани", пред приключване е и ДОР "Кърлеж". Практически е завършила работа по обект "Хамелеон", за когото е събрана необходимата документация и се очаква подходящ момент за задържането му.

Резултатна е работата му и по обект "Услужливия", където е внедрен подходящ агент. Няма развитие по ДОП "Но-

рака", тъй като обектът не идва в страната . Др.Велков работи с находчивост и ентусиазъм, но не полага необходимото старание при оформяне и подреждане на делата.

Др. Денев води 5 дела, по които стриктно изпълняване планираните мероприятия. Набра необходимата документация по обект "Добрудженец", активизира ДОП "Търган", но по такова важно дело като ДОР "Приятеля" работата тъпче на място. Необходимо е др.Денев да бъде по-точен при оценките на обстоятелствата около обектите.

Др. Николов е нов ОР в отдела и води на отчет 2 дела.(По ГДОР "Монахините" започна с голямо желание, намерихподходяща агентура и проведе няколко активни мероприятия.

В началото на туристическия сезон бяха разгледани по-интересните дела на ОУ на МВР по линия на туризма и по-важните взети на контрол в отдела. Така броят на делата на контрол се увеличи от 18 на 30.

В края на годината .3.. от тях бяха приключени и сега при нас се числят .36. дела на контрол. Смятаме, че делата на контрол не бива да се раздуват, тъй като контрола и помощ стават формални, а това често пъти дава основание на окръжните управления да се оправдават за слабата си работа по тези дела.

Работа по сигналите и оперативните преписки

През 1980 година са получени 98 сигнала със следната окраска:

- подозрителни връзки - 26
- приготовление за бягство - 19/предимно граждани на ГДР/.
- валутно-контрабандна дейност - 18
- корупция - 10

Из архивите на ДС

319

- шпионаж – 9
- противодържавна агитация и пропаганда – 6
- терор – 6
- идеологическа диверсия – 4

В отделение 01 са получени 33 сигнала
в отделение 02 – 15
в отделение 03 – 16
в отделение 04 – 34

През годината са приключени 83 сигнала чрез:
- прерастване в ГДОР – 2, ГДОП–2, ДОП–3
- прерастване в ОП – 17
- предадена информация и реализирани обекти на братските органи – 18
- предадени на други поделения – 12
- непотвърдени – 16
- реализация чрез съд – 3
- предаване на прокуратурата – 1
- справки до ЦК на БКП –2
- профилактика – 3
- освобождаване от работа – 4

Броят на сигналите, тяхната окраска, както и начина на приключване са приблизителни на тези през 1979 г. Получени са двойно повече сигнали за валутно–контрабандна дейност и двойно по–малко за шпионаж. Ако първото отразява обективна тенденция в оперативната обстановка, то второто по–скоро е следствие на известно занижаване на качеството на работа.

Горните данни за сигналите са взети от отделенията. Те се различават от данните в 14 отдел, където се водят 9 сигнала по–малко. Много по–чувствителна е разликата за

броя на неприключилите сигнали. Проверката показа, че някои оперативни работници (като П.Тонев) не са завели всички сигнали а други не са отразили приключването им със справка. Само при др.Танов има 4 такива случаи – обектите профилактирани и освободени от работа, а се водят още на сигнал. Други като Тутеков и Гайтанджиев са представили справки за приключени сигнали без да са ги откривали. Съгласно заповедта другарите Велков и Гъхев игнорират задълженията си да регистрират сигналите по които работят. Др.Велков е регистрирал само един сигнал, а др.Гъхев нито един. Др.Дешев пък е открил няколко сигнала, които не следват да се завеждат като сигнали, тъй като се отнасят за маловажни негативни случаи или дребни стопански неудачи.

Данните за лицата и фактите се въвеждат в контраразузнавателната система "ИСКРА" и попълват нейния фонд. Заведеният сигнал се явява като абонамент за ОР за всички новопостъпили от други поделения данни.

В отдела се водят над 200 оперативни преписки. През годината са открити 61 ОП. Приключи успешно работата по някои от ОП.

– ОП "Контрабандист", заведена на Борис Батанов, без гражданство, живущ в Западен Берлин. За системна разузнавателна дейност сред младежи и за незаконна търговия, обекта бе извикан в бюро "Чужденци", разобличен и изгонен от страната. За него бяха публикувани материали във вестниците "Труд" и "Земеделско знаме".

– ОП "Миткало" – за валутно-контрабандна дейност бяха задържани собствениците на туристическата фирма "Авар" Ибрахим Хинер и Неджати Йозкалъч. В процеса на следствието бяха задържани общо 22 български и турски граждани. Хинер и Йозкалъч

Из архивите на ДС
321

Из архивите на ДС

322

бяха освободени и напуснаха страната срещу компенсация от 177,000 щ.долара. При реализациите по ОП "Миткало" са възстановени на държавата общо над 1 млн.лева.

– ОП "Новачев" – заведена на бившия служител на фирмата "Авар" : обектът бе задържан за валутно-контрабандна дейност. За него разполагахме с данни уличаващи го в шпионска дейност. В следствието призна, че е бил вербуван от турските специални служби и е изпълнявал задачи по изселниците от България. Освен това е събирал информация за военни обекти. Следствието е приключило и обектът ще бъде съден.

Оперативните преписки са важен резерв за попълване на оперативния отчет. За съжаление не по всички ОП се работи активно. Те са и най-малко контролирани от ръководния състав.

Тази година ще бъдат открити в отдела и окръжните управления на МВР ОП на всички чуждени – представители на западни туристически фирми работещи през сезона в страната.

По АГЕНТУРАТА

Към 01.01.1980 г. агентурният апарат на отдел 08 се е състоял от 136 агента и 74 съдържатели на ЯК. На 01. 01.1981 г. той се е увеличил и възлиза на 145 агента и 79 съдържатели на ЯК.

През отчетния период при план 16 са придобити 20 агента.

През същото време са изключени 6 агента, предадени са на други служби 3 агента и един е прекатегоризиран в съдържател на ЯК.

Броят на агентите по отделните линии е следният:

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :10.10.2014г.Секретар :

ФРГ и Австрия – 16 агента
Франция – 9
Бенелюкс – 4
Испания – 2
Швейцария – 2
Италия – 2
Турция – 11
Гърция – 11
арабски страни – 2
Англия – 9
САЩ – 5
Скандинавски страни – 4
Израел – 4
СФРЮ – 3
По обекти на обслужване – 59

Наличната агентура е недостатъчна за да покрие обслужваните линии и обекти на разработка. Масовостта на туризма предполага оперативните работници от отдела да ръководят по-голямо количество агентура от средния брой агенти ръководени от 1 ОР във ВГУ. В началото на годината ръководството на отдела постави задачата всеки ОР да ръководи повече от 10 агенти. Това указание не бе изпълнено от всички ОР, за което отговорност носят преди всичко началниците на отделения.

Неприятно е, че трябва отново да говорим за количеството на агентурата, вместо да акцентуваме на качеството.

При формирането на агентурния апарат също е необходимо да се прилага комплексния подход. Това предполага всестранно, задълбочено и системно изучаване, анализиране и обобщаване на оперативната обстановка, на обществените процеси и на тази основа да се даде компетентен отговор за източниците за набиране на агентура, нейното количество, разстановката и ръково

323

ството й.

На миналогодишното съвещание посочихме, че агентурния апарат не трябва да се формира стихийно и епизодично, според случая, а въз основа на по-продължителни прогнози за развитието на туризма по линии и обекти, във всяко отделение следва да се провеждат планомерни, перспективни мероприятия за придобиване на нова агентура и нейното ръководство.

Дали отделенията са разработили такива мероприятия, има ли изменения в картината от миналата година? - Трябва да кажем, че напредъка е малък. Като че ли само в отделение 04 се провеждат такива планомерни мероприятия. Бе изградена резидентурна група в БИТ "Орбита" и се работи по създаването на такава в ДКТ, като на НОР ще се предадат на ръководството част от агентите. Нов момент беше насочването за набиране на агенти и ДЛ сред работещите в службите "Пътна помощ".

Във връзка с пресичането на валутно-контрабандната дейност по пътя I-8 ръководството на отдела и др.Гъхев се занимава с увеличаването и усъвършенстването на агентурната работа в ОУ-МВР в Пловдив, Хасково и Пазарджик.

И като че ли с това се изчерпват случаите на организирани планомерни всеобхватни действия. Дори при назначаването на представителите на фирмите се получават неприятности поради липсата на предварителна подготовка и съгласуваност. Както и през миналите години всеки ОР действа самодейно, според възможностите и случая.

Комплексния подход изисква да се ориентираме извън традиционните източници за набиране на агентура, каквито са екскурзоводите, представителите на фирмите и слухтелите в канторите. Агенти можем да търсим сред наемодателите на частните

квартири, слухители в хотели, смесените бракове в София-(500), слухители на БГА "Балкан", в Института за лечение на чужди граждани (ИЛЧГ) сред спасителите, които се набират през зимата от БЧК и др.

От всички агенти на линейните отделения 23 са екскурзоводи , 21 представители, 20 работят в кантората, 9 в други поделения на ДКТ и само 10 работят извън системата на туризма. При това двама от тях са били вербувани когато са били съответ: екскурзовод и слухител на кантора.

С такъв състав трудно може да се осъществяват по-сложни комбинации . При много от обектите ние години наред пращаме едни и същи агенти. При изготвянето на плановете по делата и оперативните преписки сме добили рутина и не се замисляме по въпроса, че и противникът може да мисли, анализира и прави изводи.

Не по-малко важен е въпроса за качеството на агентурата. Би било безмислено да се втурнем да вербуваме набързо и безцелно, само за да попълним необходимата бройка. Не трябва да се допусне принизяване на критериите при подбора и изучаването на агентурата. Ръководството на отдела ще следи за щателното проучване на всеки кандидат и ще изисква точна аргументация за възможностите му и перспективите за неговото използване.

Ние и сега имаме някои агенти с изчерпани възможности или загубили качеството си на такива, които се държат само, за да не се нарушат цифрените показатели.

Качеството и ефективността на агентурата е проблем номер едно. Всеки ОР трябва да счита работата с агентурата като своя най-важна задача.

Сега много се говори за интелектуализацията на труда. В агентурната работа най-малко има място за примитивизъм и

325

Из архивите на ДС

аматьорство. Тя предполага широк кръг от знания, умения и психически способности да се открива истината, да се изпреварват събитията. Става дума за социологическо и психологическо изучаване и осигуряване на всеки конкретен агент, конкретна среща. На всяка стъпка, при поставянето на всяка задача. Само такъв конкретен и задълбочен подход в работата с отделния секретен сътрудник ще повиши производителността и качеството на нашия труд.

326

В работата с агентурата ние имаме немалко успехи. През годината от агентурата бяха получени интересни сигнали, някои от които прерастнаха в активни разработки. Проведоха се агентурно-оперативни комбинации по конкретни дела.

Наред с постигнатите резултати в работата с агентурата бяха допуснати и редица слабости: Провеждаха се срещи без необходимата подготовка, поставяха се шаблонни общи задачи и макар и рядко, се взимаха сведения без качество и да е стойност. Не получавахме своевременно сведения за актуални вътрешни и международни събития.

Причините за допускането на тези недостатъци е преди всичко не задълбочеността, липсата на достатъчна активност, принципност, системност, упоритост и диференцираност при ръководството, възпитанието и проверката на агентурата от страна на оперативния състав. Друга причина е недостатъчната и несистемна взискателност от страна на ръководния състав на отдела и най-вече от началниците на отделенията.

На временно ръководство в окръжните управления на МВР бяха предадени 14 наши агенти, които през лятото работиха на черноморските комплекси. Мнозинството от тях се срещаха редовно от ОР на ОУ, но имаше и неприятни изключения, които подсказват, че не всичко е предвидено при пре-

Из архивите на ДС

327

136

даването на агентите и че някои ОР не се интересуват достатъчно за съдбата на агентите си, след предаването им.

Какво е положението при всеки ОР по отношение на наличната агентура?

Др. Богоин ръководи 10 агенти, които среща редовно. През годината е вербувал два агента – "Деси" и "Рожен". Агент "Рожен" през лятото работи по обект на ОУ МВР – Толбухин и се получиха добри отзиви. Др.Богоин е планирал вербовката на два агента през 1981 г. и вече е изготвил предложение за един.

Др. Георгиев ръководи 9 агента. Добре работи с агент "Десислава" и "Калоян", но слабо с "Ганчева". Планирал е вербовки на още два агента, които едва ли ще бъдат достатъчни при очакваното активизиране на френската линия.

Др. Мавриков води на отчет девет агента, но фактически ръководи 8 агенти, тъй като агент "Петров" е на задгранична работа и се ръководи от ПГУ. Тази година др.Мавриков позапостави работата по изучаването на кандидати за вербовка. Той има много контакти и може да вербува повече от заплануваните два агента. През годината добре работиха агентите "Борина" и "Горан", но слабо "Чавдар" и "Петър".

Др. Янков ръководи два агента. Необходимо е да активизира агент "Строгов" , който има възможности за работа по посолството.

Др. Бечев ръководи 8 агенти по английска линия. Тази година вербува само един агент и не изпълни плана. Добре работи с агент "Захариев" и "Горан". През годината му предстои напрегната работа по кандидатите, тъй като е запланувал най-много –4. Поради изчерпани възможности др.Бечев трябва да изключи агентите "Елица" и "Соня".

Из архивите на ДС

Др. Вълов получи през годината 4 агента по американска линия, които дават сведения предимно от информационен характер. В работата си с агентите трябва да се стреми да използва максимално тяхните възможности и да им поставя конкретни задачи. През 1981 година ще вербува два агента.

Др. Гелев ръководи 5 агента – трима по югославска, един по английска и един по американска линия. През тази година трябва да реши няколко въпроса: преустройването на агент "Таня", проверката на агент "Чавдар" и преодоляването на пасивността на "Боев" по английска линия. Ще вербова три агента.

Др. Тутеков ръководи 8 агента, единият от които е на задгранична работа и се среща и от него и от ПГУ. Четири агента работят по израелска и четири по скандинавска линия. През 1980 г. по придобиването на нова агентура др.Тутеков се представи най-добре. Още в началото на сезона вербова два агента и възстанови един. Значима информация дава агент "Петрова", която работи по обектите "Равин", "Пианистката" и "Комбинатор". Затова е наложително по-скорошното й устройване на работа.

Др. Гъхев ръководи 7 агенти, един от които е задграничен. Освен това поддържа контакт с още 7 кандидат-задгранични агенти, някои от които вече дават информация. Добре работят агентите "Иван", "Киров" и "Боян". Агентите по турска линия са недостатачни. Това важи и за др.Стоев, който ръководи 4 агента. Трима от тях работят по конкретни обекти. Ценна информация дава агент "Любенов", който е от Пловдив. Един пример който сочи, че другарите по турска линия трябва да се насочат към набиране на агенти от окръзите. През тази година др.Стоев трябва да вербова 4 агента.

Из архивите на ДС

329

Др. Тонев ръководи 5 агента, една от които изключи няколко седмици преди края на годината. През годината вербова задграничен агент "Амин" и в момента има двама агента по арабска и два по гръцка линия.

Др. Нецов ръководи 7 агента, една от които е нововербован. Добре работят агентите "Рахметов", "Младен" и "Петрова", по-слабо "Деница" и "Адриана". Проблеми създава и агент "Андрей". За гръцката линия тези агенти са недостатъчни и Др. Нецов е планирал вербовката на три нови агенти.

Др. Танов ръководи най-много агенти в отдела - 14. През годината той вербова един агент и получи един от друг отдел. Агентурата е правилно разстановена по обекти и по-голямата част се среща редовно. Добре работиха агентите "Стефанов", "Василев", "Капка" и "Росица". Сравнително слабо "Свет "Иванов" и "Петров". С тези агенти др.Танов трябва да бъде по-настойчив.

Др. Велков ръководене 13 агенти, 5 от които предаде на др.Николов. Работата му с агентите е неравномерна - с повечето работи отлично, но с някои е занемарил работата си. Интересна и значима информация я дават агентите "Ачо", "Харизанов" "Александра" и "Христина".

Др. Гайтанджиев ръководи 11 агента. Всичките среща редовно и с тях е взискателен и настойчив. Необходимо е да бъде по-внимателен и конкретен при поставянето на задачи на по непродуктивните агенти. Добре работят агентите "Родолюбец", "Здравец", "Коста", а тази година и възстановеният агент "Стоя по ГДОП "Блато" и вербува един нови агент

Др. Данев ръководи 11 агента. През годината вербова агент "Росица" и превербова един агент на стопанска милиция.

Из архивите на ДС

Всички агенти среща редовно, следи за точното изпълнение на поставените задачи. Агентите му с изключение на агент "Илия" работят добре.

Др. Николов получи 5 агента и се стреми да работи изрядно с тях. По ГДОР "Монахините" ще вербува подходящ агент. През годината работи по изграждането на резидентура в слухбата "Пътна помощ".

ОПЕРАТИВНО-ТЕХНИЧЕСКИ МЕРОПРИЯТИЯ

През годината са проведени следните технически мероприятия:

М – "Родопи"	–	146 дни на 37 обекта/37 пъти/
М Р К	–	19 пъти на 16 обекта
М – "Пирин"	–	743 дни на 71 обекта
М – 21	–	180 дни на обект "Телефонист"
М – "Г"	–	23 пъти
ВН	–	126 дни на 30обекта
М–В	–	10 дни на 1 обект
М–"В–2"	–	1 ден на обект "Земляк"

В резултат на проведените оперативно–технически мероприятия бе придобита информация по обектите на опер. отчет. Нерадко нами информация се оказваше ценаваща за разработките : "ДОР "Кърлеж", ДОП "Равин", обект "Добруджанец" и др.

Ценна оперативна и търговска информация бе придобита от проведените М – "Г" на представителите на фирмите "Консултинг–Салонен", "САЕ", "ТУИ", "ИТС–Кауфхоф" и "Некерман–Гут–Райзен".

При използването на ОТМ се допускат някои хронични слабости, които се отразяват върху резултатите. Не винаги съществува ясна и конкретна цел за провеждането им.

ОТМ не се съчетават с други активни мероприятия и накрая не се извършват задълбочени проверки и анализ на постъпилите материали.

ПРОФИЛАКТИЧНА ДЕЙНОСТ

През годината отдел 08 проведе голяма и разнообразна профилактична дейност.

Съвместно с отдел "Пропаганда" МВР и ВСМ "Г.Димитров" бяха изнесени профилактични беседи и лекции пред повече от 600 служители на централните поделения на ДКТ, ТК "Интерхотели" и туристическите бюра в столицата.

Оперативни работници и НОР на отдела проведоха 44 индивидуални профилактични беседи с излизащи зад граница служители от туристическата система.

За злостна пропаганда срещу социалистическия строй, аморално поведение и "консумации" в нощните заведения на запад бяха поставени запрещения за излизане на естрадната певица Ани Върбанова и балетистките Лидия Маркова и Лилия Александрова.

За злоупотреби при обслужването на туристите и установяване на извънслужебни контакти, чрез ръководството на ТК "Интерхотели" бяха отстранени екскурзоводите Пламен Дундаров, Емил Арсов и Радиана Василева.

Проведени са профилактични беседи със Снежана Митова от БИТ "Орбита", Елена Иванова и Емил Живков, който се водеше на сигнал за незавръщенство.

По повод задържането на по ГДОР "Мафиози" ръководството на завод "Воронилов" бе запознато с извършените кражби на 34 кг. сребро от завода. На място бяха разработени мерки за засилване на контрола при използването на сребърни материали. Впоследствие в завода бе проведено събрание на колектива.

Обработени са над 600 паспортни преписки.

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :10.10.2014г.Секретар :

331
Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

332

Оказана помощ на обслужваните обекти в стопанската им дейност

С ръководството на ДКТ, неговите централни поделения и туристическите бюра ежемесечно са провеждани срещи на които представители на Отдел 08 поставяха различни въпроси засягащи неудачи и слабости в обслужването на туристите, и ръководството на отделните звена.

На Главна дирекция "Балкантурист" бе оказана помощ при подбора и назначаването на представители на западните туристически фирми. Непосредствено преди започването на преговорите с финландската строителна фирма "Консултинг-Салонен" на ръководството на ДКТ представихме получената от М "Г" търговско-ценова документация, от което бе видно, че финландските представители са завишили цената с около 11 милиона долара. До този момент, на преговорите с ДКТ, фирмата е отстъпила 9 млн. от първоначално исканата сума за строителството на обектите.

Ценна информация бе получена при провеждането на М "Г" с представителя на френската фирма "S.AE" пристигнал в страната за преговори по строителство на санаториум в гр.Сандански. Стана известно, че фирмата може да отстъпи 28 % от офертираната цена 40 млн. дол., докато ДКТ е възнамерявал да иска 20 % отстъпка. При евентуално сключване на договор икономическия ефект от това мероприятие би възлизал на 3,2 млн. долара.

През годината бяха проведени М"Г" на представители на западногерманските туристически фирми ТУИ, ИТС-Кауфхоф" и Некерман. Придобитата търговска информация след обработка бе ползвана от ДКТ за сключване на по-изгодни договори.

ОРГАНИЗАЦИОННИ МЕРОПРИЯТИЯ

1. Координационни мероприятия с братските органи.

През отчетния период съвместната работа и координация с братските органи за сигурност беше издигната на по-високо ниво. Освен др.Янков, който отговаря изключително за координацията, в отделни периоди на годината се включваха по 5-6 ОР на отдела за провеждането на оперативни мероприятия по съвместни обекти на братските органи.

В началото на годината бяха изготвени съвместни планове за работа с КГБ, МДС на ГДР и ФМВТ на ЧССР. Изпълнението на конкретните мероприятия в плановете и непрекъснатия контакт с представителите на братските органи и ръководителите на оперативните групи на черноморието спомогнаха за получаването на повече данни за дейността на противника от наша територия срещу социалистическите страни.

През годината в отдела е обработено по 201 случая на братските органи - сигнали, искания за проверки и информация, провеждане на съвместни агентурно-оперативни мероприятия и др.

По страни те се разпределят, както следва:

с КГБ	- 25
с МДС	-153
с ФМВТ на ЧССР	- 12
с ДС на ПНР	- 7
с ДС на УНР	- 4

Проведоха се активни мероприятия по обектите "Енот", "Гриц", "Петер" на КГБ, "Куриера" и "Малката" на МДС и др.

С братските органи бе разменена информация за дейността на международни терористични организации и техни представители пребиваващи в нашите страни.

Из архивите на ДС
333

Някои от планираните за работа обекти не посетиха през тази година НРБ и поради това не бяха изпълнени набелязаните мероприятия на наша територия. От друга страна през годината бяха взети на отчет нови обекти съвместно с БО, по които се проведоха активни мероприятия и се получиха добри резултати.

Оперативните групи на братските органи бяха редовно уведомявани за влезлите в НРБ западни туристи от руски, еврейски, полски и чехски произход.

2. Взаимодействие с поделенията на МВР

– На 16 май т.г. във ВГУ се проведе националното съвещание на Държавна сигурност по проблемите на международния туризъм.

Основният доклад за състоянието на контраразузнавателната работа по линията на туризма бе изготвен от отдела.

Съвместно с централните поделения на ДС изготвихме разгърнат план, в който се даваха основните насоки на работа и се конкретизираха задълженията на всички поделения на МВР през настоящата година.

Изпълнението на задачите по плана допринесе за задълбочаване и подобряване взаимодействието на СГУ, окръжните управления на МВР и ДНМ.

През годината ръководството на отдела проведе редица срещи с началниците на Окръжните управления и отделенията по ДС.

Набелязаха се мерки за изпълнение на решенията на Националното съвещание по туризма. Съставът на отдела има над 240 командировачни дни в ОУ на МВР. Беше им оказана помощ и се проведоха съвместни мероприятия, както по конкретни обекти, така и по контраразузнавателно наблюдение на туристите.

Из архивите на ДС

Чувствително подобрихме координацията на работата по транзитния поток и пресичането на валутноконтрабандната дейност по пътя 1-8 (ГКПП Калотино - ГКПП Кап.Андреево). В тази насока разработихме общ план с ДНМ, който изпратихме за изпълнение на ОУ на МВР - Пазарджик, Пловдив и Хасково.

- Оперативни работници на отдела участвуваха в контраразузнавателното обезпечаване на рали "Златни пясъци", международния фестивал "Златния Орфей", рали "Хеброс" - 80" и 41-то рали-събор на ФИКС в местността "Тузлата". По тези международни мероприятия изготвихме оперативни планове и проведохме съвместни агентурно-оперативни мероприятия с ОУ на МВР Варна, Бургас, Толбухин и Пловдив.

На Четвърто управление ДС бе предоставена техническа документация на намиращите се в строеж крайпътни обекти за устройване на ОТМ в тях.

На Втори отдел ДС бе оказано съдействие и помощ при изграждането на телевизионни системи в големите хотели на Софи

С отдел "Пропаганда" МВР и ВСШ "Г.Димитров" работихме по съвместен годишен план, за профилактични и пропагандни мероприятия сред служителите от системата на туризма, сред младежта. По наши материали . отдел "Пропаганда" публикува в средствата за масова информация редица материали за подривната и разложителна дейност на западни туристи.

ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧНА ДЕЙНОСТ

През отчетния период са изготвени 9 информации за ръководствата на МВР и 3 информации за ЦК на БКП.

За информационния бюлетин на управлението са ползвани 24 материала на отдела и в документалната система са заложени 42 материала.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ 08
Подполковник: [signature]
(Г. Планев)

Отп. в 2 екз.
№ 1 - Отдел 08
№ 2 - Отдел 14
Изп.: Чолаков-08
Нап.: Пенева-1251
15.01.1981 г.

335

СТРОГО СЕКРЕТНО!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

МВР
ОКРЪЖНО УПРАВЛЕНИЕ
Рег. № 10842 Екз. 8
15.06 19 88
9000-ВАРНА

С П Р А В К А

ОТНОСНО: проведено съвещание по проблемите и въпросите на охранителното и агентурно-оперативното обезпечаване на транзитния поток по Е-87

На 09.06.1988г. бе проведено съвещание на сформирания щаб за направление работата по транзитния поток по Е-87 на територията на Варненски окръг. То бе ръководено от зам.началника на окръжното управление - полковник М.Иванов.

Първоначално др.Иванов ни информира за организацията на работа по транзита в рамките на обсега на ОУ МВР-Пловдив. Впоследствие възникнаха следните въпроси за обсъждане и разрешаване, които се диктуват от интензивността на транзитния поток по Е-87 и възможностите ни за заделяне на необходимите сили по линия на ДС и НМ.

Е-87 е 82 км между отсечките гр.Бяла и село Кранево. Това налага:

1. Трасето да бъде разделено на сектори.
2. Да бъдат изградени 2 или 3 КПП-та.
3. Да бъде изграден охраняван паркинг за почивка от 1-2 часа в местността "Горица".
4. Да се издадат нови маршрутни карти на транзитниците с обозначаване на това място.
5. Да се използва моторизираната милиция за контрол и наблюдение, т.н. силова мярка, за да не се допусне отклонение или спиране.
6. Да се поставят указателни табели и забранителни знаци на разклоните и други определени от нас места.
7. Да се обърне внимание на телефонната и радиовръзка между отделните наряди с районни управления, между районни управ-

ления и ОУ МВР.

8. Периодично да се провеждат масирани проверки по линия на ДС, НМ и КАТ.

9. Работата пот транзитния поток да се включи в система "Балкан".

Бяха обсъдени и следните въпроси:

- в обезпечаването на транзитния поток да бъдат ангажирани оперативните отдели по стопанска и криминална линия от съответните РУ, имащи касателство към Е-87;

- осъществяване координация и взаимодействие с КПП-та от Бургаски и Толбухински окръзи;

- да се засили оперативното наблюдение върху поведението на вътрешния противник, отделяне по-голямо внимание на преименуваните лица, работещи по трасето, командировани от други окръзи и най-вече от Карджалийски, Хасковски и Пловдивски окръзи;

- необходимо е да получим информация за мерките, които в Турция се прилагат спрямо българските транзитници, с оглед оптималното ни реагиране спрямо транзитниците от Турция;

- изготвяне на паметка с номерата на транзитните турски автобуси;

- засилване на агентурно-оперативната дейност по транзита;

- съвместно с ВН да се определят евентуалните места за провеждане на тайникови операции и създаване на скрити постове за периодично наблюдение;

- регистриране на съответните нарушения от транзитниците в азбучен ред. При многократно извършване на такива - налагане на запрещения.

Накрая съвещанието по Е-87 завърши с определяне на периодични съвещания на щаба по транзита, които ще се провеждат два пъти ежемесечно, с оглед създаване на стройна организация по контрола и обезпечаване на транзитния поток.

Написано в 2 екз.
1 - лд 6359/87
2 - отдел 8 ВГУ
Георгиева/5345
Варна, 15.6.88г.

ОР при ОТДЕЛЕНИЕ ОЗ-2 ДС
Капитан: [signature]
/В.Джуров/

Здразмножено в 1 екз.
Екз. № 3 - ОБЛУ МВР, Недев
10.03.89г.

Др. Ст. Станенов,
с отчета да бъде запознат
подп. Н. Недев, след което да
бъде приложен към литерното дело
17.2.1989

Обл. У - Варна

СТРОГО СЕКРЕТНО!

Д. Русев 02-2

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

МВР
ВТОРО ГЛАВНО У-НИЕ – ДС
Рег. № 1560 Екз. 2
19.01.89 г. год.

661 24.07.89

Др. Г. Игнатов

Др. Русев,
Да се пользува при изготвя-
не плана за работата по
канала на транзита и
подготовката за работа през
туристическия сезон.
08.03.89 г.

ОТЧЕТ - АНАЛИЗ

ОТНОСНО: изпълнението на задачите на отдел 08,
ВГУ-ДС през 1988 г.

Др. Недев,
В подходяща форма
с отчета да се запознает
о.р. отдел 02-2 при Обл. у-ние Варна
и от Обл. у-ние Шумен
10.3.89 г.

ДРУГАРИ,

Оперативният състав на отдел 08, ВГУ-ДС и неговите подразделения в страната, като неразделна част от органите на ДС работят в сложна международна, политическа и оперативна обстановка, в преломно време за съдбата на социализма и оцеляването на света, което е резултат на новото политическо мислене и активната външна политика на Съветския съюз, НРБ и страните от световната социалистическа система. Живеем и работим в период на преустройство, на решителни и дълбоки промени, изискващи качествено нови критерии и подходи и в оперативната работа за осъществяване на Юлската концепция, решенията на Националната партийна конференция и Декемврийския пленум /1988 г./ на ЦК на БКП за по-успешно разкриване замислите на противника и обезпечаване сигурността на страната.

Процесът на преустройството и демократизацията ще засилва интереса на чуждите граждани към нашата страна. Увеличаващият се туристически и транзитен поток ще продължи активно да се използува от противника за проникване на наша територия и провеждане на подривна дейност.

През 1988 г. страната ни е посетена от 8 294 984 чужди граждани срещу 7 567 233 през 1987 г. в т.ч. 4 073 323 от социалистически и 4 221 661 от капиталистически и развиващи се страни.

В страната са влезли като туристи от: Гърция - 106 271, ФРГ- 100 686, Англия - 76 692, Близкия изток - 28 429, Швеция - 20 995, Финландия - 20 638, Франция - 17 698, Холандия - 11 999, САЩ - 9660, З.Берлин - 8252, Израел - 2303, Турция - 399, без гражданство - 1 311.

Тези туристи са ползували услугите на 309 западни туристически фирми. Като техни представители в страната са пребивавали и работили 145 граждани на капиталистически страни.

Активно използуват каналите на туризма и транзита за събиране на политическа , икономическа и военна информация специалните служби на САЩ, ФРГ, Турция, Израел, Англия, Италия, Гърция, а така също и СФРЮ.

Анализът на оперативната обстановка показва, че заедно с дипломатическия канал, подривните органи на противника в условията на цялостното преустройство и самоуправление на икономическите, в т.ч. и на туристическите организации и предприятия, използуват и все по-активно ще използуват за решаване на свои задачи външноикономическия и туристическия обмен. Това не може да не дава своето отражение върху КРР, която в новите условия трябва още по-осезателно да подпомага развитието на туризма.

Други по-съществени моменти, характеризиращи оперативната обстановка се явяват:

- Противникът, използувайки уязвимостта на туристическия канал, замисля и проведе активна агентурна операция на наша територия;

- Зачестиха посещенията в туристическите обекти на дипломати и техните семейства, акредитирани у нас и в съседните страни;

Из архивите на ДС

- Увеличава се броят на туристите - турски и западни граждани от турски произход, идващи на почивка у нас от Западна Европа. Само за ТК "Слънчев бряг" техният брой възлезе на 283 души;

- Нараства броят на индивидуалните туристи и транзитници от СФРЮ, Гърция и Иран, болшинството от които, за да избегне оперативния контрол, отсяда в частни квартири, установява много контакти и се занимава масово с контрабанда във връзките й форми;

- Непрекъснато се увеличава броят на бегълците и невъзвращенците, посещаващи страната по различни поводи;

- Бележи ръст броят на осъществяваните контакти на наши, съветски и др. граждани на социалистически страни със западни туристи и транзитници;

- Разраства се незаконната, т.н. "черна" валутна обмяна във всички туристически комплекси и обекти;

- Увеличават се опитите и осъществените бягства от наша територия на граждани от социалистическите страни - ГДР, УНР, ПНР, СРР и ЧССР;

Тази динамика в оперативната обстановка, предоставяща по-големи възможности на външния и вътрешен противник да използува целенасочено международния туризъм и транзита, постави пред целия оперативен състав сериозни и отговорни задачи.

За тяхното решаване усилията на отдела и състава по места бяха насочени към усъвършенствуване на създадената организация, за разкриване, предотвратяване и пресичане подривната дейност на противниковите разузнавателни служби, вражески организации и идеологически централи и оказване помощ на териториалните поделения на МВР за осъществяване на ефикасен оперативен контрол над туристическия и транзитния поток. Успоредно с това по-целенасочено се из-

ползуваха специфичните методи и средства на органите на ДС за засилване сигналната функция, с цел подпомагане стопанската дейност на БАТО и неговите поделения.

Уязвимостта на туристическите обекти в диверсионно-терористично отношение наложи и през изминалата 1988 г. да засилим превантивно-профилактичната дейност сред работещите в системата на туризма, които при изпълнение на служебните си задължения са в постоянен контакт с чужди граждани и са подложени пряко под въздействието на тяхната идеология.

В началото на активния туристически сезон оперативни работници от отдела, съвместно с представители на направление "Т" извършиха проверка в Черноморските туристически комплекси по изпълнение на утвърдената от др. Министър през 1987 г. План -прог- [redacted] и оказаха на място помощ по организиране на охранителния и пропускателния режим в туристическите обекти , с цел гарантиране сигурността на туристите и обслужващия персонал. В това отношение е направено много, но все още има какво да се желае, особено в най-уязвимите в терористично-диверсионно отношение места - плажната ивица, ресторанти, барове и търговската мрежа.

Продължава съвместно с териториалните поделения на МВР работата по влизащите и отсядащи в страната турски граждани, живеещи в Западна Европа и на западни граждани от турски произход.

Усъвършенствува се организацията за своевременно подаване на информация за пребиваване в туристическите комплекси на лица от вражеската емиграция и членове на терористични организации, с цел организиране на оперативен контрол по време на престоя им.

С представителите на ПГУ-ДС , УГВ и РУ - ГЩ бяха конкретизирани възможностите на техния агентурен апарат пребиваващ в туристическите комплекси, за долавяне на сигнали за замисли, подготовка и организиране провеждането на ТДА, както и ангажиране на задграничната им агентура със същата задача.

На срещи с представителите на КГБ и МДС се обсъдиха задачите и линията на поведение на тяхната агентура, посещаваща НРБ с туристическа цел, с оглед по-целесъобразното й използуване за долавяне на признаци за замисли и подготовка на ТДА и други остри форми на подривна дейност.

В началото на 1988 г. се актуализираха задачите на агентурния апарат с възможности за работа по линия на терора ,включително и задграничната агентура. На маршрутираните и командировани агенти в туристическите комплекси беше разработена линия на поведение и действие при долавяне на сигнали за терор.

В обслужваните от отдела туристически обекти е създаден по-надежден охранителен и пропускателен режим, доизградени са три резидентурни групи по линия на терора /в хотелските комплекси "Витоша Ню Отани", "Европа" и "Москва"/. Периодично при провеждането на крупни партийни, правителствени и международни мероприятия с персонала, работещ в туристическите предприятия се провеждат беседи, с цел повишаване на бдителността им.

Въпреки постигнатите положителни резултати по линия на терора в обслужваните обекти се допускат и не малко слабости:

- Не се провеждат целенасочени учебни тревоги в обектите, съвместно с направление "Т" и други заинтересовани служби;

- Мудно се придвижват въпросите по формирането на туристическата милиция в обектите в системата на ТВ "Интерхотели - Балкантурист";

- Промишлената телевизия не се използува пълноценно по осигуряване на пропускателния и охранителния режим и за долавяне на контраразузнавателни сигнали, Продължават да се водят само обекти на ВН.

- След разкриване извършителите на големите терористични

актове активността в работата ни по терора като цяло намаля, което може да ни доведе до неприятни последици.

Географското положение на НР България обуславя важното военно-стратегическо значение на транзитните трасета, преминаващи през страната и по-специално на международния път Е-80. Това определя интереса на противниковите специални служби, емигрантски и вражески организации активно да използуват транзитния канал за провеждане на подривна дейност срещу страната ни.

Увеличаващият се поток транзитници създава предпоставки за проникване на наша територия на кадрови разузнавачи на противника, агенти и емисари, които имат възможност да събират разностранна информация - военна, икономическа, политическа , да изучават и обработват български граждани , да осъществяват агентурни и тайникови операции, да провеждат идеологическа диверсия, терористични актове и др.

За изтеклата година през страната са преминали транзит 3 592 922 граждани на несоциалистически страни, от тях 2 617 067 турски. Значителен е броят на транзитниците от ФРГ - 161 813, Гърция - 21 311, Иран - 19 133, Италия - 12 537, Франция - 11 911, САЩ - 4063, без гражданство - 2 461 и др.

Голям е броят на югославските граждани, 3 186 000 транзитно преминаващи до Турция и обратно, част, от които са с мюсюлманско вероизповедание. Последните масово осъществяват контакти с наши граждани с възстановени имена, главно на валутно-контрабандна основа, което води до потенциална опасност от обвързване и възможности за ползуване от противниковите специални служби.

Една от оперативно най-интересните категории транзитници са турските граждани, изселници от България, работещи в Западна Европа и пътуващи от и за Турция, шофьори на ТИР камиони, автобуси, товарни автомобили и автобуси с холандска, западногерманска и друга западна регистрация.

Из архивите на ДС
343

През 1988 г. само шофьорите на ТИР камиони и автобуси изселници от НРБ, системно преминаващи през страната са 717 души, от тях над 40 % се водят на оперативен отчет в централните и териториални поделения на МВР. Владеенето на български език, познаване условията в нашата страна, честите преминавания през територията ни и антибългарската ориентация по повод възродителния процес са предпоставки, създаващи условия за активното им използване от противника.

Получени са данни, че някои от тях оставят камионите на паркингите и посещават близките градове; по-специално София и Пловдив. Засечено е провеждането на предварително уговорени срещи с български граждани, в т.ч. с възстановени имена, както в крайпътните обекти, така и по трасетата.

Не са редки случаите, при които в турските ТИР камиони управлявани от изселници има и втори шофьори, които с поведението си на ГКПП и непознаването на шофьорската професия дават основание да бъдат подозирани, че пътуват с друга цел.

Болшинството от шофьорите - изселници от България активно се занимават с контрабанда, внасят и продават видео и радиокасети с турска музика, разпространяват турски и западни вестници, списания и др.

Редица проблеми по транзитните трасета създават полските граждани, транзитно преминаващи от и за Турция. Пребивавайки като туристи в НРБ, не се регистрират адресно, излизат до Турция, внасят големи количества стоки, търгуват незаконно с тях, купуват и продават на "черно" западна валута, като въвличат в тази дейност български граждани. Има данни, че за легализиране незаконно внесените и придобити стоки и валута ползуват подправени паспорти, митнически декларации и други документи, инсценират кражби, изгубвания, транспортни произшествия, аварии и др.

В резултат на целенасочените мерки през 1988 г. значително намаляха броят на дивото къмпиране, спирането на непозволени места и отклоненията от транзитните маршрути.

Сравнително нов елемент в оперативната обстановка по канала на транзита е увеличаване броя на измамите, кражбите и грабежите на транзитно преминаващи чужди граждани. Някои от тях бяха извършени по особено груб и жесток начин, включително и с употреба на оръжие.

Има данни и за неправомерни действия на служители от КАТ и СВМТ по трасетата и санкциониране на транзитно преминаващи чужди граждани, под предлог за извършени нарушения на Закона за движение по пътищата, налагат глоби във валута, присвояване, вземане на подаръци и други.

Цялостната агентурно-оперативна работа по канала на транзита организирана и контролирана от отдела, бе осъществявана в тясна координация и взаимодействие с териториалните поделения на МВР, през чиято територия минават транзитните маршрути, СППС - КАТ и СВМТ. За обезпечаване на транзитния поток се използуват възможностите на 245 агента и 215 доверени лица по ДС и НМ. По линия на ДС има изградени 8 резидентурни групи. За наблюдение на транзитния поток се използуват и силите на ЕРС "Балкан".

По канала на транзита в отдел 08 и териториалните поделения на МВР се водят 38 дела , в т.ч.: 3 - ГДОР, 5 - ДОР; 4-ГДОП; 15 - ДОП , 3 ДОИ и 84 оперативни преписки. По окраска те се разпределят: "шпионаж" - 12, "валутно-контрабандна дейност" - 11, "грабежи" - 4 и "подозрителни връзки"- 3. В отдел 08, ВГУ-ДС се водят 7 дела и по 2 се работи съвместно с ОУ на МВР - Хасково и Пловдив. В ОУ на МВР - Хасково се водят 7 дела. В ОУ на МВР - Пловдив - 6, ОУ на МВР - Бургас - 2, ОУ на МВР - Варна - 2, ОУ

345
Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

на МВР - Толбухин - 4 и СОУ на МВР - 2.

Оперативният отчет като цяло не отговаря на оперативната обстановка и не съответствува на силите и средствата, с които разполагаме по трасетата. Резерв за бъдещата работа в това отношение е извършването на постоянен и задълбочен анализ на постъпващата първична информация и целенасочената работа за изясняване на оперативно интересните сигнали.

Ежегодно се изпращат от ОУ на МВР - Пловдив, Хасково и Пазарджик десетки сигнали на териториалните поделения за осъществени контакти с транзитници, но не се получава обратна информация, което затруднява извършването на анализ за целенасочеността на противника по канала на транзита.

По-интересните дела от оперативния отчет в териториалните поделения са взети на контрол в отдела. През 1988 г. успешно бяха реализирани ДОИ "Мародери" и ДОИ "Прилепи".

В резултат на проведените по ДОИ "Мародери" съвместни оперативни мероприятия с ОУ на МВР - Хасково и Пловдив през годината бяха разкрити извършителите на редица грабежи по Е-80, в т.ч. и въоръжени, като са предадени на следствените органи общо 21 човека, между които има и служители на МВР и МНО. Една част от тях, като членове на такива организирани групи са вече осъдени.

Съществен принос за това има цялото отделение ОЗ с началник майор Ст.Стоев, както и другарите - м-р Г.Полезанов и ОР Вл. Тотев от ОУ на МВР - Пловдив и ст.л-т Ог. Маринов от ОУ на МВР - Хасково.

Оперативният анализ на получената контраразузнавателна информация показва, че противникът може да използува транзитния канал за:

- Събиране и изнасяне от страната на информация, представляваща интерес за турските специални служби;

- Осъществяване на множество контакти с български граждани, включително и с възстановени имена и стремеж към тяхното задълбочаване и развитие;

- Провеждане на срещи на българи - мюсюлмани с техни близки и роднини, изселили се и живеещи в Турция или Западна Европа, с цел предаване на информация, дискредитираща възродителния процес.

- Създаване у наши граждани изселнически настроения и обработка за нелегално извеждане зад граница.

- Разпространение на клеветническа информация за готовността на Турция да приеме мюсюлманите от България, вражески изказвания по адрес на вътрешната и външна политика на БКП и НРБ;

- Осъществяване на валутно-контрабандна дейност в големи размери, като по този начин се подбиват икономическите устои на страната, респективно стабилитета на българския лев.

- Демонстрации на аморален начин на живот и разпространение на порнографска, религиозна и друга инкриминирана литература;

- Извършване на измами, кражби /в т.ч. и от арабски граждани с ваучери на турски туристически фирми/, както и въоръжени грабежи спрямо транзитно преминаващи чужди граждани и други неправомерни действия, уронващи престижа на страната и създаващи погрешна представа за несигурност при преминаване през НРБ.

За своевременното долавяне на признаци за подготовка и провеждане на горепосочената подривна дейност по канала на транзита и за нейното ефикасно разкриване, предотвратяване и пресичане в отдел 08 и поделенията на МВР, през чиято територия преминават транзитните трасета беше проведена значителна организационна и агентурно-оперативна дейност. Широкият обхват на задачите - ор-

Из архивите на ДС

ганизационно- методически, охранителни и контраразузнавателни, по които работят по няколко служби от централните и териториалните поделения на МВР наложи усилията да се съсредоточат главно в изграждането на система за по-пълно и цялостно обхващане на транзитния поток. По международния път Е-80 в най-общ план е изградена и функционира организация за контраразузнавателна и охранителна работа. По останалите трасета е в процес на изграждане агентурна мрежа и апарат от ДЛ на съответните териториални поделения и отдел 08.

Изхождайки от постигнатото и от реалното състояние по трасетата може да се направи извода, че все още цялостната работа по канала на транзита не е в съответствие с повишените изисквания и динамиката на оперативна обстановка. Съществуват редица недостатъци като:

- Положителният опит по МПЕ - 80 бавно се пренася по Е-79, Е-85, и Е - 87;

- Взаимодействието и координацията между отдел 08 и другите централни и териториални поделения на ДС и НМ не е на нужното равнище;

- Не винаги е в съотвествие с нормативната база работата по транзита в териториалните поделения на МВР;

- Оперативният отчет като цяло и по специално делата за шпионаж за недостатъчни, както в Центъра, така и по места.

- Качественият състав на агентурата в повечето случаи не отговаря на изискванията. Крайно незадоволителна е работата в насока М-"50" и М-"100", макар че транзитния канал ни дава широко поле в това направление.

- На практика т.н. "Тунел" по МПЕ-80 не функционира пълноценно, особено в пиковите периоди, а другите трасета през тъм-

ната част от денонощието са неохраняеми и не се наблюдават оперативно.

Различната ведомствена принадлежност на местата, разрешени за спиране на транзитници, води до неравномерното им натоварване, а някои от тях не отговарят на изискванията и се превръщат в средища на криминалния и стопански контингент;

- Силите на НМ по криминална и стопанска линия недостатъчно се използват за получаване на сигнали за установени контакти между наши граждани и транзитници;

- Все още не е създадена ефективна организация за използване на оперативната техника в оборудваните крайпътни обекти.

Повечето от посочените слабости съществуват от години, но не бяха положени достатъчно усилия на всички равнища, необходими за тяхното преодоляване както от отдел 08, така и от териториалните поделения. В центъра на вниманието ни не винаги и постоянно стояха такива основни въпроси на контраразузнавателното обезпечаване като работа по делата за шпионаж, делата с насока М-"50", борбата с крупната валутно-контрабандна дейност и др. Не бяха доведени до край всички планирани мероприятия за активна агентурно-оперативна работа както по трасетата, така и по делата на оперативен отчет. Не всички сигнали за осъществени контакти се изясняваха своевременно и докрай. Сериозна критика в това отношение търпи оперативният състав, работещ по транзита и особено началникът на отделението м-р Ст.Стоев и заместникът на отдела- полк. Емил Гъжев.

Успоредно с допусканите пропуски и слабости съществуват и някои нерешени докрай проблеми:

- В отдела все още не се централизира цялата информация получавана по канала на транзита, което не дава възможност да се прави по-пълен и точен анализ за дейността на противника, въпреки категоричните указания на ръководствата на министерството и ВГУ-ДС.

Из архивите на ДС

Тук справедлива критика заслужават другарите от СГУ и СОУ по Е-80, ОУ на МВР във Варна и Толбухин по Е-87; ОУ на МВР в Благоевград; по Е-79, ОУ на МВР - Русе, В.Търново, Габрово, и Ст.Загора по Е-85 и др.

Известно е, че работата с агентурния апарат е сърцевина на оперативната дейност, която сега в новата оперативна обстановка изисква още по-високо майсторство и професионализъм.

Съобразявайки се с това и през изтеклата година на вниманието на ръководството на отдела стоеше въпроса за издигане качеството и ефективността в работата ни с агентурата. Извършена е цялостна проверка и критичен анализ на постигнатото.

Отделът разполага с 269 агента /през 1986 - 247, 1987 - 255/ или средно по 11-12 агента на ръководство при ОР и по 5 агента при ръководния състав.

Можем да направим извода, че по количество успешно изпълняваме решението на партийното събрание от м.ноември 1986 г., но големият резерв е в издигане качеството на работата с агентурния апарат и в по-голямото натоварване на офицерите на прикритие, резидентите и НОР. През годината не са вербовали агенти такива опитни ОР, като подп. Б.Богоин и м-р Н.Колев, макар, че са участвували в изучаването и вербовката на агентура в съответните отделения. Сериозна слабост на ръководния състав е, че нито един началник не е вербовал агент на пряко ръководство. Положителни резултати в това отношение показаха другарите м-р А.Масларов и м-р Л.Гайтанджиев, вербовали по трима агента с добри възможности за работа.

В отдела са вербовани 32 агента, при план 31. Все още обаче допускаме кампанийност във вербовъчния процес - около 65% от вербовките са осъществени през II шестмесечие.

Анализът от извършената проверка показва, че в работата с агентурния апарат бавно се преодоляват редица слабости, независимо от предприеманите мерки по партийна и служебна линия. Все още се робува на количествените показатели и това е една от основните причини да се вземат сведения без оперативна стойност.

Има обекти на обслужване и някои западни линии, които не се достатъчно обезпечени с агентурно наблюдение: ИПП "Турист-проект", СП "Туристстрой", ТП "Интербалкан", някои дирекции и кантори на БАТО, ВТД "Балкантурист" и СБА, както и италианска, френска и испанска линия в отделение 01, израелска в отделение 02, и арабска в отделение 03. Слабата работа с наличната агентура по английска и западногерманска линия не е в състояние да ни решава задачи в контраразузнавателен аспект.

По редица дела на оперативен отчет няма вербовани агенти с възможности да решават задачите по тях: ДОП "Мазния" при кап. Вълов, ГДОП "Козли" при ст.л-т Ангелков, ДОП "Консула" и ДОР "Чакали" при ст.л-т Масев, ДОП "Земляк" при к-н Стоянов, ДОР "Смок" при м-р Гайтанджиев, ДОП "Спортист" при ст.л-т Г.Георгиев и ГДОП "Италианци" при к-н Н.Георгиев и др. Това показва, че тези другари и техните началници на отделения м-р Нецов, м-р Стоев, м-р Тутеков и м-р Велков трябва да вземат неотложни мерки за решаване на този въпрос.

С една част от агентурния апарат не се провеждат регулярни срещи, недостатъчна е подготовката на оперативния състав за тях. Фрапиращи случаи в това отношение са агентите "Росен" и "Чавдар" съответно при к-н Стоянов и ст.л-т Колев, които през годината почти не са срещани. За какво ръководство може да става дума и каква оперативна информация можем да очакваме от такива агенти. Нека тези другари и техните началници м-р Велков и м-р Тутеков отговорят на този въпрос.

Из архивите на ДС
351

Из архивите на ДС

352

Сериозен резерв в работата ни е пълноценното използуване възможностите на маршрутираната и командирована агентура в ТК и централите на туристическите фирми. Трябва да признаем, че не винаги се изготвят писмено задачите и линията на поведение на маршрутираната агентура зад граница, което води до получаването на незначителна информация, в повечето случаи без оперативна стойност. Принципът на линейността изисква от териториалните поделения , задължително съгласуване на задачите и линията на поведение на тази категория агенти с центъра.

Проверката на агентурата като важен елемент в нашата агентурно-оперативна работа все още носи кампанийност и шаблонен характер, не е станала постоянен и неотменим процес. Слабо се работи по проверката на агентурата в отделение 01. Продължават да се получават сигнали за корупция и нечестност на агенти. Трябва да разберем, че без задълбочена и постоянна проверка на честността и преданността на всеки агент и на получаваната информация не можем да разчитаме на успех в ежедневната ни работа по всички линии и направления.

В крайна сметка от организацията на работата ни, от качеството на вербовъчния процес, от правилната разстановка на негласния апарат и от всички нас, като субективен фактор, зависи отстраняването на съществуващите слабости и недостатъци и цялостното преустройване на агентурно-оперативната ни работа в духа на новите изисквания. Без това не можем да анализираме и оценяваме насочеността на противника, няма да имаме контакт с него.

Необходимо е да определим в новите ни планове, в центъра и по места агенти, с които да провеждаме сложни и активни мероприятия като подстави, дезинформации, комбинации и експерименти, т.е. това

16

от което най-много страда агентурната ни работа. По този начин може да придобиваме изпреварваща информация за целите и намеренията на противника, да проникваме в туристически и други организации, служещи за прикритие на специалните служби.

По-задълбочено и целенасочено да използуваме задграничната агентура. На базата на анализа трябва да отговорим на въпроса по кои линии противника използува своя агентура и кадрови разузнавачи по нашите канали за провеждане на подривна дейност срещу НРБ, какви форми и методи използува за това, за да обхванем по-пълно с подходяща агентура тези линии. Считаме, че с наличната задгранична агентура от 9 души в т.ч.: по турска - 3 агента, по гръцка - 4, по арабска - 1 и по израелска 1, едва ли ще можем да отговорим на този въпрос. Очевидно началниците на отделения и преди всичко на линейните отделения др. др. Нецов, Стоев, Богоин и ръководството на отдела в лицето на др. др. Божилов и Гъжев трябва сериозно да работят за решаването на тази задача. Този извод още повече се налага от факта, че в отдела нямаме сериозен случай за работа по М-"100", особено по такива линии като турска, гръцка, западногерманска, израелска и др.

Може да се очаква, че периода на все по-широкото отваряне на нашата икономика, респективно на туризма към Запада ще се използува още по-активно от противника, което налага провеждането на оперативни игри с подривните органи на западните страни за своевременно разкриване на замислите и надхитряването им.

Оперативният отчет като оперативна и политическа категория придобива изключителна важност и актуалност в процеса на преустройството на нашата работа и строго спазване на социалистическата законност. Изхождайки от това през годината беше работено по-

прецизно , както по завеждането, така и при воденето на оперативните дела.

Сега в отдела се работи по 66 дела на оперативен отчет в т.ч. 1 - ГДОР, 4 ДОР, 2 - ГДОП, 57 - ДОП и 2 ДОН.

По окраски те се разпределят:

- "шпионаж" - 41
- "корупция" - 10
- "валутно-контрабандна дейност" - 9
- "идеологическа диверсия" - 2
- "престъпления против монопола на външната търговия" - 2

Открити са 5 дела за оперативна проверка - "Учтивия" - в отделение 05, "Поли" в отделение 02, "Мишо" и "Йосиф" в отделение 03 и "Ментарджията" в отделение 04.

Не е открито нито едно дело в отделение 01.

Делата се разпределят: отделение 01 - 11, отделение 02 - 17, отделение 03, - 22, отделение 04 - 7 и в отделение 05 - 7.

Чрез съд са реализирани обектите на ДОР "Смок" в отделение 05, ДОР "Хиени" и ДОП "Питон" в отделение 04. Обект "Смок" е осъден на 11 г. лишаване от свобода за злоупотреби и нанасяне щети на страната в размер на 70 000 валутни лева. Обект "Питон", австрийски гражданин беше осъден на 2 г. и 6 м. условно и внесе в бюджета 200 000 западногермански марки. Същият е съпричастен към дейността на об. "Хиена - 1", който получи присъда - 14 г., но предстои повторно разглеждане на делото от нов състав на съда.

ДОП "Коза", гръцки гражданин, водено в отделение 02 от ОР Д.Петлешков успешно бе реализирано чрез М-"50".

През годината бяха приключени ДОП "Козел" - гръцки граждани обектът беше задържан с контрабандна стока, разобличен и изгонен от страната. Обектът на ДОП "Глезения" - разработван в отделение 05

е профилактиран, а спрямо обекта на ДОП "Владо" са взети административни мерки.

Както бе отбелязано в процес на реализация е ДОИ "Мародери" в отделение 03, по което до момента са задържани 21 души.

По гръцка и турска линии оперативният състав правилно е насочил своите усилия, търси контакта с противника и затова са налице определени успехи, агентурно проникване в гръцки и турски туристически фирми. Заслуга за това имат началниците на отделения 02 и 03 др. др. м-р Нецов и м-р Стоев и оперативните работници, работещи по тези линии - ст.л-т Масев, Петлешков и Ангелков.

Постигнати са добри резултати и по някои дела за шпионаж като:

ДОП "Социалист" и ДОП "Славянка", разработвани в отделение 01, по немска линия при подполковник Богоин и капитан Дойчинов, ДОП "Кълвач" и ДОП "Поли" - в отделение 02 по гръцка линия при ст. л-т Петлешков , ДОП "Емисар" - в отделение 02 по израелска линия при капитан Вълов,, ДОП "Кюрда" и ГДОР "Хиена"- на контрол в отделение 03, по турска и арабска линии /водени в ОУ на МВР - Бургас/,ГДОР "Албанци" - на контрол в отделение 03 /водено в ОУ на МВР - Варна/. Получените данни по тези дела ни дават основание да засилим работата си по тях в перспектива.

Наред с постигнатото изпъкват и редица негативни моменти в работата по делата на оперативен отчет, по-характерни от които са:

- Недостатъчен е броят на делата на български граждани, което не отговаря на активността на противника по канала на туризма и транзита. Затова говори факта, че една част от служителите, работещи в системата на туризма са били на работа и специализирали продължително време зад граница, други често пътуват на Запад по различни поводи. Твърде вероятно е и едните и другите да са попаднали в полезрението на противниковите специални служби. Но по тях не се работи активно и целенасочено, а така също и по връзките на разработваните

Из архивите на ДС
355

обекти, не се анализират и оценяват задълбочено получаваните данни за излизащите български граждани от системата на туризма. Специално внимание следва да отделим на задграничните представителства на БАТО.

- По такива активни линии като западногерманска, английска и френска отчета е крайно недостатъчен, въпреки големия контингент представители на съответните фирми и увеличаващият се туристопоток. Това с пълна сила се отнася и за териториалните поделения на ДС. Както бе отбелязано, през годината в страната са пребивавали в качеството на представители на чужди туристически фирми 145 граждани на капиталистически страни.

Една част от тях са заведени на ОП и само няколко са тези, които се водят на активен оперативен отчет. А указанията на ръководството са ясни и категорични - всички главни представители трябва да се разработват активно и да бъдат на контрол в отдела.

- По такава важна линия, каквато е например английската и по малкото дела, които се водят не са изпълнени планираните мероприятия и не са получени съществени резултати. Това се отнася за такива дела с окраска "шпионаж", като ДОП "Иванова" при м-р В.Дешев, ДОП "Механик", водено от РУ на МВР - Самоков, ДОП "Търтей" - ОУ на МВР - Смолян, както и ДОП "Тенисиста", с окраска "Идеологическа диверсия", в ОУ на МВР - Русе. Нека съответните другари и началникът на отделение С2 м-р Нецов вземат отношение по този въпрос с цел излизане от това положение.

- Не се използуват оперативно известни слабости в характера и поведението на чуждите представители и някои категории туристи. Не малко от тях извършват контрабандни, валутни и други нарушения и престъпления.

Особена активност проявяват турски, ирански, югославски, гръцки и арабски граждани. В "черната обмяна" все по-активно се

20

включват западногермански и английски туристи. Постепенното въвличане на български граждани в контрабандните сделки се явява предпоставка за провеждане на остри форми на подривна дейност. Голяма част от осъдените за "шпионаж" български граждани с мюсюлманско вероизповедание.са започнали с дребни валутно-контрабандни сделки.

- Както бе посочено оперативният отчет и по канала на транзита, е недостатъчен, предвид постоянно увеличаващият се поток, динамичността на оперативната обстановка по трасетата и стремежа на турски и югославски транзитници чрез контрабандни сделки да създават трайни връзки с наши граждани.

- Малко са подадените сигнали на линейните отделения от отделение 05 за поведението и проявите на западни граждани, отседнали в обслужваните хотели.

_ Недостатъчен като цяло е оперативния отчет в отделения 01, 04 и 05.

- Темповете на работа по някои дела са бавни, поради което се допуска просрочване. Не се провеждат активни мероприятия,комбинации и експерименти, подтикващи обектите към изява, особено по дела, като: ДОП "Спортист", водено в отделение 04 - ОР Г.Георгиев,ДОП "Земляк" в отделение 05,- ОР С.Стоянов; ГДОП "Италианци" - в отделение 04, при ОР Н.Георгиев и др.

Сега , когато планираме дейността за 1989 г. е необходимо на базата на задълбочен анализ и оценка да заложим такива мероприятия, които ще ни дадат възможност да получим по-добри резултати в работата по делата, да открием нови перспективни разработки.

От работата ни по сигналите в голяма степен зависи не само оперативния отчет, но и ефективността на цялостната ни КРД. Ето защо този въпрос беше обсъждан през годината, както на партийни сбирки така и на партийно събрание. Дадена беше цялостна оценка,

включително и персонална за положителните страни и допусканите слабости. Набелязани бяха и конкретни мерки за подобряване на работата по сигналите.

Затова на този въпрос ще се спрем накратко.

През годината в отдела са придобити общо 77 сигнала, а е работено по 103. От тях само един е прерастнал в ГДОП и 10 в ОП. Два обекта на СП са вербовани, към 17 лица е взето административно отношение, 6 са профилактирани, на 9 обекта чужди граждани е поставено запрещение. Предоставени са 9 сигнала на братските органи за сигурност и 8 на териториалните поделения на МВР. Прекратени са 4 СП, поради непотвърждаване на първичните данни.

Ръководството на отдела счита, че броят на сигналите в количествено и качествено отношение не съответствува на оперативната обстановка по нашите канали и на възможностите на оперативния състав.

За това свидетелствуват малкото сигнали за остри форми на подривна дейност. Преобладават сигналите за корупция и стопански престъпления. Около 2/3 от общото количество на получените в отдела сигнали са от агентурата, 9 от ДЛ, 6 от ДЗ, 2 от НОР, 2 от ПК, 7 от братските органи за сигурност и 17 от други поделения. Добри резултати по сигналите имат ОР Б.Дойчинов и Г.Колев от отделение 01, които са работили съответно по 9 и 8 сигнала, ОР Д. Петлешков от отделение 02, ОР Ив.Стоянов от отделение 03, които за кратък срок изясни намеренията и наложи запрещения на 8 души-представители на ислямска организация, ОР Г.Георгиев от отделение 04, ОР С.Стоянов и Ив.Николов от отделение 05, а незадоволителна е работата на ОР В.Вълов, В.Дешев , Хр.Христов и.Н.Колев.

Понастоящем особена актуалност придобива въпроса,както за усъвършенствуване организацията на работата на всеки ОР за

своевременно получаване на сигнали с контраразузнавателна насоченост, така и за тяхната първична оценка и компетентно изясняване. Това още повече задължава началниците на отделения да отделят ежедневно внимание и оказват конкретна, непосредствена помощ и контрол на оперативния състав.

Съществуването на редица отрицателни явления в туризма предопределя важността на сигналната ни функция. През годината в резултат на упоритя труд на целия състав бяха изготвени и изпратени до висшестоящите държавни и партийни органи, до ръководствата на МВР и обслужваните обекти информации по следните въпроси:

- за негативни прояви на служители от системата на туризма;
- за нарушение на нормативни документи при осъществяване на външнотърговската дейност на ВТД "Балкантурист" със западни туристически фирми;
- за лошо обслужване на туристите в туристическите комплекси;
- за негативни явления в ТТП "Рент-а-кар";
- за дейността на казината;
- за валутни нарушения на гръцки туристи;
- за възможностите на акредитираните дипломати в СРР да влизат в НРБ и извършват покупки на хранителни стоки;
- за пожара в ТК "Боровец";
- за извършваната контрабанда в туристическите комплекси и по транзитните трасета;
- за негативни моменти при обслужването на съветски и туристи от социалистически страни.
- за състоянието на противопожарната защита в обектите на туризма в страната и др.

В условията на преустройството сигналната функция и профилактичната дейност ще придобиват нови измерения и ще предявяват още по-големи изисквания пред нас.

За успешната борба с противника все по-активно си сътрудничив с братските органи за сигурност. С оперативните групи на КГБ и МДС и през изтеклата година бяха изготвени и утвърдени съвместни планове. Работено беше по редица оперативно интересни обекти.

Анализът на придобитата информация показва, че противникът използува нашата територия за осъществяване на контакти с граждани на СССР и другите социалистически страни, като ги използува за: изучаване, обработка за измяна, идеологическа диверсия, набиране на военна, икономическа и политическа информация, за провеждане на срещи с агентура от тези страни и др.

Със съветските колеги активно работим за предотвратяване обработката на съветски граждани в проционистки дух от бивши съветски граждани от еврейски произход и оперативно използуване на такива контакти в наша полза.

Продължават опитите от НРБ да се извеждат граждани на ГДР. Съвместно с оперативната група на МДС работим успешно по пресичането на тази дейност.

По-активно и комбинативно се използуват силите и средствата на трите страни, особено на агентурата за решаването на конкретни оперативни задачи. Следствие на това бяха получени посъществени резултати както по съвместните дела, така и по получаването и изясняване на сигналите.

За по-конкретното и целенасоче взаимодействие с ОГ на КГБ, МДС и ФМВР на ЧССР допринесе и факта, че през активния туристически сезон се провеждаха ежемесечни работни срещи с техните представители и ръководството на ВГУ - ДС и ОУ на МВР - Варна, Бургас и Толбухин.

На тези срещи се извършваше оценка на измененията в оперативната обстановка и изпълнение на задачите и набелязаните оперативни мероприятия. Даваха се конкретни указания за следващия период.

Сега можем да кажем, че съвместната работа на органите на ДС с оперативните групи на КГБ, МДС и представителя на ФМВР, ЧССР през изминалата година беше по-добре организирана, по -гъвкава и резултатна.

ДРУГАРИ,

Успехите на КРР до голяма степен зависят от непрекъснатото усъвършенствуване на нейната организация, от взаимодействието и координацията ни с отделите на В ГУ-ДС, другите централни и териториални органи. Необходимо е по-активно да ангажираме силите на териториалните поделения, да им оказваме близка и непосредствена помощ и контрол, както по най-важните дела и сигнали, така и по всички направления на съвместната ни работа. За нас като туристически отдел все по-голямо значение придобива и усъвършенствуването на визовия режим. Предоставянето на значителни улеснения по издаването на визи за някои категории чужденци, включително и за представители на чуждестранни фирми, поставят пред нас сериозни задачи в организацията и взаимодействието ни по контрола на оперативно интересните от тях. Известно е, че са направени предложения за издаване на екстрени и бързи входни визи за страната. Те ще се получават при влизане на самото ГКПП и в деня на поискване от съответните задгранични консулски служби. Вероятно ще настъпят и други облекчения на визовия режим и по пътя на двустранното договаряне. Например има постигната договореност с външно министерство на ФРГ за въвеждане на нова про-

цедура по издаването на визи за посещения в двете страни. Такива може би ще има и с други държави. Всичко това поставя пред нас нови проблеми, за решаването на които трябва сериозно да се готвим.

Ръководството на отдела счита, че през настоящата година усилията на целия състав, в това число и в териториалните подразделения трябва да се съсредоточат върху следните основни насоки, които да намерят конкретно изражение в нашите планове:

- Съвременната оперативна обстановка и преустройството на икономиката , в т.ч. и на туризма на фирмена основа ни задължава да работим активно, с висок професионализъм по подбора и вербовката на нова качествена агентура, включително за работа в насока М-"50" и М-"100", за проникване в чужди туристически фирми и агентурната мрежа на противника, с цел долавяне замисли и намерения на подривните му органи.

- Делата на оперативен отчет да се приведат в съответствие с измененията на оперативната обстановка и активността на противника. Това особено се отнася за западногерманска, френска, английска, американска, турска и арабска линия. Да се засили КРО над излизащите зад граница служители от системата на туризма, както и върху българските граждани - връзки на разработваните обекти. Да се вземат мерки за спазване на политическите, правните и оперативните изисквания при завеждането и воденето на делата на оперативен отчет.

- Активно да се работи за издигане качеството на КРР по придобиване и срочно изясняване на сигнали за шпионаж и други остри форми на подривна дейност, предотвратяване и пресичане опити за внасянето и разпространяването на контрабандни стоки, фалшива западна валута, български лева и ценни платежни документи, както и др. отрицателни явления и неблагополучия в системата на туризма.

- Усъвършенствуване организацията на контраразузнавателната и охранителна дейност по транзитните трасета в ТК и тяхното обезпечаване в диверсионно-терористично отношение.

- За по-нататъшно укрепване на възродителния процес да се използуват по-целенасочено възможностите на отдела и териториалните подразделения за своевременното разкриване и пресичане дейността на турските, югославските и западните специални служби, по канала на туризма и транзита да събират разузнавателна и клеветническа информация, насочена към неговото компрометиране.

- Подобряване сигналната функция, подпомагане развитието на туризма и засилване превантивно-профилактичната дейност.

ДРУГАРИ,

Важна наша задача ще бъде по-нататъшното задълбочено осмисляне и практическо участие в преустройството на оперативната работа на всеки служител в съответствие с партийните решения и указанията на МВР и управлението. В това отношение ръководството се стреми и ще прилага различни форми и подходи. Трябва да скъсаме със спокойствието и традиционните стериотипи. Всички разбираме, че за нас преустройството е по-качествено решаване на сложните и отговорни задачи, стоящи пред всеки от нас и пред колектива като цяло. Но не всеки със своята работа, поведение и резултати дава конкретен принос в това дело. Тук са нашите най-големи резерви за в бъдеще. Към това ни призовава и задължава Писмото на Секретариата на ЦК на БКП от 14.10.1988 г. "За непримирима борба срещу някои отрицателни явления за създаване на ред, организация и дисциплина навсякъде и във всичко

Отп. в 1 екз.
№ 1 - Отдел 08
Изп.: Д.Божилов/ХХ-08
Нап.: Шопова-344
19.01.1989 г

НАЧАЛНИК НА ОТДЕЛ 08
Подполковник:
(Д.Божилов)

Размножено в 6 екз.
и изпр[illegible]

Из архивите на ДС

ОУ- Варна

СТРОГО СЕКРЕТНО!

КОПИЕ

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Вх. № 4857 от 14.07.1989

МВР
ВТОРО ГЛАВНО У-НИЕ – ДС
Рег. № 3058 Екз. А-5
03.02.89 19 год.

УТВЪРЖДАВАМ:
ЗАМ.-МИНИСТЪР НА
ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
И НАЧАЛНИК НА ВГУ -ДС
Ген.-лейтенант:
(Г.Аначков)
16-02- 1989 г.

П Л А Н

ОТНОСНО: съвместна работа по канала на международния туризъм с ВГУ-КГБ през 1989 година

Взаимодействието между ВГУ-КГБ и ВГУ-ДС в последните години бележи непрекъснат напредък. Усъвършенстват се формите на сътрудничеството, изградена е солидна основа за получаването на още по-добри резултати.

Във връзка с предстоящата работна среща с операт.група на КГБ предлагаме да бъде обсъден и утвърден план за съвместната ни работа през 1989 година, включващ следните,

М Е Р О П Р И Я Т И Я:

1. ДОП ""Антиkваря" с okpacka "идеологическа диверсия", заведено на , роден на г. в гр. , живущ в Западен Берлин, посещаващ редовно страната ни. Отсяда на ТК "Слънчев бряг". Провежда ИД срещу НРБ и СССР и същевременно се явява обект на разработka за нелегално изнасяне от СССР на ценни антиkварни предмети. Установява множество kонтакти с български и съветски граждани, обработвайkи ги kъм измяна на родината.

Необходим е агент на КГБ, жена, по възможност произхождаща из средите на kултурната интелигенция, работеща в музейното дело.

Срok: 01.10.1989 г.

Отг.: ОУ на МВР - Бургас, Пачев

2. ОП "Активистkата" - заведена на , родена на , живуща в Израел, посещава ежегодно ТК "Слънчев бряг".

Същата се явява активистka на движението за изселване на съветските евреи, настроена е kрайно отрицателно kъм съветската страна и социализма. Настойчиво обработва връзkите си - съветски граждани за изселване в Израел.

Необходим е агент на КГБ - жена от еврейски произход и линия на поведение "нелоялност kъм съветската страна и желания за изселване".

От наша страна по обекта ще работи аг. "Миланов", чрез kогото ще получим предварителна информация за намеренията и времето на пристигане.

Срok: 01.10.1989 г.

Отг.: ОУ -МВР-Бургас, Печев

3. ДОП "Хилавия" - г., Швеция, представител на туристическата фирма "Роялтурс", okpacka "шпионство".

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :10.10.2014г.Секретар :

Из архивите на ДС

Обектът проявява интерес към политическа и военна информация и търси контакти със съветски туристи.

Необходим е агент на КГБ, живущ или живял в затворен район, на който ще бъде разработена линия на поведение във връзка с интересите на обекта.

Срок: 01.10.1989 г.

Отг.: ОУ-МВР-Бургас, Печев

4. ОП „Милата", г., главен представител на шведската туристическа фирма "Роялтурс".

Получена е информация, че проявява интерес и търси контакти със съветски туристи, живущи в затворени зони на СССР.

Необходим е агент - жена, живуща или живяла в такъв затворен район, с цел по-нататъшното изучаване интересите и намеренията на обекта.

Срок: 01.10.1989 г.

Отг.: ОУ на МВР - Бургас, Печев

5. ДОП "Циник" - _____,

западногермански гражданин.

- да ни бъде оказана помощ, по възможност, при изготвянето на аналитична справка за обекта, предвид интересите на КГБ към същия и определяне нашето отношение;

- необходим е агент-жена на възраст до 35 години, владееща добре немски език, на добро интелектуално ниво.

Срок: 01.10.1989 г.

Отг.: ОУ на МВР - Варна

6. ОП "Беглец" - роден 1931 година в СССР, белгийски гражданин. Осъществява контакти с български и съветски граждани.

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :10.10.2014г.Секретар :

Посещава съветско-френските вечери на ТК "Златни пясъци" и записва разговорите си с магнетофон.

По възможност да бъде използван агента на КГБ, осъществил контакт с обекта през 1988 година.

Срок: 01.10.1989 г.

Отг.: ОУ-МВР-Варна,

7. ОП "Роже", ., представител на френската туристическа фирма "Транстур"., на ТК "Златни пясъци".

Същият е работил като такъв и в СССР. Договорено е с колегите от КГБ през зимния сезон да се работи по обекта на тяхна територия, а след идване на групата на КГБ в България да се изготви съвместен план за по-нататъшна работа по същия.

Срок: 01.10.1989 г.

Отг.: ОУ-МВР - Варна,

8. ОП-1 , род. . в СССР, гражданин на ФРГ.

От 1986 г. посещава ежегодно ТК "Албена" и осъществява множество контакти със съветски граждани. Проявява интерес към военна и политическа информация.

Необходимо е към него да се насочи агент на КГБ, който по своето служебно положение и местоживеене /от закрит район/ може да представлява интерес за противниковото разузнаване.

Срок: 01.10.1989 г.

Отг.: ОУ-МВР-Варна, Й.Димитров

9. По всички нововъзникнали съвместни обекти през туристическия сезон да се набелязват и провеждат оперативни мероприятия за документиране и пресичане на дейността им.

Срок: 01.10.1989 г.

Отг.: н-ка на отдел 08,ВГУ-ДС и н-ците на 02 отдели при ОУ-МВР-Варна и Бургас

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :10.10.2014г.Секретар :

Из архивите на ДС

10. Да се продължи срока за действие на създадената организация за оповестяване при влизане в НРБ за граждани от капиталистическите страни от руски и еврейски произход и своевременно се уведомяват колегите от ОГ на КГБ.

Срок: 15.04.1989 г.

Отг.: Б.Богоин, отдел 08, ВГУ-ДС

11. На съветските колеги да се предоставят списъците на новите представители на западните туристически фирми за проверка по отчета на КГБ и се определят онези от тях, по които ще работим съвместно.

Срок: 15.05.1989 г.

Отг.: Д.Божилов, ВГУ-ДС

12. Съвместно с другарите от КГБ да се организира наблюдението и получаването на сигнали за български граждани, пътуващи служебно до Турция и обратно със съветските пасажерски кораби.

Срок: 01.10.1989 г.

Отг.: Д.Божилов, ВГУ-ДС

13. Да се провеждат съвместни оперативни мероприятия за наблюдение и получаване на информация по пребиваващите в НРБ израелски туристически групи и индивидуални туристи, като се обръща особено внимание на контактите им със съветски граждани.

Срок: 01.10.1989 г.

Отг.: н-ка на отдел 08, ВГУ-ДС
и н-ците на отдел 02-ДС
в ОУ-МВР-Варна и Бургас

14. На оперативната група на КГБ да се оказва всестранна помощ с агентура, ВН и технически средства.

Срок: 01.10.1989 г.

Отг.: н-ка на отдел 08,ВГУ-ДС и
н-ците на отдел 02,ДС в ОУ-
МВР - Варна и Бургас

6

15. На срещи със съветниците на КГБ при ВГУ-ДС и Областно управление МВР - Варна, а така също с ръководителя на оперативната група на КГБ, периодически да се разглежда изпълнението на настоящия план.

Срок: 01.10.1989 г.

Отг.: Божилов, ВГУ-ДС

Отп. в 2 екз.

№ 1 - Отдел 08

№ 2 - Отдел 08

Изп.: Б.Богоин/ГК-08

Нап.: Шопова-1522

03.02.1989 г.

НАЧАЛНИК НА ОТДЕЛ 08

Подполковник:

(Д.Божилов)

Лиоя. да се разпечати в 2 екз. за ОУ-Вн за ОУ-Бс

12.07-89 г.
Размножено в 2 екз.
и изпратени ОУ-Вн и Бс

МВР ПОДЕЛЕНИЕ 72600

СТРОГО СЕКРЕТНО!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

МВР
ОБЛАСТНО УПРАВЛЕНИЕ
Рег. № 1177 Екз. №
17.04 1989 г.
9000-ВАРНА

И Н Ф О Р М А Ц И Я

ОТНОСНО: Хода на подготовката на ДС при Областно управление МВР – Варна за работа през активния туристически сезон на 1989 год.

Подготовката на ДС за работа през активния туристически сезон на 1989 г. протича в духа на партийно-правителствените решения за преустройство на цялостния обществено-икономически живот в нашата страна и съобразно особеностите на оперативната обстановка и прогнозите за нейното изменение. Главната цел е да се гарантира сигурността и обществения ред в областта по линия на туризма. За реализацията на тази цел са планирани и е отпочнато изпълнението на система от агентурно-оперативни, организационни, охранителни, профилактични и други мероприятия.

Основната туристическа база на областта е съсредоточена в туристическите комплекси "Златни пясъци" и "Албена" и подразделенията им, разполагащи съответно с по 56 и 28 хил. легла в хотели, къмпинги и личния жилищен фонд на граждани.

През 1988 г. общо през двата комплекса са преминали 940 хил. туристи от 30 националности. От тях 364 хиляди са по I направление и 171 хиляди по II направление. Сключени са били договори с над 100 чуждестранни туристически фирми, от които 30 са от капиталистически и развиващи се страни. За обслужване на западния туристопоток в комплексите са пребивавали 99 западни и 48 български представители.

Сключените досега договори и броя на записванията по I и II направление показва, че през 1989 г. ще се запази същата стабилност на туристопотока, а броя на западните фирми и особено на тези от Балканските страни и Близкия Изток има тенденция за

Из архивите на ДС

371

увеличение. Очаква се увеличение на туристопотока от Скандинавските страни и Англия и известно намаление на този от ФРГ. Първите туристи започнаха да пристигат от средата на месец април.

В системата на туризма работят целогодишно над 7000 наши граждани, от които 350 са лица с възстановени имена. През активния туристически сезон броят наработещите надминава 16 хил.души, а на тези с възстановени имена нараства на 600. В съответствие с разширяването на легловата база на туризма тези цифри ще нарастват.

На основание Указ № 56 за стопанскатадейност е изготвено предложение комплексите да се обособят катодържавни туристически фирми. Ако това бъде утвърдено, към фирмите се предвижда да бъдат създадени отделни или за двата комплекса един общ отдел за външно-туристическа политика, който постепенно да излезе самостоятелно на външния туристически пазар.

Оперативните поделения поддържат непрекъснато контакти със съответните стопански ръководства и изучават този въпрос, тъй като ще възникне проблема за подбор на кадрите и тяхното обучение включително и в западни страни, а също и проблема за придобиване на агентурни позиции в новосъздаващите се звена. На този епат се оформя мнение, че не е целесъобразно да се преминава към фирмена организация след започване на активния сезон.

В процеса на подготовката оперативните поделения изучават и изграждането на нови туристически обекти с участието на западни строителни фирми. В тази връзка следва да се посочи, че в ТК "Златни пясъци" от октомври започва основна реконструкция и модернизация на комплекс "Интернационал" от шведска строителна фирма, а за сезона предстои разкриване на нови заведения съвместно с гръцката фирма "Сънуейс травъл", индийската фирма "Васан груп" и западногерманската фирма "Скопър саунд". В ТК "Албена" норвежка фирма ще изгражда нов хотелски компрекс за 700 места и финландска фирма ще строи филиал на клиниката на професор Фьодоров. Немската фирма "Байер - КГ" проведе предварителни разговори в Общински народен съвет - Каварна за изграждане на ваканционно селище от 1990 г.

Във връзка с това са предвидени мероприятия и се създава организация за контрол на преговорите и обезпечаване на смесените

Из архивите на ДС

предприятия с чужди фирми. Обмисля се целесъобразността от откриването на литерни дела на тези предприятия.

Предмет на внимание и изучаване са въпросите на развитието на семейната хотелиерска дейност в жилищния фонд и вилните имоти на гражданите при възможност за свободно набиране на български и чуждестранни клиенти, което ще наложи нови корекции в организацията на контраразузнавателната работа.

Със стопанските ръководства на ТК и ТП има договореност за съгласуване разстановката на низовия и ръководен изпълнителски състав с оглед очертаващата се нова обстановка в туризма.

Прогнозирането на оперативната обстановка в туризма показва, че тенденциите, очертали се през 1988 г. в общи линии ще сезапазят катосе очаква и усложняване главно в резултат на новата външна и вътрешно-икономическа политика, включително и в сферата на туризма, което ще доведе до рязко засилване на контактите между наши и западни фирми и предприятия, между наши и западни граждани.

Всичко това ще влияе съществено върху организацията на контраразузнавателната работа като ще постави много по-високи изисквания към нея.

Каква е в общи линии оперативната обстановка в туризма, с която ще трябва да се съобразяваме.

През 1988 г. бе забелязана повишена активност на противника от дипломатически позиции. От началото на 1989 г. зачестиха посещенията на западногермански дипломати в ТК "Албена".

Независимо, че досега не бе установена конкретна шпионска дейност от страна на западните представители на фирми, то поведението на някои от тях буди определено подозрение, че се занимават с контраразузнавателна работа по своите граждани и представители, а също и с идеологическа диверсия и обработка на наши граждани и стремеж за извличане на икономическа информация за туризма.

Доловена е тенденция за използване от противника на представители от Скандинавските фирми.

Има случаи на проникване на туристи в близост до военни поделения.

Из архивите на ДС

373

Характерно е, че наемането на коли на "Рент-а-кар" от граждани на някои западни страни се увеличи почти двойно. В два случая туристи от ФРГ и Холандия заснеха военни обекти.

Следва да се отчита, че автомобилният парк на "Рент-а-кар" през тази година ще се увеличи значително.

Каналът на туризма продължава да се използва активно за провеждане на идеологическа диверсия срещу нас като фактите показват, че тя е значително по-рафинирана и използва изкуствено преустройствените процеси за провеждане на антипартийна и антидържавна пропаганда.

Под влияние на вредното идеологическо въздействие на противника туризма се превърна в основен канал за сключване на смесени бракове и легално извеждане на български граждани като в сравнение с предната година броят и се е удвоил.

В ТК продължават да пристигат бивши съветски граждани, като броят им има относително постоянство. Същите осъществяват срещи със свои близки от СССР по предварителна договореност и създават множество контакти с други съветски туристи. Продължават случаите на заплащане почивката от граждани на ГДР от такива на ФРГ. В много случаи те се настаняват заедно, а в други се срещат и контактуват непрекъснато.

Увеличиха се сигналите за незаконен обмен на валута от съветски туристи и активизиране контактите им със западни граждани. Според нас това се дължи на увеличения брой индивидуални туристи, която тенденция ще се увеличи, а това поставя нови изисквания пред съвместната ни контраразузнавателна работа с органите на КГБ.

В ТК и крайморските селища има тенденция за увеличение на посещенията от югославски граждани - мюсюлмани (шиптъри), които избягват хотелските услуги, пребивават продължително с фалшиви регистрации срещу подкуп на администратори, занимават се с морално-разложителна дейност, търговия на паспорти, незаконно извеждане зад граница на български граждани и предлагане на опиати. По всичко личи че и вбъдеще това ще бъде и една от насоките на работата с ДС.

Продължи да съществува проблема с полските туристи и тяхната валутно-контрабандна дейност.

Из архивите на ДС

Забелязва се тенденция на увеличаване броя на пристигащите бегълци и невъзвращенци.

Определено внимание заслужават иранските туристи, пристигащи чрез турски туристически фирми, които са много активен контингент, занимаващ се с валутно-контрабандна и морално-разложителна дейност и чието гражданско статукво в Турция дава добра възможност на турските специални служби да ги използват срещу нас.

През територията на областта преминава главен път Е-87 с обща дължина 170 км, по който се движат значителен брой чуждестранни граждани и МПС. Общо през 1988 г. по този път са преминали в двете посоки 18242 транзитници, 250 леки коли и 1143 автобуса от несоциалистически страни. Основният поток от транзитници е от Турция - 11365.

По протежение на ГПЕ-87 са дислоцирани множество военни поделения в т.ч. и режимни, които представляват повишен интерес за противника, както и селища, в които живеят компактни маси лица с възстановени имена. Освен това има и промишлени, селскостопански и други обекти, които могат да бъдат обект на диверсионно-терористични действия.

Големият транзитен поток създава предпоставка за проникване на кадрови разузнавачи, агенти и емисари на турските специални и други подривни органи.

Получените през 1988 г. данни позволиха да се потвърди оценката, че противника активно използува транзитния поток за провеждане на подривна дейност, особено шофьорите на турски автобуси и други турски транзитници.

Пребиваването на значителен брой турски, ирански и други граждани от арабските страни по линия на туризма и транзита създават добри условия за проникване на лица с терористично-диверсионни намерения и членове на международни терористични организации.

Оперативния отчет в туризма се състои от 5 ГДОП и 14 ЛДОП. От тях 5 ЛДОП са в Общинско управление МВР - Балчик, а всички останали в Общинско управление МВР - гр.Варна.

Обекти на делата на отчет са 2 български граждани (в отделение "Туристическо" – Зл.пясъци), а всички останали са чужденци. С окраска "шпионство" са 13 дела. Пет от делата с окраска "шпионаж" и едно с окраска "ИД" се водят в насока М-50.

В туризма се водят и 7 ДОН, от които 6 в "Златни пясъци" и 1 в "Албена", а на списъчен отчет – 41 лица, от които 36 в "Златни пясъци" и 5 в "Албена".

Оперативни преписки са открити на 138 чужди граждани (в "Зл.пясъци" – 78 и в "Албена" – 59).

По линия на "транзита" се водят 2 ЛДОП в Общинско управление МВР – гр.Балчик и 1 ЛДОП в отделение "Туристическо" при Общинско управление МВР – Варна. Последното се води в насока М-50.

По линия на "международен терор" са открити 1 ЛДОР и 1 ЛДОП в Общинско управление МВР – Варна, като и по двете дела се работи в насока М-50.

В съответствие с очертаната оперативна обстановка и във връзка с годишното планиране в Общинско управление МВР е извършена оценка на резултатите от работата по всички дела на оперативен отчет, уточнени са и са набелязани основните мероприятия, които следва да се проведат през новия туристически сезон. Същото е извършено и за перспективните ОП.

От страна на Областно управление МВР се извърши на място запознаване със състоянието на работата по всяко дело и е планирано подробно разглеждане на различни нива, като са уточнени и делата, които се вземат на контрол.

По обслужваните линии Областно управление МВР разполага със следните сили:

По линия на туризма в областта работят пет общински управления МВР: Варна, Балчик, Камчия, Толбухин и Шумен.

ТК "Златни пясъци" се обслужва от отделение "Туристическо" при Общинско управление МВР – Варна, което има личен състав от 11 ОР, един от които обслужва обектите в гр.Варна.

ТК "Албена" се обслужва от 4 ОР при Общинско управление МВР – Балчик и още 1 ОР, който обслужва ВС "Русалка" и останалите туристически обекти в Каварненската и Шабленската общини.

ТК "Камчия" се обслужва от 1 ОР при Общинско управление МВР "Камчия".

Из архивите на ДС
375

Из архивите на ДС

За обслужване на туристическите обекти в градовете Толбухин и Шумен са определени по 1 ОР, които работят едновременно и по други линии.

Освен горните сили са привлечени още 5 ОРОН (ТК "Зл.пясъци" – 3, ТК "Албена" – 1, ТК "Камчия" – 1).

По един ОР по линия на туризма в трите общински управления МВР е определен да обслужва едновременно и транзитния поток.

В Общинско управление МВР – Варна има отделно определен работник за работа по линия на "международния терор", а в останалите общински управления МВР тази дейност се изпълнява от други ОР, работещи едновременно и по други линии.

За контраразузнавателно осигуряване на туризма в областта през активния туристически сезон работят 237 агента, които по туристически обекти се разпределят:

ТК "Зл.пясъци"	– 117
ТК "Албена"	– 71
ТП "Дружба"	– 26
ТП "Камчия"	– 5
ВС "Русалка"	– 5
ТП "Толбухин"	– 5
ТП "Шумен"	– 4
ТП "Балчик"	– 4

По общински управления МВР количеството на агентурата е:

Общинско управление МВР – Варна	– 143
Общинско управление МВР – Балчик	– 80
Общинско управление МВР –"Камчия"	– 5
Общинско управление МВР – Толбухин	– 5
Общинско управление МВР – Шумен	– 4

Разстановката на действуващия агентурен апарат съборазно туристическите дейности е:

– хотели	– 63
– ресторанти	– 75
– туристическо обслужване	– 31
– представители на фирми	– 18
– плажна ивица	– 8
– административен персонал	– 13
– други	– 29

За обезпечаване на транзитния поток по път Е-87 се използуват общо 16 агента и 46 ДЛ, които по общински управления се разпределят:

- Общинско у-ние МВР - Варна - 7 аг. и 17 ДЛ
- Общинско у-ние МВР - Балчик - 6 аг. и 24 ДЛ
- Общинско у-ние МВР - "Камчия" 3 аг. и 15 ДЛ

За работа по линия на международния терор в областта се използуват 12 агенти. От тях 8 са в Общинско управление МВР - Варна, 3 в Общинско управление МВР - Шумен и 1 в Общинско управление МВР - Балчик.

Възможности по тази линия имат 41 агента, от които 20 в Общинско управление МВР - Варна, 3 в Общинско у-ние МВР - Шумен и 12 в Общинско у-ние МВР - Балчик.

За попълване на агентурния апарат оперативните поделения са планирали да извършат 12 нови вербовки, като по-голямата част са до началото на активния сезон за първото шестмесечие на годината. Общо се работи по 28 лица за вербовка.

Направена е оценка за състоянието на резидентурните групи и необходимостта от тяхното по-нататъшно изграждане. В туризма работят 2 резидента (в ТК "Албена"), които ръководят по 1-2 агенти. До началото на активния туристически сезон резидентурните групи в основни линии ще бъдат окомплектовани.

Във връзка с изграждането на новата структура на МВР е извършено преразпределение на част от агентурата за ръководство в общинските управления и при ОР.

В настоящия момент се определя необходимостта за маршрутиране на агентура на централните поделения и от вътрешността на страната за изпълнение на конкретни задачи по обекти на оперативен отчет и по линия на терора.

Отпочната е единната разстановка на агентурния апарат по ДС и НМ. Оперативните поделения са отпочнали актуализиране на задачите и подготовката на агентурата за борба с терористично-диверсионната, шпионската и другите форми на подривна дейност.

Положително се отрази на хода на подготовката за работа през активния сезон своевременно проведената среща с ръководството на отдел 08 ВГУ, на която са уточнени насоките за съвместна работа

Из архивите на ДС
377

Из архивите на ДС

378

по най-важните проблеми.

В ТК и другите туристически обекти е създадена организация и ежедневно се работи по проверка на лицата, кандидатстващи за работа с оглед недопускане на вражески контингент и други неподходящи лица.

В ПУЦ на ТК бе организирано своевременно оперативно изучаване и наблюдение на курсистите като за целта се използуваха пряко 1 резидант, 11 агенти и 6 ДЛ. Не са получени данни за негативни прояви на курсисти. Установени са лицата с възстановени имена сред курсистите.

Състоянието на подготовката за работа през активния туристически сезон бе разгледано на съвещание в Областно управление МВР на 28.02.89 г., като се набелязоха съответни мероприятия. Същите своевременно бяха сведени до Общ.у-ния МВР, които от своя страна разработиха конкретни планове.

За осигуряване на транзитния поток, както Областно управление МВР, така и Общински управления МВР разработиха свои планове и е отпочната тяхната реализация.

Действеността и ефективността на същите бе проверена при осигуряването на турските транзитници, отиващи за мача в гр.Букурещ между отборите на "Стяуа" и "Голотосарай". За резултатите е изготвена отделна справка.

В изпълнение на набелязаните мероприятия за подобряване на контраразузнавателната работа отделение "Туристическо" Златни пясъци преустрои работата си на линейно-обектов принцип, а оперативните работници в гр.Каварна - на териториално-линеен.

От отдел "ОТМ" е изучане програмата за изграждане на нови туристически обекти и съвместно с ОТУ-ДС ще се подготви перспективен план за тяхното оперативно-техническо оборудване. В ТК "Албена" има готовонст за оборудване на представителствата на основните западни фирми, а във ВС "Русалка" се подготвя обстановка за извършване профилактика на стационарните ОТМ.

Съгласувано с отдел 08 ВГУ бе извършена разстановка на българските представители на западни туристически фирми.

Общинските управления МВР, обслужващи туризма проведоха срещи със съответните стопански ръководства и уточниха редица въпроси на взаимодействието по сигурността, обществения ред, борбата

с терора и др. Предстои такива срещи да се проведат от страна на ръководството на Областно управление МВР, като за целта са създадени работни групи, които да подготвят проектопротоколите за тези срещи.

В процес на уточняване са въпросите за оперативната, физическа и техническа охрана на плажните ивици.

Съвместно с органите на НМ се вземат мерки за подобряване на охраната и пропускателния режим в обектите на туризма.

Изградено е отделението за охрана на гранд-хотел "Варна".

Уточнени са обектите на оперативен отчет за съвместна работа с братските органи за сигурност, както и мероприятията, които трябва да се провеждат.

Съвместно с отдел 08 ВГУ е изготвен отделен план по турските туристически фирми и арабските туристи.

За подготовка и по-пълно ангажиране на оперативния състав до общинските управления МВР, които не обслужват пряко туристически обекти е изпратен екземпляр от информацията, която бе разгледана на съвещанието на 28.02.89 г.

Общинските управления МВР уточняват агентурата, имаща маршрутни възможности и посещаваща по различни поводи черноморието с цел инструктирането й за борба срещу терористично-диверсионната дейност. Същевременно не бе изпълнено разпореждането да съобщят в Областно управление МВР агентурата, която трабва да се устрои на работа в туристическите комплекси, а влизат в пряка връзка със съответните органи на ДС в комплексите. Независимо от това, засега само Общинско управление - Шумен и Толбухин са се обаждали за отделни агенти.

Отчитайки, че през тази година туристическия сезон започва по-рано, всички общински управления МВР следва да активизират работата за своевременно довеждане до край на планираните мероприятия и в указания срок да подготвят информации за готовността си за работа.

Написано в 1 екз.

1 - Н.Недев

Размножено в 5 екз.

2 - Г.Игнатов
3 - полк.В.Иванов
4 - отдел 08 ВГУ
5 - сектор "ИО"
6 - Д.Русев

Изп.: Н.Недев
Илиева/1491
Варн., 17.04.89 г

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ 2 ДС
Подполковник:_____
/Ст.Стаменов/

379

Из архивите на ДС

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

СТРОГО СЕКРЕТНО!

МВР
ОБЩИНСКО УПРАВЛЕНИЕ
Рег. № 4157 Екз. № 3
22.5 1989
9000-ВАРНА

МВР
Общинско управление
Вх. № 2971 от 25.5.1989

С П Р А В К А

ОТНОСНО: проведените мероприятия в отделение 02-2 ДС при Общинско управление МВР-Варна за подготовката за туристическия сезон 1989 година

Подготовката за работа през активния туристически сезон е изключително важен етап в работата на отделението. От проведените мероприятия зависи ефективната работа и решаването на основните задачи през лятото.

Основните моменти, които определиха насочеността на подготовката за тази година бяха:

1. Оперативната обстановка като цяло и в частност - онези изменения, имащи пряко влияние върху контраразузнавателната работа в туризма. От особено значение тук са:

а) подготовката на новата фирмена структура;

б) излизане директно на международния туристически пазар на ТК "Балкантурист"-"Зл.пясъци" - водене на преговори и сключване на договори; в резултат - създаване на отделни смесени предприятия - обекти, всъответствие на 39 ПМС;

в) проведените мероприятия по 35 ПМС;

г) подготовката, обсъждането и гласуването на закона за ЗП;

д) работата в новите условия на преустройство и гласност;

е) влияние върху подготовката за сезона оказаха и новите структурни изменения в Министерството на вътрешните работи.

2. Планът за работа през годината на Общинско управление МВР-Варна и особено онези основни задачи и мероприятия, имащи отношение към туризма.

3. Указанията и разработените мероприятия на проведеното работно съвещание в Областно управление на МВР-Варна през месец

март.

4. Планът за работата през годината на отделение 02-2 ДС.

Отчитайки тези моменти и на база разработените документи бяха проведени следните мероприятия:

I. ПО ОРГАНИЗАЦИЯТА НА РАБОТА В ОТДЕЛЕНИЕТО

След станалите структурни и кадрови промени отделението се състои от 11 ОР и 2 НОР. Има 1 ваканция и предстои назначаването на още 1 ОР. Обслужва поделенията на ТК "Балкантурист", без курорта "Камчия"; "Почивно дело" и семейните хотели на територията.

Обслужването на обектите в посочените предприятия се преустрои на линейно-обектов принцип. Бе създадена организация за съсредоточаване на информацията по линиите при съответните ОР и създаване на оперативни групи от линейни и обектови ОР при работа по конкретни обекти.

Бяха разработени планове за работата по линиите и обектите от всеки ОР, като внимание бе обърнато на взаимодействието и координацията в рамките на отделението.

II. ПО ОРГАНИЗАЦИЯТА НА РАБОТА ЗА РЕШЕВАНЕ НА ОСН.ЗАДАЧИ

1. За недопускане извършване на ТДА или друга остра форма на подривна дейност

От тази година ОР по линия "международен туризъм" в отделението няма. Това наложи изготвянето на отделен план на отделението за недопускане на ТДА или друга остра форма на ПД. Мероприятията, залегнали в плана, ще бъдат базата за борбата срещу терора. Като особено важни и невралгични пунктове се явяват по-големите хотели; местата, посещавани от делегации и маршрутите им и плажовата ивица, пътя Е-87. За обезпечаване на тези обекти бяха разработени отделни планове. Актуализирана е скицата на плажовата ивица.

Бе проведена среща с представители на направление Т, на която бе обсъдена работата през сезона в това направление.

На среща с УБО бяха уточнени координацията и взаимодействието при обезпечаването на делегациите.

Срещи по проблемите на обезпечаването на плажовата ивица бяха проведени с II-ра ГК и с ръководството на "Балкантурист" - за охранителния и пропускателен режим, за ивицата и за

Из архивите на ДС

381

Из архивите на ДС

382

комплекса като цяло.

Бе проведена среща с представители на отдел 4 ДС за съвместна дейност по обезпечаването на крайбрежното плаване.

Предстоят профилактични беседи от ОР (някои вече са проведени) с всички обекти на комплексите.

Всички мероприятия са с основна цел – недопускане и своевременно разкриване и пресичане на диверсионно-терористична дейност.

2. За осъществяване и строг контрол на преговорите и сделките с чужди фирми и работа по линия на шпионажа. Това е нов момент за ТК "Балкантурист". Задачите ни тук са: получаване на своевременна информация за контактите, контраразузнавателно обезпечаване на българските граждани, участващи в контактите и подпомагане с наши сили и средства на ТК "Балкантурист" при водените на преговорите и сключването на сделките. По-нататък – обезпечаване работата на създадените съвместни обекти. За отбелязване е, че в началния етап срещаме трудности, главно от страна на ТК "Балкантурист", но е създадена организация за отстраняването им, регламентиране на тази дейност и поставянето й под наш контрол.

3. По обезпечаването на турските туристически фирми, потока арабски туристи, възродителния процес и пътя Е-87. Това са особено важни моменти в нашата работа. Бяха разработени отделни планове. Особено внимание бе обърнато на:

а) вземане на мерки за контрол по местоживеене – главно х-л "Хавана" на "Зл.пясъци". Бе извършен подбор на работещия персонал и бе осъществен техническото оборудване на хотела. Обезпечаване на игралните казина в хотелите "Варна" и "Черно море";

б) мерки за контрол на паркингите за спиране – съвместно с отдел 5 НМ;

в) създадена е организация за обезпечаване на работещите в туризма лица с възстановени имена, както и на контрол на движението на работещите в "Почивно дело" такива. Особено внимание е обърнато на контактите им с лица от арабския туристопоток и шофьорите на турските туристически автобуси.

г) мерки за контраразузнавателното обезпечаване на пътя Е-87. Определени са невралгичните места – р-т "Траката" и бензиностанцията. Направени са проучванията на работещите на тези обекти, предстои придобиването на 2 ДЛ.

Необходимо е създаването на организация за получаване на данни от ГКПП за транзитния туристопоток, но този въпрос може да се реши с помощта на отдел 08 ВГУ ДС;

д) създадена бе организация за обезпечаване на линия "Рент-е-кар" за получаване максимум информация на ползващите тази услуга.

III. ПО ВЗАИМОДЕЙСТВИЕТО С ДРУГИ ПОДЕЛЕНИЯ

1. С Центъра и с Областно управление на МВР

В началото на годината всички ОР бяха поетапно командировани в Центъра, където бе организирана работата по съответните линии и обслужвани обекти през миналата година. Работниците от отделението бяха запознати с новите моменти в оперативната обстановка и бяха обсъдени направленията за работа през 1989г. Това има голямо значение за по-правилната организация и планиране на работата за този сезон.

В Центъра бяха обсъдени и регламентирани всички въпроси на взаимодействието. Координацията и взаимодействието с Областно управление на МВР се осъществяват от ОР по линията. Срещите с него са периодически и той участва активно в проведените мероприятия. В отдел 2 бяха разгледани проблемите по обезпечаването на пътя Е-87, анализът на делата на оперативен отчет и работата с агентурата.

2. С братските органи

Своевременно бе обсъдена работата по конкретни обекти и подадени чрез отдел 08 ВГУ на братските органи на КГБ и МДС на ГДР. Освен това бяха разработени перспективни мероприятия за съвместна работа с органите на КГБ. Налице е готовност за съвместна работа при пристигане на съответните оперативни групи.

3. С отдел V НМ. В началото на подготовката за сезона бе проведено служебно съвещание, на което бе обсъдена съвместната ни работа по всички направления през сезона. Предстои нове такова съвещание, а срещи с ръководството на отдела се провеждат периодически.

4. Бяха проведени и работни срещи с УБО, II ГК (за които вече бе отбелязано), както и с ВКР - отработени въпросите по обезпечаването на работещите в системата на "Балкантурист" съпруги на военнослужещи, както и по конкретни обекти.

Из архивите на ДС
383

Из архивите на ДС

IV. ПО ВЗАИМОДЕЙСТВИЕТО С ТК "БАЛКАНТУРИСТ"

Взаимодействието с ТК "Балкантурист" се осъществява на две нива – ОР – директори на предприятия и управители на обекти и ръководство на отделението и ръководство на ТК – главно чрез зам.председателя по кадрите.

Основен момент тук е създадената съвместна организация за пропускателния и охранителен режим и получаване на интересна за нас информация за чуждите фирми по линия на туризма. Бяха проведени 2 работни и една официална среща, на която бе приет протокол за съвместните мероприятия през годината.

Много важен момент бе разстановката на кадрите в туризма. Тази година срещнахме изключително големи трудности, за съжаление имаме още нерешени въпроси в това отношение. Причините са и от обективен, и от субективен характер. Няма да ги изброявам, тъй като ще бъдат анализирани, с цел отстраняването им за в бъдеще.

V. ПО РАБОТАТА С АГЕНТУРАТА, СП и ДОО

След станалите структурни промени бе анализирана работата с целия агентурен апарат. Въз основа на оценката от този анализ бе решено и бяха изключени от апарата 25 агента по причина изчерпани възможности за работа по линията. Седем от тях по различни причини няма да могат да се ползват въобще по линията, а 14 са преквалифицирани като ДЛ. На други поделения бяха предадени 5 агента. В момента агентурният апарат на отделението се състои от 117 агента, от тях 7 – с възстановени имена, но тази цифра не е окончателна, тъй като предстои приемането от други поделения на още 5 агента, а все още не е изяснено положението с месторабота на 6 агента.

На срещите с всички агенти е направен анализ на работата им през миналата година и обсъдени основните задачи по направления за тази година. Проведени са 5 контролни срещи.

Много усилия бяха положени по разстановката на агентурата, но оптимална такава не бе постигната.

В отделението се работи активно с 21 КА. Вербовки няма извършени, имаме готовност до края на I-то тримесечие да вербуваме 6 нови агента.

От началото на годината в отделението се работи по 3 СП, 2 от тях са новооткрити, 2 – приключени: едната – с предаване

на материалите на друго поделение, а другата – съвместно с отделение 01-2 ДС и вземане на оперативно отношение от друго поделение.

Понастоящем се работи по 1 СП.

В отделението са на производство 14 дела – 5 ГДОП и 9 ЛДОП. В периода бе приключено 1 дело и 1 прекратено. Шест от обектите се разработват в изсока И-50. На всички дела са изготвени аналитични справки и разработени планове за работа през 1989 год. Проведени са мероприятия по изясняване на връзките на обектите и допълнителното им изучаване. Създадени са условия за реализация на 2 от делата.

Работата по делата от оперативния отчет бе обсъдена в ръководството на Общинско управление МВР и в отдел 2 – Областно управление МВР.

Бе анализирана работата и по перспективните СП. В резултат предстои прерастването на 3 СП в по-висш отчет.

VI. ПРЕДСТОЯЩИ ЗАДАЧИ ЗА РЕШАВАНЕ И ПРОБЛЕМИ

1. Окончателна разстановка на агентурата по обекти и линии, съобразно оперативните необходимости.

2. Приемане на маршрутираната агентура от Центъра.

3. Уточняване начина на ползване на агентурата на други областни и общински управления на МВР.

4. Създаване на организация за оперативно ползване на проверителите от туристическите бюра в града.

5. Създаване на оперативни позиции за обезпечаване на семейните хотели.

6. Назначаването на още един ОР.

7. Разработване на програма за техническото оборудване на обектите.

8. Решаване на проблема с II-та кола с шофьор – абсолютно необходима за активния туристически сезон.

Н-К на ОТДЕЛЕНИЕ ~~02-2~~ ДС
Капитан: _____
/Т.Гергиев/

Из архивите на ДС

СТРОГО СЕКРЕТНО!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

МВР ОБЛАСТНО ... ВАРНА
Вх. № С 4252 28.06.89

МВР
Общинско у-ние
рег. № С 1648 екз. № 4
27.6.1989
9000-ВАРНА

ДО
НАЧАЛНИКА НА
ОТДЕЛ 2 ДС

С П Р А В К А

ОТНОСНО: организацията на външнотърговската дейност при СД "Балкантурист"-"Зл.пясъци"

За осъществяване на пазарната политика и реализацията на своя продукт ТК "Балкантурист" е в сътрудничество с 74 фирми, от които 30 по първо и 44 по второ направление.

От общо 650128 туристи, обслужвани в базата на ТК за 1988 година. 356412 са чуждестранни туристи по I и II направление. За поддържане и развитие на посоченото ниво е необходима по-изразена насоченост на туристическото предлагане към туристическото търсене на чуждестранните пазари, което определя и значимостта на външнотърговската дейност при БТ "Зл.пясъци".

Наред с това в комплекса се оформят и развиват нови търговски обекти, изградени и експлоатирани в сътрудничество със западни фирми, чиито функции са във връзка с новите икономически условия. Досега тези дейности бяха осъществявани от специализирани и централизирани организации.

Една от основните характеристики на фирменото управление и организация - тясното сътрудничество с чуждестранни фирми в областта на съвместните инвестиции, строителството, ръководството, обменни операции (бартер) и други, е по същество част от външнотърговската дейност на настоящото обединение и бъдеща фирма.

Стопанско-управленческите процеси в ТК през преходния период към фирмена организация предопределят и една нова по обем и организация външнотърговска дейност, която да затвори цикъла производство - продажба - потребление. Налице са редица обективни трудности, свързани с нормативната база и регламентиране периметъра и предмета на дейност в това направление. По-конкретно това се изразява в очакваното решение кои дейности ВТД-София ще възложи на бъдещата фирма ТК "Зл.пясъци".

Предимствата и недостатъците на пряката ВТД не са предмет на настоящата справка, но могат да се представят при необходимост.

Важно условие за осъществяването на пряка ВТД в началото, макар и в ограничен обем, изисква наличието на валутна финансова възможност, обезпечаващо извършването на най-неотложните разходи. Засега валутните приходи се отчитат на 100% към държавния бюджет.

В досегашната практика не се е налагало и все още не е изграден механизъм за оперативно взаимодействие с БВТБ за директно заверяване на договорите и ползване на кредити. Решаването на този проблем изисква активно отношение от страна на ръководството на обединението.

В подготвителния, предсезонен период ВТД се развиваше в две направления:

1. Туристическо предлагане - изготвяне на оферти за централното ВТО, проекти и обработка на подписани договори, проучване на пазара, балнеоложки програми и др.

2. Кооперирано изграждане и ръководство на заведения с участие на английски, гръцки и индийски фирми.

Първият вид дейност се осъществява от СД (Стопанска дирекция) БТ в отдел "Маркетинг" и не може да се определи като самостоятелна, тъй като не е в преки контакти с фирмите, а има помощен характер за ВТО-София.

Кооперираните заведения се реализираха от Стопанско обединение БТ.

Диференцирането на ВТД в две регионални предприятия влияе негативно върху организацията и регламента за провеждане на сделки с чуждестранни фирми.

Из архивите на ДС

По-съществените недостатъци при организацията и реализацията на посочените сделки са:

– липса на конкуренция и сравнителен анализ на офертите спрямо западното участие;

– от българска страна не беше изготвена икономическа обосновка за ефективността, печалбата и реализацията на българските средства във валута;

– изграждането на обектите не започна след подписване на договорите, което дава възможност на западните партньори за постигане на максимално изгодни за тях условия. Договорите бяха подписани непосредствено преди откриване на обектите;

– при подготовката на договорите и при оперативните контакти с фирмите не вземаха участие зам.генерален директор по икономическите въпроси, главен юрисконсулт, валутни отдели и други компетентни служители, които би трябвало да са преки участници в преговорите и реализацията на договора;

– провеждането на преговорите не се изпълняваше в условията, регламентирани от 35 ПМС.

Посочените недостатъци имат за цел да доложат липсата на единна позиция от страна на стопанския съвет на ТК "Златни пясъци", индиферентността на отделни стопански ръководители и дистанцирането на компетентни служители и отдели по сделките.

От проведените разговори и работата по обезпечаване развитието на сделките се оформи мнение в част от ръководния състав, че зам.председателят по координация на стопанската дейност др.Илко Запрянов самостоятелно решава и реализира сделките по съображения не само от стопански характер. Подсказана беше принадлежността му към други служби, което предизвиква пасивното отношение на споменатите служители.

От изложеното в настоящата справка може да се направят някои основни изводи:

– липса на регламент по организацията на ВТД бъдещата й фирма като цяло при БТ "Зл.пясъци";

– неправилен подход при организацията и изпълнението на този вид дейност още в преходния период, което е предпоставка за негативни явления в перспектива;

– необосновано диференциране на ВТД в едно предприятие, което се отразява на ефективността и крайния резултат.

За КРО на ВТД при ТК "Зл.пясъци" предлагам да се проведат следните мероприятия:

1. Да се изготви директивен план за работа по КРО на ВТД при комплекса.

Отг.: ОР Ст.Добрев

2. Ръководството на отдел 2 ОбУ МВР да проведе среща с ръководството на ТК "Зл.пясъци" с цел запознаване с фирмената и външнотърговската структура на комплекса, като постави на внимание въпроса за КРО на ВТД и координационните мероприятия в тази връзка.

Отг.: н-к отдел 2

3. Да се активизира взаимодействието с отдел 8 на ВГУ относно насоките за работа по бъдещата фирма и придобиване на оперативна информация за бъдещите западни търговски партньори на ТК "Зл.пясъци".

Написано в 3 екз.
1 – лит.д.3465/74г.
2 – лит.д3681
3 – отдел 8 ВГУ
Размножено в 2 екз.
4 – Н.Недев – ОУ
5 – Ив.Ангелов Георгиева/2722
Варна,27.6.89г.

ОР при ОТДЕЛЕНИЕ 02-2 ДС
Майор: _____
/Ст.Добрев/

Из архивите на ДС
389

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

МИНИСТЕРСТВО НА
ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
„ИНСПЕКТОРАТ" — МВР
Рег. № 370 Екз. № 1
19.10. 1989 г.
СОФИЯ

СТРОГО СЕКРЕТНО!
13

МИНИСТЕРСТВО на ВЪТР. РАБОТИ
ЦЕНТР. ИНФ. ...
Вх. № 15210 19.10.89.

С П Р А В К А

ОТНОСНО: Извършена проверка на ефективността на създадената организация за оперативно обслужване на хотелите в част от териториалните поделения на МВР

По указание на др. министър, Инспекторат - МВР извърши проверка на ефективността на създадената организация в няколко териториални поделения на министерството за оперативно обслужване на местата за туристически подслон. В състава на проверяващите групи бяха включени и представители на 8-ми отдел, ВГУ - ДС. Проверени бяха Софийското градско и областните управления на МВР - София, Пловдив и Варна; общинските управления на МВР - В.Търново и Русе и крайпътните туристически обекти по главните транзитни магистрали на страната - Е-79, 80, 85 и 87. Не е проверявана оперативната работа по интерхотелите в гр. София, които се обслужват от 8-ми отдел, ВГУ - ДС.

Проверката показа, че на територията, обслужвана от изброените поделения, функционират 282 хотелски комплекса, 78 мотела и къмпинги, 10 420 частни квартири и 127 частни хотела. Новорегистрирани са 22 еднолични хотелиерски фирми на граждани и една

колективна фирма. До момента на проверката 81 частни хотела имат сключени договори с ведомства и стопански организации за осигуряване на клиенти.

През изминалата 1988 година във всички проверени хотели са пребивавали повече от 799 хил. туристи и над 90 хил. гости с делови функции от несоциалистически страни. Туристопотокът в основната си част е от организирани групи за кратковременен престой, пътуващи чрез повече от 300 фирми. Многобройни са чуждестранните фирми, организации и институти, чиито представители посещават нашата страна с делови функции. По международните пътни трасета са преминали 3,6 млн транзитници от несоциалистически страни, от които 89% - турски граждани.

През последните две години по този канал в териториалните поделения е получена информация за интерес на противника към въпросите на възродителния процес и обстановката сред българите-мюсюлмани; за подозрителни връзки между чужди и наши граждани; за валутно-контрабандни и стопански престъпления в големи размери; за задълбочаващо се морално разложение и др. ВГУ - ДС разполага с проверени данни, че специалните служби на противника използват част от контрабандистите за решаване на свои разузнавателни задачи, за разпространяване на антибългарски пропагандни материали, разпалване на националистически страсти и за компрометиране на НРБ в международен план.

Валутно-контрабандната и спекулативна дейност придобива все по-организиран и нагъл характер. Извършителите са предимно турски, арабски, югославски и полски граждани и при активното и пряко участие на българи. Зачестяват измамите, кражбите и грабежите на транзитно преминаващи чужденци.

Оценката на придобитата оперативна информация и предпр

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

392

тите комплексни оперативни и следствени действия дават възможност да се констатира, че органите на МВР се справят в задоволителна степен със задачите по опазване на сигурността и правопорядъка в местата за туристически подслон и по основните пътни трасета. Тревожното в случая е, че въпреки някои успешни действия на органите на МВР, незаконните валутни сделки и търговия, контрабандата, проституцията, сводничеството и др. престъпления бележат тенденция към нарастване и разширяване. На тази база следва да се направи реалистичната прогноза, че работата на поделенията, ангажирани по линията, ще се усложнява и затруднява още повече.

Основната констатация от проверката е, че от м.септември 1988 г., във връзка с осъществяването на концепцията на ръководството на МВР за утвърждаване ролята и изпълване със съдържание дейността на новите общински управления, е започнал процес на промени в организацията по оперативното обслужване на местата за туристически подслон и услуги. В резултат на това само туристическите и големите хотелски комплекси в Черноморските и планински курорти и тези в столицата са останали на пряко обслужване от 8-ми отдел, ВГУ - ДС и от туристическите отделения в областните управления - Бургас и Варна. Сравнително добра е организацията на оперативната работа в курортните комплекси Пампорово и Боровец, както и в гр. Русе.

След отправената критика към ръководството на СГУ - МВР, там са направени съответни изводи и от м.юли т.г. е възстановено туристическото отделение. Засега на оперативно обслужване в това отделение са хотел "Родина", мотелите "Божур" и "Изток" и част от международния път Е-80. Всички останали туристически обекти, в които отсядат чужденци, се обслужват от общинските управления към СГУ - МВР. Такава е организацията на работа и в преобладаващата

част от останалите териториални поделения на МВР. Възприет е основно обектово-териториалния принцип на оперативно обслужване, при което заедно с хотела (хотелите), оперативният работник обслужва и определен микрорайон, както и сектори от транзитните трасета. В гр. Пловдив също е разформировано бившето туристическо отделение и работата по обслужването на хотелите е разпокъсана между областното и общинското управления и териториалните отдели.

Общо в проверените поделения с оперативна дейност по тази линия са ангажирани 395 офицери и сержанти, от които само около 10% са по ДС, а останалите са по НМ. Общо по ДС и НМ се използват възможностите на 32 ОРОН, 815 агенти, 949 ДЛ. Експлоатира се и оперативна техника, но за обективна оценка на нейната пригодност и ефективност е необходима по-задълбочена специализирана проверка. Преобладава мнението, че извън "Интерхотели"-те оперативната техника е недостатъчна, а в крайпътните обекти все още не се използува достатъчно резултатно.

Отделни задачи и периметър на дейност в хотелските комплекси и по пътните трасета има и Отдел Втори - ДС.

Оперативният отчет и сигналните преписки, по които пряко работи съставът, обслужващ хотелите, е незначителен. Информацията, която този състав придобива от ръководената агентура е с ниска оперативна стойност. Не се получава изпреварваща агентурна информация за замисли и подготовка на вражеска и друга престъпна дейност. Редки са случаите, при които по данни от тази агентура са откривани дела и сигнални преписки. Почти при всеки работник се повтарят останалите вече "традиционни" слабости при ръководството, обучението и възпитанието на агентурата.

Недостатъчен е контролът и взискателността към оператив-

ния състав, което в редица случаи е довело до известно подценяване на линията. Макар и в различна степен, в СГУ - МВР, в областните управления на МВР - Пловдив и Варна, в общинските управления - Е. Търново, Свиленград, Сандански, Сливница и др. е допуснато оперативният състав да работи под възможностите си или на ниско професионално равнище. Не се работи достатъчно за качествено изпълнение на задачите, за професионалното обучение и изграждане на оперативния работник, за повишаване на личното му самочувствие.

Съществуват недостатъци и недоработки във взаимодействието между общинските и областните управления, особено в работата по транзитния поток, а също така между службите на ДС и НМ. Въпреки извършената значителна организационна работа от ръководствата и съответните отдели на ВГУ - ДС и ДНМ за поставяне на взаимодействието и координацията по линията на добре регламентирана и планова основа, все още се допускат слабости в щафетния контрол на оперативно интересните лица. Не е намерено най-добро практическо решение на въпроса за създаване и ползване на единна банка данни чрез автоматизирана оперативно-издирвателна система.

Обобщено, въз основа на констатациите и изводите от проверката считаме, че сегашната организация на контраразузнавателната работа в хотелите и другите туристически обекти е правилна, но може да бъде по-резултатна. Необходимо е да бъде изграждана и утвърждавана още по-настойчиво, като се създават условия на лична заинтересованост у целия оперативен състав по линията към самоусъвършенствуване и търсене на по-висока резултатност в работата. В общинските управления на МВР I категория следва да се

От архивите на ДС

утвърждава линейния принцип на работа. Да се съчетава обслужването на хотелите с работата по туристите и транзитния поток. По този начин ще се засили специализацията на оперативния състав, а така също координацията между централните и териториалните поделения на МВР.

По-конкретно за по-нататъшното подобряване и усъвършенстване на агентурно-оперативната и охранителната работа в хотелите и другите места за туристическо обслужване на този етап е необходимо:

1. Ръководствата на териториалните поделения да отделят по-голямо внимание на тази линия на работа, за да я изведат от състоянието на известно подценяване. Да създават и поддържат условия за активно включване на съответните ОР в оперативни разработки и за развиването им като пълноценни контраразузнавачи, главно по линия на крупната контрабанда и спекулата. Правилно е шпионските разработки да бъдат водени в линейните отдели и отделения.

Да се промени подхода при подбора на нова агентура в хотелите, като се работи с подходящи лица измежду посетителите на обектите.

Целесъобразно е в гр. Пловдив работата по хотелите, туристите и транзита да се съсредоточи в едно звено в общинското управление на МВР.

2. ВГУ - ДС, IV у-ние - ДС, Втори отдел - ДС и ДНМ да намерят подходяща форма за ежегоден анализ и оценка на взаимодействието и координацията по линията както между тях, така и с териториалните поделения на МВР.

Изброените в тази точка поделения, заедно с ЦИОУ - МВР, да ускорят организирането и изграждането на единна автоматизирана информационна система по линия на контрабандата, незаконния валу-

Из архивите на ДС

тен трансфер и трафика на наркотици, проституцията и др.

Отделно да се изучи и реши въпросът за въвеждане в "Интерхотели"-те и другите големи хотели на електронна регистрация на чужденците и за подходящото й свързване със система "СКРЕЧ".

3. ДНМ, след съгласуване с всички заинтересовани поделения на МВР, да представи предложение за налагащи се изменения в Наказателния кодекс и в останалата нормативна база за документиране на някои престъпления, като: незаконните валутни сделки и търговия, контрабандата, проституцията, сводничеството и др., с оглед повишаване на ефективността при тяхното пресичане от страна на органите на МВР.

4. ДНМ, съгласувано с останалите поделения на МВР и с компетентните държавни органи, да изготви проект за инструкция за регламентиране на реда за адресните регистрации в частните хотели, за задълженията на МВР по контрола на тези хотели и по други въпроси.

Отп. в 3 екз.
№ 1 - др.министър
№ 2 - Инспекторат-МВР
№ 3 - к.д.
Изп.: раб.група (В.К.)
Нап.: В.Гълъбова
17.10.1989 г.

НАЧАЛНИК ИНСПЕКТОРАТ - МВР
Ген.-лейтенант: [illegible]
/Н.Черкезов/

Ор.и в 18 екз на 21.12.89г

13

Хелмут Айкелман

Шутгартер цайтунг - четвъртък 8 ноември 1962 г.

Бруся

НА ЧЕРВЕНИЯ БРЯГ НА ЧЕРНО МОРЕ.

Общо германска среща в България

Мъжът в администрацията беше висок,слаб и късоглед.Той носеше тъмна спортна риза,износен панталон и сандали.Прилистваше грижливо нашите паспорти преди да ни поведе по покритите със сив плат стълби на хотела.

"Вашата стая лежи на Запад.В нашата страна човек прекарва добре защото и през деня стаите са хладни".Администратора и пиколо едно и също лице остави куфарите и си намести очилата.Той се усмихваше смутен обаче след това каза насърчително:"Вие сигурно ще се чувствате в България добре и добре ще си почините".

В последствие аз често си спомних за неговото добро пожелание; Когато се разпръскваха весели приятели защото се беше пуснал слух за арестуване на някои съсед по живеене;когато хората шушукайки си в горещия пясък обмисляха как да приведът в изпълнение замисленото бягство от ваканционния затвор; когато желанието на многобройни хора за свобода се ограничаваше само в един пълен с блян поглед по водата направление към Турция; когато през прохладните вечери леките коли с перденца на страничните прозорчета бавно се носеха по асфалтовите алеи на модерния хотелски град и респектираните пешеходци се отбиваха за да сторят път на пътуващите от службата на ДС.

Най-новият едва що завършен български курортен комплекс в непосредствена близост до рибарското селище Несебър,което преди векове даваше подслон на калугерските монастири и било духовно византийско седалище,приема около 5,000 туристи.Държавното предприятие за пътуване и туризъм "Балкантурист" се стреми да изпълни новият курортен комплекс с посетители от Запада,които имат твърда валута.За съжаление на правителството в София обаче процента на чужденците,които плащат твърда валута възлиза едва на 5% от жадуващите за слънце.В хотел "Глобус",който със своите 10 етажа представлява един вид символ на комплекса се люшкат вместо предвидените американци,само руси,източно германци и българи.

"Ние имаме съвсем малък опит с туризма се извини човекът,който ми носеше багажа .Той е адвокат от София.Съгласно заповед на държавата трябваше да прекъсне адвокатската си практика по време на сезона.Неговите езикови познания бяха също така недостатъчни както и на неговия колега,който през студените годишни времена работеше като специалист в консервна фабрика.

"Имате ли немски книги?"е първата молба на портера-юрист. Той се разкри веднага като любител историк. Негов любим автор: немският журналист Фон Хаан.

РАЙ С МАЛКИ ГРЕШКИ

В хотел "Юг" живеят предимно западни туристи. Разглезените гости ги обхваща от време на време съжаление. Как може жената с черна престилка да приготви навреме закуска за 200 човека? За варене на вода за кафе разполага с еднолитров електрически чайник. Сервитьорката, която е работила вечер до 12.30 часа реже сънлива хляб и салам, разпределя масло и недочува всички оплаквания на нетърпеливите гости. Затова нейното оправяне на сметките е също така объркано. Към чая например се дава бучка захар, но не и към кафето, която в такъв случаи се заплаща с много фенига. Каменен съд, труполи върху стъклен поднос от един ъгъл високоговорителя хленчи новини, музика и съобщения от плажа във весела последователност. През коридорите, на както е известно модерните хотели се носи из въздуха и едва чуствящите се тоалети. Миризмата на дезинфекциозните средства прониква до костите.

"Ние получихме за планирането на хотелния град държавна награда". Архитекта от проектантската организация - София, моли за преценка един западно германец неразбиращ от архитектура.

"Модерно искусно подредено", хваля аз и ограничавам: "но клозетите ....."

Строителя дига ръце. "Но затова всичко става така бързо...." Аз посочвам чувствителните на шум светли циментови постройки и шума на пробитите водни тръби, които междувременно не бяха пощадили и моя багаж. И отчово чувам: "Затова става всичко толкова бързо....." Аз изоставям това като посочвам мазилката, която тук там е паднала от новите стени и отново дочувам: "Затова става всичко толкова бързо...".

Шведи, австрийци, французи или англичани не възприемат равнодушно такива неприятности, както повечето граждани на ГФР, за които едно обединение по собствен път е смисъл и цел на пътуването със самолет 2,000 клм. На горещия пясък на Черно море се срещат семейства, родини приятели и познати от двете части на Германия. Гостоприемчата полицейска държава в стремежа си за девизи не безпокои никой избягъл от ГДР, който притежава паспорт на ГФР. Злополучните пазачи на зоналните групи при приложение на цялата си власт немогат да попречат на хората с един език да се разговарят. Наистина те обадиха за наказание един българин, който беше разрешил на трима граждани на ГФР да пътуват заедно с автобус ползвани от граждани на зоната. Много главоболия създават на

съветско-зоналния надзор ония много немци от Средна Германия, които носят със себе си от зоната скрита надежда за възможно бягство от България. Наред със сънародниците, които искат да се срещнат със близки те си, а това са сигурно 2/3. В краен случаи останалата част мисли само за свободното време и за мазното ядене, което за всички гости на зоната в братската Българска страна е доста скъпо. 1,150 марки струва на граждан ин от зоната пътуването със самолет и 15 дни пребиваване на Черно море. /Гражданин на ГФР плаща за 19 дни само 730 марки/ Затова да започва не на ваканцията кандидата за пътуване е извършил уморителна работа. Той трябва да се обади най-късно до започване на новата година, за да може да се запише между резервите. Разрешението за приключението в България зависи от крайна сметка от кадровата карта на предприятието, което трябва да покаже "непоколебимоста" на съгласието за почивка.

Западната незаинтересованост към пътуването в България носи в случая много щастие на граждани от зоната. Когато новопостроените хотели останат празни, тогава наред с много така наречени интелигенти получават в последния момент билет за летене и някои поданици на Улбрихтийто кадрови карти им губят значение.

Неприятността да бъдеш почиващ в Източния блок втора класа посреща гостите от зоната още при пристигането във Варна. Западните туристи и граждани на ГФР летят от там 120 клм. с двумоторна машина до целта. Нашите сънародници от Източната зона се намерят със омнибусите, които пътуват повече от 3 часа в ужасна горещина.

Всяка група от така наречената ГДР обхваща 80 човека. 80 човека трябва да се явяват заедно на закуска, обед и вечеря. Ако на вечерята остане някое място празно започва веднага издирването. Водача на групата, проверен комунист и служител на службата са сигурност от съветската зона пази със .Той е подпомаган от по 4 помощни ка: членове на партията, които работят в службата на зоната и за тяхна та полицейска способност летуват безплатно.

ГОСТИ ОТ ЗОНАТА САМО В ГРУПИ

Център на целия надзор е една постройка на службата за сигурност на зоната намираща се на открито поле зад ресторант "Палма" пред каменната барака стои сив "опел капетен" - който по метода на българската ДС е с перденца на прозорците.

Голямо число от идващите от ГДР, които и по време на отпуска та в България не ги напуща желанието за бягство след пристигането им с голяма надежда. Те мислят, че би било достатъчно да помолят за обежища

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

400

в някоя западна легация в София. Разочаровани узнават, че такъв начин за свобода не съществува и разбират след кратко време, че и тук намерението за бягство е свързано с опасност за живота.

Службата за сигурност на зоната напоследък е още по-бдителна от преди. Тя още неможе да се опомни от бягството на 3 граждани от ГДР преди известно време. Въпреки, големите пречки младите хора бяха се промъкнали на един турски кораб, пътуващ за Истамбул и се укрили на борда. От тогава зоната изисква от българската милиция всеки турист с немски паспорт, който напуща на своя глава комплекса да бъде арестуван. Още при пристигането се оповестява, че излети са разрешени само групово и то с водач.

Отпуск в България за хората от Лайпциг или Нощог, от Дрезден или Източен Берлин е отпуск в огрян от слънцето на чист въздух затвор. Обаче коя е подбудата, която ги кара да посетят България?

Сигурно виждането с близки от ГФР прави това. Дори съвсем незаинтересованите граждани, които не срещат никакви роднини на Черно море гледат чрез личен контакт хората от свободния Запад за да добият кураж.

Все повече и повече идват преди всичко млади хора очудващо безстрашни за да спорят, за да поговорят най-после на свобода. Те не завиждат на благосъстоянието на техните познати от Западна Германия. Тях ги мъчи много повече психическата принуда, която им упражнява диктатурата в другата част на Германия.

Наблюдателите на ГЕСП не могат да попречат на съвместните местни разговори и дебати до късно през нощта. Те мислят как да разпространят карантината на техните запознаници и по време на отпуска. Още от сега посетителите от зоната говорят затова, че и през следващата година на всяка цена ще прекарат почивката си на Черно море.

Функционерите държат под око гостите от зоната по време на задържителните празнувания, при които те пеят в окрасените със знамена помещения на първата "немска работническо селска държава". Те внимават за целостта на групата и по време на обяда, при който терасите на ресторатите приличат на червени интернати.

Момичета с избелели сини престилки разнасят яденето. На масите има по шише вино, докато при последния обяд едва ли е сръбнато от българската минерална вода. Такива надути и капиталистически миловидни навици не пречат на зоналните групи все пак да се оплакват от доброто, но плуващо в олио ядене. Еднообразието в последователността на яденето, което няма нищо общо с любимите при нас балкански прищевки, че дори и за доматите и пиперките, които се дават два пъти дневно се говори с нежелание.

17

БЪЛГАРИЯ НЕ МОЖЕ ДА СЕ ОТКАЖЕ ОТ ЗАПАДНИТЕ ТУРИСТИ.

В противоположност на туристите от зоната, западния посетител се храни по карта на собствена сметка. Според многообразието на нанесените в листа ястия това прилича на всеки парижки локал. Сервира се обаче само това, на което е поставена цена. При това положение остава по-малко от 1/10 от писаното. Западния турист може да научи вечерното меню на изуст след два дни.

Българите изпълняват желанието на съветската зона и при ядене колкото е възможно да отделят по-далеч западните посетители от тяхните земляци, хранещи се на групи. Чрез един лист за ядене пригоден за западно европейски вкус те правят хотел "Глобус" място за среща на "капиталистите". За тях е затворен намиращия се насамия бряг ресторант "Ахелой" и изискват от плащащите с твърда валута чужденци при температура около 40% да пътуват 10 минути до хотел "Глобус".

"Това ли е българското гостоприемство?" Питам аз един от главните функционери на държавното пътническо бюро. Едва заплахата от оплакване в София, накара представителя на "Балкантурист" да омекне.

"Няма ли в България думите "господите" и "моля"? Питам друг политически ръководител, който при едно от безбройните контроли извикваше имената на западно германските гости без да допълни нещо. С кисела гримаса и с мисъл за девизите за страната си се съгласява да отстъпи. Посетител от зоната в същата обстановка, той би съобщил на водача на групата.

В тази страна учтивост може да се очаква само от прислугата, която е за вземане на бакшиш от западните посетители. При 10 часова работа келнерите печелят по 60 лв./кръгло 180 марки/ за месец. И все пак повечето от тях са радостни, защото мислят, че на този курорт живеят в големия свят.

Тях не ги стеснява това, че като униформа носят отвратителните сини сака. В международната атмосфера те не чувствуват, че от изработката на стола в градината, от хошчета за хартия, от походното легло, до стенното осветление - всичко е нормирано. Те не виждат колко далеч са от изискванията на белите покривки и салфетките. На тях и на всички обслужващи в комплекса не им прави впечатление, че при такова изобилие на вода "Черно море" от чешмите в хотелите не тече нито капка. Всеки посетител от Запада на практика вижда колко безпретенциозни са хората в комунистическа България.

Петната на привидно фамозните кулиси на Червеното Черно море показват с какви недостатъчни средства, България се е опитала да купира западно европейския пример в един новопостроен курорт. Към тях спадат

Из архивите на ДС
401

Из архивите на ДС

402

многото други грешки, които играят важна роля в свободното време на госта:

В малкото магазини, масло за слънце може да се намери само тогава ако това е разпределено това в план от София. Предметите за подарък и сувенирите изглеждат така като чели са доставени от вехтощар. Тук никой не трябва да се разболява. Предлаганите в аптеката медикаменти спомагат едновременно на главоболие и на простудени крака.

За слънчев чадър посетителя на плажа плаща по 1.20 марки. Той може да се радва ако все пак по някакъв начин се сдобие със закрила срещу слънцето. Числото на недокоснатите чадъри от ден на ден се увеличава защото никой от държавните наематели не се грижи за поправката на повредените.

Нощния живот се разиграва в бара чийто уютност се състои в навсякъде срещащите се безформенни кресла от изкуствена кожа. Вместо бар дама се съблюдава сърдит намръщен мъж. Човекът от когото се получават напитките би таксуван от неговите колеги от Запада като пазач на клозет. Минувачите чакаха цял сезон напразно да бъде почистен големия отдавна замърсен прозорец на бар "Ропотамо".

Дали такива туристически постижения са "типични за Балкана" или се дължат на комунистическото държавно стопанство?

Българите отговарят на тези въпроси различно всеки от негово собствено гледище. В многото разговори в никакъв случай верните на системата граждани не бяха мнозинство.

"Пет процента от хората в нашата страна са добре днес" ни разказва един българин. "Тези 5% са комунистически функционери. Какво им е на тях, че останалите 95% не са добре?" Тукашните комунисти и противниците на режима обаче загубили ума и дума наблюдават по същия начин как се разиграва живота на немците от двете части на Германия в България.

Не е последен факта, който въздейства на българите като всяка една измама, трябваше да се потикне правителството в София още от следващата година съответно изискванията на съветската зона: Разделяне на западно и източно средно немските посетители на масата и на плажа и в България.

Едно Гето за гостите от зоната обаче би спряло полета за България на западните туристи, които са се уговорили да се срещнат със своите близки на Черно море. Тяхното загубване би трябвало да се има предвид от гладните за валута българи, които строят още нови хотели.

Бяха поканени ръководители на американски пътнически фирми угощавани като феодали и насочени към пълната с привлекателност възможност да завържат приятели зад желязната завеса. В Европа трябва наред с англичаните, французите, швейцарците и австрийците сега да се спечелят за отпуск на Черно море и Скандинавците.

С производството на един подробен цветен филм обаче беше заангажирана една мюнхенска фирма. Обаче и това принадлежи към многото противоречия, на които се натъкват западните посетители в България на всяка крачка. В страната, която при всеки случаи изтъква своята комунистическа външност все пак при туризма неможе да се откаже от западната подправка.

<u>Забележка:</u> Превода е направен със съвсем малки съкращения.

Привел: Н.Б.

Монев

Строго секретно!

Екз.№ 3

202

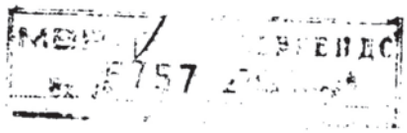

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С П Р А В К А

За организацията на работата по капиталистически туристи, посещаващи НР България и за въпросите по координиране на работата и обмяната на опит с другарите от ЧССР.

1. През последният туристически сезон притокът на туристи от капиталистическите страни отбеляза значително увеличение. Само до 1.IX.963 година техният брой бе приблизително 3.5 пъти по-голям от този през 1960 година. Особенс се засили туристическият обмен със страните от Скандинавския полуостров, ГФР, Англия, а сключените договори на "Балкантурист" с туристически фирми от Запад показват една тенденция през курортния сезон на 1964 година да се увеличи и броя на туристите от САЩ, Италия, Белгия и др. страни.

Непрекъснато увеличаващият се приток на капиталистически туристи, съсредоточени главно на трите черноморски комплекса – "Златни пясъци" и "Дружба" край гр. Варна, "Слънчев бряг" край гр. Несебър, а също така и на Международния младежки лагер в с. Приморско-Бургаски окръг, създава на заинтересованите капиталистически разузнавания добри условия за срещи на своя агентура из средата на туристите от социалистическите страни, за изучаване, обработка и вербовка на хора, насаждане на капиталистически начин на живот и разпространяване на враждебни на социализма идеи за целите на идеологическата диверсия. За това способствува и обстоятелството, че паралелно с

Из архивите на ДС

увеличаването на броя на капиталистическите туристи,расте и броя на туристите от социалистическите страни,които са също съсредоточени в посочените по-горе места за почивка.

През курортния сезон на 1963 година ,нашата страна е била посетена общо от 43.876 чехословашки граждани,от които броят на туристите посетили България чрез "Балкантурист" възлиза на 24351 чехословашки граждани.

II.Разработването на посещаващите страната капиталистически туристи се извършва от две отделения към II отдел на II управление КДС,които същевременно организират и цялостната работа по туристическия контингент на територията на страната.

Първо отделение в състав от началник отделение,заместник и 7 оперативни работници,от които 4 владеят английски, немски,френски и италиански разработва туристи от ГФР,Австрия, Франция ,Италия и Швейцария.Един от о.р. отговаря и за предотвратяване бягства на граждани на ГДР.

Второ отделение в същия оперативен състав има 3 оперативни работници,които владеят английски и отговаря за наблюдението и разработването на туристите от САЩ,Англия,Скандинавските страни и всички останали капиталистически страни.

Към отдела има отделение в състав от началник отделение,заместник и 6 оперативни работници,което разработва транзитно преминаващите през страната капиталистически граждани и транзитните туристически групи,чиито брой също така бележи ежегодно увеличение.

За провеждане на отделни оперативни мероприятия като М-15,М-30,М-35,подпомагане на ВН и др. се използува пето отделение,което обслужва централните хотели и ресторанти в столицата.

Отделът има на прикритие в "Балкантурист" 2 оперативни работници,единият от които се ползува по представителите на туристическите фирми от ГФР,като през летния сезон ще представлява фирма от ГФРа другият ръководи екскурзоводите,обслужващи капиталистически туристи.

За сега отделът няма оперативни работници,легендирани в постоянните представителства на "Балкантурист" в чужбина,което затруднява оперативната ориентировка към обекти, представляващи интерес за органите на КДС.

Курортните комплекси се обслужват от три отделения - по едно за всеки комплекс - чиято задача се свежда изключителнс до разработването и агентурно наблюдение на туристическия контингент и контраразузнавателно обслужване на персонала на "Балкантурист".На Международния младежки лагер в с.Приморско-Бургаски окръг се изпраща един о.р.,който отговаря за цялостното обслужване на лагера.Заслужава да се отбележи,че през летният период на 1963 година лагерът е бил посетен от 820 младежи и студенти от ЧССР.

В Софийско управление на МВР и в окръжните управления на МВР в градовете Пловдив,Русе и Бургас има отделения,работещи по граждани от капиталистическите страни,а в останалите окръжни управления 1-2 о.р. работят по тази линия.

През курортния сезон на трите черноморски комплекса се командироват известен брой о.р. от вътрешността на страната, които владеят чужди езици,в помощ на отделенията на комплексите.Тези работници,легендирани на различни длъжности в системата на "Балкантурист" ръководят агентура и ДВ из средата на персонала на "Балкантурист",поддържат връзка с ВН,оказват помощ при устройване и експлоатация на техническите мероприятия, докато някои от тях остават на разположение на о.р. по отделни линии и се използуват за контакти,внедряване към интересни обекти и участие в агентурно-оперативни комбинации.

Други о.р. са легендирани като журналисти и кореспонденти на столични ежедневници,БТА и др. и имат задача да изучават определени лица ,да дават наводки,да обработ ват хора и оказват политическо влияние,както и да оказват помощ по внедряване на о.р. и агентура към интересуващи ни обекти.

III.Използуването на агентурата по туристите от капиталистическите страни.

Използуваната от отдела агентура е вербована из средите на научно-техническата интелигенция,лекарите,журналисти

и др., както и из средите на персонала на "Балкантурист".

В зависимост от средата,от която изхождат и задачите които разрешават агентите се разпределят в две основни категории:

1.Агентура,работеща в системата на "Балкантурист",която има естествен служебен контакт с капиталистическите туристи: екскурзоводи,управители на хотели,администратори,информатори обменители на валута,служители от централното управление на "Балкантурист" и клоновете му,сервитьори и пр.

2.Местна агентура от курортните центрове и близките населени пунктове и маршрутирана агентура от вътрешността на страната.Тук е включена и резервна агентура с особено добри качества и възможности ,която е на разположение за маршрутиране по конкретни и особено важни задачи.

II отдел разполага с централизирана картотека на агентурата в страната,квалифицирана по езика,който владее, професията,пол и възрастта.Преди започване на курортния сезон се изработва график за маршрутиране на агентура на курортните комплекси съобразно оперативните нужди и годишната почивка на агентурата,като копия от графика се изпращат на поделенията в курортните центрове.

IV.Констатирани насоки на подривна дейност на туристите от капиталистическите страни през курортния сезон на 1963 година.

Досегашната работа по капиталистическите туристи показва,че съмнителни контакти установяват граждани на ГФР, Австрия, а през 1963 година и граждани на Англия и Скандинавските страни.Туристите от тези страни освен към наши граждани насочват своето внимание и към граждани от ГДР,ЧССР,Полша и СССР.

Редица капиталистически туристи изучават отношението на българските граждани към партийната и правителствена политика,към политиката на КПСС,съветското правителство и др. Н.С. Хрушчов, особено се интересуват от разногласията между СССР и Китай.Някои британски туристи ,след приключване на

407
Из архивите на ДС

почивката си посещават столицата и представяйки се като кореспонденти на различни икономически вестници,организират частни посещения в редица правителствени учреждения като Държавната планова комисия,БНБ,Икономическия институт на БАН,Министерство на външната търговия и др.,като се стремят умело да събират разузнавателна информация на тъмно,отнасяща се до нашия икономически живот,отношението на НРБ към СИВ,отношението на други социалистически страни към СИВ и др-

Напоследък зачестиха посещения на туристи от Англия,к които изявяват желание да сключват бракове с наши гражданки, като отказите от страна на нашите власти се използуват за организирана антибългарска кампания на страниците на в."Пейкъл" излизащ в няколко милионен тираж.

В много случаи капиталистическите туристи се стремят да насаждат буржоазен начин на живот сред наши младежи и тези от другите социалистически страни,разпространяват луксозни пропагандни изделия,вестници и списания сред наши граждани.

Много от туристите на ГФР активно обработват граждани от ГДР за измяна ,предлагат им фалшиви паспорти,укриване в леки коли,бягства с лодки през морската граница и др. През 1962 година 89 граждани на ГДР направиха опит за измяна с помощта на туристи от Западна Германия като 9 души успяха да изменят.От нашите органи бяха задържани 30 граждани на ГДР и 10 западногермански граждани.

През курортния сезон на 1963 година бяха взети мерки за засилване работата по предотвратяване и пресичане бягствата на граждани от ГДР,като за целта на комплексите,където почиват такива бяха определени оперативни работници,които да отговарят по тази линия.В резултат на взетите мерки бе предотвратена измяната на 128 граждани на ГДР,от които 36 бяха задържани на самата граница и предадени на немските другари.До 15.IX.963 година са успяли да изменят само 5 души,били са задържани 8 граждани на ГФР за съучастие в организирането на бягства,но по

Из архивите на ДС

107

6.

политически съображения сме ги освободили.Общо е работено активно по 27 граждани на ГФР.

Практиката през последните години показа,че има дост случаи,когато капиталистически туристи установяват подозрителни връзки с граждани на ЧССР.През курортния сезон на 1963 година такива случаи бяха своевременно довеждани до знанието на др. .Характерен е случая с чешки гражданин от оркестъра в ресторант "Ахелой" на комплекса "Слънчев бряг", установил контакт с английска гражданка,обект на разработка,за която има сериозни улики,че е в услуга на английското разузнаване. Работата ни по този обект ще продължи и през сезона на 1964 година .

Обект на разработка,белгийски гражданин е установил контакт с чехословашки гражданин,чиято сестра е омъжена за чешки офицер.Белгийският гражданин е един от активните обекти по белгийска линия.

Горните два характерни случая ,както и другите случаи ,довеждани своевременно до знанието на чехословашките другари показват,че капиталистическите разузнавания проявяват определен интерес към граждани на ЧССР,пребиваващи на българските черноморски курорти и се възползуват от благоприятната обстановка за установяване на непринудени контакти,които могат да бъдат използувани за изучаване на редица лица и ориентация к представляващите интерес за чуждите разузнавания.

V.Въпроси,по които е необходимо да се размени информация за обмяна на опит с чехословашките другари.

1.Как е организирана работата по индивидуалните туристи и обиколните групи с коли на "ЧЕДОК",пс къмпингите и местата,където стоят и почиват туристи от капиталистическите страни.

2.Форми и начини за използуване на агентурата,работеща в системата на чехословашките туристически организации.

3.Да се използува агентурата извън системата на туристическите организации.Бихме желали да ни се даде учебен пример на типичен случай на подставяне на агентура към

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :10.10.2014г.Секретар :

Из архивите на ДС

чужди туристи.

4.Начини на използуване на оперативна техника.Видове комуфлажи.Използуване на техниката на открито :летни ресторант плажове и др. посещавани от чужди туристи места.

5.Какви средства и начини се използуват за придобива: на ориентиращи предварителни данни за туристически фирми, техни представители и отделни туристи от източници зад граница.

6.Достатъчно ли е в оперативната практика обобщение на признаци и белези за първична ориентация по чужди турис· ти след пристигането им в страната.

В какво се изразява идеологическата диверсия,провежда на в ЧССР от капиталистически туристи и как й се противодей– ства: чрез агентура,публично разобличение в пресата,телевизията радиото и пр.,изгонване от страната и т.н.

8.По какъв начин се използува обществеността,доброволните отряди и др. обществени органи за наблюдението и разработването на туристическия контингент от Запад.

9.На каква база са извършени вербовки на представи тели на капиталистически туристически фирми и отделни туристи с контраразузнавателен аспект.

<u>VI.Мероприятия,необходими според нас за установяване на по–тясно сътрудничество и координация в работата по туристи от капиталистическите страни.</u>

1.Необходимо е за курортния сезон – 1.V. –1.X. да се изпрати 1 о.р. от ЧССР на един от черноморските комплекси,за обслужване на чехословашки туристи и бърза координация и провежда не на мероприятия по конкретни случаи.

2.Да бъдем уведомени предварително за онези чехословаш ки граждани,които ще посетят НРБ,уличени в поддържане на престъпни връзки със западни туристи или водещи се на отчет по други поводи.

3.Да ни се изпращат данни за онези капиталистически туристи,пребивавали в ЧССР,които представляват оперативен инте– рес и има данни,че посещават или ще посетят България,както и

209

~~8.~~

техни връзки сред гражданите на ЧССР, които също биха могли да посетят нашата страна.

4. Взаимен обмен на информация и данни за туристически фирми от Запада, прикрития на разузнавателни служби и техни представители.

5. Да се разменят двустранно групи от низовия оперативен състав за обмяна на опит по конкретни въпроси на оперативната практика.

Н-К ОТДЕЛ II, УПРАВЛЕНИЕ II ДС-
полковник_____

София, _____964 год.
Написано в 3 екз.
№ 1-председателя на КДС
№ 2- II отделение II отдел.
№ 3- I отделение II отдел.
Нап. Момчилова

IV-71

1

Строго секретно!
екз. № 2

18349
20.10 71 г.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДО ДРУГАРЯ
ОКРЪЖЕН НАЧАЛНИК МВР
БУРГАС

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

от полковник ЕНЧО БОЖКОВ
Зам. окръжен началник МВР,
относно някои проблеми свързани с
туризма.

През курортния сезон на 1971г. в окръга са задържани при опит за бягство в Турция по суша и море от органите на МВР и ГВ 43 граждани на социалистическите страни, летуващи по черноморските курорти на окръга и 6 души западни граждани, подпомагащи граждани на ГДР при бягство в Турция.

По националност гражданите се разпределят както следва:

граждани на	ГДР	30
"	ЧССР	2
"	ПНР	8
"	УНР	3
"	ГФР	6

На всички задържани граждани от социалистическите страни е проведено следствие и са предадени на братските органи на ДС на съответните страни, съгласно действуващите споразумения. Гражданите на ГФР са предадени на съд. Наред с основателно задържаните граждани на социалистическите страни. Неправилно са задържани от ГВ още 53 души. От тях граждани на ГДР 23, ЧССР 11. ПНР-10,РСР 7,СССР-1 и УНР 1, които 7 и 8 гранични отряди водят като нарушители на границата и са ги предали в щаба на ГВ.

Голям е броя на неправилно задържаните от граничния наряд на 7 гр.отряд, носещ службата при с.Българи и на 8 гр.отряд,носещ службата при моста на р.Велека.

Констатирани са и няколко случай на нанасяне побой над задържаните граждани от социалистическите страни от граничните наряди.

Така например на 19.VIII.971г. бяха задържани в устието на р.Велека /район които не е включен в граничната зона/ гражданите

на ЧССР КАРЕЛ ШУХМА и ЙОЗЕВ ЯНЕЧЕК , от наряд на застава в с.Синеморец на КАРЕЛ ШУХМА беше нанесен побой, в резултат на което получи сътресение на мозъка и беше лекуван една седмица в болница. Причините за побоя, че не признавал , че бяга в Турция. Побой беше нанесен и при задържането на българския гражданин АЛЕКСАНДЪР ШОПОВ от наряда на същата застава,има и други случай.

За отстраняване на горните нарушения сме обръщали внимание на командирите на отряди, а на 29.VII.1971г. беше проведено съвещание с командирите на застави от 8 гр.отряд, носещ служба в Мичурински район.

7 граничен отряд М.Търново поддържа наряд на 700 метра от КПП М.Търново и проверява всички излизащи западни граждани, но проверява некомпетентно и излишно задържа гражданите пред КПП. Въпреки многократните ни разговори с полк. БОЖИКОВ, командир на 7 гр. отряд, проверката не е прекратена. Тая мярка не подпомага охраната на границата в тоя район, а само създава неприятни впечатления в излизащите западни туристи през КПП М.Търново.

За безнаказано посещение в граничната зона от граждани на социалистическите страни и легализиране приближаването им до границата при подготовка за бягство в Турция съдействува и туристическата карта на НРБ, издадена от Комитета по туризма. В тази карта са посочени не съществуващи къмпинги.

Така например в същата карта е отразено, че има къмпинги в устието на р.Велека и с.Синеморец, а такива няма и части са случаите когато някои от правещите опит за бягство да мотивират посещението си в граничната зона с посещение на не съществуващите къмпинги на р.Велека и с.Синеморец и нанесени на картата.

В някои проспекти на Комитета по туризма туристите се канят да посетят връх "Папия" от които се откривало гледка чак до Истанбул, а върхът се намира в граничната зона.

За недопускане на горните слабости през 1972г. предлагам:

1. ВГУ да информира управление ГВ за сведение и мерки, относно недопускане нанасяне побой на задържани граждани, да се прекрати проверката на западните граждани от наряди на ГВ пред КПП М.Търново и съгласуване с органите на МвР кои лица са нарушители на граничната зона, с цел бягство в Турция /само за гражданите на социалистическите страни/ и кой се явяват само нарушители на гранично паспортния режим.

413

Из архивите на ДС

2.Да се информира Комитета по туризма за допуснатите несъответствия при отпечатването на туристическите карти и проспекти за мерки.

3.Да се предложи на ОНС Бургас да се обозначи граничната зона със знаци на немски и чехски езици.

През курортния сезон на 1971г. изключително лошо и отрицателно влияние оказаха върху нашите младежи посещението в окръга на битълси и хипита.

Външният вид на горните туристи беше под всяка критика, с дълги и мръсни коси, полуоблечени с изпокъсани дрехи, миришещи от мръсотия. Болшинството от тях бяха индивидуални туристи, автостоповци, с много малко или без средства за самоиздръжка, предимно от скандинавските страни, ГФР и др. западни държави.

За целия курортен сезон общият им брой за окръга не надвишава 1000 души. От техния външен вид и поведение се възмущават не само българските граждани и туристите от социалистическите страни, но и техните сънародници. Има изказвания от западни туристи, че ако продължават хипита и битълси да посещават нашите курорти ще предизвикат отлив на туристи.

Мнението на здравните органи е, че са и заразоопасни. Тяхното недопускане в НРБ няма отрицателно да въздействува на развитието на туризма, а обратно ще се оцени като положителна мярка.

Считам за целесъобразно да се предложи на ръководството на МВР, съгласувано със заинтересованите органи да даде указания до всички ГКПП в страната хипити и битълси да не се допускат на територията на НРБ за в бъдеще.

ЗАМ.ОКРЪЖЕН НАЧАЛНИК МВР:
полковник _____
20 X.971г.

написано 2 екз
№ 1 отдел 8 ВГУ
№ 2 към дело
изп.Божков
нап.Каролева
20.X.1971г.

231

МВР
ПОДЕЛЕНИЕ – 56430 - V
Рег. №К-1156 екз. 1
05.10.1982 г.
8000-БУРГАС

СЕКРЕТНО!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

МВР ПОДЕЛЕНИЕ – 56300 - V
Вх. № 5676 – 6.10.1982

ДО
КОМАНДУВАЩ
ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ – МВР
Гр. СОФИЯ

Донасям, че в 18.30 часа на 20.09.1982 година местния жител КИРЯК ГЕОРГИЕВ КИРЯКОВ от с.СИНЕМОРЕЦ, окръг БУРГАСКИ информира командира на 5 гз, майор АНГЕЛОВ, че на 1 км югозападно от селото, по асфалтовия път водещ за село РЕЗОВО, е забелязал три непознати лица /младежи/, с които е установил контакт и ги запитал къде отиват. Единият от тях посочил с ръка и на чужд език отговорил нещо неизвестно за КИРЯКОВ.

Въз основа на горното КИРЯКОВ е заподозрял лицата като нарушители на границата и проявявайки съобразителност незабавно е уведомил командира на 5 гз – майор АНГЕЛОВ.

След получаване на сигнала майор АНГЕЛОВ се изнесал в горепосочения район и задържал лицата.

На проведения разпит се установи, че задържаните са полските граждани ЙОЗЕФ КОХАН, роден на 10.11.1946г. в с.СТУДЕНЕЦ, жител и живущ в гр.ЛЮБИН, ул."Журава" № 40-23, с незавършено средно образование, по професия шофьор, притежаващ личен паспорт РВ 651801, влезал в страната ни със своите приятели като турист и се установил на къмпинг "КАВАЦИТЕ".

Второто задържано лице – РОМАН КОМАРНИЦКИ, роден на 10.7.1957 година в гр.ЛЮБИН, жител и живущ в същия град, улица "Стари Любин" № 14а. Полски гражданин, неженен, неосъждан, с 10 класно образование, по професия шофьор, притежаващ личен паспорт № 4622957, влезал в страната ни като турист и отседнал на къмпинг "КАВАЦИТЕ".

Из архивите на ДС

416

Третото задържано лице - ЯРОСЛАВ ГАЙДАШ, роден на 15.05.1958 година в гр.ЛЕТНИ, жител и живущ в с.ГУЖИЦА № 52, полски гражданин, неженен, образование 11 клас, по професия механик, притежава личен паспорт № 646729, влезал в страната ни като турист и отседнал с горепосочените лица на кемпинг "КАВАЦИТЕ", където са построили палатка.

Относно навлизането си в граничната зона, започваща южно от АХТОПОЛ и пребиваването им в района на с.СИНЕМОРЕЦ, задържаните разказаха че са тръгнали от кемпинг "КАВАЦИТЕ" с автобус до МИЧУРИН където посетили ресторанта на центъра, почерпили се, къпали се в морето и отново продължили пътя на юг към АХТОПОЛ на автостоп. По пътя ги настигнал един автобус, с който са пристигнали в АХТОПОЛ. Там отново са посетили ресторанта, където консумирали водка и бира. След обяда същия ден - 20.9.1982г. посетили плажа на гр.АХТОПОЛ, където престояли около един час, а след това отново продължили да се движат на юг към р.ВЕЛЕКА през горския терен. В района на въздушното поделение - 3 км южно от гр.АХТОПОЛ се къпали заедно с трима войника в морето, след което решили да посетят с.СИНЕМОРЕЦ или с.РЕЗОВО и от там да се завърнат обратно с автобус на кемпинг "КАВАЦИТЕ".

Задържаните със себе си носеха лични паспорти и плажни гащети.

В показанията си въпреки наличието на косвени улики че са тръгнали към границата, задържаните продължаваха да твърдят че са били пияни и никъде не забелязали табели с надписи за гранична зона.

Изхождайки от това, че горепосочените лица действително бяха консумирали алкохол и отказа на следствените органи на МВР гр.БУРГАС да ги приемат като нарушители, тъй като нямаше достатъчно доказателства, съвместно с ръководството на РУ-МВР МИЧУРИН, съгласувано с това на ОУ-МВР гр.БУРГАС и ОД на ГВ, глобихме задържаните, след което бяха извеждени от граничната зона и задължени в срок от 24 часа да напуснат страната ни през ГКПП РУСЕ. С дейността на горепосочените лица беше запознат и полския представител на туристическото бюро в кемпинг "КАВАЦИТЕ", който одобри решението ни и поиска копие от предупредителния протокол.

233

Същият е оперативен работник със звание майор.

Изхождайки от така проведените мероприятия предлагам задържаните лица ЙОЗЕФ КОХАН, РОМАН КОМАРНИЦКИ и ЯРОСЛАВ ГАЙДАШ, всички полски граждани, навлезли дълбоко в граничната зона без открити листи, задържани, разпитани и изведени от граничната зона, а от там екстрадирани в ПОЛША, с цел да не се допусне евентуално нарушение на границата /тъй като поведението и действията им бяха твърде подозрителни/, да бъдат отчетени като предотвратено нарушение на ДГ.

417

Из архивите на ДС

Отпечатано в 2 екз.
Екз.№ 1 - РО УГВ
Екз.№ 2 - към дело
Изпълнил: полк.Калоянов
Написала: ТН - 510
5 октомври 1982 година

КОМАНДИР 8 ГРАНИЧЕН ОТРЯД - МВР
Полковник:
/Д.Милушев/

V 72 163292

СТРОГО СЕКРЕТНО!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

МВР
ВТОРО ГЛАВНО У-НИЕ – ДС
Рег. № 7574 Екз. 2
24 II. 1986 19 год.
1986 г.

ИНФОРМАЦИЯ

0214
90
72
0120, 0129
0151, 0127
1151
1160
2110
2120
2130
2150
2180
2310
2320
2510
2710
2720
3200
4100
4203
5420
7500
7610
7620
8210
8214
8643
7943
7414

ОТНОСНО: Оперативната обстановка по линия на Второ главно управление при МВР на НРБ и сътрудничеството с ограните на МДС – ГДР по канала на международния туризъм и ГКПП

УВАЖАЕМИ ДРУГАРЮ ФИДЛЕР,

ДРУГАРИ,

От името на ръководството на Второ главно управление – ДС и лично от мое име искам да Ви приветствувам най-сърдечно и да Ви пожелая приятно и ползотворно пребиваване в нашата страна. Надяваме се, че настоящите срещи и разговори ще спомогнат за задълбочаване и обогатяване на нашето братско сътрудничество и бойна дружба.

Ще започна своето изложение с кратка оценка на политико-икономическата обстановка в НРБ.

Сега нашата страна е в навечерието на XIII конгрес на партията, който ще обобщи натрупания опит и ще начертае перспективите за развитието на България до 1990 г., а по някои основни направления и до 2000-та година.

В навечерието сме и на 30-годишнината от историческия Априлски пленум, който под ръководството на др. Тодор Живков раз-

Из архивите на ДС

работи генералната ленинска априлска линия на партията за разгръщане творческата енергия на трудещите се, за спазване на законността и демокрацията, за осъществяване на научна основа обществено-икономическото развитие на страната.

За органите на МВР Априлският пленум на ЦК на БКП има изключително важно значение за преодоляване на допуснатите закононарушения и привеждане изцяло тяхната дейност на основата на ленинските норми на партиен и държавен живот.

419

НР България, както и останалите братски социалистически страни, навлиза във важен нов етап от своето политическо, икономическо и социално развитие. Характерна особеност на този етап е,че на преден план се извежда интензификацията на общественото производство на основата на съвременната научно-техническа революция. Този въпрос изисква значително по-широки мащаби на работа, нов подход към икономическата политика, към решаването на политическите и идеологическите задачи.

Изключително събитие в живота на нашата партия и държава е Пленумът на ЦК на БКП от 24 и 25.01. т.г., на който беше обсъден докладът на др. Тодор Живков "Основни насоки и задачи за изпълнението на решенията на Февруарския пленум от 1985 г."

Няма съмнение, че решенията на предстоящия XIII конгрес на партията ще създадат условия и възможности за практическо решаване на задачата - за 10-15 години да извършим скок в своето развитие по пътя на научно-техническия прогрес.

Изпълнението на тази крупна задача ще се решава в условията на изострена класова борба.

Динамичните изменения в международния и вътрешно-политическия живот в последно време, изправиха органите на МВР пред качестве-

но нова оперативна обстановка, поставиха нови проблеми и задачи.

През изминалата година ние проведохме редица организационни, агентурно-оперативни и други мероприятия за разкриване извършителите на терористично-диверсионните актове и недопускането на нови. В това отношение ценна и квалифицирана помощ ни оказват и органите на МДС на ГДР. Създадена бе централизирана организация на работа, която се стремим да подобряваме и усъвършенстваме. Осигурени бяха материални и кадрови ресурси за планиране и провеждане на комплексни и широкомащабни мероприятия по всички направления на агентурно-оперативната, издирвателната, следствената и охранителната работа. В резултат на това бяха предотвратени редица опити за провеждане на терористично-диверсионни актове. Пресечена бе изключително опасната дейност на престъпни групи с терористични и диверсионни намерения в София, Бургас, Шумен, Кърджали, Толбухин и др. Разкрити и иззети бяха големи количества незаконно притежавани оръжия и взривни вещества.

ДРУГАРИ,

Международната обстановка при която живеем и работим продължава да бъде сложна и напрегната.

Не прекъсва антибългарската кампания, свидетелство за което е продължаващият в Рим процес срещу невинния български гражданин Сергей Антонов.

В изпълнение на агресивния външно-политически курс на империализма, разузнавателните, идеологическите и другите подривно-пропагандни органи и организации на противника активизираха подривната си дейност против НР България.

Основна роля в това отношение продължава да заема дипломатическия канал.

Посолствата на страните от НАТО и прикритите в тях резидентури осъществяват тясна съгласуваност и координация помежду си. Постоянна практика са редовните срещи на различни нива - посланици,

политически и икономически съветници и военни аташета, на които се обменя придобитата информация и се обсъждат въпроси от разностранен характер. Взаимодействието нараства особено много по време на важни вътрешно-политически и международни форуми и провежданите военни учения в страната или по линия на Варшавския договор.

Информацията, която се събира в политическата, икономическата, социалната и военна област е тотална. Най-активни в подривната си дейност са резидентурите прикрити в посолството на САЩ, другите страни от НАТО, КНР и СФРЮ.

Специалните служби на противника използват широко туристическия канал за провеждане на подривна дейност против НРБ и другите социалистически страни. Като агенти на разузнавателните органи и емисари на различни антикомунистически и религиозни организации са разкрити десетки граждани на САЩ, ФРГ, Англия, Италия, Турция, Гърция, някои арабски и необвързани държави. Облекчени от свободния режим на пребиваване, те събират сведения от разностранен характер чрез установяване на широки връзки с български граждани и туристи от социалистическите страни, някои от които се опитват да вербуват. Поддържат връзки със свои агенти на наша територия, стремят се да разкриват служителите и агентурата на ДС и пр.

В шпионската дейност и пропагандно-диверсионните акции на страните от НАТО срещу НРБ се очертава стремежът да бъдат заангажирани възможно най-широк кръг от средствата за масова информация, разузнавателни служби на други държави, туристически фирми и отделни лица. За целта изкуствено се създават ситуации и се използват най-незначителни факти и материали, за да се фабрикуват и разпространяват измислици по адрес на нашата страна и туризма с крайна цел - дискредитиране на реалния социализъм пред световното обществено мнение и на България като туристическа страна.

Из архивите на ДС

421

5
9

Считам, че за Вас ще представлява интерес работата по реализираните през 1985 г. обекти на ДОР "Зебра" и ДОП "Шефа", с което своевременно беше пресечена престъпната им дейност в системата на туризма.

Обектът на ДОР "Зебра" - _____ работи в системата на ВТО "Балкантурист" от 1969 г. През май 1971 г. е вербувана за агент на ДС по линия на туризма и предимно по наблюдението и обезпечаването представителите на испанските и швейцарските туристически фирми, с които е имала служебни контакти. От 1977 г. на _____ са поставяни задачи за контролиране поведението на служители от испанските туристически фирми "Политур" и "Еуроесте" и конкретно по отношение на генералния директор на последната - Хосе Онрубия, обект на ДОП "Шефа".

Туристическата фирма "Еуроесте" се характеризира с връзките си с реакционните среди и специалните служби на Испания.

Като ръководител на фирма, която има контакти със социалистическите страни, се ползувал от специалните служби. Същият преценил мястото и възможностите на _____ за облагодетелствуване на фирмата му, както и за събиране на шпионска информация. За постигане на целите си предприел планомерни действия за компрометирането, шантажирането и постепенното й привличане за агент.

В края на 1978 г. установил близки интимни отношения с _____, а в последствие, при служебното й пребиваване в Испания през март 1979 г. я заплашил, че ако не изпълнява неговите задачи, ще предаде на съответните български служби монтаж на интимни снимки между двамата и част от компрометиращ я магнетофонен запис. Условието, което поставил, било _____ в качеството си на длъжностно лице да съдейства за облагодетелстване на фирмата и да му предоставя

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :10.10.2014г.Секретар :

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :10.10.2014г.Секретар :

Из архивите на ДС

интересуващите го данни, на което тя се съгласила. За един сравнително продължителен период от време тя му предала достъпни й по служба сведения относно цените на конкурентните фирми, цените на "Балкантурист" за туристите по отделни страни, валутни приходи, среден престой, цените на нашите хотели и др.

След обвързването й по такъв начин, през 1979 г. започнал да й поставя и конкретни задачи за състава, организацията и характера на работата на органите на МВР в системата на туризма.

През март 1981 г. _____ се разконспирирала пред _____ че изпълнява поръчения и е агент на ДС с псевдоним "Боряна". Съобщила името на ОР, който я ръководи и подробно разказала за възлаганите и от органите на ДС задачи по представителите на испанските туристически фирми, а така също и сведения, представляващи държавна тайна. За предаването на тези данни _____ е използувала конспиративни начини, на места за които _____ бил сигурен, че не се контролират от органите на МВР. Двамата се уточнили когато той не пребивава в НРБ, тя да предава събраната информация на служители от фирмата при предварително определена парола. За всяко сведение, съобразно стойността му _____ е получавала парично възнаграждение.

През 1983 г. беше изключена от агентурния апарат и взета на разработка, като с нея се поддържаха фиктивни контакти. През _____ 1985 г. беше задържана, разобличена и осъдена на 19 години лишаване от свобода.

Под ръководството на специалните служби на противника и преди всичко на ЦРУ и БНД, вражеските емигрантски организации предприеха мерки за консолидиране на своите сили и активизиране на подривната си дейност срещу НРБ. Предприети бяха опити за изграждане на канали за нелегално проникване, внасяне на пропагандни материали, размножителна техника, радиопредаватели и създаване на нелегални

Из архивите на ДС

групи в страната. Полагат се усилия за изграждане на терористични и бандитски групи от средите на вражески емигранти в някои западни държави. Съществува стремеж за създаване на база у нас, за ангажиране и използване за подривна дейност както на български, така и на югославски, турски и други граждани, които посещават или минават транзит през НРБ. Във връзка с възродителния процес някои нейни лидери правят опити да координират дейността си с турски националистически дружества в Западна Европа и антибългарски изселнически организации в Турция.

Противникът отделя особено внимание на международния и вътрешния тероризъм, като една от най-опасните форми на подривна дейност срещу социалистическите страни. През 1985 г. бяха придобити нови данни за дейността на някои международни терористични организации и групи. В началото на август 1985 г. в Париж бе проведен конгрес на организациите на "Мюсюлмански братя" в Европа. По този повод у нас пристигна член на централното ръководство от Саудитска Арабия, със задача да активизира дейността на членовете й сред учащите се арабски граждани.

Получиха се данни, че освен дясната турска терористична организация "Сивите вълци", в Западна Европа действуват и новосъздадени организации като "Пан тюрк", "Организация за защита на турците в България", "Виктория", "Мили гьоруш", "Организация за освобождение". Във връзка с възродителния процес у нас, някои от тях направиха опити за взривяване на български дипломатически и други представителства в Холандия и ФРГ. Сред някои турски среди съществувало мнението, че извършените терористично-диверсионни актове в НРБ са дело на "Организация за освобождение".

От ислямските терористични организации внимание заслужава създадения във Виена, по личното указание на Хомейни, диверсионен център. В него бил обособен отдел за работа сред мюсюлманското на-

селение в балканския регион, с цел провеждане на терористично-диверсионни акции, включително и в България.

Вследствие активната дейност на ЦРУ и МИТ, в последно време се забелязва намаляване влиянието на АСАЛА сред арменската общност в света. Постепенно е взела връх тенденцията терористичната дейност да се съсредоточи предимно на турска територия.

ДРУГАРИ,

Такава е накратко изложена вътрешно-политическата и оперативната обстановка, при която ние рамотим. Независимо от непрекъснатите опити на противника да дестабилизира обществено-икономическия живот политическата и оперативната обстановка в страната е стабилна.

Разрешете ми да спра Вашето внимание на въпросите, по които контраразузнавателните органи на МДС и МВР си сътрудничат по линия на международния туризъм и гранично-контролните пропускателни пунктове.

Съвместната работа между отдел 08, ВГУ - ДС и Шести главен отдел на МДС - ГДР непрекъснато нараства по обем и качество, става все по-конкретна и целенасочена. Съвместните ни усилия бяха насочени главно към изпълнение на плана приет през април 1985 г. в Берлин и изясняване на нововъзникналите сигнали.

Отново трябва да отбележим доброто взаимодействие между ръководителя на оперативната група на МДС - ГДР на Черноморието, др. Шритцке и ръководството и оперативния състав на отдел 08, ВГУ-ДС и ОУ на МВР - Варна, Бургас и Толбухин. На провежданите периодични срещи се извършваше оценка за изпълнението на провежданите агентурно-оперативни мероприятия и се планираха такива по нововъзникналите обекти.

425

Из архивите на ДС

През 1985 г. по канала на международния туризъм работихме съвместно по 102 случая. Взаимодействието се изразява и в активния обмен на информация, проверките по оперативния отчет на лица и на моторни превозни средства, сигнализиране за подозрителни прояви на наши, ваши и чужди граждани, опити за бягства и др.

На срещата през м.април 1985 г. в Берлин между ръководствата на Шести главен отдел на МДС - ГДР и ВГУ - ДС бе постигнато споразумение за подбор и предаване на наши агенти за изпълнение на оперативни задачи на МДС - ГДР на територията на ФРГ и Австрия.

Във връзка с това в отдел 08, ВГУ - ДС бяха разгледани обстойно възможностите на наличната агентура и след подробен анализ на необходимите качества бяха подбрани двама агента.

През м. ноември и декември в София пристигна представител на Шести главен отдел МДС - ГДР за обсъждане на конкретните методи, форми и средства на реализация на договорените задачи и за лични срещи с агентите.

На мен ми е добре известна вашата положителна оценка, че предадените ви за ползване агенти ще могат да изпълняват ваши задачи през годината и имат добри възможности за перспективно ползване в бъдеще.

През годината на Черноморието е работено съвместно с оперативната група на МДС - ГДР по 15 обекта. Предадена им е информация за 144 граждани на ГДР установили подозрителни контакти с туристи от капиталистическите страни. Съвместно е работено по 10 сигнала за бягство на Запад от граждани на ГДР.

С оперативната група на МДС бяха разработени и съгласувани задачи на техен агент по западногермански гражданин. От агента бе

получена ценна информация за връзките на обекта, както и за местата, където същия провежда срещи с български граждани.

Успешно бе внедрен агент на МДС и към обекта на ДОП "Хана" западногерманска гражданка. Установен бе контакт и получена твърде интересна информация, относно характерните особености на обекта, поведение, връзки и бъдещи планове.

Агентурата на МДС - ГДР бе ползвана активно през сезона и по наши обекти на Черноморието. Ще се спра на някои от по-важните случаи:

Бернд Шолц, роден на 26.03.1954 г. гражданин на ГДР, отседнал в хотел "Атлас" на ТК "Златни пясъци", осъществи контакт с двама холандски граждани. Придобитите материали от проведените ОТМ дават възможности за преценка и ориентиране в бъдещата работа по обекта.

Успешно бе проведена комбинация с личното участие на началника на оперативната група на МДС - ГДР - др. Шритцке по обект на отдел Четвърти - ДС, ОУ на МВР - Варна. Всички цели на комбинацията бяха постигнати и спомогнаха изключително много за по-нататъшната работа по разработката.

Успешно бе внедрен агент на МДС - ГДР към обекта на ОП "Спасител" в Гранд-хотел "Варна", който потвърди данните за извършване на валутни спекулации и начина на тяхното осъществяване.

По обекта на ДОП "Контрабандиста", включен в съвместния план за работа, бяха насочени агенти на МДС, които дадоха ценна информация, относно поведението на същия и характера на контактите му с наши и чужди граждани.

Активни агентурно-оперативни мероприятия бяха проведени по обект на МДС - ГДР, отседнал в хотел "Зора" на ТК "Златни пясъци", който имаше намерение да осъществи бягство на Запад.

Из архивите на ДС

427

Из архивите на ДС

428

Аналогичен е случаят и с друг Ваш обект отседнал в хотел "Трапезица" на ТК "Златни пясъци", по който бяха използвани М-"Родопи", М-"Г", ВН и наша агентура.

Друг обект на МДС по който бяха проведени комплекс от мероприятия е Хьолнер, отседнал в хотел "Берлин", по когото бе използвана наша агентура, М-"Родопи", М-"Г" и ВН.

По обекта на МДС - ГДР - Кеслер Дитрих, гражданин на ГДР, бе организирано провеждането на оперативно-технически мероприятия и наблюдение по местоживеене, в резултат на което бе получена ценна информация, относно поведението на същия.

От представителя на МДС - ГДР в ОУ на МВР - Бургас бе получена оперативно-ценна информация за обекта на ДОП "Лисица" - представителка на западногерманската туристическа фирма "ИТС" на ТК "Слънчев бряг" и за обекта на ОП "Мулат" - главен представител на западногерманската туристическа фирма "ТУИ" на същия комплекс.

По западногермански гражданин в ТК "Албена" бе насочен агент на МДС - ГДР. В резултат на получената информация със западногерманския гражданин бе установен контакт от работник на ПГУ - ДС.

От органите на МДС - ГДР бе получена информация за български гражданин, работещ в ресторант "Стария дъб" на ТК "Албена", установил контакт с гражданин на ФРГ.

По обекта на ДОР "Хазяин" с окраска "Подпомагане за преминаване на границата без разрешение на надлежните органи" бяха доуточнени планираните съвместни мероприятия при пристигането му.

По обекта на ДОП "Туриста", заведено на представител на турска туристическа фирма у нас бе планирано насочването на агент на органите на МДС, турски гражданин, работещ във ФРГ. Работата в тази насока ще продължи и през 1986 г.

Чрез органите на МДС - ГДР бе организирано изучаването във

ФРГ на турския гражданин Озайдън Ердуган - обект на ОП в ОУ на МВР - Толбухин.

Във връзка с борбата срещу терористично-диверсионната дейност с оперативната група на МДС - ГДР бе постигната договореност относно поставянето задачи на тяхната агентура в тази насока и особено за разкриване членове на организацията "Виктория" и недопускане на диверсионно-терористични актове.

Успешно се развива и задълбочава сътрудничеството ни и по линия на ГКПП. Съвместната ни дейност през изминалата година беше насочена към засилване контрола върху чужденците, влизащи през ГКПП, увъвършенствуване на пропускателната система и подобряване на гранично-контролния и оперативно-издирвателния режим.

Благодарение на взетите спешни мерки от наша страна, през 1985 г. бяха предотвратени 15 опита за бягство на Запад от граждани на социалистически страни, както следва: СРР - 7, ГДР - 4, ЧССР - 2, УНР - 1, МНР - 1. Поради липса на разрешение от компетентните органи не бяха допуснати да пътуват за СФРЙ, Турция и Гърция 75 граждани на социалистически страни: ЧССР - 27, ГДР - 16, СРР - 13, УНР - 9, ПНР - 7, СССР - 3.

Получените данни през изминалата година показват, че противникът задълбочено и целенасочено изучава нашия гранично-паспортен режим, търси и най-малките пропуски в организацията на пропускателния процес и понякога успява да изведе на Запад граждани на социалистически страни. С извеждане се занимават не само известни организации, но и отделни лица, някои от които в една или друга степен се подпомагат от официални правителствени органи и организации.

Характерни са случаите при които се използва метода на "саможертвата", с тази разлика, че на ГКПП някои от лицата - извеждачи представят за обработка оригинален паспорт със снимката на ли-

Из архивите на ДС

429

Из архивите на ДС

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :10.10.2014г.Секретар :

цето - кандидат за извеждане. По този начин през май 1985 г. гражданката на ГДР Урсула Гункел и дъщеря й бяха изведени в Турция от семейство Хофмом - западногермански граждани.

През декември м.г. бе пресечен опит да бъде изведена от страната българска гражданка. При обработката на паспорта на влизаща в страната през ГКПП "Аерогара - София" австрийска гражданка е установено,че снимката на паспорта не е идентична с приносителката. При извършената щателна митническа проверка бе открит редовният австрийски паспорт,-със същите имена и снимка, съответстваща на лицето на приносителката.

В началото на януари т.г. на ГКПП "Свиленград", с международния влак на път за Турция бяха задържани двама румънски граждани с фалшиви паспорти. От проведените мероприятия бе установено, че паспортите им са дадени от _ ___ - р. на 03.03. 1952 г., румънски емигрант, живеещ във ФРГ.

За постигнатите положителни резултати в тази област, голяма роля изиграха проведените четиридневни курсове през септември м.г. с наши служители от ГКПП по въпросите, свързани с идентификацията на лица в процеса на паспортния контрол и разкриване на фалшиви документи. В резултат на добрата организация по подготовката и провеждането на курса, срочното превеждане, размножаване и изпращане на учебника по идентификация и високата квалификация на лекторите майор Вернер Дизел и капитан Бруно Флух, учебният курс премина на високо ниво и допринесе за подобряване квалификацията на нашите служители от КГПП. По същото време майор Хайнц Щайгер оказа помощ на изградената на ГКПП "Аерогара - София" оперативна група, за повишаване квалификацията й при изпълнение на оперативни задачи, както и за подобряване координацията и взаимодействието с граничните митници на международните летища. Искам да се възползвам от случая,

Из архивите на ДС

за да изкажа още един път нашата голяма благодарност за оказаната ни ценна помощ.

През изминалата година значително се подобри и качеството на обмена на оперативно интересна информация по изградената система за кодиран обмен на информация между летищата на братските страни. Ежемесечно се информирахме взаимно за обменената информация между летище Шьонефелд и Аерогара - София, Варна и Бургас. Системата беше допълнена с нови кодови разговорни елементи, което допринесе за повишаване качеството на предаваната информация. Тук трябва да споменем, че възможностите на системата все още не се използват напълно, малко е обменената информация, а участието на останалите партньори от братските органи за сигурност е символично.

431

Изпратените от наша страна информации по системата са общо ...23... - от Аерогара - София - ...8..., Варна - ...14..., Бургас - ...1... . През настоящата година ще положим усилия подаваната от нас информация да се повиши както по обем, така и в качествено отношение.

През 1985 г. продължи утвърдената традиция за взаимно информиране по разкрити на ГКПП подправени, фалшиви и недействителни документи за пътуване. По ваша информация учебният каталог се попълни и с белези за разкриване на фалшиви ирански паспорти. От наша страна предоставихме изградената и действуваща при нас система за контрол и регистрация на чужденците, за копиране и прилагане на ГКПП на ГДР, съобразно Вашата технология и ред за извършване на гранично-паспортния контрол. Предоставихме и информация за констатираните на нашите ГКПП, особено на Аерогара - София, опити за фалшифициране на транзитни визи за ГДР, използвани обикновено от граждани на някои арабски страни. Периодически взаимно се информирахме за измененията в образците печати, използвани в работата на ГКПП,

15

19

kakto и за измененията на използваните цветови комбинации мастила в тях.

През изминалата година наши специалисти пребиваваха в ГДР, където обстойно се запознаха с методите използвани при обучение състава, работещ на ГКПП. Обменения положителен опит ще приложим при изграждането на учебния център в района на ГКПП "Аерогара - София".

Заслужава да отбележим и тясното сътрудничество с представителя на Шести главен отдел на МДС - ГДР в София, др. Герхард Горкло, който ни оказваше помощ при решаването на спешно възникнали проблеми в целия обсег на нашето взаимодействие.

ДРУГАРИ,

В предстоящите разговори ние ще поставим някои недокрай решени въпроси по линия на международния туризъм и ГКПП.

Искам да изразя нашата убеденост, че настоящата среща ще бъде един нов, по-висок етап в съвместната ни работа, за по-успешна и ефективна борба против подривната дейност на противника.

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО!

Отп. в 2 екз.
№ 1 - др. Аначков
№ 2 - Отдел 14
Изп.: Отдел 14/ДК
Нап.: Христова-5648
24.02.1986 г.

строго секретно!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С П Р А В К А

За агентурното обслужване на чешките граждани в "Сл.Бряг".

Задача за агентурното наблюдение на чешките граждани и гражданите на ГДР не е стояла пред органите на ДС през курортния сезон на 1960 год.

Получиха се отделни сигнали за исказвания и някои прояви на чешки граждани заслужаващи внимание за проверка и изесняване. Така например от ГВ Бургас бе задържан младеж чешки гражданин в момент когато фотографира наши военни кораби. Постъпиха сигнали за други чешки граждани че са движили в района на брегова батарея в района на гр. Несебър. За друг, че направил вражески исказвания и за някои че установяваха връзки с австрийски и Зап.Германски граждани. Всички тия данни давахме на чешкия другар който работи на комплекса като екскурзовод съвместно с него и него ва агентура провеждахме мероприятие за тяхното изесняване.

Той често поставяше пред нас въпроси за уреждане на известни слабости допустнати в работата на "Балкантурист" които довеждаха до знанието на административното ръководство.

За по-правилно агентурно наблюдение на тия чешки граждани заслужаващи оперативно внимание предлагаме предварително да се установява връзка с чешките другари и когато е необходимо да бъдем уведомявани от министерството за вземане на съответни мерки. Предлагаме също да се изпрашат в комплекса като почиващи или екскурзоводи оперативни работници от Чехия и ГДР и тяхна агентура за ползуване.

27.I.1961 год.
"Сл.Бряг"

НАЧАЛНИК ПОДУЧАСТЪК МВР:

майор

строго секретно!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С П Р А В К А

За констатирани допустнати слабости по досегашното обслужване на чуждите граждани в курортния комплекс "Сл.Бряг" гр. Несебър.

В досегашната практика по обслужване на чуждите граждани летуващи на курортния комплекс "Сл.Бряг" от ДСП "Балкантурист" са допустнати следните по-характерни слабости:

Не бяха рядко случаите когато рейсовите коли предназначени да превозват гостите закъсняваха за гара Варна или за летище Сарафово. Също не на време там са се явявали екскурзоводи, които да поемат и упътят хората при което положение се е разваляло и настроението на почиващите още с пристигането им на наша територия. Не беше организирано така както искаха чужденците щото още с слизането на наша земя да им се раздадат определените джебни пари, за да могат да си закупят на гарата или по пътя плодове, зеленчуци, или разхладителни напитки. При по-добра организация това би могло да стане. Има се предвид, че на голямата група английски граждани която пътуваше с кораб, още в кораба преди да слязат, им беше обменена валута.

По някога се получаваше така, че при идване на няколко групи изведнаж не бяха отправени и настанявани своевременно по хотелите вина за което имаха екскурзоводите и централната администрация. Рядки бяха случаите на камариерките в началото да не знаят разположението на стаите, което е забавяло разнасянето на личния им багаж и друго обслужване. По някога се получаваше така, че гостите бяха вече по хотелите и наближаваше време за вечеря а камиона с куфарите им не беше пристигнал и те не можеха да се облекат и подготвят за вечеря на време.

Поради това че до сега основните ресторанти където се хранеха чужденците не бяха остъклени и не предпазваха от слънце, вятър и дъжд управата се принуждаваше да групира на по-големи маси по-вече хора по който начин се нарушаваше културното обслужване на гостите, не можеше на време да им се поднесе топла храна. По някога храната не биваше вкусна и питателна поради това, че не се влагаха всички подправки, тъй като са биле свършили и не са биле набавяни на време от търговския отдел. А цената си е оставала същата каквато е била колколирана първоначално нещо което е разсърдвало тяхните представители и се е влизало в излишни разправии.

Имаше два случая на получаване разстройство сред голям брой от чехските летовници, които сочиха като причина, че им било поднесено ядене приготвено от недоброкачествен говежди език. Това обаче не можа да се изясни тъй като от "Балкантурист" оспорваха, че езика е бил стар, а изтъкваха други причини.

Не винаги някои от сервитьорите се явяваха в опрятен вид. Имаше оплаквания, че някои сервитьори са работили не бръснати и с изцапани дрехи, а от косите на сервитьорките е имало констатирани случаи да падат косми в яденето.

Доста разправии "Балкантурист" имаше с чужденците по договорираните или уреждани по-късно екскурзии. Не винаги колите тръгваха точно в определеното време от по-първия ден, а всяко забавяне на колата с 10-15 минути дразнеше и възмущаваше гостите, които смятаха, че са загубили ценно време. По някога в някои от колите определени за екскурзия нямаше екскурзовод и на чужденците не можеше да се разясняват характерни исторически, стопански и др. обекти по пътя. Имаше случаи когато не се взеха бързи мерки за осигуряване квартири в съответния град до където беше устроена екскурзията. Така например се е наложило коли от Пловдив да се връщат с чужденци за нощуване в Ст.Загора поради не усигурени квартири в Пловдив. В Бургас например не е подсигурена стая на гарата или близо до нея, където биха могли чужденците да оставят личния си багаж куфарчета, чанти, пакети и др. и да се разходят из града през времето когато е трябвало да се чака определения час за влака.

Не може да се каже че е уреден въпроса с културния отдих и приятно занимание на почиващите в дните когато времето не е подходящо за плажа. Липсата на културен дом закрито кино и др. закрити зали, а също така някои от дневните, които бяха открити се превръщаха във ветрилници, принуждаваха чужденците по някога да седят в стаите си завити в одеалата. През есента когато времето се захладняваше не бяха усигурени за всички гости и по едно вълнено одеало.

Поради това че много от чужденците гарираха колите си около хотелите където почиваха на площ залесена и затревена директора на комплекса даде не официално разпореждане да се изпуска въздуха от гумите им, нещо което много възмущаваше гражданите а веднаж чехски гражданин завари у-л на хотел "Венера" когато му пуща въздуха от гумите на колата, скараха се и искаше да го бие. По този повод вестник "Стършел" излезе с критични бележки.

Спортните игрища които са започнати със стр(ежа на комплекса още не са готови и нямаше къде почиващите да спорт· уват. Една чехска група се принуди сама да поизравни в единия край игрището и си изготвиха Волейболна площадка.

Из архивите на ДС

Друга сериозна слабост която беше много характерна и се набиваше в очите и много дразнеше чужденците беше това че почти през целия сезон не се доставеха редовно плодове за свободна консумация, а директора забрани да се продават дини поради това, че щяло да се замарсява района с кориге. Дини не бяха доставени както от търговската организация Поморие, така не се и разрешаваше свободна продажба от кооперативните стопанства-все,по същите причини.

Работното време на павилионите на Градска Търговия Поморие, които продаваха плодове, хранителни продукти, напитки, пощенски картички и марки не бе много съобразено с най-удобното и свободно време на чужденците а павилионите работеха когато чужденците бяха на плажа и обратно.

На плажа липсваха съблекални и приходящите временно граждани нямаше къде да си съблекат дрехите и ги оставяха на пясъка по плажа.

27.I.1961 год.
"Сл.Бряг"

НАЧАЛНИК ПОДУЧАСТЪК МВР:

майор

Строго секретно! 51
Екз.№ 1

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С П Р А В К А

ОТНОСНО: резултатите от съществуващите магазини с продажба на стоки с чужда валута през летния сезон 1965 година.

В началото на сезона 1965 година на курортния комплекс "Златни пясъци" беше открит магазин за продажба на внесени от Зап.Германия стоки с чужда валута. По късно бяха открити още два магазина, а в същото време в различни павилиони и в баровете също се продаваха различни артикули срещу западна валута.

Анализирайки резултатите от дейността на тези магазини и въобще създалата се обстановка от тях, могат да се направят следните изводи:

В разговори със зам.директора на " Балкантурист" др. Строгов и Н-к отдела П.Дойчев се установи , че в края на сезона 1964 година в резултат на множество оплаквания и настоявания от страна на представители на западни туристически фирми и обикновени туристи, направено е предложение през Централно у-ние "Балкантурист" да се продават в комплексите цигари и козметични артикули внесени от западните страни, с което се задоволи искането и търсенето им от туристите. За улесняване на вноса на такива стоки е предложено да се сключат договори с търговци, които да ги внасят и продават срещу западна валута.

В резултат действително се сключват такива договори, но неизвестно по какви причини артикулите се разширяват по асортимент и освен стоките за които е правено предложение се включват

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :13.10.2014г.Секретар :

52

още различни дрехи – ризи, рокли , бельо, вратовръзки, вълнен трикотаж, магнитофони и др. Така се откриват магазините, в които се назначават български служители продавачи , които получават стоките от централен склад.

В самото начало и до средата на сезона е стоял въпрос единствено, че тези стоки трябва да се продават срещу чужда валута без оглед кой ги купува. Изхождало се е вероятно от това , че валута притежават само западните туристи.

Каквo се получи обаче на практика.

В разговор с продавачките от тия магазини се установи, че гражданите на ГФР и другите западни гости купуват от магазините изключително цигари, напитки и козметични артикули. Дрехите и другите стоки купуват българи и някои гости от демократичните страни – предимно поляци.

До началото на м.септември купуването на стоките ставаше свободно в магазините, стига срещу тях да се дава валута. По линия на МВР и наша линия започнаха да се получават сигнали за появилото се търсене на валута от наши граждани. Резултатите от това бяха печални. От една страна служители от "Балкантурист" като сервитьори, бармани, служители в хотели и др. на които е бивало предоставяна възможност да събират валута от чужденците при плащане на консумации, не отчитаха валутата, а я възстановяваха в български пари, като същата ползваха за лични нужди. От друга страна служинели и граждани направо предлагаха на чужденци да купят от тях валута. В това отношение кампанията за търсенето ѝ доби изключително големи размери в средата на сезона и се стигна до куриозни случаи. Така в участъка на МВР на 8.VIII.65 год. бе доведен младежа от гр.Варна, който с написан текст на лист / тъй като не знае немски език/ е ходил от маса на маса и молел чужденци да му сменят валута – марки срещу лева. Други двама младежи от Коларовград бяха заловени , когато спират чужденци и искат да закупят валута. Такива случаи бяха регистрирани не

Из архивите на ДС

един. По наше настояване се въведоха известни ограничения в магазините, като стоки се продаваха само срещу личните паспорти на българските граждани, а в края на сезона се забрани въобще продажбата на стоки на българи.

В заключение на гореизложеното , резултатите от съществуващите магазини за продажба на чужди стоки срещу валута могат да се разделят в две направления:

1. Финансов ефект – от всички стоки продавани в магазините, щандовете и барювете срещу чужда валута е реализиран стокооборот на стойност около 330 хиляди валутни лева, 60 % от този стокооборот е взет от вносителите търговци, а 40 % са останали в ДСП "Турист" или това съставлява около 130,000 валутни лева. Като се отчитат заплатите на работниците и другите средства за издръжка на търговията, очевидно е, че чистата печалба е незначителна.

Тук трябва да се отчете и друго.

ДСП " Балкантурист" има неизпълнение на плана по обмен на валута.възлизащ на 210 хиляди валутни лева. Ако валутата реализирана в оборота на магазините беше протекъл през обменните бюра, то парите дадени на търговците биха останали в разпложение на страната.

Може да се направи една такава сметка:

Чужденец / примерно от ГФР/ на когото за свободна консумация са му необходими 100 български лева, чрез обмен в бюрата на " Балкантурист" трябва да даде за тях 200 западногермански марки. В същото време на "черно" , госта ще продаде 100 или 150 зап.марки и ще получи пак 100 лева. С тоя пример може да се види колко чужда валута е загубена за държавата с даване възможност на български граждани да купуват марки и след това да си купуват стоки в магазините.

2. Морално- политически ефект.

Нашето мнение е, че тук е най-голямата вреда от

допуснатото търгуване със стоки внесени от вън срещу валута. В двата от магазините се продаваха на отделни щандове и български стоки. Гражданите сравняваха едните и другите по качество и външен вид и явно с възхищение говореха за превъзходството на чуждите стоки. Нормално явление беше щандат с български стоки да е празен, докато на другия щанд се тълпяха купувачи и любопитни "зяпачи".

Това явление ставаше пред очите на чужденците и те в отделни разговори нагледно показваха превъзходството на капиталистическата икономика.

Другия показателен факт е " лова на валута". Нашите граждани, болшинството от тях честни и добросъвестни служащи или работници се унижаваха да се молят на чужденците да им продадат чужда валута. Това те правеха в стремежа си на всяка цена да се сдобият с нещо " вносно".

В това отношение може спокойно да се направи извод, че не е изключено всичко , което се получи като последствие от съществуването на магазините с чужда валута, да е подготвено предварително и да служи като една удобна форма за провеждане на идеологическата диверсия.

Началник отделение за курорта "Зл.пясъци"

Полковник: _____

/10 XII.65 г.

9.XII.1965 г.
Варна

Отпеч.в 2 екз.
1- отдел II, у-ние II КДС
2- към дело
Изпълнител: _____
/Ил.Стоилов/

ИВ/

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго секретно!
Екз.№ 1

УТВЪРЖДАВАМ

НАЧАЛНИК ОКРЪЖНО У-НИЕ КДС

ген.майор : [signature]

5 VIII 1966 г.

Варна

ВАРНА

КДС ... ПРАВЛЕНИЕ ...
ВХ.№ 21720 от 22 АВГ 1966 г.

ДОПЪЛНИТЕЛЕН ПЛАН

Относно мерките за предотвратяване причините на отравяния в заведенията осигуряващи храна на почиващи чужденци.

1. Да се представи справка на Окръжния комитет на БКП и Окръжния народен съвет, с цел да се предизвика, подготви и проведе окръжно съвещание на всички отговорни фактори по изхранването на почиващите чужденци. С наше участие да се подработят конкретни ръководни решения и мерки.

Срок - 8.VIII.1966 г.
Отг. - Ген.майор Аргиров

2. Да се проведе среща с ръководните другари от службите по санитарно-хигиенния и ветеринарния контрол, да им се изтъкнат конкретни случаи на неизпълнение на служебните обязаности от техни органи и се поиска да вземат конкретни и строги мерки по контрола.

Срок - 9.8. 1966 г.
Отг. - полковник Вълчев

3. Да се разяснят констатациите от следствието за нередностите на другаря окръжен прокурор и му се предложи да проведе профилактични мероприятия чрез практически проверки.

Срок - 9.8.1966 г.
Отг. - полковник Вълчев

12

4. Да се предложи на ръководството на "Балкантурист" да проведе съвещание с всички управители на ресторанти и главни готвачи, на което да се разгледат случаите на отравяния и да се предупредят за вземане на мерки.

Срок - 8.VIII.1966 г.
Отг. - полковник Вълчев

5. Да се инструктира целия наличен апарат от агентура и ДВ, имащи отношение към хранителните заведения на "Балкантурист", да ни информира навреме за неспазване на правилниците и инструкциите по обработката и съхраняването на храната.

Срок - 10.VIII.1966 г.
Отг. - н-к отделение - Андреев и Методиев

6. Да се извърши проверка в картотеката за всички работещи в кухните и бюфетите от заведенията на "Балкантурист", и установените вражески елементи да се отстранят от там.

Срок - 30.8.1966 г.
Отг. - Оперативния състав

7. За в бъдеще всички новоназначени работници в кухните и бюфетите в ресторантите на "Балкантурист" да се проверяват по картотеките на ДС и НМ. Главните готвачи и бюфетчиците при същите да се изучават предварително. Да се уреди чрез ръководството на "Балкантурист" назначаването на такива да се съгласува с ДС.

Срок - постоянен
Отг. - опер.работници

4.8.1966 г.
Варна

ЗАМ.НАЧАЛНИК ОКРЪЖНО У-НИЕ КДС
полковник: /Вълчев/

отп. в 2 екз.
№ 1- отдел II,У-ние II КДС
№ 2- към дело
Написала: Калудова

Строго секретно!

Екз. 1.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

СИГУРНОСТ ... КДС
Вх. № 2596 от 31.08 1987 г.

С П Р А В К А

относно: дейността на магазините със чужда валута в курортните комплекси и тяхното въздействие върху българските граждани.

Магазините за продажба на вносни стоки срещу западна валута, работещи на консигнационни начела са открити през 1965 г. по предложение на комитета по туризма при Министерски съвет. Първоначалното им предназначение е било задоволяването нуждите на западните туристи, от плажни принадлежности, стоки свързани с личният им тоалет, цигари и др. Действително през 1965 год. асортимента на стоките бе ограничен. През 1966 год. тези магазини се превърнаха в универсални, със стотици видове стоки, от които летуващите западни туристи не се нуждаят. Доставени са големи количества мъжки ризи, дамски панталони и жилетки, якета и шушляци, транзистори, фотоапарати, часовници, магнитофони, чорапи, джапанки и др. През 1966/67 година една от фирмите достави даже западни вестници и списания, някои от които реакционни, чиято продажба бе своевременно прекратена след активна намеса на партийни и държавни органи.

От пръв поглед става ясно, че доставените 12,388 броя блузи, 14,309 ризи, 14,878 чифта джапанки, 7,557 шушляци, 1,677 бр. часовници, 5,326 дамски колани и пр. през 1966 г. не са

предназначени за западните туристи, а за други купувачи – българи или туристи от социалистическите страни. Едва ли ще се намери западен турист, който ще пристигне в нашата страна, без часовник, риза или други от изброените по горе вещи . Това очевидно е ясно и на западните търговци, които вече не се занимават с кремове и масла, от които се печели по-малко . Някои от тези стоки, като например шушлеците вече нямат пазар в западните страни , защото не се носят.

В четирите магазина за продажба на вносни стоки срещу западна валута се доставят стоки от следните фирми:

1. "Вуф" – западно германска фирма със собственици Вуф и Петерс,търговски директор Банк и представител в България Гасберс, доставя облекло, бельо, галантерия, парфюмерия, шушлеци, сандали, фотоапарати, транзистори, очила, запалки и др. В сравнение с останалите фирми "Вуф" има най-голям дял на участие във вноса и продажбата, около 50 %. През 1966/67 год. чрез нея са внесени и вестници и списания от ГФР, Франция и Англия, които се продаваха само срещу западни марки.

2."Конор" – смесена фирма с участие на търговци от Италия, Швейцария, Гърция и Турция , която има представителство в "Разноизнос" – София е доставила през 1966 год. голямо количество каучукови изделия , производство на "Пирели", които обаче не вървят на пазара и са залежали в склада . Освен това тя внася блузи, пуловери, бельо, бански костюми, козметика и бижутерия. В началото на м. август 1967 година достави 2,000 бр. шушлеци.

3."Отт" – западногерманска фирма , която разполага в момента с малко стоки, предимно лак за нокти и фотофилми. Желае да прекрати договора в края на годината.

4."Гьотц" – западногерманска фирма – внася предимно надувни каучукови изделия, червила, чехли, четки за зъби, кремове ,но в малки количества .

Б."Худзон" – западногерманска фирма , внася само часовници.

Освен стоки от горните фирми, през 1967 год. в магазините се продават ризи наше производство чрез "Булет" по 8 западни марки, които струват по магазините по 15 лв. От м. август т.г. са доставени часовници и кремове . Особено е голямо търсенето на ризи от български граждани поради ниската им цена. "Пиринпимпекс " продава в тези магазини кожени изделия.

През 1966 год. в магазините на консигнация е реализиран стокооборот в размер на 300,000 лева и чиста печалба около 70,000 валутни лева. По предварителни данни през настоящата година стокооборота ще бъде по нисък, поради намалената доставка на стоки вследствие на забавяне на изплащането от страна на ДСО "Турист".

Между западните фирми и ДСО "Турист" –София се сключват договори със срок от 2 години . Валидните за момента договори са сключени от страна на "Турист" от Н.Иванов в началото на 1966 г. Всички договори са идентични . Съгласно тях западните фирми се задължават да доставят стоки на консигнация до складовете в София, Бургас и Варна, като се заплащат транспортните разходи. Те са длъжни да приберат и експедират непродадените стоки. "Турист" поема задълженията да ги съхранява в свои складове и да организира пласмента и продажбата в магазините за своя сметка. Собственик на стоките до тяхното изплащане или връщане остава фирмата. Подбора на стоките, които подлежат на внасяне се извършва от ДСО "Турист" –София. "Турист" утвърждава внесени листи за всяка фирма и доставката става след взаимно съгласие на двете страни за вида и броя на артикулите по установената номенклатура. Делът на стоките доставени през 1965 г. рязко намаля през следващите години за сметка на облекло, галантерия, парфюмерия и др. Кремове и масла се доставят съвсем малко и не могат да задоволят нуждите даже на западните туристи. Внесените стоки са в повечето

случаи демоде, излезли от употреба, закупени от търговците на безценица и за това те правят отстъпки на туристите. По договор фирмите изпращат тук представители , които изучават нуждите на пазара и се съобразяват с тях.

В цените, по които търговците доставят стоките са включени стойността, транспортните разходи и печалбата. Факта, че сключват договорите показва, че въпреки отстъпките, които правят те имат печалба. След като закупят тези стоки на безценица, неплащат мито и не отделят средства за реклама, от каквато тук няма нужда, те могат да си позволят на пръв поглед тези ниски доставни цени,превишавани от продажните от 20 до 60 %. Продажните цени се образуват едностранно от комитета по туризма . Съгласно договора в края на всеки следващ месец "Турист" извършва преводи на съответните фирми чрез външно търговска банка, като заплаща около 60 % от реализирания приход от продажбата. Останалите 40 % остават за "Турист". Само за "Вуф" това съотношение е 70 към 30. Причината за тази отстъпка на "Турист" не ни е известна . Може да се предполага, че тя се прави защото "Вуф" се явява главен контрагент, но не е изключена лична заинтересуваност на някои лица сключващи договорите, защото и останалите фирми не биха имали нищо против да внасят повече стоки при завишен процент на тяхно право.

При среден процент на участие в прихода от продажбата около 38 % и очаквано изпълнение за годината около 220,000 лева през настоящата година чистата печалба за ДСО "Турист" от магазините във Варна ще бъде около 65,000 вал утни лева. Към 31.XII. "Турист" и фирмите се разчитат окончателно . Разликата между доставените и продадените стоки се пресмята след инвентаризация. По договор на фирмата се дава право да разполага през всяко време с останалата стока . Това положение открива възможност за търговците да използуват оставената на отговорно пазене стока за подаръци на българи с цел лична изгода или "спечелване" на служители от ДСО "Турист"

с които поддържат контакти.

През първата половина на 1967 год. ДСО "Турист" не бе изплатило задълженията си към фирмите и доставката на стоки от тях на страна бе почти прекратена. През м. юли сумата била преведена чрез външно търговска банка и се очакват нови постъпления. В началото на август фирмата "Конор" достави нова стока за 50,000 долара.

Представителят на фирмата съдействува за рекламирането на стоките , тяхното навременно пристигане, да заявява необходимите количества и следи сметните отношения между двете страни."Гьотц" и "Отт" нямат свои представители защото и дейността им е ограничена. Представителите на "Конор" и "Худзон" посещават рядко Варна.

Заслужава нашето внимание дейността на служителите от фирмата "Вуф", които посещават често страната. По тях се работи активно от Окръжно управление КДС -Варна и управление II- КДС. Търговският директор Арнолд Банк, по професия лекар е опитен търговец. От 1929 до 1936 год. е живял с родителите си в СССР. По време на войната е бил отново там като военен лекар. Преди 9.IX.44 година е посещавал и нашата страна, но неизвестно по какъв повод. След войната се занимава с търговия. През 1965 год. става търговски директор на собственика Вуф и движи неговата дейност. От м. юни 1965 год. до м. юли 1967 год. е посещавал нашата страна като турист или служебно - 24 пъти / през 1965 г.-8 пъти, 1966 г.-12 пъти и 1967 г. - 4 пъти/- или в продължение на две години и половина е прекарал в нашата страна общо 316 дни. Често не е спазвал срока на пребиваване - заминавал си е по рано или в други случаи просрочвал срока без разрешение. Посещавал е София,Варна и Бургас и отсядал в различни хотели , но в нито един от тях не му е подпечатван граничния контролен лист, което пречи да се проследи движението му из страната. По време на този продължителен престой е създал връзки с много българи. Характера на някои

Из архивите на ДС

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :13.10.2014г.Секретар :

от известните не е установен, а вероятно има много други, които са неизвестни на службата. Поддържа интимни връзки и със жени [illegible]. В разговор със служители от участък МВР – Златни пясъци е заявил, че раздава подаръци на свои познати българи. Правил е опити да изучава наши граждани. Очертава се като тактичен събеседник, който се държи в различни среди по различен начин, предпочита внимателната и преднамерена беседа. Не си служи с остри хули по адрес на обществения строй у нас, но като хвали народа, противопоставя го на заемащите ръководни постове. Изказвал се е, че нашия апарат е муден и бюрократичен. Много от хората, с които бил принуден да преговаря не били никакви търговци, а неуки хора, със слаба култура, които не познават тънкостите на търговията, на работата с която са натоварени. Високите продажни цени у нас го принуждавали да внася по евтини стоки.

Докато поддържа по тесен контакт с представители на ДСО "Турист"–София, на собственика "Вуф"– и служителя от фирмата следят работата на магазините във Варна и Бургас. Тук те поддържат връзки със служители от "Турист" и други граждани с порочни наклонности и вражески настроени. Петерс прекара в "Спорт палас" продължително време през зимата на 1967 г. без да има да върши някак ва конкретна работа. Често устройваше компании, на които заплаща и си прибира сметката за консумацията . Организатор на подобни събирания е бил и [illegible] при посещенията си във Варна [illegible]. Двамата са правили подаръци на стойност до 200 западни марки. Стоките за подаръци са вземани от склада "Златни пясъци" срещу документ. По непроверени данни през пролетта на 1967 г. Петерс бил подведен под съдебна отговорност за злоупотреба и в момента бил в затвора. Представителството на фирмата се изпълнява сега от Гасберс и , архитект в ДСО "Турист"–София, който не е официално назначен, а се занимава с тази дейност по

съвместителство, за което му се заплащало 12 лв. на ден плюс разноски за храна и квартира [redacted] се явява като много доверен човек на търговците от "Вуф".

Мащаба на дейността на фирмата "Вуф" в страната не е толкова голям, че да изисква почти непрекъснатото присъствие на директора и представители, чести посещения и продължителни престои. Големите разходи, които те извършват за пътувания, престои, компании и щедри подаръци не са изчислени, но те са неприсъщи и прекалено разточителни за една търговска фирма, даже и при условие, че тя си осигурява максимален процент печалба. Може да се предполага, че успоредно с търговската си дейност, служителите от фирмата "Вуф" изпълняват разузнавателни задачи. За това говори факта, че шефа на разузнавателната служба в една област в ГФР – д-р Фукс е разказал пред кандидата за агент [redacted] – западногермански гражданин, че е запознат с действията на [redacted] в нашата страна, с раздаването на подаръци в интерес на търговските сделки [redacted] е казал, че за да могат да се правят добри сделки в България, трябва да се раздават подаръци. Най-подходящо било да се подарява плат за костюми, но трябвало да се внимава – на генералния директор да се подарява най-хубав плат, като е споменал името на Несторов [redacted].

Внимание заслужава и дейността на "Булет". Доставените през 1967 год. голямо количество ризи наше производство се търсят масово от българи. През м. ав густ са доставени часовници и кремове. Платата валута за тяхната продажба остава в страната, но едва ли ръководителите на "Булет" и "Турист" в стремежа си към спечелване с валута се съобразяват, по какъв начин ще бъдат изкупени техните стоки, как клиентите българи и туристи от социалистически страни ще се снабдят с марки или долари.

От чисто комерческа гледна точка се вижда, че изгодата от магазините за продажба на вносни стоки с чужда валута се състои в осигуряване на чиста печалба в размер на около

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 13.10.2014г. Секретар:

Из архивите на ДС

65-70,000 валутни лева, без да се изразходва за закупуването на стоките нито стотинка. Това безспорно е изгодна дейност за нас, като се има предвид, че подобни магазини има в София, Слънчев бряг, Калотино и Русе, с които годишната печалба става чувствителна . Но тези на пръв поглед добри и на пръв поглед лесно постигнати финансови резултати , след задълбочен икономически анализ намаляват и в никакъв случай не могат да компенсират отрицателните последици върху нашите граждани, върху престижа на нашия обществен строй.

Какво показва погледа върху купувачите в магазините. При откриването им през 1965 г. те бяха предназначени за западни туристи , а фактите от проведената анкета сред служителите на ДСП "Турист- -клон Варна през 1967 год. показват, че само 10 % от стокооборота на тези магазини се извършва от западни граждани .Съвсем рядко немец купува някоя вещ за лична употреба, а англичанин или французин даже не се отбива в магазина, освен случаите когато е помолен да купи подарък на свой български приятел. Тъй като в курортните комплекси преобладават западногермански туристи, те се явяват основни купувачи и са наложили западната марка да доминира пред останалите 13 вида чужда валута, с която се купува. От друга страна западногерманските туристи създават най-много връзки с българи и туристи от социалистически страни и са" най-отзивчиви" на предложенията за продажба на левове срещу марки. Те са заинтересувани от тези сделки, защото при обмяната "Балкантурист" по търговски курс получават 1 лв. за 2 марки, а от българите или поляците им се предлагат в най неблагоприятния за тях случай 3 лв. за 4 марки. Голяма част от внесената у нас валута от западните гости, предназначена за задоволяване нуждите им по време на престоя, не се обменя в бюрата срещу левове, не остава тук, а се изнася обратно в чужбина под формата на заплащане на доставените стоки в магазините . Свободният пазар на чужда валута расте застрашително и се явява сериозен

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :13.10.2014г.Секретар :

конкурент на обменните бюра . По данни на органите на МВР – Зл. пясъци с откриването на магазините са се увеличили рязко валутните престъпления. През 1966 година са реализирани престъпления за покупка на стоки от магазините и трансферна валута на сума 6,000 лева. В средата на м. август 1967 година тази цифра достигна 7,000 лева, което показва, че нарушенията растат. Органите на МВР залавят ежедневно българи и граждани на социалистически страни, извършващи контрабанда с вещи и валута . Така например лицето , жител на София , работи в Златни пясъци, като спасител, организирал тук група от свои приятели от София, които обменят валута, закупуват вещи от магазините и ги продават в София. При задържането му са иззети вещи и западна валута в размер на 220 лева. В средата на м. август е изменил на Родината. С посредничество на полски гражданин е закупувал от магазините вещи с цел да ги препродава в родния си край. Блажо Блажев от Згалево, Плевенско е задържан с валута на стойност 160 лв; Симеон Велков от Костенец с 120 западно германски марки; служител в ДСП "Турист"–Варна със закупени вещи за 230 лева ; от Долни Дъбник, Плевенско, студент , с 70 западно германски марки . Чешките граждани и са обменили 674 лв. срещу западна валута, а полския гражданин 400 лв. Камериерката от Международния дом на журналистите е откраднала от стаята, която обслужва 200 западни марки. Между задържаните е и членът на БКП от Габрово ,студент III курс външна търговия, който е закупил магнетофон "Грундинг", същият се държал лошо пред органите на МВР. До каква степен стремежът към чужда валута увлича и заслепява наши граждани говори факта, че през 1966 година е задържан при опит за кражба на валута офицерът от МНО лейтенант от Казанлък.

Из архивите на ДС
451

Из архивите на ДС

Най-многобройни клиенти в магазините се явяват полски туристи – около 50 %. Срещу долари и марки те купуват облекло, фини найлонови стоки. Доларите, с които купуват с обикновено смачкани, вероятно пренасяни през границата. С марки се снабдяват по следния път: обменят в различни пунктове злоти срещу левове, с левовете закупуват марки срещу които се снабдяват със стоки от магазините. По нататък някои превръщат тези стоки в левове продавайки ги на българи с комплексите или в града и т.н. Чрез подобен малък бизнес те си осигуряват безплатна почивка в България, а не е изключено по опитните от тях да си отиват с печалба. В магазините покупките за поляци често се извършват от западногермански граждани придружавани от тях.

Значителен е броя на чешките туристи, които купуват срещу долари и шилинги. По-малко са унгарци и румънци и югославяни, които разполагат главно с долари.

През тази година се увеличиха купувачите и между съветските туристи срещу долари и френски франкове те купуват шушлеци, ризи, бельо, облекло, химикалки, като предпочитат магазините отдалечени от техните хотели. Жените са даже претенциозни при избора на стоките.

Когато западен турист купува по изключение нещо за себе си, избира и мери, а когато е за подарък или по молба на българи, не е претенциозен. В много случаи той казва направо, че стоката е за подарък, като българина е около магазина или в съседство до чужденеца, посочвайки му желаната стока. Броят на българите – купувачи не може да се установи точно защото е достатъчно да се заговори продавачката на чужд език – западен или славянски и забраната за българи е преодоляна. Между купувачите говорещи немски език има и граждани на ГДР, но е трудно те да бъдат разграничени от западните.

Надписа в магазина "само за чужденци" служи главно за предупреждение на българите да търсят начин да закупят желаната стока. Първо те трябва да се снабдят със западна валута. Докато до откриването на магазините това бе рядко срещано явление, сега се е създал култ към долара и западно германската марка. Служителите в курортните комплекси и летуващи българи се стремят да се снабдят с валута с цената на унижение и угодничество, без да се държи сметка за личното и национално достойнство. По данни на жената на кандидат агента Франц – западно германски гражданин, продавачът на цветя Петър Чичев от София в желанието си да спечели благоразположението на западен гражданин, да му продаде марки е стигнал до там, че го е предупредил да се пази от друг българин, който е агент на българската полиция.

Витрините на тези магазини служат за примамка на поклонниците на Запада и неукрепналите политически, които затъват още повече в пагубното действие на буржоазното влияние. Магазините са един от пътищата, които дават добра възможност за провеждане на идеологическа диверсия срещу нашия народ. Служителите в курортните комплекси усилено търсят начини за запознанства със западни туристи, да си намерят между тях приятели, от които да получат валута. Те изявяват желание да им бъде заплащана услугата в марки или долари, молят ги след това да закупуват стоки с получената от тях валута. Който българин няма познати се обръща към всеки срещнат западен турист, без да подбира средства и начини. Камериерка обслужваща западно германско семейство е поискала най-нахално в неудобно време 3 марки, които да прибави към наличните в нея 21, за да купи пуловер от магазина за дъщеря си. Възмутени, западните туристи я изгонили от стаята.

Свидетели на "мъките" на българите около магазините, западните граждани подхвърлят репликата: "Вие нямате свобода, никъде в света няма такова нещо".

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :13.10.2014г.Секретар :

Показателно е изказаното мнение на западен гражданин, кандидата за агент : " Изглежда съвсем чуждо, когато видиш в една възходяща страна, каквато без съмнение е България, да съществува една търговска организация, каквато е Корекам / става въпрос за магазините с чужда валута /. Оттам може да се купи всичко, но само не в левове . Това е една от най-големите провокации, които българите правят със собствените си хора . Българи опитват да заговорят туристите, предимно западногермански, за да им заменят левове срещу марки. Не всичко минава гладко. Рискът е от двете страни. Много се съгласяват да сменят при тази нелегална и незаконна обмяна, особено когато при тях стои майка и иска да купи нещо за детето си . Наличието на магазините увеличава стремежа на българите към стоките в тях и по този начин черната търговия цъфти и преуспява. С това се доказва, че сте бедни – каквото искате с левове се продава с валута . Как може една социалистическа държава да търпи такова нещо. Това е възможност на западните страни да правят пропаганда в своя полза. Много пътуващи в България писаха статии за това, други не идват тук повече по тази причина . Като западен германец идват с удоволствие да прекарам отпуска си в България . Лично аз намирам хората в страната много приятни. За съжаление, радостта от тази хубава отпуска силно се помрачава. Събуждат се спомени от 1945 год. Тогава Германия бе загубила войната и американците я окупираха. По това време продоволствието бе тежко. Имаше обаче магазини за американците, от които може да се купи всичко, но за нас германците входът бе забранен, защото ни липсваше валута. Веднага се разкриваше разликата, че тези, които могат да купят са чужденци, а които не могат да купят – германци. Естествено ние загубихме войната и трябваше да бъдем глобени. Тази глоба беше може би правилна.

Това, което зная за България, че е една свободна социалистическа страна, която със собствени сили след 9.IX.1944 година е създала всичко, което има сега. До сега незнаех, че българите

трябва да бъдат глобени , че българите трябва да натискат носове във витрините, от които не могат да си купят нищо. Именно в България има магазини за чужденци с хубави витрини и изложби, в които се предлагат стоки, произведени някъде на Запад. Аз трябваше да узная в България, че има две категории хора: чужденци и българи. Аз добре разбирам, че България е страна, в която за чужденците се прави всичко приятно колкото искат. Не мога да разбера, че западните произведения се предлагат напълно открито и за българите няма възможност да си купят от тях официално. Търговското ръководство е пропуснало да види, че тези магазини действуват като провокация и наистина действуват.

Представям си България без Кореком по-хубава. Много мои приятели се присъединяват в тази насока 100%. Те искат да прекарат своя отпуск тук, това означава, да си починат. Тази почивка вече не е почивка, когато всеки 5 минути те питат: заменете ми валута срещу левове. Като германец аз бих търгувал също така, както българите, ако при нас има същите магазини. Не съм против това в България да се говори за валута, а против тези магазини . Дълго ще обмисля дали да прекарам следващия отпуск тук, ми каза един чужденец, на плажа , развълнуван по повод магазините с чужда валута".

Това са впечатления на един обикновен западен гражданин, пристигнал без предубеждения в нашата страна, а между почиващите западни туристи има прогресивни, съмишленици членове на комунистически партии. Много от тях посещават за първи път социалистическа страна и проявяват жив интерес към нашата действителност, към приложението в живота на идеите на марксизма-ленинизма, за осъществяването на които се борят. Помрачава се настроението на френските и белгийски комунисти, че тук са на почит западногерманските туристи, че служителите ги обграждат с по-голямо внимание за тяхна сметка, защото се стремят да се сдобият с тяхната валута. Преди м. юни т.г.

Из архивите на ДС

една швейцарска гражданка се просълзи от обида на щанда за западни вестници и списания, че не може да купи вестник от нейната страна, защото няма марки. "Аз няма да дойда по-вече в България – заяви един белгийски комунист през 1965 г. пред о.р. Пенко Василев, защото немците тук се чувствуват като у дома си".

Срамни и недостойни сцени се разиграват в самите магазини. Интереса на българите към тях расте и погледнато реално, то е икономически оправдано, защото стоките се купуват на сравнително по ниска цена. Шушлеците струват в нашите магазини над 30 лв., а в магазините с чужда валута 20 западни марки, или 10-15 лева/ в зависимост от курса на обмяна на черно /. Найлоновите ризи наше производство се продават чрез "Булет" по 8 западни марки , а в нашите магазини по 15 лв. Явна е конкуренцията на магазините с чужда валута в нашитетърговски магазини. По този начин залежалите демодирани, излезли от употреба стоки, внасяни от западните търговци подкопават нашия пазар . Естествено купувача ще търси по ниската цена . Набавянето на желаната стока на ниска цена струва несравнимо скъпо на нашия народ. Партията полага големи грижи за възпитанието на трудящите се. Изграждането на новото общество изисква утвърждаването в духа и бита на хората на добродетелите залегнали в моралния кодекс на строителя на комунизма. Без да се надценява отрицателното влияние на магазините с чужда валута може определено да се каже , че те създават условия за рушене на нашия социалистически морал за унижение и поклон пред Запада , за компрометиране на нашата социалистическа действителност. Опасността идва главно от растящия "поход" към чуждата валута . Този стремеж става зараза , която завладява много честни граждани. Поставяйки се в материална зависимост, политическит неукрепналите могат да станат лесно предатели. А бихме разсъждавали наивно ако не отчетем , че чуждите разузнавания могат да се възползуват от предоставените им

възможности и поле за действие. Чуждопоклонникът при възможност става лесно родоотстъпник .Нарушил нашите закони той върви стремглаво към падение.

Голямо е възмущението на нашите трудови хора от самото присъствие на магазините . Идвайки от вътрешността на страната те се заглеждат във витрините и естествено пожелават да закупят някоя стока. Когато прочетат надписа "само за чужденци", те изразяват бурно негодуванието си, в много случ аи без да се съобразяват с присъствието на западни граждани, за които не е трудно да разберат причината за тяхното вълнение. Подхвърлят се реплики: "Това е дискриминация срещу нас в нашата собствена страна . Ние негри ли сме ? Само работим, а не ни зачитат. Това не е България, а Запад". Не липсват и псувни по адрес на онзи, които са "измисли ли" тези магазини. Очевидно някои западни журналисти са улеснени в набирането на материал за нашата страна . Те знаят, че магазините не са предназначени за българи . През м. юли т.г. е поместена карикатура в списание "Щерн", която показва един българин край витрината на магазина , а под нея текст: "В магазина има 23 души, от които 16 агенти."

Магазините с чужда валута се посрещат с негодувание от нашата общественост. Като се има предвид, че през лятото курортните комплекси се посещават от стотици хиляди българи и граждани на социалистическите страни, става ясно колко много хора имат допир с тях и са подложени на тяхното въздействие. Възмущават се яростно и съветските хора .

На събрания и съвещания, провеждани от Окръжния комитет на БКП, във връзка с идеологическата диверсия на империализма е изказвано единодушно мнение, че едно от условията за насаждане на поклонничеството пред Запада са магазините с чужда валута. Резултатите от проведената анкета през лятото на 1967 г. сред служители на "Балкантурист" показва,че се увеличава броя на

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

валутните престъпления, стремежа към нетрудови доходи.

През 1966 год. ОК и ГК на БКП са направили искане пред ЦК на БКП за намеса и ликвидирането на тези магазини. Същото предложение е направено от ръководството на Окръжно управление МВР –Варна пред Министерство на вътрешните работи . На 13.5.1967 год. след доклад на финансовия отдел на Окръжния народен съвет, изпълкома взема решение да се предложи пред министерството на финансиите да се закрият магазините за продажба на стоки със западна валута.

Въпреки предложенията не е последвало решение в тази насока.

Изхождайки от горното могат да се направят следните изводи:

1.Магазините на консигнационни начала в сегашния си вид не отговарят на първоначалното си предназначение.

2.Реализираната печалба е незначителна в сравнение със създаваните условия за изтичане на чужда валута и възможности за валутни сделки, за спекула и незаконна търговия със закупените стоки от магазините .

3.Политически са неоправдани и вредни, защото създават условия за рушене на нашия социалистически морал, за унижение и поклон пред западните стоки и валута, за компрометиране престижа и националното достойнство на нашия народ. Те създават поле за действие на западната пропаганда , на техните разузнавателни служби.

От изводите става ясно, че магазините не бива да останат такива, каквито са в сегашния си вид. Приходи на чужда валута,дори и в по-голямо количество би могъл да се осигури , ако в тях се продават най-необходими стоки свързани с летуването на чужденците,които да си купуват в левове и валута . В тях биха могли да се продават уникални произведения на нашето народно творчество,художествено и естетически издържани сувенири и битови принадлежности, които се харесват на чуждите туристи. По този начин бихме издигнали авторитета на нашия нар од – творец и спестили унижения и престъпления.

17.=

Написано в 3 екз:

1- секретариат КДС - Софи

2- ОК на БКП - Тук

3- К.Д.

ОКРЪЖЕН НАЧАЛНИК КДС

Ген. майор [signature]

30.8.1967 год.

Варна

РД/

ОКРЪЖНО УПРАВЛ... 9140 Дело ...
Получено на 3.XI 1973

Секретно!
Екз.№ 3

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С П Р А В К А

ОТНОСНО: Обслужването на съветските туристи на комплекс "Слънчев бряг", през 1973 год.

Изхождайки от някой слабости през 1972 год. по отношение обслужването на съветските туристи , ръководството на КК "Слънчев бряг" през настоящата година набеляза редица мероприятия за подобряване на работата. Те се свеждат до следното:

1. Получаване на своевременна информация за състоянието на обслужването.

2 . Периодическо обсъждане състоянието на работата и инструктиране на обслужващия персонал по административна, партийна и профсъюзна линии.

3. Бързо отстраняване на допуснатите слабости и търсене на лична отговорност от служителите.

4. Поддържане на по-тесни връзки с представителството на "Интурист".

В края на м.август ръководството на комплекса разгледа обстойно състоянието на обслужването на съветските туристи и набеляза допълнителни мероприятия.

Общият извод , както на ръководството на комплекса, така и на "Интурист" е, че през 1973 год. обслужването на съветскитетуристи е било много по-добро в сравнение с 1972 год.

За това говорят редица ласкави отзиви на съветски групи почивали на Слънчев бряг, за сърдечното отношение към тях от страна на служителите на комплекса. Изразявали са задоволството си от обслужването в ресторантите и хотелите.

Из архивите на ДС

461

Въпреки взетите мерки слабостите в обслужването да се сведат до минимум и през 1973 год. някой от тях се повториха или се допуснаха нови такива.

По сектори на обслужване е констатирано следното:

I.Екскурзоводско обслужване

Представителството на "Интурист" счита, че голяма част от екскурзоводите , обслужващи съветски групи, нямат необходимата политическа подготовка, поради което беседите изнасяни от тях пред туристите често пъти са несъдържателни и политически неиздържани.

В началото на сезона недостигаха екскурзоводи.

Някой екскурзоводи безпричинно са отсъствували по няколко дни поради което съветски групи са оставали без екскурзоводско обслужване.

Има оплаквания, че в някой от автобусите обясненията на екскурзовода не се чуват. Това се отнася за колите марка "Шкода". Те са стари, липсва елементарен комфорт, двигателите им създават силен шум.

Тук може да се добави , че има случаи да не се изпращат навреме автобуси за посрещане на съветски групи или за провеждане на мероприятия.

II. Хотелиерско обслужване

Основните слабости тук са в две направления: състоянието на материалната база и обслужването от страна на персонала.

Мебелировката в много от хотелите е остаряла / х."Байкал" , х-л "Балатон" и др./ Тя е същата , останала от първоначалното обзавеждане.

Ръководството на комплекса посочва, че КОТ не отпуска достатъчно средства за подмяна на старата мебелировка. Това отговаря на действителността, но би могло от отпуснатата сума да се задели по-голяма част за съветските хотели.

В някой хотели /х-л "Свежест" и др./ няма помещения за гладене на всеки етаж. Това затруднява много туристите. Офиси има много, но в тях са настанени да живеят служители.

Има случаи на нередовно подаване на топла вода в хотелите "Средец", "Странджа ", "Созопол", "Балатон", "Свежест", поради повреди в инсталациите.

Често се повреждат асансьорите, повреди има в сервизните помещения и пр. и ако повредите са неизбежни, то отстраняването им е несвоевременно и некачествено.

Из архивите на ДС

462

Като основна причина се изтъква , че техническите бригади не са достатъчно материално стимулирани. (

Представителството на "Интурист"счита, че за началото на този сезон х-л "Лонгоза", не е бил подготвен да приеме съветски туристи Стаите са били влажни поради неизправност за водопроводната инсталация. Това е наложило група съветски туристи да бъде преместена в друг хотел.

Не редовно бе подаването на питейна вода . Общо през сезона вода не е имало 15 дни, поради аварии в централния водопровод. Тръбите са етернитови с неустойчиви връзки помежду им.

Тази констатация бе направена и миналата година, номерки не бяха взети, а положението действително е много сериозно.

Много западни туристи направиха групови протести , а имаше и случаи някой да напуснат комплекса преди края на смяната.

Съветските туристи в това отношение прояви сдържаност и разбиране, но това не значи, че почивката им ебила особено приятна.

В някой хотели нередовно се сменя бельото, кърпите за лице, не се дава винаги сапун / х-л "Лонгоза", "Палас", "Сатурн", "Байкал", "Свехест" и др./.

По отношение на бельото всичко се обеснява с малкия капацитет и честите аварии на пералната машина. Това обяснение е приемливо за ръководството, но в никакъв случай не задоволява туристите.

Нередовно се почистват стаите в някой хотели. Причината тук е в недостатъчния брой камариерки.

III-Ресторантско обслужване

В значителна част от ресторантите обслужването бе много добро.

По съществени слабости:

В някой ресторанти храната се дава в по-малък грамаж, с цел натрупване на излишъци или за присвояване. Така например само ресторант "България" , където се хранят изключително съветски туристи отчита всеки месец около 12 хиляди лева икономии.

За малограмажност общо в комплекса има наложени 400 дисциплинарни наказания, 65 от които са дисциплинарни уволнения.

В ресторант "Камелия" е присвоен 110 лв. неусвоен лимит.

Внякой случаи храната се поднася студена, в други плодовете и зеленчуците са некачествени - зелени праскови, дребни домати и пр.

Има оплакване от "Интурист" , че в някой ресторанти /Лазур/ веднага след храна се предлага на съветските туристи да напуснат , с цел да се освободят масите за свободна консумация. По такъв начин много туристи се лишават от възможността да послушат музика или да танцуват.

Много съветски туристи и водачи на групи са изразили мнения, че част от персонала на "Балкантурист" предпочита туристите от други националности и главно немците и пренебрегва при обслужването съветските туристи.

Представителството на "Интурист" счита, че ще бъде уместно да се изпрати на специализация в СССР група български готвачи, които през следващия сезон ще обслужват съветски туристи.

IV. ПО КУЛТУРНИТЕ МЕРОПРИЯТИЯ

Общо културните мероприятия за съветските туристи са недостатъчни. И докато в разгара на сезона положението е задоволително, то за отбелязване е, че през м.май не е направено почти нищо.

По време на "Златният Орфей" в някой от хотелите х-л "Марица" телевизорите бяха повредени и туристите нямаха възможност да гледат програмата.

Кои са причините за допуснатите слабости в обслужването на туристите ?.

Според ръководството на комплекса те са три основни: недостатъчните средства отпускани от КЮТ за поддържане на материалната база , недостатъчни материални стимули за обслужващия персонал и принизен контрол.

Ако това и напълно да отговаря на действителността по наше мнение би следвало да се добави следното:

Ръководството на комплекса в желанието си да изпълни валутния план и плана по печалбата отдели повече внимание и грижи за по-доброто обслужване на западните туристи. Дори управителите на ресторантите и хотелите заявяваха, че съветските туристи са най-сигурните, най-добрите всичко договорирано се изпълнява точно и приходите са осигурени.

Именно убеждението, че със съветските туристи няма да се срещат трудности по изпълнението на плановете е първо причината за известно подценяване на тяхното обслужване.

Обслужването освен материален има и политически ефект.

Недопустимо е да се създава впечатление, както вече бе посоч

463

Из архивите на ДС

но, че съветските са пренебрегвани, а западните предпочитани.

Необходимо е да се отбележи обаче, че няма дании посочените слабости по обслужването на съветските туристи да се дължат на лошо отношение към тях т.е. на политическа основа.

Много от изброените слабости са общи за целиякомплекс, засягат и западните туристи.

Мнението ни е , че с разработването на добре обмислени мероприятия и при по-голям контрол върху тяхното изпълнение слабостите в обслужването на съветските туристи ще бъдат сведени до минимум.

Зон. Н-К ОКРЪЖНО УПРАВЛЕНИЕ МВР
ГЕН.МАЙОР: [signature]
XI-1973 год.

Отпечатано в 3 екз.
№ 1 - Окр.к-т на БКП
№ 2 - _____
№ 3 - [signature]
Изп - Николаев
Нап - Берова
1.XI-1973 год.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

30
147

Лично Строго секретно!
Екз. единствен!

Др. Трифонов
Др. Бешков

МВР
II ГЛ. УПРАВЛ. ДЕ-ДС
№ 5668
13 ЮНИ 1974 19 г.
СОФИЯ

ДО

НАЧАЛНИК ОКРЪЖНО УПРАВЛЕНИЕ МВР

КД

В ръководството на управлението са постъпили сигнали за неблагополучия при обслужването на съветските туристи, изразяващи се в неспазване договорираните категории хотели, безпричинни и неоснователни размествания, нередовен транспорт, придружават се от не добре подбрани в политическо отношение и професионална подготовка екскурзоводи и пр.

Наредете да бъдат взети срочни мерки за отстраняването на каквито и да е недостатъци при обслужването на съветските туристи от КОТ и туристическите бюра в страната.

Получаваните сигнали в това отношение да се изясняват и предотвратяват своевремено, а към виновниците, съгласувано с ръководствата на ДСК, се вземат мерки за отстраняването им.

За в бъдеще информирайте редовно управлението за всични неблагополучия при обслужването на съветските туристи и какви мерки са взети в това отношение.

НАЧАЛНИК II ГЛАВНО УПРАВЛЕНИЕ ДС
Генерал-майор

Отп.в 1 екз.
№ 1 - КД - VIII
Изп. Стоев
Нап. Иванова
София, 11.VI.1974 год.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

VIII
/186

Строго секретно!

Екз. № 5.

И Н Ф О Р М А Ц И Я

№ 300

9201
1973

ОТНОСНО: Обслужването на съветски туристи в курортния комплекс "Камчия"

Второ главно управление – ДС получи проверени агентурни данни, че в курортния комплекс "Камчия" се допускат нередности при обслужването на съветските туристи. Въпреки многократните проверки от страна на местните контролни органи и санкционирането на виновниците и сега често се сервират малограмажни порции. Имало е случаи в ястия, поднасяни на съветските туристи, да се намират хлебарки, парчета от твърд найлон и паяци. Особено фрапиращ е случаят, когато в салата били открити косми. Екскурзоводката поискала тя да бъде сменена, но готвачът изсипал порцията в общия казан и разбъркал, а след това пак сипал оттам. Не били редки случаите, когато на съветските туристи сервирали неизмити и развалени домати, плесенясало грозде или пък от такива продукти приготвяли ястия и компот.

Обикновено явление било в комплекса да спира електрическият ток. В такива случаи запалвали свещи и ги

давали на готвача и посетителите в ресторанта, дошли индивидуално, а съветските туристи оставяли без свещи и те с часове чакали да пуснат тока, за да се нахранят.

На съветските туристи се предоставяли мръсни и лошо оборудвани автобуси.

Лошо впечатление на всички чужденци и наши граждани направил и проведеният в комплекса конкурс "Мис Камчия". Журито проявило подчертано пристрастие към българските представителки, което обидило участвуващите съветски, унгарски, немски и др. участнички. Председателят на журито Мошлев, зам.-директор по експлоатацията на комплекса, не се вслушал в предварителното предупреждение да прояви по-голяма политическа прозорливост и тактичност. Сред туристите се говорело, че с държавните награди от конкурса били облагодетелствувани любовниците на местните управители. Немските туристи даже скандирали: "Стига местен локален патриотизъм".

Директорът на комплекса Станев, зам.-директорът Мошлев, началникът на отдел Костов не търсели вината у себе си, а изтъквали странични фактори, влияещи върху обслужването на съветските туристи.

Някои от туристите и водачите на групи се изказвали, че в протоколите на екскурзоводите не искат да пишат нищо лошо, но когато се завърнат в СССР щели да разкажат за тези неща. Съветските туристи се държали много скромно и търпеливо, но били крайно обидени от положението, в което ги поставят.

Из архивите на ДС

467

168

Предлагаме да бъдат информирани ЦК на БКП и ръководството на КОТ за вземане на мерки.

НАЧАЛНИК НА ВТОРО ГЛАВНО УПРАВЛЕНИЕ – ДС:

Генерал-лейтенант .....

Отп. в 5 екз.
№ 1 – др. Стоянов
№ 2 – др. Шопов
№ 3 – др. Борисов
№ 4 – ЦИАС
№ 5 – VIII отдел, ВГУ
Изпълнил: XIV отдел (НР)
Написала: Петрова
1.X.1976 г.
София

(Аг. "Петрова", 30.VIII.1976 г., Тонев, VIII отде.
(Р., 21.IX.1976 г., Тонев, VIII отдел)

249

Др. Трифонов

Строго секретно

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С П Р А В К А

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
Рег. № 11638 Изд. № 2
30 АПР 1977

ОТНОСНО: Състоянието и подготовката на Държавния комитет по туризма за идеологическата и културно-масовата работа сред чуждестранните туристи през новия туристически сезон

В системата на Държавния комитет по туризма са изградени специализирани звена, които имат за задача да провеждат идейно-политическа и културно-масова работа сред чуждестранните туристи. Дейността на тези звена е насочена преди всичко към оказване идеологическо влияние върху тях. За тази цел в комплексите се организират лектории /по езикови групи/, където се изнасят лекции от изтъкнати специалисти по различни аспекти на социалноикономическото и политическото развитие на нашата страна. Особено благоприятно се отразява върху чуждестранните туристи добре организираната културно-масова работа, чрез която са показани преимуществата на социалистическия ни строй. По предварително изготвени програми туристически групи са посещавали заводи, АПК, ТКЗС, паметници на културата и др. На туристите в курортните комплекси е предоставена на съответните езици голям брой идеологическа и художествена литература, албуми, диплянки, уредени са фотовитрини и др.

Из архивите на ДС

250

Съвместно с Комитета за телевизия и радио, редовно се организират предавания за чуждестранните туристи, които се посрещат с интерес.

Друг важен фактор, който оказва положително въздействие върху чуждестранните туристи и печели приятели на страната ни /в резултат на взетите мерки от страна на комитета/ е модернизиране на цялата материална база, подобреното настаняване, обслужване и подобрената храна.

Разнообразяването на музикално-артистичните програми в заведенията, в които се дава превес на нашия фолклор, съдействува за оказване благоприятно влияние върху туристите.

Важно място в идеологическата работа заемат екскурзоводите. По тези причини комитетът извършва задълбочена работа за повишаване на тяхната идейно-политическа и професионална подготовка. Получени са редица благодарствени писма от чуждестранни туристи, които красноречиво потвърждават порасналия авторитет на българския екскурзовод.

За предпазване на административно-обслужващия персонал от идеологическото въздействие на чуждестранните туристи през 1976 г. ДКТ съвместно с Министерството на вътрешните работи организира изнасяне на цикъл от лекции в курортните комплекси "Златни пясъци", "Слънчев бряг", "Албена", "Пампорово", "Боровец" и др., свързани с шпионската и с идеологическата подривна дейност на противника.

Туризмът като стопански отрасъл създава благоприятни условия за идеологическо влияние върху чуждестранните туристи, за пропагандиране на социалистическия начин на живот и постиженията в областта на обществено-политическия и културния живот. Чрез туризма върху туристите се влияе

Из архивите на ДС

471

непосредствено, непринудено, без те да се чувствуват обект на целенасочена пропаганда, като за тази цел се използва наличната материална база, съществуващата организация и обслужващия персонал.

Независимо от постигнатите успехи в работата на специализираните звена на Комитета в идеологическата и културно-масовата работа сред чуждестранните туристи все още съществуват и сериозни слабости.

Години наред се наблюдават слабости в екскурзоводното обслужване. Това е известно, но мерките, които се вземат за отстраняването им очевидно не са ефективни и не се довеждат докрай.

На работа се допускат и приемат хора, които не отговарят на изискванията за политическото, професионално и езиково равнище на екскурзовода. Поради слаба професионална и езикова подготовка редица екскурзоводи не умеят да водят увлекателни беседи пред туристите, не са в състояние да се справят в дискусии с тях, не могат да отговорят точно и правилно на въпросите, които им се задават.

Липсват подготвени екскурзоводи на гръцки език. Това се отразява неблагоприятно върху обслужването на туристическите групи от Гърция.

Негативно влияние върху работата на екскурзоводите оказва и недостатъчната идейно-политическа подготовка на методистите, които ги обучават.

Някои екскурзоводи злоупотребяват със средствата предвидени за изхранване на групите и по този начин предизвикват реакциите и недоволството на туристите.

Поради слаба идейно-политическа подготовка и контрол над поведението и проявите им, редица екскурзоводи

Из архивите на ДС

472

деградират и представят в отрицателна светлина нашата страна. Голяма част от тях за различни прояви бяха санкционирани или отстранени от работа.

Издаваните печатни материали от комитета, като една от формите за пропаганда, недостатъчно илюстрират постиженията на социалистическия строй и туризма и не могат ефективно да въздействуват върху чуждестранните туристи. Все още недостатъчно се оценява ролята на фотоилюстрационния материал – заснемат се обекти без да се преценяват техните особености, без да се търси характерното, типичното. Допускат се политически и фактологически грешки в текстовете, какъвто е случаят с брошурата "София" и диплянката "Хасковски окръг". Не навсякъде има подходяща складова база за съхраняване на пропагандните материали, поради което след време те стават негодни за ползване.

Все още специализираните звена на комитета допускат слабости в културно-масовата работа сред чуждестранните туристи. Провежданите мероприятия не дават възможност цялостно да се покажат постиженията и развитието на социализма в нашата страна, предимно в промишлеността и селското стопанство. Недостатъчно са застъпени посещенията на чуждестранните туристи в заводи, АПК и ТКЗС, за да се убедят в успехите на нашето социалистическо общество. В някои случаи тези посещения не са добре подготвени, не се ангажират отговорни фактори, които със своята квалификация и познаване на въпросите да дават пълна и изчерпателна информация. Не са редки случаите, когато това се извършва от обикновени служители, които не са компетентни и не са в състояние да отговорят на поставените им въпроси.

Из архивите на ДС

473

Идеологическата работа сред чуждестранните туристи е в неразривна връзка с обслужващия персонал в хотелите и ресторантите, с материалната база и транспорта.

Провежданите мероприятия от страна на комитета за повишаване културата на обслужването не са ефективни, поради което и резултатите не са задоволителни. На много места /главно в курортните комплекси/ в страната обслужващият персонал не е добре подбран. Това особено се забелязва през активния туристически сезон. Грубото отношение към туристите, надписванията, бакшишите и пр. са чести явления, което още веднъж показва, че идейно-политическата работа сред обслужващия персонал не е системна и целенасочена. Вместо да се проявява непримиримост към извършителите на подобни прояви, понякога се допускат либерализъм, покровителство и пр. Обикновено санкциите, които се налагат са преместване, мъмрене или глоба, а не се търсят други форми за въздействие.

Все още слабо се воюва за ликвидиране на тенденциите за бягство от хотелите и ресторантите, определени за граждани от социалистическите страни. Работниците от сферата за обслужване предпочитат хотелите, в които са настанени западни граждани с цел материално облагодетелстуване.

Материално-техническата база не отговаря на международните стандарти. Някои хотели по Черноморието и в страната не са обзаведени според категорията, за която са определени, слабо се отоплявят, липсва вода, често се появяват паразити и пр.

Из архивите на ДС

474

Неблагополучията в транспорта през изминалите години са често явление. В някои от автобусите се поддържа лоша хигиена, което предизвиква недоволство. Поради недобрата организация често се налага туристите да чакат автобусите продължително време. През летния сезон за извозване на туристите се наемат автобуси от градския транспорт, които не са подходящи за тази цел.

Недостатъчно организирано се работи за осмисляне на вечерния отдих на чуждестранните туристи. Малкият брой летни театри, кина и спортни площадки не дават възможност да се покажат нашите успехи в областта на изкуството, културата и спорта.

Идейно-политическата и възпитателна работа сред музикално-артистичните кадри е недостатъчна и неефикасна. Програмите в заведенията не винаги са съобразени с разпоредбите и заповедите на Държавния комитет по туризма. В много ресторанти и др. заведения се свири шумно, което не създава обстановка за уют и спокойствие. Чуждестранните туристи не веднъж са споделяли, че в България искат да слушат хубава българска фолклорна и естрадна музика, която рядко им се предлага.

Държавният комитет по туризма провежда редица мероприятия за подобряване обслужването на съветските туристи, но въпреки това все още съществуват редица слабости. Културата на обслужването продължава да не е на висота, от страна на персонала се проявява грубо отношение към съветските туристи, сервира им се некачествена храна, местните ръководства не упражняват ефикасен контрол по настаняването им, предоставят им се за ползване стари и износени автобуси, но главното недоволство сред туристите се

Из архивите на ДС

предизвиква от неявяването им в определеното време и лошата работа на екскурзоводите.

Тези факти се отразяват неблагоприятно върху съветските туристи, особено върху онези, които идват от Югославия. Югославските екскурзоводи при раздяла със съветските групи не пропускат да отбележат: "Вие видяхте как бяхте обслужени в Югославия, сега навлизате в приятелска България. Обърнете внимание на обслужването".

475

На заседание от 21.X.1971 г. Пленумът на ЦК на БКП прие решение Министерство на вътрешните работи, Комитета по туризма и Комитета за изкуство и култура да внесат предложение в Министерския съвет за създаване на специализиран орган към Комитета по туризма, който да изучава политическия ефект от международния туризъм.

С решение № 47 от 19.II.1972 г. Бюрото на Министерския съвет създаде за нуждите на бившия КОТ, МВР и КИК отдел за "Проучване и анализ на международния туризъм". Отделът имаше за задача да изучава положителното и отрицателното въздействие на международния туризъм върху българското население и особено сред младежта, да проучва методите, формите и средствата, използвани за проникване на буржоазната идеология по канала на международния туризъм. Контролът върху дейността на отдела не беше ефективен, поради което той не можа да изпълни докрай поставените в Решението задачи.

За всички получавани сигнали за неблагополучия по канала на туризма, ВГУ е информирало ЦК на БКП, ръководството на министерството и ръководството на Държавния комитет по туризма.

Въз основа на изложеното в справката предлагаме:

Из архивите на ДС

1. Сериозно да се подобри подборът и работата на екскурзоводите. Към решаването на този въпрос да се пристъпва с чувство за най-висока отговорност. Да се повишат изискванията към професионалната, политическата и езиковата квалификация на кандидатите за екскурзоводи. На работа да се приемат морално и политически устойчиви хора.

Сериозно внимание да се обърне на всестранната идейно-политическа подготовка на екскурзоводите. Да се повишат контролът и изискванията, а така също и вниманието от страна на ръководството на ДКТ и по места към работата на екскурзоводите.

2. Да се разнообразят формите и да се повиши качеството на пропагандно-рекламната дейност сред чуждестранните туристи. Рекламните издания да имат ясно изразен идейно-политически и патриотичен характер, да се отразяват обективно успехите на социалистическия строй в нашата страна. С по-голямо внимание и отговорност да се подготвят текстовете в туристическите издания.

3. Да се разширява и подобрява работата на отдел "Проучване и анализ на международния туризъм". Отделът да премине на пряко подчинение на ръководството на ДКТ и се повишат изискванията към неговата дейност.

4. Да се разшири и разнообрази идеологическата работа сред обслужващия персонал в системата на туризма. Борбата против западното влияние във всичките му аспекти и форми да се води настъпателно и решително. В това отношение може да окаже съдействие и помощ отдел "Пропаганда" при МВР.

Из архивите на ДС

5. Обслужването на съветските туристи да се счита като първостепенна задача. В тази насока да се вземат конкретни и своевременни мерки срещу всякакви нарушения и слабости, допускани в туристическите комплекси и обекти.

6. Липсата на ясно изразено централизирано ръководство на музикално-артистичните кадри в системата на международния туризъм е пречка за организирането на ефективна идейно-политическа работа сред тях. Влиянието на западната пропаганда и начин на живот сред тези кадри е особено силно и поради факта, че голяма част от тях пътуват и работят зад граница.

477

НАЧАЛНИК НА II ГЛАВНО УПРАВЛЕНИЕ ДС
Генерал-лейтенант .....

Отп. в 2 екз.
№ 1 - Ръководство МВР
№ 2 - VIII отдел:
Изпълнил: Стоев-VIII
Написала: Йорданова-10565
30.IV.1977 г.

VIII 200

ПРЕПИС!

Строго секретно!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Др. Трифонов
Др. Григоров
Др. Гъжев
за отношение и доклад
Зидаров

УПРАВЛЕНИЕ VI ДС
ОТДЕЛ II, ОТДЕЛ.II
Рег.№ 6600 Екз.№2
София, 25 юли 1977

СЬОБЩАВА: аг. "Ивайло"
ПРИЕЛ: л-т Митев
На 14.VII.77 г. в Я/К "Вилата"

МВР-ПОДЕЛЕНИЕ 25025
Вх. № 21372/28.юли 1977 г.

С В Е Д Е Н И Е

ОТНОСНО: Екскурзия с БТМ "Орбита" с кораб "Д.Благоев" по маршрут Франция-Италия-Гърция-Турция, 16 юни до 1 юли 1977 г.

1. Екскурзовод-преводачи

Вместо двама екскурзовода с групата от София тръгна само един екскурзовод. Открито разпространяваното обяснение бе, че МВР не дало паспорт на втория екскурзовод. То се използуваше като своего рода оправдание за някои слабости в екскурзоводната работа в началото на пътуването - във Франция и Италия /първата част - Ливорно, Флоренция, Пиза/. Във Франция това се коментираше като оправдание вкл. и от местния гид, който бе принуден да работи едновременно с двете части на групата /вторият гид се бил разболял, заместникът му не знаеше български език/ и обясняваше понякога на някои недоволствуващи туристи, че трябвало да има още един български екскурзовод-преводач, който "в последния момент не бил получил паспорт от МВР".

Единствената българска екскурзоводка-преводачка бе неподготвена - слаба като организатор, без необходимите

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :13.10.2014г.Секретар :

екскурзоводски познания, умения и качества, слаб преводач /от английски/,с недостатъчна обща култура, много слаба /почти никаква/ подготовка по маршрута на екскурзията. Това наложи ползуването на туристи от групата като преводачи при екскурзиите с местните гидове във Франция и Италия. Групата проявяваше общо взето разбиране и толерантност към редицата слабости и пропуски, в редица моменти обаче реагираше остро и протестираше, често иронизираше, корегираше преводите и подобни.

В Гърция и Турция имаше много добре подготвени местни гидове на български език с професионален опит.

В Истанбул гид на едната половина от групата бе Зия... завършил турска филология в НРБ през 1959 г. Същият е свързан на професионална основа с редица "братовчеди" от Съюза на екскурзоводите в Истанбул, вкл. търговци от Капалъ Чарши /златаря :/ и др., обезпечава им редовно клиентела. Готов е да извърши лични услуги, при което не забравя и личните си интереси. Обменя също открито валута - всички парични единици, които му бяха предложени, вкл. монети. Има подчертано добро отношение към НРБ, изтъква, че е български възпитаник.

2. Организационно-техническо ръководство в лицето на представителя на БМТ "Орбита" - Пловдив

Човек с професионален опит, в редица случаи обаче без необходимото съзнание за отговорност, понякога оставяше нещата на самотек: не се влизаше предварително във връзка с партньорските туристически бюра, вследствие което при всяка екскурзия във Франция и Италия групата чакаше, понякога час и повече автобус /обикновено втория/ или местен гид; не се

обезпечаваха гидове на съответните езици /английски и френски, съобразно българските екскурзоводи-преводачи/ и подобни; а в Рим М.П. не желаеше да изчака 3-ма туристи от 11 автобус, въпреки, че последните не бяха предупредени точно за потеглянето на автобуса /бе казано само групата да не се разпръсва, при появяването на автобуса разстоянието до него бе взето на бегом/ и се намираха в близост на групата на площада "Св. Петър". Аргументът бе, че автобусът щял след два часа да се върне отново на този площад, без недочаканите туристи да знаят за това. Още първия ден на екскурзията /във Франция/ представителят на "Орбита" изостави групата - наистина със знанието и разрешението на политическото ръководство, което се отрази обаче отрицателно върху мероприятията. През време на пребиваването във Франция /Ница/ той се отби само веднъж на кораба, за да остави някакви покупки. Посетил някакъв свой приятел, който щял да се жени за българка, негова позната от Пловдив, и отнякогото /по собствени изказвания пред някои туристи/ получил 1,800 франка, с което обясняваше някои свои покупки и разходи. При отпътуване от аерогара София му бе конфискувана валута. Завърна се към групата последния, четвъртия ден от пребиваването във Франция, непосредствено преди отплуването за Италия. Доведе го френският му приятел с колата си - били обиколили Ривиерата, ходили вкл. до Сан Тропе.

3. Туристи

Болшинството бяха пътували многократно зад граница. Бяха добре осведомени за валутен курс, изгодни стоки, евтини магазини и пазари. За отбелязване е, че такава информация се подаваше редовно от екипажа /неофициално/ и от ръководството на кораба /официално/ - пасажерския помощник капитан и др.

Сред туристите на първо място преобладаваха интересите към магазините и стоките – цените, къде, как и кога може да се купи на изгодна цена, къде се обменя по-изгодно валутата и т.н., при което се образуваха през свободното време групички, водени от някой от екипажа или от по-добре осведомени и били вече в съответния град туристи. Пред тези интереси и стремежи отстъпваха всички останали културни и други интереси.

За отбелязване са също големият интерес, проявяван от почти всички туристи към секс-филмите, особено от страна на жените /над 70% от групата/, както и коментариите след това, водени по детайлни моменти от тези филми без особени задръжки, в доста свободна, понякога в разпусната форма.

Само една минимална част /към 10-на човека, т.е. 10-на процента същевременно/ не разполагаше с допълнителна валута, т.е. извън предоставената от БМТ "Орбита" като джобни пари. В Атина и особено в Истанбул се появиха и големи количества български пари, които /въпреки забраната за изнасяне на български пари/ някои туристи обменяха без особено стеснение или някакви предпазни мерки по отношение на останалите членове на групата.

"Ивайло"

Агента съобщи устно, че мястото на единия зам. директор в ЦНИМ е съкратено и К.Господинов ще се мести. Директора на ЦНИМ – П.Митев и зам.директора – Г.Горанов са се опитвали да ходатайствуват в ЦК на ДКМС, да се преразгледа този въпрос, а също така и на Господинов да бъде разрешено да пътува в капиталистически страни, но са им отговорили да не се занимават с това.

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

МЕРОПРИЯТИЕ:

Копие от сведението ще се изпрати на ВГУ – VIII отдел.

ЗАДАЧА:

На агента е поставена задача да наблюдава Кети Табакова в ММц Приморско, да следи и за реакцията и действията на Господинов.

482

ЛЕЙТЕНАНТ

Нап. в 3 екз.
№ 1 – РД 37197
№ 2 – ВГУ-VIII отдел
№ 3 – VII отдел
Изп. Митев-II,II
Нап. ДД – 6135
25.VII.77 г.

Превод от немски език/ЮД 94

"НИКОГА ВЕЧЕ" : ТЪЖНИТЕ ПРЕЖИВЯВАНИЯ НА
ЕДНА ЕКСКУРЗИАНТКА
Какво трябваше да преживее една жена от Белден
в България
(от нашия сътрудник Херберт Мате)

ВЕЛДЕН. "Срамувам се, че съм българин", каза, говорещият добре немски език портиер на хотела съжалявайки и извинявайки се и добави при сбогуването еднс "довиждане". Но до такова "довиждане" сигурно вече няма да се стигне. Единадесет пъти прекарваше Барбара Шайдер със семейството си и с приятели триседмичната си годишна почивка през лятото на българския Слънчев бряг на западния бряг на Черно море. "Но сега вече край ! Повече няма да ме видят в България !" - гласи непоколебимото й решение.

Който чуе за лошите преживявания и горчивия опит и преди всичко за края на самолетното пътуване до Източния блок, разбира внезапната промяна на отношението. Строги паспортни проверки, упреци за непозволено фотографиране, конфискация на филмовата камера, чакане с часове, многократно изпразване на куфарите, изчезнали скъпоценности, парични глоби, повреда на куфарите, подозрения и принудителен подпис - това са основните моменти на тази, приличаща на криминален роман ваканционна история.

Барбара Шайдер, от 25 години в служба на реда и чистотата в народния университет във Велден (съпругът й Йозеф Шайдер, е починал преди две и половина години), още почервенява от гняв при спомена за това "безсрамно третиране" от страна на българските граничари и митничари. А човек не може и да се защити поради езиковите проблеми", осъжда тя "действията на произвола".

Почивката в България и този път започнала с тридневна екскурзия до Истанбул. Вместо пътуването с кораб, практикуване в началните години, сега пътят до Турция се изминава с (по-евтиното превозно средство кола под наем. "Никакви проблеми", гласела информацията на хотела относно акциите за изселване в Турция на българите от турски произход. Проблеми не е имало за Барбара Шайдер и съпътникът й Лудвиг В. на отиване, а на връщане само

обикновените гранични и митнически формалности на турската и българска митница. Но 20 км. навътре в страната колата на немците е била спряна на "военната граница". Трима войници им казали да слязат, взели им паспортите, искали да си дадат фотоапаратите. Пътуващите изобщо нямали фотоапарати, но имали видеокамера. Въпреки уверенията, че са заснемали само пейзажи, цветя и животни, камерата била конфискувана. Уж поради непозволено заснемане на военни и транспорти с турци, както им било преведено.

ОРЪЖИЕ С ВДИГНАТ СПУСЪК

Когато г-жа Шайдер по време на дългото чакане до оформянето на протокола помолила поради студеното време да седи в колата, това най-после й било разрешено. Но когато се сбърнала към седалката до нея, за да вземе от задната седалка ръчната си чанта, един войник веднага насочил оръжието си към нея. Дори при разтъпкване на краката до близката гора я следвал войник. Със заповедта на следващата сутрин да се обядат в полицията в Бургас, но без камерата, двойката почиващи след голямо закъснение се отправила през нощта към намиращият се на 200 км хотел.

От Слънчев бряг с такси своевременно се отправили към отдалечения на 36 км град Бургас Чакане в полицията от 9 до 12 ч. Тогава дошли 7 души, един военен посстови и един преводач. В присъствието на специалист от българското радио трябвало да бъдат прегледани видеофилмите и проверени за фактическото им съдържание. Но наличните уреди (само един телевизор, никакъв видеорекордер, никакъв свързващ кабел) не били достатъчни за това. Носените от Лудвиг В. в чантата директни свързващи кабели за телевизора спасили положението. Резултатът от огледа: никакви непозволени снимки. След дълго вътрешно съвещание в 14 ч. дошъл преводач, извинил се от името на всички, дал камерата и видеокасетите обратно и ги освободил. "Кой ще ни заплати наема за колата за още един ден (100 марки) и таксата за таксито (36 марки)", се опитала да попита г-жа Шайдер.

Лаконичният отговор на преводача гласял: "И аз не знам това." "Още по-драматично и подло" било според разгневените екскурзианти положението две седмици по-късно на летището в Бургас. По всяка вероятност наличието на турския печат при паспортната проверка било достатъчно за "предприемането на специални мерки". Паспортите били взети, една митничарка пребърква всичкия ръчен багаж, самоволно отваря всички ципове, изпразва всички джобове и упреква двойката екскурзианти, че са обменили пари на черно. Двамата били отделно разпитани, всеки отказ се скачествявал като лъжа. Изискват им билетите, багажът се взема обратно от самолета. Тъй като във вълнението ключовете за куфарите не могат да бъдат намерени веднага, ключалките на куфарите на бърза ръка биват разбити. Съдържанието многократно парче по парче бива изследвано, дори токовете на обувките се проверяват (дали не се отварят), хастарът на куфара се опипва, торбичките с чай се разкъсват и изследват, останалото кафе на зърна също се изследва. След безрезултатното претърсване всичко се натъпква обратно в куфарите, развалените ключалки се заменят с ремъци.

"ЧЕРНА"ОБМЯНА НА ПАРИ

Обвинението в обмяна на пари на черно се поддържа упорито. "Обмених на улицата". Това изречение г-жа Шайдер трябвало да напише и подпише. Нелегалната обмяна на пари се наказвала с 800 марки, иначе със затвор. Навън самолетът чака готов за полет. Когато митничарката намира в портмонето само 610 марки, самоволно тя посяга към празния портфейл в задния джоб на спътника й и накрая взема шестотинте марки. "Подпишете, че сте обменили 75 марки" гласи последната подкана на станалите междувременно 6 или 7 служители, което г-жа Шайдер по принуда и поради липсата на време и прави. Но след кацането в Мюнхен я чака неприятно откритие: в трите куфара и в ръчния багаж липсват едни нови мъжки панталони, две ризи и една златна гривна, инкрустирана с опали и брилянти на стойност 3000 марки.

97

И понеже нещастието не идва само, собствената кола след повреда в охладителната инсталация трябвало на голямо разстояние, чак до Велден да бъде теглена, където няколко метра преди гаража, дори теглещото вече се скъсало.

в. "Аугсбургер Алгемайне" от 30.8.1989 г-

ХРОНИКА НА ТУРИСТИЧЕСКАТА ДЕЙНОСТ В БЪЛГАРИЯ СЛЕД 1944 Г.

1945 г. - Създаденият през 1895 г. от българския писател Алеко Константинов ***Български туристически съюз*** се обединява с ***Юношески туристически съюз*** в ***Народен туристически съюз*** с печатен орган „Народен турист".

1947 г. - съществуващите дотогава хотели в България са национализирани и се обединяват в предприятия за стопанисване на хотели, ресторанти, гостилници, ханчета и т.н. в популярното наименование ***Хоремаг***.

1948 г. - основано е стопанското предприятие за туристически услуги ***„Балкантурист"*** - приемник на туристическо дружество ***„Балкан",*** с пръв директор Ячо Кабаивански (1907 - 1955).

1953 г. - ***„Балкантурист"*** се преобразува с постановление на Министерски съвет в държавно-стопанско предприятие (ДСП) с намеса на държавата в дейността му. Същата година развитието на туризма се обявява за държавна политика. През следващите години се влагат усилия за развитие и укрепване на страната на пазара на международния туризъм. За няколко години са изградени модерни курортни комплекси из цялата страна.

1957 г. - започва строителството на първите хотели в курорта ***„Златни пясъци".***

1958 г. - основана е веригата за младежки туризъм ***„Орбита"***, чиято дейност е съсредоточена в подпомагане и популяризиране на туризма сред младите хора.

1959 г. - основани са първите хотели в курорта ***„Слънчев бряг".***

1963 г. - създава се ***Главно управление по туризма*** (ГУТ). В него са обособени три подразделения:

ДСП „Балкантурист" - съсредоточават се туроператорските дейности и услуги, рекламна дейност и обслужване.

ДСП „Турист" - съсредоточава стопанисването на хотели и ресторанти, които не са предназначени предимно за обслужване на чуждестранни туристи и гости.

ДСП „Родина" - съсредоточава се дейността по организация на пътуванията в страната и в чужбина на българските граждани.

1966 г. - създаден е ***Комитет по туризъм*** към Министерския съвет на мястото на ГУТ.

1973 г. - с ранг на министерство се основава ***Комитет по отдих и туризъм***.

1977 г. - обособяват се осем туристически комплекса изцяло на териториален принцип, четири, от които са морски - ***ТК „Балкантурист" - Бургас***, ***„Златни пясъци", „Албена"*** и ***„Слънчев бряг"***, два планински - ***Боровец и Пампорово*** и в два от най-големите градове в страната - ***БТ - София и БТ - Пловдив***. Отделно в Интерхотели се обединяват по-големите хотели в страната - ***„Интерхотел Ленинград"*** в Пловдив, **„Новотел"** в София, ***„Интерхотел Москва"*** във Велико Търново и ***„Интерхотел Балкан"***, дн. ***„Шератон"*** хотел - Балкан.

1983 г. - на мястото на КОТ се създава ***Българската асоциация за туризъм и отдих (БАТО)***, към която съществува ***БМТ „Орбита"*** като отделно предприятие.

RECORDS OF POST-1944 TOURISM IN BULGARIA

1945 – the ***Bulgarian Tourist Union***, established by Bulgarian writer Aleko Konstantinov in 1895, is united with the ***Youth Tourist Union*** to form a ***People's Tourist Union*** with a printed organ called National Tourist.

1947 – existing Bulgarian hotels are nationalised and further united into an enterprise known as ***Horemag*** which manages hotels, restaurants, eating-houses, inns, etc.

1948 – the ***Balkantourist*** economic enterprise for tourist services, successor of the **Balkan** Tourist Company, is established with Yacho Kabaivanski as its first director (1907-1955).

1953 – by ordinance of the Council of Ministers ***Balkantourist*** is restructured into a state economic enterprise (SEE) which operates with state intervention. In the same year tourism development is declared a state policy. In the following years, efforts are dedicated to expanding and strengthening the international position of the country in the sector of tourism. Modern holiday resorts are built around the country in just a few years.

1957 – construction of the first hotels in the **Sunny Beach Resort** begins.

1958 – the ***Orbita*** chain for youth tourism is established with a goal to promote and encourage tourism among young people.

1959 – construction of the first hotels in the **Sunny Beach Resort** is completed.

1963 – the ***Main Directorate for Tourism*** (MDT) is created and further sub-divided into three sections:

> ***Balkantourist SEE*** focused on tour operator activities and services, advertising and service provision.
>
> ***Tourist SEE*** dealing with the management of hotels and restaurants not primarily intended to accommodate foreign tourists and guests.
>
> ***Rodina (Homeland) SEE*** focused on the organisation of domestic and international trips of Bulgarian citizens.

1966 – the **Committee for Tourism** is established under the Council of Ministers in MDT's stead.

1973 – the **Recreation and Tourism Committee** is established with a rank of a ministry.

1977 – eight holiday complexes are set up and function according to the territoriality principle; four of them are sea resorts (***Balkantourist – Bourgas***, ***Golden Sands, Albena,*** *and* ***Sunny Beach***), two are mountain resorts (***Borovets*** *and* ***Pamporovo***), and two are situated in two of the biggest cities in the country (***BT - Sofia*** *and* ***BT – Plovdiv***). Furthermore, bigger national hotels unite in so-called interhotels (***Leningrad Interhotel*** in Plovdiv, ***Novotel*** in Sofia, ***Moscow Interhotel*** in Veliko Tarnovo and ***Balkan Interhotel***, today known as ***Balkan Sheraton Hotel***.

1983 – the ***Bulgarian Tourism and Recreation Association (BTRA)*** is established in CRT's stead, with the ***Orbita YTB*** existing as a separate enterprise within its structure.

СПИСЪК НА ПО-ВАЖНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

АМ	- Активно мероприятие
БАТО	- Българска асоциация за туризъм и отдих
БНД	- Федерална разузнавателна служба на Германия (Bundesnachrichtendienst, BND)
БВТБ	- Българска външнотърговска банка
БМТ	- Бюро за младежки туризъм
БТС	- Български туристически съюз
ВТД	- Външнотърговско дружество
ВТП	- Външнотуристическо предприятие
ВТО	- Външнотърговска организация
ГКПП	- Гранични контролно-пропускателни пунктове
ГРО	- Граничен разузнавателен отряд
ГУТ	- Главно управление по туризма
ДГ	- Държавна граница
ДСП	- Държавно стопанско предприятие
ИР	- Изменник на родината
КК	- Курортен комплекс
КОРЕКОМ	- (от фр. ез.) - Comptoir de représentation et de commerce - Дирекция за представителство и търговия) българска компания с верига магазини, освободени от мито и търгуващи с конвертируема валута в България през 1960-те до 1990-те години на XX в.
МДС	- Министерство за държавна сигурност на бившата ГДР, известно като Щази
ММЦ „Приморско“	- Международен младежки център „Приморско“
МСОТО	- Международна асоциация по туризма
НОР	- Нещатен оперативен работник
РО на ГВ	- Разузнавателно отделение на Гранични войски
СД	- Стопанска дирекция
СО	- Стопанско обединение
ТАБСО	- Транспортно-авиационно българо-съветско общество
ТВ	- Туристическа верига
ТД	- Терористична дейност
ТК	- Туристически комплекс
ТП	- Туристическо предприятие
УГВ	- Управление гранични войски
УДБ	- Управление на Държавна сигурност в СФРЮ
ЧЕДОК	- Чешко пътническо бюро
ЮСИА	- United States Information agency

СПИСЪК НА ФОНДОВЕТЕ И АРХИВНИТЕ ЕДИНИЦИ

АКРДОПБГДСРСБНА*

М, ф. 1, оп 11, а.е. 40, 50, 52, 55; ф. 1, оп. 11а, а. е. 816.

М, ф. 1, оп. 2, а. е. 471 (Бс), 490 (Бс) ; ф. 1, оп. 6, а. е. 20 (Бс), 121 (Бс), 122 (Бс), 529 (Бс); ф. 4, оп. 1, а.е 71 (Бс), 74 (Бс).

М, ф. 2, оп. 1, а. е. 174, 175, 230, 272, 281, 716, 1310, 1312; ф. 2, оп. 2, а. е. 209; ф. 2, оп. 3, а. е. 50, 84, 119, 140, 155, 274, 359, 380; ф. 2, оп. 4, а. е. 43, 108.

М, ф. 14, оп. 3, а. е. 189.

М, ф. 22, оп. 1, а. е. 21.

М, СДОТО, служебен архив, а. е. 98.

М, VI-Л-9 (Вн), т. 3, 4, 7,

М, VI-Л-492.

М, VI - Л- 493.

---

* Индекс „М“ се прилага за документи от фонда на МВР; „Р“ - за документи от НРС.

ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ И ТУРИЗМЪТ

Документален сборник

Първо издание

Формат 60x90/8
Печатни коли 61,5
Тираж 500

Печат "БИК - Българска издателска компания" АД

ISBN 978-954-2986-50-8